Čisło 1. ~ 8. januara. ~ 1870.

Serbske Nowiny.

Za nawěštki, kiž maja so w wudawarni Serb. Nowin. při bohatych wrotach wotedać, płaći so wot rynčka 9 np.

Zamolwity redaktor a wudawar
J. E. Smoleŕ.

Kóžde čisło płaći 6 np. Stwórtlětna předpłata pola wudawarja 66 np. a na kral. saks. pósće 7½ nsl.

Wopschijecże: Najnowsche. — Swětne podawki. — Spěwy. — Ze Serbow: S Budyschina. S Rakez. S Wyšokeje pola Rakez. S Njeßwaczidła. S Brěšyny. S Koßobusa. — Zyrkwinske powjesće. — Hans Depla a Mots Tunka. — Nawěschtnik. —

K nawjedżenju.

Cźi ßami cześcźeni wotebjerarjo Serbskich Nowinow, kotsiž chzedża sa nje na prěnje schtwórtlěto 1870 do prědka płaczicź, njech nětko 66 np. w wudawarni Serbskich Nowinow wotedadża. Cźi, kotsiž ßebi Serbske Nowiny pschez póst pschinjesecź dawaja, njech tola njesapomnja, ßebi je tam sa 7½ nßl. skasacź. Na pruskich póstach Serbske Nowiny też wjazy njepłacza hacź 7½ nßl. — Sa pschinjeßenje do domu płaczi ßo sakskim póstam schtwórtlětnje jenoź 1 nßl.

Redakcia.

Płaćizna žitow a produktow w Budyšinje.

31. decembra 1869.

Dowoz: 6971 kórcow.	Płaćizna w přerězku na wikach,			na bursy,								
	wyšša.			niža.			najwyšša			najniž		
	tl.	nßl	np.	tl.	nßl	np	tl.	nßl	np.	tl.	nßl	np.
Pschenża	5	15	—	5	—	—	5	20	—	5	7	5
Rožka	3	27	5	3	20	—	4	—	—	3	22	5
Jeczmjeń	3	—	—	2	20	—	3	—	—	3	—	—
Wowß	2	2	5	2	—	—	2	2	5	2	—	—
Hróch	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Woka	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	5
Raps	—	—	—	—	—	—	8	22	5	—	—	—
Jahły	7	10	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Hejduschka	5	20	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Kana butry	—	24	—	—	21	—	—	—	—	—	—	—
Kopaßłomy	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Zent. ßyna	1	5	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Lane ßymjo	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—

Spiritus płaczesche wczera w Barlinje.

14 tl. 25 nßl. a 14 tl. 10 nßl.

pschenża 62—66 tl., rožka 44—46 tl.,

(to je: sa 25 pruskich kórzow.)

rěpikowy wolij (njeczischczeny) 12 tl. 20 nßl.

(Czischczeny, kaž ßo w Budyschinje pschedawa stajnje něhdże 1⅛ tl. drožschi.)

Cźahi sakskoschlesynskeje żelesnizy ſ Budyschina.

Do Draždżan: Rano 7 hodźinow 27 minutow*; dopołdnja 9 h. 5 m.; pschipołnju 1 h. 3 m.*; popołnju 4 h. 13 m.*; wječor 8 h. 21 m.*; w nozy 2 h. 41 m.** 4 h. 19 m.

Do Shorjelza: rano 7 h. 51 m.*; dopołnja 10 h. 51 m.*; popołnju 3 h. 22 m.†; wječor 6 h. 52 m.*; wječor 9 h. 38 m.; w nozy 12 h. 36 m.; 1 h. 24 m.**

*) Pschisankńjenje wot a se Žitawy a Liberza (Reichenberga).

†) Pschisankńjenje do Žitawy.

Pschispomnjenje. Cźahaj se snamjeschkom ** hjes Draždżanami a Shorjelzom jenoź w Budyschinje a Lubiju sastawataj. Wonaj mataj jenoź wosy prěnjeje a druheje klaßy a ma ßo sa billet ¼ wjazy płaczicź; dźeńske billety pschi nimaj njepłacza.

Pjenjezna płaczisna.

W Lipsku, 5. januara. 1 Louisd'or 5 toler 17 nßl. 6½ np., 1 połnowažazy czerwjeny złoty abo dukat 3 tl. 6 nßl. 5⅝ np.; winske bankowki 81⅞ (16 nßl. 3¾ np.)

Najnowsche.

Paris, 4. januara. Nowi ministrjo ßu wczera pschißahu wotpołożili a ßo potom khěžorzy prjódkstajili. Wona měnjesche, so ßu tajzy ministrjo, kiž ßo khěžorej lubja, też jej spodobni.

Sakska. S Lipska pišaja, so je so lětuscha nowolětna šuknowa maša derje radźiła. Płaczišny běchu dobre a sa hródkowske šukno 1 toleŕ wjazy dawachu, hacź na poślenjej frankfurtskej mašy.

W někotrych wšach blisko města Noženа šu so wožywizy (mašry) tak rosschěrike, so skoro žana jeniczke dźěczo wonka widźecź njeje. W jenej gmejnje, kotryž ma něhdźe 600 wobydlerjow, je psches 100 dźěczi khorych.

We Weickersdorfje pola Biskopiz sta so 3. januara rano to njesboże, so bu wěsty Schierz, jako chzysche „schlag" pschi želesniznym sacžahnyecź, wot cžaha došahnjeny a tak wobschkodźeny, so na měsce morwy wosta. Wón je 64 lět stary.

S němskich Lužizow k pokodnju wot Lubija šu adreša na ministerstwo kultuša a sjawneho wucžeństwa s 2500 podpišmami poškali, w kotrejž je wuprajene, so wulki dźěl sakskeho luda s tym s pokojom njeje, so so na evangelsku krajnu zyrkej nadpady cžinja. Dale dźakuja so podpisarjo tuteje adreše sa to, so je wyšoke zyrkwine knježerstwo zyrkwinskoprjódkstejerski a synodalny porjad srjadowało. Dale praji so, so by wopak byko, hdy by so sapisowanje wěrowanjow, kschcženjow atd. duchownym wsako a so w Sakskej po nusowanym zivilnym mandźelstwje žane požadanje njeje. Skónczne wobaraja so woni tež psched tym, so by so kscheschijanska wucžba w schulach njewucžika a žadaja, so dyrbi so pokna biblia w schulach trjebacź atd.

Sakske hłowne bibliske towarstwo je wot jeneho dobreho pschecžela 500 toleŕ darjenych dostała. Teho runja je jedyn pschecžel mišionstwa sakskemu hłownemu mišionskemu towarstwu 1200 toleŕ darił.

Płatokupza Hohlfelda s Wopakeje staj 23. decembra wječor njedaloko Lengenfelda dwaj cžłowjekaj nadpanyłoj a jemu listownju s 225 tolerjemi rubikoj.

K sbožopschecžu, kotrež so nowe lěto na kralowskim hrodže w Draždźanach měješe, bě so něhdźe 700 knježich shromadźiło, so bychu kralej Janej a Jeho wyšokej šwójbje šwoju najpokornischu cžesež wopokasali, a na ašembleju, kiž so tam wječor teho šameho dnja wotdźerža, bě na 800 knjesow a knjenjow pschitomnych.

Pruša. Krónprynz a krónprynzešyna staj so s Franzowskeje do Barlina wrócźikoj, tola jeju prynzajšynaj Wylem a Hendrich hischcze hacź do měšaza haperleje tam wostanjetaj.

Hrabja Bismark je s Bonna do Barlina pschijěł a chze tam nětko sašo stajnje bydlicź. S wopředka so jenoź na tych dźěłach wobdźěli, kotrež poknóznoněmski swjask nastupaja a budze so teho dla w dźěłach pruskeho ministerpschedšydy hacź na dalsche sastupowacź dacź, kaž je so to hacź dotal hižom stako.

Na twjerdźišnu Königstein je so kónz decembra se Shorjelza kompagnia schlesynskeho füsilierregimenta No. 38 pod kommandom hauptmana Stwolinskeho podaka.

Awstria. Khěžor, kaž so sda, hischcze pschezo njewě, hacź dyrbi dotalne ministerstwo se škužby puschcžicź abo niz. Najwjetschi sadźěwk je drje to, so šu pjecžo ministerjo tajkeho a tsjo ministrjo zele hinakeho smyšlenja. Najskerje drje khěžor tak dołho se šwojim rosrišnjenjom (Entscheidung) wotcžakanje, hacź winski shromadny šejm w bližschich dnjach sašo w hromadu stupi a šwoje měnjenje w tajkim nastupanju wupraji.

Bokesojo w tu khwilu měr dźerža a se strony awstriskeho wójska so też niczo pschecžiwo nim njecžini. Někotre gmejny šu so w nowschim cžašu podcžišnyli a khěžor je jich dospołnje wobhnadźił. Wobydlerjo tutych gmejnow šu też bróń wotedali, mjenujzy stare njeknicžomne flinty, tak so je k wěrje podobne, so šu šwoje dobre flinty wobkhowali.

W Prasy bě psched dlěschim cžašom měschcžanosta Klaudy se škužby stupił, dokelž šebi wyschnosez wězy wot njeho žadasche, kotrež wón sa njesakonske dźerżesche. Na jeho města bu posdźischo wěsty Bělski wuswolenу, kotryž pak je so skónczne sarjekł, dokelž bě šłyschecz, so wot wot ministerstwa wobtwjerdźenje njedostanje. Nětko šu sastupjerjo Prahi wěsteho Hanku wuswolili, ale tón drje też wobtwjerdźeny njebudże, dokelž je sjawny njepschecžel nětcžischo awstriskeho ministerstwa.

Franzowska. Sapoškanz druheje komory, s mjenom Ollivier, bě wot khěžora Napoleona poručnosez dostał, nowe ministerstwo srjadowacź, dokelž stare wjazy dowěrjenje druheje komory njemějesche. Tajki skutk je so Ollivierej po sdacju derje dosez radźił, pschetoż wón je sboże měł, bjes sapoškanzami druheje komory tajkich muzow sa ministerstwo dobycź, kotsiž k prawej a lěwej šrjedźinje druheje komory škuscheja. Duž šu to tajzy muzojo, kotsiž, hacź runje šwobodneje myšle, tola wo revoluziji a reakziji niczo wjedźecź nochzedźa.

Hodowny khěrlusch po hodźoch.

Scjenje Luk. 2, 7.

Ležisch tudy
Ach tak khudy,
Luby šłódki Jesusko!
Pjeluch mały
Twoje stawy
Wodźewa, o kurjatko.

Luby Božko
Kajke ložko!
Brach a nusa žakošna!
Dźěczo drohe,
Ty šy wbohe!
Njewěm tajkóh' holecza.

Nóz hródź kryje,
Po cźmje trěje
Macź cźi prěnje ßylsyczki;
Swět njehlada,
Kak tu trada
Boźi ßyn tak lubosny.

Jehnjo ßwjate,
Ty ßy date
Sa mnje tak do hubjenstwa; —
Kosch, o duscha,
Kaź ßo ßkuscha,
Jowle twojoh' sbóźnika!

N.

Dźakowny khěrlusch

na stare lěto.

Nětko je ßo minyło
Saßo jene stare lěto,
A kaź cźma je nimo schło,
Hdyź nam ßkónczko sticźi ßwětko;
Bóh pak je naß we nim wodźik,
So nam njepscheczel njej' schkodźik.

Bóh je na naß kedźbowak
Jako macź na ßwoje dźěczi,
So by kóźdy derje trał
A jom' njeswadźiło niczo.
Tak ßmy wěscze derje trali
A teź strowi sawostali.

Tych pak, kiź tu khori ßu,
Chzyk ty, Bożo, hnadnje strowicź,
So woni s jich kożow tu,
Hdźeź ta ßmjercź jich chzysche moricź,
Moźa nětko swjeßeleni
Sapoczecź to lěto rjenje.

Bożo, spomń na póhanow,
Kiź tam we Indiskej khodźa,
So by kóźdy do ßo schoł,
Kiź ßo s pschibohami wodźa,
So bychu teź wobroczeni
Kschczicź ßo dali w Božim mjeni.

Duź chzu ja nětk wobsanknycź
Tón mój khěrlnsch wo tym lěcze;
Bóh chzył na wschěch kedźbu měcź,
Schtóź je źiwy na tym ßwěcze;
A tak rjeknu wschitkim rjenje:
Budźcze tu we Božim mjenje.

Jan Wagner.

Ze Serbow.

S Budyschina. Knjes kandidat Oswald Mróſak ſ Wulkich Sdźar je pſched nětkotrym cźaßom pruhowanje pro venia concionandi khwalobnje wobſtał a knjes kandidat Ryczeŕ ſ Woßlinka je pjecźa ſa fararja do Oelſena pola Gottleuby deſignirowany.

S Budyschina. Tudy ßo pomjeda, ſo je k. hrodowski haptykaŕ Menzner Atzerodtez khěźu na bohatej haßy kupił a tam najſkerje ßwoju haptyku pſchepokoźi; teho runja ßo praji, ſo je k. pſchekupz Noack Bergerez khěźu na źitnej haßy kupił. Wyſche teho je drje tež wěſte, ſo je knjes Petzoldt tón dźěl Petzoldtez żeleſolijernje, kotryż jemu ßłuſcha, w tutych dnjach pſchedał.

S Budyschina. Sańdźenu wutoru ſemrjete cźěło njebo knjeſa Korle Auguſta Handrija riſchſkeho hrabje Schall-Riaucour nad Huſku atd. ſ Draźdźan ßem pſchiwjeſechu a bu wone pod wulkim pſchewodźenſtwom na cźeſcźomne a kſcheſcźijanſke waſchnje na Mikławſch pohrjebane.

S Ameriki je powjeſcź pſchiſchła, ſo je tam prjedawſchi tudomny murjeŕſki miſchtr Fr. Guſtav Seydler, 64 lět ſtary, wumrjeł. Wón be ßo w lěcze 1849 do Ameriki pſcheßydlił.

S budyſkeje michałſkeje woßady. W naſchej woßadze běſche ſańdźene lěto 9000 ſpowjednych ludźi (24 mjenje, hacź lěto prjedy), bjes nimi 118 paczerſkich dźěcźi a 183 woprajenych. Narodźiło je ßo 189 dźěcźi (9 mjenje hacź lěto prjedy) a to 94 hólczkow a 95 holczkow. Wyſche teho je ßo ſ tachantſkich wßow 20 dźěcźi, mjenujcy 8 hólczkow a 12 holczkow w michałſkej zyrkwi kſchcźiło. Pſchipowjedanych bu 95 porow (15 mjenje hacź lěto prjedy), wot kotrychż bu 54 porow tudy wěrowanych. Semrjeło je 155 woßobow (2 mjenje dyźli lěto prjedy). — W lěcze 1769 bě 191 narodźenych, 37 porow wěrowanych, 119 ſemrjetych a 8815 ſpowjednych.

S budyſkeje katholſkeje woßady. W ſańdźenym lěcze běſche w naſchej woßadze 4017 ſpowjednych (141 wjaz dyźli lěto prjedy). Narodźiło je ßo 95 dźěcźi a to 45 hólczkow a 50 holczkow. Wot tutych dźěcźi doſta 28 kſchcźeńcu w druhich woßadach, ſa to pak 8 dźěcźi ſ druhich woßadow w naſchej zyrkwi. Pſchipowjedanych bu 38 porow (9 mjenje dyźli lěto prjedy), wot kotrychż bu 18 tudy wěrowanych. Semrjeło je 73 woßobow (11 mjenje dyźli lěto prjedy).

S Rakez. Nětko wobſteji tudy hižom druhe lěto dźěkarſka ſchula ſa dźěcźi, pod nawjedowanjom knjenje fararki Golczoweje. W tu khwilu pſchikhadźeja do njeje 45 dźěcźi, kotrychż nětkotre knjenje wucźa, a to darmo, jeno dźěcźi ſamożitych ſtarſchich nješchto ſapłacźa, a tute pjenjeſy ßo k lěpſchemu khudſchich tak nakoźa, ſo ßo jim wołma, jehły, zworn a druha tajka nadoba kupi a dari. S wopřědka mějeſche tutón wuſtaw wſchelkich pſchecźiwnikow; tola ßo nětko kóźdy dale a bóle pſcheßwědcźa, ſo je tajke wuknjenje dźěcźom wużitne. — Sſrjedu 22. decembra bu tutym dźěcźom w ſali hoſcźeńza wobradźane. Dwaj ſchtomikaj ßo jaßnje ßwěcźeſchtaj, a pod nimaj leżachu wſchelke draſcźenja, woßuſchki a druhe wěży. Pſchitomni ſpěwarjo ſpěwachu pſalm: „Knjeże naſch Bożo,“ a knjes

farař ryčzeſche wo waźnoſczi Bożeje nozy a dźakowaſche ßo dawačzerjam nawobradźenych darow, kaž też wučzeŕkam ſa wopokaſanu ßwěru.

S Wyßokeje pola Rakez. Tak wjeßeku Bożu nóz kaž lětſa hiſchcze ženje njejßmy ßwjeczili. Tudomny ryčzerkubleŕ knjes C. Meyer ſ Barlina běſche mjenujzy ſa dźěczi 40 toleŕ k Bożemu dźěſczu poßłak, a duž bě knjes inſpektaŕ Schilbach wſchelke draſczenja, kaž kholowy, mězy, nohajzy, rukajzy, ſchórzuchi, rubiſchcza atd., kaž też wſchelku ſchulſku nadobu nakupowak a potom 58 dźěczom nawobradźak. Wječzor w ßedmich hodźinach ſeńdźechu ßo wſchitzy w hrodźe, dźěczi ſpěwachu pſchi rjanym ſchtomiku a knjes wučzeŕ napominaſche jich ſ wutrobnymi ßłowami k dźakomnoſczi, duž ßo ſaßo ſpěwaſche a wſchitzy wopuſchczichu ſ doſtatymi darami a ſ dźakomnej wjeßokoſczu knježi dwór. —

§*. S Njeßwačzidła. Zyrkwinſke powjeſcze naſcheje woßady w zyrkwinſkich knihach ſapißane a nam na ßwjedźenju noweho lěta „ſ klětki“ woſjewjene ßu ßlědowaze: Spowjedných ludźi běſche w lěcze 1869 hromadźe 5484, bjes nimi 4894 kiž běchu na ßerbſkej a 590 kiž běchu na němſkej ſpowjedźi byli, to je wſchěch hromadźe 214 mjenje hač w lěcze 1868. Kſchczenych 139, mjenujzy: 73 hólzow a 66 holzow, 5 mjenje hač lěto prjedy. Wěrowanych: 28 porow, 8 mjenje hač konſche lěto. Semrjetych: 120, jako 65 muſkich a 55 žónſkich, 18 wjazy hač 1868. Po tajkim je ßo jich 19 wjazy narodźiło, hač wumrjeło.

S Brěſyny. Nowe lěto na ranje w 4 hodźinach wudyri tudy w Hotynez domſkich woheń a to najſkerje dla njezyłeho wuhnja, tak ſo ßo w krótkim cžaßu ſpomnjene domſke a hródź wotpalichu, kaž też Meltkez bróžeń a wumjeńk a hewak hiſchcze Marje Bělkez bróžeń. Woheń bě ſtraſchny a je woßebje naprawjenju ſe ſtrony k. rychtarja Ufera dźakowacz, ſo buchu wſchelake druhe twarjenja pſched wotpalenjom wobarnowane.

S Koßobuſa w Delnych Łužizach piſche „Bramborſki ßerbſki zaßnik“: „Něhdže pſched tſjomi njedźelemi dźěſche tudy jedyn żeleſniczny budkaŕ ßwój kruch żeleſnizy pſchepytowacz a bě k temu natykanu piſtoliju ßobu wſak. So by rubježnik, kiž by ßnadź na njeho pſchiſchoł, tajki morjazy grat jara ſahe njepytnył, dha wón piſtoliju do kapſy tykny, ale ſ nacžehnjenym honacžkom. A ſo by tola do tajkeho naſdateho rubježnika kula pſche wſchu měru rucže do žiwota njeſlecžika, dha wón palz do rolki ßwojeje piſtolije tykny, ale na jene dobo w dybſaku praßny a palz wot ruki wollecža; tón budkaŕ pak mózeſche ßo Bohu dźakowacz, ſo njeje pſchipódla žiwjenje ſhubił.

S Budyſchina. Sa kóždeho, kiž je praweje kſcheſczijanſkeje myßle, budże wěſcze lubo ſhonicz, ſo budża wot tuteho lěta też ſa delnych Łužiczanow „Mißioňſke powěſczi“ wuoawane. Sa lěto wuńdże 9 cžißkow a ßu te ßame na wſchěch póſtach a we wſchěch knihaŕnjach wſchitke w hromadźe na zyłe lěto ſa 3 nßl. doſtacz. Wudawaŕ je w mjenje evangelſko-lutherſkeho towarſtwa w Lipſku k. faraŕ Teſchnaŕ w Nidże.

S Budyſchina. Sańdźenu njedźelu 2. januara běchu něktoſi Sserbja ſ naſcheho měſta w Draždźanach a běſche jim po prawym jara ſpodźiwne, jako wuhladachu, ſo tam ßerbſzy kwaßni hoſczo ſ njewjeſtu, ſ nawoženjom, ſ braſchku atd. ſ Draždźan won jědźechu. Jako ßebi ſpomnjeni Sserbja tón cžaſ bliže wobhladachu, ſpoſna jedyn wot nich, ſo ßu to draždźanſzy pſchekupzy, kotſiž běchu ßo na tajke waſchnje pſchewoblekali. W Draždźanach ßamych ßo ta wěz tamniſchim wobhdlerjam jara ſpodobaſche.

Khěrluſch cžo. 315 „Bóh je pſchi naß tudy“

je w němſkej ryčzi ſpißany wot Gerharda Terſteegena, kotrehoż žiwjenje bu w 9. cžißle 1869 Sserbſkich Nowinow wopißane. Wón ſtejeſche najprjedy w knižzy: „Geiſtliches Blumengärtlein“ duchomna kwětkojta ſahrodka, wudata w lěcze 1729. Tale knižka bu hnydom w Mühlheimje a jeho wokolnoſczi ſ wulkim ſpodobanjom pſchijata a dyrbjeſche ßo ſa cžaß Terſteegenoweho žiwjenja ßydom ras ſ nowa cziſchczecz. Nětko pſchedawa ßo jeje 14. nakład. Wona bu w Mühlheimje kóždymaj młodymaj mandźelſkimaj darjena. Pſchečzeljo a druhi ſnaczi ſtrowjachu ßo w ßwojich liſtach ſ jeje ſchtuczkami a khěrluſchemi. Tak piſche w lěcze 1789 jena mühlheimſka žona ßwojej w Elberfeldze ßłużazej dźowzy bjes druhim: „Marſcha ſtrowi cže wutrobnje ſ khěrluſchom: Ty naſche ßwětko a žiwjenje — a Hilża ſ khěrluſchom: Njech tebi ßłuſcha wutroba a žiwjenje. A wot naß ſtrowja cže ſe ſchtuczku cžo. 464 prědku w Kwětkojtej ſahrodzy.“

Jedyn wučzeny Němz ßudźi wo Terſteegenowych khěrluſchach tak: Někotre tych ßamych ßłuſcheja k najkraßniſchemu a najhłubſchemu zyłeje kſcheſczanſkeje poëſije wſchěch cžaßow, tak njepſchetrjecheny: Gott iſt gegenwärtig!“ (Bóh je pſchi naß tudy).

W Mühlheimje ßu lětßa k wopomnjenju teho pobožneho a wyßozy ſaßłužbneho muża na domje, hdźež wón bydleſche, taflu wot běłeho marmora pſchibili ſ tymle ſłotym napißmam:

Njebohemu Gerhardej Terſteegenej, kiž bě tudy žiwy a wumrje, na jeho 100lětnym ßmjertnym dnju 3. haperleje 1869.

Starſchi wjetſcheje evangelſkeje gmejny.

—a.

Cyrkwinske powjesće.

Křćeni:

Michałska cyrkej: Hańža Sidonia, Hendricha Bohuwěra Wesera, kowarskeho mischtra w Makßezach, dź. — Khrystiana Marja, Jana Wenzela, wobydlerja w Hownjowje, dź. — Marja Selma, Jana Mitya, sahrodnika w Dobruschi, dź. — Marja Theresia, n. dź. w Rabozach. — Bohuwěr Hermann, Michaka Vogela, wobydlerja na Židowje, ß. — August Emil Ota, Augusta Lappa, piwarza-najeńka w Dobruschi ß. — Marja Ernestina, Jana Hänsela, wobydlerja w Brěsowje dź. — Jan August, Pětr Bara, khěžkarja w Hrubjelczizach, ß.

Katholska cyrkej: Hana Helena, Jana Augusta Wjeńka, khěžerja a cžěßle, w Mnischenzu, dź. — Marianna Franziska, Jana Krala, kublerja a rychtarja w Cžemjerizach, dź.

Zemrjeći:

Dżeń 16. decembra: Handrij Żur, měschczan, 64 l. 10 m. 2 d. — August Möhn, krawski towarsch na Židowje, 31 l. 6 m. — 17., Hana Khrystiana, C. A. L. Bara, kamjeńerja w Delnej Kinje, dź., 20 n. 2 d. — 19. Jan Jakub, khěžeŕ a poleŕ na Židowje 75 l. 1 m. 8 d. — 22., Gerscha, njebo Handrija Pjetschki, cžěßle sawostajena wudowa, 81 l. — 23.. Jan Jurij Wanak, wulkosahrodnik w Khelnje, 53 l. 5 m. 4 d. — 24., Jan Pokrak, wobydleŕ w Jeńkezach, 58 l. 5 m. 8 d. — 25., Wylem Richard, Bjerdricha Wylema Rubla, murjerja w Nadźanezach, ß. 8 n.

Měsačne hrónčka.

Wulki rózk.

Žadna buvże na torhoschczu!
Roscze rózka we wulkim rózku.

Kak Hans Depla a Mots Tunka rozom wótřitaj a ludźi pódla škrèjetaj

* * *

Hanß Depla. Nó, dha dźě je redaktor wóndano w Łasu pobył.

Mots Tunka. Hlej wschak! Ale cžaß je, so je ßo tam jedyn ras pokasak. Praj pak mi, kak je ßo jemu tam jeschko.

H. D. Jara derje, jara derje, luby Motso, ßama Mechelkez polizajska wyschnoscz bě pschecźiwo jemu jara pschecźelniwa.

M. T. Je dha jeho knjes Mechelk praschak, hacž je jeho poß prawy?

H. D. Nè; ja pßom ßo pschraschak njeje, wschako tam żadyn pßowy dawk njedawaja.

M. T. Ach, ja ßo ja pßom njepraschàm, ale ja paßom, jeli chzesch to ßłowo „franzowski" ßłyschecz.

H. D. Nó, redaktor ja kholowy żaneho paßa njetrjeba, pschetoż wón je ja ßlě pojscha, kotreż Łasowczenjo „heńki" mjenuja.

M. T. Nè, ßy pak ty tola dźiwny? Ja mènju, hacž ßu redaktora ja polizajskim wopißmom praschelì, swotkel wón je atd.?

H. D. Ach tak ty mèniśch! Nè, ja tym ßo knjes polizaj praschak njeje, prajizy, hdyż je redaktor ſ Budyschina, dha dźě je „norddeutscher Bruder."

M. T. Hm, ale schto knjes Mechelk hewak mènjesche?

H. D. Nó, wón bjes druhim rjekny: Sswèt je cžert; pschetoż konsche lèto ßu mi mantel kranyli a nichtón njeje we woßadże, kiż by mi jón saßo pschinjeßk!

M. T. Aw jaw! prawje wón ma.

H. D. Haj, to ßebi też myßlu.

Wulki wubjerk ſymſkeje elegantneje muſkeje draſty a hólczažnych wobleczenjow
po najtuniſchich płaczišnach
w ſłotej hwězdže po 1 ſkhodže na žitnych wikach.
P. Baruch.

Wulki wubjerk
muſkeje draſty,
kotryž hacž dotal **połnóznoněmſke ſjenoczeńſtwo** w hoſczeńzu k ſłotej hwězdže měješche, je nětko pola podpißaneho a pſchedawa ßo tam tajka draſta po najtuniſchich płaczišnach.
H. M. Kubaſch
na garbarſkej haßy čzo. 432/74 po 1 ſkhodže,
ſ napſchecza k. konditarja Donatha.

Swój ſkład
němſkich, franzowſkich a jendželſkich wutkow k paletotam, ßuknjam a kholowam w bohatym wubjerku, kaž tež hotowu **mužazu** a **hólczazu draſtu** po zyle ſdobnymi płaczišnami porucza k dobroczinwemu wobkedžbowanju
krawſki miſchtr **Herrmann Jentſch** na bohatej haßy.

Opticus Wagner na ßerbſkej haßy
poruča ßwój jara bohaty a hižom wot wjele lět doposnaty **dobry** a **ſprawny** ſkład optiſkich tworow, jako achromatiſke dalokowidy (fernröhre), feldſtecharje, opernkukarje ſ 6 a 12 ſchkleńzami, dalokowidy ſa 2 wocži ſa morjakow ſ noſchadkom; lorgnetty w rohu, elfenbajnje, perlmuterje, ſchildkrocze a ßlěboru; pince nez (nóßtkóczerje) w rohu, worzelu, ſchildkrotu, ßlěboru a ſkotu; bryle we worzlu, nowoßlěboru, ßlěboru a we 8 a 14 gradowym ſkotu; mikroſkopy ſ 50 hacž 60króčznym powjetſchenjom; loupy k wſchelakemu nakožowanju, laterna magica, ſtereoſkopy, rjane rajßzeugi ſa ſchulerjow a techníkarjow; jenotliwe rajßpjera w 3 dobroſczach; ſchtukowe, ruczne, dybſaczne a włoßowe zyrkle; jenotliwe a dwójne barometry, — płaczišny ſkožuja ßo niz jenož po ſwonkownoſczi, ale tež po mnohoſczi žiweho ßlěbora; wſchelake thermometry ſa ſwonknu temperaturu a tež ſa ſtwy, palenzpalernje a piwarnje; ſa knjeſow palenzpalerjow měridła majſchoweje kißałoſcze (Maiſchſäuremeſſer), atd.

Schtrympárſke khlamy
C. A. Lommatzscha
na žitnej haßy čzo. 50
pódla želeſotworowych khlamow knjeſa Fiſchera poruczeja jeczki, ſchtrympy, ſpódny kholowy, ſoki, wołmjane pſchedženo k ſchtrykowanju a t. d.
Twory ßu dobre a płaczišny wſchohomózno tunje.

Hiſchcze žadyn ßrědk
njeje ßo pſche khorhoſcze dychazych organow jako pſche kaſchel, pſche wobczežnoſcze bróſta, ſchije a płuzow tak wulzyſchnje jara hojazy wopokaſak, kaž **běły bróſtſyrop H. Leopolda & Co. we Wrotßławju.** Tón ßamy ma w bleſchach po 6, 11 a 20 ngl. ſaßo na pſchedań
A. B. Pannach w Budyſchinje.

Na woczomaj běbnym

je ßwětosnata w skutku prawa

Dr. Whitowa wodźiczka sa wocži

wot **Traug. Ehrhardta** w **Großbreitenbachu** w **Thüringskej**, à **flacon** 10 nßl. nasčěpje poruczicz. Tola njech ßebi kóždy jenoż Dr. **Whitowu wodźiczku sa wocži** wot Traugotta Ehrhardta žada, pschetoż **tuta** je jenoż w **skutku prawdźiwa.** Jej ßu najwyscho wjerchowske konceßije spožczene a je ßebi wot 1822 ßwojeje **njepschetrjecheneje hojazeje mozy** dla **wulku ßwětnu khwalbu** dobyka, schtoż tyßazy wopißmow dopokasuja. Poruczenja wobstara knjes **Emil Menzner** w **hrodowskej haptyzy** w Budyschinje.

Jene ſ **njeliczných dźaknych pißmow**, kotrez wo **wubjernej hojazej mozy** rycza! Knjesej Dr. Ehrhardtej! Ja ßym ßo nade mnu ßamym pscheßwědczik, so Wascha Dr. Whitowa wodźiczka sa wocži **woprawdźitu pomoz** dawa, ja ſ jenym woczkom **zyle niczo** njewidźach, hacz ßo dźeń a nóz rosdźělujetaj, a nětko mózu po jeje nakazowanju saßo na 6 kroczel kóždu woßobu sposnacz, a ſ tym druhim woczkom njemožach wjaz 5 rynczkow czitacz, a mozu nětko zyły dźeń pißacz a czitacz. Moje rjemjeßło njemožach ßwojeju hubjeneju woczom dla někotre lěta sastacz a nětko je mi a mojej žonje ſ 2 bleschkomaj **dospołnje pomhane. Najwutrobnischi dźak!** Eibeler a žona w Hohenstaufenje, 10. meje 1869.

Epileptiske widlischcza (padazu khorosczi) saboji

specialny lěkar sa epilepsiju Dr. O. Killisch w Barlinje, nětko Mittelstraße No. 6. Wonkowskich psches listy hoju. — Hižom psches 100. sahojenych.

Najlěpschi ßrědk psche bróstbolenje.

Dlěschi czaß na satraschny **kaschel**, haj na sapoczatk **ßuchoczinu** czerpjo, ßo ja, jako běch wschelake ßrědki podarmo nakoził, k wubjernemu **G. A. W. Mayerowemu brostſhropej** ſ **Wrótßkawja** wobroczich, a mózu nětko, dospołnje wot mojeje khorosczje woßwobodzeny, wschěm na brosczje khorym jenoż **G. A. W. Mayerowy bróstſhrop** ſ **Wrótßkawja** poruczicz.

W Draždźanach.

Karl Gottschaed, firmymoler.

Sjawne pschipoſnacze.

Hižom dlěschi czaß mějesche moje dźěczo najßylnische **bróstbolenje a kaschel** a psches nakoženje **G. A. W. Mayerowho brostſhropa** ſ **Wrotßkawja** bu wone wot ßwojeje bolosczje zyle wumožene. To je po prawdze.

Pieschen pola Draždźan.

A. Th. Schulze.

Jenoż prawdźiwy maja **G. A. W. Mayerowy brostſhrop** w bleschach po 8 nßl., 15 nßl. a 1 tl. na pschedań

Heinr Jul. Kincka w Budyschinje,
W. Rotha w Lubija,
H. Kinne, haptykař w Hernhuczje,
Joſ. Löbmann w Schěrachowje,
Ed. Hieſe w Nowosalzu a
haptykař **Gerischer** w Ostritzu.

☞ Poruczaze dopomnjenje. ☜

Dr. Borchardtowe aromat. mediz. **selomydło**, (à 6 nßl. pr. pakczik).

Dr. S. de Bontemarda aromat. **ſubowa pasta**, (à 6 a 12 nßl.).

Dr. Hartungowy **chinaſkorowy wolij** (w sasyglowanych bleschach po 10 nßl.).

Dr. Hartungowa **ſelopomada**, (w sasyglowanych tyglach, à 10 nßl.).

Dr. Kochowe krystalne **ſelobonbony** w orig. tyſtach à 10 a 5 nßl.

Haptykarja **Sperati'a** **italske mjedowe mydło** (w orig. kruchach, po 2½ a 5 nßl.).

Professora **Lindy** **vegetabiliska żerdkopomada** (à 7½ nßl. sa kruch).

Snutskomna hódnosczˇ horkapomjenowanych spezialitätow wostaji wscho wobschěrne wukhwalenje, = hižom **make ſpytanje** je dosczˇ, so ßo **pscheßwědczenje** wo **hódnosczi** a **woßebnosczi** tutych wužitnych artiklow dobudze. = Prospekty a powuczenja ßo darmo dawaja, a ma te ßrědki ßame w ſnatej dobrosczi stajnje na pschedań w **Budyschinje** měschcz. haptykar **O. Schimmel**, kaž tez w **Kamjenzu**: **Fr. Vogel**, w **Ostritzu**: w haptyzy, a w **Lubiju**: **Carl Dümmler.**

Delnołużiske knihi.

W kniharni Smolerja a Piecha je dostaczˇ:

Sserski fajbel sa němsko-ßerske schule, ſ jadnym predgronom, kak we tomßamem ße dej huzysch.

Tónle „fajbel" je na pschikasnju kr. wyschnosczje w Frankfurcze n. O. wobdźěkany a wudaty. Wón je nětko k dostaczu.

Sserske arije sa naschn lubu mložinu. Sesběrane a wendane wot Chr. Schwela. 1. ſeschywk. 2 nßl.

Bramborski ßerski zaßnik 1868. Kóždy tydzeń 1 czißło. Schtwórtlětna płaczisna 7½ nßl.

Wosjewjenje.

Dźiwoczanske ßerbske ev. luth. mißionske towarstwo smeje jutsje popołdnju — 9. januara — w dwěmaj shromadźisnu. **Pětr Mónk**, pißmawjedzer.

Na rycherkuble w Małej Borschczi pola Budyschina stej dwě wobydleni sa dźěłaczerjow saßo na pschenajeczje.

Jene ßylne ßanje ſ wlokami (Schleppen) ßu we Wulkich Debßezach czo. 17 na pschedań.

We Wosporku je jena khěża ſ 5 běrtlami pola na pschedań. Wscho dalsche je pola knjesa garbarja Nauki we Wosporku abo pola Simona w Lětonju shonicz.

Jeneho krawskeho pyta Schmidt w Jenkezach.

Wustajeńza bibliskich wobrasow.
(Bethlehem.)

S tutym cžesczenym Serbam Budyschina a wokolnoscze najpodwolnischo k nawjedženju dawam, so je moja wustajeńza bibliskich wobrasow hischcze kóždy dźeń hacž do ßrjedy sa tydźeń jako 19. januara k wobhladowanju pschihotowana.

Tuta wustajeńza je njedželu a ßwjaty dźeń wot 4—9 hodźinow, wschědny dźeń pak jenož wot 6—9 hodźinow k dobrocźiwemu wobhladowanju wotewrjena. — Sastup po 2 nßl., dźěcźi po 1 nßl.

Wo bohaty wopyt proßy

K. Jäger.

Wot dźenßnischeho dnja ja tudy

ryczniske dźěła

wobstaram. Moja expedizia je na ßerbskej haßy cžo. 27, po 2 skhodomaj.

W Budyschinje, 3. januara 1870.

Seyfert,

konsistorialny aßeßor a ryczník.

W młynje w Nadźanezach móže jena dźowka **hnydom** do ßłužby stupicź. Wscho dalsche je shonicź póla sejlerskeho mischtra **Urbana** w Budyschinje.

Wulke wupschedawanje

dla pscheßydlenja khlamow

J. T. Schulze,

na snutsknej lawskej haßy.

Wuczomnik pytany.

Sa jene materialtworowe a cigarrowe khlamy ßo k bližschim jutram ßyn sprawnych starschich, kiž je, jeli možno, ßerbskeje rycže mózny, jako wuczomnik pyta. Wot koho? to je shonicź we wudawarni Serb. Nowinow.

Wosjewjenje.

Ja ßym nětko dowolnoscź k temu dostał, so ßměm ßłužby dopokasowacź, a proschu teho dla cžesczene knjejstwa, kiž cželedźina trjebaja, kaž tež cželedźinow, kotsiž ßłužbu pytaja, so bychu ßo dobrocźiwje na mnje wobrocźili; ja budu ßo stajnje prózowacź, kóžde požadanje najrucźischo a najsprawnischo dopjelnicź.

W Nakezach 5. januara 1870.

Otto Dobriza, swěrinokupz.

Hdźeha ßu w Serbach tajzy wucžerjo, kiž w ßerbskich schulach ani kschesczijansku wucžbu ani cžitanje ßerbski njewucža a po tajkim schulski sakon njedopjelnja?

Drjewowa aukzia

Pschichodny schtwórtk 13. januara budźa ßo stejaze khójny po loßach, teho runja žerdźe a tolsche schtomy na woběmaj stronomaj pucza, wot Bělcžez do Hrubocźiz wjedźazeho, na pscheßadźowanje pschedawacź. Sapocžatk dopołdnja w 9 hodźinach.

J. Něsak.

Za dźělbranje, při smjerći a khowanju našeho lubodroheho nana

wysokorodźeneho knjeza

Korle Augusta Handrija

rišskeho hrabje

ze Schall-Riaucour

majoratskeho knjeza nad Husku atd., wopokazane a nam w našej bolosći tak derje činjace, ja z dobom w mjenje mojich bratrow a sotrow wutrobny dźak praju.

W Draždźanach 5. januara 1870.

Korla Handrij hrabja Schall-Riaucour.

Dźak.

Wutrobny dźak praju je wschitkim tym, kiž ßu pschi tym straschnym wohnju, kotryž psches Bože dopuschcženje wjecžor 19. decembra sańdźeneho lěta w mojej brožni wudyri, mi k pomozy pschischli a mój luby dom psched sahubenjom wobarnowacź pytali. Woßebje dźakuju ßo žiwnoscźerjej Kaschprej s Wulkeho Ziczenja, kaž tež wschitkim mužstwam brjesansko-ßemichowsteje ßykawy, woßebje pak jich nawjedowarjej k. Probstej s Brjesy. Pschede wschěm pak budź temu lubemu Bohu dźak, kiž wschitkich prózowanje se ßwojej hnadu krónowasche a tak psches tych ßamych nam tón nasch luby dom sdźerža.

Bóh luby Kejes chzył wschitkich se ßwojej wschehomoznej ruku psched tajkim a wschitkim druhim njesbožom hnadnje a wótzowszy wobornowacź.

W Praskowje.

Handrij Bartusch a jeho **ßotra.**

Nakładnik: J. E. Smoleř. Cišć L. A. Donnerhaka w Budyšinje.

Čisło 2. ~ 15. januara. ~ 1870.

Serbske Nowiny.

Za nawěštki, kiž maja so w wudawarni Serb. Nowin. při bohatych wrotach wotedać, płaći so wot rynčka 1 nsl.

Zamolwity redaktor a wudawar
J. E. Smoleŕ.

Kóžde čisło płaći 6 np. Stwórtlětna předpłata pola wudawarja 66 np. a na kral. saks. póšće 7½ nsl.

Wopschijecże: Najnowsche. — Swětne podawki. — Spěwy. — Ze Serbow: S Radworja. S Kupowje. Se Schćeńzy. S Kołbiza. S Wojerez. S Mikorasa. S Banez. S Budeschez. S Budyschina. — Pschilopk. — Zyrkwinske powjesće. — Hans Depla a Mots Tunka. — Nawěschtnik.

K nawjedženju.

Čzi ßami czeschczeni wotebjerarjo Serbskich Nowinow, kotsiž chzedza sa nje na prěnje schtwórtlěto 1870 do prědka płaczicz, njech nětko 66 np. w wudawarni Serbskich Nowinow wotedadza. Čzi, kotsiž ßebi Serbske Nowiny pschez póst pschinjesez dawaja, njech tola njesapomnja, ßebi je tam sa 7½ nßl. skasacz. Na pruskich póstach Serbske Nowiny tez wjazy njepłacza hacz 7½ nßl. — Sa pschinjeßenje do domu płaczi ßo sakskim póstam schtwórtlětnje jenoz 1 nßl.

Redakcia.

Płaćizna žitow a produktow w Budyšinje.

8. januara 1870.

Dowoz: 6971 kórcow.	Płaćizna w přerězku na wikach, na bursy,											
	wyšša.			niša.			najwyša			najniž		
	tl.	nßl	np.	tl.	nßl	np	tl.	nßl	np.	tl.	nßl	np.
Pscheńza	5	15	—	5	—	—	5	20	—	5	7	5
Rožka	3	27	5	3	15	—	3	27	5	3	25	—
Jeczmjeń	3	—	—	2	20	—	3	2	5	3	—	—
Wowß	2	2	5	1	25	—	2	2	5	2	—	—
Hróch	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Woka	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Raps	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Jahły	7	10	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Hejduschka	5	25	—	5	20	—	—	—	—	—	—	—
Kana butry	—	21	—	—	18	—	—	—	—	—	—	—
Kopaßłomy	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Zent. ßyna	1	5	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Lane ßymjo	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—

Spiritus płaczesche wczera w Barlinje.

14 tl. 25 nßl. a 14 tl. 10 nßl.

pscheńza 62—66 tl., rožka 44—46 tl.,

(to je: sa 25 pruskich kórzow.)

rěpikowy wolij (njeczischczeny) 12 tl. 20 nßl.

(Czischczeny, kaž ßo w Budyschinje pschedawa stajnje něhdże 1⅛ tl. drožschi.)

Czahi sakskoschlesynskeje želesnizy s Budyschina.

Do Draždżan: Rano 7 hodźinow 27 minutow*; dopołdnja 9 h. 5 m.; pschipołnju 1 h. 3 m.*; popołnju 4 h. 13 m.*; wjeczor 8 h. 21 m.*; w nozy 2 h. 41 m.**. 4 h. 19 m.

Do Schorjelza: rano 7 h. 51 m.*; dopołnja 10 h. 51 m.*; popołnju 3 h. 22 m.†; wjeczor 6 h. 52 m.*; wjeczor 9 h. 38 m.; w nozy 12 h. 36 m.; 1 h. 24 m.**

*) Pschisanknjenje wot a se Žitawy a Liberza (Reichenberga)

†) Pschisankjenje do Žitawy.

Pschispomnjenje. Czahaj se znamjeschkom ** bjes Draždżanami a Schorjelzom jenoz w Budyschinje a Lubiju sastawataj. Wonaj mataj jenoz wosy prěnjeje a druheje klaßy a ma ßo sa billet ¼ wjazy płaczicz; dżeńske billety pschi nimaj njepłacza.

Pjenježna płaczisna.

W Lipsku, 13. januara. 1 Louisd'or 5 toler 17 nßl. 6½ np., 1 połnowažazy czerwjeny słoty abo dukat 3 tl. 6 nßl. 5⅝ np.; winske bankowki 82⅝ (16 nßl. 4¼ np.)

Najnowsche.

Konstantinopel, 11. januara. Egiptowski městokral, kotryž bě ßo khwilu pschecziwił, je nětko do teho swolił, ßwoje nowe wójnske łódże sultanej pschepodacz.

Sakska. Jeho majestosć kral Jan je kuczjnemu hetmanej na kralowskej kuzy pola Langebrücka, Handrijej Hawsowej, błëbornu, k saßkužbnemu rjadej ßkuschazu medaillu spožczik. — W kralowskim hrodze w Draždžanach bu 12. januara lëtuschi prëni dwórski bal wotdžerżany. Wón bë jara ßylnje wopytany.

W Sebnitzu ßu paduschi w nowolëtnej nozy pschekupzej Hemplej 1700 tolerˊ s jeho wobydlenja kranyli a w Biskopizach ßu w nozy 5. januara w hoscżeńzu k skotemu jandżelej nutskamali a tam 42 tolerˊ hotowych pjenjes, każ tež jenemu pschenozowazemu zusnikej nadßuknju, cżaßnik se skotym reczaskom, 5 tolerˊ pjenjes a nëschto schatow wsali.

Wóndanjo namka dżëkaczerˊ na lipschczanskim dwórnischczu w Draždžanach w jenym ßudobju sbytk hórkeho mandloweho wolija a wupi jón. Tajki wolij je pak ßylny jëd a duż dyrbjesche tón dżëkaczerˊ hischcze tón ßamy dżeń wumrjecż. Wón sawostaji żonu a pjecż małych dżëczi.

W Freibergu je prjedawschi wojerski lëkarˊ Körbach ßwoje zyłe, 13,000 tolerˊ wopschijaze samożenje 38, s wjetscha khudym ßwóbam wotkasał.

We Waldenburgu je 3. januara wjeczor w 10 hodżinach w jenym twarjenju ratarja Grunerta wohenˊ wuschoł, kotryż tak ßylnje wokoło ßo hrabasche, so wón 29 bróżnow do procha a popjeła pschewobroczi.

Pruß y. Druha komora pruskeho ßejma hischcze pschezo nowy wukrjeßny porjad wujednawa. — Hrabja Bismark ßo dale bole na dżëkach kanzlerˊsta a ministerˊstwa swonkownych naležnosczow wobdżëla a je ßo wóndanjo tež saßo w druhej komorje pokasał.

Mëßto Barlin ma bjes ßwojimi wobydlerjemi nëhdże 23,000 wojakow abo tajkich ludżi, kotsiż k wójsku ßkuscheja. Bjes nimi je 1300 generalow a wyschich offizirow, 540 wojerskich sastojnikow a 16,800 podwyschkow, wojakow atd.

Awstria. We winskim ßejmje je wjetschina na stronje tych 5 ministrow, kotsiż chzedża, so by wschitko pschi starym wostako, mjenujcy, so bychu Nëmzy a Madżarojo nad Skowjanami dale knjeżili. Cżi tsjo ministrjo, tiż sa to rycża, sa bychu awstrischy Sskowjenjo skónczńje tola tež ßwoje prawo dostali, chzedża teho dla nëtko skerje lëpje se ßkużby stupicż, ale khëżor jich hischcze puschczicż nochże.

S Dalmatskeje dale powjescże pschikhadżeja, so je ßo tam wulki dżël sbëżkarjow padczißnyk, dokelż je jim general Rodicż ßlubił, so sa wscho pokne sarunanje dostanu, ichtoż ßu jim wojazy skasyli a sahubili, a so ßo jim bróń, kotruż wotedadża, bórsy saßo wróczi. — (Po tajkim ßu we Winje spósnali — hacż runje trochu posdże — so pschecżiwo bokesynskim Sserbam na wójnskim puczu niczo wudobycż njemoża, ale so je lëpje, ßo s nimi na mërnym puczu sjednacż.)

Khëżor je w tu khwilu w Peschczе a khëżorka ßo tam bórsy s Roma wróczi.

Franzowska. Khëżor Napoleon chze, każ ßo sda, na nastupjenym puczu ßwëru dale hicż, to rëka, wón chze Franzowsam tejko ßwobody w politiskim nastupanju dacż, każ moża ßebi jeje tucżi nëtko sdobnje żadacż. Napoleon teho dla wscho sa dobre spósnaje, schtoż jemu jeho nowy ministerpschedßydża k wuwjedżenju prjódkstaja. Tak bu w sandżenych dnjach wulzyhidżeny mëschczanosta mësta Parisa s mjenom Haußmann, se ßkużby puschczeny a hewak je Napoleon pschiswolił, so ßmëdża ßo cżi Franzowsojo, kiż ßu politiskich pschestupjenjow dla kraj wopuschczili, saßo do wótzneho kraja wróczicż, a ßo ßmëdża ßo nëtko tež zuse nowiny w Franzowskej ßwobodnje cżitacż.

Njelubosny skutk prynza Pëtra Napoleona je powschitkomnu kedżbliwosc̀ na ßo sczahnyk. Sapoßkanz franzowskeje druheje komory, s mjenom Rochefort, wudawa nowiny „Marseillaije", w kotrychż sjamnje prëduje, so by ßo w Franzowskej saßo republika sakożika. Rochefort je tež wulki njepschecżel khëżora Napoleona, jeho ßwójby a zyłeho pschecżelstwa, a teho dla w ßwojich nowinach na khëżora a jeho pschecżelstwa żakoßnje jëdojcże ßwari. W tym je jemu wësty Groußet woßebje pomozny byk, a dokelż bë spomnjeny prynz Pëtr Napoleon w Rochefortowych nowinach hrosnje pschimany, dha bë tón Rocheforta na duell żadak. Ale dokelż bë tu wëż po prawym Groußet pißak, dha tutón dwejm mużow, Noira a Fonviella, k temu prynzej poßka. S tymaj ßo tutón tak swadżi, so Noira wo jstwje satscëli a so Fonvielle lëdy ßmjercżi cżekny. Potom poda ßo tón prynz na poliziju a da ßo do jastwa wotwjesc̀. — Schtó je po prawym winowaty, to drje ßudniske jednanje na ßwëtko pschinjeße.

Rußowska. Nowy awstriski poßkanz hrabja Chotek je do Petersburga pschijëk. Jeho nan bësche dobry Czech, ale wón ßo, każ ßo sda, wo Czechow njestara. — Khëżor Alexander chzyssche wschëch Polakow, kiż ßu do revoluzije lëta 1863 samëscheni, w blizschim cżaßu wobhnadżicż, ale jeho ministrjo ßu postajili, so ma ßo s tajkim wobhnadżenjom hischcze nëkotry cżaß pocżakacż.

Italia. Kral Viktor Emanuel je ßo s generalom Lamarmoru, kotryż bë w ßwojim cżaßu s ministerˊstwa wustupicż dyrbjak, saßo jednak.

S Roma, hdżeż ßo w tu khwilu wulka katholska zyrkwiuska shromadżisna abo konzil dżerżi, hischcze żane wëste powjescże pschischke njejßu, schto ßu hacż dotal tamni wyßozy katholszy duchowni wucżinili, dokelż ßo jich poßedżenja sjawnje njewotdżerżuja.

Amerik'a. S Nowyorka pißaja, so chze Grant, nëtcżischi pschedßyda amerikanskeje unije, w tutym lëcże do

Europy pschijerz a tam wożebje Jendżelsku, Franzowsku, Pruisku a Rußowsku wopytacz. Pschewodżecz budże jeho tójschto wójnskich kodżow.

Lubym ßerbskim pschecżelam.

Nascha ßerbska Kużiza
Je wot Boha wustajena,
Tam pschi tórmje Babela
Sserbska rycz tez bésche jena:
Tak wy w pißmje namakacże,
Duż tez Sserbstwo smėje tracże.

Luba ßerbska Kużiza
Wostań ßwėrna twojej rycżi;
Tak wschak drusy njemoża
Skasycz nasche ßerbske dżėcżi:
Zusnik chże ßo na naß skobicz.
Bóh pak njeda Sserbstwo pobicz.

Daj ty ßerbska Kużiza
Twojim dżėcżom prawu wucżbu
So rycz ßwoju lubuja
A tez cżinja dokru ßkużbu
Wschitkim, kiż ju potrjebaja;
Tak cżesci ßerbsku woni maja.

Duż ty ßerbska Kużiza
Stej tez w poniżnosczi twjerdżi
Kohoż hordosczż wobdawa,
Tón psched Bohom jara ßmjerdżi,
Poniżnosczż Bóh wot naß żada,
Hordy tón wschak Boha traba.

Wėrcże lubi Sserbojo,
Nascha rycz ma mėsto skhowacz,
Naschi stari wótzojo
Burża ßo nam podżakowacz,
Hdyż ßmy prawi Sserbjo byli
A rycz ßerbsku w cżesczi mėli.

Jan Wagner.

Ze Serbow.

S Radworja. W naschej wożadże je ßo w sańdżenym lėcże narodżiło 55 dżėcżatkow, mjenujcy 33 hólcżatkow a 22 holcżatkow, bjes nimi dwójnikaj a 8 njemandżelskich. Wumrjeło je 46 wożobow a to 20 wotrosczenych a 26 dżėcżi. Pschipowjedanych bu 34 porow, wot kotrychż ßo 11 porow tudy wėrowasche. K Bożemu blidu bė 1800 (200 wjaz, hacz 1868) a wysche teho 47 w sderjanskej khapakzy. *†*

S Łupoje. Tudy ßo powjeda, so maja wotmyßlenje, pola naß evangelskoluthersku zyrkej sa łupjanskich a wokolnych protestantow twaricz. Evangelska schula tu hižom dawno wobsteji. W radworskej wożedże, do kotrejez tez Łupoj ßłuscha, ßu po statistiskich powjesczach pșches 300 evangelskich, kiż maja daloko ke mschi. Woni khodża s dżėla do Makeho Wjelkowa, s dżėla do Njeßwacżidła a s dżėla do Minakała do zyrkwje. —

Se Schcżeńzy. Nasch k. wucżer Birnich ßwjecżesche 17. decembra t. l. ßwój narodny dżeń a buchu jemu, każ je ßo to hižom hewak prjedy tak stało, dary a sbożopschecża wot schulskich dżėcżi pschepodate, kotrez potom po schuli zakty dostachu. Tez s wonka Schcżeńzy bėchu na tutón dżeń spomnili a bjes druhim kraßnu wobrasowu bibli,u se skotym wobrėskom jako dar poßkali.

Boži wjecżor ßo tudy po dotalnym waschnju w naschej schuli wotdżerża a bu pschi tutej skkadnosczi ßwėcżnik, wot knjenje Jordanoweje pschi jeje pschesßydlenju s Kołbiza do Shorjelza naschej schuli darjeny, prėni ras saßwėcżeny.

S Kołbiza. Sańdżenu ßobotu 8. januara popołdnju wotpali ßo tudy knjeża brózńja a w njej nėschto kop żita, hejduschki a wjele ßłomy. Hacżrunjez dżėłacżerjo w brózni s maschinu młócżichu, hdżez woheń wuńdże, njemózachu jón tola podußycz. — Jeniczka ßykawa, kiż na haschenje pschijėdże, bėsche schcżeńczańska. *—

S Wojerez. Shorjelske łużiske krajne stawy ßu mnohim gmejnam nascheho wokrjeßa czestne myto sa pilne pucżeporjedżowanja wudżėlili. A w naschim „Kreisblacże" bėschtaj njedawno czornokhołmczańska gmejna pod rychtarjom Jurjanzom a hermanczańska gmejna pod rychtarjom Sindu sa tajke dżėła woßebje pokhwalenaj.

*—

S Mikoraſa. Jako 9. januara tudomny hajnik Weinert wjecżor wokoło 5 hodżinow pschi bėlkowskim boku w tudomnej dżiwisniskej sahrodże wokoło khodżesche, pschihdżeschtaj dwaj s tsėlbu wobronjenaj mużaj, a jako ßo na Weinerta dohladaschtaj, wutsėlischtaj wobaj na njeho a sranischtaj jeho tak jara, so wón hnydom padże a jako saßo stanycz chzysche, ßebi hischcże sranjenu nohu slemi. — Jeneho wot teju mużow sposna Weinert, a je to wėsty Matej Mrósko s Bėkeje Wody.

§*. S Banez. So tamne ßkowa „schtóż dżenß je strowy czerwjeny, je jutsje khory morjeny, po tsjoch dnjach leżi w rowje" kiż kóżdeho k stajnemu pschihotowanju k ßmjerczi móznje wubudżuja, ßo husto jako jara wėrne wopokasaja, wot teho dawa tez ßlėdowaze podawk sjawne ßwėdczenje.

Tudomny żiwnosczeŕ Jan Pjetschka dżėsche abo wjele bole wjesesche ßo na ßwjedżenju noweho lėta do Draždżan, so by ßwojej dżowzy, kiż na kuble Ostra ßłużitej, wopytał. Wón bėsche tam strowy a czerstwy pschischoł. Ale pschi wobjedże saja jeho Boża ruczka tak, so na mėsczе morwy wosta. Pjetschka bėsche 59 lėt stary a sawostaji wudowu a 4 dżėczi.

Se Stareho Lubija. Pjatk tydżenja 7. januara wjecżor w 9 hodżinach wudyri pola tudomneho sahrodnika a gmejnskeho prjódkstejerja F. A. Wendlera woheń,

kotryž jeho domske, hródž a brózeń, kaž tež domske a pódlanske twarjenja sahrodnika Wiczasa (Lehmanna) do procha a popjeła pschewobroczi.

S Budestez W lěcze 1869 je ßo tudy narodźiło 137 dźěczi, wumrjeło je 98 woßobow, pschipowjedanych bu 61 porow a wot nich tudy wěrowanych 40, spowjednych ludzi běsche 5237, bjes nimi 68 paczerskich dźěczi a 71 woprajenych.

S Budyschina. Tudomne towarstwo katholskich towarischow je ßebi na garbarskej haßy dom kupiło, w kotrymž budze tež tajka hospoda sa „hantwerskich" srjadowana" kaž je ju budyske evangelske towarstwo sa snutskomne mißionstwo na jerjowej haßy sakoziło.

Tydzenja ßmy po druhich ludzi bladach powjedali, so je k. haptykar Menzner khězu na bohatej haßy kupił. To pak wěrno njeje.

S Budyschina. Wutoru w nozy na ranje w 2 hodzinomaj swony pschipowjedachu, so ßo tu něhdze pali. Woheń zadyn widzecz njebě, hacz skónczinje shonichmy, so ßo w pinzy tyscherja Möchela pschi hrodowskej haßy pali. Dokelž běchu woheń sahe doscz pytnyli, dha jón borzy podußychu.

Se sakskeho ßejma.

W druhej komorje bě sapoßłanz Dr. Wigard tón namjet stajił, so by ßo pschichodnemu ßejmej sakon k wujednanju prjódkpołożił, po kotrymž by ßo w Sakskej zivilne mandzelstwo sawjedło, to rěka, so by jenoz to mandzelstwa płacziło, kotrez by ßo psched ßwětnej wyschnoszu stało — njehladajo na to hacz by ßo wěrowanje potom tež se strony duchowneho stało abo njestało. Deputazia, kotraž mějesche tule naležnosez rospomnicz, prajesche w ßwojej rosprawje bjes druhim, so ßu mandzelstwo w starym Romje sa zivilnu, w srěnich czaßach kscheszijanstwa sa zyrkwinsku a se strony reformatorow sa ßwětnu naležnosez dzerzeli, so pak je lud ßam pschezo na zyrkwinskej formje mandzelstwa dzerzał. Tole poßleńsche woßebje rospomnjejo měnjesche deputazia, so w Sakskej zivilne mandzelstwo hischcze trjeba njeje, hacz runje by ßnadz někotryžkuliž prajicz móhł, so dyrbjako ßo mandzelstwo w kraju, hdjež ßu wschelake wěruwusnacza, jenoz po jenej a tej ßamej formje wobsanknycz, to je, so by ßo zivilne mandzelstwo pschijako.

Druha komora běsche skonczinje po ßwojej wjetschinje teho ßameho měnjenja, kaž wjetschina deputazije, to rěka, so dyrbi jenoz tym, kiž ßo k žanej pschiposnatej zyrkwi njedzerza (dißidentam) zivilne mandzelstwo wotpuschczene bycz a so dyrbi sa wschitkich druhich jenoz zyrkwinske mandzelstwo płaczicz.

W druhej komorje bu tež wuczerski pensionski sakon wujednany a bu bjes druhim postajeny, so ma tón wuczeŕ, kiž je 10 hacz 24 lět wuczerstwo sastał, s najmjenscha lětnje 120 toleŕ, tón pak kiž je 25 lět w ßkužbje byŕ, lětnje 150 pensiona dostacz.

Prilopk.

* Nowe léto bě ßo w Peschcze pjeczlětny ßyn haptykarja Konrada s domu shubił. Wschitke pytanje bě podarmo, hacz jedyn polizaj na to sabkudzene dźěczo trjechi a je nasajtra k jeho nanej pschiwjedze. W tym wokomiknjenju, jako je tón nan wuhlada, padze wón k semi a bě morwy. Njejapke wjeßele bě jeho najsterje moriko.

* Blisko Barlina ßo psched někotrymi dnjami dwaj woßebnaj knjesaj duellirowaschtaj a hrabja Hohenthal tscheli hrabi Uexküllej kulku do zivota. Rana pjecza ßmjertna njeje, ale kulku hischcze namakali a wuczahnyli njejßu.

* Réka Tißa we Wuherskej je se ßwojich brjohow wustupiła a wschón wokolny kraj powodziła. Naczinjena schkoda ßo na 500,000 schěßnakow woblicza.

* W Nagy-Mihaly (we Wuherskej) porodzi psched krótkim czaßom jena zona dwójnikow; něhdze dzeń posdzischo porodzi jeje dzowka, kotraž je 10 měßazow woženjena, tež dwójnikow. Macz, dzowka a wschitke dźěczi ßu strowe a czerstwe.

*) W Petersbergu pola Hale běchu tsi mjenjsche dźěczi se ßwojej wowku w jenej stwě w hromadze, posdzischo pak ta wowka prjecz dźěsche a stwu sankny, so te dźěczi njeběchu won mohłe a pschi tym do blischich hłubokich skakobow panyłe. Jako ßo wona po dwěmaj hodzinomaj wróczi, běchu ßo wschitke te dźěczi sadußyłe. Na khachlach, w kotrychž běsche saptepjene, bě ßyre drjewo leżako, kotrez bě ßo zyłe wuzehliło. Te wbohe dźěczi běchu wokna wotczinicz spytali, ale to ßo jim njeběsche radziło.

* W Londonje ßu wóndanjo paduschi amerikanskeho poßłanza, knjesa Motleya, wobkranyli. Schkoda na drohich a druhich wězach kotrez ßu ßobu wsali, wuczinja něhdze 7000 toleŕ.

* W Straubingu je 30. decembra pschipołdnju tamnischa gasowa fabrika roslecza a wschitzy dźełaczerjo, kotsiž w njej běchu, buchu saßypnjeni.

* S Liegnitza pißaja: Wóndano mějesche jedyn pohoncz s Lindenbuscha do jeneje bliskeje wßy jěcz, prjedy pak s dwórnischcza piczokku piwa ßobu wsacz. Tam ßo pak konjej psches hwisdanje lokomotiwy spłoschischtaj, pohoncz shubi czahadła s ruki a skhili ßo, so by je saßo sběhnył, pschi tym dyri jeho pak tón jedyn kóń tak ßylnje do hłowy, so bu ta zyle rosražena. Tón njesbožomny sawostaji žonu a schtyri dźěczi.

Cyrkwinske powjesće.

Wěrowani:

Pětrowska cyrkej: Jan Ernſt Pech, hajniſki expedient w Thammenheimje pola Wurzenja, ſ Amaliju Julianu Fidlerjez.

Michalska cyrkej: Handrij Kněžor ſ Luha, ſ Hanu ſwudowjenej Bjedrichowej na Zidowje.

Křćeni:

Pětrowska cyrkej: Bohuwěr Julius, Pětra Bohuwěra Pjetſchki, murjerja, ß.

Michalska cyrkej: Marja Hilžbjeta Martha, Jana Henki, pohonczja na Zidowje, dž. — Ernſt Bohuwěr, Jurja Auguſta Förſterja na Sajdowje, ß. — Marja Helena, n. dž. w Bórkn. — Marja Klara, Auguſta Wylema Schwarzy, pod hrodom, dž.

Katholska cyrkej: Marja Hilžbjeta, Korle Eduarda Pjecha, ſchewſkeho miſchtra, dž.

Zemrjeći:

Dżeń 30. decembra: Pětr Heduſch, cźěßla na Zidowje, 65 l. 7 m. 21 d. — 2. januara; Jurij Schokta, wobydleř w Brěſowje, 79 l. 9 m. — 4., Johanna Khryſtiana Amalia, Korle Auguſta Wicźaſa, khěžerja na Zidowje, dž., 31. 4 m. 29 d.

Kak Hans Depla a Mots Tunka rozom wótřitaj a ludźi pódla škrějetaj.

* * *

H. D. Schto dha pak wokoło Pueżiny cźinja?

M. T. Nó druhdy ſchcźiſna hotuja a dyrbja teho dla kmótrow proßyć. To pak je ſa baby jara wobcźeżna wěz, woßebje pſchi tajkim wětſiku, kaž jón wóndanjo mějachu. Tak pſchiňdże tam tehdy tež jena baba ſ pruſkich mjeſow a bě ſtraſchnje wuwjechlowana. Duž jej hoſpoſa, jako bě baba wotrocźka ſa kmótra wuproßyła, ſchkleńzy gróka porjedżi a tutón ſ dobom babu tež tak porjedżi, ſo bórſy ſaßo k mozam pſchiňdże.

H. D. Dha dźě by derje było, ſo bychu babam wſchudże pěknje grók dawali.

M. T. Ach, hdy by jenož jim ſchkleńczku palenza poſkiczili, pſchetož w někotrym domje jim ani krepki wody njedadża.

Poßedźenje

ratarſkeho towarſtwa

w Małym Wjelkowje

wutoru 18. januara wjecźor w 6 hodźinach.

---

10 toleř myta

doſtanu cźi, kotſiž mi tych ßamych, kiž faſany ſ njechornſtich, worzhnſkich a rodowſkich faſanſtich hajow kranu, tak k nawjedźenju dadża, ſo moża ßo wot ßudniſtwa pokhoſtacź.

Na Běłej Horje 6. januara 1870.

Wudowenz, hajnik.

Bukicźanſke ratarſke towarſtwo

pondźelu 17. januara popołdnju w 3 hodźinach.

Na dźeńſkim porjadu bjes druhim: Petizia na druhu komoru dla pſchemēnjenja dotalneho gruntſkeho dawka.

W kniharni Smolerja a Pjecha je nětko na pſchedań a ſa 1 nßl. 5 np. doſtacź tale knižka:

Jan Michał Budař, jeho žiwjenje a wotkaſanje kaž tež poſtajenje a poßwjeczenje jeho pomnika.

Schto ta knižka wſchowopſchija a powjeda, poſnajeſch ſ tehole jeje napißma. We njej namakaſch tež, kak wulke njebo Budarjowe zyłe ßamoženje w tu khwilu je, w Sakſkej a Pruſkej. —

Powschitkomna aßekuranza w Triescze

(Assicurazioni Generali).

sawěsczuje pschi **rukowanskim fóndsu** wot:

27 millionow 880,586 schěßnakow, 26 krajzarjow awstr. czißla

a) **twory, mobilije, žnjeńske płody** a t. d., kaž tež, hdyž to krajowe sakony dowoluja, **twarjenja wschěch druzinow** psche **wóhnjowu schkodu;**

b) **kubła na drohach** psche **transportnu schkodu;**

c) poskiczuje sawěsczenja na **žiwjenje człowjekow** na najwschelakſche waschnje sa **najtunische twjerde prämije** a wustaja policy po **pruskim kourancze.**

Towarstwo wupłaczi w lěcze 1867 sa 14,298 schkodowanjow summu wot 5 millionow 508 tyßaz 815 schěßnakow a 97 krajzarjow.

K kóždemu wukasanju a k wobstaranju sawěsczenjow poruczeja ßo jako agentojo:

w Budyschinje: **Ernst Walther,**
w Ketlizach: **Korla August Berger.**
w Drjeczinje: **Jan Noack.**

Wulki wubjerk

muskeje drasty,

kotryž hacz dotal **połnóznoněmske sjenoczeństwo** w hosczeńzu k słotej hwěsdze mějesche, je nětko pola podpißaneho a pschedawa ßo tam tajka drasta po najtunischich płaczisnach.

H. M. Kubasch

na garbarskej haßy czo. 432/74 po 1 skhodze,
s napschecza k. konditarja Donatha.

Schtrymparske khlamy

C. A. Lommatzscha

na žitnej haßy czo. 50

pódla želesotworowych khlamow knjesa Fischera poruczeja jeczki, schtrympy, spódny kholowy, soki, wołmjane pschedzeno k schtrykowanju a t. d.

Twory ßu dobre a płaczisny wschohomózno tunje.

Wosjewjenje.

Ja ßym nětko dowolnoscz k temu dostał, so ßměm ßłužby dopokasowacz, a proschu teho dla czesczene knjejstwa, kiž czeledzina trjebaja, kaž tež czeledzinow, kotsiž ßłužbu pytaja, so bychu ßo dobroczíwje na mnje wobroczili; ja budu ßo stajnje prózowacz, kóžde požadanje najruczischo a najsprawnischo dopjelnicz.

W Rakezach 5. januara 1870.

Otto Dobriza, swěrinokupz.

Wuczomnik pytany.

Sa jene materialtworowe a cigarrowe khlamy ßo k bližschim jutram ßyn sprawnych starschich, kiž je, jeli možno, ßerbskeje rycze mózny, jako wuczomnik pyta. Wot koho? to je shonicz we wudawarni Serb. Nowinow.

Wot dzenßnischeho dnja ja tudy

ryczniske dźěła

wobstaram. Moja expedizia je na ßerbskej haßy czo. 27, po 2 skhodomaj.

W Budyschinje, 3. januara 1870.

Seyfert,

konsistorialny aßeßor a ryczník.

Hischcze žadyn ßrědk

njeje ßo psche khorhoscze dychazych organow jako psche kaschel, psche wobczežnoscze brósta, schije a płuzow tak wulzyschnje jara hojazy wopokasał, kaž **běły bróstsyrop H. Leopolda & Co. we Wrotßławju.** Tón ßamy ma w bleschach po 6, 11 a 20 nßl. saßo na pschedań

A. B. Pannach w Budyschinje.

Jeneho **krawskeho** pyta Schmidt w Jeńkezach.

We Wosporku je jena khěža s 5 běrtlami pola na pschedań. Wscho dalsche je pola knjesa garbarja Nauki we Wosporku abo pola Simona w Lětonju shonicz.

Na ryczerkuble w Małej Borschczi pola Budyschina stej dwě wobydleni sa dźěłaczerjow saßo na pschenajecze.

Magdeburgſke wohenſawěſczaze towarſtwo

ſe ſakładnym kapitalom wot pjecź millionow toleŕ pruſk. kouranta

w 5000 akzijach po 1000 tl., kotreź ßu doſpołnje wudate,

pſchijima po tunich, twjerdych prämijach ſawěſczenja pſche wohnjowu ſchkodu tak derje w měſtach kaź na wßach na hibite pſchedmjety.

W tunjoſczi ßwojich prämijowych poſtajenjow wone niże żaneho druheho ſprawneho towarſtwa njeſteji, **teź poſticza wone pſchi ſawěſczenju na dleſchi czaß hódny dobytk.**

Pſchi ratarſkich ſawěſczenjach ßo ſawěſczenym tójſchto k lěpſchemu pſchiſwoli.

Schkodowanje pſches wuraženje gaſa ßo tak ſaruna, kaź wóhnjowe ſchkodowanje.

Sawěſczeńſte formularY, kaź teź exemplary powſchitkomnych ſawěſczeńſkich wuměnjenjow móża ßo pola podpißaneho agenta kożdy czaß darmo doſtacź, kotryż budże pſchi napißanju ſawěſczenja ſtajnje k pomozy hotowy a budże wſchitke požadane wukoženja dawacź.

W **Budyſchinje**, na hornczerſkej haßy.

Heinr. Meiſel, ök. inſpektaŕ,
agent magdeburgſkeho woheń ſawěſczazeho towarſtwa.

Woſjewjenje.

Po ſhonjenjach, wote mnje w mojej ßamßnej praxi tak derje, kaź teź wot druhich ludźi, kiž ßu **G. K. W. Mayerowym bróſtſyrop** ſ Wrótßkawja nakoženi, ſczinjenych, je won woßebny ßrědk pſchi akutnych a ſaſtarjenych katarrhaliſkich bróſtowych ſaźwanjach a aſthmatiſkich wobcżeżnoſczach, kaź teź pſchi **krótkim dychu** a **bróſtowych widliſchczach**. Ja możu teho dla tutón ßrědk wſchitkim, kiž na tajke wobcżeżnoſcze cżerpja, poručicź.

Ohrdruff pola Gothy.

Dr. **Krügelſtein**,
medicinalſki radźiczel a fiſikus.

Jenoż prawdźiwy maja **G. A. W. Mayerowy broſtſyrop** w bleſchach po 8 nßl., 15 nßl. a 1 tl. na pſchedań

Heinr Jul. Lincka w Budyſchinje,
W. Rotha w Lubija,
B. Kinne, haptykaŕ w Hernhucze,
Joſ. Löbmann w Schěrachowje,
Ed. Hieſe w Nowoſalzu a
haptykaŕ **Gerischer** w Oſtritzu.

Drjewowa aukzia.

Pſchichodnu ßrjedu jako 19. januara budże ßo w Sdeŕju 71 łoßow ſtejazeho khójnoweho drjewa na pſcheßadźowanje pſchedawacź. Shromadźiſna rano w 9 hodźinow pſchi puczu, kiž wot Sdeŕja na wětrnik wjedże.

Michał Kaſper.

W podpißanej kniharni je ſa poniżenu płaczijſnu doſtacź:

Glocke 1861. 1863, 2. Quart. 1864, 1. 2. Quart. (prědy 3 tol.) nětk 25 nßl. — Illuſtr. Welt 1861. 62. (4 tol.) 1⅓ tol. — Buchner's bibliſche Handconcordanz, 9. Aufl. 1853. (4 tol.) 2⅓ tol. — Pomſel, Methodik des Kopfrechnens. 10 nßl. — Engel, Geiſt der Bibel. 7½ nßl. — Wolff, poetiſcher Hausſchaß. 6. Aufl. (2 tol.) 25 nßl. — Lützenburg, Legende der Heiligen. 2 Bde. 2 tol. — Nißer, Unterredungen über den kleinen Katechismus. 5. Aufl. (2 tol.) 1 tol. — Desgl. über bibliſche Geſchichten, Bd. II. Neues Teſtament. 5. Aufl. 10 nßl. — Schulze, Anleitung zum Unterricht im Leſen und Schreiben. 5 nßl. — Riedig, Sternkarten 20 Blb. qu. 4. 10 nßl. — Weber, Leſebuch der Weltgeſchichte. 2 Bde. 7. Aufl. (4 tol.) 2⅓ tol. — Sohr-Berghaus, Univerſalhandatlas 114 Blb. qu. Fol. 1865. (13 tol.) 6 tol.

Smoleŕ a Pjech.

Katholſki Poſoł cżo. 2 je wuſchoł.

Lotteria.

Pſchichodnu póndźelu jako 17. januara ſměje ßo cżehnjenje druheje klaßy 77. kralowſkeje ſakſkeje krajneje lotterije, kotraż wjazy łoßow hacź dotal wopſchija a kotrejeż nowy plan je jara wužitnje pſcheměnjeny.

Ja ßo k tutej lotteriji ſ rjanym wubjerkom łoßow w ½, ¼, ½, a ⅛ najpodwolniſcho poručam.

W Budyſchinje, 12. januara 1870.

C. F. Jäger sen.
na ſwonknej lawſkej haßy cź. 801.

Drjewo na pſchedań.

Na ſtróżanſkim reviru w tak mjenowanych nowoſchczach (Neuland) ſteji hiſchcze 40 ſchěſczběrtelkohczowſkich khójnowych ſchczěpowych kloſtrow, kloſtr po 3 tl. 24 nſl. na pſchedan.

Wotwoženje ma ßo kóżdu wutoru a kóżdy pjatk dopołnja ſtacź. **Müller.**

Hdźeha ßu w Serbach tajzy wucżerjo, kiž w ßerbſkich ſchulach ani kſcheſczijanſku wucżbu ani cżitanje ßerbſki njewucża a po tajkim ſchulſki ſakon njedopjelnja?

Bjes Njechornjom a Kotezami bu wóndanjo jene rubiſchczo ſ někotrymi ßlěbornymi pjenjes namakane a może ßo pola Sodana w Njechornje ſaßo doſtacź.

Cżerſtwe ßwinjaze pleza

kupuje **Robert Nierth**
na ßerbſkej haßy cżo. 19.

Łužican čo. 1 je wušoł

a wopřija: 1) Zdychnjeńčko. Spěw wot Fiedlerja. 2) Serbowka. Historiska novella. Zeserbšćił Fiedleŕ. 3) Bědźenje ze zmijom. Wot Schillera. Přeł. Waŕko. 4) Zběrki z jeneje stareje rukopisneje khróniki města Budyšina a wokolnosće. Wot Jenča. 5) Z Budyšina a z Łužicy. Wot redaktora. 6) Serbski knihopis na lěto 1869. Zestajał J. B. Pjech. 7) Charada. Wot Waŕka. 8) Wuhudanje charady 12. čisła l. 1869.

Wosjewjenje.

Wot wyschnoscze jako agent konzeßionirowaneho łódźneho expedienta, knjesa **Carl Joh. Klingenberga** w Bremenje, wobtwjerdżeny, ja moju agenturu wschitkim wucżahowarjam do Ameriki k wobsanknjenju sprawnych pschewosnych kontraktow sa płachtowe a parowe łódże, khwalobnje snate, każ tež s zyrobu derje sastarane a s Bremena jěsdżaze, s tutym najlěpje poruczam.

W nastupanju najtunischo postajenych pschewosnych płaczisnow, każ tež w napohladże wschěch druhich wuměnjenjow budu ja kóżdy czaß rad a darmo kóżde wukasowanje dawacż.

W Budyschinje, w januara 1870.

M. A. Flanderka,
konzeßionirowany agent.

Kral. wokrjeßny lěkař

Dr. Wengler

praktiski lěkař a babjeńz
w Budyschinje
na jerjowej haßy czo. 267 po 2 schodże
dawa we wschěch khorhoscżach lěkarsku radu
dopołdnja hacż do 9 hodżinow,
pschipołdnju hacż do 2 hodżinow.

Drjewowe aukzije.

Na tudomnych knježich lěßowych revirach budża ßo ßlědowaze pschedawanja drjewa sa hotowe pjenjesy na pscheßadżowanje slacz:

pónđelu 17. januara rano w 9 hodżinach w khróstawskim lěßowym reviru wjetscha dźělba khójnowych ßuschizowych dołhich hromadow;

ßrjedu 19. januara rano w 9 hodżinach w drobjanskim lěßowym reviru wjetscha dźělba teho runja hromadow a

schtwórtk 20. januara rano w 9 hodżinach we łupjanskim lěßowym reviru něhdże 80 khostrow jadrjteho khójnoweho schczěpoweho drjewa.

Shromadżisny: w Khróscze: pschi Wokran hacze,
w Drobach: pschi łupianskim puczu,
w Łupoj: pschi holczim hacze.

W Minakale, 12. januara 1870.

Hrabinska Einsiedelska inspekzia.
O. Liebusch.

Kedżbu!

Něschto płatu a jedyn korb je pola mje stejo wostał.

C. A. Lehmann
na horncżerskej haßy.

Jenu maßiwnu khěżu s bróżnju, kolnju a sahrodu na Zidowje ma k pschedanju poruczenu

rycżnik **Seehaußen.**

Drjewowa aukzia.

Pónđelu 24. januara t. l. dopołdnja wot 9 hodżinow budże ßo na hrodźischczanskim reviru:

114 wolschowych a lipowych wużitkowych kruchow,
3 khostry wolschoweho schczěpoweho drjewa,
40 khostrow khójnoweho měschaneho drjewa,
4½ kopy tajkich walczkow,
28 twjerdych dołhich hromadow a
95 khójnowych dołhich hromadow

pod wuměnjenjemi, w aukziji wosjewjomnymi, na pscheßadżowanje pschedawacż. W tych khójnowych dołhich hromadach ßu žerże, płotowe ryhle a kósky.

Shromadżisna w Skale pola knježeho dwora.

W Hrodźischczu 12. januara 1870.

Zettwitz.

Kucharka pytany.

Holza s najlěpschimi wopißmami, kotraż móże derje waricz a hewak wschitke drube domjaze dźěła swolniwje wobstara, ßo k 1. haperleje t. l. wot knjejstwa w Budyschinje pyta, kotrehoż kucharka, jako je tam połdżeßata lět ßłużiła, ßo woženi. Wscho daliche je shonicz we wudawarni Serb. Nowinow.

Sjawny dźak

dawamy s tutym wschitkim tym ßamym, kotsiż na prěnim ranju noweho lěta pschi wohenjowym njesbożu, tehdy jow wudyrjenym, pschecżelnjwje k pomozy khwatachu a tak s dźěławej ruku płomjenjam mjesu stajichu; wyschе teho ßo wutrobnje dźakujemy mużstwam huczanskich a klukschanskich ßykawow, woßebje pak knjesej rychtarjej Merwje w Huczinje jako wjedżerjej tamnischeje ßykawy. Skónczinje chcemy hischcze pschispomnicz, so s tym psches jene njejßmy, hdyż ßebi ludźo w němskich nowinach ßami khwalbu pschizpija.

W Brěsynje 8. januara 1870.

Gmejnska rada.

Nakładnik :J. E. Smoleŕ. Cisć L. A. Donnerhaka w Budyšinje.

Čisło 3. — 22. januara. — 1870.

Serbske Nowiny.

Za nawěštki, kiž maja so w wudawarni Serb. Nowin. při bohatych wrotach wotedać, płaći so wot rynčka 1 nsl.

Zamolwity redaktor a wudawar
J. E. Smoleŕ.

Kóžde čisło płaći 6 np. Štwórtlětna předpłata pola wudawarja 66 nj. a na kral. saks. pósće 7½ nsl.

Wopschijecze: Najnowsche. — Swětne podawki. — List. — Ze Serbow: S Banez. S Bukez. S Kamjeńza. S Kupeje. S Lubija. S Kija. S Budyschina. — Pschilopk. — Zyrkwinske powjesce. — Hans Depla a Mots Tunka. — Nawěschtnik.

Płaćizna žitow a produktow w Budyšinje.

15. januara 1870.

Dowoz: 8245 kórcow.	Płaćizna w přerěžku na wikach, na bursy,											
	wyšša.			niža.			najwyšša			najniž		
	tl.	nßl	np.	tl.	nßl	np.	tl.	nßl	np.	tl.	nßl	np.
Pschenża	5	12	5	5	—	5	5	20	—	5	2	5
Rožka	3	27	—	3	20	—	3	27	5	3	25	—
Jeczmjeń	3	—	—	2	25	—	3	2	5	3	—	—
Wowß	2	—	—	1	25	—	2	—	—	–	—	—
Hróch	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Woka	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Raps	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Jahły	7	10	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Hejduschka	5	25	—	5	20	—	—	—	—	—	—	—
Kana butry	—	21	—	—	19	—	—	—	—	—	—	—
Kepaßkomy	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Zent. žyna	—	27	5	—	—	—	-	—	—	—	—	—
Lane žymjo	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	–	—

Pjenježna płaczisna.

W Lipsku, 18. januara. 1 Louisd'or 5 toler 17 nßl. 6½ np., 1 połnowažazy cžerwjeny słoty abo dukat 3 tl. 6 nßl. 5⅝ np.; winske bankowki 82⅛ (16 nßl. 4⅓ np.)

Cžahi sakskoschlesynskeje želesnizy s. Budyschina.

Do Draždžan: Rano 7 hodžinow 27 minutow*; dopołdnja 9 h. 5 m.; pschipołnju 1 h. 3 m.*; popołnju 4 h. 13 m.*; wječor 8 h. 21 m.*; w nozy 2 h. 41 m.**. 4 h. 19 m.

Do Shorjelza: rano 7 h. 51 m.*; dopołnja 10 h. 51 m.*; popołnju 3 h. 22 m.†; wječor 6 h. 52 m.*; wječor 9 h. 38 m.; w nozy 12 h. 36 m.; 1 h. 24 m.**

*) Pschisanknjenje wot a se Žitawy a Liberza (Reichenberga).
†) Pschisanknjenje do Žitawy.

Pschispomnjenje. Cžahaj se znamjeschkom ** bjes Draždžanami a Shorjelzom jenož w Budyschinje a Lubiju sastawataj. Wonaj mataj jenož wosy prěnjeje a druheje klaßy a ma so sa billet ¼ wjazy płaczicz; dżeńske billety pschi nimaj njepłacza.

Spiritus płaczesche wczera w Barlinje.

14 tl. 25 nßl. a 14 tl. 10 nßl.
pschenża 62—65 tl., rožka 44—46 tl.,
(to je: sa 25 pruskich kórzow.)
rěpikowy wolij (njeczischczeny) 12 tl. 20 nßl.
(Czischczeny, kaž so w Budyschinje pschedawa stajnje něhdże 1⅛ tl. drožschi.)

Najnowsche

Win, 18. januara. Na dżenßnische popołdnje ßu ministrjo wot khěžora na konferenzu powołani. — Minister shromadnych finanzow, knjes Becke, je wumrjeł a ma hrabja Beust jeho sastojnstwo nakhwilnje wobstaracz.

Win, 19. januara. W druhej komorje ßu dżenża adreßu na khěžora wuradžowacz poczeli. Hacz runje někotsi sapoßłanzy jara wótrje pschecziwo wotmyßlenjam pieczoch, w ßłužbje sawostatych ministrow wustupowachu, dha tola wjetschina druheje komory sa tutych ministrow hłoßowasche.

Liberz (Reichenberg w Czechach) 18. januara. Redaktor a sozialny demokrat Scheu bu tudy sajaty. Wjele dżěłaczerjow ßo teho dla psched jastwom shromadżi, so bychu jeho wumohli. Polizia je jich pak rosehnała.

Paris, 10. januara. Wczera wo dnjo a tež wjeczor je w tudomnym měsczе zyle s měrom wostało.

Paris, 19. januara. Mordarja Traupmanna, kotryż je Kinkez, s wosom wosobow wobstejazu familiju na žałoßne waschnje skónzował, bu dżenża rano w 7 hodžinach wot žiwjenja k ßmjerczi wotprawjeny. Wjele pschihladowarjow bě ßo seschło.

Paris, 19. januara. W proceßu pschecziwo sapoßłanzej Rochefortej, kiž je w swojich nowinach „Marseillaise" na khěžora Napoleona žałoßnje jara ßwarił, budże ßobotu termia wotdżerżana.

Sakska. W Draždžanach je 15. januara kraloweje wyscha hofmischtrka, baronka Friesen, w 75. lěcze swojeho žiwjenja wumrjeła. Wona je swoje sastojnstwo 32 lět sastała.

Kral Jan je pschiswolił, so smě generalny statny ryčnik Dr. Schwarze krónski rjad druheje rjadomnje s hwězdu, wot pruskeho krala jemu spožčeny, pschijecź a nošnycź. — Kral Jan je ruskemu poslanzej na sakskim dworje, hrabi Mudowu, pschi jeho pscheßadženju do Madrida, wulki kschiž albrechtskeho rjadu spožčił.

Krónprynz Albert a prynz Jurij pschijědžeschtaj 16. januara do Lipska, so byschtaj so po pscheproschenju tamnischeje měschčanskeje rady na wulkej hońtwje wobdželikoj.

S Zadela pola Mischna pišaja, so je tam Lobjo cželo jeneho draždžanskeho gymnasiasta wupałkało, kiž bě so hižom w měsazu novembra konscheho lěta na njesnate waschnje shubił.

W Lipsku bu jenej hornołužiskej płatpschedawarzy wóndanjo 160 toleŕ a jenej druhej tójschto salvetow a rubow kranjenych.

Nowy ruski poslanz na sakskim dworje, knjes s Kotzebue, je do Draždžan pschijěł a swoje pismа Jeho majestoscźi kralej Janej we wosebitej audienzy pschepodał.

Prusy. W prjedawschim czasu buchu kanony najbole s bronzy łate, w nowschim czasu pak bě Krupp w Essenje kanony s worzela dźełacź počzał a buchu tajke kanony jara khwalene. Nětko je pak pjecźa něchtón wunamkał, so su bronzowe konony tola najlěpsche a duž je pschikasane, nowe kanony sasso s bronzy dźełacź.

Rekrutow, kiž su psched krótkim czasom do wójska stupili, su tón krócź wažili, a budža woni sasso waženi, hdyž s wójska wustupja, so by so na tajke waschnje shoniło, hacź je jim wojerski czas tył abo schkodźił.

Awstria. Winszy ministrjo běchu so, kaž smy hižom w prjedawschich czišłach spomnili, do dweju dźelow dźelili, mjennjzy 5 ministrjo běchu teho měnjenja, so maja w awstriskim khěžorstwje jenož Němzy a Madjarjo knježicź a druhe ludy jim podczišnene bycź, 3 ministrjo pak měnjachu, so budže Awstria jenož wobstacź móz, hdyž w njej wschitke ludy rune prawa dostanu. A dokelž běsche na winskim shromadnym sejmje wjetschina sapossłanzow na boku tych pjecźoch ministrow, dha proschachu spomnjeni tsjo, so by jich khěžor se służby puschcził. Khěžor to na měsce czinicź nochzysche, ale slónczinje je jich tola puschcził a ministrej Plenerej, kiž je po lětach maistarschi, pschedsydstwo w ministerstwje poručił.

Duž drje nětko we Awstriji němske ministerstwo knježi a tamnischim Słowjanam se surowym podczischczowanjom hrosy, ale awstriszy Němzy sami so tajkeho dobrycza prawje wjeselicź njewjedža, pschetož jim so dale bole dźije, so tajke surowe němske knjejstwo dołho tracź njemože, ale so je khěžor najskerje tym pjecźom nemskim ministram teho dla wschu móz do ruki dał, so by czim skerje na sjawnosczź pschischło, kak hubjenje woni kraj sastaracź wjedža.

Dokelž je hrabja Beust sposnał, so drje Awstria tola hinak wobstacź njemože, hacź hdyž w njej wschitke ludy rune prawa dostanu, dha je wón nětko wschěm pschěhnatym awstriskim Němzam a wosebje nětczischim winskim němskim ministram czern we woko a woni bychu jeho rad wuhnali. W tajkim wotpohladanju nětko wschelake awstriske němske nowiny, kaž tež te nowiny, kotrež wot winskich němskich ministrow wotwisuja, jara na hrabju Beusta swarja a je sjawnje widžecź, so bychu jeho rad se służby wotczischczeli. Ale po naschim sdaczu hrabja Beust w tu khwilu hakle prawje twjerdže w swojej służbje steji.

S Dalmazije pišaja, so su so tež czi sběžkarjo, kiž běchu do Czornohórskeje pschestupili, sasso wróczili a khěžorej podczisnyli. A czeho dla njedyrbjeli to sezinicź? Pschetož wodacze jich winy bě jim do prědka słubjene a bróń, s kotrejž su so pschecźiwo awstriskemu wójsku wojowali, smědža wobthowacź. S zyka je tam nětko kóždemu dowolene, so smě wobronjeny wokoło khodźicź, kaž je to tam do sběžka pschezo waschnje byko.

Hacź runje je general Auersperg, kiž pschecźiwo bokesynskim Serbam wójnu wjedžesche, tule wójnu hanibnje pschěhrał, dha je tola sa swoje skutkowanje wosebny rjad (orden) dostał. — (To je skoro, kaž so polizajskemu pschedsydže Straubej w Prasy sendže. Jako so tutemu městu w lěcze 1866 pruske wójsko bližesche, dha Straub Prahu wopuscheźi a so tam prjedy sasso njepokasa, hacź bě wójna skónczena. Ale w lěcze 1867 wón tola wyssoki rjad dosta, „dokelž je sa czaß wobßadženja Prahi wot pruskich wojakow tam dobry porjad dźerżał.")

Fronzowska. Satsělenje Noira wot prynza Pětra Napoleona Bonoparty je w Parisu wjele ryczow a tójschto hary sakłoniło. Pschi Noirowym pohrjebje bě so wjele tawsynt ludzi shromadziło a khěžor mějesche strach, so sběžk wudyri. Komandant da teho dla wschemu wójsku w Parisu pod bróń stupicź a wulke wotdželenja wojakow dyrbjachu po hasy wokoło czahacź a hromady ludzi roshanjecź. A dokelž tuczi ludzo wokachu a hawtowachu, hewak pak so bjes spjecźenja rosehnacź dachu, dha k krejpschelecźu pschischło njeje. Tak bě tež na słědowazych dnjach: hary bě doscź na wsach a na torhoschczach, ale k žanej hitwje pschischło njeje.

S revoluziju drje so pak tež w Parisu tak lohko radzicź njemože, dokelž je wjetschi dźel tamnischich wobydlerjow na stronje noweho franzowskeho ministerstwo a to je wo prawdze swobodnosmyßlene a je se wscheho widžecź, so chze wschitke rosomne požadanja franzowskeho luda po możnosczi dopjelnicź. — Khěžor Napoleon może sa Bohu džakowacź, so je tuto nowe ministerstwo prjedy postajił, hacź bě so njespodobny skutk Pětra Napoleona stał; pschetož na harje kotraž je so teho dla stoło, budžische so wjele wjazy ludzi wobdželiło, hdy budžische hischcze stare njelubowane

ministerstwo w słužbje stako, — a schtó mohł prajicz, hacz njebudzische pod taikimi wobstejenjemi sa khežora revoluzia jara hubjenje wupanycz mohła.

Rußowska. Wot nětczischeho ruskeho khežora je znate, so wón wójnu a wójnske należnosczе njelubuje. Wón teho dla pschi nastupjenju ruskeho thróna hnydom krymsku wójnu s měrczinjenjom skonczi a czakasche pjecz lět, prjedy hacz nowych rekrutow do wójska powoła. Bjes tym bě wón leibeigenstwo a robotu sahnał a zudniske należnosczе na tajke waschnje pscheměnił, so rußowszy zudnizy hinak hacz prawje zudzicz njemoża; pschetoz wschitko zudzenje je tam sjawne a hdy by pola zameho wójska byko: sjawnosczе zuda je pak wschudze najlěpschi schkit psche njesprawnosczе. W nowischim czasu je ruske knjezerstwo tez po móznosczi zelesnizy twaricz dako a na tajke waschnje bohatstwo kraja zylnje pschisporjako. A so pak by zo kraj tez psched zanym njepschecželskim nadpadom bojecz njetrjebał abo so by zebi njedyrbjał lubicz dacz, hdyz by někajki wjerch jeho czesczе ranił, dha je khežor skónczinje tez rußowske wójsko nanajlěpje wuhotowacz dał a je wěste, so hacz do měsaza haperleje zadyn regiment wjazy njebudze, kiz by hacz do tutoho czasa s nowymi tsělbami sastarany njebył a s nimi wobkhadzecz njewjedzał.

Wuczah

s australiskeho lista

Blisko Kapundy, 10. oktobra 1869. — Luby knjes redaktora! Dokelz my hizom wjele lět w tutym dalokim kraju Wasche „Serbske Nowiny" czitamy, dha zym zebi dowolił, list na Waß poßłacz a w nim něschto sa zerbske dzěczi wo hodzoch napißacz; pschetoz moje pißmo wokoło hód k Wam dońdze.

Hody dyrbja sa kózde kschesczijanske dzěczo a sa kózdeho wotrosczeneho kschesczijana wazny a drohi zwjedzeń bycz, dokelz zu po prawym sapoczatk kschesczijanstwa. Tutón róczny czaß trjechi tudy na tón zamón dzeń, kaz pola Waß, jenoz so zo 9 hodzinow prjedy wobradza, dyzli we Luzizach; ale wjedro je tu zyle hinasche, pschetoz my zmy tudy na hody runje zrjedz lěcza zimi. Dny zu dołhe, nozy pak krótke a złónczko na naß nimale runje dele zwěczi; horzota je jara wulka a mamy se znjemi runje najwjazy dzěła a prózy. A hdyz tez zym w Australiji tónle zwjedzeń hizom schtyrnacze krócz zwjecził, dha zo tola pschezo hischcze na tajke czopke hody swuczicz njemózu. Pola Jendzelczanow a tych je tudy najwjazy, je „Boze dzěczo" zyle njesnate, jenoz Sserbjo a Němzy czinja jow hischcze po starym waschnju a wuhotujemy naschim dzěczom wschě możne wjeßele.

Włóske worjechi tudy zane nimamy, sa to pak wschělake druziny mandlow a někotre wot nich maja tak twjerdu schkorpawu, so mohł jedyn Kruppowy wulki hamor na nje nakozicz. Jabłuka tu tez mamy, kaz tez zitrony a oranze, a zu tez hizom wischnje a czěschnje srake. So na hrajkach, poprjanzach a druhich złodkosczach njepobrachuje, to może zebi kózdy myślicz. Haj, lód możemy dostacz, jeli chzemy jón měcz; pschetoz w Adelaidze je jena lodowa sabrika a na zelesnizy lód skoro wschědnje do druhich městow pschiwjesu. Ja zam zym se zwojimaj zamznymaj wocžomaj tajke lodowe schkruty widzik.

Tykanzy a schtryzle na hody tez mamy haj te zo s zyła husto pjeku, dokelz nam zenje na pscheńczej muzy njepobrachuje. Tez nimale wschědnje mjaßo jěmy, sa to pak dyrbimy běrny a druhu rostlinsku pschijědz parowacz.

Starschi tudy nusowani njejßu, zwoje dzěczi do schule złacz, a wucžer dyrbi zo jara po woli ludzi skožowacz, pschetoz jow je w zyrkwinych a schulskich należnosczach pokna zwoboda a móże zo w tajkim nastupanju kózdy sadzerzecz kaz zam chze. Dzěczi tu bole prózne wokoło běhaja, dyzli pola Waß, dokelz zo jow njepschedze a njemkoczi, a je tez zenje zana syma a zadyn zněh njesadźewa.

Jutry trjechja pola naß w naschej saznej nasymje, zwjatki pak w pósdnej nasymje a znjeńsku dzakny zwjedzeń zwjeczimy 2. haperleje. Kermuscha zo tu zana njewotdzerzi.

Nětko chzu zwój list skónczicz a pscheju dzěczom wjele wjeßela a rodosczе k hodam, kózdemu czitarjej Serbskich Nowinow pak wjele strowja a Bożeho zohnowanja k nowemu lětu.

Waschi zwěrny pschecžel G. D.

Ze Serbow.

§*. S Banez. Hdyz tydzenja naschim lubym czitarjam powjedachmy, kak Bóh luby knjes druhdy człowieka psches nahłu zmjercz s tuteje czaßnosczе wotwoła, dha mamy dzenza saso tajki, haj hischcze srudnischi podawk zobudzělicz. Bratr tudomneho kublerja Michała Wanaka, Handrij Wanak, 37 lět stary, kotryz na ryczerkuble w Hornym Hunjowje sa pohoncza zkużesche, běsche pjatk 14. januara do Khwaczicz po zyhele jěł a duzy dom bjes Dalizami a Kschiwej Borschczu na někajke waschnje pod wós pschischoł, tak so běsche jemu wósne koło psches hkowu schło a wón tez teho dla na měseze morwy wostał.

S Bukez. Tudy je w sańdzenym tydzenju jene saßkużbne towarstwo do zywjenja stupiko, mjenujzy jene jakmozinske sjednoczenstwo sa rjemeßniskich towarischow, khudych a proscherjow. Hizom dołhi czaß bu pschezo na pschewulke a s dzěła njehanibite proschenje, wozebje wot puczowazych rjemeßniskich towarischow skorzene, schtoz bu pschiczina, so pschi kónzu sańdzeneho léta nimale na tsizeczi wozobow zo sjednoczi, tajkej njespodobnosczi wotpomhacz. Wono bu predy spomnjene towarstwa sakozene a statuty nastajene, kotrez tez zudniski hamt w Lnbiju sa dobre

ſpósna a wobtwjerdźi. Po nowym lěcźe ßo hłowna ſhromadźiſna noweho towarſtwa wotdźerża, pſchi kotrejż bu k. kantor Kirſchnak ſa pſchedßydu, k. rjemjenjerſki miſchtr Schreiter ſa pißmawedźerja a k. pſchekupz Zſchiſchank (Kſchiżank) ſa kaßirarja wuſwoleny. Ssobuſtawy towarſtwa płacża měßacźnje abo też běrtl- a poklětnje wěſty pſchinoſchk kotryż pak mjenje hacź 1 nßl. ſa měßaz bycź njeßmě. Kóżdy kiż proßycź pſchińdże, ßo k pißmawjedźerjej pokaſa, hdźeż markn doſtanje na kotrejż je napißane, tak wulki ma dar pola kaßirarja doſtacź, kotryż pak niż niżſchi hacź 3 a niż wyſchi hacź 6 np. njebudże.

Pola kóżdeho ßobuſtawa towarſtwa ßo papjera na khěżnych durjach namyka, na kotrejż cźiſchcźane ſteji „Almoſenvereinsmitglied,“ tak je hižom ſwonka k widźenju, ſo w tajkej khěži nichtón niczo njedoſtanje a tehodla ludźi ſ proſchenjom wobcźeżowacź njetrjeba.

Jara k wobżarowanju je, ſo njeißu wſchitzy wobydlerjo w Bukezach k tutemu tola wěſcźe wużitnemu towarſtwu pſchiſtupili, njekotſi ſ njewědomnoſcźu, někotſi pak też druhich pſchicźinow dla. W.

S Kamjeńza. Tudomna rada woſjewjuje, ſo je tudy město ßerbſkeho prědarja, kiż je ſ dobom diakonus pſchi naſchej wulkej zyrkwi, wuprósnjene. Tuto město njeße létnje 600 hacź 700 toleŕ a tón, kiż chże je ſaſtacź, dyrbi, każ ßo ßamo roſymi, ßerbſkeje rycźe derje mózny bycź.

S Kupeje. Sańdźenu ßobotu 15. januara wjecźor w 5 hodźinach wotpali ßo na tudomnych knjejich leżomnoſcźach ſbytk jeneje torfoweje fajmy w kotrejż bě hiſchcźe něhdźe 10,000, torfowych zyhlow.

S Lubija. Rěſniſki C. G. A. Thomas ſ Kſchiweje Borſchcze bu 18. januara wot tudomneho wokrjeßneho ßuda kranjenja a jebanja dla k 1létnej dźěłarni wotßudźeny.

S Lubija. Murjerſki miſchtr Kilian we Wóſporku je ſa Woſpork, Maleczizy, Wodowu Korczmu, Mały Zytow, Roßacźizy, Trußezy, Jamu, Krapow, Schpikały, Luſk a Żarki ſa ſaſtupneho wójnjopolizajſkeho kommißarja poſtajeny.

S Kija pola Mużakowa. Schtwórtk 13. januara ſta ßo w tudomnych hamorach to njeſbože, ſo bu maſchinuwothladowaŕ Urbanz wot maſchiny doßahnjeny a tak ſmjeczeny, ſo běſche na měſcze morwy.

S Budyſchina. Liſtowy kaſchcź, kotryż bě k durjam tudomneho póſta pſchicźinjeny, je ſ nich wotewſaty, a pod prěnje wokno tam poißnjeny.

Se ſakſkeho ßejma.

Tamón tydźeń jednaſche ßo w druhej a potom w prěnjej komorje wo to, ſo běchu ßo někotſi wobydlerjo měſta Rieſy na miniſtra kultußa a ſjawneho wucźeńſtwa wobcźeżowali. W Rieſy mjenujzy wſchelazy ludźo ſe ßwojim duchownym ſpokojni njeißu a běchu w tajkim naſtupanju dla wuradźowanje někajkeje należnoſcźe ſhromadźiſnu wotdźerżecź chżyli. To pak miniſterſtwo njebě pſchiwdako. Ale tajke ſkutkowanje je tak derje druha każ prěnja komora ſa njeprawe ſpósnaka.

Hewak bu w druhej komorje tón namjet ſa dobry ſpósnaty, ſo ßo żadyn ſapoßkanz tych ßkowow dla, kotreż je na ßejmje prajił, ßudniſzy abo hewak ſaſtojniſzy khoſtacź njeßmě.

Hižom w prjedawſchich poßedźenjach druheje komory bě ßo ſteż wo podpjeranje ratarſkich towarſtwow a to, jeli ßo njemolimy, wo 20,000 toleŕ jednako. Jako pak rycź na nje pſchińdże, měnjeſche ſapoßkanz Möſchler, ſo by lěpje byko, hdy by ßo na dotalne waſchnje wjazy njeſakoźiko, ale na tajke waſchnje pſchetrjebako, ſo by ßo ratarſkim a teho runja ſchulam pſchiwobroczźiko. S tajkim měnjenjom pak wjetſchina komory ſ pokojom njebě a bu teho dla Möſchlerowy ſaczižnjeny.

A ſ tajkim měnjenjom też ratarſke towarſtwa ſpokojne njeißu a chzedźa teho dla knjeſej Möſchlerej ratarſke towarſtwa jeho wolbneho wokrjeßa ßwoju njeſpokojnoſcź wuprajicź abo ßu ju jemu hižom wuprajiłe.

Prilopk.

* Sańdźeny tydźeń wutoru rybak Steuer ſ Reibersdorfa pola Barlina ſe ßwojimi tſjomi dźěczimi wokoło pſchipołdnja po tamniſchim jěſoru, ſo by ßy k ßwojemu cźołmej podał, kotryż bě tam ſamjerſnył. Ssrjedź jěſora pocźa ßo lód łamacź a wſchitzy ſchtyrjo ßo pſchepanychu, tak ſo żadyn widźecź njebě. Tym, kotſiż chżychu jim ſ nuſy pomhacź, ßo to njeradźi. Hakle wjecźor buchu jich cźěła namakane.

* S horneje Kärntſkeje piſaja: Wot kónza oktobra hacź do kónza decembra běchu hory a doły do tołſteje kurjawy ſawobalene a ßněh ßo kóżdy dźeń dźěſche. W Villachu bě ßněh 129 zolow wyßoki. W Raiblerſkim dole je ßněh pjecź łohczi wyßoki a buchu tam tſjo dźěłacźerjo wot jeneje lawiny ſaßypnjeni.

* W Barlinje je ßo wjecźor noweho lěta jedyn młody cźłowjek ſ mjenom Spindler ſhubił. Wón bě tehdom ßwojn njewjeſtu k jeje wobydlenju pſchewodźił, ale wot tam żadyn ßlěd po nim namakali njeißu. — Pſched někotrym cźaßom cźaßom je ßo też 19létny gymnaſiaſt Leſchka w Draždźanach ſhubił, a njemoża wußlědźicź, hdźe je woſtał.

* S Koblenza nad Rheinom piſaja, ſo ßu tam 16. januara w nozy ßylne ſemjerżenje měli. Wone bě wot wulkeho hrimotanja pſchewodźane.

* W Bjesdekowje (w Cźechach) ßo pſchi twarjenju jeneje lodoweje pinzy wjelb njejapzy a buchu pſchi tym tſjo muzojo a jena żónſka ſaraźeni. Tſjo dźěłacźerjo doſtachu ſtraſchne wobſchkodźenja.

Kak Hans Depla a Mots Tunka * * *

rozom wótřitaj a ludźi pódla škrějetaj * * *

Hanß Depla. Někotři ludźo maja tola dźiwnu protyku a lěta dźiwnje postajeja.

Mots Tunka. Kak dha to?

H. D. Hlaj, wóndanjo w jenej wßy wojerowskeho wokrjeża hromadu dźeržachu, so bychu hußywróćerja postajili. Ale hospodarjo teho měcź nochzychu, kiź ßo jim podtykowasche, prajizy, so je jim jara mkody. Wón pak wudawasche, so je rosomny muź a stary dosćź. Duź jemu rychtaŕ rjekny: „S měrom! ty dźe ßy do wßy dwaj měßazaj prjedy pschischoł, hacź bě nam korčźmaŕ-najeńk gmejnskeho byka rěsał.“

M. T. Ale hdy dha je to była?

H. D. Haj, tajku protyku ja nimam, po kotrejź ßo lěta po rěsanju gmejnskeho byka licźa; to dyrbisch ßo tamneho rychtarja praschećź.

M. T. Hm, to ßo mi tak prawje njecha.

M. T. Ale schto dha bě wóndanjo we Wulkich Schparach na rejach tajka hara?

H. D. Aj, to wschak dale niczo njebě.

M. T. Nó, něschto je tola byćź dyrbjako; wschako tam tak halekachu.

H. D. Hdyź chzesch tak rady wjedźećź dha chzu ći prajićź. Wjeßni hólzy chzychu jeneho burskeho ßyna s Liboje se sale wuwjesćź, dokelź bě ßo satraschnje natutkał a herzam sapkaczićź nochzysche, schtoź bě pscherejwał.

M. T. Haj, to ßebi we Wulkich Schparach lubićź njedadźa; tam chzedźa holzy strósbych rejwarjow měcź a tajkich, kiź na rejach na toleŕ njehladaja.

H. D. Hlej wschak tola!!!

Cyrkwinske powjesće.

Wěrowani:

Pětrowska cyrkej: Handrij Kochta, domownik w budyschim hrodźe, s Marju swudowjenej Fridrichowej, rodźenej Rolliz.

Michalska cyrkej: Jurij Schmeißer, wobydleŕ na Židowje, s Karolinu swudowjenej Kellerez rodź. Miethez tam. — Kola Ernst Schokta wobydleŕ w Bobolzach, s Hanu Khrystianu Brühlez tam.

Křćena:

Michalska cyrkej: Marja Amalia, n. dź. se Židowa.

Zemrjeći:

Dźeń 5. januara: Jan Korla Wjeńk, ökonom w Budyschinje, 34. l. 7. — Jana Bohuškawa Müllera, wobydlerja w Libochowje, morworodźena dź. — 6., Marja rodź. Wiczasez, njebo Handrija Nowaka, wobydlerja, wudowu, 72 l. — 7., Pětr Wollmann, měschczan, kubleŕ a ökonom w Budyschinje, 65 l. 2 m. 2 d.

Wuczomnik pytany.

Sa jene material- a wurěsnotworowe khlamy ßo jedyn wuczomnik pyta. Wot koho? to je schonicź we wudawarni Sserb. Nowinow.

Delnołużiske knihi.

W knihaŕni Smolerja a Piecha je dostaćź:

Sserski fajbel sa němsko-ßerske schule, s jadnym předgronom, kak we tomßamem ße dej huzyschi.

Tónle „fajbel“ je na pschikasnju kr. wyschnoscze w Frankfurcze n. O. wobdźěłany a wudaty. Wón je nětko k dostaczu.

Sserske arije sa naschu lubu mkoźinu. Sesběrane a wendane wot Chr. Schwela. 1. seschywk. 2 nßl.

Bramborski ßerski zaßnik 1868. Kóždy tydźeń 1 czißko. Schtwórtlětna płaczisna $7\frac{1}{2}$ nßl.

Wosjewjenje.

Wot wyschnoscze jako agent konzeßionirowaneho łódźneho expedienta, knjesa **Carl Joh. Klingenberga** w Bremenje, wobtwjerdźeny, ja moju agenturu **wschitkim** wuczahowarjam do Ameriki k wobsanknjenju sprawnych pschewosnych kontraktow sa płachtowe a parowe łódże, khwalobnje snate, kaž tež s zyrobu derje sastarane a s Bremena jěsdźaze, s **tutym najlěpje** poruczam.

W nastupanju najtunischo postajenych pschewosnych płaczisnow, kaž tež w napohladze wschěch druhich wuměnjenjow budu ja kóždy czaß rad a darmo kóžde wukasowanje dawacz.

W Budyschinje, w januara 1870.

M. A. Flanderka,
konzeßionirowany agent.

Schlesynske wohenßawěsczaze towarstwo we Wrótßławju.

Rukowazy kapital wot 3 millionow toler pruss. kouranta.

Tuto towarstwo sawěsczenja psche wohnjowe schkodowanje w městach a na wßach na hibite wězy horjebjerje a to po wschomózno tunich prämijach, hdjež ßo **jane** dopłaczowanje njestanje. Pschi sawěsczenju na wjazore lěta ßo wulke dobytki skiczja.

Prospekty a sawěsczenske formulary ßu pola podpißaneho agenta kóždy czaß darmo dostacz a budze **wón** kóždemu wscho wukasowacz, schtoż je pschi sawěsczenju trjeba.

W Malesschezach 1870.

Jan Wehla, agent.

Kral. wokrjeßny lěkar

Dr. Wengler

praktiski lěkar a babjenz w Budyschinje

na jerjowej haßy czo. 267 po 2 skhodomaj

dawa we wschěch khorhosczach lěkarsku radu

dopołdnja hacz do 9 hodzinow,
pschipołdnju hacz do 2 hodzinow.

Sjawny dźak

G. A. W. Mayerowemu bróstsyropej.

Hdyz mozu ßo jako zona wot 74 lět ßwojeho zjiwenja hischcze swjeßelicz, dha dyrbju to wo **prawdze** jenoz pschipos natemu njepschetrjechenemu **G. A. W. Mayerowemu brostsyropej** s **Wrótßławja** pschipißacz. Bróstowe a schjubolenje, kotrez pschi nałożowanju wschitkich druhich ßrědkow wotbycz njemózach, tak so běch jenoz pok zjiwa, bu napoßledku psches **G. A. W. Mayerowy brostsyrop**, mi poruczeny, pomjeńschene a skónczńje zyle sahnate, tak so nětko woprawdze saßo s nowa zjiwa byc poczinam. Dźak **G. A. W. Mayerowemu brostsyropej** a dwójny dźak knjesej fabrikantej **Geißenheimej!**

Wudowa **Johanna Abelowa.**

Jenoz prawdźiwy maja **G. A. W. Mayerowy brostsyrop** w bleschach po 8 nßl., 15 nßl. a 1 tl. na pschedań

Heinr. Jul. Lincka w Budyschinje,
W. Rotha w Lubija,
B. Kinne, haptykar w Hernhucze,
Jos. Läbmann w Scherachowje,
Ed. Hiese w Nowosalzu a
haptykar **Gerischer** w Ostritzu.

Drjewowa aukzia.

Pónjelu 24. januara t. l. dopołdnja wot 9 hodzinow budze ßo na hrodzischczanskim reviru:

114 wolschowych a lipowych wużitkowych kruchow,
3 kłostry wolschoweho schczěpoweho drjewa,
40 kłostrow khójnoweho měschaneho drjewa,
4½ kopy tajkich walczkow,
28 twjerdych dołhich hromadow a
95 khójnowych dołhich hromadow

pod wuměnjenjemi, w aukziji wosjewjomnymi, na pscheßadźowanje pschedawacz. W tych khójnowych dołhich hromadach ßu žerdze, płotowe ryhle a kósły.

Shromadźisna w Skale pola knježeho dwora.

W Hrodzischczu 12. januara 1870.

Zettwitz.

Drjewo na pschedań.

Na strózanskim reviru w tak mjenowanych nowoschczach (Neuland) steji hischcze 40 schěsczběrtelkhoczowskich khójnowych schczěpowych kłostrow, kłostr po 3 tl. 24 nsl. na pschedan.

Wotwozenje ma ßo kózdu wutorn a kóždy pjatk dopołdnja stacz.

Müller.

Hischcze žadyn ßrědk

njeje ßo pschе khorhosczе dychazych organow jako pschе kaschel, pschе wobczeznosczе bróśta, schije a płuzow tak wulzyschnje jara hojazy wopokasał, kaž **běły bróstsyrop H. Leopolda & Co. we Wrotßławju.** Tón ßamy ma w bleschach po 6, 11 a 20 nßl. saßo na pschedań

A. B. Pannach w Budyschinje.

Wopomnik na row
Handrija Hasche w Trjebjeńzach.

Wumrje nahle 17. decembra 1869, 66 lět stary.

So w ruzy Božej' wschehomozy
Stej' nascha ßmjercz a žiwjenje,
So njejßmy secher wo dnjo, w nozy,
Hdy pschińdže ßmjertne bědženje:
Na to naß móznje dopomni
Ssmjercz Twoja, nano, mandželski.

Schtó by jo tehdy myßlik ßebi,
Hdyž Ty naß strowy wopuschczi,
So mamy ruzy sawdacz Tebi,
So s khwatosczu ßo pschibliži
Tón cžaß, hdžež ßmjertna srudoba
We naschim domje nastacz ma.

Wot naschich pscheczow pschewodžany
Ssy jěł do młyna mjeschischkoh',
Hdžež na dompuczu nadpanjeny
Ty bu wot straschnej' khoroscze,
Hdžež wot wschěch lubych sdaleny
Ssy na poł morwy namkany.

Kak srudnje, hdyž wokoło Tebje
My, Twoji lubi, stejachmy;
Hdyž widžachmy my czerpicz Tebje
A hdyž ßo Cže schto praschachmy,
Hlaj, dha bě, ach — o srudoba — —
Cži ßłaboscz Twój ert sanknyła.

Kak styskno je tam Tebi było,
Njemžesche Ty nam powjedžicz;
By Twojom' skotej móžno było
Schcze jenu kroczel postupicz,
By tón wós s połnej lodonku
Schoł Tebi runje psches hłowu.

Tak czerpjesche Ty cžische, měrnje
Dwanacze schtundow pospochi,
Hdžež Twoji lubi Tebi ßwěrnje,
Ssu njepschestajo ßłužili,
Hacž tón Knjes ßmjercze, žiwjenja
Tu duschn Twoju wotwoła.

Spi derje nětk dha w Twojim rowje,
Nasch luby nano, mandželski;
Hlaj, junu naß po ßwojim ßłowje
Tón Sbóžnik saßo sjenoczi,
Hdžež wschitkón płacž a srudoba
Sso do wjeßela wobrocza.

Srudženi sawostajeni
w Trjebjeńzach.

Hdžeha ßu w Serbach tajzy wuczerjo, kiž w ßerbskich schulach ani kschesczijansku wuczbu ani cžitanje ßerbski njewucza a po tajkim schulski sakon njedopjelnja?

Hólczez, kotryž chze rjemjenjerstwo (rymarstwo) nawuknycz, može do wuczby stupicz pola rjemjenjerja **Kaisera** na kamjeńtej haßy w Budyschinje.

Aukzia.

Pjatk 28. januara dopołdnja w 10 hodžinach budža ßo na prjedawschim **Schlammarjez** kuble w **Raschowje** běrny, runkliza, ßłoma a pschi rěkach spuschczane drjewo sa hotowe pjenjesy na pscheßadžowanje pschedawacz.

Opitz.

Wulke wupschedawanje.

So by ßo wurumowało, ja wot 19. hacž do 26. januara ßwój wulki skład krinolinow, korsetow, spodnych jeczkow, schawlikow, schtrykowanskeje wołmy, baschlikow, khapow, duschuhrějkow atd. hischcze niže kupnej płaczisny wupschedawam.

Schtrymparske khlamy **Th. Jäger,**
na swonknej lawskej haßy cžo. 690.

Drjewowe aukzije
na lichańskich revirach.

Wutoru, 1. februara t. l., na **sałhowskim** a **lichańskim** reviru: twjerde drjewo w dołhich hromadach a stejazych loßach.

Sapoczatk rano w 9 hodžinach pschi sałhowskim rispowskim hacze na schcžežžy, s Brěsyny do Klukscha wjedžazej.

Pjatk, 4. februara t. l., na **kobjelńskim** a **lichańskim** reviru: khójnowe wulěßowane drjewa a tajke stejaze drjewo, jadrojte palne a twarske drjewo, kaž tež deskowe klozy.

Sapoczatk rano ½10 hodžinow pschi kobjelństim łuhowym hacze pschi puczu, wot Komorowa do Noweje Wßy wjedžazym; pschipołdnju wot 12 hodžinow na lichańskim reviru njedaloko połpiczanskeho młyna.

Wuměnjenja budža psched aukziju wosjewjene.

Schöna.

Lěßowy revier
w Běłym Khołmzu.

Sslědowaze ßuche palne drjewa steja na pschedań:

60 kloftrow schcžepow,	kloftr	po	4 tl.	10 nßl.
200 „ „	„	„	3 „	15 „
Ssylne klipple,	„	„	3 „	— „
„ pjeńki,	„	„	1 „	20 „

W Běłym Khołmzu 18. januara 1870.

A. Felffel, wyschi hajnik.

Drjewowa aukzia.

Ssrjedu 2. februara budže ßo na cžichonjanskim a libochowskim reviru 61 drjewowych loßow s 20 ßylnymi brěsowymi ßymjeńzami a s jenym dubom na pscheßadžowanje pschedawacz. Sapoczatk rano w 9 hodžinach pola Kschiweje Borschcze cžiscze blisko wßy, hdžež budža wuměnjenja wosjewjene.

Krajnostawski bank w Budyschinje.

Nutsczehnjenje banknotow po 5 tl. a tych po 10 tl. wot lěta 1861.

K lěpschemu tych, kotrychž nastupa, je podpißany direktorium wobsankuył, präklusivnu termiju sa wukupjenje resp. wuměnjenje

pjecztolerskich notow

a

banknotow po 10 tolerjach wot l. 1861

hacž do 20. junija 1870 podlěschicž. Dźiwajo na wosjewjenja wot 22. junija a 15. julija 1869 ßo wobßedźerjo tajkich notow napominaja, tajke wuměnjenje tam sczinicž, hdźež ma ßo stacž. Wuměnjenje sa ßlěboro stanje ßo kaž prjedy tak tež hewak pschi kaßy banka.

W Budyschinje, 19. januara 1870.

Direktorium krajnostawskeho banka kral. saksk. hornołužiskeho markhrabinstwa
s Loeben. Ehrig.

Wulke wupschedawanje

wschitkich družinow

wurěsnych tworow, bukskina a ßukna, rubischczow atd. po snamjenicze poniženych ale twjerdych płaczisnach pola

Emil Stancke,
na žitnej haßy czo. 52.

Krupowy młyn

s cžiscžazej maschinu, hischcze zyle dobry, je se ßwobodneje ruki na pschedań pola wudowy Barschoweje w Njeßwaczidle pola Rakez.

Spěschne poßłuženje.

Ernst Hämsch

prjedy Herrmann Seibt

na jerjowej haßy podla knjesa Aug. Grütznera

ßwoje najlěpje wuhotowane

kolonialtworowe, tobakowe a cigarrowe khlamy

kaž tež

destillaziju, rumowu a liqueurowu fabriku

k dobrocziwemu wobkedźbowanju porucza.

Tunje płaczisny.

Spěwanski konzert

w hoscźeńzu w Budestezach,

njedźelu 23. januara, wot sohlandskeho spěwanskeho towarstwa. Sapoczatk w 7 hodźinach. Po konzercze **reje.**

K temu najpodwolnischo pscheproschuje

Jan Gruhl,
hoscźeńzar, a sohlandske spěw. towarstwo.

---

1 toleŕ myta

dostanje namakaŕ flintoweho sanka, pschi wětrnikoweje horje pola Njeßwaczidła shubjeneho, wot

wyscheho hajnika **Ungera**
w Njeßwaczidle.

K pschistupnemu wosjewjenju.

Mój **protest pschecźiwo bjesměrnym, zyrkwi njepschecźelniwym wukraczowanjam njewěry w druhej komorje** nětczischeho ßejma, hdźež ßebi ßamo swažuja, **bójstwo nascheho Sbóžnika saprěwacź,** je we wudawarni Sserb. Nowinow w Budyschinje k podpißowanju wupołoženy.

W Leschawje, 20. januara 1870.

Pětr Ssmoła,
kubleŕ a zyrkwinski prójdkstejeŕ.

Nakładnik: J. E. Smoleŕ. Cišć L. A. Donnerhaka w Budyšinje.

Čisło 4. — 29. januara. — 1870.

Serbske Nowiny.

Za nawěšťki, kiž maja so w wudawarni Serb. Nowin. při bohatych wrotach wotedać, płaći so wot rynčka 1 nsl.

Zamolwity redaktor a wudawař
J. E. Smoleŕ.

Kóžde čisło płaći 6 np. Štwórtlětna předpłata pola wudawarja 66 np. a na kral. saks. pósće 7½ nsl.

Wopschijecze: Najnowsche. — Swětne podawki. — Ze Serbow: S Budyschina. S budyskeje strony. S Tschaßez. Pschilopk. — Zyrkwinske powjescze. — Nawěschtnik.

Płaćizna žitow a produktow w Budyšinje.
22. januara 1870.

Dowoz: 8467 kórcow.	Płaćizna w přerězku na wikach, wyšša.			nižša.			na bursy, najwyšša			najniž		
	tl.	ngl	np.	tl.	ngl	np.	tl.	ngl	np.	tl.	ngl	np.
Pschenza	5	12	5	5	—	—	5	20	—	5	7	5
Rožka	3	22	5	3	15	—	3	25	—	3	22	5
Jeczmjeń	3	—	—	2	22	5	3	11	—	3	2	5
Wowß	2	2	5	1	25	—	2	2	5	—	—	—
Hróch	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Woka	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Raps	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Jahły	7	10	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Hejduschka	5	25	—	5	20	—	—	—	—	—	—	—
Kana butry	—	19	—	—	17	—	—	—	—	—	—	—
Kopaßkomy	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Zent. ßyna	—	27	5	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Lane ßymjo	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—

Pjenježna płaczisna.

W Lipsku, 27. januara. 1 Louisd'or 5 toler 17 ngl. 9⅔ np., 1 połnowažazy cžerwjeny słoty abo dukat 3 tl. 6 ngl. 5⅔ np.; winske bankowki 82⅓ (16 ngl. 4⅓ np.)

Czahi sakskoschlesynskeje želesnizy s Budyschina.

Do Draždžan: Rano 7 hodzinow 27 minutow*; dopołdnja 9 h. 5 m.; pschipołnju 1 h. 3 m.*; popołnju 4 h. 13 m.*; wječor 8 h. 21 m.*; w nozy 2 h. 41 m.**. 4 h. 19 m.

Do Shorjelza: rano 7 h. 51 m.*; dopołnja 10 h. 51 m.*; popołnju 3 h. 22 m.†; wječor 6 h. 52 m.*; wječor 9 h. 38 m.; w nozy 12 h. 36 m.; 1 h. 24 m.**

*) Pschisanknjenje wot a se Žitawy a Liberza (Reichenberga).
†) Pschisankjenje do Žitawy.

Pschispomnjenje. Czahaj se znamjeschkom ** bjes Draždžanami a Shorjelzom jenož w Budyschinje a Lubiju sastawataj. Wonaj mataj jenož wosy prěnjeje a druheje klaßy a ma ßo sa billet ¼ wjazy płaczicz; dżeńske billety pschi nimaj njepłaczja.

Spiritus płaczesche wczera w Barlinje.

14 tl. 25 ngl. a 14 tl. 10 ngl.
pschenza 62—63 tl., rožka 44—46 tl.,
(to je: sa 25 pruskich kórzow.)
rěpikowy wolij (njeczischczeny) 12 tl. 25 ngl.
(Czischczeny, kaž ßo w Budyschinje pschedawa stajnje něhdże 1⅛ tl. drožschi.)

Najnowsche

Draždżany, 26. januara. W druhej komorje je budyski sapoßłanz ßlědowazy namjet stajił: „Druha komora chzyła w sjenoczeństwje s prěnjej komoru kralowskemu knjezerstwu połnomóz dacz, so by wone konzeßiju dało k twarjenju želesnizy wot Budyschina hacz do pruskich mjesow (na tamnu stronu hacz do Khoczebusa) a to knjesej Liebigej a jeho towarscham abo temu sjenoczeństwu, kotrez twarjenje schandauske-budyskeje želesnizy wuwjedże a wo konzeßiju sa twarjenje želesnizy wot Budyschina hacz na pruske mjesy na spomnjenu stronu proßycz budże."

Druha komora je tónle namjet bjes dalschich jednanjow sa dobry sposnała.

Budyschin, 27. jan. K czesczi narodneho dnja swudowjeneje kraloweje Marje bu dżenża wot tudomneje wojerskeje hudźby rano sahe reveilla wotdżerżana.

Praha, 26. januara. Dokelz je ßo nowowuswoleny měschczanosta Hanke sarjekł, dha bu dżenża ryczník Dr. Brauner sa měschczanostu města Prahi wuswoleny. (To je hižom tsecži nowowuswoleny prazski měschczanosta, pschetoz žadyn to sastojnstwo na ßo wsacz nochze, dokelz s nětczischim winskim ministerstwom pschez jene byczz njemóże.)

Konstantinopel, 25. januara. Egiptowski městokral chze ßwoje wójnske łódże turkowskemu sultanej po jeho žadanju rad wotstupicz, ale wón žada sa nje 80 millionow toler.

Sakska. Jeho majestosćz kral Jan je pionnierbataillonej ßwój dżak sa to wuprajił, so ßu jeho mużstwa pschi wurywanju saßypnjeneju studnjerjerjow Rehorja a Schütży w Draždżanach pilnje dżełali. Wón je też teho dla oberststeigerej Kirbachej, ferżantej Büttnerej a wyschemu pionnierej Jakobej słotu, podwyschkej Bergerej 4. kompagnije a pionierej Schokcze ßlébornu, k albrechtskemu rjadej ßłuschazu medaillu spożcził w pschipośnaczu jich stracha połneho skutkowanja pschi tutym njeschożu.

Kral Jan je sapoßłanzam wobeju komorow k nawjedżenju dał, so maja ßo ßejmske należnosćze tak rucże hacz możno dowujednacz, dokelż ma ßo sakski ßejm psched sapoczatkom połnóznoněmskeho parlamenta skónczicz, kotryż ßo najskerje hižom ßrjedż februara w Barlinje wotewri.

Wot budyskeho wokrjeßneho ßuda bu 18. januara dżełaczeŕ Jan Schlachta paduchstwa dla k 1 létnej khostarni wotßudżeny.

W Mittelherwigsdorfje ßu ßo 23. januara domske tkalza Ehrentrauta wotpalike a mějesche pschi tym tón 70létny wobßedżeŕ to njeschoże, so ßo ßobu spali.

Kral Jan je pschiswolił, so ßmě dwórski marschal hrabja Vitzthum s Eckstädt wulki kschiż rjadu ßerbskeje krony, wot meklenburgsko-schwerinskeho wjelwójwody jemu spożczeny, pschijecz a noßycz.

Wot lubijskeho wokrjeßneho ßuda bu 18. januara khéżer Jan Kubenz s Hrodżischcza k 9 njedżelskej dżełarni teho dla wotßudżeny, so je chżył palenz krannycz.

Prußy. Dokelż je loni pruski krónprynz khéżorski dwór we Winje wopytał, dha je sańdżeny tydżeń awstriski arzywójwoda Korla Ludwig do Barlina k kralowskej ßwójbje na wopytanje pschijéł. Wón bu tam jara pschecżelniwje pschijaty. Po nékotrych dnjach je ßo saßo do Wina wrócził.

Sańdżenu njedżelu bu w kralowskim hrodże w Barlinje tak mjenowany rjadowy ßwjedżeń (Ordensfest) ßwjeczeny a bésche kral Wylem na njón pisches 1000 knjeżich pscheproßył. — (Pruszy kralojo wot léta 1810 ßem tutón ßwjedżeń k temu nakoja, so bychu ßo na nim mjena tych mużow, kotrymż je kral w pruskich krajach runje tón abo druhi rjad spożcził, wosjewike. Létßa sapiß tajkich, kotsiż béchu rjady dostali, w kralowskich nowinach wjele stronow wopschijesche).

Sapoßłanzy połnóznoněmskeho parlamenta budża najskerje k 20. februara do Barlina k wuradżowanju powołani.

Awstria. W tychle dnjach bu jednanje w nastupanju tak mjenowaneje adreßy skónczinje dokonjane. Se wscheho, schtoż je ßo pschi tutej składnosczi ryczako, je widżecz, so ßu czi, kiż we winskim ßejmje ryczachu, wschitzy njespokojni. Sskowjenjo mjenujzy ßu teho dla njespokojni, dokelż jich winske němske ministerstwo na wsche waschnje podczischczuje, a Němzy ßu njespokojni, so ßo Sskowjenjo pschecżiwo tajkemu podczischczowanju na wsche waschnje wobaraja a je wotstronicz pytaja. Haj, dokelż wschelazy ßkowjanszy sapoßłanzy pschi jednanju wo adreßu rune prawo s Němzami żadachu, dha ßo nékotři němszy sapoßłanzy njehanbowachu prajicz, so woni wo prawo njerodża, ale jenoż wo móz, a so teho dla tule s ruki njedadża, tak dołho hacz k temu nusowani njebudża.

Wot Sskowjanow ßu na winskim ßejmje jenoż hischcze sapoßłanzy Ruthenow a Sslowenzow, a tuczi drje po tajkich wuprajenjach nětko też ßejm wopuschcza, każ ßu to Czechojo hižom psched dwěmaj létomaj sczinili. Najskerje drje to też tyrolszy sapoßłanzy sczinja, dokelż chże winske ministerstwo dotalnu ßamostatnosczż tyrolskeho kraja jara pomjeńschicz.

Pschi jednanju wo adreßu je też hrabja Beust bléschu ryczż dżerżał, w kotrejż ßo najprjódzy pschecżiwo wschelakim pschißkodżenjam wobarasche, kotrež béchu wschelake němske nowiny pschecżiwo njemu rospschesczerake a potom też wukładowasche, so Awstria derje wobstacz njemóże, jeli tam też druhe ludy te ßame prawo njedostanju, kotrež w Awstriji Němzy hižom maja.

So awstriszy ministrjo (s wuwsaczom tych tsjoch, kiż ßu se skużby wustupili,) dale w ßłużbje wostanu, je wěste a ßo wot nich nětko tajzy mużojo pytaja, kiż bychu na wuprósnjene ministerske města stupili. Ale dokelż ßo sda, so ta kraßnosczż drje jara dołho tracz njebudże, dha ßo żadyn, kiż je kmany, nochze k tajkej skużbje naryczecz dacz. Pschetoż dokelż je s Beustoweje ryczże widżecz, so ßebi khéżor spokojenje wschitkich ßwojich ludow żada, dha budże tuto ministerstwo, jeli po tajkim żadanju skutkowacz nochze, pak posdżischo wotstupicz dyrbjecz.

Franzowska. W pschesskyschowanju prynza Pětra Napoleona a wschelakich ßwědkow, kiż mohli něschto wo tym wjedżecz, kak je wón Noira satsélił, ßo dale pokraczuje. Tola njehodźi ßo hischcze prajicz, kak ta wěz wupanje; pschetoż jeli by Pětr Napoleon dopokasacz mohł, so je jeho Noir prjedy kleßnył, dha by ßo jeho winowatosczż jara pomjeńschika.

Hara, kotruż ludżo w Parisu někotre dny czérjachu, je zyle wocżichka a je tam wschitko saßo w najwjetschim pokoju.

Italia. Hacz runje ßo prajicz njehodżi, schto je ßo na romskim konzilu hacz dotal wujednała, dokelż ßo po bamżowym żadanju wot shromadżenych biskopow wo tym prjedy sjawnje ryczecz njeßmě, hacz to bamż sa dobre sposnaje, dha ßu tola někotre druhe należnosczże na ßwětko pschischchle, kotrež konzil nastupaja. Mjenujzy tójschtu biskopow je protest pschecżiwo dotalnemu waschnju wuradżowanja sapokożiko, prajizy, so woni njeißu teho dla do Roma pschischli, so bychu tam jenoż wothłoßowali, ale so bychu pschi wuradżowanju też ßwoje měnjenje ßwobodnje wuprajicz mohli. A hewak ßu tam wschelazy biskopojo też we woßebnym pißmje protest pschecżiwo tej

wuczbje sapokoziłi, jako by ßo bamz molicz njemohł. Kaz nemske nowiny powjedaja, dha je tutaj protestaj drazdzanski biskop knjes Forwerk tez podpißak.

Rußowska. Ruski czekanz Bakunin, kotryz bě tez pschi revoluziji lěta 1849 w Drazdzanach dzěkawy, a nětko w Schwajzarskej pschebywa, je s pomozu ruskeho studenta Njeczajewa nekajke revoluzionarske towarstwa w Rußowskej sakozik. Tute buchu pak borzy wußlědzene, tola je Njeczajew pjecza czeknył.

Ze Serbow.

S Budyschina. W tychle dnjach je ßo w druhej komorje sakskeho ßejma wo zelesnizu jednako, kotraz by ßo wot Schandawy psches Sebnitz, Sslanknow, Sohland, Schërachow, Hajnizy do Budyschina a wot tam psches Wjelkow, Radwor, Rakezy, Las, Běły Khołmz, Borkhamor a Hródk dó Khoczebusa twarika a ßo tam s barlinsko-shorjelskej zelesnizu sjenoczika. Jeli ßo tale zelesniza natwari, dha budze to potom najblischi pucz s Barlina do Wina. Hacz dotal je wón po zelesnizy 95 mil dołhi, po naspomnjenej nowej zelesnizy budze jeho dołhosez jenoz 78 mil, po tajkim 16 mil krótscha. Duz je nadzija, so ßo po tutej zelesnizy wschitke pschekupske twory, kiz ßo wot Schczeczina, Barlina atd. k Winej horje a dale poszeku, wot poknozy k pokodnju horje powjesu.

Hewak je tez ßkyschecz, so budze ßo s Kohlfurta psches Rěczizy, Delni Wujesd, Las a Wojerezy atd. nowa zelesniza do Lipska twaricz. Po tajkim smeje Las to woßebne sbozo, so budzetej ßo tam dwě najwaznischej europiskej zelesnizy kschizicz, mjenujzy ta, kaz ßmy spomnili, kotraz powjedze wot naranscheho k srjedznosemskemu morju, — wot Schczeczina do Triesta — wot poknozy k pokodnju, a ta kotraz nimale w runej ßmusy pondze wot Moskwy psches Warschawu, Wrotßław (Breslau), Lipsk, Paris atd., to je wot ranja k wjeczoru po najwaznischich krajach.

Pschispomnicz mamy hischcze, so je druha komora twarjenje zelesnizy wot Schandawy do Budyschina sa dobre sposnała a wysche teho 150,000 toler temu pschistrolika, so by ßo pola Schandawy most psches Łobjo natwarił a ßo nowa zelesniza na tajke waschnje se sakskimi a czeskimi, na tamnej stronje Łobja lezazymi, sjenoczika.

Nětko pobrachuje hischcze, so sakski ßejm twarjenje zelesnizy wot Budyschina hacz na pruske mjesy, a prufki ßejm wot tam hacz do Khoczebusa pschiswoli — a hodzi ßo nadzecz, so ßo to tez w blizschim czaßu stanje, dokelz by ßo hewak s tym kruchom dwě lěcze czakacz dyrbjało.

So by ßo twarjenje tuteju wobeju zelesnizow skerje a lepje stało, sa to ßu wschelazy muzojo se wschelakich blizschich sakskich a pruskich městow ßwěru skutkowali a hischcze ßwěru sa to skutkuja. W Budyschinje ßu jako tajzy woßebje mjenowacz knjeza banquier Reinhard, papjerniski fabrikant August Fischer, baron s Wagner (w tu khwiln pschedßyda budyskeho rjemjeßniskeho towarstwa), fabrikant Grützner, banquier Heydemann, papjerniski fabrikant O. Grimm atd., a w Drazdzanach na ßejmje je ßo budyski sapoßkanz knjes statny ryczník Pětri se wschej mozu sa to starał, so je ta naleznosez w druhej komorje dobry kónz dobyła.

Hacz dotal staj dwaj muzej wustupikoj, kotrajz chzetaj spomnjenej zelesnizy twaricz, mjenujzy baronisirowany bohaty fabrikant Liebig w Liberzu (w Czechach) a snaty Dr. Strousberg; kotry pak concesiju dostanje, to njeje hischcze snate.

S budyskeje strony. (N.) Schtóz nekak na sjawnosez wustupi, temu móze ßo dostacz, so jeho sjawnje khwala, ale wón dyrbi ßebi tez lubicz dacz, hdyz jeho sjawnje hanja. To je knjes kubleŕ a zyrkwiny prjódkstejeŕ Pětr Ssmoła w Leschawje hizom sa krótki czaß shonił, w nastupanju teho, so je ßwój protest pschecziwo „njepschecznelniwym wukraczowanjam njewěry w druhej komorje sakskeho ßejma" k sjawnemu nawjedzenju a podpisowanju podał. A tule składnosez ßu tez njepschecznelio czistejeŕ wěry wuzili, so bychu na ßwěrneho, njewustawazeho a njebojasneho skutkowarja sa naschu drohu evangelsko-lutherstu wěru, mjenujzy na knjesa fararja Imischa w Hodziju dyricz spytali a jeho ßwěrneho prózowanja dla ßwój hnew na njeho wuleli. Pschetoz w drazdzanskich nowinach „Constitutionelle Zeitung No. 20" steji bjes druhim wotczischczane:

„S němsko-serbskeje Luzizy. Ministerstwo kultußa je psched wjazorymi létami hodzijsku woßadu s tym derje serbskim a prawowěrnym (orthodoxskim) duchownym Imischom wobsbożiło ..... — Jako horliwy Sserb sapjera ßo farał Imisch pschecziwo sakoženju jeneje němskeje schule w ßwojej woßadze. Jako horliwy prawowěrz a jako czesczowar ministerstwa kultußa ma farał Imisch pschecznela, kiz Pětr Ssmoła réka a kiz je w cz. 17 budyskich němskich nowinow ßlědowaze ßłowa na Luzicznow wosjewił."

Na to je tón protest w němskej ryczi wotczischczany, kotryz je knjes Pětr Ssmoła tydzenja tez w Serbskich Nowinach wosjewił.

S teho zykeho nastawka, w spomnjenych drazdzanskich nowinach wotczischczaneho, je bjes druhim tez sjawnje widzecz, so to wschelakim Němzam zakoßnje ßmjerdzi, so Serbjo tak twjerdze na prawej wěrje wißaja, a so bychu woni teho dla Serbstwo tak rucze hacz mózno sahnaki. Duz je to wo prawdze dziwnje doscz, so ßu ßo w hodzijskej woßadze wschelazy Sserbjo tak sa nóß wodzicz dali, so ßu petiziju wo sakoženje němskeje schule podpisali. Njewjedza dha woni, so ßu nasche serbske schule hizom najprjódzy zyle němske a potom hakle jenoz tak pódla trochu serbske. Je to rosom, němsku schulu do wßy sta-

jicz chzycz, hdyż ßo w dotalnej ſchuli hižom kóžda wuczba němſki wucži!

Tola woſtajmy tule wěz a pohladajmy, ſchto ßo ſ druheje ſtrony w naſtupanju ſpomnjeneho proteſta praji. Tak je w cz. 19. budyſkich němſkich nowinow ßlědowazy nan ěichk woſjewjeny:

„Se Schleſynſkeje, 22. jannara 1870. Swjeßeliko je naß a tez wěſcze hiſchcze wjele druhich we wukraju pſchebywazych Sakſkow, ſo ßu w naſchej Łužizy hiſchcze kſcheſczijanſzy ſmyßleni mužoja, kaž w tutych nowinach kubleŕ Pětr Ssmoła w Leſchawje a prjedy hiſchcze druſy, kotſiž ludowe ſacžucze woſjewichu pſcheczjiwo njepſcheczelſkim wuraſam, na zyrkej a Khryſtußa w druhej komorje wuprajenym a naſcheho Sbóžnika tez pſched cžlowjekami poſnacž ßo njeboja! My prajimy jim ßwój džak ſa ſakitowanje naſcheje najßwjeczjiſcheje, wot naſchich wótzow na naß pſcheherbowaneje wěry a pſchejemy jim wutrobitoſcz a wutrajnoſcz w tutym bědženju! Tón Knjes, kotrehoż ta wěz je, budże ju poßylnjecz a, kaž Luther praji: „Wón dyrbi wěſcze dobycz!“ — n.

Najſkerje ſpomnjeny proteſt tez w dalſchich ſtronach tójſchto podpißmow doſtanje, pſchetoż knjes kowarſki miſchtr Jan Stoſch ſ Droždžija je ßebi jón we wudawarni Sserbſkich Nowinow wotpißał a budże drje w ßwojej wokolnoſczi ſa njón ſkutkowacz.

S Budyſchina. Tudomny ſkótnik k. Boëtius je khěžu k. ſkótnika Roſencranza podla bohatych wrotow kupił a ßo drje poſdžiſcho tam pſcheßydli. — Pſchi tutej ſkładnoſczi chzemy tez na to ſpomnicz, ſo je k. cžaßnikaŕ Schneider khěžu zynlijerja Rößlera pſchi ſnutſkomnych lawſkich wrotach kupił a ßwoje cžaßnikarſke khlamy w ßwojim cžaßu tam pſchepołoži.

S Budyſchina. Tudy bu wondano towarſtwo ſałożene, kotrez je ßebi nadawk ſtajiło, kompoſizije k. organiſta Heringa, hiſchcze w rukopißach ßo namakaze, ſjawnoſczi pſchepodacz. Jeho choralne knihi, na nowe waſchnje harmoniſirowane, melodiſzy rosrißane, doſpołnje ſchtyrihłóßnje wußadžane a ſ wukładowazym textom wuhotowane, budża najprjedy wudate. Snate je, ſo k. Hering na polu choralnych ſtudijow k prěnim auctoritätam ßkuſcha. Duž ßo wubjerk ſpomnjeneho towarſtwa prawje bohateho pſchiſtupa nadžija, woßebje dokelž móže ßo w horjejſchej kniſy podkožk dobycz, na kotrymž ßo reforma chorala po hłoßu a harmoniji do wěſteje cžerje a k wottyknjenemu kónzej dowjeſcz dawa. Schtóž chze ßobuſtaw tehole towarſtwa bycz, ma ßwój pſchiſtup pſches njefrankowany liſczik woſjewicz a hnydom 1 toleŕ pſchipokožicz, ſa cžož ßo jemu w ßwojim cžaßu ſ najmjeńſcha 10 liſtnow pſchipóſczeku. Njedyrbjako-li tole pſchedewſzacze žadanu podpjeru namakacz, budże kóždemu jeho toleŕ ſaßo wróczeny. S zyła je kóždy ßobuſtaw jeno na jedyn opus ſwjaſany. Chze-li ßnano tón abo tamny ßerbſki wucžeŕ abo kantor k ſpomnjenemu towarſtwu pſchiſtupicz, tón njech to ſkerje a lěpje k. ſeminarſkemu direktarjej Leunerej abo k. ſeminarſkemu w. wucžerjej Elßnerjej woſjewi.

F.

S Tſchaßez. Wczera 25. jannara tudy lejnjanſke ratarſke towarſtwo pſchi ſkładnoſczi ßwojeho ſtoteho poßedženja pyſchny bal wotdžerža, kotryż tez dobre ßwědczenje wo tym wotpokoži, ſo ßo w naſchej wokolnoſczi Sserbja a Němzy, katholſzy a lutherſzy wěruwuſnawarjo derje ſnjeßu.

Prilopk.

* W khěžorſkim hrodże we Winje w tu khwilu wyſche khěžoroweje ßwójby hiſchcze 2536 ludži bydli.

* Wuherſka rěka Tißa je pſchi powodženju, kotrez wóndanjo běſche, wjele ſchkody naczińika. Wo wßy Tißabecz bě wona hižom w ſańdženym měßazu novembru pſches 50 wobydlenjow ſe ßwojimi wodami ſwottorhaka a nětko je tam ſaßo něhdże 50 twarjenjow ßobu wſaka, tak ſo tam jenoż hiſchcze zyrkej ſ někotrymi domami ſteji, a tez ta je poczaka khabkata bycz.

* We Winje ßedžachu wóndanjo we wobydlenju dwórſkeho radžiczela Trexlera popołdnju pſchi khoſeju. Dokelž ßo cžmicz pocža, bu petrolejowa lampa ſaßwěczena, ale po khwilzy na někajke waſchnje powalena. Pſches to ßo cheſczim knjenjam, kiž ſa blidom ßedžachu, draſta ſapali. Schtyri wot nich ßu cžežko wapalene, a pjata je naſajtra rano na ßwoje wobſchkodženje wumrjeła.

* W Redorju (w Delnych Łužizach) běſchtaj wóndanjo dwaj paduchaj w nozy na farje do deleńzy ſaléſkoj a tam wjele tucžna a ßuſcheneho ßwinjazeho mjaßa do měchow ſtykakoj. Ale na farje najeńk wotucži, prjedy hacž běſchtaj paduchaj ſ kranjenym mjaßom woteſchkoj, a doßaže jeneho ſa nohu, jako wón ſ woknom won léſeſche. Druhi paduch, kotryż běſche hižom wonka, chzyſche ßwojeho towarſcha drje won wutorhnycz, ale to ßo njeradži; pſchetoż bjes tym bě wjaz ludži k pomozy pſchiſchło, kiž teho doßahnjeneho paduchu ſa nohu k ſcžeńze pſchiwjaſachu, tak ſo dyrbjeſche ßo poddacz. Bě to někajki Awſtrijak a hižom ſtary cžłowjek.

* Jenemu kublerjej ſe Seitendorfa pola Leisniga ſta ßo 18. januara to njeſboże, ſo wón pſchi ßněhowym mjeczelu pucz ſmoli a do hłubokeje ſkały padże, hdžeż ßo tak wobſchkodži, ſo dyrbjeſche naſajtra wumrjecz.

* Njedaloko Schandawy je ßo 23. jannara młyn wotpalił, kotryż po němſku „prynzthalmühle“ rěka.

* So by ßo kölnſka wulka zyrkej, „dom“ pomjenowana, cžim ſkerje dowutwaricz mohła, je pruſke knjeżerſtwo k temu „domſku lotteriju“ pſchiſwoliło. Najwjetſchi dobytk pſchi tutej lotterii je 10,000 toleŕ a tónle je wóndanjo jedyn weſtfalſki burſki wotrocžk dobył. Wón bě mjennjzy pſched někotrym cžaßom jeneho tkhórja tſělił

a pschepoda jenemu pschecielej w Münstern kožu tuteho swěrjecza, s tym poruczenjom, so by sa te pjenjesy, kotrež sa nju dostanje, jedyn lóß domskeje lotterije kupił. To wscho je tutón też wobstarał a na tónle lóß je spomnjeny wulki lóß panył.

* S Barschcza w Delnych Łužizach pißaja, so ßu tam pondżelu 17. januara Rüdigerez młyny a fabriki s dżěła wotpaliłe. Schkoda ßo na 20,000 toleŕ wobliczа.

* We Wódnjanach (w Czechach) je jena žona na ßwjedżenju tsjoch kralow schtyri dżěczi (dweju hólzow a dwě holzy) porodżiła. Macz a dżěczi ßu wschitke strowe a czerstwe.

Cyrkwinske powjesće.

Wěrowani:

Michalska cyrkej: Korla Hendrich Dornik, khěžkaŕ w Dobroschczach, s Marju Hańžu Rjeczkez se Židowa. — Jan Bohußław Schołta, khěžeŕ pod hrodom, s Marju Madlenu Ssmorczkez s Błohaschez.

Křćeni:

Michalska cyrkej: Korla Gustav, Korle Hendricha Haasera, kowarskeho mischtra w Nadžanezach, ß. — Hana Hańža, Augusta Gewohna, wobydlerja pod hrodom, dź. — Bohuwěr Richard, Jana Ernsta Probsta, khěžkarja w Jeńkezach, ß. — Korla Herman, Handrija Duczmana, wobydlerja na Židowje, ß.

Wot podpißaneho budże ßo

2. februara 1870, popołdnju w 2 hodżinomaj

Madlenej swudowjenej **Hockerowej** rodżenej Pittkez, na fol. 35 gruntskich a hypothekskich knihi sa Njeßwaczidło sapißana, pod czo. $\frac{22}{43}$ palneho katastra sa tule wjeß leżaza

khěžna leżomnosćz

sjawnje na ßamej městnosczi se ßwobodneje ruki na pschedawacz. Wuměnjenja budża w termji wosjewjene.

W Njeßwaczidle, 19. januara 1870.

Jan Kuhn, wjeßny rychtaŕ.

Spěschne poßłużenje.

Ernst Hämsch

prjedy Herrmann Seibt

na jerjowej haßy podla knjesa Aug. Grützнera

ßwoje najlěpje wuhotowane

kolonialtworowe, tobakowe a cigarrowe khlamy

kaž też

destillaziju, rumowu a liqueurowu fabriku

k dobroczіwemu wobkedżbowanju porucza.

Tunje płaczisny.

Drjewowa aukzia.

Wutoru 8. februara budże ßo na běłohórskim, worzhnskim anjechorńskim reviru wulka dżělba twjerdych ßylnych dołhich hromadow na pschedawanje pschedawacz. — Wuměnjenja budża w termiji wosjewjeue. — Shromadżisna kupowarjow w běłohórskej korczmje.

Wudowenz.

Drjewowa aukzia.

Wutoru 1. februara t. l. budże ßo na **sderjanskim** reviru něhdże 100 mehlich a 32 twjerdych dołhich hromadow wulěßowaneho drjewa sa hotowe pjenjesy na pschedawacz.

Shromadżisna popołdnja w 9 hodżinach w khójnach pschi schußeju njedaloko Czelchowa.

Hajnistwo w Sderju, 20. januara 1870.

G. Petrenz.

Drjewowa aukzija.

W lipiczanskim lěßowym reviru, we wotdželenju „w pěskowych horach" budże ßo bliżschu wutoru 1. februara t. l. něhdże 76 loßow stejazeho jadrojteho **wužitkoweho a palneho drjewa** sa hotowe pjenjesy na pschedawacz. — Sapoczatk popołdnja ½10 hodżindw.

W Minakale 26. januara 1870.

Hrabinska Einsiedelska inspekzia.

O. Liebusch.

W budyskej měschczanskej **nalutowarni** a **pożczerni** ßo dla wobliczenja danje wot 25. januara hacz do 11. februara t. l. njeskutkuje.

Na **konjerczanskim** (Canitz-Christina) reviru budże ßo lětßa wulka dżělba drjewa s dżěła k wurodowanju w stejazych loßach na pschedawacz.

Termia, hdyż ma ßo to stacz, budże posdżischo wosjewjena.

Wotu pschewicz a ßmołomydło snateje dobrosczе porucza

hrodowska haptyka.

Wulki wubjerk ſymſkeje elegantneje muſkeje draſty a hólczazych wobleczenjow
po najtuniſchich płaczíſnach
w ſłotej hwěſdźe po 1 ſkhodźe na žitnych wikach.

P. Baruch.

Woſjewjenje.

Wot wyſchnoſcźe jako agent konzeßionirowaneho łódźneho expedienta, knjeſa **Carl Joh. Klingenberga** w Bremenje, wobtwjerdźeny, ja moju agenturu wſchitkim wuczahowarjam do Ameriki k wobſanknjenju ſprawnych pſchewoſnych kontraktow ſa płachtowe a parowe łódźe, khwalobnje ſnate, kaž tež ſ zyrobu derje ſaſtarane a ſ Bremena jěſdźaze, ſ tutym najlěpje poruczam.

W naſtupanju najtuniſcho poſtajenych pſchewoſnych płaczíſnow, kaž tež w napohladźe wſchěch druhich wuměnjenjow budu ja kóždy czaß rad a darmo kóžde wukaſowanje dawacz.

W Budyſchinje, w januara 1870.

M. A. Flanderka,
konzeßionirowany agent.

Kral. wokrjeßny lěkař

Dr. Wengler

praktiſki lěkař a babjeńz
w Budyſchinje
na jerjowej haßy czo. 267 po 2 ſkhodomaj
dawa we wſchěch khorhoſczach lěkarſku radu
dopołdnja hacž do 9 hodźinow,
pſchipołdnju hacž do 2 hodźinow.

Drjewo na pſchedań.

Na ſtróżanſkim reviru w tak mjenowanych nowoſchczach (Neuland) ſteji hiſchcźe 40 ſchěſczběrtelłohczowſkich khójnowych ſchczěpowych kloſtrow, kloſtr po 3 tl. 24 nſl. na pſchedan.

Wotwoženje ma ßo kóždu wutoru a kóždy pjatk dopołdnja ſtacz. **Müller.**

Hiſchcźe žadyn ßrědk

njeje ßo pſche khorhoſcźe dychazych organow jako pſche kaſchel, pſche wobczežnoſcźe bróſta, ſchije a płuzow tak wulzyſchnje jara hojazy wopokaſał, kaž **běły bróßſyrop H. Leopolda & Co. we Wrotßławju.** Tón ßamy ma w bleſchach po 6, 11 a 20 nßl. ſaßo na pſchedań

A. B. Pannach w Budyſchinje.

Wulki ſkład
ſchwajzarſkich czaßnikow.

W tu khwilu ßym ja ßwój ſkład wſchěch družinow czaßnikow nanajlěpje wuhotował.

Woßebje ja na te nowiſche wězy kedźbne czinju, jako: **cylindrowe a ankrowe czaßniki** (woßebje dźěłane), kotrež ßo ſ wuſchkom naczahuja; **regulateury**, ſ bijadłom a bjes njeho, kiž 1 hacž 14 dnjow du; **melodiony** (hudźbne hrajadła k wjerczenju), wot 1½ tl. hacž 10 tl.

Wulki wubjerk najpěkniſchich **wobłukowych** a **ſchtuzowych** czaßnikow, — **kukatych** czaßnikow — **ſczěnowych** czaßnikow we wſchěch družinach a muſtrach.

Dale wulki wubjerk nowſchich czaßnikowych **rjeczaſkow**, ſnamjenity wubjerk tunich derje approbirowanych ſchpindlowych czaßnikow, kaž tež derje wotczehnjenych cylindrowych a ankrowych czaßnikow atd.

Płaczíſny wſchomožno tunjo ſtajam a kóžde rukowanje na ßo woſmu.

☞ Tež pſchiſpominam hiſchcźe, ſo ßym ja **ßerbſkeje** rycźe tak derje mózny, kaž němſkeje.

W Budyſchinje na bohatej haßy.

J. G. Schneider,
czaßnikař.

Pscheproschenje
na bal
njedźelu 6. małeho róžka 1870
w **Lejnje** pola Khróscźiz.

Schtóž tute rynczki lazuje,
Njech pilnje na nje kedźbuje,
So njeby niczo pschehladał
A mi tež niczo za zło wzał,
Hdyž pschihotwacz chcu hoscźinu
A pscheproscham tu czeledź wschu,
Kiž słuži knjezej dźeń a nóc
A posłuschna je kóždy krócz.
Za tajke swěrne słuženje
Chcu ja tež prawje pschistojnje
Wschak słužicz pschi tej hoscźinje,
Zo bychu wschitcy spokojnje
Z tej jědźu a z tym napowom
Zas pschischli sylni czerstwi dom.

Nětk proschu tebje wotroczko,
Tež tebje swěrny pohonczo,
Pój srěnko ty tež z tseczakom
A schtwórtak pschińdź tež z wowczerjom.
O lube holcy, na was tu
Z tej próstwu ja so wobroczu,
Ach pschińdźcze wschě bjez komdźenja,
Wschak tu bdźe wjele rejwanja.
Tu prěnju dźowku pscheproschu,
Ta chcyła pschińcz z tej druheju,
A srěnzu, kaž tež kruwarku
Ja pscheproscham tu z lubosczu:
A hdyž so tu rad naliwa,
Sej tykcze něschto do saka!

Tež, lubi burja, proschu was,
Wy chcyli tutón trěbny czas
Tej waschej lubej czeledźi
Wschak tola rady popscheczi,
A wschitko swěru sobu dacz,
Schtož woni mohli potrjebacz;
A póndźelu tež do swětła
Jich njewołacz wschak do dźěła,
Wschak moža waschu dobrotu
Wschu sarunacz Wam s pilnosczu.

Tak pschińdźcze! ja nětk wobsanknu.
A mějcze pokoj bjez sobu!

Handrij Wetzlich, hoscźeńzar.

Hdźeha ßu w Serbach tajzy wuczerjo, kiž w ßerbskich schulach ani kschesczijansku wuczbu ani czitanje ßerbski njewucza a po tajkim schulski sakon njedopjelnja?

Krupowy młyn

s czisczazej maschinu, hischcze zyle dobry, je se ßwobodneje ruki na pschedań pola wudowy **Barschoweje** w Njeßwaczidle pola Rakez.

Drjewowe aukzije
na lichańskich revirach.

Wutoru, 1. februara t. l., na **sa howskim** a **lichańskim** reviru: twjerde drjewo w dołhich hromadach a stejazych loßach.

Sapoczatk rano w 9 hodźinach pschi sałhowskim rispowskim hacze na schczeżży, s Brěsyny do Klukscha wjedźazej.

Pjatk, 4. februara t. l., na **kobjelńskim** a **lichańskim** reviru: khójnowe wulěßowane drjewa a tajke stejaze drjewo, jadrojte palne a twarske drjewo, kaž tež deskowe klozy.

Sapoczatk rano ½10 hodźinow pschi kobjelństim łuhowym hacze pschi puczu, wot Komorowa do Noweje Wßy wjedźazym; pschipołdnju wot 12 hodźinow na lichańskim reviru njedaloko połpiczanskeho młyna.

Wuměnjenja budźa psched aukziju wosjewjene.

Schöna.

Lěßowy revier
w Běłym Khołmzu.

Sslědowaze ßuche palne drjewa steja na pschedań:

60 kloftrow schczepow,	kloftr po	4 tl.	10 nßl.
200 „ „	„ „	3 „	15 „
Ssylne klipple,	„ „	3 „	— „
„ pjeńki,	„ „	1 „	20 „

W Běłym Khołmzu 18. januara 1870.

A. Felffel, wyschi hajnik.

Njebudźa dha te w Sserbach ležaze schule skoro sjawnje mjenowane, w kotrychž ßo kschesczijanska wuczba a czitanje ßerbski njewuczitej?!

Jedyn, kiž nochze, so by sprawny wuczer s njesprawnym do jeneho a teho ßameho měcha tyknjeny był.

Attest
w nastupanju
G. A. W. Mayeroweho brostsyropa.

Psche dybawoscz a katarrhaliski kaschel ßym ja **G. A. W. Mayerowy brostsyrop** s **Wrótßławja** wukasał a sa wužitny spósnał, schtož ja s tutym wobßwědczam.

Dr. Körner we Wolgastu.

Jenož prawdźiwy maja **G. A. W. Mayerowy brostsyrop** w bleschach po 8 nßl., 15 nßl. a 1 tl. na pschedań

Heinr. Jul. Lincka w Budyschinje,
W. Rotha w Lubija,
B. Kinne, haptykar w Hernhucze,
Jos. Löbmann w Schěrachowje,
Ed. Hiese w Nowosalzu,
haptykar **Gerischer** w Ostritzu,
Schołta we Wotrowje a
Lehmann w Budestezach.

Wěz nashonjenja.

Woßebny pschinoschk k podpjeranju pokraczowanja ludoweje sdźěłanoscze na polu lěkowanja, s najczisczischeho žorła czerpaneho a k ßamopomozy a k sdźerženju czlowskeho splaha:

woda a mloko

(w přirodnej ćistosći)

stej sa ßmjertne czěło, schtož teho duchownemu žiwjenju ßwětło a wěrnoscz, pod ßobupomozu

njefalschowaneho jabłukoweho wina

wonej dźiwy czinitej; teho dla dwělowarjo, widź, pruhuj a — wěř!

Skutki rycza.

Wopokasmo czo. 41.

Czesczeny knjes **Petscho!**

Hojaza móz Wascheho jabłukoweho wina dźiwy czini! Wona je tež pola mje khwalobny dobytk dostała; ja ßym ßo do zyle druheho czlowjeka pschewobroczika. Moje duchomne smyßlenje je bole jenajke, ja mam wjazy měra dusche, wjazy czerstwoscze ducha, a njejßym saměschana. Wopokasmo, so strowoscz czěła tež dźěławoscz žiwjenja ducha a dusche podpjera. Dźak budź Bohu! Dźak budź Wam! Moju strowoscz mam saßo. Wjele nashonjenjow ßym ja psches skutkowanja Wascheho jabłukoweho wina, po prjódkpißanju s wodu a s mlokom sjenoczeneho, sczinika, bjes tym so ßo dokładne wuhojenje mojeje wjelelětne khoroscze płuzow, wutroby, nervow a rheumatiskeho bolenja, hdźež druhe ßrědki niczo njepomhachu, po wumjetanju njeczistych wutkow wschelakeje družiny, dokładnje dokonja.

Jabłukowinowe-mlokowe hojenje ßo k mojemu wießela dale a bole rospschesczera atd.

Neuhof pola Memela.

Wascha najpodwolnischa

Zaida se Schmeling rodź. **hrabinka Wršowec.**

(Pokraczowanje.)

Wilhelm Petsch

naturski lěkař,

wobßedźeř jabłukowinowych khlamow na landhausstraße Nr. 1 w Draždźanach.

Skład

ma w **Budyschinje** knjes **Hermann Kunack.**

S tutym dowolam ßebi do prědka k nawjedźenju dacz, so budźe ßo na **lětonjanskim** reviru posdźischo drjewo k wurodowanju w stejazych loßach na schěsczkórzowskim kruchu na pscheßadźowanje pschedawacz.

Dźeń, na kotrymž ßo to stanje, budźe w ßwojim czaßu wosjewjeny.

A. Mieth.

Palma měra,

njeboćičkej

Lejnje Fiedlerjowej

z Njezdašec

wot dźakowneje lubosće na row wupřestrjena.

O derje **Ći, Ty** wumožena!
Twój duch so popjeł wuslekł je
A złožił tam, hdźež zhromadźena
Je zbóžnych syła w Salemje;
Hdźež žana bol so njedótka
Tych, kiž tu z Bohom doćerpja.

Duž stawy we rowje njech tłaju,
Pjeršć njech so k pjeršći towaŕša —
Hdyž rjeńše słónco w Božim raju
Nětk Twojej duši zeskhadźa,
Hdźež přez smjerć dóńdu k žiwjenju
Ći, kiž tu z Bohom wusnychu.

Jow Twoji horce sylzy ronja,
Zo jich tak zahe wopušći;
Swój běh pak, kotryž tudy skonja,
Ty z tamnym byćom přeměni,
Hdźež přewobroća zrudoba
So do wěčneho wjesela.

Štož smjertnosć tudy rozdźěluje
A khłódny row nam potaja,
Bóh w swojim raju towaŕšuje,
A ženje wjacy njedźěla;
Tež nas tam w swojej krasnosći
Bóh z Tobu zaso zjenoći!

Jedyn krawski dostanje pschi dobrej sdźě trajaze dźěło pola Lißnera w Khaßowje.

Najwutrobnischi dźak

knjesej kublerjej a zyrkwinemu prjódkstejerjej **Pětrej Ssmoli** w Leschawje sa jeho sjawne, muske a sprawne wustupjenje pschecziwo njewěrjazym w druhej komorje nětczischeho krajneho ßejma, w kotrejž czi na to dźěłaja, wschelke Bože wustajenja podrycz a sa to wschelku nowoscz postajicz, kotraž njemóže naschemu kschesczijanskemu ludu k sbožu ßłužicz, ale jemu skerje k schkodźe bycz. Najhorzyschi dźak tež sa to, so scze Wasch derje wudźěłany protest we wudawarni Serbskich Nowinow swolniwje k podpißanju poskiczili a we nim to sjawne ßwědczenje teje wěry wotpołožili, so wo žanu nowoscz njerodźicze, ale jeniczzy to stare bibliske kschesczijanstwo lubujecze, kotrež je psches krej wjele martrarjow wobtwjerdźene. A hdyž ßo tež ßwět ßwojeje nowoscze czim bole khwali, dha budźe ta khwalba hischcze wjetscha, kiž praji: „Schtóž mje posnaje psched ßwětom, teho chzu ja tež posnacz psched mojim njebjeskim wotzom."

W Zyžezach.

August Nutniczanski, kubleř.

Nakładnik: J. E. Smoleř. Ciść L. A. Donnerhaka w Budyšinje.

Čisło 5. — 5. februara. — 1870

Serbske Nowiny.

Za nawěštki, kiž maja so w wudawarni Serb. Nowin. při bohatych wrotach wotedać, płaći so wot rynčka 1 nsl.

Zamolwity redaktor a wudawar
J. E. Smoleŕ.

Kóžde čisło płaći 6 np. Stwórtlětna předpłata pola wudawarja 66 np. a na kral. saks. pósće 7½ nsl.

Wopschijecze: Najnowsche. — Swětne podawki. — List. — Ze Serbow: S Budyschina. S Delneho Wujesda. S Kucza. S Luha. — Zyrkwinske powjesce. — Hanß Depla a Mots Tunka. — Nawěschtnik.

Płaćizna žitow a produktow w Budyšinje.
29. januara 1870.

Dowoz: 8838 kórcow.	Płaćizna w přerězku na wikach, wyšša.			nižša.			na bursy, najwyšša			najniž		
	tl.	nßl	np.	tl.	nßl	np.	tl.	nßl	np.	tl.	nßl	np.
Pschenza . .	5	10	—	5	—	—	5	20	—	5	5	—
Rožka . .	3	22	5	3	15	—	3	22	5	3	20	—
Jeczmjeń . .	3	—	—	2	20	—	3	10	—	3	—	—
Wowß . .	2	2	5	1	25	—	2	2	5	2	—	—
Hróch . .	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Woka . .	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Raps . .	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Jahły . .	7	5	—	7	—	—	—	—	—	—	—	—
Hejduschka .	5	10	—	5	5	—	—	—	—	—	—	—
Kana butry .	—	19	—	—	17	—	—	—	—	—	—	—
Kopaßłomy .	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Zent. ßyna .	1	5	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—
Lane ßymjo .	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—

Pjenjezna płaczisna.

W Lipsku, 3. februara. 1 Louisd'or 5 toler 17 nßl. 9½ np., 1 połnowažazy czerwjeny słoty abo dukat 3 tl. 6 nßl. 5⅝ np.; winske bankowki 82¼ (16 nßl. 4½ np.)

Czahi sakskoschlesynskeje želesnizy s Budyschina.

Do Draždżan: Rano 7 hodźinow 27 minutow*; dopołdnja 9 h. 5 m.; pschipołnju 1 h. 3 m.*; popołnju 4 h. 13 m.*; wječor 8 h. 21 m.*; w nozy 2 h. 41 m.**. 4 h. 19 m.

Do Shorjelza: rano 7 h. 51 m.*; dopołnja 10 h. 51 m.*; popołnju 3 h. 22 m.†; wječor 6 h. 52 m.*; wječor 9 h. 38 m.; w nozy 12 h. 36 m.; 1 h. 24 m.**

*) Pschisankjenje wot a se Zitawy a Liberza (Reichenberga).
†) Pschisankjenje do Zitawy.

Pschispomnjenje. Czahaj se znamjeschkom ** bjes Draždżanami a Shorjelzom jenož w Budyschinje a Lubiju sastawataj. Wonaj mataj jenož wosy prěnjeje a druheje klaßy a ma ßo sa billet ¼ wjazy płaczicz; dżeńske billety pschi nimaj njepłacza.

Spiritus płaczesche wczera w Barlinje.

14 tl. 20 nßl. a 14 tl. 10 nßl.
pschenza 62—65 tl., rožka 44—45 tl.,
(to je: sa 25 pruskich körzow.)
rěpikowy wolij (njeczisczeny) 12 tl. 25 nßl.
(Czisczeny, kaž ßo w Budyschinje pschedawa stajnje něhdże 1 ⅛ tl. drožschi.)

Najnowsche

Draždżany, 3. februara. Jeho majestosez kral Jan je knjeni s Globig rodżenu s Weißenbach sa wyschu hofmischtrku knjenje kraloweje pomjenował.

Sebnitz, 3. februara. Po poruczności barona Liebiga wobhladuja woßmjo ingenieurjo tu stronu, hdżež smeje ßo želesniza wot Schandawy do Osłankowa twaricz. Woni ßu 28. januara ßem pschijeli.

S Wolkenstein a, 1. februara. Wczera popołdnju wudyri w pschadowni, kotrnž knjeża Wolle, Feig a Bräuer w Streckenwaldże wobßedża, woheń a pschewobroczi to zyłe twarjenje se wschěm lenom a dżełom, kiž w nim běsche, do procha a popjeła. W njej dżełasche něhdże 40 holzow, kotrež wschitke sbožomnje czeknychu, hacž runje płomjenja jara spěschnje wokoło ßo hrabachu.

Munchow, 3. februara. Kral njeje adreßu pschijał, kotruž běsche bajerski ßejm na rycz wuradżił, kiž bě wón pschi wotewrjenju ßejma dżerżał; dokelž je w tutej adreßy na ministerstwo khětro jara ßwarjene.

Munchow, 3. februara. Kralowskim prynzam, kotsiž ßu ßo na opposiziji pschecziwo ministerstwu wobdżělili, je kral ßwoju njespodobnosez wosjewił a tsjom wot nich kralowski dwór hacž na dalsche zakazał.

Sakska. Sa pschißažne ßudy, kotreż budža ßo w lětuschim lěcze w Budyschinje wotdżerżecż, je ſ pschiſwolenjom Jeho majeſtoſcze krala Jana direktor budyſkeho wokrjeßneho ßuda knjes Gareis wot miniſterſtwa prawdy ſ nowa jako pschedßyda pomjenowany.

W rěsaku Ungera a Schmidta w Rieſy je wěſty Blüthgen, kiž tam hižom wjele lět džěkasche, ßwoje žiwjenje na žakoßne waschnje ſhubił. Wón bu mjenujzy wot jeneje wale doßahnjeny a pschi tym ſatraſchnje roszyhnowany, tak ſo buſchtej jemu wobej ruzy wutorhnjenej. Wón bě na měſcze morwy.

W Mittel-Oderwitzu ſta ßo 23. januara khowanje jeneho ßobuſtawa wojerſkeho towarſtwa a jemu te druhe ßobuſtawy po wojerſkim waschnju tſi krócż pſches row tſělichu. Potom džěchu woni ſ druhimi pschewodżerjemi do zyrkwje, hdżež ßwoje flinty do pschitwarka w prěnim poſthodże ſtajichu. Po cżělnym prědowanju dże reſerviſt Auguſt Mönch ſ zyrkwje a chże ßo do teho pschitwarka po ßwoju flintu podacż. Horka ſteji pak reſerviſt Wylem Miliſch a dżerži jemu jenu nacżehnjenu flintu napſchecziwo, ſ tymi ßkowami: „Nětko tebje ras tſělu.“ Wón tež po tutych ßkowach cżini a Mönch, wot ſatyczki do woblecża trjecheny, k ſemi panje; jemu je ſatyczka někotre džěry do lěweho liza wudrěka a hewak ſtej wobej wocži tak wopalenej, ſo może to lohko doſcż jeju widżenju ſchkodżicż. — So Mieliſch Möncha njeje tſělicż chyk, wo tym je drje kóżdy pſcheßwědczeny; ale kóżdy dyrbi pak tola tež prajicż, ſo ßo ſ tſělbami žortowacż njeßmě, dokelż móże ßo ſ nimi jara lohko ſchkoda ſtacż. Jako potom flinty pſchepytowachu, namakachu, ſo ßo hiſchcże někotre druhe wutſělike njeběchu.

Draždżanſki kralowſki dwórſki theater je ßo, każ ßmy w ßwojim cżaßu powjedali, konſche lěto pſches njekedżbnoſcż wěſteho Junghanſa a Fahrenwalda wotpalił a buſchtaj tutaj teho dla do pſchepytanja wſataj. Ale pſchi ßudżenju, kotreż ßo wóndanjo ſ nimaj w Draždżanach ſjawnje wotdżerża, buſchtaj wobaj ſa njewinowateju wuprajenaj.

Na měſto tych pontonow, kotreż ßu ßo loni pſchi wulkim wóhnju w pontonowej kolni ſpaliłe, je ſakſke miniſterſtwo wójny nowe tajke pontony w Schczeczinje džěkacż dało a buchu wone w tychle dnjach do Draždżan pſchiwjeſene. Te ßame ßu ſ zynkowaneho żeleſneho blacha twarżene.

Na kralowſkim dworje w Draždżanach je ſchtyrinjedżelſke żelenje pſchikaſane, dokelż je toſkanſki wjelwójwoda Leopold II. wumrjeł. — (To je ßo 28. januara w Romje ſtało a Leopold bě nimale 73 lět ſtary. Wón běſche ßo najprjódzy ſ jenej ßotru krala Jana woženił a po jeje ßmjerczi ſ jenej neapolitanſkej prynzeßynn, a jeho ſtarſchi ßyn Ferdinand měješchu ſakſku prynzeßynn Marju Hanu ſa mandżelſku. Leopold potom najbole w Czechach pſchebywaſche, hdżež běſche ßebi, jako běchu jemu Italſzy jeho kraj wſali a jeho ßameho ſ Italije wupokaſali, někotre wjetſche kubła kupił.)

Jeho majeſtoſcż kral Jan je feldweblej Schurigej wot 2. grenadierregimenta No. 101 ßiébornſa, k albrechtſkemu rjadej ßkuſchazu medaillu ſpożcził.

Dotalny awſtriſki poßtanz na kralowſkim ſakſkim dworje, baron Werner, je Draždżany wopuſchcził a na jeho měſto je hrabja Paar pſchiſchoł.

Druhi dwórſki bal, kotryż ßo 26. januara na kralowſkim dworje měješe, běſche wot woßebnych knježich tež jara wopytany.

Prußy. S Barlina pißaja, ſo budże ßo tam połnóznoněmſki parlament najſkerje hižom pónđżelu 14. febr. ſapoczecż a ſo budże teho dla pruſki krajny ßejm ſe ßwojimi džěłami na tak dołhi cżaß ſaſtacż dyrbjecż, hacż budże parlament jednacż a wuradżowacż. Tutón ßwoje džěła najſkerje hakle wokoło jutrow ſkónczi.

Awſtriſki hrabja Uexküll, kotryż bu wot hrabje Hohenthala w duellu ſtraſchnje tſělany, je ßo tak daloko porjedżił, ſo budże ßo k ßwojej familiji podacż móz, hacż runje jema lulku hiſchcże ſe żiwota wucżahnycż mohli njeßu.

Kral, kotryż běſche khwilu khorowaty, je ßo ſaßo tak daloko polépſchił, ſo wjazy wo jſtwje tczecż njetrjeba.

S Waldenburga w Schleſynſkej, hdżež běchu ßo hewjerjo ſ wobßedżerjemi tamniſchich kamjeńtowuhlowych podkopkow ſwadżili a teho dla někotry cżaß na džěło njekhodżili, pißaja, ſo wjetſchi dżěl tych ßamych ſaßo na džěło khodżi, druſy pak ßu ßo do Horneje Schleſynſkeje a do Badenſkeje pſcheßydlili. Tych poßleńſchich je něhdże 2000 muži.

Awſtria. Pſched nekotrymi njedżelemi ßu tſjo winſzy miniſtrjo ſe ßkużby ſtupili, dokelż běchu teho měnjenja, ſo kraj dale wobſtacż njemoże, hdyż tam jenoż Němzy a Madżarjo knježa. Pjeczo miniſtrjo pak w ßkużbje woſtachu, prajizy, ſo dyrbja Sſkowjenjo (Czechoja, Polazy, Sſkowjenzy) dale podczíſchczeni woſtacż. A dokelż tež winſki ſhromadny ßejm, w kotrymż maja Němzy wulku pſchewahu, runje tak myßleſche, dha pſchiſwoli khěžor, ſo by ßo knjeſtwo po dotalnym waſchnju dale wjedło. Duż mějachu ßo tſjo nowi miniſtrjo poſtajicż, ale nichtón ſ lěpſchich a nahladniſchich Němzow, kotremuż tajke ſaſtojnſtwo poſkiczichu, je měcż nochzyſche; pſchetoż kóżdy měni, ſo nětczíſche winſke miniſterſtwo dołho wjaz wobſtacż njemóże.

Skónczńje ßo pak tola tſjo mużojo namakachu. Ale woni ßu tež ſa tym. Sa miniſtra ratarſtwa bu wěſty Banhans pomjenowany, kiž běſche pſched někotrymi lětami hiſchcże ſaſtojnik pola jeneho czěſkeho ſemjana. Sa miniſtra kultuſa a ſjawneho wucżeńſtwa je ßo miniſterialny radżiczel Stremayer poſtajicż dał, wo kotrymż ßo dale nilżo njewě, hacż ſo je dobry ſnaty miniſtra Giſkry a ſ nim w lěcze 1848—49 na frankfurtſkim němſkim parlamencze pobył. Nowy miniſter wójny, general Wagner, je derje ſnaty, ale ſ hubjeneje ſtrony; pſchetoż wón je

jako uameſtnik w Dalmatiſkej pſches ßwoje hubjene ſarjadowanje na tym wina, ſo tam revoluzia wudyri, pſchi kotrejž wón tak ſchpatnje ſkutkowaſche, ſo jeho khěžor ſ jeho měſta wotßadži.

Wjetſchi dźěl němſkich a awſtriſkich nowinow je teho měnjenja, ſo Awſtriji tajzy mužojo w jeje nuſy pomhacz njemoža.

Scheſczjo němſzy ſapoßkanzy ſ Tyrola ßu ſ winſkeho ßejma wuſtupili, dokelž jim tam na njelepe waſchnje porukowachu, ſo ßu dobri katholſzy mužojo a ſa ſtare prawo tyrolſkeho kraja na wſche móžne waſchnje ſkutkuja. Tſjo ſhytkni tyrolſzy ſapoßkanzy, kotſiž ßu pak Italſzy a teho dla wo lěpſche Awſtrije njerodźa, ßu pak hiſchcze na ßejmje woſtali.

Franzowſka. Prozeß pſcheczimo prynzej Pětrej Napoleonej ßo dale wjedže, tola njehodži ßo prajicz, hdy budže ſkónczeny.

Nowe miniſterſtwo, kaž ßo ſda, pſchezo wjazy ſpodobanja w franzowſkim ludu namaka, a woßebje miniſterpſcheßyda Ollivier ßo lubi, dokelž ßo pſchi jednanjach druheje komory jako mudry a roshladny muž wopokaſuje.

Italia. S Roma hiſchcze pſchezo žane wěſte powjeſcze pſchiſchke njejßu, ſchto ßu tam hacz dotal na konzilu wuradźili abo wobſankuyli.

Rußowſka. Do teho revoluzionarſkeho towarſtwa, kotrež ßu wóndanjo w Rußowſkej wußlědźili, je pjecza tójſchto mkodych ludźi ſaſchmatanych. Hacz dotal je ßo hižom ſ wěſtoſczu wukonało, ſo je ta zyła wěz wot tajkich Rußow ſapleczena, kotſiž ßu někajkeho politiſkeho pſcheſtupjenja ſ Rußowſkeje czeknycz dyrbjeli a nětko we wukraju pſchebywaja.

Dokelž w nowiſchim czaßu žadyn kraj bjes želeſnizow wobſtacz njemože a to czim mjenje, hdyž je tak ſchěroki a daloki, kaž Rußowſka, dha je ruſke knježerſtwo wobſankuyło, ſ twarjenjom nowych želeſnizow tak jara khwatacz, hacz je to jenož móžno a kóžde lěto ſ najmjeńſcha 100 mil želeſnizy natwaricz. K temu ßkuſcha pak wjele pjenjes a wone je teho dla 5procentſku požczonku wot 80 millionow toleŕ wupißała a tuta požczonka je ßo w ßamej Rußowſkej, kaž tež w Jendželſkej, Franzowſkej a w Němzach tak derje radźiła, ſo bu w tſjoch dnjach tſi krócz wjaz podpißane, hacz běſche trjeba.

Druhi liſt na ßerbſke dźěczi.

(Wot J. B. N.)

Lube dźěczi! Pójcze, chzemy ßebi ſaßo kruch kraja wobhladacz! Puſchczimy ßo na pucz do Staro-Marki (Altmark).

Wy prajicze: Do Staro-Marki? Hdźeha ta leži? Na to wotwolwju: Wot Sserbow runje w tym rózku bjes połnozu a wjeczorom — k dołhemu wjeczoru, něhdże 35 mil doloko.

My ßynjemy ßo na želeſnizowy wós a jědźemy pſches Draždźany a Lipſk do Magdeburga. Tudy wopuſchczimy želeſnizu a ßebi najprjedy měſto trochu wobhladamy. My potrjechimy wjele woſow ſe wſchelakimi pſchekupſkimi tworami a mamy ßo w tych ſ dźělu wuſkich haßach jara na kedźbu bracz, ſo pod koleßa njepſchińdźemy. My pytnjemy, ſo je tam tójſchto ſtaryh njenahladnych twarjenjow. Tam a ßym rěſaju a rubaju drjewo na haßy. Na torhoſchczu widźimy ßudy, w kotrychž žiwa ryby pkuwaju; te ßu na pſchedań. Też drjewjane toſle ßu tam. My kupimy ßebi por a chzemy jón ßobu domoj wſacz; tak njetrjebamy wjele njedźel czakacz prjedy dyžli Marjez Jurij nam nowe wudźěła. Jako runje na wikowanju ßmy, pſchińdże czrjóda jatych, wot wojakow ſ nabitymi buſchkwjemi wjedźena. Woni du na dźěło. Kóždy ma krótki rjeczas ſa nohi a wſchitzy krocza pſchezo ſ raſom, tak ſo te rjeczaſy ſchczercza: klimp, klimp, klimp! My ßej myßlimy: to njeje žadyn žort! — a ſdychnjemy: Božo, ſwarnuj naß pſched tajkim njeſbožom!

Bóle k prawizy ßo wróczo namakamy ßo k Łobju. Tu widźimy łódże ſtejo a jěſdžo. Pſchi tamnym brjoſy ßu mkyny ßrjedz wody na tołſtych pkuwazych drjewnach natwarjene. Jich koleßa doßahaja do wody a wjercza ßo tak. Łobjowa woda je ſmuczena.

My dźemy ſaßo do měſta. Na ſchěrokim torhoſchczu widźimy wulku zyrkej; to je tón, „dom". Dwaj 165 łohczi wyßokaj tórmaj ſběhataj ßo na jeho jenym kónzu k njebju, a ßrjedz nju ßu pyſchne wrota. Jedyn tórm je kuſk niżſchi. Khěžorſzy wojazy ßu jemu w tſizyczilětnej wójnje wjerſchk wottſělili. Wyſche teju wulkeju tórmow ſteja na wſchěch bokach mjeńſche tórmiki, ſchtož tón rjany twar jara debi. My chzemy też nuts pohladacz a damy ßebi ſa někotre kroſche durje wotamknycz. Ach, kajka rjanoſcz! Wſcho je tak cziſte a ßwětke, ſo my ſ pſalmiſtom wuwołamy: „Kak luboſne ßu twoja bydła, o knježe Zebaoth!" Ja běch hižom někotruzkuli zyrkej wopytał, běch też ßławny dom w Kölnje nad Rheinom widźał, prjedy dyžli do teho w Magdeburgu pſchińdźech, ale ja mam prajicz, ſo ßo mi tola tónle najlěpje lubjeſche. Wěrno je, kölnſki dom je wjele, wjele wulkotniſchi a kraßniſchi, dyžli magdeburgſki, ale tamny ma pſchi tym tola napohlad ſtaruſchkeho muža, kiž ma drje nowu ßuknju a wczera kupjeny kłobuk ale ſtare ſakurjene czrije a płatane khołowy, bjes tym ſo tutón pſched nami ſteji kaž nadobny młodźenz w rjanej njedźelſkej draſcze. To ßo wſchitko tak pěknje hromadu hodži.

Zyła twarjenje je 175 łohczi dokhe a ſnutſka hacz k wjelbje 50 łohczi wyßoke. 12 tołſte ſtołpy dźerža wjelb. Wjele woktarjow je tam. Na hłownym leži tafla wot czorneho marmora, 20 łohczi dołha, $3\frac{1}{2}$ ł. ſchěroka a $\frac{1}{2}$ ł. tołſta. My ßo dźiwamy, ſo je móžno było, tajkile kamjeń zyły ſ horow wurubacz a jow ſporacz. Też jena

marmorowa klětka je tam a jena wulka kamjenita dupa. Jeje daricžel, khěžor Ota Wulki, leži pod marmorowej taflu w domje. Na jenej druhej klětzy pakaža nam wobrasy jeneje žony a tsjoch džěcži. Ta žona bu pjecža s pschehladanjom žiwa pohrjebana, ale džiwnje s rowa wumožena a je potom hischcže tele tsi džěcži porodžika. Sady jara wuschiknje wudžěkanych želesnych wrotow steji wulki drjewjany kaschcž. S nim je pjecža Jan Tetzel wokoło czahak a prědowak.

Wokna maju pyschne, wschelakobarbite schkleńzy a na někotrych su rjane biblisku wobrasy.

Ale, lube džěcži, tale s wulkej prózu natwarjena swjatniza steji s zyka jara saniczena tam. Na njedželskich a swjatych dnjach sedži jenož maka cžrjódka poštucharjow w njej. Lud w Magdeburgu a w jeho wokolnosczi ma nusnische wobstaracž, hacž ke mschi hicž; wón ma pjatk a swjatk na to myslicž, kak by so wobohaczik a swětne wjesele wužiwak. Ja móhł wam wšy mjenowacž, hdyž njedželu dopołdnja wjazy ludzi w zyrkwi njeje, hacž my porstow na rukomaj mamy, a hdyž popołdnju duchowny srudny saso domoj dže, dokelž nichtó na nješpor pschischoł njeje. Woni radscho na poli džěkaju, a to tež se skotom.

S doma dźemy na hasu s mjenom „Breite Weg". Wona je tež „schěroka" a jara dołha. Jene khlamy steja tam pschi druhich, a my njewěmy, hdže najprjedy pohladnycž. To jeno so wscho tak błyschczi, so nam nimale widženje sandže.

Skónczinje pak smy wscheho hladanja a teho pohkuschazeho hołka syczi a khwatamy s města won na schusej, kiž do Staro-Marki a dale do Hamburga wjedže. S wrotow won duzy wobhladamy sebi hischcze murje a hrjebje, kiž wokoło města du, pschetož Magdeburg je twjerdzisna. (Pokracžowanje.)

Ze Serbow.

S Delneho Wujesda. Tydženja smy cžitatali, so chzedža wot Budyschina do Khocžebuza želesnizu twaricž a bě k temu pschispomnjene, so budze tež s Kohlfurta prěki psches prusku Hornu Lužizu na stronu k Lipskej želesniza twarjena. Wona budze, kaž chzemy tudy pschistajicž hornołužiska centralna želesniza rěkacž a směje wot Kohlfurta, hdyž so s tamneje strony delnoschlesynska a schlesynska hórska želesniza sjenocžatej, sledowaze hłowne stazije abo sastawy.

Stazia budze pschi pschejesdže rěki Nisy k połodnju wot města Rósborka (Rothenburga), dale pschi kschiženju barlinsko-shorjelskeje njedaloko Uhsmannsdorfa, potom pschi budyskonisczanskim schusseju blisko Khrystofez želesolijernje pola Niskeje, hewak pschi budysko-mužakowskim schusseju blisko Delneho Wujesda, blisko Lasa a Nydeje, pola Wojerez, pola Wyšokeho Bukowa, blisko Ruhlanda, pschi pschekhodže psches khocžebusko-wulkohajnskeje želesnizy, k połodnju wot Lauchhammera, pola Elsterwerdy, blisko Libenwerdy atd.

Zyła želesniza budze něhdže 20 mil dołha a budze mila k natwarjenju dosczi mało, to je, jenož 300,000 toler khoschtowacž, tak so budze sa zyku želesnizu něhdže 6 millionow toler trjeba. A so tutón kapital s najmjeńscha 5 procentow danje ponjese, to móže so docžakacž, dokelž so wysche teho, schtož směje Lužiza k wojenju, wschitke twory, kotrež so s Wrotzkawja (Breslawa) do Lipska a dale posczeku, so po tutej želesnizy powjesu, pschetož do Lipska budze na njej 6 mil a do Magdeburga 10 mil bliže, dyžli na druhich želesnizach.

A dokelž tuta želesniza prěki psches rósborski a wojerowski wokrješ póndže, dha psches nju žiwjenje do czicheje serbskeje hole a do naschich wotležanych wšow pschindže.

Wot 17. januara bydlitaj dwaj ingenieuraj s Barlina w Wujesdže, kiž liniju noweje želesnizy postajataj a póndže wona wot Krjebje nimo Jamnoho a Koschle runy pucz na Wujesd. Na polach k połodnju wot zyrkwje budze najskerje dwórnischczo. Wot tam póndže na Lipiny blisko nimo Lasa k Nydej a wot tam na Czisk k Wojerezam, hdyž ma so k połodnju wot města dwórnischczo sakožicž. Hischcze w tutym lěcze dyrbi so s twarjenjom tuteje noweje želesnizy sapocžecž.

S Lucža. Tudomne ryczerkubło, kaž tež Bjerwałd je dotalny wobsedžer knjes Rjeczka prynzej Sayn-Wittgenstein sa 318,000 toler pschedał a powjeda so, so budze nowy knjes, kiž je jara bohaty, tudy někotre fabriki twaricž, dokelž rěka Sprewja k temu wody dosczi poskicza.

S Luha. Sandženu wutoru je tudy wysokorodzeny knjes baron se Schönberg-Bibran nad Luhom, Khasowom, Běłym Kholmzom atd. atd. po krótkej khorosczi wumrjeł a bu jeho czěło pjatk 4. februara do Budyschina a wot tam do Gießmannsdorfa (w Schlesynskej) do tamnischeho herbskeho pohrjebnischcza wotwjesene.

S Budyschina. Sandženu wutoru wjecžor w 7 hodźniach a tež hižom khwilu prjedy běchu tudy khětro wulke połnózne serja widžecž. Někotsi měnjachu, so je to snamjo na nowu symu, a je to tež někak trjechiko, pschetož my smy w tychle dnjach khětru symu měli.

S Budyschina. W tychle dnjach su po porucznosczi barona Liebiga, kotryž chze tudomnu nowu želesnizu twaricž, tsjo ingenieurjo sem pschischli, kotsiž wobhladuja a měrja, hdže by so wona najlepje twaricž hodźika.

Cyrkwinske powjesče.

Zemrjeći:

Dźeń 18. januara: Jan Mihan, wobydleŕ s Jitka, 73 l. — 22., Jan Jurij Połdrak, wobydleŕ w Jeńkezach, 18 l. 3 m. 3 d. — Wylem Oskar, n. s. na Židowje, 14 n. 5 d.

Kak Hans Depla a Mots Tunka

rozom wótřitaj a ludźi pódla škrějetaj.

* * *

* * *

Hanß Depla. Nahrabnoſcz je tola hroſny njepoczink.

Mots Tunka. Haj, to ßu wóndanjo we Woleſchnizy pola Klětneho też ſhonili.

H. D. Kak dha to?

M. T. Nó, tam běſche kwaß a jako nawoženja do wßy pſchijědże, dha wón po dobrym ſtarym ßerbſkim waſchnju khudym ſtarym ludżom wulku pokrutu khlěba da, ſo bychu ßo do njeje dżělili.

H. D. To bě pěknje!

M. T. Ale ta pěknoſcz njemóżeſche ßo ſkónczinje do ſkutka ſtajicz.

H. D. Czoho dla dha niz?

M. T. Hlaj, jena żona tu pokrutu hrabny a ſ njej czekny?

H. D. Njeje dha ju rodżělika?

M. T. Ně, pſchetoż wo wßy prajachu: „wona je ju ßama ſeżraka.“

Drjewowa aukzia
na maleſchanſkim reviru.

Niſkoléßowe drjewa, w nětcziſchej ſymje ſpuſchczane a wobſtejaze ſ dżělby bréſowych a wolſchowych walczinodokhich hromadow, tajkich pſchihotowanych walczkowych ſchczépow a ſ khětro wulkeje dżělby bréſoweho tolſcheho drjewa, k gratowemu drjewu kmaneho, budża ßo

pónđżelu 14. februara t. l. rano wot 8 hodżinow pſchi maleſchanſkim delnim dworje, pſchi hwězdnej aleji a w rudlach, w poßlenſchej městnoſczi něſchto ßylneho gratoweho drjewa;

wutoru 15. februara t. l. rano wot 9 hodżinow pſchi huczinjanſkim dubinſkim hacże a pola Lemiſchowa pſchi tak mjenowanej winizy, w poßleńſchej městnoſczi wjetſcha dżělba jara twjerdeho bréſoweho gratoweho drjewa

na pſcheßadżowanje pſchedawacz. Wumĕnjenja, w naſtupanju ſapkaczenja a w druhim napohladu ſtajomne, budża pſchi ſapoczatku aukzije woſjewjene.

Hrabinſke Schall-Riaucourſke hajniſke ſarjadniſtwo w Maleſchezach.

M. Sachßa, wyſchi hajnik.

Carl Noack w Budyſchinje
na ſwonknej lawſkej haßy
porucza

khoſej cziſty a derje ßkodżazy, punt po 60, 66, 70, 75, 80, 90, 100 np., pſchi wotewſaczu 5 puntow na ras punt hiſchcze po 5 np. tunſcho,

zokor w kehelach, punt po 47, 48, 49, 50 a 52 np.;

jerje ſa ſaßopſchedawarjow:
tuna po 17 tl., 14 tl., 13 tl., 11 tl.,
kopa po 1½ tl., 1⅓ tl., 1 tl. 5 nßl., 1 tl.

javacigarry, 100 ſchtuk po 19 a 20 nßl.;

pfalzſke cigarry, 100 ſchtuk po 14 a 15 nßl.
wſcho jenoż ſprawna twora;

jahły, krupy, hroch, ßoczki, nudle atd.
najtuniſcho.

W kniharni **Smolerja a Pjecha** je nětko ſaßo doſtacz:
Sahrodka kwětkojta, II. po 1 nßl.
Czorny kóß a dróſna, III po 1 nßl.
Czmjely a woßy, I., II. po 1 nßl.
Bohumił, 2½ nßl.
Guſtav Adolf, 6 nßl.

Wosjewjenje.

Wot wyschnoscze jako agent konzeßionirowaneho łódźneho expedienta, knjesa **Carl Joh. Klingenberga** w Bremenje, wobtwjerdżeny, ja moju agenturu wschitkim wucżahowarjam do Ameriki k wobsankњenju sprawnych pschewosnych kontraktow sa płachtowe a parowe łódże, khwalobnje snate, każ tež s zyrobu derje sastarane a s Bremena jěsdżaze, s tutym najlěpje poruczam.

W nastupanju najtunischo postajenych pschewosnych płaczisnow, każ tež w napohladże wschěch druhich wuměnjenjow budu ja kóżdy czaß rad a darmo kóżde wukasowanje dawacz.

W Budyschinje, w januara 1870.

M. A. Flanderka,
konzeßionirowany agent.

Powschitkomna aßekuranza w Trieschcze

(Assicurazioni Generali).

sawěscżuje pschi **rukowanskim fóndsu** wot:

27 millionow 880,586 schěßnakow, 26 krajzarjow awstr. czißła

a) **twory, mobilije, żnjeńske płody** a t. d., każ tež, hdyż to krajowe sakony dowoluja, **twarjenja wschěch druzinow** psche **wohnjowu schkodu;**
b) **kubła na drohach** psche **transportnu schkodu;**
c) posticżuje sawěscżenja na **żiwjenje cżłowjekow** na najwschelakschе waschnje sa **najtunische twjerde prämije** a wustaja policy po **pruskim kouraucze.**

Towarstwo wupłaczi w lěcze 1867 sa 14,298 schkodowanjow summu wot 5 millionow 508 tyßaz 815 schěßnakow a 97 krajzarjow.

K kóżdemu wukasanju a k wobstaranju sawěscżenjow poruczeja ßo jako agentojo:

w Budyschinje: **Ernst Walther,**
w Ketlizach: **Korla August Berger.**
w Drjecżinje: **Jan Noack.**

Spěschne poßłużenje.

Ernst Hämsch

prjedy Herrmann Seibt

na jerjowej haßy podla knjesa Aug. Grützнera

ßwoje najlěpje wuhotowane

kolonialtworowe, tobakowe a cigarrowe khlamy

każ tež

destillaziju, rumowu a liqueurowu fabriku

k dobrocżiwemu wobkedżbowanju porucża.

Tunje płaczisny.

Katholski Posoł cżo. 3 je wuschoł.

Hischcze żadyn ßrědk

njeje ßo pschе khorhoscze dychazych organow jako pschе kaschel, pschе wobcżeżnoscze bróšta, schije a płuzow tak wulzyschnje jara hojazy wopokasak, każ **běły bróšтsyrop H. Leopolda & Co. we Wrotßławju.** Tón ßamy ma w bleschach po 6, 11 a 20 nßl. saßo na pschedań

A. B. Pannach w Budyschinje.

Njebudża dha te w Sserbach leżaze schule skoro sjawnje mjenowane, w kotrychż ßo kscheszcżijanska wucżba a cżitanje ßerbski njewucżitej?!

Jedyn, kiż nochze, so by sprawny wucżer s njesprawnym do jeneho a teho ßameho měcha tyknjeny był.

Wucżomnik pytany.

Sa jene material- a wurěsnotworowe khlamy ßo jedyn wucżomnik pod tunimi wuměnjenjemi pyta. Wot koho? to je shonicż we wudawarni Serb. Nowinow.

Młynska leżomnoscż s kónczkowanskim a mlějazym gankom (Spitz- und Mahlgang), każ tež s rěsakom, kiż je w dobrym rjedże, a se 7 korzami pola a łuki je se ßwobodneje ruki na pschedań. Hdże? to je shonicż we wudawarni Serb. Nowinow.

Na row

lubeho wěrybratra

Jana Mihana ſ Jitka.

Wumrje w Budyſchinje 18. januara 1870.

Kak derje je, ſchtóž ſbóžnje wumdże,
Kaž ty, mój luby Mihanje!
Kiž do njebjeſkoh' raja dóńdże
S tej' cjeżkej' nuſy na ſwěcze;
Tón wěſcze wjazy njeżada
Ssej na ſwět do toh' hubjenſtwa.

Też tebje je twój Sbóżnik wokak:
„Pój ke mni domoj do njebja!"
A ty — ty bě ſo pſchihotowak
Na pucz, hdyż Bóh cże ſawoła;
Duż dżěſche rad a wjeżoły,
Dokelż bě k njebju hotowy.

Bóh bě cji ſjewił ſwoje ſboże
We ſwojim ſynu Khryſtuſu
A wot tebje ſo prajicz może
Bjes hołej khwalby, ſ wěſtoſczu
So ſy to ſboże horjewſak
A w prawej wěrje wobkhowak.

Te punty, kiž Bóh dak cji běſche,
Te żenje njejſy ſahrjebak,
Hlaj, wſchudżom hdżej ty bě a dżěſche,
Ssy pſchezo rady powjedak
Wot naſchoh' luboh' Sbóżnika,
Kiž ſa naſch hrěch ſo moricz da.

Proſch Boha ſa tych, kotſiž hidża
Tu naſz to mało ſtadleſchko,
A kiž tak jara njerad widża,
Hdyż my tu ſhromadżimy ſo;
Dżak Bohu, ſo te njebjeſa
Nam tola ſanknycz njemóża.

Ja hiſchcże ſym na hrěſchnym ſwěcźi
A ſrudny hladam k njebjeſam,
Hdżej luba macz a też tſi dźěcźi
Ssu prjedy mje żno wuſchli tam
Tam, hdżej njej' ſtyſk a ſrudoba,
Kiž mje tu wſchědnje potrjechja.

My pſchińdżemy wſchak też ſa tobu,
Naſch czaſz pak hiſchcże wuſchoł njej',
Hdżej junu ſjenoczeni ſ tobu
Pſches Khryſta ſmjercz a ſwjatu krej
Tu ſbóżnoſcź chzemy wużiwacź,
Kiž budże do wěcznoſcże tracź.

Duż ſpi nětk derje w twojim rowje,
Mój wěrybratſje Mihanje,
Hacź junu cże po ſwojim ſkowje,
Każ to naſch Sbóżnik ryczak je,
Naſz wſchitkich ſ njeho wubudźi
A na wěcżne naſz ſjednoczi.

Pětr Mrónk.

W budyſkej měſchczańſkej nalutowarni a pożczerni ſo dla wobliczenja danje wot 25. januara hacź do 11. februara t. l. njeſtutkuje.

Na woczomaj bědnym

je ſwětoſnata w ſkutku prawa

Dr. Whitowa wodźiczka ſa wocźi

wot **Traug. Ehrhardta** w **Großbreitenbachu** w **Thüringſkej**, à **flacon** 10 nſgl. najlěpje poruczicz. Tola njech ſebi kóżdy jenoż Dr. **Whitowu wodźiczku ſa wocźi** wot Traugotta Ehrhardta żada, pſchetoż **tuta** je jenoż w **ſkutku prawdźiwa.** Jej ſu najwyſcho wjerchowſke koncesije ſpożczene a je ſebi wot 1822 ſwojeje **njepſchetrjecheneje hojazeje mozy** dla **wulku ſwětnu khwalbu** dobyła, ſchtoż tyſazy wopiſmow dopokaſuja. Poruczenja wobſtara knjes **Emil Menzner** w **hrodowſkej haptyzy** w Budyſchinje.

Hižom bě **wſcha nadźija ſpuſchczena** a tola **pomoz namaka.** Sjawny dżak! Dołhi czaſz mějach **wulke ſahorjenje wocżow,** tak ſo mi lěkarjo wſchu nadźiju na ſaſodoſtacże mojeje mojeho widżenja wotprajichu. Jedyn ſe ſnamjenicźiſchich wocźkowych lěkarjow wſa mi wſchu nadźiju, prajiży, ſo ja widżenje jeneho wocźka wěſcze ſhubju. — Ja wobroežich ſo w mojej nuſy na knjeſow May & Co. w Hördu, kotſiž maja pſchedawanje Dr. Whitoweje wodźiczki ſa wocźi wot Traugotta Ehrharda w Großbreitenbachu pſchepodate, a ja kupich ſebi 2 bleſchi tajkeje wodźiczki wot njeju. Po **wutrjebanju 1½ bleſche** bě moja wocźkowa njeſpodabnoſcź **zyle ſahnata,** a mojej wocźi ſaſo tak ſtrowej, każ prjedy. Se ſbytnej pokbleſchu ſo mój nan, kiž też na wocźi cżerpjeſche, **doſpokuje** ſahoji. Ja cżuju ſo nucżeny, mojim ſobucźłowjekam, kiž w tudomuej ſtronje tak jara na wocźkowe khoroſcże cżerpja, tola ſjawnje k nawjedżenju dacź; a wunamakarjej Whitoweje wodźiczki ſa wocźi ſwój najhłubſchi dżak wuprajicź. Hörde, 30. ſeptembra 1869. Eberhard Kuper w kaſernje.

Dżak.

So je **G. A. W. Mayerowy broſtſyrop** mojeho pjecźlětneho ſyna wot ſaſakkeho kaſchela wuſwobodźił, to po prawdże wobſwědcza.

Friedberg. **F. Roche,** hoſcjeńzar.

Jenoż prawdźiwy maja **G. A. W. Mayerowy broſtſyrop** w bleſchach po 8 nſgl., 15 nſgl. a 1 tl. na pſchedań

Heinr Jul. Fincke w Budyſchinje,
W. Rotha w Lubija,
P. Kinne, haptykař w Hernhucze,
Joſ. Löbmann w Schěrachowje,
Ed. Hieſe w Nowoſalzu,
haptykař **Geriſcher** w Oſtritzu,
Schokke we Wotrowje a
Lehmann w Budeſtezach.

Drjewowa aukzia.

Pöndżelu 7. februara budże ſo bjes Schczeńzu a Mortkowom wulka dźělba klozow, twarſkeho drjewa a walcźkow na pſcheſadżowanje pſchedawacz. Wumĕnjenja budża pſched termiſu wojſjewjene.

Sapoczatk rano w 9 hodżinach.

Jakub Nowak w Słyczinje.

Wojerske towarstwo w Rakezach.

Dokelž je ßo w Rakezach **towarstwo** tak derje k wsajomnemu podpjeranju skhorjenych cžesczomnje s wójska puschczenych **wojakow**, kaž tež k dawanju pohrjebnych pschinoschkow sa nich sakožiło, dha ßu wschitzy, we wokrjeßu rakeczanskeho ßudniskeho hamta a jeho wokolnoscze pschebywazy cžesczomnje s wójska puschczeni wojazy a wójnszy reservistojo pscheproscheni, so bychu ßo tutemu towarstwu po možnosczi wjele pschisanknycz chzyli.

Sastupjenje do njeho ßo hacž do druheje njedzele měrza teho lěta **bjes** sastupneho pjenjesa stanje.

Samołwjenja njech ßo hacž k spomnjenemu dnju pola podpißaneju abo pak njedzelu

13. měrza t. l. popołdnju w 3 hodzinach

w Zindlerez restauraziji tudy stanu.

W Rakezach, 25. januara 1870.

Korla Pech, schußejowy běrka.
Handrij Müller, kowarski mischtr.

Drjewowa aukzia
na bartskim reviru.

Wutoru 8. februara t. l. dopołdnja w 9 hodzinach budze ßo

14 klostrow khójnowych schczěpow,
115 = khójnoweho měschaneho drjewa,
36 khójnowych dołhich hromadow

pod wuměnjenjemi, w termiji wosjewjomnymi, na pscheßadzowanje pschedawacz. Shromadzisna na wowczej horje.

W Barcze 29. januara 1870.

Wiedemann,
wyschi hajnik.

Drjewowa aukzia.

Wutoru 8. februara budze ßo na běłohórskim, worzynskim a njechorńskim reviru wulka dzělba twjerdych ßylnych dołhich hromadow na pscheßadzowanje pschedawacz. — Wuměnjenja budza w termiji wosjewjene. — Shromadzisna kupowarjow w běłohórskej korczmje.

Wudowenz.

Drjewowa aukzia.

W hatkowskim lěßowym reviru, we wotdzělenju „w popowku" budze ßo bližschu póndzelu 7. februara něhdze 60 loßow stejazeho brěsoweho drjewa sa hotowe pjenjesy na pscheßadzowanje pschedawacz. Naßadzenje je wuměnjene. Sapoczatk rano w 9 hodzinach.

W Minakale 2. februara 1870.

Hrabinska Einsiedelska inspekzia.
O. Liebusch.

Drjewowa aukzia.

Pschichodnu pondzelu 7. februara popołdnju w 3 hodzinach budze ßo na delnjokinjanskich horach něhdze 40 loßow stejazeho brěsoweho drjewa w dołhich hromadach na pscheßadzowanje pschedawacz.

Khofej, punt po 60, 70, 80, 90, 100 np. atd.,
rajß, = = 18, 20, 24, 28, 30, 40 np.,
syrop, = = 14, 16, 18, 20, 36 np.,

palenzy najtunischo

porucza **Rudolph Hölzer**
na rožku ßerbskeje a schulerskeje haßy.

Cigarry

25 schtuk po 25, 35, 45, 50 np.
Ambalema 25 schtuk sa 55 np. a drožscho
porucza **Rudolph Hölzer.**

Hroch, ßoczki, buny, hejduschku, gries, krupy

porucza najtunischo **Rudolph Hölzer.**

Ssymjenowy sapiß,

najpodobnische **kwětkowe** a **sahrodne ßymjenja** wopschiiazy, sa kotrychž **czerstwoscz** a **prawdziwoscz** ßo rukuje, poscžele na frankirowane požadanje **darmo** a **franko ßymjenjowane pschekupniza**

C. Wilhelmi w Draždzanach.
Pragerstraße No. 12.

Jenu maßivnu khěžu s bróžnju, kolnju a sahrodu na Židowje ma na pschedań rycžnik Seehaußen.

Jedyn muž, kotrehož wobßedzeństwo je 8000 toleŕ hódne, mandzelsku pyta, kotraž 2000 toleŕ abo tež něschto mjenje wobßedzi. Wscho dalsche je shonicz we wudawarni Serb. Nowinow.

Rjana khěža ßrjedz města Budyschina ma ßo sa jene burske kubło saměnicz abo se ßwobodneje ruki pschedacz. Czi, kotsiž wo to rodza, chzyli ßwoju adreßu pod snamjenjom — 1000 — we wudawarni Serb. Nowinow wotedacz.

Wschelake družiny deskow mataj na pschedań Mattek & Matzka w Smjeczkezach, kaž tež w rězaku w Nowej Wßy.

Nakładnik: J. E. Smoleŕ. Cišć L. A. Donnerhaka w Budyšinje.

Čisło 6. ~ 12. februara. ~ 1870.

Serbske Nowiny.

Za nawěstki, kiž maja so w wudawarni Serb. Nowin. při bohatych wrotach wotedać, płaći so wot rynčka 1 nsl.

Zamolwity redaktor a wudawar
J. E. Smoleŕ.

Kóžde čisło płaći 6 np. Štwórtlětna předpłata pola wudawarja 66 np. a na kral. saks. pósće 7½ nsl.

Wopschijecze: Najnowsche. — Swětne podawki. — Spěwy. — Ze Serbow: S Budyschina. S Małeho Budyschinka. S pola. S Drjeczina. S Łuha. — Zyrkwinske powjesce. — Hanß Depla a Mots Tunka. — Nawěschtnik.

Płaćizna žitow a produktow w Budyšinje.

5. februara 1870.

Dowoz: 7565 kórcow.	Płaćizna w přerezku na wikach, wyšša.			nižša.			na bursy, najwyšša.			najniž		
	tl.	ngl	np.	tl.	ngl	np.	tl.	ngl	np.	tl.	ngl	np
Pschenża	5	12	5	5	5	—	5	20	—	5	—	—
Rožka	3	22	5	3	15	—	3	20	—	3	15	—
Jeczmjeń	3	2	5	2	27	5	3	3	—	3	—	—
Wowß	2	2	5	1	25	—	2	—	—	—	—	—
Hróch	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Woka	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Raps	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Jahły	7	5	—	7	—	—	—	—	—	—	—	—
Hejduschka	5	10	—	5	5	—	—	—	—	—	—	—
Kana butry	—	23	—	—	20	—	—	—	—	—	—	—
Kopaßłomy	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Zent. žyna	1	5	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—
Lane žymje	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—

Pjenjezna płaczisna.

W Lipsku, 10. februara. 1 Louisd'or 5 toler 17 ngl. 9½ np., 1 połnowažazy cžerwjeny skoty abo dukat 3 tl. 6 ngl. 5⅝ np.; winske bankowki 82¼ (16 ngl. 4½ np.)

Cžahi sakskoschlesynskeje želesnizy s Budyschina.

Do Draždžan: Rano 7 hodžinow 27 minutow*; dopołdnja 9 h. 5 m.; pschipołnju 1 h. 3 m.*; popołnju 4 h. 13 m.*; wjecžor 8 h. 21 m.*; w nozy 2 h. 41 m.**. 4 h. 19 m.

Do Shorjelza: rano 7 h. 51 m.*; dopołnja 10 h. 51 m.*; popołnju 3 h. 22 m.†; wjecžor 6 h. 52 m.*; wjecžor 9 h. 38 m.; w nozy 12 h. 36 m.; 1 h. 24 m.**

*) Pschisanknjenje wot a se Žitawy a Liberza (Reichenberga).
†) Pschisanknjenje do Žitawy.

Pschispomnjenje. Cžahaj se snamjeschkom ** bjes Draždžanami a Shorjelzom jenož w Budyschinje a Lubiju sastawataj. Wonaj mataj jenož wosy prěnjeje a druheje klaßy a ma ßo sa billet ¼ wjazy płaczicz; dženske billety pschi nimaj njepłacža.

Spiritus płaczesche wczera w Barlinje.

14 tl. 10 ngl. a 14 tl. 5 ngl.

pschenża 62—63 tl., rožka 40—42 tl.,

(to je: sa 25 pruskich fórzow.)

rěpikowy wolij (njeczischczeny) 13 tl. 10 ngl.

(Czischczeny, kaž ßo w Budyschinje pschedawa stajnje něhdže 1⅛ tl. drožschi.)

Najnowsche

Paris, 9. februara, rano. Tudy ßo powjeda, so bu na tsjoch haßach dżeßacz barrikadow natwarjenych a to s wosow a twarskeho drjewa, kaž tež s twarskich kamjenjow; ale njeměrnizy ßo sady nich njewobarachu.

Paris, 9. februara, pschipołdnju. Tójschto sbožkarjow je ranjenych, ale jenož psches teßaki abo cžežke kije. Sraženje wojakow a njeměrnikow je ßo w někotrych městnoscžach stało.

Paris, 10. februara. Wczera wjecžor ßu saßo spytali, barrikady twaricz; ale poliziśtojo a měschczenjo to njepschidachu. W měscze je połny měr a sda ßo, so je hary kónz.

Marseille, 9. februara. Dżenża w nozy tudy harn cžerjachu a pschi tym żandarmow wußměschachu. Něhdy tsizecži njeměrnikow bu sajatach.

Barlin, 9. februara. Dr. Strousberg je 500 kloftrow brěsoweho drjewa bjes khudych rosdželicz dał. Wón je tež pjenjesy k temu dał, so ßo wschědnje 10,800 poliwkow (sopow) bjes khudych ludži darmo rosdželi.

Barlin, 9. februara. Sa wotpalenych w Havelbergu je ßo dżenża tudy 11,000 toleŕ a 31 walow drasty nawdało a jim poßłało.

Sakska. Se wschelakich němskich wšow je ministerstwo kulturja a sjawneho wuczeństwa adresy dowěry dostałe. Tak bě s Hołbina 360 podpismow, s Jasońzy 315, s Motydła 209 a s Rynarnje 79 podpismow w tajkim nastupanju na ministerstwo poślanych. We wschitkich tutych adresach je prajene, so chzedźa wošady s pokneho pscheswědčenja na „starym bibliskim kscheseźijanstwje“ twjerdże dźerżeć.

Pola Haynichena runje kruch skały rostsělichu, jako njedaloko jedyn knjes nimo jědźeșche; pschi tym šo sta, so kruch skały jeneho wot teju dweju konjow, kotrajž běschtaj sapschehnjenaj, do nohi trjechi. Wot teho wscheho šo sta, so šo konjej spkóscheschtaj a na drósy jene dźeczo pschejědźeschtaj, kotreż bu tak njesbožomnje wot kopyta teho jeneho konja do hłowy trjechene, so dyrbjeșche bórsy wumrjeć.

Njedaloko Radeberga pola Oelsnitza namakachu 30. januara jenu holzu smjersnjenu, kotraž bě tam na pacjerjach była.

Druha komora je k natwarjenju noweho theatra w Draždźanach 400,000 tolerjow pschiswoliła. — Hewak wuradźowaște wona wo pschistawku k schulskemu sakonej, w kotrehoż nastupanju bu pjecź wotdźělenjow saczišnjenych a dwě pschijatej, pschi czimž šo to požadanje wupraji, so by ministerstwo pschichodnemu šejmej zyle nowy schulski sakon prjódkpokoźiło. Pschi nětcźischim pschistawku je druha komora powyschenje schulskeje sdy pschiswoliła.

Pschi tym skorżachu też někotsi sapošłanzy s budyskeje strony, so šerbske dźeczi w někotrych schulach hischcze pschezo dosć němski njenawuknu. Teho měnjenja šmy też my, tola pak njeje to po naschim sdaczu wucżerjowa wina, ale leži to na dotalnym waschnju wucżenja, hdyż wucżeŕ pschi najwjetschej prózy schulerjow tak wudokonjecź njemoże, kaž šebi to druhdy wobstrejenja žadaja. A hdyż šu schulerjo šłabscheho rosomczka, dha njecha nihdże došahacź. — W naschich schulach pobrachuja šerbsko-němske knihi, a to wjazy, hacź jene, po kotrychž by šo němski wucźiło; pschetoż bjes mašnych knihi dźeczo němski wucźicź, to je tak, kaž wojaka bjes brónje do wójny poślacź — wobaj njemožetaj wobstacź.

Pruśy. Dokelž maja šo jednanja a wuradźowanja połnóżnoněmskeho parlamenta w bliżschim czašu sapoczecź, dha by bjes tym pruski šejm swoje dźeła na khwilu sastajicź dyrbjał a by je hakle potom dale wjedł, hdyż by parlament se swojimi naležnosczemi hotowy był (nihdże wokoło jatrow). Duž bě pruske ministerstwo w tajkim nastupanju namjet istajiło, ale prenja komora njeje jón sa dobry spósnała. Teho dla knježerstwu najskerje niczo druhe wyschе njewostanje, hacź so šejm zyle rospuschczi, pschetoż šejm a parlament tola derje na jene dobo wuradźowacź njemožetaj. — Kral je sapošłanzow połnóżnoněmskeho parlamenta k bliżschej pondźeli 14. februara do Barlina powołał. Hacź wón parlament tam wotewri, njeje wěste, dokelž je hischcze trochu khorowaty.

Kralowski saksi minister wójny, generalleutnant s Fabrice, je do Barlina pschijěł.

Awstria. Nowy ministerpschedsyda baron Hasner rjekny w swojej ryczi, jako winskemu šejmej mjena nowych tsjoch ministrow wosjewi, so drje chze nětczische ministerstwo na dotalnej wustawje (Verfassung) dźerżeć, so pak je też swolniwe, ju po žadanju Czechow, Tyrolskich a Polakow pscheměnicź. — To je po prawym jara dźiwne prajenje, pschetoż tsjo ministrjo šu teho dla s ministerstwa wustupili, dokelž pjeczo drusy ministrjo wustawu nochzychu pscheměnicź dacź, a nětko tuczi poślenschi zyle hinak ryczja.

Dokelž ministerstwo hacź dotal hižom dweju nowowusweleneju měschczanostow města Prahi wobtwjerdźiło njeje, dha šu měschczanszy sastupjerjo nětko saso noweho měschczanostu wuswolili a to ryczníka Dr. Braunera. Tutón je swolniwy, to sastojnstwo pschijecź, to réka, jeli jeho ministerstwo wobtwjerdźi. — (To drje šo lohko njestanje, pschetoż Brauner je też deklarant, mjenujzy jedyn wot tych Czechow, kiž šo s ministerstwom prjedy njesjednaja, hacź czěske kraleștwo swoje stare prawa njedostanje.)

Bajerska. Hacź runje je wjetschina wobeju komorow pscheczimo nětczischemu ministerstwu, dha je kral tola se šłužby puschczicź nochze.

Franzowska. W Parisu šu pak saso kusk hary měli. Sapošłanz Rochefort (praj: Roschefor) bě w swojich nowinach „Marseillaise“ na khězora a jeho swójbu njehańbicziwje swarił. Wón bu teho dla wobskorżeny a skónczńje też k někotrym měšazam jastwa wotšudżeny, a jako wón 7. februara do jeneje ludoweje shromadźisny dźěșche, bu wón sajaty a do jastwa wotwjedźeny. Jedyn jeho snatych, kiž s nim běșche, napominașche ludźi, kotsiž běchu šo w hromadu sběżeli, so bychu Rocheforta wumohli. Ale hacź runje ludźo dosć harowachu, dha tola nichtón pscheczimo wyschnosczi ruku sběhnył njeje.

Ale posdźischo wjeczor počzachu wschelazy njemérnizy s nowa harowacź, tak so šu poliziștojo na 200 człowjekow arretirowali; někotsi żandarmojo šu khětro ranjeni. Haj na drósy s Parisa do Belleville počzachu někotsi ludźo barrikadu twaricź a chzychu šo tam wobaracź; ale wschitzy buchu bórsy sajeczi. A dokelž bě šo tójschto njemérnikow do fabriki wěsteho Lefaucheuxa waliło a tam 300 revolwerow (pistolijow) a flintow rubiło, dha skónczńje też wojazy sakroczichu. Ale dokelž njemérnizy khětsje ruce czěkachu, dha wojazy zanu bróń nałożili njejšu.

Hewak šu ludźo też dwě druhej barrikadźe twaricź počeli, ale njejšu swoje dźěło dokonjecź mohli.

Pschi cžehnjenju
se stareho do nowonatwarjeneho domu.

(Na žadanje wotcžiſchcžane.)

W starym domje.

Tak dženß we mjeni Jeſuſa,
Toh' naſchoh' luboh' Sbóžnika,
Do' nowoh' domu cžehnjecže,
Kiž lětßa natwarili ſcže.

A prjedy teho chzemy ſchcže
Tom' ſtarom prajicž „Bożemje",
Hdžež wjeßele a ſrudoba
Je waß tež we nim podeſchła.

We tutym domje, w tutej ſtwi
Scže bratſja — ßotry rodženi,
Tu waſcha luba maczerka
Je waß tež wſchitkich cžěſchika.

To, lube duſche, je ta ſtwa,
Hdžež ſtejeſche ta kolebka,
We kotrjež waß waſch nan a macž
Stej něhdy měkoj kolebacž.

To je ta luba ſtara ſtwa,
Hdžež rano a tež ſ wjeczora,
Haj k jěrži a tež wot jědže
Scže modlili ßo w hromadže.

Haj, waſchi ſtarſchi pobožni
Ssu jow ßo horzo modlili
A wy tež ſ nimi — dźěcžatka —
Tu ſhibowaſchcže kolena.

Tež luby nan tu wo jſtwje jow
Je pſches ßmjercž ſ teho ßwěta ſchoł,
Jom' da Bóh waſchu lubu macž
Tež pſches ßmjercž k ßebi ſawokacž.

Kak huſto ßu we tutej ſtwi
So khudži ludžo najědli,
Jow' wyſche khlěba ſemſkeho
Khlěb njebjeſki jim doſta ßo.

Kak huſto njebě tuta ſtwa
Sswědk bratrowſkeho towarſtwa,
Kak huſto w tutej wulkej ſtwi
Ssu ſpěwali — ßo modlili.

Ja dźeuß ßo hiſchcže dopomnju,
Kak ja tež ſ mojej maczerku
Ssym jako dźěcžo w tutej ſtwi
Sso ßebu modlił ſ druhimi.

Tak dołho hacž my pomnimy,
Je to był dom tej' modlitwy,
Hdžež ſtarſchi, dźěcži, cželadni
Ssu w hromadze ßo modlili.

Haj to bě Boža ßwjatniza —
Duž praju ja bjes ludanja:
Wy nochzyli mi ſa ſko wſacž —
Tón dom je ſchkoda wottorhacž!

A tak nětk tón cžaß pſchiſchoł je,
So prajimy cži „Bożemje!"
Ty luby ſtary domo ty,
Kiž ßwědk ßy Bożej dobroty.

W nowym domje.

Duž w Bożim mjenje nětko my
S toh' ſtaroh' doma cžehnjemy;
Cžehń ßobu, luby Sbóžniko,
Tež do toh' domu noweho;

A měj, to nětko proſchu cže,
Tež we nim ßwoje bydlenje,
Kaž ty we ſtarym domje tam
Ssy ſ nimi ßobu bydlił ßam.

Hdžež Jeſus Khryſtus Sbóžnik je,
O tam je kraßne bydlenje,
Tam je, kaž bě na Tabori,
Hdžež ßo ta luboſcž pſchekraßni.

Hdžež Jeſus Khryſtus Sbóžnik je,
Tam bójſki měr a ſbože kcže;
Tam, hdyž tež w wſchědnym dźěle ßu,
Sso poßylnjuja ſ modlitwu.

Duž proſchu nětk, knjes Jeſn cže,
Ach žohnuj' tón dom bohacže,
Njech ſboże, měr, troſcht, jednota
Pſchez we nim ßwoje bydło ma.

Haj, bójſka radoſcž, wjeßele
Njech w tutym domje ſtajnje kcže;
Njech nuſa, kſchiž a ſrudoba
Je ſtajnje wot njoh' ſdalena.

Haj ſwarnuj tutón nowy dom
Pſched ſchkodu a pſched njeſbožom,
Njech Boże woko wobſtajuje
Na tutón dom tež kedźbuje.

A ßłyſch tež, luby Wotcže ty,
Hdyž we nim horze modlitwy
Sso k njebju horje ſběhaja;
Sſłyſch tež jich džakne ſpěwanja!

A hdyž ßnadź ſchto we tutej ſtwi
Pod cžežkim kſchižom žałoſcži,
Kiž wſchak tež tola najſterje
Tu wonka woſtacž njebudże:

Dha ſ hnadu na njoh' pohladaj
A bjes troſchta jóh' njewoſtaj,
Daj jom' tu rjanu nadźiju,
So lěpje budże na njebju.

A wſchěch, kiž we tym domje tu
Sso budża běhžicž ſe ßmjercžu,
Wſmi Khryſta krawnych ranow dla
Dow ěcžnoh' domu — do njebja.

Haj, bratſja! hdyž žno na ßwěcže
Wſchak cžłowſkim rukam možno je,
Tak rjane domy natwaricž
Dha możemy ßej pomyßlicž:

Kak tola wjele kraßniſche
Je njebjo, Boże bydlenje,
Kiž Bóh, kaž tutu ſemju jow,
Je ſtworił ſa naß cžłowjekow.

A hlaj do tutych njebjeßow,
Hdyž je naſch cžaß ßo minył jow,
Tež junn, lube duſche, my
Pſches Božu hnadu pohdźemy.

Tam, bratſja! hakle ſ wjeßelom,
Hdyž Jeſußej ßmy pſchiſchli dom,
My chzemy ſpěwacz radoſtnje
Hacz do wſchitkeje wěcznoſcze.

Pětr Mlónk.

Ze Serbow.

S Budyſchina. (Měſchczanſke nowinki). Rektor tudomneho gymnaſija, knjes profeßor Dr. Jan Bjedrich Palm je wot Jeho majeſtoſcze krala Jana ryczerſki kſchiž ſaßkužbneho rjada doſtał. — Saſtupjerjo měſta ßu w ßwojim poßendženju, 3. februara wotdžeržanym, jenohłóßnje wobſankli, „měſchczanſku radu wo to proßycz, ſo by wona měſchczanſkemu twarſkemu direktarjej Mörbitzej ſa te hacz dotal wuwjedžene měſchczanſke twarby 1000 toler cžeßneho myta daka.“ — Tudy bydlazy wyſchi ſtabslěkař Dr. Schubert je 7. februara wumrjeł.

S Budyſchina. S tudomneje ſtrony ſtaj ßo pſched nětkotrym cžaßom dwaj mkodaj Sserbaj do wilenſkeje gubernije w Rußowſkej podałoj a je tam kóždy wjetſche ryczerſkubko pod jara ſpodobnymi a tunimi wuměnjenjemi wotnajał. Wonaj ſtaj tam, dokelž možetaj ßerbſki, jara lohko rußowſku ryčz nawuknyłoj a jedyn wot njeju je ßo tudy ſ jenej Sserbowku woženił. Tón druhi to też pjecza tak ſcžini a jedyn tſeczi mkody Sserb, kiž chze ßo też w Rußowſkej ſaßydlicz, je teho ßamßneho wotpohladanja, mjenujzy, kóždy chze ßebi ßerbſku knježniczku ſa žonu wſacz, dokelž tajka bórzy rußowſki nawuknje. Tam ßo mjenujzy jenož rußowſzy, litawſzy a polſki ryczi; němſki tam lud njemože. — Duž ma tola też ßwój wužitk, hdyž naſche holczki w měſcze ßerbſku ryčz njeſabudža.

S Budyſchina. Wot tudomnoho wokrjeßneho ßuda bu krawz Jurij Lippert ſ Rakez dla falſchowanja a ſpytaneho jebanſtwa 1. februara k jenolětnej džěłarni wotßudženy.

S Budyſchina. Syma, kotraž je naß w prěnich dnjach měßaza februara nadpanyła, je tudy a w zyłej wokolnoſczi kěžro wulku ßurowoſcz dobyła, tak ſo mějachmy wot njedžele hacz do ſchtwórta hacz do 19 gradow ſymy. W nětkotrych ſtronach bě hiſchcze wjazy.

S Małeho Budyſchinka. Ssobotu 5. februara wjecžor w 7 hodžinach bu zyhleŕ Jan Nowak ſ Borſchtki na pucžu wot jow do Maleſchez kěžro napity namakany. Jako jeho ßem pſchinjeßechu, wón bórzy wumrje. Nowak běſche tu prjedy po proſchenju khodźił.

S pola. Snaty proteſt knjeſa Ssmoły je na miniſterſtwo póßkany a ſ nim prěnja džělba podpißmow, něhdže 2000 mjenow wopſchijaza. Te druhe džělby, kotrymž ßo hiſchcze w druhich ſtronach dale mjena podpißuja, budža poſdźiſcho do Draždžan poßkane.

S Drjeczina. S naſcheje gmejny ßmy miniſterſtwu kultußa a ſjawneho wucženſtwa w Draždžanach adreßu dowěry pſchinoßkali. Wona měješche 72 podpißmow.

ßʼ. S Łuha. Hižom 5. cžißko naſchich Serb. Now. běſche tu ſrudžazu powjeſcz pſchinjeßko, ſo je tudy wutoru džeń 1. februara wyßokorodženy knjes baron ſe Schönberg-Bibran nad Łuhom, Khaßowom Běłym Khółmzom, Giesmannsdorfom atd. atd. wumrjeł.

My mamy k tutej powjeſczi, naß wſchitkich hłuboko ſrudžazej hiſchcze pſchiſtajicz: Naſch njebo knjes, Egon Heinrich Guſtav ßwobodny knjes ſe Schönberg-Bibran, kralowſki ſakſki komornik, kralowſki ſměrz a prjedy dołholětny ßobuſtaw prěnjeje komory ſakſkeho ßejma, komthur a ryczeŕ wyßokich rjadow, narodźi ßo džeń 5. auguſta 1800 tudy we Łuſy a dokonja ßwoje žiwjenje na horka ſpomnjenym dnju pſchipołdnju ½12 hodžinow, po tajkim nimale 70 lět ſtary. Jeho ſemrjete cžěło leżeſche pjatk wjecžor 4. februara w tudomnym hrodze na paradze, hdžež ßo też cžělne rycze wot knjeſa fararja Rychtarja ſ Njeßwaczidła, wot wjelkowſkeho k. prědarja a wot fararja k. Imiſcha ſ Hodžija dżeržachu. Naſajtra rano buchu potom jeho ſemrjete powoſtanki do Giesmannsdorfa (w Schleſynſkej) k cžichomu a měrnemu wotpocžinkej do tamniſcheho herbſkeho pohrjebniſchczo wotwjeſene.

Jeho wotemrjecze njeje jenož jeho ßwójbu, niz ßamo łuhowſku gmejnu, ale zytu woßadu hłuboko ſrudžiło, pſchetož pſches njeho ßmy wſchitzy, haj! we wěſtym naſtupanju je zyła Łužiza wjele ſhubiła. Woßebje wobžarujemy my zyrkwinſzy prjódkſtejerjo jeho woteńdženje. My cžujachmy ßo ſbožomni a nam běſche derje w jeho bliſkoſczi w naſchich poßedženjach. Schtó ßo njeby ſradował a wjeßelił na jeho hłubokim kſcheſczijanſkim póſnaczu, na jeho woprawdźitej luboſczi k Božemu ßłowu? Schtó njeſnaje jeho wulkotne dary ſa ſwonkomne a ſnutſkomne miſionſtwo, ſa ßerbſke luth. knihowne towarſtwo atd. atd. Wón běſche ßwěrny wopytował Božich ßkužbow, wón lubowaſche Boha a jeho ßyna Khryſtuſa. Bóh jeho na wjele poſtaji, jemu ſdu da a jeho wupyſchi ſ krónu wěcznego žiwjenja.

Cyrkwinske powjeſće.

Wěrowani:

Pětrowska cyrkej: Jan Bohuwěr Donath, krawz ſ Hańžu Bjenadžiz. — Bjedrich Wylem Bieſold ſ Tſělan, pſchichodny ryczerkublerſki najeńk w Pawkowje w Rußowſkej, ſ Marju Madlenu Lehmannez.

Michałska cyrkej: Pětr Bartko, wobydleŕ na Židowje Marju ſ Nikuſchiz tam. — Jan Melcher, na Židowje ſ Hanu Khryſtianu Schołcžiz ſwudowjenej Jakubowej tam. — Jurij Wicžas (Lehmann) khěžer na Židowje ſ Madlenu Winarjez ſ Nowych Boranez.

Zemrjeći:

Džeń 20. januara: Michał Schneider, hetman na tachantſkim forbarku, 60 l. — Michał Bohuwěr Deutſchmann, wobydleŕ na Židowje, 41 l. — Jurij Klahra, wobydleŕ ſ Łuha, 65 l. — Jan Pawoł, Pětra Kulki, khěžerja na Židowje, ß. 4 l. 6 d. — 2 februara: Korla Auguſt n. ß. w Ratarjezach, 16. d.

Kak

Hans Depla

a

Mots Tunka

* * *

rozom

wótřitaj

a

ludzi pódla

škrějetaj.

* * *

Hanß Depla. Hdyž ßu holzy bjes ßobu dobre towarschki, to je khwalobne.

Mots Tunka. Haj, to ja tež praju.

H. D. A móže ßebi młody cžlowjek na tajke waschnje lohko njewjestu wubracž.

M. T. Ale kak dha to?

H. D. Nó hlaj wóndano běchn ßo w jenej wßy wschě holzy do jeneho domu na pschasu skasałe, prajizy, so je tam młodžeńz, kotryž budže bórsy młodu hosposu trjebacž, a ßo chzeda jemu na tajke waschnje polóžicž, hdyž tam wsche hromadže pschińdu.

M. T. A kak je dha ta wěz wupanyła?

H. D. Jara derje; wón je ßebi jenu wubrał.

M. T. Je dha rjana?

H. D. Haj, wona je jara schikowana.

H. D. Sa 2 ßlěbornaj palenza a sa 10 ßlěborne, to je wulki rosdžěl, kaž ßu w Delnym Sajěsdže shonili.

M. T. Pschi kajkej składnoscži ßu dha na to pschischli?

H. D. Rybokupz bě tam po karpy pschijěł a tón bě jenemu 10 nßl. dał, so by sa tych, kiž běchu jemu pschi karpach pomhali, po palenz schoł — ale tón bě jenož sa 2 nßl. pschinjeßł. Jako ßo potom tón rybokupz praschesche, kak je jim palenz ßłodžił, pschińdže na ßwětło, so běchu jenož sa 2 nßl. dostali.

M. T. Schto dha potom bě?

H. D. Nó, schto bě? Tón, kiž palenznoscheŕ, dyrbjesche te pjenjesy dacž, ale hańba jemu sa to sawosta.

Carl Noack w Budyschinje

na swonknej lawskej haßy

porucža

khofej cžisty a derje ßłodžazy, punt po 60, 66, 70, 75, 80, 90, 100 np., pschi wotewsacžu 5 puntow na ras punt hischcže po 5 np. tunscho,

zokor w kehelach, punt po 47, 48, 49, 50 a 52 np.;

jerje sa saßopschedawarjow:
tuna po 17 tl., 14 tl., 13 tl., 11 tl.,
kopa po 1½ tl., 1⅓ tl., 1 tl. 5 nßl., 1 tl.

javacigarry, 100 schtuk po 19 a 20 nßl.;

pfalzske cigarry, 100 schtuk po 14 a 15 nßl.

wscho jenož sprawna twora;

jahły, krupy, hroch, ßoczki, nudle atd.

najtunischo.

Łužičan čo. 2 je wušoł

a wopřija: 1) Moja lubosć. Spěw wot Wjelana. 2) Serbowka. Historiska novella. Zeserbšćił Fiedleŕ. (Pokračowanje.) 3) Horam. Spěw wot Ćěsle. 4) Kamjentna prnha. Stara powjesć z kupy Rany. Zdźělił Jórdan. 5) Kwětki w zymje. Delnjołužiski spěw wot Waŕka. 6) Zběrki z jeneje stareje rukopisneje khróniki města Budyšina a wokolnosće, Wot Jenča. (Skónčenje.) 7) Z Budyšina a z Łužicy. Wot redaktora. 8) Serbski knihopis na lěto 1869. Zestajał Pjech. (Skónčenje.) 9) Dwě charadźe wot Waŕka. 10) Wuhudanje charady 1. čisła. 11) Porjedźenje.

W knihaŕni **Smolerja a Pjecha** je dostacž:

Karta runeho sjenocženja Barlina s Winom psches natwarjenje želesnizy se Sslanknowa psches Budyschin do Khocžebusa. S wopißanjom. 4 nßl.

Katholski Posoł cžo. 3 je wuschoł.

Wulki wubjerk symskeje elegantneje muskeje drasty a hólczazych wobleczenjow
po najtunischich płaczisnach
w słotej hwěsdźe po 1 skhodźe na žitnych wikach.
P. Baruch.

Wosjewjenje.

Wot wyschnoscźe jako agent konzeßionirowaneho łódźneho expedienta, knjesa **Carl Joh. Klingenberga** w Bremenje, wobtwjerdźeny, ja moju agenturu wschitkim wuczahowarjam do Ameriki k wobsanknjenju sprawnych pschewosnych kontraktow sa płachtowe a parowe łódźe, khwalobnje snate, kaž tež s zyrobu derje sastarane a s Bremena jěsdźaze, s tutym najlěpje poruczam.

W nastupanju najtunischo postajenych pschewosnych płaczisnow, kaž tež w napohladźe wschěch druhich wuměnjenjow budu ja kóždy czaß rad a darmo kóžde wukasowanje dawacz.

W Budyschinje, w januara 1870.

M. A. Flanderka,
konzeßionirowany agent.

Powschitkomny rentowy wustaw (Rentenanstalt) w Stuttgartu

(sawěsczenje žiwjenja, kapitalow a rentow) sałoženy 1833, na wsajomnosczi wotpoczowazy,

poskicza pódla najwschelakschich formow rentoweho a kapitaloweho sawěsczenja tež wschě družiny žiwjeńskeho sawěsczenja po najspodobnischich wuměnjenjach.

Najtunische prämije, kotrež ßo psches dividendu, hižom po druhim lěcźe dostajomnu, jara poniža a ßo po ratach płaczicz hodźa.

Sawěsczenje njespanje, tež niz hdyž ßo płaczenje prämije pschetorhnje.

Wupłaczenja spěschnje a sdobnje.

Wobßedźerjam policy ßo po jich požadanjach pjenjesy požczuja.

Woßebje wužitne rentowe sawěsczenje sa dźěczi, kaž tež kapitalowe sawěsczenje sa dźowki, hdyž ßo woženja a sa ßynow, hdyž chzedźa jako jenolětni dobrowolnizy we wójsku ßłužicz, pschi czimž ßo pschi ßmjerczi sawěsczeneho wschě dotal płaczene pschinoschki połnje nasad dadźa.

Prospekty a wschě žadane wukasanja najswolniwischo dawataj

Alphons Heinrich Weber w Lipsku
generalny połnomóznik sa Saksku,
A. Rumschöttel w Budyschinje na bohatej haßy czo. 80,
agent.

Hischcze žadyn ßrědk

njeje ßo psche khorhoscze dychazych organow jako psche kaschel, psche wobczežnoscze brósta, schije a płuzow tak wulzyschnje jara hojazy wopokasał, kaž **bełý bróstsyrop H. Leopolda & Co. we Wrotßławju.** Tón ßamy ma w bleschach po 6, 11 a 20 nßl. saßo na pschedań

A. B. Pannach w Budyschinje.

Njebudźa dha te w Sserbach ležaze schule skoro sjawnje mjenowane, w kotrychž ßo kschefczijanska wuczba a czitanje ßerbski njewuczitej?!

Jedyn, kiž nochze, so by sprawny wuczer s njesprawnym do jeneho a teho ßameho měcha tyknjeny był.

Drjewowa aukzia
na maleschanskim reviru.

Niskolěßowe drjewa, w nětczischej symje spuschczane a wobstejaze s dzělby brěsowych a wolschowych walczinodolhich hromadow, tajkich pschihotowanych walczkowych schczěpow a s khětro wulkeje dzělby brěsoweho tolscheho drjewa, k gratowemu drjewu kmaneho, budza ßo

póndzelu 14. februara t. l. rano wot 8 hodzinow pschi maleschanskim delnim dworje, pschi hwěsdnej aleji a w rudlach, w poßlenschej městnosczi něschto ßylneho gratoweho drjewa;

wutoru 15. februara t. l. rano wot 9 hodzinow pschi huczinjanskim dubinskim hacze a pola Lemischowa pschi tak mjenowanej winizy, w poßleńschej městnosczi wjetscha dzělba jara twjerdeho brěsoweho gratoweho drjewa

na pscheßadzowanje pschedawacz. Wuměnjenja, w nastupanju sapłaczenja a w druhim napohladu stajomne, budza pschi sapoczatku aukzije wosjewjene.

Hrabinske Schall-Riaucourske hajniske sarjadnistwo w Maleschezach.

M. Sachßa, wyschi hajnik.

Jedyn muž, kotrehož wobßedzeństwo je 8000 toleŕ hódne, mandzelsku pyta, kotraž 2000 toleŕ abo tež něschto mjenje wobßedzi. Wscho dalsche je shonicz we wudawarni Serb. Nowinow.

Wulki skład
schwajzarskich czaßnikow.

W tu khwilu ßym ja ßwój skład wschěch družinow czaßnikow nanajlěpje wuhotował.

Woßebje ja na te nowische wězy kedzbne czinju, jako: **cylindrowe a ankrowe czaßniki** (woßebje dzěłane), kotrež ßo s wuschkom naczahuja; **regulateury**, s bijadłom a bjes njeho, kiž 1 hacž 14 dnjow du; **melodiony** (hudzbne hrajadła k wjerczenju), wot 1½ tl. hacž 10 tl.

Wulki wubjerk najpěknischich **wobłukowych** a **schtuzowych** czaßnikow, — **kukatych** czaßnikow — **sczěnowych** czaßnikow we wschěch družinach a mustrach.

Dale wulki wubjerk nowschich czaßnikowych **rjeczaskow**, snamjenity wubjerk tunich derje approbirowanych schpindlowych czaßnikow, kaž tež derje wotczehnjenych cylindrowych a ankrowych czaßnikow atd.

Płaczisny wschomožno tunjo stajam a kóžde rukowanje na ßo wosmu.

☞ Tež pschispominam hischcze, so ßym ja **ßerbskeje** rycze tak derje mózny, kaž němskeje.

W Budyschinje na bohatej haßy. **J. G. Schneider,** czaßnikaŕ.

☞ Spěschne poßłuženje. ☜

Ernst Hämsch
prjedy Herrmann Seibt

na jerjowej haßy podla knjesa Aug. Grützner

ßwoje najlěpje wuhotowane

kolonialtworowe, tobakowe a cigarrowe khlamy

kaž tež

destillaziju, rumowu a liqueurowu fabriku

k dobroczíwemu wobkedzbowanju porucza.

☞ Tunje płaczisny. ☜

Khofej, punt po 60, 70, 80, 90, 100 np. atd.,
rajß, „ „ 18, 20, 24, 28, 30, 40 np.,
syrop, „ „ 14, 16, 18, 20, 36 np.,

palenzy najtunischo

porucza **Rudolph Hölzer**
na rožku ßerbskeje a schulerskeje haßy.

Cigarry

25 schtuk po 25, 35, 45, 50 np.
Ambalema 25 schtuk sa 55 np. a drožscho

porucza **Rudolph Hölzer.**

Hroch, ßoczki, buny, hejduschku, gries, krupy

porucza najtunischo **Rudolph Hölzer.**

Wschelake družiny deskow mataj na pschedań Mattek & Matzka w Smjeczkezach, kaž tež w rězaku w Nowej Wjeszy.

Młynska ležomnosćz s kónczkowanskim a mějazym gankom (Spitz- und Mahlgang), kaž tež s rěsakom, kiž je w dobrym rjedze, a se 7 kórzami pola a łuki je se ßwobodneje ruki na pschedań. Hdze? to je shonicz we wudawarni Serb. Nowinow.

Wosſewjenje.

Po poſtajenju kralowſkeho knjeżerſtwa w Liegnitzu ſměja ßo lětuſche ſkótne wiki a pſchekupſke hermanki we Laſu

1. měrza,
2. haperleje a
3. novembra.

Wjeßne grychty we Laſu.

Drjewowa aukzia.

Wutoru 15. februara dopołdnja wot ½10 hodźinow budże ßo na wulkoſubrniczańſkim reviru něhdże 60 khójnowych dołhich hromadow, w kotrychž je twarſke drjewo, teho runja 30 kop krótkich khójnowych walczkow a něhdże 30 kloſtrow ßuchich dubowych pjeńkow abo hakaſow na pſcheßadźowanje pſchedawacz.

W Delrym Hbjelſku 8. februara 1870.

D **Wilhelm**, hajnik.

Pſchedawanje dołhich hromadow.

W tudomnym knjeżim lěßowym reviru budże ßo na ßlědowazych dnjach **wulka dźělba ßuſchizow w dołhich hromadach** ſa hotowe pjenjeſy na pſcheßadźowanje pſchedawacz a to:

póndźelu 14. februara w **drobjanſkim** lěßowym reviru, ſapoczatk rano ½10 hodź. we „wulkich huſczinach";
ſchtwórtk 17. februara we **kupjanſkim** reviru; ſapoczatk rano ½10 hodźinow pſchi „holczim hacze."

W Minakale, 9. februara 1870.

Hrabinſka Einſiedelſka lěßowa inſpekzia.

Drjewo na pſchedań.

So bych na napraſchowanja wotmołwił, ſ tutym k nawjedźenju dawam, ſo na ſchczenczańſkim lěßowym reviru hiſchcze ßuche khójnowe ſchczěpowe, hakoſowe a pjeńkowe kloſtry na pſchedań ſteja.

Lebſa, hajnik.

Aukzia walczkow.

Pjatk 19. februara t. l. popołdnju wot 2 hodźinow budże ßo na knjeżim reviru w Krakezach w tak mjenowanej „Nowinje" dźělba brěſoweje walczíny w dołhich hromadach na pſcheßadźowanje pſchedawacz.

Dźiwoczańſke ſerbſke ev. luth. mißionſke towarſtwo ſměje jutſje — 13. małeho rožka — popołdnju w dwěmaj ſhromadźiſnu. **Pětr Młónk**, pißmawjedźer.

Wokrjeſnołěkarſke wopißmo

w naſtupanju

G. A. W. Mayeroweho broſtſyropa.

Tón mi k pruhowanju a pſchepytanju pſchepodaty **G. A. W. Mayerowy broſtſyrop** wobſteji jenož ſ dobrych vegetabiliſkich, w zokorje warjenych ſubſtanzow. Wſchitke tute wutki maja ſměrowaze, koſkotanje w ſchiji wotſtronjaze ſkutkowanje a może ßo teho dla w kóždej ſtarobje pſche katarrhaliſke wobczeżowanje ſ wużitkom nałożecz.

We Wrótßławju 1867.

Dr. C. W. Kloße,
kral. wokrjeßny fyſikus a ſanitatny radźiczel, ryczer czerwjeneho worjoła atd.

Jenož prawdźiwy maja **G. A. W. Mayerowy broſtſyrop** w bleſchach po 8 nßl., 15 nßl. a 1 tl. na pſchedań

Heinr. Jul. Kincka w Budyſchinje,
W. Rotha w Lubija,
H. Kinne, haptykar w Hernhuczje,
Joſ. Löbmann w Scherachowje,
Ed. Hieſe w Nowoſalzu,
haptykar **Geriſcher** w Oſtritzu,
Schokka we Wotrowje a
Lehmann w Budeſtezach.

Cſymjenowy ſapiß,

najpodobniſche **kwětkowe** a **ſahrodne ßymjenja** wopſchijazy, ſa kotrychž czerſtwoſcz a **prawdźiwoſcz** ßo rukuje, poſczele na frankirowane pożadanje **darmo** a **franko ßymjenjowane pſchekupniza**

C. Wilhelmi w Draždźanach.
Pragerſtraße No. 12.

Bukiczańſke ratarſke towarſtwo

ſměje póndźelu 14. februara popołdnju w 3 hodźinach ſhromadźiſnu a budze knjes hamtſki ſkotołěkar Walther ſ Budyſchina wo konjekowanju pſchednoſchk dźerżecz a ßo teho dla tež kowarjo ſ daloka a ſ bliſka ſ tutym pſcheproſchuja.

Shromadźiſna

ratarſkeho towarſtwa w Małym Wjelkowje
wutoru 15. februara wjeczor w 6 hodźinach.

Pſchedßydſtwo.

Czehnjenje 3. klaßy lotterije.

Pſchichodnu póndźelu a wutoru, 14. a 15. februara, ſměje ßo czehnjenje 3. klaßy, k czemuż ßo ſ kupnymi loßami (Kauflooſe) najpodwolniſcho poruczа

C. F. Jäger sen.
na ſwonknej lawſkej haßy cz. 801.

W jenych budyſkich kolonialtworowych khlamach może jutry ßyn ſprawnych ſtarſchich jako wuczomnik pod ſpodobnymi wuměnjenjemi město dostacz. Wſcho dalſche je ſhonicz we wudawarni Serb. Nowinow.

Nakładnik: J. E. Smoleſ. Ciſć L. A. Donnerhaka w Budyšinje.

Čisło 7. — 19. februara. — 1870.

Serbske Nowiny.

Za nawěstki, kiž maja so w wudawarni Serb. Nowin. při bohatych wrotach wotedać, płaći so wot rynčka 1 nsl.

Zamolwity redaktor a wudawar
J. E. Smoleŕ.

Kóžde čisło płaći 6 np. Stwórtlětna předpłata pola wudawarja 66 np. a na kral. saks. pósće 7½ nsl.

Wopschijecże: Najnowsche. — Swětne podawki. — Spěwy. — List. — Ze Serbow: S Budyschina. Se Sarycża. S Wojerez. S Jamy. S Rakez. S Čzornych Noßliz. — Pschilopk. — Zyrkwinske powjesce. — Hanß Depla a Mots Tunka. — Nawěschtnik.

Płaćizna žitow a produktow w Budyšinje.

12. februara 1870.

Dowoz: 7484 kórcow.	Płaćizna w přerězku na wikach, wyšša.			nižša.			na bursy, najwyšša.			najniž.		
	tl.	ngl	np.	tl.	ngl	np.	tl.	ngl	np.	tl.	ngl	np
Pschenża	5	10	—	5	—	—	5	15	—	5	2	5
Rožka	3	20	—	3	15	—	3	20	—	—	—	—
Jecźmjeń	3	—	—	2	27	5	3	2	5	—	—	—
Wowß	2	—	—	1	25	—	2	2	5	2	—	—
Hróch	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Woka	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Raps	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Jahły	7	10	—	7	5	—	—	—	—	—	—	—
Hejduschka	5	10	—	5	5	—	—	—	—	—	—	—
Kana butry	—	23	—	—	20	—	—	—	—	—	—	—
Kopaßłomy	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Zent. ßyna	1	5	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—
Lane ßymjo	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—

Pjenježna płaczišna.

W Lipsku, 17. februara. 1 Louisd'or 5 toler 17 ngl. 9½ np., 1 połnowažazy cźerwjeny słoty abo dukat 3 tl. 6 ngl. 5⅝ np.; winske bankowki 82¼ (16 ngl. 4½ np.)

Čzahi sakskoschlesynskeje želesnizy ſ Budyschina.

Do Draždżan: Rano 7 hodźinow 27 minutow*; dopołdnja 9 h. 5 m.; pschipołnju 1 h. 3 m.*; popołnju 4 h. 13 m.*; wječzor 8 h. 21 m.*; w nozy 2 h. 41 m.**. 4 h. 19 m.

Do Shorjelza: rano 7 h. 51 m.*; dopołnja 10 h. 51 m.*; popołnju 3 h. 22 m.†; wječzor 6 h. 52 m.*; wječzor 9 h. 38 m.; w nozy 12 h. 36 m.; 1 h. 24 m.**

*) Pschisanknjenje wot a ſe Žitawy a Liberza (Reichenberga).
†) Pschisanknjenje do Žitawy.

Pschispomnjenje. Čzahaj ſe ſnamjeschkom ** bjes Draždżanami a Shorjelzom jenož w Budyschinje a Lubiju sastawataj. Wonaj mataj jenož wosy prěnjeje a druheje klaßy a ma ßo sa billet ¼ wjazy płaczicź; dźeńske billety pschi nimaj njepłaczja.

Spiritus płaczesche wczera w Barlinje.

14 tl. 10 ngl. a 14 tl. 15 ngl.

pschenża 62—63 tl., rožka 40—44 tl.,
(to je: sa 25 pruskich kórzow.)

rěpikowy wolij (njeczišczeny) 13 tl. 10 ngl.
(Čzišczeny, kaž ßo w Budyschinje pschedawa stajnje něhdże 1⅛ tl. drožschi.)

Najnowsche

Paris, 15. februara. Wczera ßu saßo wschelakich ludźi do jastwa wotwjedli, kotrymž ßo wina dawa, so k towarstwu ßłuscheja, kotrež ſ tajkich cźlowjekow wobsteji, kiž chzedźa kněžora Napoleona skónzowacź.

Awstriski arzywójwoda Albrecht je do Parisa pschijěł a je jeho kněžor Napoleon wczera wopytał.

Paris, 16. februara. Nowiny „Patrie" powjedaja, so njeje wěrno, jako by awstriske, franzowske a bajerske knjeżerstwo protest pschecźiwo postajenju bamžoweje njemolnosce do Roma poßłało.

S Wujezka pod Čzornobohom. Sandźeneho 14. februara ½ 3 hodźinow w nozy pytny tudomny nózny straźnik, so je w dworje sahrodnika Handrija Birknera woheń wudyrił. Wón jeho hnydom wubudźi a tak ßo radźi, woheń podußycź, pschi cźimž je pak ßo na rukomaj a nohomaj wopalił. Dokelž ßu w bliskosćźi tajke twarjenja, kotrež bychu ßo lohko sapalicź mohłe, dha je wón psches ßwoje skutkowanje wěsce wulke njesboże wotwobrocźił.

Woheń je sałoženy a bu teho dla jedyn wotrocźk, na kotrehož w tajkim nastupanju tukaja, do jastwa wotwjedźeny.

Barlin, 16. februara. Połnóznoněmski parlament budże ßwoje dźěła drje hakle jutsje sapoczecź móz, dokelž dźenßa hischcze dosez sapoßłanzow pschischko njebě.

Sakska. Tež prěnja komora je twarjenje cźěsko-budyschkeje a budyschko-khocźebuskeje żeleznizy pschiswoliło, tak so w tajkim nastupanju wuwjedżenju tuteje naležnosće niczo wjazy na puczu njesteji; pschetoż kóżdy wot teju dweju knjesow, kotrajż chzetaj spomnjenej żeleznizy twaricź, możetaj hnydom tejko pjenjes dopokasacź, każ żebi to ministerstwo w tajkich wězach żada. Duż ma ministerstwo nětko jenoż prajicź, komu chze twarjenje pschiswolicź, hacź Liebigej abo Strousbergej.

Bjes tym inżenirojo, wot Liebiga wupoßłani, na woběmaj stronomaj Budyschina měrja a wobhladuja, po kajkich ležomnosczach by żo żeleznica twaricź mohła. Dwórnischczo budże, każ żo haež dotal sda, pódla nětczischeho budyskeho dwornischcza a je wotpohladanje, wot tam dotalny móst a kruch sakskoschlesynskeje żeleznizy něhdże hacź do Sczijez wużicź, tak so by wot tam nowa żeleznica bjes Ratarjezami a Żidowom (Ssmolizami) do Delan dele wjedła. Njeby pak żo hodziło, so by żo dotalny móst żobu wużicź mohł, dha by żo něhdże niże Budyschina nowy móst twaricź dyrbjał.

Wjeczor 8. februara je żo we Waldheima tamnischa tscherńja wotpaliła. Najeńkej, kiż tam bydlesche, je żo wjele smachow a tež nęschto pjenjes spaliło.

Tkalż Oettler w Mylawje chzyssche wóndanjo se żwojej żonu w pinzy solarwolij s jeneho wjetscheho żudobja do mjeńscheho linycz, pschi tym żo pak spomnjeny wolij sapali a wobaj buschtaj tak wopalenaj, so je ta żona hižom tu żamu nóz wumrjecź dyrbjała.

Sakski żejm w Draždżanach budże najskerje dżenża (żobotu) wobsanknjeny.

Pruży. Pruski żejm bu sańdżenu żobotu 12. februara wobsanknjeny. Wón je tón krócz po prawym mało dokonjał, pschetoż najbole je żo stało, so je jena komora to saczißka, schtoż bě druha wuradżiła a na wopak. Jenicźke, schtoż je zyle wujednane, żu krajne dokhody a wudawki, a te żu żo na tajke waschnje srjadowake, so żo w Pruskej w tu khwilu desizita wjazy bojecź njetrjebaja, to rěka, so dawki tejko pjenjes wunjeżu, so budża sa krajne wudawki polnje dożahacź.

Kral je póndżelu polnóżnoněmski parlament wotewrił a rjekny bjes druhim, so smeja sapoßłanzy tón krócz nowy kriminalny sakon sa wsche kraje polnóżnoněmskeho swjaska wuradżicź. Hewak spomni wón na to, so żo swjaski pschejenosczje bjes polnóżnymi a polodnischimi němskimi krajemi pschezo dale bole pschisporeja a so ma tu twjerdu nadżiju, so tež dale měr wostanje.

Awstria. Hrabja Beust je trochu skhorjeł, wożebje jemu rycźenje cźeżko pada. Po powjesczach wschelakich němskich nowinow je wón w mjenje awstriskeho knjeżerstwa protest pschecźiwo pschijeczu tak mjenowaneho syllabusa na konzilu w Romje sapokożicź dał a żu żo tajkema protestej pjecża wschelake druhe katholske knjeżerstwa pschisanknyke.

Wot wulkeho němskeho tscherskeho żwjedżenja, kotryż żo w lěcze 1868 we Winje mějesche, je hischcze 20,000 schóżnakow dołha wysche wostało. Tscherski wubjerk je żo nětko na město Win wobrocził, so by tole tón dołh sapłacziło, ale sastupjerjo města k temu żane prawe pokhilenje nimaja.

Franzowska. W Parisu sańdżeny tydżeń někotre dny tak wonhladasche, jako by revoluzia wudyriła měła, tola njeje żo skónczńje dale niczo stało, hacź żo je tam nęschto mało ludżi tsi wjeczory a s dżěła tež żlědowaze tsi nozy khětro wulku haru hnało. A hacź runje tež na někotrych haßach někajke barrikady natwarichu, dha kóżdy ras tola czi roscżěkachu, kiż sa nimi stejachu, tak bórzy hacź żo męschczanszy polizistojo blizachu. Wojazy njeżżu skoro nihdże sakroczili a njeje żo ani wot nich ani wot męschczanskich poliziston żane wutsělenje stało. Tola żu poßleńschi, dokelż njemérnizy na nich tscherachu a tež kamjenje mjetachu, se żwojimi cźeżkimi kjemi żylnje wokoło żo bili a na tajke waschnje khětro wjele sběżkarjow cźeżko doscz wobschkodzili. Tež żu woni psches 300 ludżi sajeli a jich do jastwa wotwjedli.

Hewak żo powjeda, so je polizia tež tajkich cźłowjekow wußlědżika, kotsiż mějachu to wotpohladanje, khěżora Napoleona a jeho ministerpschedßydu Olliviera satscźelicz. Tuczi ludżo żu tež żadżeni.

W tu khwilu je w Parisu saßo někak s měrom a tam tež najskerje pokoj wostanje, dokelż żo ani męschczenjo ani studentojo na sběżku wobdżělicz nochzedża a tež kmani dżěkaczerjo wo njón njerodża, prajizy, so te politiske pschemènjenja, kotrez żnadż żebi żadaja, po cżaßu żame wot żebje pschińdu, a so żo skónczńje tež republika w Franzowskej bjes wulkeje revoluzije dostacź hodzi.

So pak je pschi wschém tym hischcze doscz niemérnych khłojczkow w Franzowskej, to wschak żo tež prěcź njeda.

Rußowska. My běchmy wóndano na to spomnili, so je stary revoluzionar, mjenujzy ruski semjan Bakunin, kiż je s Rußowskeje czeknył a w tu khwilu w Schwajzarskej bydli, psches ruskeho studenta Njeczajewa sběżkarske proklamazije bjes ruskej młodoscżu rosscherjecź dał a so je teho dla tójschto młodych ludżi do pschepytanja wsatych. Student Njeczajew bě hižom loni wschelakeje schkerjedy dla do Schwajżarskeje czeknył, żo pak tu symu saßo skradżu do Rußowskeje wrócził a w Petersburgu někajke towarstwo bjes tamnischimi studentami sakożił. Bjes tutymi bě jedyn s mjenom Iwanow a temu Njeczajew praje njewérjesche, czohoż dla joho s pomozu tsjóch druhich studentow skónzowa. Psches to pak ta zyła wěz na sjawnosez pschińdże, wożebje dokelż student Uspénski hnydom wscho wupowjeda. Bakuninowe proklamazije żu pak tajkeho wopschijecza, so

ßu je ruſke nowiny wotcziſchczecz ßměke, pſchetoz w nich je tejka bkaſnoſcze, ſo nichtón po nich ſkutkowacz njebudze.

Njeczajow je bjes tym do Schwajzarſkeje czeknył; ale ruſke knjezerſtwo nětko zada, ſo by jeho tamniſcha wyſchnoſcz wudaka, dokelz je wón njekniczomny mordař.

Moja njedzela.

Sswjata njedzela,
Budz mi khwalena!
Swony klincza rjenje,
Wutroba ßo ſběhnje
K tamnej wěcznej dominje.
Poßli Boži rycza
Wot toh' kraßnoh' bycza,
Poknoh' měra, luboſcze.
Sswjata njedzela,
Budz mi khwalena.

Luba njedzela,
Budz mi ſtrowjena!
Myßl tam ſ czicha czehnje,
Hdzez mje ßkowo prěnje
Wuczeſche ert maczerny.
Swjeßeleny witam
Nowiny a czitam
Powjeſcz ſ lubej Luzizy.
Luba njedzela,
Budz mi ſtrowjena.

N.

Druhi liſt na ſerbſke dzěczi.

(Wot J. B. N.)

My ßmy nětko w jenym pſchedměſcze Magdeburga ſ mjenom „Neue Neuſtadt." Tam ßu twarjenja ſ wulkimi wuhnjemi, w kotrychz zokor warja, zichorij a ſchokoladu hotuja. Tajke twarjenja namakaju ßo tez w druhich pſchedměſtach a na wßach wokoło Magdeburga. Zokorowych fabrikow je najwjazy bjes nimi.

Zokor warjeſche ßo hewak jenoz ſ brěczki jeneje ſcziny, kiz daloko wot naß w czopkych krajach roſcze. Ale w nowſchim czaßu ßu mudre hkowy wußlědzili, ſo w runklizach tez wjele zokora teze, a tak jón nětko ſ brěczki tychle rěpow warja. Wokoło Magdeburga je wjele ſtow jutrow (Morgen) pola ſ tajkimi rěpami poßadzanych. Nětkotryz kuliz bur je ßwoju zyku rolu ſa drohi pjenjes tym fabrikantam zokora pſchenajak a zywi ßo nětko ſ prózſnokhodzenjom.

Aj, te maju pßowe dny! prajicze derje wy. A waſcheho nana ßkyſchu tez rjeknycz: Ach hdy by jeno ßo mi tez ras radziko, ſo bychu mi te tolerje tak bje wſcheje prózy do rukow lětake! Ale luby wujko, poßkuchajcze ras, chzemy wohladacz, hacz to ſbóze tychle burow wěſcze tak wulke je, jako ßo ſda!

Solon, mudry Gricha, da bohatomu kralej Krösußej tu wuczbu: Njekhwal najrjeńſchi dzeń prjedy wjeczora! — Schtó wě, kak ßo tym bohatym buram hiſchcze ſeńdze. Jako pſched pjecz bertlemi lěta tamny kraj wopytach, ßkyſchach, ſo ßu te pola pſches to wěczne płódzenje rěpow kak wuzyzane, ſo te rěpy wjazy zaneho zokora pſchi ßebi nimaju, a ſo dyrbja ßo fabrikantojo ſa dalſchimi lezomnoſczemi roshladowacz.

A ſchto nětko czi burja ſapoczu? — Ach, woni dyrbja ſaßo dzěkacz! Ale budze jim to ßkodzecz? — A kak budza woßebje jich knjeza ßynojo, kiz hacz dotal jenoz do měſta jěſdzachu a tam ſa kharty pſchimachu a ſ billardowymi kulemi klepotachu, — a jich knjezny dzowki, kotrychz porſczíki jenoz po klawirach ſkatokachu a wſchelake rjane wězki hoezkowachu a wuſchiwachu — kak budza czi płuh, koßu, widły a motyku ſapſchimowacz? — To drje budze ſkiwlenje a ſubow kſchipjenja. — S bura ßo do knjeſa pſcheměnicz, je lohko, ale ſ knjeſa do bura, to je zakoßnje czezko.

Wjele role je tez ſ zichorijom wobroſczeneje. To ßu korjenja něhdze kaz morchej; jich ſelo ma módre kczenje. S tejele roſtliny hotuja tón tak mjenowany „němſki khofej", kiz ßo tez bjes Sserbami pſchedawa.

Dale ßyju tam tez makojzy. To je rjany napohlad, hdyz tajka zyka ßytwa kczeje. Schto ſ tym makom ſapoczu, ßym hizom końſche lěto prajik. — Wſchitke płody, kiz tu widzimy, ßu jara rjane, pſchetoz póda (Boden) je wulzy dobra, kaz ßym to tez hizom pſchi druhej ſkadnoſczi prajik.

My dzemy nětko runje k poknozy. Na woběmaj bokomaj ſchußeja ßu płodne ſchtomy. To je tudy wſchudze tak a dawa rjany dobytk. A kak pěknje dze ßo pod tajkimi ſelenymi krywami dze, woßebje, hdyz ßkónzo pari!

Naſch pucz dze nětko pſchezo k poknozy. Woſy, kiz nam napſchecziwo pſchihndu, wjeſu najbóle runklizu a drjewo. Poßlenje je ſe Staro-Marki, hdzez hiſchcze wjele hole ſteji. Wokoło Magdeburga je wſcho hoke a płone, tak ſo jedyn tam daloko a ſchěroko jenoz pola a wßy widzi. Tohodla je tez tam drjewo jara drohe.

Do mnohich woſow ßu ſchtyri ßylne woły ſapſchehnjene, ſ rohami kaz ßynowe widły. Wone pak nimaju tajki pſchah na ſchiji, kaz woły pola naß. Jim ßu prědku k czokej krótki prěkuſch pſchipaßali a ſa tón poſtronki ſadzernyli; tak woły ſ hkowu czehnjeja abo wjele wjazy czíſchcza. Na kotre waſchnje czehnjenje lěpje dze, njewěm, myßlim pak ßebi, ſo woły wokoło Magdeburga ßebi ani muſchki wotehnacz njemóza, ale dyrbja ßo zracz dacz kaz morwe.

Po znjach widzíſch huſto na tamnych ſahonach, woßebje hdzez ßu zita ſtake, dzěry do ſemje a pſchi nich kopiczki pjerſchcze. To ßu bydka ſwěrjatka, kiz pola Sserbow zurk rěka. Wam je drje ſnate, ſo je wone wujkej podobne, jeno ſo ma dléſchu wopuſch. Wone ßebi w ſemi komorki wuryje a je ſe ſornami napjelni, ſo by w

ſymi ßo doživiko. Ale tudžo ßu ſa nim, kaž ſa paduchom; woni wuryja a ſabija jeho, jeli mózno, wurubja jeho jamki a wodrjeja jemu kožu. Pſchi tym maja ßo pak derje hladacź, dokelž to ſtworjeńcźko jara ſaßakke je a ßwoje wótre ſuby trjeba.

Wróny ßu tu zyle cźorne. Tajke ſe ſchěrymi kſchidkami ßym jeno pola waß a w tamnej wokolnoſczi widźak. Teho dla běſche mi to zyle dźiwne, jako w ſańdźenej naſymje tudy pola naß dwě tajkej ſchěrawje wuhladach. Ja jimaj ſkoro pſchiwokach: Witajtej ſe Sserbow!

Hdyž ßmy něhdźe hodźinu daleko ſchli, ſaſtanjemy, ſo bychu ßebi Magdeburg tež ſ naſdala wobhladali. My widźimy kak „dom" wſchě twarjenja we wyßokoſczi pſchetrjechi. My pytnjemy, ſo tež wſchě druhe zyrkwje pſchezo dwaj tórmaj hromadźe maju, a nam ßo ſda ſo runje tole zyłemu měſtu tajki nadobny a wulkotny nahlad dawa.

Ludźo ſtrowja naß do wobjeda „Guten Morgen," po wobjedźe pak dźiwnje doſcź: „Mahlzeit!" — a to hacź k wjecźoru. Njechamy-li hrubi bycź, mamy jim tež wotmolwicź „Mahlzeit". (Pokracźowanje.)

Ze Serbow.

S Budyſchina. Bjes hłownymi pſchißaźnymi (Hauptgeſchworne), kotſiž buchu 10. februara wuloßowani, ßu tež ßlědowazy knježa: ryczerkubleŕ Běbrach nad Lejnom, ryczerkubleŕ Klahra nad Panezami, hrabja ſ Einſiedel nad Radworjom, ryczerkubleŕ ſ Zenker nad Spytezami, nalutowarnſki direktaŕ Domſch tudy, papjernikaŕ Kraukau ſ Wjeleczina, banquier Reinhardt tudy, ryczník Deumer ſ Kamjeńza, měſchczanoſta Sinz ſ Biſkopiz, khlamaŕ Mrós ſ Hodźija, hrabja Stollberg ſ Mjedźojéſa, papjernikaŕ Auguſt Fiſcher tudy.

S Budyſchina. Žandarmeriji je ßo radźiko, w tychle dnjach jeneho woheńſakožerja pſchi ſkutku ßamym doßahnycź.

S Budyſchina. Wot tudomneho wokrjeßneho ßuda bu 8. februara J. T. Hohlfeldt ſ Pßowjow k ſchtyrimeßacźnej dźěłarni paduchſtwa dla wotßudźeny.

S Budyſchina. Po porjedźe ſakſleje druheje komory je drje kóždy ſapoßłanz po prawym ſa tſi ßejmy (6 lět) wuſwoleny, tola móże ßo ſtacź, ſo won jenož jedyn ßejm ſapoßłanz woſtanje, dokelž ma po kóždym tutych tſjoch ßejmow tſeczina ſapoßłanzow wuſtupicź. Tajke wuſtupjenje ßo pſches wuloßowanje poſtaji. To je ßo w tychle dnjach ſtako a buſchtaj w prěnjej tſeczinje bjes druhim tež ſapoßłanzaj Fahnauer a Möſchler wuloßowanaj, tak ſo budźe ßo, jeli tón porjadk prawje ſroſymimy, w jeju wolbnym wokrjeßu ſa bliſchi ſakſki ßejm nowa wolba ſtacź dyrbjecź.

§*. Se Sarycźa. Proteſt na kralowſke ſakſke miniſterſtwo wot zyrkwinſkeho prjódkſtejerja a kubleŕja k. Ssmoły ſ Leſchawy, kotryž ßo tež pola naß kaž tež w 17 druhich wßach, bjes kotrymiž ßu někotre jara małe, podpißowaſche, běſche 321 dodpißmow doſtak. Wßy kliž běchu tutón dźěl proteſta podpißołake, běchu: Cźěſchkezy, Běczizy, Koblizy, Dobranezy, Njeſdaſchezy, Czerwjene Noßlizy, Poczaplizy, Khanezy, Lutyjezy, Stachow, Woßyk, Banezy, Wutokczizy, Sarycź, Lahow, Bohow, Króńza a Luh. Sjawne wopokaſmo, kak chze lud tola hiſchcze twjerdźe dźerżecź na wěrnym bibliſkim kſcheſczijanſtwje.

S Wojerez. (H. W.) Tudomny ſchewz Wagner mějeſche wóndanjo to njeſboże, ſo ßwojej żonje kónczki tſjoch ßrjedźnych porſtow praweje ruki wotrubny. Wón mjenujzy drjewo rubaſche a ßo runje ſahanjeſche, ſo by tſchěſku, kotraž wot ſchtoma wotwißowaſche, wotrubnyk. Bjes tym chzyſche pak jeho żona tu tſchěſku ſ ruku wottorhnycź, ale wón njemóżeſche ßekeru wjazy ſadźerżecź, — wona pany a njeſboże bě hotowe.

S Jamy. Pjatk 11. februara na ranje je ßo tudomny, H. Hohlfeldej ßkuſchazy mkyn ſ domſkimi wotpalik.

S Rakez. Jeho majetoſcź kral Jan je tudomnemu knjeżemu hetmanej Michałej Rychtarjej ßlěbornu, k albrechtſkemu rjadej ßkuſchazu medaillu ſpożczik.

S Cźornych Noßliz. Ssobotu 5. februara bě ßo tudomny gmenſki prjódkſtejeŕ Valentin popołdnju na ßudniſki hamt do Budyſchina ſchoł a ßo hakle khětro poſdźe ſ měſta na dompucź podak. Pſchi tym je ßo najſkerje ſabkudźik; pſchetož wón je w nozy w 2 hodźinomaj do Hrubjelczizy pſchiſchedſchi tam wo jene wokno jeneho doma kłapak, ßo praſchak, hdźe je a pod mjenowanjom ßwojeho mjena wo to proßyk, ſo bychu jeho nuts wſali, dokelž ßo ſmjerſnjenja boji. Wobydlerjo teho doma jeho pak nuts wſali njejßu a duž je wón dale ſchoł. — Jeho cźěło bu hakle 13. februara namakane a to njedaloko Drjecźina na jenej łuzy, hdźež je ßo Valentin najſkerje wotpocźnjenja dla poßynyk a pſchi tym ſmjerſnyk. Wón bě 64 lět ſtary.

Prilopk.

* W Pöltenje pola Winje 30. januara jedyn muż wumrje, kiž běſche ßwoju ſtarobu na 126 lět pſchinjeßk.

* S Bukowa w Delnych Łużizach piſche ſerbſki bramborſki zaßnik: „Dźeń 20. januara dźěchu bukowſke dźěczi do Tſchadowa pola Hródka na paczerje a chzychu ßo na pnczu też khwilku na lodze ßmykacź. Łód pak ßo pſchekłama a ßyn jeneho bukowſkeho bura ßuny ßo do wody a hnydom hacź do ſchije; te druhe dźěczi cźeknychu ſtracha dla, jenoż jedyn hólz ſ Běkeje woſta tam a prózowaſche ßo, ſo by teho njeſbożomneho wuhczahnyk, ale to bě podarmo. Hdyž pak je nuſa najwjetſcha, dha je Boża pomoz najbliżſcha; mjenujzy jedyn muż kamaſche njedaloko wot teho drjewo, tón pytny, ſchto bě ßo ſtako, a pſchiběża ſe żerdźu, ſ kotrejž teho pſchepanjeneho też ſkónczńje ſbożomnje ſ wulkej prózu wucźahnyſchtaj. Wón běſche

hižom poł morwy a wo ßebi niczo wjazy njewjedżeſche; ale po khwili ſaßo k ßebi pſchińdże. Potom jeho wobaj wumożerjej k jeho ſtarſchimaj dowjedżeſchtaj.

* S Opawy (w Schleſyńſkej) pißaja: Wutoru chzyſche ßo tu baronka Olsberga ſe ßwojej 20létnej rjanej dżowku na ßanjach pſchewjeſcź Blisko wrotow něchtón napſcheczíwo pſchijédże a ßylnje ſapraſknje. Konjej ßo pſches to ſpkoſcheſchtaj, ßanje ßo ſwróczichu a wobej knjeni buſchtej tak wobſchkodżenej, ſo po krótkim czaßu wumrjeſchtej. Hacź pohoncź ſe żiwjenjom woteńdże, njeje wěſte.

Cyrkwinske powjesće.

Wěrowanaj:

Michałska cyrkej: Ernſt Hermann Seifert, korbjeŕ w Budyſchinje, ſ Hanu Madlenu Kochez ſe Żidowa.

Křćeni:

Pětrowska cyrkej: Pawoł Imanuel, Handrija Hapacża, wobydlerja, ß. — Auguſta Emilia Minna, J. J. F. W. Cżornaka, wobydlerja, dż. — Hana Paulina, Michała Bohuwěra Stopery, wobydlerja, dż. — Fryż Felix, Pětra Mikanje, měſchczana a ſahrodnika, ß.

Michałska cyrkej: Ernſt Adolf, n. ß. w Jeńkezach. — Hana Auguſta, n. dż. w Něwßezach. — Auguſta Martha, Bjedricha Auguſta Bartſcha, wobydlerja pod hrodom, dż. — Pawoł Hendrich, Handrija Faltena, khěžkarja we Wulkim Wjelkowje, ß. — Jan Bjedrich Auguſt, Michała Měrſcha, żiwnoſczerja a kamjenjerſkeho miſchtra, ß. — Johanna Amalia, Jana Bohuwěra Kocha, khěžerja a murjerja na Żidowje, dż. — Jan Ernſt Auguſt, Jana Bohußkawa Schołty, khěžerja pod hrodom, ß. — Ernſt Auguſt, Korle Bohuwěra Kießlicha, wobydlerja w Torońzach, ß.

Katholska cyrkej: Bjedrich Jan Kurt, Michała Horjeńka, murjerja na Żidowje, ß. — Jan Pawoł, Michała Rjenczki, měſchczanſkeho polizaja, ß. — Jan Jurij, Jana Bjenſcha, khěžerja na Żidowje, ß. — Adolf Wylem Benno, Auguſta Lukaſa, rěſniſkeho miſchtra a wobßedżerja ßłomjaneho dwora pod hrodom, ß.

Zemrjeći:

Dżeń 10. januara: Marja rodż. Hadankez, Pětra Wünſche, draſtokupza, mandżelſka, 78 l. — 5. februara: Marja Linakowa, wobydleŕka w Cźichońzach, 63 l. 7 m. 21. — 7., Marja Emilia, njebo Korle Bohuwěra Kſchiżanka, wobydlerja na Żidowje, dż. — 8., Hańża Matkowa, wobydleŕka w Makßezach, 81 l. 7 m.

Měsačne hrónčka.

Mały rožk.

1) Rožk mały mozy wulkeho wſchak nima,
njech tej krěni ßo.

2) Pſchińdże Marja ſelena,
je jutrowniczka ßněhowa.

3) Swěcźi ßkónczko na Marju,
pſchaſcź b'dżeſch kudżel żidżanu.

Kak Hans Depla a Mots Tunka * * *

Hanß Depla. Na ßwěcze ßu tola dżiwni ludżo, haj tak dżiwni, ſo tež kußaja a drapaja, każ kóczki.

Mots Tunka. Schto dha ſ tym měniſch?

H. D. Hlaj, wóndano bě jedyn pohoncź domoj pſchijéł a ſ druhim pohonczom ßo wadżicź poczał, dokelż běſche teje njepraweje myßle, ſo chze jemu tón jeho měſto wſacź. Wón ßo potom do pukow da, ale dokelż ſ tymi niczo dobycź njemóżeſche, dha ßwojemu towarſchej napoßledku ruku pſchekußny a jemu nimale woczi wudrapa.

M. T. Aj aj na teho kozora tola!

Kozom wótřitaj a ludźi pódla škrějetaj. * * *

Wosjewjenje.

Na namjet herbow njebo sahrodnika-wobßedźerja Jurja Stuki w Khwaczizach budźa ßo ležomnoscze, k jeho sawostajeństwa ßluschaze a wobstejaze s

a) małosahrodniskeje žiwnoscze cžo. 22 wopalneho katastra a fol. 8 gruntskich a hypothekskich knihi sa Khwaczizy, kaž tež s

b) pola a pastwy No. 176 a 249 ležomnostnych knihi, fol. 52 gruntskich a hypothekskich knihi sa pomjenowanu wjeß,

bjes dźiwanja na dawki a wobcžežnoscze w hromadźe ßa 4680 toleŕ —- —- taxirowane

15. měrza 1870 pschipołdnju w 12 hodźinach

a na tym ßamym dnju papołdnju wot 2 hodźinow, kaž tež po dobrosdaczu na ßlědowazym dnju (16. měrza) mobilije, k Stukowemu sawostajeństwa ßłuschaze, bjes kotrymiž je woßebje wjazy kruwow, wschelaki rolny grat, ßyno, rožka, wowß a jeczmjeń, drasta a schaty, w **Stukowym sawostejenym domje** na pscheßadźowanje pschedawacz.

V Budyschinje, 10. februara 1870.

Kralowski ßudniski hamt.
Vodel.

Ssymjenowy sapiß,

najpodobnische **kwětkowe** a **sahrodne ßymjenja** wopschijazy, sa kotrychž **cžerstwoscz** a **prawdźiwoscz** ßo rukuje, poscžele na frankirowane požadanje **darmo** a **franko ßymjenjowane pschekupniza**

C. Wilhelmi w Draždźanach.
Pragerstraße No. 12.

Poruczaze dopomnjenje.

Dr. Borchardtowe aromat. mediz. **selomydło**, (à 6 nßl. pr. pakcžik).

Dr. S. de Boutemarda aromat. **subowa pasta**, (à 6 a 12 nßl.).

Dr. Hartungowy **chinaskorowy wolij** (w sasyglowanych bleschach po 10 nßl.).

Dr. Hartungowa **selopomada**, (w sasyglowanych tyglach, à 10 nßl.).

Dr. Kochowe krystalne **selobonbony** w orig. tyskach à 10 a 5 nßl.

Haptykarja **Sperati'a** **italske mjedowe mydło** (w orig. kruchach, po 2½ a 5 nßl.).

Professora **Lindy** **vegetabiliska žerdkopomada** (à 7½ nßl. sa kruch).

Snutskomna hódnoscz horkapomjenowanych spezialitätow wostaji wscho wobschěrne wukhwalenje, = hižom **małe spytanje** je doscz, so ßo **pscheßwědcženje** wo **hódnonoscži** a **woßebnoscži** tutych wužitnych artiklow dobudźe. = Prospekty a powucženja ßo darmo dawaja, a ma te ßrědki ßame w snatej dobrosczi stajnje na pschedań w **Budyschinje** měschcz. haptykaŕ **O. Schimmel**, kaž tež w **Kamjeńzu**: **Fr. Vogel**, w **Ostritzu**: w haptyzy, a w **Lubiju**: **Carl Dümmler.**

Katholski Posoł cžo. 4 je wuschoł.

Wosjewjenje.

Po postajenju kralowskeho knježeŕstwa w Liegnitzu směja ßo lětusche skótne wiki a pschekupske hermanki we Lasu

1. měrza,
2. augusta a
8. novembra.

Wjeßne grychty we Lasu.

Hischcze žadyn ßrědk

njeje ßo psche khorhoscze dychazych organow jako **psche** kaschel, psche wobcžežnoscze brósta, schije a pkuzow **tak wulzyschnje** jara hojazy wopokasał, kaž **běły bróstsyrop H. Leopolda & Co. we Wrotßławju.** Tón ßamy ma w bleschach po 6, 11 a 20 nßl. saßo na pschedań

A. B. Pannach w Budyschinje.

Najlěpschi ßrědk psche dybawoscz.

G. A. W. Mayerowy brostsyrop s **Wrótßławja je mi** wubjernu pomoz psche **dybawoscz**, **kaschel** a **sažwanje** wopokasał, schtož ja s tutym po najlěpschim pscheßwědcženju wobßwědczam.

Mannheim. **Ed. Kuhn.**

Jenož prawdźiwy maja **G. A. W. Mayerowy brostsyrop** w bleschach po 8 nßl., 15 nßl. a 1 tl. na **pschedań**

Heinr. Jul. Lincka w Budyschinje,
W. Rotha w Lubija,
B. Kinne, haptykaŕ w Hernhucze,
Jos. Löbmann w Schěrachowje,
Ed. Hiese w Nowosalzu,
haptykaŕ **Gerischer** w Ostritzu,
Schołta we Wotrowje a
Lehmann w Budestezach.

Wopomnik

na row lubeho nana a dźěda,

njebo **Jana Güntzela** we Wichowach.

Wumrje 96 lět stary.

We žohnowanju sawostanje
To wopomnjenje praweho;
Hlaj, hdyž tež jedyn psches ßmjercź panje,
Tym jeho k troschtej ßłużi to:
So po ßmjercźi b'dże pyschena
Joh' hkowa ſ krónu žiwjenja.

Tež Wam je nětko Wasch lóß panyk
Na město kraßne, wjeßele;
Jako bě prjedy k ßebi cźahnyk
Waß Bóh psches dołhe žiwjenje;
Bycź może, so we Sserbowstwi
Wy byli ścze tón — — najstarschi. —

Pschi jenym skutku tej luboscze,
Pschi łožu khoroh' ßußoda,
We „prjedarskich" Wy lasowaschcze,
Kaž Bóh — Wam nahle pschiwoła:
Dy ßwěrny bě hacź do kónza,
Pój dom: poj dom — ſ toh' zusnistwa.

Psches Waschu ßmjercź je wurudźena
Nětk hrodźischczanska woßada;
We njej bu psches Waß poßłylnjena
Někotre ßkoda wutroba;
Kaž wobßwjedczi knjes duchomny,
Wy běschcze tón stołp woßadny.

Da žnějcze nětko ſ wjeßelosczu,
Schtož pod ßylsami ßyjeschcze;
Bóh žohnuj tych, kiž wokschewichu
Waß ſ darami tej luboscze;
Ssmjercź Wascha njech naß wubudźi,
Sso hotowacź k tej wěčnosczi.

Srudźeni sawostajeni
we Wichowach, Bukojnje a Koperzach.

Drjewowa aukzia.

W lěsczańskim knježim lěßu pschi mužakowsko-budyskim schußeju budże ßo

póndźelu 21. februara

něhdże 300 hromadow ßylnych khójnowych žerdźow a dźělba brěsowych hromadow rano wot 9 hodźinow na pscheßadźowanje pschedawacź.

Kmetsch.

Dźěłaczerska ßwójba pytana.

Rybarnja, k ryczerkubłu w Kołbizu ßłuschaza, je na jenu porjadnu dźěłaczersku familiju na pschenajecze psches inspektarja **Schilbacha.**

Jeneho wuczomnika pod spodobnymi wuměnjenjemi pyta

Ferdinand May,
schewski mischtr w Lubiju.

Spěschne poßłuženje.

Ernſt Hämſch

prjedy Herrmann Seibt

na jerjowej haßy podla knjeſa Aug. Grützнera

ßwoje najlěpje wuhotowane

kolonialtworowe, tobakowe a cigarrowe khlamy

kaž tež

deſtillaziju, rumowu a liqueurowu fabriku

k dobrocźiwemu wobkedźbowanju porucza.

Tunje płaczisny.

Khofej, punt po 60, 70, 80, 90, 100 np. atd.,
rajß, = = 18, 20, 24, 28, 30, 40 np.,
ſyrop, = = 14, 16, 18, 20, 36 np.,

palenzy najtunischo

porucza **Rudolph Hölzer**
na rožku ßerbskeje a ſchulerskeje haßy.

Cigarry

25 schtuk po 25, 35, 45, 50 np.
Ambalema 25 schtuk ſa 55 np. a drožscho
porucza **Rudolph Hölzer.**

Hroch, ßoczki, buny, hejduschku, gries, krupy

porucza najtunischo **Rudolph Hölzer.**

Wulke wupschedawanje.

dla pscheßydlenja khlamow

J. T. Schulze,
na ſnutsknej lawskej haßy.

Wschelake druźiny **deskow** mataj na pschedań **Mattek & Matzka** w Smjeczkezach, kaž tež w rězaku w Nowej Wjeſzy.

Wosjewjenje.

Wot wyschnoscze jako agent konzeßionirowaneho łódźneho expedienta, knjesa **Carl Joh. Klingenberga** w Bremenje, wobtwjerdźeny, ja moju agenturu wschitkim wucźahowarjam do Ameriki k wobsanknjenju sprawnych pschewosnych kontraktow sa płachtowe a parowe łódże, khwalobnje snate, kaž tež s zyrobu derje sastarane a s Bremena jěsdźaze, s tutym najlěpje poruczam.

W nastupanju najtunischo postajenych pschewosnych płaczisnow, kaž tež w napohladze wschěch druhich wuměnjenjow budu ja kóždy czaß rad a darmo kóžde wukasowanje dawacz.

W Budyschinje, w januara 1870.

M. A. Flanderka,
konzeßionirowany agent.

Łódźne pschewjesenje
wot
Bremena do Nordameriki.

Podpißany, wot kral. saksteho knjeżerstwa konzeßionirowany agent wobstara paßażirow a wucźahowarjow na wubjernokraßnych, s **Bremena** do **Newyorka, Baltimora** a **Neworleansa** tydźeńsky wotjěsdźazych **parołódźach połnoznoněmskeho Lloyda**, kaž 1. a 15. dźeń kóždeho měßaza na wulkich tsimastowych **bremskich paketskich płachtołódźach** do **Newyorka, Baltimora, Quebeca, Neworleansa a Galvestona.**

Pschewjesne płaczisny su najtunscho postajene a podawa na napraschowanja rad darmo wukasanje

Handrij Lorenz w Pomorezach,
s hłownym komptoirom na budyskim dwórnischczu.

Bolosczsaczerjaza dźěczaza tinktura, dopokasana pschi dźěczoch, pschi skaženym żołdku, bubnjenju, běženju, rěsanju, kaschelu a dybawosczi; bleschku po 5 nsl;

symski balsam (Frostbalsam), něschto wubjernje dobre psche wosabite stawy, bleschku po 2½ nßl.

poruczа **haptyka w Rakezach**
Dr. **Hultzsch.**

Spěwarske knihi we wschěch w tudomnej stronje trjebanych druzinach, kaž budyske, ßerbske, kumwakdske, njeßwaczilske, jasonske, staro- a nowodraždźanske, poruczа k prjódksteja-zym jutram w ordinarnych a dobrych swjaskach

Moritz Weiser na žitnej haßy.

Portemonnais'e, listownje, cigarrowe etuis'e, zejchle, sbožopschejaze khartki, spěwniki, puczowanske khartы, dawkske knižki a protyki ma we wulkim wubjerku na pschedań a poruczа

Moritz Weiser na žitnej haßy.

Jereje

kopu po 25 nßl. hacz po 1 tl. 15 nßl. poruczа

David Berger.

Khěža czo. 20 w Nowych Makßezach pola Budyschina s rjanej ßadowej sahrodu je hnydom abo k 1. haperleje na pschenajeczе. Wscho dalsche je shonicz pola wobßedzerja Jana Petzolda w Margarethenhěczе.

W jenych budyskich kolonialtworowych khlamach może jutry ßyn sprawnych starschich jako wucźomnik pod spobobnymi wuměnjenjemi město dostacz. Wscho dalsche je shonicz we wudawarni Serb. Nowinow.

Młody człowjek, kotryž chze kowarstwo nawuknycz, może město dostacz. Hdże? to je shonicz we wudawarni Serb. Nowinow.

Wustajeńza pjeriny w Draždźanach.

Loßy po 10 nßl. mataj na pschedań

Schulz, klempnar,
Thum, jehkar.

Wutoru 22. februara dopołdnja ½10 hodźinow budze ßo na wulkosubrniczanskim reviru w tak mjenowanych marschach lětuscha liscźodrjewowa aukzia wotdźerżecz.

W Delnym Hbjelsku 17. februara 1870.

Wilhelm.

Wucźomnik pytany.

Sprawny hólczeż, kotryž chze rjemjenjerstwo (rymarstwo) nawuknycz, dostanje pola podpißaneho město.

E. G. Leuner.

Sprawna holza ßo k 1. haperleje do ßkužby pyta w Budyschinje na schulskich hrjebjach czo. 651.

Hólczeż, kotryž chze krawstwo nawuknycz, może pola podpißaneho do wucźby stupicz.

Handrij Matteck na bohatej haßy czo. 86.

Nakładnik: J. E. Smoleŕ. Ciść L. A. Donnerhaka w Budyšinje.

Čisło 8. ~ 26. februara. ~ 1870.

Serbske Nowiny.

Za nawěšćki, kiž maja so w wudawarni Serb. Nowin. při bohatych wrotach wotedać, płaći so wot rynčka 1 nsl.

Zamolwity redaktor a wudawar
J. E. Smoleŕ.

Kóžde čisło płaći 6 np. Stwórtlětna předpłata pola wudawarja 66 np. a na kral. saks. pósće 7½ nsl.

Wopschijecże: Najnowsche. — Swětne podawki. — List. — Ze Serbow: S Budyschina. S Bónjez. S Połpizy. — Pschilopk. — Hanß Depla a Mots Tunka. — Nawěschtnik.

Płaćizna žitow a produktow w Budyšinje.

19. februara 1870.

Dowoz: 7512 kórcow.	Płaćizna w přerěžku na wikach, wyšša. tl.	ngl.	np.	nižša. tl.	ngl.	np.	na bnrsy, najwyšša. tl.	ngl.	np.	najniš tl.	ngl.	np.
Pschenża	5	10	5	5	—	—	5	15	—	5	7	5
Rožka	3	22	5	3	17	5	3	22	5	3	20	—
Jeczmjeń	3	—	—	2	25	—	3	2	5	3	—	—
Wowß	2	—	—	1	25	—	2	—	—	1	27	5
Hróch	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Woka	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Raps	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Jahły	7	10	—	7	—	—	—	—	—	—	—	—
Hejduschka	5	10	—	5	—	—	—	—	—	—	—	—
Kana butry	—	21	—	—	20	—	—	—	—	—	—	—
Kopaßkomy	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Zent. ßyna	1	—	—	—	25	—	—	—	—	—	—	—
Lane ßymjo	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—

Pjenjezna płaczisna.

W Lipsku, 24. februara. 1 Louisd'or 5 toler 17 ngl. 9½ np., 1 połnowažazy cžerwjeny słoty abo dukat 3 tl. 6 ngl. 5⅛ np.; winske bankowki 82⅛ (16 ngl. 4¼ np.)

Czahi sakskoschlesynskeje želesnizy s Budyschina.

Do Draždżan: Rano 7 hodźinow 27 minutow*; dopołdnja 9 h. 5 m.; pschipołnju 1 h. 3 m.*; popołnju 4 h. 13 m.*; wječor 8 h. 21 m.*; w nozy 2 h. 41 m.**. 4 h. 19 m.

Do Shorjelza: rano 7 h. 51 m.*; dopołnja 10 h. 51 m.*; popołnju 3 h. 22 m.†; wječor 6 h. 52 m.*; wječor 9 h. 38 m.; w nozy 12 h. 36 m.; 1 h. 24 m.**

*) Pschisankujenje wot a se Žitawy a Liberza (Reichenberga).
†) Pschisankujenje do Žitawy.

Pschispomnjenje. Czahaj se znamjeschkom ** bjes Draždżanami a Shorjelzom jenož w Budyschinje a Lubiju sastawataj. Wonaj mataj jenož wosty prěnjeje a druheje klaßy a ma ßo sa billet ¼ wjazy płaczicz; dżeńske billety pschi nimaj njepłacża.

Spiritus płaczesche wczera w Barlinje.

14 tl. 10 ngl. a 14 tl. 15 ngl.

pschenża 62—63 tl., rožka 40—44 tl.,
(to je: sa 25 pruskich kórzow.)

rěpikowy wolij (njeczisczeny) 13 tl. 10 ngl.
(Czisczeny, kaž ßo w Budyschinje pschedawa stajnje něhdże 1⅛ tl. drožschi.)

Najnowsche

Paris, 23. februara. Prynz Pětr Napoleon budże 21. měrza wot pschißažneho ßuda w Tours'u wußudżeny. Ssudnistwo je jeho wobskorżiło, so je Noira morił a jenemu cžłowjekej se ßmjercżu hrosył.

Paris, 23. februara. Wot tych ludżi, kotsiż buchu pschi tym poßleńschim njepokoju sajeczi a do jastwa wotwjedżeni, je jich wczera 119 parschonow s jastwa puschczenych.

Paris, 23. februara. S Lyona pißaja, so je tam prjedawschi schpanisti prynz Don Carlos pschijeł, ale so je jemu franzowska wyschnosc hnydom k wjedżenju dała, so wón blisko schpanisich mjesow pschebywacz njeßmě. Wón je ßo teho dla do Genfa w Schwajzarskej podał

Win, 22. februara. Khežor a khežorka staj ßo dżenża do Peschta podałoj.

Konstantinopel, 22. februara. Sultan je porucził, so by ßo turkowske wójsko, na cžornohórskich mjesach stejaze, na dompucz podało.

Barlin, 23. februara. Parlament je hamtskemu hetmanej se Salza a Lichtenau s Budyschina, kiž je sapoßłanz, pschiswolił, so ßmě khorowatosce dla hischeje dwě njedżeli doma wostacz. — Sapoßłanz ryczník Mosig Kloßopolski je sańdżenu njedżelu ßem pschijeł a nasajtra do parlamenta sastupił.

Sakſka. Sakſki ßejm bu ſańdżeny ſchtwórtk 24. februara wot Jeho majeſtoſcze krala Jana na ßwjedżeńſke waſchnje wobſankńżeny. Sapoßłanzy wobeju komorow ßu ſa cżaß ßwojeho pſchebywanja na ßejmje pilnje doſcż jednali a wſchelake dobre wěży wuradżili. A miniſterſtwo je bjes tym tak derje hoſpodariło, ſo tak mjenowany „zuſchlag", kotryż ßmy po wójnje lěta 1866 k dawkam pſchipłaczicż dyrbjeli, nětko wjazy płaczicż njetrjebamy, tak ſo nětkotry „twjerdy toleŕ" w naſchej moſchni woſtanje, kotryż możemy po tajkim pſchichodnje k naſchemu lěpſchemu nakożicż.

W Lipſku je 17. februara w tamniſchim měſchczańſkim hoſpitalu prjedawſchi budyſki ryczńik Tzſchirner wumrjeł a bu na lipſczańſkim nowym pohrjebniſchczu khowany. Wón je dla ßwojeho ſkutkowanja w njemérnym lécze 1849 derje ſnaty a bě ßwoje żiwjenje na 58 lět pſchinjeßł.

Pruß y. Wuradżowanja na połnóznoněmſkim parlamencze ßu ßo ſańdżeny tydżeń ſapocżałe, dokelż běſche ßo doſcż ſapoßłanzow ſhromadżiło. Prěnje jednanje mějeſche ßo wo nowy ſakon, w kotrymż je poſtajene, kak dołho ma nječhtón, kiż je knihu napiſał abo ju wudał, to prawo, ſo tutu knihu nichtón druhi wudacż njeßmě. Tuto jednanje pak ßo njeſkónczi, dokelż ßebi ſapoßłanzy tu wěż hiſchcze doſcż rosmyßlili njeběchu, a budża ju teho dla hakle něhdże 8. měrza dale wuradżowacż. — Dale ßu na parlamencze w naſtupanju noweho połnóznoněmſkeho kriminalneho ſakona wuradżowacż porżeli.

Na parlamencze w Barlinje ßu, każ to hinak bycż njemóże, najbole Němzy, potom pak też nětkotſi Polazy a hewak też dwaj Sſerbaj, mjenujzy knjes ryczńik Moſig Kłoßopolſki ſ Lubija a knjes fabrikant Rychtař ſ Hamburga. Poßleńſchi je mjenujzy njebo fararja Rychtarja w Noßaczizach ßyn, kiż je ßo w ßwojim cżaßu do Hamburga pſcheßydlił, hdżeż ßu jeho ſa ſapoßłanza do połnóznoněmſkeho ßejma wuſwolili.

W Barlinje běſchtaj ßo wóndanjo lieutnant Hellhof a referendar Bahn na nékajke waſchnje tak ſlě ſwadżiłoj, ſo ßo potom duellirowaſchtaj. Bahn bu pſchi tym wot ßwojeho pſchecżiwnika do wutroby tſélený, tak ſo na měſcze morwy woſta.

Awſtria. Wot teho cżaßa, ſo ßu tſjo miniſtrjo ſ miniſterſtwa wuſtupiłi, kotſiż běchu teho měnjenja, ſo dyrbjałe ßo Sſkowjanam a bjes nimi woßebje Cżechom jich narodne abo nazionalne prawa dacż, je ſakhadżenje pſchecżiwo Cżechom ſaßo poczało wjele hórſche bycż. Skoro żadyn dżeń ßo njeminje, ſo by ßo jene abo druhe cżéſke nowiny njekonfiſkirowałe, a żadyn tydżeń njeje, hdżeż by tón abo druhi wudawař nowinow wulku pjenjeżnu ſchtrafu njeměł. Ale to wſcho niczo njepomha, wudawarjo cżéſkich nowinow a cżéſki lud twjerdże ſteja, tak ſo jich ani jaſtwo ani pjenjeżna ſchtraſa wot ßwojich požadanjow wottraſchicż njemoża.

W nowſchim cżaßu je winſke němſke miniſterſtwo w ßwojich nowinach wutrubicż dało, ſo chże ſ Cżechami nékajke wurunanje ſcżinicż, — a wone je ßo w tajkim naſtupanju też na dweju ßławneju Cżechow, mjenujzy na Dr. Riegera a Dr. Sładkowſkeho wobroczíło, ſ praſchenjom, hacż chżetaj wonaj pſchi tajkim wurunanju ßobu ſkutkowacż. Tutaj ſtaj wotmolwikoj, ſo njewěritaj, jako by nětcżiſche winſke němſke miniſterſtwo Cżecham nęſchto pſchiſwolicż chżyło, jeli pak wone to woprawdże chże, dha je wonaj na tak mjenowanu cżéſku deklaraziju pokaſataj, w tej je wſcho napißane, ſchtoż ßebi Cżechojo żadaja. — Na to pak żane wotmolwjenje pſchiſchko njeje, pſchetoż miniſterſtwo je tu wěż jenoż teho dla ſapſchadko, ſo by prajicż mohło: „Hlajcże, my winſzy němſzy miniſtrjo ßmy Cżecham ruku k ſjednanju poſkicżili, ale tucżi njekhcżomni ludżo ßu ju wot ßo ſtorcżili — duż nam niczo druhe wyſche njewoſtanje, hacż ſo jich tak prawje krjudujemy a pſcheſcżehamy." — Ale tucżi miniſtrjo jenoż njewopomnja, ſo jedyn lud dlěhe wutraje, hacż dołhi rynk miniſtrow a ſo po tajkim Cżechojo ſłónczńje dobudu, woßebje dokelż ßu tam wucżeni a njewucżeni, měſchczenjo a burjo, bohacżi a khudżi w naſtupanju ßwojeje cżéſkeje narodnoſcże wſchitzy jeneje a teje ßameje myßle.

Nowiny winſkeho němſkeho miniſterſtwa poczinaja pſchezo hórje na hrabju Beuſta ßwarjecż a ſda ßo, ſo bychu jeho miniſtrjo rad ſe ßłużby wucżiſchczeli; ale w tu khwilu Beuſt pola khěżora hiſchcze twjerdże ſteji. To bě wóndanjo też ſjawnje na dwórſkim balu widżecż, hdżeż khěżor dołho ſ Beuſtom ryczeſche, k miniſtram pak ani ßkowczka prajił njeje.

Pſchi jednanju na winſkim ſhromadnym ßejmje pſchińdże też wójna ſ Bokeſami k ryczam a wukopa ßo pſchi tym bjes druhim, ſo ßu wojazy Bokeſam 22 zyrkwjow a kloſchtrow wupuſczili a ſpalili a junu na jene dobo 7 żónſkich ſatſélili, dokelż běchu te pſchiſchke, ßwojich morwych pohrjebacż. Bjes tutymi żónſkimi běſchtej też dwě njewjeſcze.

Bajerſka. Kral je ßwojeho dotalneho miniſterpſcheßydu na jeho próſtwu ſe ßłużby puſchlził.

Katholſki propſt Döllinger, w Mnichowje je pißmo pſchecżiwo temu wudał, ſo by bamż njemolnoſcż měcż měł. Tajkomu pißmu ßu mnoſy katholſzy profeßarjo wrótßławſkeho a t. d. univerſiteta pſchipanyli a to w nowinach woſjewile.

Franzowſka. Khěżor a jeho miniſterſtwo w tu khwilu w ßwojej nowej politizy pokracżujetaj, to rěka, ſtare ſakony, kiż ßwobodu (frejotu) podcżiſchczowachu, ßo wotſtronjeja a nowe, kiż ßwobodu pſchiſporjeja, ßo wuradżuja. Tak je tón ßurowy ſakon, ſo ßmědzńſche polizija kóżdeho, kotremuż ßo wjeleſrada (Hochverrath) winu dawaſche, bjes dalſcheho pſchepytowanja hnydom ſajecż a do njeſtroweho afriſkeho kraja Cayenne poßłacż, hdżeż żadyn Europiſki dołho żiwy woſtacż njemóżeſche, horjeſběhnjeny,

a ſakon, po kotrymž cžiſchczowy prozeß a wjeleſrada pſched pſchißažny ßud pſchińdże — tak ſo móže to lud ßam ßudźicz, niz pak khěžorſki ſaſtojnik —, njebudże dołho na ßo cžakacz dacz.

Prozeß prynza Pětra Napoleona, kiž je wěſteho Noira ſatſtrělił, je nětko tak daloko pſchepytany, ſo budże ta wěz wot tak mjenowaneho wyßokeho ßuda bórſy wußudżena.

Rußowſka. Pſchepytanje tych, kiž ßu ßo wot Bakunina a Njecžajewa do pokajneho politiſkeho ſwjaſka ſapleſcz dali, je nimale ſkónczene, a budża cži, kotrychž wón naſtupa, wot ßuda w ſjawnym poßedżenju ßudżeni. — So je ruſke knjeżerſtwo wot Schwajzarſkeje żadało, ſo by ßo Njecžajew, tam cžeknjeny, ruſkemu ßudej wudał, njeje po nowiſchich powjeſczach wěrno.

Schpaniſka. Tudomne miniſterſtwo krajnje naležnoſcze hiſchcze pſchezo bjes krala wjedże a niczo na to njepokaſuje, hacž a hdy budże nowy kral wuſwoleny.

Druhi liſt na ßerbſke dźěcži.

(Wot J. B. N.)

Něhdże miłu ſa Magdeburgom pſchińdżemy do wßy „Barleben.“ Ja chzu wam tudy hnydom prajicz, ſo je w tamnej krajinje jara wjele wßow a měſtow, kotrychž mjeno ßo na „leben“, „ingen“ abo „ſtedt“ wukóncza, n. pſch. Hillersleben, Neuhaldensleben, Wedringen, Bülſtringen, Tönſtedt, Olvenſtedt atd. Najwjazy je tych ſe ßkowczkomaj „leben.“

W Barlebenu móżemy ſ dobom widżecz, ſo tam ſamożitoſcz knježi. Tudy je wjele tajkich burow, kiž ßu ßwoje pola k pkodżenju zokorowych rěpow pſchenajeli, tak ſo duchowny blížſcheje ßußodneje wßy wot nich prajeſche: Czi pkuwaju w ſkocze. To ſkoto hlada jim ſ woknami won w tych rjanych ſawěſchtkach; wone pokaſuje ßo na jich khěżach ſe wſchelkim wudebjenjom; wone ſtupa nam do wocžow na jich kěrchowje pſches te poſkoczane kamjenite wopomniki atd. Ale na jich zyrkwi njewidżimy ſ wonka a ſ nutſka niczo wot njeho. Jako jich duchowny na to ſpominaſche, ju też kuſk wupyſchicz, njemějeſche nichto żanej wuſchi k temu.

My wopraſchamy ßo jeneje dżowki, kak daloko do blížſcheje wßy mamy a kak jej praja. Ale ta nam dźiwnje wotmolwja, ſo ßebi myßlimy: ta drje ma krótki roſom. My wobroczimy ßo na jeneho ſtareho muża, kiž runje ſe żeleſnej kopaczu na polo dże. Ale jeho rycž je nam runje tak njeſroſymliwa, a my poczinamy wopſchijecz, ſo tudy cžiſcze němſki njerycža. Jedyn mkody burſti ßyn, kiž derje němſki móże, wukoži nam, ſo lud tudy delnoněmſti abo „platt“ rycži. Wón wukaże nam, ſo je blížſcha wjeß połdra hodżiny daloko a ſo Elbei rěka.

Schtož deluo- abo nižno-němſku rycž naſtupa, dha je wona woprawdże tajka, ſo ju Němz ſ waſcheje ſtrony ſe wſchěm njeroſymi. Ja ßedżach, jako tudy pola Rheina prěni ras do jeneje burſkeje ßwójby pſchińdżech, kiž jenoż „platt“ powjedaſche, zyle każ pſchedaty. Jako poſdżiſcho we wſchelakich krajinach wucžerſke měſta ſaſtejach, nawuknych ju lěpje ſeſnacz a też trochu nakożowacz. Jow w Eßenje ßym nětko tak daloko pſchiſchoł, ſo mózu nimale na kóżdeho Němza rycži rosßudżicz, ſ kajkeje ſtrony wón je, njech hornje abo delnje powjeda.

Hdżež lud w ßwojich domach jenoż nižnje-němſki rycži, njemóże wucžeŕ pſchi małych dźěcžoch jich jaſyka parowacz, runje każ żadyn wucžeŕ pſchi wobkhadżenju ſe ßerbſkimi dźěcżimi ßo rycże tych ßamych ſminycz njemóże.

Ja chzu wam nětko hudancžko, kotrež ßebi dźěcži wokoło Magdeburga dawaju, napißacz. Wone rěka tak: Achter uſem Huſe pleiget Vader Kruſe ohne Rad und ohne Pflaug; ſeg, ſeg, wat is dat? To ma ßo po němſkej knižnej rycži tak: Hinter unſerm Hauſe pflüget Vater Krauſe ohne Rad und ohne Pflug; ſage was iſt das?

Sſerbſki mohło wone něhdże taklej klincžecz: Sady naſchoh' dwora Kružiz nan tam wora, bjes koleſkow, bjes pluha. Schto to je?

Je-li tole hudancžko pola waß njeſnate, ßlubju ja tym tſjom dźěcżom, kotrež najprjedy jeho wuhudanje we wudawarni Serbſkich Nowinow waſjewja, kóżdomu maku knižku. Ale to wam praju, njeworajcże mi ſ zuſym cželeczom.

Wjele ßkowow nižno-němſkeje rycże je ſe ßerbſkimi ßkowami nimale pſches jene. Tak rěka po njej bur każ pola was: buhr, ßněh: ſchně, len: lien, kak: kawl, ſtok: ſtawl abo ſtowl, ßwinjo: ßwien abo ſchwien, durje: dür a t. d.

Bjes ważnych naſhonjenjow pſchińdżemy do Elbeia. To je maka wjeß na woběmaj bokomaj ſchußeja. K wobhladanju tam wjele njeje. Tehodla chzu wam něſchto wo tamnym prjedawſchim duchownym ßobudźělicz, kiž jara wucżeny muż bě a ßebi w ßwojim cżaßu pſches ßwoje ſkutkowanje wjele ſaßkużby wo ſchule a jich wucżerjow dobył je. Jeho mjeno je Dr: Harniſch. Waſchi knjeża prědarjo a wucżerjo jeho ſ jeho wſchelakich knihow derje ſnaja, w kotrychž wón wopißak je, kak dźěcži ßo w tym a druhim wucżicz maju. Wón je wjele wucżerjow jara derje nawucżił. Też dwaj Sſerbaj ſtaj jeho wuczomnikaj: Schołta ſe Stróże pola Sdżar, nětko wucżeŕ w Schejkowje pola Skeho Komorowa a mój ſtarſchi bratr. Sa wſchu prózu je jemu na ſtare lěto kral w tutej wjeſy měſto duchowneho dał. Wy drje prajicże: Nó, to bě też hódno tajkeho ßkawneho muża do tajkeje wjeſki ßadżicz; tón mějeſche tu najwyſchu a najlěpſchu ßkużbu w Barlinje abo w jenym druhim wulkim měſcze doſtacz. Ale, lube dźěcži, njepſchekhwatajcże ßo we waſchim ßudżenju. Wſcho njeje ſkoto, ſchtož ßo błyſchczi; a druhe ßo njeblyſchczi a je tola ſkoto. Tak je ſ tejle wjeſku. Jeje prědarſka

ßłużba je daloko a ſchěroko tam najlěpſcha. K njej ßłuſcha wjele dobreho pola, kiž ßo droho pſchenajeż da. Kaž praja, je wſchěch dokhodow na hromadu wokoło 3000 toleŕ. A njeje też hewak ſa ſtareho cłowjeka w tajkej cżimnej wßy wjele lěpje jako we wulkich měſtach ſ jich wěcżnym ropotom? Někotry drje by ßo na tajkej ßłużbje myßlił kaž tamny bohacżk: „Luba duſcha, jěs a pij, ty maſch wulki pokład.“ Ale Dr. Harniſch ßebi tak njemyßleſche. Wón wodżeſche ßwoju gmejnu derje; wón pißaſche dale dobre knihi; wón ſtaraſche ſo ſa wuſtawy ſa khude dżěcżi; wón pomhaſche dobre knihi rospſcheſcżeracż a t. d. Ja ßam ßym, móhł prajicż, to ſboże měŕ, pod jeho wobkedżbowanjom w jenym wuſtawje měſto prjódkſtejerja a wucżerja ſaſtacż, a dyrbju wuſnacż ſo ßym jeho jara wyßokoważicż a lubowacż nawuknył. Tón wbohi muż je poſdżiſcho zyle nadżěcżazy był a w Barlinje wumrjeł. (Pokracżowanje.)

Ze Serbow.

S Budyſchina. Sa pomoznych pſchißażnych buchn 10. februara bjes druhim też błědowazy knjeża wuloßowani: pjekarſki miſchtr Auguſt Klingſt, konditor Grohmann, ökonom Pětr Rencż, krajſkodirekżionſki aßeßor ſ Tümpling, wucżeŕ Simmang, ryċznik Rychtaŕ, pſchekupc Kohl, wyſchi wucżeŕ Biehla, wyſchi wucżeŕ Fiedleŕ, krajſkodirekżionſki referendaŕ ſ Zezſchwitz, wyſchi wucżeŕ Junghänel, appellazionſkoßudniſki ſekretaŕ Ehrig, — wſchitzy w Budyſchinje.

S Budyſchina. W naſtupanju noweje budyſkokhocżebuſkeje żeleſnizy ßo ſda, ſo budże jeje dla bjes tak mjenowanym ſchlajfmłynom a pólvernikom nowy móſt pſches rěku Sprewju twarjeny. Dokelż budże dwórniſchczo tuteje noweje, ſ Czech do Khocżebuſa wjedżazeje żeleſnizy, bliſko nětczíſcheho budyſkeho k ſakſkoſchleſynſkej żeleſnizy ßłuſchazeho dwórniſchcża, dha mějachu najprjódzy to wotpohladanje, tón móſt wyſche Budyſchina ſa tu nowu żeleſnizu ßobu wużicż. Ale nětko je ßo pjecża pokaſało, ſo ßo to njehodżi a duż dyrbi ßo ſa tu nowu żeleſnizu też nowy móſt twaricż.

S Bónjez. Snaty proteſt zyrkwinſkeho prjódkſtejerja a kublerja knjeſa P. Ssmoły w Leſchawje pſchecżiwo zyrkwinonepſchecżelniwym wukracżowanjam njewěry, je też w tudomnej budeſcżanſkej woßadżje 653 podpißmow doſtał. To je ſjawne a ſwjeßelaze ſnamjo, ſo je naſchim woßadnym to ſtare bibliſko-evangeliſke kſcheſcżanſtwo wulzy ważne, a ſo to ßamo ſa ßebje a ßwojich potomnych wobarnowane a ſdżerżane měcż należnje żadaja.

S Połpizy. Schtwórtk 17. februara rano w 3 hodżinach wudyri w tudomnej palenzpaleŕni woheń a je ßo tón pſchebytk, hdżeż je kotoł zyle wupatił. Pſchi tym buchn pak też roły jara wobſchkodżene. — Woheń je pſches to naſtał, ſo bě ßo tam hromada tórfa ſapaliła.

S Budyſchina. Druhi wyſchſchi wucżeŕ tudomneho krajnoſtawſkeho ſeminara, k. Dr. Schołta, bu wóndanjo wot wyßokeho kral. miniſterſtwa kultußa a ſjawneho wucżeńſtwa jako prěni wucżeŕ mathematiki na realnu ſchulu do Döbelna powołany, hdżeż ma wón tuto ſaſtójńſtwo po jutrach naſtupicż. F.

Prilopk.

* Se Schwidnizy (w Schleſynſkej) pißaja, ſo ſtej w tamnej bliſkoſcżi wóndano dwě dżeſcżi ſmjerſkej, kotrejż běchu ſtarſchi po proſchenju poßkali.

* W krónprynzowym hrodże w Barlinje bě w nozy 7. februara woheń wudyrił, ale wón bu bórſy haſcheny.

* W Milanje (Mailandże w Italſkej) bu wóndanjo jedyn proſcheŕ wot polizije ſajaty. Wón nochzyſche ßo do jaſtwa wotwjeſcż dacż, prajizy, ſo do jaſtwa jenoż khudżi proſcherjo ßłuſcheja, niż pak tajzy, kiž maja tejko pjenjes, każ wón. A ſkóncżnje pokaſa ßo też, ſo tutón muż, kiž bě pſches tſizeczi lět proſcheŕ byk, pſches 20,000 toleŕ w papjerjanych pjenjeſach wobßedżeſche.

* Bramborſki zaßnik dale piſche: „Schtwórtk 3. februara jědżeſche jedyn bur ſ Borkowow ſe ßwojej wyßokoßamodruhej żonu do Khocżebuſa, ſo by tam ſa to wotcżakane dżěcżatko hiſchcże rucże to a wono kupił. Jako bě ßo nakupowanje ſtako, dżěſchtaj wobaj do jeneje korcżmy, ſo byſchtaj ßo trochu poßylnikoj. Tej żonje pak pocża tam něſtak dżiwnje bycż, tak ſo ßebi wona domoj żadaſche; jeje muż da teho dla hnydom ſapſchahnycż a wonaj wotjědżeſchtaj. Ale hižom ſa poł hodżiny pſchińdże jeje cżaß a Bóh jej njedaloko Gołbina dżěcżatko wobradżi. A dokelż běſche jara ſyma, dha je tón nan do ßwojeho kożucha ſawi a cżěrjeſche domoj, ſchtoż możeſchtaj konjej ſaſkocżicż. Woni ßo też wſchitzy ſbożomnje domoj pſchiwjeſechu, — macż a dżěcżatko ſtej pak ſ Boha zyle ſtrowej.

* W měſcże Havelbergu je ßo 7. februara něhdże 93 domow wotpaliło. Dokelż měſchcżenjo ßami woheń podußycż njemożachu, dha telegrafirowachu do Barlina, ſwotkal bórſy dżělba wohnjoweje wobory (Feuerwehr) pſchijědże a wohnjej pſches to mjeſy ſtaji, ſo wſchě twarjenja, kotrymż ſapalenje hrożeſche, khětſje rucże ſwottorha; pſchetoż ſ wodu ßo pſchi tej wulkej ſymje niczo cżinicż njehodżeſche.

* S Wuherſkeje pißaja, ſo je tam pſchi tej wulkej ſymje, kotraż hacż do tutych dnjow trajeſche, ſ karpatſkich horow wjele wjelkow pſchiſchło a woßebje na wßach bjes ſkotom tójſchto ſchkody nacżiniło. W měſtaſchku Turdoſtinje buſchtaj dwaj tajkej njepłekaj ſatſělenaj.

* W kamjeńtowuhlowych podkopkach „Morſa“ w Jendżelſkej je ßo wóndanjo ſky powětr ſapalił a je pſches to 23 hewjerjow a 29 koni wo żiwjenje pſchiſchło.

* W Barlinje běchu pſched krótkim cžaßom někotſi ſtudentojo wjeczor w hromadże na piwje. Po khwili woteńdże jedyn do dwora won a jako ßo khětro dołho njewrócži, dha dżěchu jeho druſy pytacż. Woni jeho też namakachu, ale morweho. Najſkerje bě jeho Boża ruczka ſajaka, dokelż běſche jara cżopły ſ horzeje ſtwy do ſymneho dwora wuſtupił.

* S Koblenza piſaja wot 4. februara, ſo je lód, kotryż w rězy Rheinje běſche, zyle rostał a ſo tam łódże ſaßo jěſdża.

Kak Hans Depla a Mots Tunka * * *

rozom wótřitaj a ludźi pódla škrějetaj. * * *

Hanß Depla. Wóndanjo trjechich do jeneje ßerbſkeje wßy na żahańſkej dróſy a tam widżach pſcheproſchenje, ſ kotrymż ßo „Herr Häusler X nebſt Gemahlin und Fräulein Tochter" na bal proſchesche.

Mots Tunka. Aj aj tola!

H. D. A powjedachu mi, ſo ßo tón, kiż bě tajke pſcheproſchenje napißał, druhdy ſ tajkimi, „Herrenami" w kórczmje bije.

M. T. Ach dha je to najſkerje něſchto jara woßebne, hdyż jedyn „Herr" druhemu krawnu hłowu nabije. Ale kak dha tajka woßebna wjeß rěka?

H. D. Dołho Horſchcż.

M. T. Aj, dha ßu ßo Horſchczenjo tak ßlepicż dali?

H. D. Dżakowano Bohu, tola niz wſchitzy.

Woſjewjenje.

Wot wyſchnoſcże jako agent konzeßionirowaneho łódżneho expedienta, knjeſa **Carl Joh. Klingenberga** w Bremenje, wobtwjerdżeny, ja moju agenturu wſchitkim wucżahowarjam do Ameriki k wobſankńenju ſprawnych pſchewoſnych kontraktow ſa płachtowe a parowe łódże, khwalobnje ſnate, każ też ſ zyrobu derje ſaſtarane a ſ Bremena jěſdżaze, ſ tutym najlěpje poruczam.

W naſtupanju najtuniſcho poſtajenych pſchewoſnych płaczińſnow, każ też w napohładże wſchěch druhich wuměnjenjow budu ja kóżdy cżaß rad a darmo kóżde wukaſowanje dawacż.

W Budyſchinje, w januara 1870.

M. A. Flanderka,
konzeßionirowany agent.

Wot redakzije.

Pſchednoſchk wo konjekowanju, kotryż je knjes hamtſki ſkotolékar Walther wóndanjo w buficżańſkim ratarſkim towarſtwje dżerżał, budże w pſchichodnych cżißkach Serb. Nowinow ßerbſki wotcżiſchczany a ſe wſchelakimi wobraſami pěknje wukożowany.

W kniharni Smolerja a Pjecha je nětko ſaßo doſtacż:
Sahrodka kwětkojta, II. po 1 nßl.
Cżorny kóß a dróſna, III po 1 nßl.
Cżmjeły a woßy, I., II. po 1 nßl.
Bohumił, 2½ nßl.
Guſtav Adolf, 6 nßl.

Wulki wubjerk symskeje elegantneje muskeje drasty a hólczazych wobleczenjow
po najtunischich płaczisnach
w słotej hwěsdźe po 1 skhodźe na žitnych wikach.
P. Baruch.

Wosjewjenje.

Na namjet herbow njebo sahrodnika-wobßedźerja Jurja Stuki w Khwaczizach budźa ßo ležomnoscźe, k jeho sawostajeństwa ßluschaze a wobstejaze s

a) małosahrodniskeje žiwnoscźe cžo. 22 wopalneho katastra a fol. 8 gruntskich a hypothekskich knihi sa Khwaczizy, kaž tež s

b) pola a pastwy No. 176 a 249 ležomnostnych knihi, fol. 52 gruntskich a hypothekskich knihi sa pomjenowanu wjeß,

bjes dźiwanja na dawki a wobcźežnoscźe w hromadźe ßa 4680 toleŕ —- —- taxirowane

15. měrza 1870 pschipołdnju w 12 hodźinach

a na tym ßamym dnju papołdnju wot 2 hodźinow, kaž tež po dobrosdaczu na ßlědowazym dnju (16. měrza) mobilije, k Stukowemu sawostajeństwa ßluschaze, bjes kotrymiž je woßebje wjazy kruwow, wschelaki rolny grat, ßyno, rožka, wowß a jeczmjeń, drasta a schaty, w **Stukowym sawostejenym domje** na pscheßadźowanje pschedawacź.

V Budyschinje, 10. februara 1870.

Kralowski ßudniski hamt.
Vodel.

Na bróscźe khorym!

Moja žona běsche dołhi cžaß jara na **bróst** khora, tak so **mějesche** straschny **kaschel** a **wumjetowanje**. Ja ßo napoßledku k **G. A. W. Mayerowemu bróstsyropej** s **Wrótßławja** wobroczich a wobßwědczam nětko jara rad, so je jenož tón **G. A. W. Mayerowy bróstsyrop** tak spodźiwnje pomhał.

W Draždźanach.

Wilh. Schramm, Falkenstraße.

Jenož prawdźiwy maja **G. A. W. Mayerowy brostsyrop** w bleschach po 8 nßl., 15 nßl. a 1 tl. na pschedań

Heinr. Jul. Lincka w Budyschinje,
W. Rotha w Lubija,
B. Kinne, haptykaŕ w Hernhucźe,
Jos. Löbmann w Schěrachowje,
Ed. Hiese w Nowosalzu,
haptykaŕ **Gerischer** w Ostritzu,
Schołta we Wotrowje a
Lehmann w Budestezach.

Lanoßymjenjowe klepotaki

ma na pschedań Rausendorf w Maleczizach pola Wosporka. K wohladanju ßu te ßame tež w Marschnerez korczmje sady ßerbskeje podjanskeje zyrkwje w Budyschinje.

NB. Jedyn tajki klepotak ßo sa 7 toleŕ hacž do města wobstara.

Ssymjenowy sapiß,

najpodobnische **kwětkowe** a **sahrodne ßymjenja** wopschijazy, sa kotrychž **czerstwoscź** a **prawdźiwoscź** ßo rukuje, poscźele na frankirowane požadanje **darmo** a **franko ßymjenjowane pschekupniza**

C. Wilhelmi w Draždźanach.
Pragerstraße No. 12.

Hischcźe žadyn ßrědk

njeje ßo psche khorhoscźe dychazych organow jako psche kaschel, psche wobcźežnoscźe brósta, schije a płuzow tak wulzyschnje jara hojazy wopokasał, kaž **běły bróstsyrop H. Leopolda & Co. we Wrotßławju.** Tón ßamy ma w bleschach po 6, 11 a 20 nßl. saßo na pschedań

A. B. Pannach w Budyschinje.

Jereje

kopu po 25 nßl. hacž po 1 tl. 15 nßl. porucza

David Berger.

Młody cžlowjek, kotryž chze stołytwarjeŕstwo nawuknycź, može pola stołytwarjerja J. Rencza w Nowych Koperzach do wuczby stupicź.

Lódźne pschewjesenje
wot
Bremena do Nordameriki.

Podpißany, wot kral. sakskeho knjeżerstwa konzeßionirowany agent wobstara paßażirow a wuczahowarjow na wubjernokraßnych, s **Bremena** do **Newyorka, Baltimora** a **Neworleansa** tydżeńszy wotjěsdżazych **parokódźach poknoznoněmskeho Lloyda,** kaž 1. a 15. dżeń kóždeho měßaza na wulkich tsimastowych **bremskich paketskich płachtokódźach** do **Newyorka, Baltimora, Quebeca, Neworleansa a Galvestona.**

Pschewjesne płaczisny ßu najtunscho postajene a podawa na napraschowanja rad darmo **wukasanje**

Handrij Lorenz w Pomorezach,
s hłownym komptoirom na budyskim dwórnischczu.

Spěschne poßłuženje.

Ernst Hämsch

prjedy Herrmann Seibt

na jerjowej haßy podla knjesa Aug. Grützнera

ßwoje najlěpje wuhotowane

kolonialtworowe, tobakowe a cigarrowe khlamy

kaž tež

destillaziju, rumowu a liqueurowu fabriku

k dobroczíwemu wobkedźbowanju porucża.

Tunje płaczisny.

Wulke wupschedawanje.

dla pscheßydlenja khlamow

J. T. Schulze,
na snutsknej lawskej haßy.

Bolosczsaczerjaza dźěczaza tinktura, dopokasana pschi dźěczjoch, pschi skaženym żołdku, bubnjenju, běżenju, rěsanju, kaschelu a dybawosczi; bleschku po 5 nsl.;

symski balsam (Frostbalsam), něschto wubjernje dobre pschewosabite stawy, bleschku po 2½ nßl.

porucża **haptyka w Rakezach**
Dr. **Hultzsch.**

Jena maßiwna dwajschoßowa khěża je w Bonjezach czo. 17 se ßwobodneje ruki na pschedań.

Wosjewjenje.

Po postajenju kralowskeho knjeżerstwa w Liegnitzu smeja ßo lětusche skótne wiki a pschekupske hermanki we Lasu

1. měrza,
2. augusta a
8. novembra.

Wjeßne grychty we Lasu.

Khěża czo. 20 w Nowych Makßezach pola Budyschina s rjanej ßadowej sahrodu je hnydom abo k 1. haperleje na pschenajecze. Wscho dalsche je shonicz pola wobßedżerja Jana Petzolda w Margarethenhěcze.

Wuczomnik pytany.

Sprawny hólczeż, kotryż chze rjemjenjerstwo (rymarstwo) nawukuycz, dostanje pola podpißaneho město.

E. G. Lenner.

W jenych budyskich kolonialtworowych khlamach może jutry ßyn sprawnych starschich jako wuczomnik pod spodobnymi wuměnjenjemi město dostacz. Wscho dalsche je shonicz we wudawarni Serb. Nowinow.

Nowiny „Die Presse in Wien, die kaiserliche Wiener Zeitung, die Constitutionelle Vorstadtzeitung in Wien, der Kikeriki in Wien, das Verordnungsblatt des kk. Minist. f. Cultus u. Unterricht in Wien, die Deutsche Allgemeine Zeitung in Leipzig" ßmy my w nastupanju nawěschtkow wotnajeli, tak so pschichodnje wschě, sa tute nowiny postajene wosjewjenja **woßebje jenoż pśches naß** ßo najlěpje a najtunischo wobstaraja.

Wschitkich, kiż wo to rodża, na to kedźbnych czinjo, poruczamy ßo k wobstaranju nawěschtkow do spomnjenych nowinow.

Haasenstein & Vogler
annonçowa expedizia w
Lipsku, Barlinje, Wrotßkawje, Frankfurcze nad Majnom, w Baselu, Kölnje, Hamburgu, Stuttgarcze, Winje, Zürichu, Genfje, (St. Gallen).

Wosjewjenje.

K rosrycžowanju dla wotmyßleneho sałoženja nusowanskeje dźěłarnje (Zwangsarbeitshaus) směje ßo

ßrjedu 2. měrza popołdnju w 3 hodźinach

w hoscźeńzu w Hucźinje shromadźisna, na kotruž ßu hižom knježa wjeßne grychty pscheproscheni.
Hewak pak budźa wschitzy witani, kiž wo tule naležnoscź rodźa.

Direktorium
klukschanskeho ratarskeho towarstwa.

Jene kschidło (Flügel),

ßylny a pěkny w synku ma dla njedostatka ruma hnydom (sa 30 toleř) na pschedań

Moritz Lehmann,
mydłowy fabrikant na bohatej haßy.

Soły (Aescher),

k hnojenju woßebje kmaneje leža někotre sta kórzow tunjo na pschedań a ßo hižom nětko skasanja horjebjeru w mydłarni

Moritza Lehmanna
na bohatej haßy.

Khofej cžisty a derje ßłodźazy, punt po 60, 66, 70, 75, 80, 90, 100 np., pschi wotewsaczu 5 puntow na ras punt hischcźe po 5 np. tunscho,

zokor w kehelach, punt po 47, 48, 49 a 50 np.;

jerje tuna po 17 tl., 14 tl., 13 tl., 12½ tl., kopa po 1½ tl., 1 tl. 12 nßl., 1⅓ tl., 1 tl. 5 nßl., 1 tl.

javacigarry, stara sprawna twora, 100 schtuk po 19 a 20 nßl.; 25 schtuk po 5 nßl.

pfalzske cigarry, stara sprawna twora, 100 schtuk po 14 a 15 nßl.; 25 schtuk 3¾ nßl. a 40 np.;

wschitke ordinarne a ßłódke palenzy po móžnoscźi tunje;

jahły, krupy, hroch, ßoczki, nudle, grieß, buny móže pschi wjetschich kupjach najtunischo wostajicź;

cžerstwe **ßuche droždźe**
porucźa

Carl Noack.

Por hólzow, kotrajž chzetaj jenu tudomnych schulow wopytacź, móžetaj wobydlenje s jědźu abo bjes jědźe dostacź na mjaßowym torhoschcźu cžo. 145 po 2 skhodomaj.

Njedźelu 27. januara

reje w Droždźiju,

na kotrež najpodwolnischo pscheproschuje

Mrós.

Njedźelu 27. februara
reje w korcžmje w Ssowrjezach.

Aukzia.

Wutoru 1. měrza popołdnju w 2 hodźinomaj budźa ßo w Sahrodnikez korcžmje w Scheschowje wschelake wězy na pscheßadźowanje pschedawacź, jako: möble, drasta a wjazore s pcžołkami wobßadźane kołcže.

Próstwa.

Njeby chzył knjes Nicžka w Eßenje tak dobry bycź a w Serbskich Nowinach drobnischo wopißacź, kak je ßo po prawym s tej žonu měło, na kotruž ßo w cž. 5 Serb. Nowinow spomina a kotraž bu jako na sdacźe morwa w Magdeburgu pohrjebana a kak je wona saßo k žiwjenju pschischła a na kajke waschnje wumožena.

Někotre dubjanske holcžki,
kiž Serbske Nowiny pilnje cžitaja.

Njesapomnicžka
na row
knjesa barona
se Schönberg-Bibran a Modlau.
Rodźeny 5. augusta 1800.
† 1. februara 1870.

Ty dha, naschich ßylsow ßwědko,
Boža semja — khowasch nětko
Pscheczela, kaž lědy druhdźe
Postanycź nam žadyn budźe; —
Tyßaz ertow poskorži:
Ach, ach! schto ßmy shubili!

Měj dźak! ßmilny, lubowany,
Khrystej ßwěrny namakany;
Spi dha derje, wumóženy,
Prócho s próchom stowařscheny,
Dobra nóz a božemje,
Semja njech cźi lóhka je!

Ale ruka Božej hnady,
Kiž wscho dobre płacźi rady,
Wotrunaj cźi tamnu stronu
S njesachodnej cžeßnej kronu,
Schtož cźi Sserbjo dółžimy,
Drohi njesapomnity!

W Łasu. H. S.

Nakładnik: J. E. Smoleř. Cišć L. A. Donnerhaka w Budyšinje.

Čisło 9. ~ 5. měrca. ~ 1870.

Serbske Nowiny.

Za nawěšćki, kiž maja so w wudawarni Serb. Nowin. při bohatych wrotach wotedać, płaći so wot rynčka 1 nsl.

Zamolwity redaktor a wudawar
J. E. Smoleŕ.

Kóžde čisło płaći 6 np. Stwórtlětna předpłata pola wudawarja 66 np. a na kral. saks. pósće 7½ nsl.

Wopschijecże: Najnowsche. — Swětne podawki. — Wobkowanje konjow. — Ze Serbow: S Budyschina. S Łahowa. S Jamnoho. S Wjeleczina. S Krapowa. S Wosporka. S Gokkojz. S Łasa. S Kamjeńza. S Porschiz. S Łupeje. S Běczij. — Pschilopk. — Nawěschtnik.

Płaćizna žitow a produktow w Budyšinje.

26. februara 1870.

Dowoz: 7150 kórcow.	Płaćizna w přerězku na wikach, wyšša.			nižša.			na bursy, najwyšša.			najniž		
	tl.	nßl	np.	tl.	nßl	np.	tl.	nßl	np.	tl.	nßl	np.
Pschenża	5	10	—	5	—	—	5	20	—	5	5	—
Rožka	3	22	5	3	17	5	3	23	—	3	21	—
Jeczmjeń	3	2	5	2	25	—	3	2	5	3	—	—
Wowß	2	—	—	1	25	—	2	—	—	—	—	—
Hróch	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Woka	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Raps	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Jahły	7	10	—	7	5	—	—	—	—	—	—	—
Hejduschka	5	15	—	5	10	—	—	—	—	—	—	—
Kana butry	—	20	—	—	18	—	—	—	—	—	—	—
Kopaßkomy	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Zent. ßyna	1	5	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—
Lane ßymjo	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—

Pjenjezna płaczisna.

W Lipsku, 3. měrza. 1 Louisd'or 5 toler 17 nßl. 9½ np., 1 połnowažazy czerwjeny skoty abo dukat 3 tl. 6 nßl. 5⅝ np.; winske bankowki 82⅜ (16 nßl. 4¼ np.)

Czahi sakskoschlesynskeje żelesnizy s Budyschina.

Do Draždżan: Rano 7 hodźinow 27 minutow*; dopołdnja 9 h. 5 m.; pschipołnju 1 h. 3 m.*; popołnju 4 h. 13 m.*; wječor 8 h. 21 m.*; w nozy 2 h. 41 m.**. 4 h. 19 m.

Do Shorjelza: rano 7 h. 51 m.*; dopołnja 10 h. 51 m.*; popołnju 3 h. 22 m.†; wječor 6 h. 52 m.*; wječor 9 h. 38 m.; w nozy 12 h. 36 m.; 1 h. 24 m.**

*) Pschisanknjenje wot a se Žitawy a Liberza (Reichenberga).

†) Pschisanknjenje do Žitawy.

Pschispomnjenje. Czahaj se znamjeschkom ** bjes Draždżanami a Shorjelzom jenož w Budyschinje a Lubiju sastawataj. Wonaj mataj jenož wosy prěnjeje a druheje klaßy a ma ßo sa billet ¼ wjazy płaczicz; dźeńske billety pschi nimaj njepłaczja.

Spiritus płaczesche wczera w Barlinje.

14 tl. 10 nßl. a 14 tl. 15 nßl.

pschenża 61—62 tl., rožka 40—44 tl.,

(to je: sa 25 pruskich kórzow.)

rěpikowy wolij (njeczischczeny) 13 tl. 10 nßl.

(Czischczeny, kaž ßo w Budyschinje pschedawa stajnje něhdże 1⅛ tl. drožschi.)

Najnowsche

Paris, 2. měrza. Schpanisti prynz Don Carlos, kotryž běsche wóndanjo s někotrymi druhimi knježimi do Lyona pschijěł, bu wot tamnischeje wyschnoscze teho dla s města wupokasany, dokelž je chzył do Schpanischeje pschestupicz a tam revoluziju sałożicz, so by nětczischе schpanische knježerstwo powalił a ßebje ßameho sa schpanischeho krala wuwołacz dał.

Don Carlos ma drje w Schpanischej tójschto pschecželow, ale woni sa njeho niczo dobycz njemóža, dokelž ßu pschiwißarjo, mohł rjez, reakcionarneje strony.

Bukareschт, 2. měrza. W jenym wokrjeßu je ßo prjedawschi rumunski wjerch Kusa, kiž je nětko w Parisu žiwy, sa ßejmskeho sapóßłanza wuswolił a ßejm je jeho wolbu sa dobru spoznał.

Petersburg, 1. měrza. W Parisu je wóndano knižka wuschła, w kotrejž ßo dopokasacz pyta, so by sa Franzowsku a sa Rußowsku jenak wužitne było, hdy byschtej mjes ßobu pschecželniwy swjask sczinikej.

Hamburg, 2. měrza. Lód je wotpłuwał a ßu hižom parołódże s morja do naschеho pschistawa pschijěłe.

Sakska. W kralowskim hrodźe w Drježdźanach bě 23. februara wulki dwórski bal, na kotrymž so wyšche kralowskeje swójby psches 300 wosebnych knjezich wobdźěli.

Wyšchi wučer Julius Zähler pschi Vitzthumskim gymnasiju (kiž je w swojim czasu budyski krajnostawski seminar wopytował,) je wot turkowskeho sultana rjad medžidi-4. rjadomnje dostał.

Profesor Semper, kiž je wotpaleny drježdźanski theater twarił a w lěcze 1849 dla něakajkeho wobdźělenja na tehdomnym njemerje cžěkał, je po pschemroschenju ministerstwa do Drježdźan pschijěł, so by pschi twarjenju noweho theatra se swojej radu pomozny był.

W Oelsnitzu je so wóndanjo rekruta Rocha teho dla fatšelił, dokelž je jeho serjant Weber tak pschesczehał, so wón to njeje wjazy wutracz mohł.

W Kamjenzu swjeczesche tamnische rjemjesnische towarstwo 27. februara 25lětny jubiläum swojeho wobstacza a buschtaj pschi tym kamjenski měschczan k. Hoffmann a pschedsyda budyskeho rjemjesnischeho towarstwa knjes s Wagner sa czesneju sobustawow pomjenowanaj.

Pruss. Kral je lubijskeho hamtskeho hetmana knjesa s Thielau sa czesneho ryczerja swjatojanskeho rjadu pomjenował.

Na połnóznoněmskim parlamencze w tu khwilu wosebje wo nowy kriminalny sakon jednaja. Wjele bu wo to ryczane, hacz dyrdja so wěste pschestupjenja kaž dotal se smjerczu khostacz, a ryczesche tež hrabja Bismark sa to, so by pschi tym wostako, kaž je było; ale skónczinje so wulka wjetschina sapossłanzow sa to wupraji, so dyrbi smjertna schtrafa pschichodnje spanycz. Wjes tymi, kiž sa tole posleńsche khłosowachu, běchu tež wschitzy sapossłanzy se Sakskeje: pschetoż w Sakskej je tajke khostanje hižom sahnate.

W Barlinje je w tu khwilu schulska kommišia połnóznoněmskeho swjasla shromadzena. Jako sakski kommisar je tam zyrkwinski a schulski radzicjel Dr. Gilbert posłany.

Awstria. W Prasy su w tutych dnjach sasso noweho měschczanostu (burgemeistra) wuswolili, dokelž winske ministerstwo dotal wuswolenych muzow sa dobrych sposnało njebě. Wuswoleny bu czěski měschczan Dittrich a móže bycz, so budze tón wot ministerstwa wobtwjerdzeny, dokelž, kaž němske nowiny pisaja, žadyn deklarant njeje. Ale kóždy Czech je, tak rjez, po prawym deklarant a tak tež Dittrich, tola so wón tak mjenowanu deklaraziju njeje podpisacz mohł, dokelž sapossłanz njeběsche.

Rußowska. Do Rußowskeje a to wosebje do płódneje a dosez czopkeje krajiny, kotraž Kawkas réka, je so w běhu sandzenych lét wjele czěskich swojbow pschesydliło. Czechojo su tam hižom někotre wsy sałożili a s powjesczow, kotrež su we wschelakich nowinach wosjewili, je widzecz, so so jim tam jara derje dże, wosebje dokelž su kraj sa jara tuni pjenjes a, mohł rjez, kaž darmo dostali a prěnschi czas zanych dawkow dawacz njetrjebaju. Tola je wot ruskeho knjezerstwa to wuměnjenje stajene, so maja tajzy, kiž chzedza so tam pschesydlicz, někotrych wustojnych ludzi prjedy do Kawkasa posłacz, so bychu sebi tucži kraj wobhladali a sebi wubrali, schtoż so jim najlěpsche bycz sda.

Wschelake němske nowiny pisaja, so je ruske knjezerstwo tojschto létnych stipendijow wot 200 toler sa tajkich mkodych zusych Sskowjanow wustajiło, kiž chzedza w Rußowskej studowacz a so moza tucži, hdyž su wustudowali, tam bórsy profesorske města dostacz. Lonsche léto je tam pjecza hižom 29 mkodzenzow s Awstrije studowako.

Wobkowanje konjow.

Pschednoschk k. hamtskeho skotolětkarja Walthera, dzerzany w bukiczanskim ratarskim towarstwje.

Waschnje, kak maja so konje wobkowacz, je so wosebje w nowischim czasu dale bole pschepytowacz a rosjasnjecz počało, — tajke pschepytowanje je pak tež jara wužitne tak derje sa jenotliwych wobsedzerjow koni, kaž tež sa zyły kraj. Wo tym so połnje pschedsmědzimy, hdyž wopomnimy, so móže jenoż tajki kóń połnu skužbu czinicz, kotrehoż kopyto je strowe a tež tajkeje fórmy, kaž so to skusscha; — a so najwosebnischi a najdrozschi kóń skónczinje nicžo hódny njeje, hdyž ma hubjene kopyto. My dale k tajkemu pschesmědzenju pschindzemy, hdyž wopomnimy, so so psches wopaczne wobkowanje kopyta kózde léto wjele stow koni tak skasy, so su wjele lét prjedy k dželu njekmane, hacz by to po prawym bycz smělo, — a my spósnajemy, so so psches to kózdolětnje wjele pjenjes shubi, pschetoż konje su w tu khwilu jara drohe wobsedzeństwo. Jenoż psches rosomne wobkowanje móže so tajka schkoda wotwobroczicz.

Kózde wobkowanje konja, njech so stanje, na tajkeż waschnje chze, kopytu a khódej konja trochu wadži; s tuteho hižom widzimy, kak wažne wobkowanje pschi nětczischej wyšokej konjazej płaczisnje je a kak wjele je na tym ležane, hdyž so derje a rosomnje wuwjedže, so njeby schkodu naczinilo.

Ja chzu nětko pokasacz, kak wopaczinje so wot njenawjedzitych kowarjow konje kowaja a kajka schkoda s teho nastanje, a chzu potom wukožicz pytacz, kajke kowanje je kopytu a konjej najmjenje schkódne.

Wina teho, so je kopyto a kowanje husto hubjenje, je: 1) **so so kopyto srěbjatow doscz njewothlada.** Pschirunaj kopyto srjebjecza, w konjemzu na hnoju wotczehnjeneho, s tym, kiž je na pastwischczach wulke narostko a ty dosez rosdźěla namakasch. Kopyta naschich srěbjatow su wulke, płone a mjehke; teho dla so tež postajenje jich stawow sa tym skožuje. Duž masch srěbjecu, so by dobre kopyto dostako, po możnosczi wonka wokoło běhacz

dacz; a kóżdy kowař, hdyż do żaneho dwora pschińdże, hdżeż ßu srěbjata, njech ßebi tu prózu wosmje, so ßebi jich kopyta wobhladuje, je wobrěsuje a na nje klepa. Psches to ßo kóń hižom w prěńschej mkodoschi na kowarja a jeho skutkowanje swuczi a na tajke waschnje ma kowař s nim potom w kowarni lohke dżěło.

So je kopyto a kowanje husto hubjene, na tym je też wina: 2) **so maja konjekowanje husto hischeże tajzy ludżo w rukomaj, kotsiž wo rosomnym kowanju ani najmjeńscheho wopschijecza nimaja.** My widżimy, so kowarjo s kopytami wězy sapoczinu, w kotrychž też ani proschk rosoma njeje, a sa tajke podkowy (podkowzy) kładżeja, kotrež wopokasaja, so tajzy kowarjo kopyto a jeho stutkowanje s zyka njesnaja, tak so s kopytom, mohk rjez, tak wobkhadżeja, kaž s kruchom drjewa, a na nje kruch schěny nakowaja, kotruż podkowu mjenuja. So je tajke njerosomne kowanje kopytu a konjej jara schkódne, to posdżischo dopokasamy.

Psches to, so wjele tajkichle kowarjow wo kowanju niczo njerosywja, pschińdże też, so jich kowarszy a wuczomniży niczo hódne njenawuknu, a tak ßo tale njelubosnosez wot jeneho czlowskeho s plaha na druhi pscheherbuje.

Jena wina je też to, so 3) **wobßedżerjo konjow wobkowanje sa njewažnu wěz dżerża a ju jenoż kowarjej,** abo schtoż je hischcże hórje, ßwojim mudrym pohonczam sawostaja.

Też dobry kowař, so by pohoncza pschi dobrej woli a ßebi dalsche dżěło sdżerżał, husto jenoż tak kowa, kaž pohoncz chze; dże potom kóń derje, dha je pohonczowa saßkužba, dże pak hubjenje, dha je to kowarjowa wina. Kajke hkupe wězy druhdy tajzy pohonczojo wot kowarja żadaja, wot teho mohk ja wjele powjedacz s teho czaßa, jako běch hischcże kowarski; ja ßo hischcże dżenßa hanibuju, hdyż na to pomyßlu, kak wjele kopytow ßym tehdy skasycz pomhak.

Hewak je też jena wina ta, so je 4) **kowanje do akkorda date.** Kowař ßebi mjenujzy s wobßedżerjom konjow wuczini, so chze jemu konje létnje sa tejko a tejko pjenjes kowacz. Wón pschi konjekowanju hižom tak wjele njesaßkuži, pola akkorda pak hischcże wjele mjenje. Wón je teho dla nusowany, prawje czežke podkowy kłasez; tute trjebaja pak tolsche hosdże a też wjele wjazy tych ßamych, s czimž ßo kopyto jara dżěrawe sczini a kóń jara njelepje khodži. (Pokraczowanje.)

Ze Serbow.

S Budyschina. Poßedżenja pschißaźneho ßuda ßo tu póndżelu 21. měrza sapoczinu a budże najprjódzy wěsty Fünfstück ßudżeny, kiž je w oktobru konscheho léta ßwojeho hólza skónzowak a ßebi ßam straschnu ranu saßadźik, kotruż ßu jemu pak sahojili. Saryczowař budże jemu k. ryczník Höckner sen.

S Lahowa. Jako wutoru 22. februara wjeczor we 8 hodżinach tudomny mischtr mkynk C. G. Rychtař lód wot wódneho koła prjecz rubasche, mějesche wón to njesboże, so bu wot koła ßobu nuts torhnjeny. Wón bu psches wulku dżěkawosez a prózu ludzi saßo s koła won wuczehnjeny, a pokasa ßo, so je na hkowje jara czežzy ranjeny. Dokelž ßo lěkarska rada a pomoz pilnje nakoża, dha chzemy ßo nadżijecz, so pschi żiwjenju wostanje.

S Jamnoho. Schtwórk 24. februara jědżesche tudomny pohonez Bohuwěr Masula s fóru tórfa domoj a chzyshche na puczu na wós saléscz. Pschi tym je pak ßo někak pschehladak a dele panyk, tak so jemu koło psches hkowu dżěsche a jeho tak wobschkodzi, so dyrbjesche sa krótki czaß wumrjecz.

S Wjeleczina. Póndżelu 21. februara jako na dnju, hdżeż je nasch wyßokodostojny knjes farař Wiczas (Lehmann) psched 40 létami w naschej woßadże ßwoje sastojnstwo nastupik, běchu ßo zyrkwinszy a schulszy prjódkstejerjo, wuczerjo, sastupjerjo gmejnow, kaž też wschelazy pscheczeljo a snaczi shromadżili, so bychu jemu s pschipósnaczom jeho ßwěrneho a luboscziwneho sastaranja duchowneho sastójnstwa ßwoje najwutrobnische sbożopschecza wuprajili. Bóh luby knjes chzyk jemu dale strowosez dacz, so by wón w naschej woßadże sbożomny 50létny sastojnski jubileum ßwjeczicz mohk.

S Krapowa. Sandżenu ßobotu 26. februara wudyri w domskich kublerja Augusta Wünsche woheń a je s hródżu do procha a popjeła pschewobroczi. Woheń je najskerje psches to nastak, so bě wuheń stary a hubjeny, a so ßo ßwinjorěsanja dla tón dżeń bóle tepjesche, hacz hewak. Wünschowa macz bě dżeń prjedy wumrjeła a dyrbjachu teho dla s jeje czékom psched pkomjenjemi czékacz.

S Wosporka. Ssobotu 26. februara wjeczor w 7 hodżinach ßu ßo tudy domske hosdżerja Augusta Wolfa a Heinricha Fischera wotpalike. Kak je woheń wuschok, njeje snate.

S Wosporka. Tudomna měschczanska rada wosjewjuje, so je tu schulski rektorat wuprosnjeny a so móże jón kandidat duchownstwa, ßerbskeje ryczе mózny, dostacz.

S Gołkojz w Delnych Łužizach pische „zaßnik" tu srudnu powjesez, so je tamnischi farař a wokrjeßny ßerbski schulski inspektar knjes Haußig 48 lét stary wumrjeł. Wón běsche też ßobustaw Maczizy Serbskeje w Budyschinje.

Pschi tutej składnosczi ßo w „zaßniku" też na to skorži, so w Delnej Łužizy na ßerbskich duchownych tak jara pobrachuje. Tak ßu w tu khwilu fary w Bukowje, Popojzach, Hochosach, w Modlej a Gołkojzach njewobßadżene, dokelž tam żaneho Sserba k wobßadżenju nimaja. A tola ßu to wscho města wot 700 hacz do 1000 toleř a wjazy. Nochze dha ßo tam żadyn hornoßerbski duchowny abo kandidat poddacz. Delnołużiska ryez sa nikoho

ſadźěwk byćz njemože ſ pſchetoz kóždy nâwjedźity horny Sserb ju ſa tſi měßazy tak kraßnje nawuknje, ſo może potom zyle derje prědowacz.

S Łaſa. Naſch prěni hermank, kiž ßo 1. měrza mějeſche, bě jara pěkny: luda a pſchekupzow běſche doſcz. Wſjele lndźi běchu drje wſchak jenoz jako pſchihladowarjo pſchiſchli, tola ßo pak tez doſcz pſchedawaſche a kupowaſche, tak ſo běchu ſ wjetſcha wſchitzy ſpokojni. Tez Łaſowczenjo běchu wſcho prawje duſchnje k hermankej pſchihotowali a jenicźke, na czoz ßo ludźo huntorjachu, to bě bkóto. — (Wot redaktora: Jeli chzyk nam něchtón drobniſchu rosprawu pſchipoßkacz, dha budże nam witana.)

S Kamjeńźä. Pſchi wottorhowanju jeneho twarjenja ſta ßo 1. měrza to njeſboże, ſo bu 20 létny murjeŕ Auguſt Pjetraſch k wot jeneje murje, kiž ßo njejapzy ſaßypny, tak ſtraſchnje ranjeny, ſo je ſtrach wo jeho ziwjenje.

S Porſchiz. Tudy je ßo 24. februara nowe ratarſke towarſtwo ſakoźiko a bu knjes kubleŕ Schpótka ſ Lěronja ſa pſchedßydu wuſwoleny. Pſched ſkónczenjom poßedźenja knjes Dr. Heiden ſ Pomorez pſchednoſchk wo najlěpſchim nakoźenju hnoja dźerźeſche. Sapißako je ßo bórſy 80 ſtobuſtawow.

S Łupeje. Wulka ſyma, kotruz létßa mějachmy, bě tez ſa naſchn khudźinu jara wobczeźna a mamy teho dla ſ wulkim dźakom na to ſpomnicź, ſo buchu naſchi khudźi wot naſcheho hnadneho knjejſtwa w Minakale ſ draſtu a drjewom bohacze wobdarjeni. To je ßo tez w druhich, do Minakala ßkuſchazych wßach, na to ßamo waſchnje ſtako.

S Běczíz. Schtwórtk 24. februara bu Hana roswěrowana Preuſkowa ſ Makych Dobßez na puczu wot jow do Kobliz morwa namakana. Wona bě 50 lét ſtara.

S Budyſchina. Hacz runje jenoz ſe ßkónzom taje, dha mějachmy w tychle dnjach tola doſcz wulku wodu, kotraz je lód po dźélbach hižom wotnjeßka. — Schkórzy tu hižom hwiſdaja.

S Budyſchina. Pſchi maſkeradze, kotraz ßo wutoru w tudomnej „ſocietecze“ wotdźerza, bu bjes druhim tez wot woßebnych ſemjanſkich knjezich ßerbſki kwaß na jara pyſchne waſchnje prjódkſtajeny.

S Budyſchina. Na tudomnym krajnoſtawſkim ſeminaru ßu ßo w běhu tuteho tydźenja létuſche pruhowanja ſapoczake, a je prěnje wotdźélenje pruhowanjow ſa wólbokmanoſcz hižom ſkónczene. To ßamo wobſtachu kk. Schäfer a Sieber, pomoznaj wuczerjej pſchi tudomnej měſchczanſkej wuczeŕni, Thomas, pom. wuczeŕ w Jaſonzy, Moſer, pom. wuczeŕ w Zitawje, a Bock, domjazy wuczeŕ w Hornjej Hórzy. F.

Prilopk.

* W Poſnanju (Poſen) je w nozy wot pjatka (4. februara) k ßobocze jedyn wojak na ſtraži ſmjerſnyk, hacz runje běſche we wulkim kożuchu a jenoz jenu hodźinu ſtražowacz trjebaſche.

* W Tonnje (w Gothaſkej) bu 18. februara chirurg Kühn, kiž běſche jenu holzu najprjedy ſawjedk a potom ſkónzowak, 'pſches guillotinu wot ziwjenja k ßmjerczi wotprawjeny.

* Twarjenje noweje żeleſnizy ſ Lubija do Rěczíz (Ritſchen), hdyż by ßo wona ſ barlinſko-ſhorjelſkej żeleſnizu ſjenoczika, je pſchiſwolene, teho runja tez twarjenje noweje żeleſnizy wot Shorjelza do Liberza (Reichenberga) w Czechach.

* Sakſke knjeżerſtwo chze pjecza lubijſko-zitawſku żeleſnizu kupicz; czehoz dla nětko akzije tuteje żeleſnizy w płacziſnje ßylnje horje du. — (Schto mi to pomha, hdyż ja tola żanych nimam. Redaktor.)

* S Rußowſkeje piſaja: Hacz runje ßmy tu ßylnu ſymu měli, dha je ßo kholera w nětkotrych wjetſchich měſtach ſahnéſdźika a nęſchto ludźi morika.

* S naranſkich Prußow piſaja wot 11. februara: Ssurowa ſyma je nam njeluboſnych hoſczow ſ wulkich polſkich léßow poßłaka: mjenujzy wczera pokaſa ßo na ſwirczinſkich leżomnoſczach 10 wjelkow.

* Njedaloko Łamowa (w Delnych Łużizach) je 5. februara dźékacżeŕ Heyland ſmjerſnyk a bliſko Nimaſchkhléba ßu 9. february tez jeneho njeſnateho ſmjerſnjeneho cżłowjeka namakali.

* We Winje je ſaßo jedyn kſcheſczijan k żidowſtwu pſcheſtupik a ßo wobréſacz dak.

* W jenej wßy w Poſnańſkej (Poſen) wulki pſchěrow abo kanal twarja. Jako běchu jedyn dźeń hižom wſchitzy dźékacżerjo woteſchli, tam murjeŕſki Hanka hiſchcze khwilu dźékaſche. Pſchi wurywanju pjerſchcze ſtorczi wón ſ kopaczu na nęſchto twjerde a trjechi, jako bě hiſchcze nęſchto pjerſchcze wotmjetak, na jedyn kaſchcz, kiž bě 7 centnarjow a 85 puntow czeżki. W nim bě ſa 8000 tl. ſtarych hamburgſkich pjenjes ſe 16. létſtotetka. Dokelż leżomnoſcz, hdyż bu tón pokład (ſchatz) namakany, krajej ßkuſcha, dha je jenu pokojzu pjenjes pruſka krajna kaßa, druhu pak ſpomnjeny Hanka doſtak.

* S Peſchta (we Wuherſkej) piſaja, ſo je tam hólczez, kotrehoz bě jedyn pjekarſki miſchtr lohko ſwoblekaneho ſe wſchelakim pjeczwom pſchi 17 gradach ſymy do jeneje bliſkeje wßy poßłak, na dompuczu ſmjerſnyk. Wón bu na bróſy morwy namakany.

* Se wſchelakich ruſkich měſtow piſaja, ſo je ßo tam wulkeje ſymy dla ſemja kwękaka a to ſ tajkim dźiwnym ropotom, ſo ßu ßebi najprjódzy na ſemjerżenje myßlili.

Drjewowa aukzia.

Póndźelu 7. měrza t. l. budźe ßo na hermancźanskim reviru dźělba khójnowych twarskich schtomow, klozow a wužitkowych kruchow, kaž twjerde a mjehke sbytkowe hromady na pscheßadźowanje pschedawacź. Shromadźisna je rano w 9 hodźinach w Kasprez kórcźmje w Njeradku.

Schtwórtk 10. měrza t. l. budźa ßo hromady wulěßowanych twjerdych a mjehkich źerdźow teho runja pschedawacź. Shromadźisna dopołdnja ½ 10 hodźinow na knježim dworje w Hermanezach.

Wuměnjenja budźa kóždy krócź psched aukziju wosjewjene.

W Njeßwacźidle 1. měrza 1870.

B. Unger,
wyschi hajnik.

Drjewowa aukzia.

Na lětonjanskich ležomnosczach budźe ßo póndźelu 7. měrza 30 stejazych loßow brěsoweho drjewa k wurodowanju na pscheßadźowanje pschedawacź.

Wuměnjenja budźa psched termiju wosjewjene. Shromadźisna w korcźmje w Lětonju.

A. Mieth.

Ssymjenowy sapiß,

najspodobnische **kwětkowe** a **sahrodne ßymjenja** wopschijazy, sa kotrychž **cźerstwoscź** a **prawdźiwoscź** ßo rukuje, poscźele na frankirowane požadanje **darmo** a **franko ßymjenjowa pschekupniza**

C. Wilhelmi w Draždźanach.
Pragerstraße No. 12.

---

ff. cźorne ßukna
sa
konfirmandow
porucźa po jara tunich płacźisnach

Emil Stancke
na žitnej haßy cźo. 52.

Hłowna shromadźisna

młodostneho towarstwa njedźelu 6. měrza popołdnju w 3 hodźinach w hoscźeńzu w Hucźinje. — Wschitkich młodych ludźi dobreje khwalby, kiž wopiłstwu poddacźi njejßu a ßu 17 lět stari — najpodwolnischo pscheproschuje

pschedßydstwo.

Wucźomnik pytany.

Hólcźez, kotryž chze ßedłarstwo nawuknycź, može pola podpißaneho pod spodobnymi wuměnjenjemi město dostacź.

W Budyschinje. **Fd. May.**

Spěschne poßłuženje.

Ernst Hämsch
prjedy Herrmann Seibt
na jerjowej haßy podla knjesa Aug. Grützner

ßwoje najlěpje wuhotowane

kolonialtworowe, tobakowe a cigarrowe khlamy

kaž tež

destillaziju, rumowu a liqueurowu fabriku

k dobrocźiwemu wobkedźbowanju porucźa.

Tunje płacźisny.

Wojerske towarstwo w Rakezach.

Dokelž je ßo w Rakezach **towarstwo** tak derje k wsajomnemu podpjeranju skhorjenych cźesczomnje s wójska puschcźenych **wojakow**, kaž tež k dawanju pohrjebnych pschinoschkow sa nich sałožiło, dha ßu wschitzy, we wokrjeßu rakecźanskeho ßudniskeho hamta a jeho wokolnoscźe pschebywazy cźesczomnje s wójska puschcźeni wojazy a wójnszy reservistojo pscheproscheni, so bychu ßo tutemu towarstwu po možnoscźi wjele pschisanknycź chzyli.

Sastupjenje do njeho ßo hacź do druheje njedźele měrza teho lěta **bjes** sastupneho pjenjesa stanje.

Samołwjenja njech ßo hacź k spomnjenemu dnju pola podpißaneju abo pak njedźelu

13. měrza t. l. popołdnju w 3 hodźinach

w Zindlerez restauraziji tudy stanu.

W Rakezach, 25. januara 1870.

Korla Pech, schußejowy běrka.
Handrij Müller, kowarski mischtr.

Hollandski mlókowy pólver.

Tutón, se starodawnych cźaßow dopokasany, s najlěpschich selow a korjenjow pschihotowany pólver, po jenej abo po dwěmaj łźizomaj wschědnje kruwom abo wowzam na prěnju pizu naßypany, pschisporja wobžernoscź, płodźi wjele mloka a sadźěwa jeho wokißnjenje. Pakcźik płacźi 4 nßl. a je k dostacźu w

hrodowskej haptyzy w Budyschinje.

Jene **kroßna**, se wschěmi k nim ßłuschazymi gratami ßu na pschedań

w Mjeschizach cźo. 24.

Porjadne wotpoßłanje łódźow ſ Bremena
do
Newyorka, Baltimora a Philadelphije.

Dwójzy ſa tydźeń, ßrjedu a ßobotu
pſches ſnate ſpěſchne bremſke parołódźne towarſtwa
„Norddeutſche Lloyd."

Dwójzy ſa měßaz, 3. a. 17. kożdeho měßaza,
pſches rjane, ſpěſchnjejěſdźaze, tſimaſtowe bremenſke płachtowe łódźe.

Naſymu a nalěto porjadne wotpoßłanje
do New-Orleansa a Galveſtona, a nalěto do Quebeea.

Spěſchne wobſtaranje, dobra a bohata jědź, kaž tež tunje pſchewjeſne płaczifny. Bližſche wukaſowanje pſches mje abo pſches mojich knjeſow agentow: w Budyſchinje knjes **M. A. Flanderka.**

Carl Joh. Klingenberg,
konzeſſionirowany łódźny expedient.

Łódźne pſchewjeſenje
wot
Bremena do Nordameriki.

Podpißany, wot kral. ſakſkeho knjeżeŕſtwa konzeßionirowany agent wobſtara paßažirow a wuczahowarjow na wubjernokraßnych, ſ **Bremena** do **Newyorka, Baltimora** a **Neworleansa** tydźeńſzy wotjěſdźazych **parołódźach połnoznoněmſkeho Lloyda,** kaž 1. a 15. dźeń kóždeho měßaza na wulkich tſimaſtowych **bremſkich paketſkich płachtołódźach** do **Newyorka, Baltimora, Quebeca, Neworleansa a Galveſtona.**

Pſchewjeſne płaczifny ßu najtunſcho poſtajene a podawa na napraſchowanja rad darmo wukaſanje

Handrij Lorenz w Pomorezach,
ſ hłownym komptoirom na budyſkim dwórniſchczu.

Wuczahowarjow do Ameriki
wobſtara
wot Hamburga a Bremena
tež w tutym lěcze po najtuniſchich płaczifnach ſ **parnymi** a **płachtowymi łódźemi** I. klaßy a wſche wukaſanja radlubje dawa

kral. pruſk. konzeßionirowany agent
M. Kahno w Klětnom pola Krjebje.

Jene kſchidło
ßylne a pěkne w ſynku ma dla njedoſtatka ruma hnydom (ſa 30 toleŕ) na pſchedań

Moritz Lehmann,
mydłowy fabrikant na bohatej haßy.

Wulke wupſchedawanje
dla pſcheßydlenja khlamow
J. T. Schulze,
na ſnutsknej lawſkej haßy.

Soły
k hnojenju woßebje kmaneje leža někotre ſta kórzow tunjo na pſchedań a ßo hižom nětko ſkaſanja horjebjeru w mydłarni

Moritza Lehmanna
na bohatej haßy.

Wotewrjene měſta
ſa pſchekupzow, ök. ſaſtojnikow, kaž tež ſa wſchěch druhich wobſtara kóždy czaß ſpěſchnje konz. mercantilſki bureau **C. L. Erler w Draždanach,** Wilsdr. Str. Nr. 13.

NB. Czeſczenym knjejſtwam wſchitkich drnžinow ßo kóždy czaß žadani ludźo darmo wobſtaraja.

Krajnoſtawſki bank.

W krajnoſtawſkej nalutowarni

ßo dla wobliczenja danje

wot 14. hacž ßobu do 31. měrza teho lěta

njeſkutkuje.

Druhe dźěła banka pſches to žaneho ſadźěwka njeczerpja.

Wupłaczenje nalutowarnſkeje danje ſtanje ßo wot 1. hacž ßobu 30. haperleje t. l.

W Budyſchinje, 23. februara 1870.

Krajnoſtawſki bank kralowſkeho ſakſkeho hornołužiſkeho markhrabinſtwa.

ſ Loeben.

Powſchitkomna aßekuranza w Trieſczе

(Assicurazioni Generali)

ſawěſczuje pſchi **rukowanſkim fóndsu** wot:

27 millionow 880,586 ſchěßnakow, 26 krajzarjow awſtr. czißła

a) **twory, mobilije, žnjeńſke płody** a t. d., kaž tež, hdyž to krajowe ſakony dowoluja, **twarjenja wſchěch druzinow** pſche **wohnjowu ſchkodu;**

b) **łubła na drohach** pſche **transportnu ſchkodu;**

c) poſticzuje ſawěſczenja na **žiwjenje człowjekow** na najwſchelakſche waſchnje ſa **najtuniſche twjerde prämije** a wuſtaja policy po **pruſkim kourancze.**

Towarſtwo wupłaczi w lěcze 1867 ſa 14,298 ſchkodowanjow ſummu wot 5 millionow 508 tyßaz 815 ſchěßnakow a 97 krajzarjow.

K kóždemu wukaſanju a k wobſtaranju ſawěſczenjow poruczeja ßo jako agentojo:

w Budyſchinje: **Ernſt Walther,**
w Ketlizach: **Korla Auguſt Berger.**
w Drjeczinje: **Jan Noack.**

Na woczomaj běbnym

je **ßwětoſnata w ſkutku prawa**

Dr. Whitowa wodźiczka ſa woczi

wot **Traug. Ehrhardta** w **Großbreitenbachu** w **Thüringſkej**, à **flacon** 10 nßl. najlěpje poruczicz. Tola njech ßebi kóždy jenož Dr. **Whitowu wodźiczku ſa woczi** wot Traugotta Ehrhardta žada, pſchetož **tuta** je jenož w **ſkutku prawdźiwa.** Jej ßu najwyſcho wjerchowſke koncežije ſpožczene a je ßebi wot 1822 ßwojeje **njepſchetrjecheneje hojazeje mozy** dla **wulku ßwětnu khwalbu** dobyła, ſchtož tyßazy wopißmow dopokaſuja. Poruczenja wobſtara knjes **Emil Menzner** w **hrodowſkej haptyzy** w Budyſchinje.

Njepſchetrjechena woßebnoſcz Dr. Whitoweje wodźiczki ſa woczi wot Traugotta Ehrhardta, je tudy pſchi ßłaboſczi a ſahorjenju woczow dobre ßwědczenje. Po radżenju trjebach **ßławnu Dr. Whitowu wodźiczku ſa woczi wot Traugotta Ehrhardta.** Hižom po 2króczným nakoženju czujach **ſnamjenite** polěpſchenje a nětko ßym wot boloſcze woczow zyle wumóżeny. K pſchiſporjenju prawdy! Kronheim, 6. měrza 1869. **Zeitler**, farař.

Hiſchcze žadyn ßrědk

njeje ßo pſche khorhoſcze dychazych organow jako pſche kaſchel, pſche wobczežnoſcze bróſta, ſchije a płuzow tak wulzyſchnje jara hojazy wopokaſak, kaž **běły bróſtſhrop H. Leopolda & Co. we Wrotßławju.** Tón ßamy ma w bleſchach po 6, 11 a 20 nßl. ſaßo na pſchedań

A. P. Pannach w Budyſchinje.

Boloſczſaczerjaza dźěczaza tinktura,

dopokaſana pſchi dźěczoch, pſchi ſkaženym žołdku, bubnjenju, běženju, rěſanju, kaſchelu a dybawoſczi; bleſchku po 5 nſl.;

ſyruſki balſam (Froſtbalſam), něſchto wubjernje dobre pſche woſabite ſtawy, bleſchku po 2½ nßl.

poručа **haptyka w Rakezach**
Dr. **Hultzſch.**

Młody człowjek, kotryž chze ſtołytwarjerſtwo nawuknycz, może pola ſtołytwarjerja J. Renča w Nowych Koperzach do wučby ſtupicz.

Wschu mužazu a hóležu drastu

ſa kóždy czaß lěta ſ najlěpſcheho bukſkina, ßukna a ſ druhich wutkow, kaž je móda ßobu pſchinjeße, ma we wulkim wubjerku po najtuniſchich płaczińach na pſchedań

C. W. Bitzka, bliſko radneje khěže.

Drjewowa aukzia.

Pjatk 11. měrza dopołdnja w 11 hodźinach budże ßo khójnowa huſczina, do Rabez ßłuſchaza, bjes Jeńkezami a Rabezami leżaza a ſe wſchelakeho wužitkoweho drjewa wobſtejaza jako ſ roſchtowych żerdźow, płotowych ryhelow, plumpowych ſchtendarjow a rołow w ſtejazych dźělbach k wurodowanju na pſcheßadźowanje pſchedawacź.

Wuměnjenja budża pſched termiju woſjewjene. Shromadźiſna w jeńkecźanſkim hoſcźeńzu.

H. Dietrich.

Drjewowa aukzia.

Sſrjedu 9. měrza dopołdnja w 9 hodźinach budże ßo na konjecźanſkich leżomnoſcźach 26 ſtejazych łoßow ſ pjeńkami k wurodowanju, teho runja 50 ſtejazych łoßow k ſpuſchcźenju na pſcheßadźowanje pſchedawacź.

Wuměnjenja budża pſched termiju woſjewjene. Shromadźiſna w tak mjenowanym „liſchcźim hajku.“

H. Dietrich.

Drjewowa aukzia.

W **lipicźanſkim** lěßowym reviru budże ßo w bliżſchu pónđźelu 7. měrza rano ½10 hodźinow wjetſcha dźělba rjanych twjerdych hromadow, pod wuměnjenjom naßadźenja, ſa hotowe pjenjeſy na pſcheßadźowanje pſchedawacź. — Shromadźiſna na haczenjach Wochez hata.

W Minakale, 2. měrza 1870.

Hrabinſka Einſiedelſka lěßowa inſpekzia.

Wulki wubjerk

cźornych draſtowych wutkow ſa

konfirmandow

porucża po jara tunich płaczińach

Emil Stancke

na żitnej haßy cźo. 52.

Katholſki Poſoł cźo. 5 je wuſchoł.

Sa konfirmandow.

Jendźelſki orleans cźorny a cźěmnobruny, hładki a muſtrowany k draſcźenju ſa konfirmandow porucża po jara tunich płaczińach

Reinhold Hartmann jun.

23. na ßerbſkej haßy 23.

Rolny a hoſpodarſki grat

budże ßo bliżſchu ßrjedu 9. měrza pola mje na pſcheßadźowanje pſchedawacź.

Beyer, aukzionatař.

Carl Forner

knihiwjaſař na bohatej haßy bliſko plumpy porucża ßwój ſkład **ßerbſkich ſpěwarſkich knihi** w jednorym a kraßnym ſwjaſku po pſchiměrjenej tunjej płaczińje ſ tym pſchiſpomnjenjom, ſo ßo tón krócź teho dla, dokelž ßu ſpěwarſke ſ drobnym pißmom roſpſchedate, tajke ſ wulkim pißmom ſa tu ßamu płaczińu, kaž hewak tamne, pſchedawaja. — Ssomocźany ſwjaſk ſ wobbitkami 2 tl.

Blachowa tafliczka ſ wurěſanymi ßłowami: **P. Schulze. Saalau.** je namakana a może ßo we wudawarni Serb. Nowinow ßaßo doſtacź.

Cźeſcźenym Serbam Budyſchina a wokolnoſcźe ſ tuthym najpodwolniſcho k nawjedźenju dawam, ſo ßym ßo w Budyſchinje jako khachleſtajeŕ ßaßydlik.

Auguſt Fuchs

na garbarſkej haßy cźo 422.

Wot redakcije.

Knjezej N. w Essenje. Hudančko, wot Was w č. 8 wozjewjene, je Marja Zimmerec w Brězowje prawje wuhudała. To je so tež wot 11lětneho Jana Bórša w Bórku stało a z Hermanec nam pisaja, zo po jich měnjenju „nan Kruža“ nichtón druhi njeje, dyžli mištr knot.

Knjezej D. w B. — Koncertna rozprawa hakle za tydźeń.

Nakładnik: J. E. Smoleŕ. Ciść L. A. Donnerhaka w Budyšinje.

Čisło 10. ~ 12. měrca. ~ 1870.

Serbske Nowiny.

Za nawěšćki, kiž maja so w wudawarni Serb. Nowin. při bohatych wrotach wotedać, płaći so wot rynčka 1 nsl.

Zamolwity redaktor a wudawar
J. E. Smoleŕ.

Kóžde čisło płaći 6 np. Stwórtlětna předpłata pola wudawarja 66 np. a na kral. saks. pósće 7½ nsl.

Wopschijecze: Swětne podawki. — Spěw. — Ze Serbow: S Budyschina. S Lahowa. S Bruueje. — Hanß Depla a Mots Tunka. — Zyrkwinske powjesce — Nawěschtnik.

Płaćizna žitow a produktow w Budyšinje.

5. měrza 1870.

Dowoz: 7111 kórcow.	Płaćizna w přerězku na wikach, wyšša.			nižša.			na bursy, najwyšša			najniš		
	tl.	ngl	np.	tl.	ngl	np.	tl.	ngl	np.	tl.	ngl	np.
Pschenza . .	5	15	—	4	27	5	5	22	5	5	7	5
Rožka . .	3	22	5	3	17	5	3	22	5	3	20	—
Jeczmjeń . .	3	—	—	2	25	—	3	2	5	—	—	—
Wowß . .	—	—	—	1	25	—	2	—	—	—	—	—
Hróch . .	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Woka . .	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Raps . .	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Jahły . .	7	10	—	7	5	—	—	—	—	—	—	—
Hejbuschka .	5	10	—	5	5	—	—	—	—	—	—	—
Kana butry .	—	22	—	—	19	—	—	—	—	—	—	—
Kopaßkomy .	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Zent. ßyna .	1	2	5	—	27	5	—	—	—	—	—	—
Lane ßymjo .	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—

Pjenjezna płaczisna.

W Lipsku, 10. měrza. 1 Louisd'or 5 toler 17 ngl. 6½ np., 1 połnowažazy cžerwjeny słoty abo dukat 3 tl. 6 ngl. 5⅝ np.; winske bankowki 82⅛ (16 ngl. 4¼ np.)

Cžahi sakskoschlesynskeje želesnizy s Budyschina.

Do Draždžan: Rano 7 hodžinow 27 minutow*; dopołdnja 9 h. 5 m.; pschipołnju 1 h. 3 m.*; popołnju 4 h. 13 m.*; wjecžor 8 h. 21 m.*; w nozy 2 h. 41 m.**. 4 h. 19 m.

Do Shorjelza: rano 7 h. 51 m.*; dopołnja 10 h. 51 m.*; popołnju 3 h. 22 m.†; wjecžor 6 h. 52 m.*; wjecžor 9 h. 38 m.; w nozy 12 h. 36 m.; 1 h. 24 m.**

*) Pschisankujenje wot a se Žitawy a Liberza (Reichenberga)
†) Pschisankujenje do Žitawy.

Pschispomnjenje. Cžahaj se znamjeschkom ** bjes Draždžanami a Shorjelzom jenož w Budyschinje a Lubiju sastawataj. Wonaj mataj jenož wosy prěnjeje a druheje klaßy a ma ßo sa billet ¼ wjazy płaczicz; dżeńske billety pschi nimaj njepłacza.

Spiritus płaczesche wczera w Barlinje.

14 tl. 10 ngl. a 14 tl. 20 ngl.

pschenża 61—63 tl., rožka 40—45 tl.,
(to je: sa 25 pruskich kórzow.)

rěpikowy wolij (njeczischczeny) 13 tl. 15 ngl.
(Czischczeny, kaž ßo w Budyschinje pschedawa stajnje něhdże 1⅛ tl. drožschi.)

W kniharni Smolerja a Pjecha je w němskej ryczi dostacz:

Do Ameriki! Wodžer sa wuczahowarjow wot fararja R. Neumana w New-Yorku. 10 ngl.

Wobßah: Wuczahowanje a powschitkomnosce (dobre a hubjene strony, prawy czaß, prawy pucz atd.). — Pschihoty. — Puczowanje — Na morju. — Wustupjenje na kraj. — New-York. — Woßebite podawki. — Do kraja nuts.

Jendżelszy ryczazy wuczahowar.
Wot G. M. Roß-a. 8 ngl.

Würzburgske runklizowe ßymjo,

rjany wulky žołty płód
porucza najtunischo

Carl Nowack
na swonknej lawskej haßy.

Sprawny hólczez, kiž chze krawstwo nawuknycz, móže do wuczby stupicz pola Handrija Matki na bohatej haßy czo. 86 w Budyschinje.

15—20 kop **woklepjow** leži na pschedań na kuble czo 35 w Malecžizach pola Wosporka.

Łužičan čo. 3 je wušoł

a wopřija: 1) Zalubowany. Spěw. 2) Serbowka. Historiska novella. Zeserbšćił K. A. Fiedleŕ. (Pokračowanje 3) Lubej. Spěw z lěta 1862 wot K. Pětrowiča. 4) Jan Gelanski, wučeny serbski bur. Wot K. A. Jenča. 5) Wosudna žeńtwa. Spěw wot Česle. 6) Kamjeńtua pruha. Stara powjesć z kupy Rany. Zdźělił H. Jórdan. (Skónčenje.) 7) Druzy wo nas. Podał J. Kral. 8) Spodźiwna wěc. 9) Čibka a Mudroń. 10) Z Budyšina a Łužicy. 11) Słowjanski rozhlad. Wot J. E. Smolerja. 12) Charada. 13) Wuhudanje charadow 2. cisła. 14) Listowanje.

Sakſka. Lód na Lobju je nimale wſchón, tak ſo ſa tych, kiž pſchi tutej rěcy bydla, létża ſchkrutow dla žadyn ſtrach njenaſtanje.

Jeho majeſtoſć kral Jan je knjeſej ſ Noſtitz-Walwitz, miniſtrej ſnutskomnych naležnoſczow a kralowſkeho domu, wulki kſchiž ſaſłužbneho rjadu ſpožežik.

Sakſki generalkonſulat we Warſchawje wjazy njewobſteji, dokelž je tam nětko generalkonſul połnóznoněmſkeho ſwjaſka poſtajeny, kotryž naležnoſcze ſakſkich poddanow, w Polſkej pſchebywazych, ſobu wobſtara.

Pruſy. Parlament nowy kriminalny ſakon ſa kraje połnóznoněmſkeho ſwjaſka pſchezo hiſchcze dale wuradžuje, hacž runje wěſte njeje, hacž budže ſwjaſkowa rada (Bundesrath) tutón ſakon ſa dobry ſpóſnaež, dokelž ſu w parlamencze ſmjertnu ſchtrafu ſ njeho wuczißnili.

Ruſki wulkowjerch Michał Nikołajewicž je ſ mandželſkej a dżeczimi do Barlina pſchijěł a ſo wot tam do Karlsruhe podał.

Kralowſki ſakſki miniſter baron Frieſen do Barlina pſchijědże, ſo by ſo nětkotry czaſ na poſedženjach ſwjaſkoweje rady a parlamenta wobdželił.

Němſki zkonſki parlament doſtanje wot knjeżerſtwow, k njemu ſłuſchazych tón namjet k wuradžowanju, ſo by ſo zko ſa khoſej wot 5 na 6 toler ſa centnar powyſchiło.

Po wujednanju bjes pruſkim a ſakſkim knjeżerſtwom a po pſchiſwolenju wobeju ſejmow je poſtajene, ſo maja tajzy ludžo, kiž ſu ſo ſ Pruſkeje do Sakſkeje abo ſe Sakſkeje do Pruſkeje pſcheſydlili, jenož w tym kraju dawki dawacz, kotrehož poddanjo won ſu. Ssuli pak w Sakſkej abo Pruſkej 5 lět ſa ſobu ſtajnje bydlili, dha dyrbja dawki w tym kraju płaczicz, hdżež bydla. — (To je ſo teho dla poſtaſiło, dokelž dyrbjachu tajzy ludžo hacž dotal dawki we woběmaj krajomaj dawacz.)

Winſke nowiny powjedaja, ſo chzetaj ſo hrabja Bismark a hrabja Beuſt w cżeſkim, na ſakſkich mjeſach ležazym měſtaſchku Bodenbachu hromadu ſeńdž, ſo byſchtaj to a wono wuradžikoj. — To drje najſkerje wěrno njebudże.)

Awſtrija. Winſke miniſterſtwo je nowowuſwolenego prażſkego měſchczanoſtu Dittricha wobtwjerdżiło.

Miniſter Giſkra běſche, kaž ſmy njedawno hižom na to ſpomnili, dweju wažneju Czechow, mjenujzy Dr. Riegera a Dr. Sladkowſkeho do Wina pſcheproſyczi dał, ſo by tam miniſterſtwo ſ nimaj jednało, kak by ſo nowa awſtriſka konſtituzija ſ požadanjemi Czechow wurunacz hodżiła. Rieger a Sladkowſki njejſtaj pak do Wina ſchkoj, ale w liſcze, hacž runje jara ſdwórliwje a pſchecżelniwje piſanym, krucze wuprajikoj, ſo wonaj ſ nětkżiſchim winſkim miniſterſtwom jednacz njemożetaj, dokelž ſu požadanja Czechow w tak mjenowanej deklaraziji hižom woſjewjene a dokelž w Czechach wěrja, ſo tajke jednanje pſchi tym, kak je miniſterſtwo Czechow hacž dotal pſcheſcżehało a hiſchcze pſcheſcżeha, tola požadaneho dobreho kónza dożpicz njemoże, a ſo jimaj wyſche teho cż bjes ſaſtupjenja morawſkich Czechow jednacz možno njeje. — (Ta zyła wěz żane druhe wotpohladanje nima, hacž ſo chzyſche miniſter Giſkra ſ njej pſched ſwětkom někaiku kelliju ſejhracz, ſo by potom prajicz mohł: hlajcze, ja chzych ſo ſ Czechami ſjednacz, czi pak wo mojej dobroczinoſczi niczo wjedżecz nochzedża. Bjes tym pak Czechojo derje wjedża, ſo by ſo Giſkra jenož tehdom ſjednał, hdy bychu woni do wſcheho ſwolili — a do tajkeho ſjednanja ſo woni wohladaja.)

Bajerſka. Kral je po dołhim rosmyſlenju dotalneho miniſterpſchedſydu wjercha Hohenlohe ſe ſłużby puſchcził a na jeho měſto hrabja Bray, dotalneho poſłanza na winſkim dworje, powołał. — (Wjerch Hohenlohe je teho dla wotſtupicz dyrbjał, dokelž ſo wjetſchinje ſejma jeho politika njelubi. Wón běſche mjenujzy bole pruſkoněmſkeho ſmyſlenja, hacž ſo bajerſkemu lubej ſpodobaſche, pſchetoż w Bajerſkej wjele ludži niczo wo pruſkoněmſkej politizy wjedżecz nochze.)

Franzowſka. Dokelž ſo czaſ bliži, hdżež chzedża na konzilu w Romje wo bamżowej njemolnoſczi wothłoſowacz, dha je pjecza miniſter Daru bamżej piſał, ſo franzowſke knjeżerſtwo po ſwojim ſtarym prawje poſłanza do Roma poſczele, kiž ſmeje tam pſchi jednanju wo tuto nowe dogma měnjenje franzowſkeho knjeżerſtwa wuprajicz.— (Daru, kaž ſo ſda, bamżowu njemolnoſcz ſa poſtajenje dżerži, kotrez mohło ſwětnym knjejſtwam ſchkódne byez.)

Awſtriſki arzywójwoda Albrecht hiſchcze pſchezo w Pariſu pſchebywa a tam ſ nim ſe ſtrony khěżorſkeho dwora jara czeſczomnje wobkhadżeja.

Mandżelſki wuhnateje ſchpaniſkeje kraloweje Iſabelle je franzowſke ſudniſtwo pſchecżiwo ſwojej mandżelſkej k pomozy powołał a to teho dla, dokelž wona pſches měru wjele pjenjes pſchecżinja. Wón je jej ſakaſał, pjenjesy wudamacz, jeli ſam k temu ſobu pſchiſwolił njeje.

Ruſowſka. S Warſchawy piſaja, ſo ſo tam ruſki khěżor a pruſki kral w prjódſtejazym nalěcże ſeńdżetaj a ſo ſo teho dla hižom w jenym tamniſchim khěżorſkim hrodże pſchihoty ſa tajki wopyt cżinja.

Nětcżiſchi czaſ.

Hłoſ: Zion jara ſtyſknje proſy.
(Na požadanje wotcżiſchczane.)

Ach, kak nětko poſběhuje
Swoju hłowu njewěra,
Sjawnje tajkich ſanicżuje,
Kiž ſcheze wěrja do Khryſta.
Schtóż je we wěrje njewěſty,
Bdże nětk lohzy molemy:
K ſwěrnoſczi nětk — luba duſcha —
Kruta, żiwa wěra ſkuſcha.

Nětko ludźo město Boha
Cźłowski rosom postaja,
Khrystußowa wucźba droha
A joh' krawna saßłużba
Je jim něschto sastarske,
Schtoż je nětko njemusne:
Ssamnu prawdoscź posběhuja,
Dobre skutki podtykuja.

Nochzesch wschitko cźinicź ßobu,
Schtoż sky lud nětk spocźina,
O, dha ßměchi cźerja s tobu
A cźe „mukař" njenuja,
Něka: „wón chze lěpschi bycź."
Ach, to dyrbjak kóżdy chzycź!
Lěpschi bycź ßej prózu dawacź,
Sswoje brachi wotkkadowacź.

Schto pak ßwěrny kscheseźan rodźi
Wo toh' ßwěta hanjenje,
Wón tu ßwěru ßwój purź khodźi,
Wě so runje k njebju dźe;
Haj joh' duch ßo radostnje
K njebju horje posběhnje,
A tak sćerpliwje na ßwěcźi
Snjeßu wschitko Boże dźěcźi.

Biblija, to Boże ßkowo
Jim jich pucź a ßwěza jo,
Hacź teź sky lud pschezo s nowoh'
Ryczi a teź pische to:
So ta ßwjata biblija
Wjele tajkich wucźbow ma,
Kiż ßu cźłowske wumyßlenje. —
Njewěrcźe pak temu ženje!

Bożo, Wotzje w twojej mozy
Njebjo, semja, wschitko je;
Nětk ßo njelutuje prózy, —
Każ je kóżdom' snajome, —
So by rosom cźłowjecźi
Město Boha stajili:
Ty pak trjebasch ßkowcźko prajicź,
A jich stósćź ßo dyrbi stajicź.

Pomhaj Khrystschcźe, Ssyno Boži,
Pomhaj twojom' stadleschkej,
Kiż ßo nětk na tebje skoži
A na twoju ßwjatu krej;
Nětk ski ludźo na ßwěcźi
Ssu ßo saßo skhroblili,
Bójsku cźesćź, kiż ßkuscha tebi,
Nadscho pschizpicź ßami ßebi.

Bożo, Knjeże, Ducho ßwjaty
Paß nětk twoje stadleschko,
So nam njebdźe żadyn wsaty
Wot toh' wjelka helskeho;
Daj, so tola bychmy my
W tutym cźaßu njewěry
Tebi ßwěrni sawostali,
Njebjo, twój raj, herbowali.

Wotzje, Ssyno, ßwjaty Ducho,
Boża ßwjata Trojiza!
Nakhil twoje hnadne wucho
K próstwam twojoh' stadleschka;
Ach, my khudźi hrěschniźy
Ponižnje cźe proßymy:
Wußkysch nasche sdychowanje,
Hameń, njech ßo wěscźe stanje.

Pětr Mjónk.

Ze Serbow.

S Barta. Dźeń 27. februara ßwjecźeschе ßo w Budyschinku ßerbsko-němski spěwanski ßwjedźeń, na kotryż bu też nasche spěwanske towarstwo pscheproschene. Bě to ßwjedźeń, kajkiż w naschich hornjołużiskich wßach porědko nadeńdźemy a teho dla bjes dźiwa, so bu też wot wjele druhich pscheproschenych hosćzi wopytany. W ßwjedźeńszy poßwěcźenej a s pletwami wupyschenej sali budyschcźanskeho hoscźenza postrowi naß Bartski najprjódy pschedßyda budyschcźanskeho spěwanskeho towarstwa knjes Dittrich s Porschiz. Na to sapocźa ßo koncertny dźěl teho ßwjedźenja se spěwom: Toh' krala żohnuj Bóh. Spěwanje, pod nawjedowanjom knjesa wucźerja Bernharta, měłesche ßo tak, so spěwarjo wobeju towarstwow po rjadu wustupowachu a ßwoje spěwy bje-wscheho poruka k wulkemu spodźiwanju wschitkich hosćzi pschednoschowachu. Skónczńje sapocźa ßo bal s wojerskej hudźbu, pschi kotrymż ßo stari a mkodźi wulży jara swjeżelichu, tak so kóżdy każ spěwař, tak też poßkuchař s wjeßołej a spokojenej myßlicźku ßwój dompucź nastupi. Pschispomnicź mamy hischcźe so bu pschi tutej skkadnosćzi też na khudźinu spomnjene, a je ßo 1 tl. 20 nßl. 2 np. sa budyschinsku khudźinu nawdako. Sskawa, tajkim spěwarjam! Njech ßo jich prózowanje pschichodnje też s tej ßamej pilnosćzu a ßwěrnosćzu stanje każ dotal.

S hole. Psches staroscź klukschanskeho ratarskeho towarstwa je minakakskej gmejnje dowolene, kóżdu prěnju wutoru měßaza w Minakale skótne wiki dźerżecź.

W tudomnej wokolnosćzi ßo wjele skotu wotrzehnje a widźachmy też hižom dotal skótkupowarjow po wßach khodźicź; też namakachu ßo tajzy, kiż skót měnjachu abo wobstarachu. Wscho na to pokasuje, so by woßebje sa mjeńschich ratarjow dobre było, hdy bychu ßo tajke wiki w bliskosćzi sakoźike. Niż pak jenoż minakakska gmejna, ale też wokolne wßy lubja wschu móżnu pomoz: pucźe ßo porjedźa, rjane městno k wotdźerżenju skótnych wikow budźe wubrane a wschitko druhe tak wobstarane, so bndźe ßo kóżdemu lubicź.

Nadźija je teho dla wulka, so też s daloka kupowarjo pschińdu, dokelż wschitko w hromadźe namakaja, schtoż prjedy tu a tam pytacź dyrbjachu. Wěste je, so budźa też wobßedźerjo wjetschich kubkow a też rycźerkublerjo skót na wiki stajicź dacź, dokelż ßu runje minakakssku wokolnosćź sa najlěpschu w tajkim nastupanju spósnali.

Kaž je ßkyſchecz, dha njebudże ßo ſa wuſtajenje ſkotu żadyn pjenjes płaczicz trjebacz, hacz runje pſchiprawa gmejnje wjele wudawkow naczini. Teho dla móże kóżdy, woßebje hdyż daloko nima, tam loħzy ſe ßwojim ſkotom pobycz, jón tez derje pſchedacz abo pſcheměnicz, dokelż je nadżija, ſo naß tehdy, hdyż budża w Minakale prënje ſkotne wiki wotdżerżane — mjenujzy 5. haperlej — ſyma cżiſcże wopuſchczi a nalëczo ſ rjanym cżaßom pſchiñdże.

S Lahowa. Se ſrudobu mamy woſjewicz, ſo ßo naſch miſchtr mkynk C. E. Rychtaŕ, kotryż bëſche, każ ßmy tydżenja pißali, do koła pſchiſchoł, njeje pſchi żiwjenju ſdżerżecz móhł ale je 4. měrza wumrjeł.

S Bruneje. Ssrjedu 3. měrza dżëſchtaj tudomny dżëkacżeŕ G. Kreiſcha a tudomny wotrocżk Michał Schreiber (ſ Kulowa) ſ rejow domoj. Kreiſcha, kiż bë na Schreibera jeneje holzy dla rosſkobjeny, dżëſche do prëdka a pſchëd knjeżimi wrotami na njeho cżakaſche. Jako Schreiber pſchiñdże, bu wón wot Kreiſche nadpanjeny, ſo ßo bjes wobëmaj puki ſbëhnychu. Pſchi tym bu Kreiſcha tak rosbity, ſo w hródżi wumrje, hdżez bë jeho Schreiber hiſchcże żiweho dowlekł.

S Budyſchina. Po woſjewjenju tudomneje kralowſkeje krajſkeje direkzije budża ßo lëtßa w Draždżanach ſa evangelſkich Sserbow ßerbſke Boże ßkużbje w tamniſchej kſchiżnej zyrkwi na ßlëdowazych njedżelach dżerżecz: 1) njedżelu Lätare, 27. měrza, 2) prënju njedżelu po ßwjatej Trojizy, 19. junija, 3) 14. njedżela po ßwj. Tr., 18. ſeptembra a 4) druhu njedżelu adventa 4. decembra.

S Budyſchina. Wot tudomneho ßuda bu 1. měrza dżëkacżeŕ Jurij Mikanja wſchelakich paduchſtwow dla k 4lëtnej khoſtarni wotßudżeny. Wón je prjedy hižom ſchëſcz ras w dżëkarni abo khoſtarni pobył.

S Budyſchina. Na tudomnym evangelſkim ſeminaru wobſta tón tydżeń druhe a tſecze wotdżëlenje kandidatow wucżerſtwa pruhu wolbokmanoſcze. Bëchu to kk. examinandojo: Kern a Stoß, pomoznaj wucżerjej w Lubiju, Söhnel a Ditrich, pomoznaj wucżerjej w Żitawje, Benſch, ſchulſki vikar w Ketlizach (Sserb), Schmidt, pom. wucżeŕ w Sebnitzu, Neumann, pom. wucżeŕ w Oberſteinje, Rjek, pom. wucżeŕ na Żidowje (Sserb), Lehmann, pom. wucżer w Draždżanach, Kubiza, pom. wucżeŕ w Budeſtezach (Sserb), Wolf, ſchulſki vikar w Kunnersdorſje, Měrcżin, pom. wucżeŕ w Gersdorſje (Sserb) a Semmer, pom. wucżeŕ w Hołbinje.

F.

Hans Depla a Mots Tunka.

Mots Tunka. To je tola ſlë na ßwëcże, ſo ludżo dobrotu njepſchipoſnaja.

Hanß Depla. Ale, hdże dha ßu tak njedżakomni?

M. T. Nó, w Ssakezach. Tam bë mjenujzy pſchi tej wulkej ſymje jena dżowka ſtajnje cżopku bleſchu wotrocżkej do koża noßyła, a junu, jako jej woda pobrachowaſche, chżyſche kożo ßama wohrjecż.

H. D. Ach ta dobra duſcha tola!

M. T. Ale jako wotrocżk pſchiñdże, dha ju na měſcże wuhna a ta wboha holcżka jemu nëtko do wocżow pohladacż njemoże.

H. D. Haj wſchak haj, njedżak je ßwëta ſda.

Cyrkwinske powjesće.

Wěrowanaj:

Michalska cyrkej: Handrij Pëtſch, ſahrodnik w Brëſowje, ſ Hanu Khryſtianu Roblez ſ Raboz.

Křćeni:

Pëtrowska cyrkej: Handrij Ernſt, Handrija Ernſta Brühla korcżmarja-najeńka, ß. — Hermina Sidonia, Jana K. Nowaka, měſchcżana, khëżerja a pſchekupza, dż. — Pawoł Auguſt Max, Pëtra Auguſta Rjecżki, khëżerja a tyſcherſkeho miſchtra, ß. — Hana Helena, Ernſta Syndy, wobydlerja, dż. — Hana Marja, Handrija Ducżmana, měſchcżana, khëżerja a ſchtrympparja, dż.

Michalska cyrkej: Helena Karolina, Jana Korle Lehnerta, wëtrnikarja-wobßedżerja we Wulkim Wjelkowje, dż. — Jan Hermann, Jana Janaſcha ſ Delan w Brëſowje, ß. — Marja n. dż. na Żidowje. — Marja Amalia, Jana Nowaka, wobydlerja na Żidowje, dż. — Hana Erneſtina, Handrija Funfaka, kupza pod hrodom, dż. — Jan Auguſt, Jana Nowaka, wobydlerja w Dobruſchi, ß.

Katholska cyrkej: Jurij Auguſt, Jakuba Auguſta Wjerjabja, murjerja ß.

Zemrjeći:

Dżeń 3. februara: Auguſt Nowak, ſchewſki ſ Woleſchnizy, 22 l. — 10., Johanna Khryſtiana, Michaka Mużika, měſchcżana a khëżerja, dż., 21 l. 8 m. 21 d. — 11., Jan Ernſt, Pëtra Kulki, khëżerja na Żidowje, ß. 4 m. 8d. — 13., Marja rodż. Wjazkez ſwudowjena Müllerowa, njebo Bohuwëra Stelziga, khëżerja a polerja w Hrubjelcżizach, wudowa, 69 l. 9 m. — Martha, Hermanna Adolfa Reutera, pianofortehkoßowarja na Żidowje dż. 1 l. — Ernſt Guſtav, Aug. Krala, murjerja, ß., 7 m. — Ernſt Adolf, n. ß. w Jeńkezach, 21 d. — 17. februara: Korla Richard, Jana Bohuwëra Pjetſchki, wobydlerja, ß., 5 m. 9 d. — 20., Jan Auguſt, Hadmaa Schlamarja, wobydlerja, na Żidowje, ß., 2 l. 2 m. 28 d. — 21., Hana, njebo Michaka Pjetaſcha, wobydlerja na Żidowje, dż., 17 l. — 22., Ernſt Bohuwër, Korle Auguſta Grützmarja, mkynkeho w Jeńkezach, ß., w Zyżezach, 4 m. — 23., Louiſa, Korle Bjedricha Kopfa, prjedawſcheho hoſpodarkeho w Sſkonej Borſchczi, dż., 6 m. 3 n.

Pſchiſtojna holza, kiż je w kuchinje trochu naſhonjena, może k 1. haperleje w Budyſchinje ßkużbu doſtacż. Wſchodalſche we wudawarni Serb. Nowinow.

Nëkotre duby

ßu na pſchedań na kuble 28 w Porſchizach

Wulki wubjerk hólczajeje drasty
ſa konfirmandow
po najtuniſchich płaczíſnach
w ſłotej hwězdze po 1 ſkhodze na žitnych wikach.
P. Baruch.

ff. czorne ßukna
ſa
konfirmandow
porucza po jara tunich płaczíſnach
Emil Stancke
na žitnej haßy czo. 52.

J. T. Reimann
w Budyſchinje
ſ napſchecza theatra
porucza ßwoje
kolonialtworowe, tobakowe a cigarrowe khlamy ſ deſtillaziju a palenzpſchedawarnju
k dobroczíwemu wobkedžbowanju.
Wſcheho jenož ſprawna dobra twora a tunje płaczíſny.

Drjewowa aukzia.

Khójnowe drjewo, na ſchtyrjoch kórzach leżomnoſcze ſtejaze, bjes kotrymž ßu klozy, a palne drjewo budze ßo 17. měrza 1870 rano w 10 hodžinach w Khroſcze pola Minakała po loßach na pſcheßadžowanje pſchedawacz.

G. A. Köhler.

Drjewo na pſchedań.

Na kolbiczańſkim reviru bjes Schczeńzu a Hermanezami je zyle jadriwe twarſke drjewo, deſkowe klozy, drjewo k rokam a ryhelam ſ wotwoženjom, kaž ßo kóždemu ſpodoba a wſcho we wſchelakej tokſtoſczi na pſchedań.

Sauer a Müller.

Drjewowe aukzije.

W tudomnych knježich lěßowych revirach budze ßo na ßlědowazych dnjach drjewo ſa hotowe pjenjeſy na pſcheßadžowanje pſchedawacz:

póndželu 14. měrza dopołdnja ½10 hodžinow, něhdže 100 ßuſchizowych hromadow a dželba bunowych žerdžow. — Sapoczatk pſchi rajtbonje w Drobach;

ſchtwortk 17. měrza we kupjanſkim lěßowym reviru něhdže 100 teho runja hromadow. — Sapoczatk pſchi ſchwinczich jamach.

W Minakale, 8. měrza 1870.

Hrabinſka Einſiedelſka lěßowa inſpekzia.

Hiſchcze žadyn ßrědk

njeje ßo pſche khorhoſcze dychazych organow jako pſche kaſchel, pſche wobczeżnoſcze bróſta, ſchije a płuzow tak wulzyſchnje jara hojazy wopokaſak, kaž **běły bróſtſyrop H. Leopolda & Co. we Wrotßławju.** Tón ßamy ma w bleſchach po 6, 11 a 20 nßl. ſaßo na pſchedań

A. P. Pannach w Budyſchinje.

¾ **draſtowe kattuny**, kohcž po 3 nßl.,
¾ **draſczenja** we wſchelakich muſtrach kohcž po 4 nßl. a drožſcho,
¼ **draſczenjſchcza**, kohcž po 3 nßl. a drožſcho,
czorny mohair a wołmjany atlas, kaž też
brune luſtres k draſcze ſa konfirmandow
we wſchěch dobroſczach
wſchelake czorne a melirowane double-ſtoffy
k mužazej a hóležazej draſcze
porucza jako wobkedžbowanja hódne
Julius Hartmann
w Budyſchinje
na rožku mjaßoweho torhoſchcza

Khežna leżomnoſcz

w Jitku pola Rakez něhdže ſ 1 kórzom pola a łuki je wotemrjecza dla tunjo na pſchedań. Wſcho dalſche je ſhonicz pola gmejnſkeho próbkſtejerja Pawlika tam.

Wschu mužazu a hólčžu drastu

ſa kóždy czaß lěta ſ najlěpſcheho bukſkina, ßukna a ſ drubich wutkow, kaž je móda ßobu pſchinjeße, ma we wulkim wubjerku po najtuniſchich płaczíſnach na pſchedań

C. W. Bitzka, bliſko radneje khěže.

Porjadne wotpoßłanje łódźow ſ Bremena

do

Newyorka, Baltimora a Philadelphije.

Dwójzy ſa tydźeń, ßrjedu a ßobotu
pſches ſnate ſpěſchne bremſke parołódzne towarſtwa „Norddeutſche Lloyd.“

Dwójzy ſa měßaz, 3. a. 17. kóždeho měßaza,
pſches rjane, ſpěſchnjejeſdźaze, tſimaſtowe bremenſke płachtowe łódźe.

Naſymu a naléto porjadne wotpoßłanje
do New-Orleansa a Galveſtona, a naléto do Quebeca.

Spěſchne wobſtaranje, dobra a bohata jědź, kaž też tunje pſchewjeſne płaczíſny. Bliſche wukaſowanje pſches mje abo pſches mojich knjeſow agentow: w Budyſchinje knjes **M. A. Flanderka.**

Carl Joh. Klingenberg,
konzeſſionirowany łódźny expedient.

Łódźne pſchewjeſenje
wot
Bremena do Nordameriki.

Podpißany, wot kral. ſakſkeho knjeżerſtwa konzeßionirowany agent wobſtara paßażirow a wuczahowarjow na wubjernokraßnych, ſ **Bremena** do **Newyorka, Baltimora** a **Neworleansa** tydźeńſzy wotjěſdźazych **parołódźach połnoznoněmſkeho Lloyda,** kaž 1. a 15. dźeń kóždeho měßaza na wulkich tſimaſtowych **bremſkich paketſkich płachtołódźach** do **Newyorka, Baltimora, Quebeca, Neworleansa a Galveſtona.**

Pſchewjeſne płaczíſny ßu najtunſcho poſtajene a podawa na napraſchowanja rad darmo wukaſanje

Handrij Lorenz w Pomorezach,
ſ hłownym komptoirom na budyſkim dwórniſchczu.

Wuczahowarjow do Ameriki

wobſtara

wot Hamburga a Bremena

też w tutym lěcze po najtuniſchich płaczíſnach ſ **parnymi** a **płachtowymi łódźemi** I. klaßy a wſche wukaſanja radłubje dawa

kral. pruſk. konzeßionirowany agent

M. Kahno w Klětnom pola Krjebje.

Krajnoſtawſki bank.

W krajnoſtawſkej nalutowarni

ßo dla wobliczenja danje

wot 14. hacž ßobu do 31. měrza teho lěta

njeſkutkuje.

Druhe dźěła banka pſches to žaneho ſadźěwka njeczerpja.

Wupłaczenje nalutowarnſkeje danje ſtanje ßo wot 1. hacž ßobu 30. haperleje t. l.

W Budyſchinje, 23. februara 1870.

Krajnoſtawſki bank kralowſkeho ſakſkeho hornołužiſkeho markhrabinſtwa.

ſ Loeben.

Wojerſke towarſtwo w Rakezach.

Dokelž je ßo w Rakezach **towarſtwo** tak derje k wſajomnemu podpjeranju ſkhorjenych cześczomnje ſ wójſka puſchczenych **wojakow**, kaž tež k dawanju pohrjebnych pſchinoſchkow ſa nich ſałożiło, dha ßu wſchitzy, we wokrjeßu rakeczańſkeho ßudniſkeho hamta a jeho wokolnoſcze pſchebywazy czeſczomnje ſ wójſka puſchczeni wojazy a wójnſzy reſerwiſtojo pſcheproſcheni, ſo bychu ßo tutemu towarſtwu po możnoſczi wjele pſchiſanknyczž chzyli.

Saſtupjenje do njeho ßo hacž do druheje njedźele měrza teho lěta bjes ſaſtupneho pjenjeſa ſtanje.

Samokwjenja njech ßo hacž k ſpomnjenemu dnju pola podpißaneju abo pak njedźelu

13. měrza t. l. popołdnju w 3 hodźinach

w Zindlerez reſtauraziji tudy ſtanu.

W Rakezach, 25. januara 1870.

Korla Pech, ſchußejowy běrka.
Handrij Müller, kowarſki miſchtr.

Sa konfirmandow.

Jendźelſki orleans cžorny a cžěmnobruny, hładki a muſtrowany k draſczenju ſa konfirmandow porucza po jara tunich płaczišnach

Reinhold Hartmann jun.
23. na ßerbſkej haßy 23.

Carl Forner

knihiwjaſaŕ na bohatej haßy bliſko plumpy

porucza ßwój ſkład **ßerbſkich ſpěwarſkich kuihi** w jednorym a kraßnym ſwjaſku po pſchimjerjenej tunjej płaczišnje ſ tym pſchiſpomnjenjom, ſo ßo tón krócž teho dla, dokelž ßu ſpěwarſke ſ drobnym pißmom roſpſchedate, tajke ſ wulkim pißmom ſa tu ßamu płaczišnu, kaž hewak tamne, pſchedawaja. — Ssomocžany ſwjaſk ſ wobbitkami 2 tl.

Spěſchne poßłuženje.

Ernſt Hämſch

prjedy Herrmann Seibt

na jerjowej haßy podla knjeſa Aug. Grützнera

ßwoje najlěpje wuhotowane

kolonialtworowe, tobakowe a cigarrowe khlamy

kaž tež

deſtillaziju, rumowu a liqueurowu fabriku

k dobroczinwemu wobkedźbowanju porucza.

Tunje płaczišny.

Wulke wupſchedawanje

dla pſcheßydlenja khlamow

J. T. Schulze,
na ſnutſknej lawſkej haßy.

Soły

k hnojenju woßebje kmaneje leża někotre ſta korzow tunjo na pſchedań a ßo hižom nětko ſkaſanja horjebjeru w mydlarni

Moritza Lehmanna
na bohatej haßy.

Jene **kroßna**, ſe wſchěmi k nim ßluſchazymi gratami ßu na pſchedań

w Mjeſchizach cžo. 24.

Sſuche khójnowe drjewo,

kloftr po 4 tl. 20 nßl. ma na pſchedań

Schokta w Khelnje.

10,000 kop

rjanych ßylnych jenolétnych khojnowych ßadżeńkow ma na pſchedań

hajniſke ſarjadniſtwo w Laſu.

Jeneho **ſchewſkeho** pyta Jan Lehmann w Nëwßezach.

Sſmażne ßyno,

centnar po 15 nßl. je na ßwobodnym kuble w Jeſchizach pola Delneje Hórki na pſchedań.

Na ryczerkuble w **Debrikezach** pola Hodżija je woßebje buſchne würzburgſke a nowe oberndorfſke **runkli-zowe** ßymje na pſchedań. Teho runja porucża ßo cžerwjeny, woßebje pak nowy twjerdy a běły **rußowski** kał; też ßymjo altenburgſkeho **wulkokuboweho** kała (Strunkkraut).

Schieferowe tſěchi.

Cžeſcženym Sſerbam Budyſchina a wokolnoſcže porucża ßo podpißany ſ wuwjedżenjom dwójnych, jednorych, kaž też tórmowych tſěchow ſ najlépſcheho jendżelſkeho ſchiefera pod ßlubjenjom najlépſcheho dżěła kaž też najtuniſcheje płacżiſny a proßy pſchi potrjebje wo dobroczjiwe wobkedżbowanje.

Großröhrsdorf 4. měrza 1870.

C. G. Groh, ſchieferkryjerſki miſchtr.

Bukicžanſke ratarſke towarſtwo

ſměje pondżelu 14. měrza ſhromadżiſnu. — Dr. Heiden budże pſchednoſchk wo hnójnych ßrědkach dżerżecź. — Hewak budża ßymjenja dźělene.

Po prawdże

wobßwědczam ſ tutym, ſo je mi **G. A. W. Mayerowy bróſtſyrop** ſ **Wrótßkawja** pſche ſaßakle **ſazwanje** a pſche **kaſchel**, ſ nim ſjenocženy, pomhał.

Pfarrkirchen.

Falckner, bywały oberſtlieutenant.

Jenož prawdżiwy maja **G. A. W. Mayerowy broſtſyrop** w bleſchach po 8 nßl., 15 nßl. a 1 tl. na pſchedań

Heinr. Jul. Lincka w Budyſchinje,
W. Rotha w Lubiju,
P. Kinne, haptykař w Hernhucże,
Joſ. Löbmann w Schěrachowje,
Ed. Hieſe w Nowoſalzu,
haptykař **Geriſcher** w Oſtritzu,
Schokta we Wotrowje a
Lehmann w Budeſtezach.

Dežékaczerſke familije

a to jena k jutram a dwě na Jana ßo pytaja. Wyſche dobreje ſdy doſtanu wobydlenje darmo a rolu k běrnam a lenej. Schtóž wo to rodźi, njech to podpißanemu bórſy woſſewi.

Na ßwobodnym kuble w **Bórku.** **Zimmermann.**

Nowe a ſtare wobleczenja

ſa konfirmandow

po najtuniſchich płaczíſnach porucża

J. Schokta (J. Schulze),

na garbarſkej haßy cžo 390

a ßobotu w budże pſchi podjanſkej zyrkwi.

Prawdżiwe

rigaſke lane ßymjo w tunach

je pſchiſchło a leži k wotewſaczu hotowe.

W Njeßwaczidle. **E. Krauſa.**

Syn ſprawnych ſtarſchich, kiž chże pjekarſtwo nawuknyczź, może miſchtra pſchipokaſaneho doſtacź na lawſkej haßy cžo. 823.

Dźiwoczanſke ßerbſke ev. luth. mißionſke towarſtwo ſměje jutſje — 13. měrza — popołdnju w dwěmaj ſhromadżiſnu.

Pětr Mlónk, pißmawjedżeŕ.

Wulki wubjerk

cžornych draſtowych wutkow ſa

konfirmandow

porucża po jara tunich płaczíſnach

Emil Stancke

na żitnej haßy cžo. 52.

Cžeſke łubokałowe ßymjo

(Strunkkrautſamen)

w cžerſtwej prawdżiwej tworje porucża

C. A. Mickan.

Sſuche deſki,

kaž też żerdże wſchelakeje tołſtoſcže ßu na pſchedań pola Handrija Pjekarja w Mjeſchizach.

Wot redaktora.

Knjezej N. w Essenje. Knižki sym dostał a rozdźělił.

Nakładnik: J. E. Smoleŕ. Ciſć L. A. Donnerhaka w Budyšinje.

Čisło 11. — 19. měrca. — 1870.

Serbske Nowiny.

Za nawěštki, kiž maja so w wudawarni Serb. Nowin. při bohatych wrotach wotedać, płaći so wot rynčka 1 nsl.

Zamolwity redaktor a wudawar
J. E. Smoleř.

Kóžde čisło płaći 6 np. Štwórtlětna předpłata pola wudawarja 66 np. a na kral. saks. pósće 7½ nsl.

Wo pschijecze: Najnowsche. — Swětne podawki. — List. — Wobkawanje konjow. — Ze Serbow: S Hnaschez. S Pschiwcziz. S Rakez. Se Ssmochcziz. — Pschilvpk. — Zyrkwinske powjescze — Hanß Depla a Mots Tunka. — Nawěschtnik.

K nawjedzenju.

Czi ßami czesczeni wotebjerarjo Serbskich Nowinow, kotsiz chzedza sa nje na drnhe schtwórtlěto 1870 do prědka płaczicz, njech nětko 66 np. w wudawarni Serbskich Nowinow wotedadza. Czi, kotsiz ßebi Serbske Nowiny psches póst pschinjescz dawaja, njech tola njesapomnja, ßebi je tam sa 7½ nßl. skasacz. Na pruskich póstach Serbske Nowiny tez wjazy njepłacza hacz 7½ nßl. — Sa pschinjeßenje do domu płaczi ßo sakskim póstam schtwórtlětnje jenož 1 nßl.

Redakcia.

Płaćizna žitow a produktow w Budyšinje.
12. měrza 1870.

Do woz: 7319 kórcow.	Płaćizna w přerězku na wikach, wyšša.			nižša.			na bursy, najwyšša			najniž		
	tl.	nßl	np.	tl.	nßl	np.	tl.	nßl	np.	tl.	nßl	np.
Pscheńza . .	5	10	—	5	—	—	5	22	5	5	7	5
Rožka . .	3	27	5	3	17	5	3	27	5	3	25	—
Jeczmjeń . .	3	2	5	2	25	—	3	2	5	3	—	—
Wowß . .	2	2	5	1	27	5	2	2	5	2	—	—
Hróch . .	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Woka . .	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Raps . .	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Jahły . .	7	10	—	7	5	—	—	—	—	—	—	—
Hejduschka .	5	10	—	5	5	—	—	—	—	—	—	—
Kana butry .	—	22	—	—	20	—	—	—	—	—	—	—
Kopaßłomy .	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Zent. ßyna .	1	—	—	—	27	5	—	—	—	—	—	—
Lane ßymjo .	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—

Spiritus płaczesche wczera w Barlinje.

14 tl. 10 nßl. a 14 tl. 20 nßl.

pscheńza 61—63 tl., rožka 40—45 tl.,

(to je: sa 25 pruskich kórzow.)

rěpikowy wolij (njeczisczeny) 13 tl. 15 nßl.

(Czisczeny, kaž ßo w Budyschinje pschedawa stajnje něhdźe 1⅛ tl. drožschi.)

Pjenježna płaczisna.

W Lipsku, 16. měrza. 1 Louisd'or 5 toler 17 nßl. 6½ np., 1 połnowažazy czerwjeny słoty abo dukat 3 tl. 6 nßl. 5⅝ np.; winske bankowki 82⅛ (16 nßl. 4¼ np.)

Czahi sakskoschlesynskeje želesnizy s Budyschina.

Do Draždžan: Rano 7 hodźinow 27 minutow*; dopołdnja 9 h. 5 m.; pschipołnju 1 h. 3 m.*; popołnju 4 h. 13 m.*; wjeczor 8 h. 21 m.*; w nozy 2 h. 41 m.**. 4 h. 19 m.

Do Shorjelza: rano 7 h. 51 m.*; dopołnja 10 h. 51 m.*; popołnju 3 h. 22 m.†; wjeczor 6 h. 52 m.*; wjeczor 9 h. 38 m.; w nozy 12 h. 36 m.; 1 h. 24 m.**

*) Pschisanknjenje wot a se Žitawy a Liberza (Reichenberga)
†) Pschisanknjenje do Žitawy.

Pschispomnjenje. Czahaj se snamjeschkom ** bjes Draždžanami a Shorjelzom jenož w Budyschinje a Lubiju sastawataj. Wonaj mataj jenož wosy prěnjeje a druheje klaßy a ma ßo sa billet ¼ wjazy płaczicz; dźeńske billety pschi nimaj njepłacza.

Najnowsche.

Win, 16. měrza. Wjeřch Adolf Auersperg je sa krajneho pschedßydy w Salzburgu pomjenowany.

Madrid, 16. měrza. Pohrjebanje prynza Hendricha Bourbona je ßo w porjadku stało.

Saksa. Jeho majestoscz kral Jan je tajnemu radzicželej Dr. Fellerej w Drażdżanach ryczerski kschiż saßkużbneho rjada spożczik.

Psched nětkotrym czaßom bě ßo wudowa jeneho lěkarja, kiż bě w Amerizy wumrjek, se ßwojej dżowku wot tam do Drażdżaw wróczita, hdżež běschtej wobej do wulkeje nusy sapanykej. Jako mějesche wóndanjo ta dżowka ßwój 18lětny narodny dżeń, ßebi wonej sa pośleni pjenjes kruch tykanza kupischtej, jón s nětkajkim jědom poßypaschtej a potom sjedżischtej. Macz w ßlědowazej nozy wumrje, dżowka je pak hischcże pschi żiwjenju.

Wjele ryczow to bjes sakstimi politikarjemi czini, so je sapoßkanz na sakskim ßejmje, ryczerkubler Oehmichen, kotryż ßo hacz dotal k konservativnej stronje mějesche, nětko na parlamencze w Barlinje k tak mjenowanej pokraczowazej stronje (Fortschrittspartei) pschestupik. To je ßo pjecża teho dla stako, dokelż ßu ßo wschelazy sakszy ryczerkublerjo na njeho huntorili, so bě wón tak mjenowanym smerzam (Friedensrichter) wumjetował, jako by jich sastojnstwo a skutkowanje mako hódne byłc.

S Neuebersbacha pißaja: Tudomna 72lětna wudowa Weisowa je 27. februara pschipołdnju kruch kołbaßy sjědła, kiż bésche wot ßwojeje dżowki, mandżelskej kowarja-najenka Wagnera w Dżeżnikezach darjenu dostała. Bórsy po sjědżenju dosta wulke bolenje a dyrbjesche ßo ßylnje wróczecz a hacz runje lěkarja k pomozy wsachu, dha dyrbjesche wona tola nasajtra dopołdnja wumrjecz. Tez pschi jenej wotroscżenej holzy, kiż bésche mały kusk tuteje kołbaßy sjědła, ßo tajke snamjenja pokasachu, jako by nješchto jědojte k ßebi wsała. Duż ßu nětko Wagnerowu a jeje muża ßadżili a jeju do pschepytanja wsali. Pschispomniez ma ßo hischcże, so je Wagnerowa ta ßama żona, kotrejez prěni muż Domsch bu psched nětkotrymi lětami wot wěsteho Thoniga, s kotrymż wona dżerżesche, sarażeny a pojßnjeny. Thonig, kiż je ßo tajkeho pschestupjenja wusnał, bu w ßwojim czaßu wot żiwjenja k ßmjerczi wotprawjeny, Wagnerowa pak sa njewinowatu sposnata.

W kschiżnej zyrkwi w Drażdżanach bě hacz dotal, każ tez najbole wschudże druhdże, so ßo nyschpor něhdże w dwěmaj hodżinomaj njedżelu popołdnja wotdżerża. Nětko ßu tam wobsankli, so ma ßo nyschpor w létnim czaßu wjeczor w 7 w symskim pak w 6 hodżinach sapoczecz.

Na kupje Madeira je psched nětkotrym czaßom drażdżanski pschekupz Kegler wumrjek, nehdże 400,000 tolerow samożenja sawostajschi. Wot tutych pjenjes je wón 10,000 tolerow wustawej wotkasak, hdżež ßo ßlepi wucża, wustawej sa diakonißy nětkotre tyßazy tolerow, městu Drażdżanam 100,000 tl., nětkotrym pschecżelam po 50,000 tl. a mjenje.

W ßmilnym wustawje w Kamjenzu je ßo łonsche léto 340 khorych wothladako, wot kotrychż bu 255 sahojenych domoj poßłanych.

W Drażdżanach smeja w blischim czaßu jedyn wjetschi wojerski ßwjedżeń, mjenujzy tamnischi leibgrenadirregiment chze ßwoje 200lětne wobstacże ßwjeczicz. Khurwjerch Jan Jurij je w lěcże 1670 prěnju sakisku leibbrigadu sakożik a k ßwjedżenju, kotryż chzedża teho dla w Drażdżanach ßwjeczicz, ßo hijom nětko wulke pschihoty czinja.

Prußy. Minister pschekupstwa a wikowanja je tak khorowaty, so budże drje se ßłużby stupicz dyrbjecz.

Nětkotre barlinske nowiny, kotrez ßwoje poruczności s pruskeho ministerstwa dostawaja, njejßu s tym spokojne, so chze ßo bamz sa njemolneho postajicz dacz. S zyła poczina tale nalezność w nowinach wschelakich krajow wjele hary a ryczow czinicz.

We wschitkich pruskich jastwach a khostarnjach w tu khwilu 25,520 ludzi ßedzi.

S Barlina je w saúdżenym lěczi 2,144,770 puczowarjow wnjěko a do njeho 2,155,279 ludzi pschijěko.

Na parlamencze ßo pschezo hischcże wo nowy kriminalny sakon jedna, tola je pschezo mjenje nadżije, so budże wón wot swjatkoweje rady sa dobry sposnaty, dokelż chzedża w parlamencze wschelake wězy zyle hinak měcz, hacz ßu to kommißarjo sjenoczenych němskich knjezerstwow prjedy wuradżili.

Awstria. S Wina pißaja, pak saßo, so ßnadż ßo w ministerstwje nětkajke pscheměnjenja stanu, to rěka, so ßnadż nětkotsi ministrjo wustupja. — (Po naschim měnjenju tajke kruchate pscheměnjenje ministerstwa niczo pomhacz njemoże, pschetoż pschi tym ßo wo prawdże tola niczo njepscheměni, ale pschi dotalnym hubjenym waschnju knjeżenja wostanje, hdżež zyły kraj dale bole do hubjenstwa lése. Prjedy hacz w Awstriji ministrjo njebudża, kotsiż budża tam bydlaze ludy nětkak spokojicz móz, prjedy tam wěscże lěpje njebndże.)

Franzowska. Proceß prynza Pětra Napoleona, kiż je psched nětkotrym czaßu mkodeho Noira satsělik, pschindże w blischim czaßu do wußudżenja. Noirowa familia ßebi něhdże 10,000 tolerow sarunanja żada.

Prjedawscha schpanska kralowa je ßo se ßwojim mandżelskim saßo nětkak sjednała. Wona nochze pjenjesy wjaz tak jara pschecżinjecz a wysche teho hischcże jemu wjazy pjenes do ruki dacz, hacz je wón hacz dotal kóżdy męßaz dostak.

Schpanska. Ssyn prjedawscheho franzowskeho krala Louis-Filippa, tak mjenowany wjerch Montpensier, kotryż ma jenu schpansku prynzeßynu sa mandżelsku, je ßo s nětkajkim schpanskim prynzom duellirował a jeho pschi tym satsělik. Tutón prynz je s mjenom Heinrich Bourbon bě a mjenujzy na wjercha Montpensiera w jenym liscze jara hanibnje pißak a tón bě jeho potom na duell żadak.

Druhi list na ßerbſke dźěcźi.

(Wot J. B. N.)

Wot Elbena dźemy dale do meſta Wolmirſtedta, maleje poł hodźiny ſdaleneho. Na tutym puczu mamy rěku Ohru pſcheńcź. Wona je něhdźe tak ſchěroka, jako Halſchtrow pola Wojerez. Pſched wjazorymi lětami běchu wobſanknyli, Ohru hłubſchu a ſchěrſchu wurycź a ju ſ rěku Alleru, do Weſery běźazeje ſjenoczicź, ſo bychu tak kanal bjes Łobjom a Weſeru doſtali. Ale to dźěło leźo woſta, dokelź pjecźa pjenjeſy njedoßahachu. Wobßedźerjo młynow nad Ohru chzychu ſa ßwoje młyny a młynſke prawo źakoßnje wjele ſarunanja měcź.

My widźimy wokoło Wolmirſtedta, ſo płódnoſcź polow wotebjera. My ßmy na połnóźnym kónzu magdeburgſkeje „bördy", kiź ł połnju hacź ł měſtu Halberſtadtej doßaha. Wona je něhdźe 6—7 mil dołha a 2—3 mile ſchěroka.

My pſchińdźemy do Wolmirſtedta. Tole měſto doſta pjecźa ßwoje mjeno wot źony kněźora Korla Wulkeho. Ta ſawoła jow pſchiſchedſchi, tu rjanu krajinn wuhladajo: „Wohl mir Stätte"! a ſakoźi poſdźiſcho tu klóſchtr ſ mjenom Wohlmirſtätte, ſ kotrehoż je po lětach Wolmirſtedt naſtało; tak ßo powjeda.

My ßebi myßlimy, te ſchpatne kněźe a te dźěcźi ſ roſtorhanej draſtu tam a jow pytnywſchi „wohl mir (derje mi)" drje tu tak prawje doma njeje, bóle drje tu „weh mir (běda mi)" knjeźi. W hoſcźeńzu, hdźeż ßo poßłynicź chzemy po tym dwě mili dołhim puczu, njepokaſuje ßo teź wjele „wohl mir;" to je wſcho tak cźorne a maſane. A wokolnoſcź njeſda ßo nam runje teź jara „wohl mir" bycź. Ale hdźeha je wſcha rjanoſcź woſtała? Haj, ta je ſ Łobjom wuběźała. Něhdy dźěſche mjenujźy Łobjo nimo Wolmirſtedta. Ale tam drje ßo jemu wjazy njelubjeſche; wone pytaſche ßebi druhi pucź a je nětko kněźry kruch wot měſta ſdalene. Tajka myßliczka pſchińdźe druhdy tym wulkim wodam, ſo ßo bje-wſcheho praſchenja wobrocźa, hdźeż chzedźa. Tak je teź Rhein tam a jow měſta wopuſchczić a ßebi druhe ßußodſtwo pytał. Ale to ſtare ßußodſtwo lěſe ſa nim, jeli to někał móźno.

Klóſchtr we Wolmirſtedtu je ſaſchoł. Tak je ßo ſe wſchěmi klóſchtrami we wokolnoſczi ſtało; wone ßu wot Napoleona I. ſahnate. Ja wěm jedyn, kotrehoż zyrkej je do dwěju dźělow dźělena, do ſwjerſchneho a ſpódnjeho, a poßleńſchi trjeba ßo ł pinzy. Tak na kamjenja, pod pod kotymiż mniſchki ſpja, běrny ßnpaja.

Jedyn duchowny je prajił, kloſchtry a fabriki hromadu pſchirunajo: Klóſchtry ßu ſaſchke, dokelź ßu ßo w nich modlili bjes dźěła, a fabriki ſańdu dokelź w nich jenoż dźěłachu bjes modlenja; pſchißkowa pak réka: Modl ßo a dźěłaj. Móźno, ſo ßo jeho hroźenje na fabrikach wokoło Magdeburga ſkoro dopjelni. Sapoczatk ł temu je hiźom widźecź.

Něhdźe hodźinu wot Wolmirſtedto je wjeß Meſeberg. W njej běſche w lětach 1669—99 poboźny duchowny ſ mjenom Jan Hindraſchk Schröder. Wón je taj dwaj khěrluſchaj cźo. 264 a 264 a tón prěńſchi ł wopomnjenju ßwojeje prjedy njeho ſamrjeteje żony ſpißał.

Sa Wolmirſtedtom pſchińdźemy do wßy „Kołbitz." My wußłědźimy bórſy, ſo je tole mjeno ßerbſke. Najſkerje je ßo tam ſaſtarſku Kołbiz Jan abo Jurij ſaßydlił a wßy ßwoje mjeno ſawoſtajił. We wokolnoſczi bě hiſchcze wjazy wßow ßerbſkeho mjena. Tak dopomnjeja njedałako měſta Neuhaldenlebena tſi hodźiny ſdaleneho, pola ſ mjenomaj „Beniz" a „Kuliz" na to, ſo ßu tam něhdy Sſerbjo ßwoje domy měli. A jena khrónika powjeda, ſo je w tamnym wokrjeßu wjazy hacź 60 wßow pſches wójnu a mór ſaſchłe, a bjes nimi bě pjecźa wjele ßerbſkich. Teho runja mamy we Łużizy tajke dopomnjeńki na něhdyſche bydła. Tak réka njedałoko Wojerez jene polo „Jeńſchizy". A bjes Blunjom a Sabrodom ßu leźomnoſcźe, tym praja „na ſtarej wßy" a hiſchcze dale ł Sabrodej ßu „Sſelíſchcźa" (Sſydliſchcźa). — Dałoko a ſchěroko móźemy widźecź, kajke źakoßne wupuſcźenje je tſiźaczilětna wójna pſchineßła. (Pokraczowanje).

Wobkowanje konjow.

Pſchednoſchk k. hamtſkeho ſkotolětkarja Walthera, dźerźany w bukiczańſkim ratarſkim towarſtwje.

Hdyż maja naſche konje ſtrowe a prawidłomne kopyta a trjebamy je jenoż ł dźěłu na mjehkej abo pěſkojtej pjerſchczi, dha ßo konje ſ zyła wobkowacź njetrjebaja, ale my mamy jenoż na to hladacź, ſo kopyto njerunoſcźe njedoſtanje, cźohoż dła mamy jeho kromu, hdyż je pſchewulka, wobhladnje wobraſchplowacź, ſo bychu ßo kruchi njewałamali.

Hdyż pak dyrbja naſche konje na pleſtru, na ſchußejach, każ teź po ſłakojtych a kamjentnych hórſkich puczach khodźicź, dha ßmy nuſowani, ſo kopyto po móźnoſczi wobarnujemy. My dyrbimy pſchi tym wſchitko, ſchtoż je kopytu ſchkódne, wotdźerźecź pytacź, my dyrbimy je ſ jenym ßkowom derje wothładacź. Tajke wothładanje je w tſjoch ßkowach wopſchijate a tele tſi ßkowa rěkaja; 1) cźiſtoſcź, 2) wjelźnoſcź a 3) tucźnomaſnoſcź kopyta.

Kopyto dyrbimy tak dźerźecź, każ naſche wobucźe; każ mi tole cźiſcźimy, namocźamy a maſamy, ſo njeby ſtwjerdnyło a ßo łamało, tak dyrbimy teź ſ kopytami wobkhadźecź.

1) Cźiſtoſcź kopyta. Bjes podkowu (podkowzom) a kopytom ßo tak derje w hródźi, każ teź wonka pſchi jěſdźenju a dźěle ſtajnje njecźiſtoſcźe ſaßadźuja; — ßu to tajke wěźy, kotſiż poſdźiſcho hnija, dha móże ßo

ſtacz, ſo njecziſczene kopyto tež hnicz poczina. Ssu pak, te wězy, kotrež ßu ßo bjes podkowu a kopyto ſaßadźike, twjerde, jako pěſk, ſchczerk, kamuſchki, czrjopy a teho runja dha naſtanje pſches to ſahorjenje (Entzündung) kopyta.

Duž maja ßo kopyta ſ najmjeńſcha ſa dźeń jedyn ras wucziſczicz, a namakaja ßo pſchi tym, hdyž ßo ſ kruchom żeleſa, na hoczka podobneho, kotrež w żanym konjemzu pobrachowacz njeßměło, njecziſtoſcze bjes kopytom, poduſchu atd. wuczahuja, lohko ſaſtupjene hoſdźe atd., kotrež moża, hdyž ßo njewotſtranja, huſto jara ſtraſchne kopytowe khoroſcze ſakožicz, haj na ßmjerczi konja wina bycz moża.

Derje je, ſo ßo po wucziſczenju kopyta, to ßamo ſ wodu wumyje. (Pokračowanje.)

Ze Serbow.

S Hnaſchez. Tudy je ßo 6. měrza ßłužobna dźowka Khryſtiana Wilhelmina Bergerez, najſkerje njeſbožomneje luboſcze dla, ßama wobwěßnyła. Wona bě 20 lět 3 měßazy ſtara.

S Pſchiwczicz. Póndźelu 14. měrza bu 40lětny dźěłaczeŕ Petr Ssymank ſ Kubſchiz w tudomnej rěczy hiſchcze żiwy namakany a do naſcheje gmejnſkeje khěże wobſtarany, hdyž pak po krótkim czaßu wumrje. Ssymank mějeſche ſku khoroſcz a teho dla tež ſ czaßami ßłabe duchowe mozy, tak ſo je ßo najſkerje ſabłudźił a pſchi tym k njeſbožu pſchiſchoł.

S Rakez ßu nam k nawjedźenju dali, ſo je tam 15. měrza knjes ryczerkubleŕ a kralowſki komornik ſ Rabenau wumrjeł.

Se Ssmochczicz. Dokelž běſche ſańdźeneho 1. měrza tón dźeń, na kotrymž bě knjes Jurij Fröda tudy pſched 34 lětami jako ſtarſki muž a pſched 25 lětami jako naſch rychtaŕ a gmejnſki prjódkſtejeŕ pola naß ſaſtupił a ßwoje ſaſtojnſtwo tónle zyły dołhi czaß ſe wſchej ßwěrnoſczu a pilnoſczu wobſtarał, dha bu jemu 11. měrza wot knjeſa ßudniſkeho hamtana Bodela w Budyſchinje na ßwjedźeńſke waſchnje w mjenje kralowſkeje wyſchnoſcze a tudomneho knjejſtwa kraßnje wuhotowane pißmo pſchipóſnacza pſchepodate.

Teho runja je ßo k. Frödże hižom 1. měrza wot tudomneje cżeßneje gmejny luboſne poczeſczenje doſtało. Mjenujzy gmejnſki ſtarſchi k. Miczka jemu pſched ſhromadźenej gmejnu w jeje mjenje dar pſchepoda a dżerżeſche pſchi tym pěknu ryczˊ, w kotrejž jeho ſaßłużby wo lěpſche gmejny wobſchěrnje roſeſtaja a potom ßo jemu ſpěw, wot miſchtra-mkynka k. Robla ſeſtajany a do pěknych wobłukow ſczinjeny poſkiczi a tſikróczna hrimotaza ßława wunjeße. Spomnjeny ſpěw ma ßo takle:

Knjeſej

Jurjej Frödże

k dopomnjenju

na 1. dźeń měrza 1870

wot

ßmochczanſkeje gmejny.

Džaka pokna ſhromadźena
Gmjena ßmochczanſka dźeńß je,
Sßwěrnoſcz knjeſa Frödy ſnaje
Pjecz a dwazyczi lět je,

So Wy teho hamta prózu
Sapoczeli bjes nami;
Spóſnacz dyrbi, kiž to ſnaje,
Kajka wobczežnoſcz to je.

Hdyž ßmy byli ſhromadźeni,
Njech je byk tež kajkiž czaß,
Wſchitzy běchu ſpokojeni,
Jednota je pola naß.

Wy ſcże huſto wuprajili,
So macże Wy rady naß;
Stajnje ßmy tu w měrje byli,
Dokhi njebě nam tón czaß.

Božo ſdźerž nam hiſchcze dołho
Naſchoh' knjeſa rychtarja,
Gmejny ſaſtararja ßwěrnoh'
Hiſchcze jara dołhi czaß.

Wobej hamtow czežke brěmjo,
Njeßeſchcże Wy ſczerpliwje,
Hacz Wam něſko czežko pada,
Tola ſa gmejnu Wy ſcże.

Kajka ſtaroſcz běſche tehdy,
Hdyž tu pruſke wójſko bě,
Srjadowanc wſcho bycz chzyſche,
Schěſcz a ſchěſcz ßo pißaſche.

Žadyn w tutej gmjenje njeje,
Kiž bě ſarunacz wam mohł
Waſche dźěło, Waſchu prózu,
Hacz by runje tole chzył.

Luboſcz naß dźeńß k Wam tu cżěri,
Sa wſcho horzo džakni ßmy,
So naß ßwěru ſaſtaraſchcże:
S hnady pkaczicz Bóh Wam chzył.

Darik mały my Wam damy,
Něſchto, ſchtož Wy macże rad,
Mało je, ſchtož poſkiczamy,
Je pak ſ horzej luboſcze.

Nětko wſchitzy ſo mnu, ſtancże,
Luboſcz jemu pokaſcz,
Tſi krócz ßława ſawyſkajcze:
Pjecz a dwazyczi lět je.

Prilopk.

* W Italiji mějachu 8. februara khětro ßylne ſemjerženje a bu wot njeho woßebje w Ankonje wjele twarjenjow jara wobſchkadżenych. Jedyn tórm je ßo ſaßypnył a jedyn druhi tak na bok pothilił, ſo budża jón wotnoßyć dyrbjeć.

* Franzowſki miniſter Richardje ßo ſ jenej knjeżnu ßlubił, kotraż jemu wyſche ßwojeje rjanoſcże hiſchcże 2 millionaj frankow (nórtow) ſamożenja ßobu pſchinjeße. Richard je hižom hewak khětro bohaty.

? W Barlinje namakachu wóndanjo jeneho ſchěſćnjedżelſkeho holcżka, kiž bě do jeneho rubiſchcża ſawobaleny. W tutym rubiſchczu bě papjerka, na kotrejž ßlědowaze ßłowa ſtejachu: „Wutrobna próſtwa! Wſmicże tola tu wbohu ßyrotku horje, dokelž moje dżěczo ſeżiwicz njemożu a ſkónzowacz je tola też nochżu. Kſchcżene hiſchcże njeje, a ja woſpjet proſchu, je tola horjewſacz!"

§ S Pariſa pißaja, ſo tam jětra ſlě ſakhadżeja, pſchetoż ſa jedyn jenicżki tydżeń je tam 97 ludżi na nje wumrjeło. — Tamniſchi měſchczanoſta je teho dla wóndanjo 300 měſchczanſkim ſaſtojnikam jedyn a tón ßamy dżeń na radnej khěži jětra ſchczěpiež dał.

Cyrkwinske powjesće.

Křćeni:

Michalska cyrkej: Ernſt Wylem Reinhold, Ernſta Wenzla, wobydlerja pod hrodom, ß. — Michał Auguſt, n. ß. pod hrodom. — Marja Martha, Bjedricha Auguſta Kirſtena, póſtſkeho poßelnika a wobydlerja na Židowje, dż. — Hana Amalia, Jurja Matizy, khěżerja na Židowje, dż. — Ernſt Pawoł, Auguſta Sterzela, wobydlerja na Židowje, ß. — Korla Auguſt, Pětra Barka, wobydlerja na Židowje, ß. — Auguſta Hana Selma, n. dż. pod hrodom. — Hana Thereſia, Jurja Hetmana, khěżkarja w Brěſowje, dż.

Katholska cyrkej: Pětr Auguſt, Michaka Nowotneho, kublerja w Sſkonej Borſchczi, ß. — Jurij, Jakuba Rěſaka, kublerja w Bělczezach, ß.

Łódżne pſchewjeſenje
wot
Bremena do Nordameriki.

Podpißany, wot kral. ſakſkeho knjeżerſtwa konzeßionirowany agent wobſtara paßażirow a wucżahowarjow na wubjernokraßnych, ſ **Bremena** do **Newyorka, Baltimora** a **Neworleansa** tydżeńſzy wotjěſdżazych **parołódżach połnoznoněmſkeho Lloyda**, każ 1. a 15. dżeń kóżdeho měßaza na wulkich tſimaſtowych **bremſkich paketſkich płachtołódżach** do **Newyorka, Baltimora, Quebeca, Neworleansa a Galveſtona.**

Pſchewjeſne płaczińy ßu najtunſcho poſtajene a podawa na napraſchowanja rad darmo wukaſanje

Handrij Lorenz w Pomorezach,
ſ hłownym komptoirom na budyſkim dwórniſchczu.

Wſchitke drużiny polneho, łuczneho, pſchijědżneho a kwětkoweho ßymjenja, każ też rigaſke a ſchleſynſke ßymjeńtne lane ßymjo porucża ſaßo k dobroczińemu wobkedżbowanju R. Binner w Rakezach.

15—20 kop **woklepjow** leżi na pſchedań na kuble cżo 35 w Maleczizach pola Woſporka.

Drjewowa aukżia.

Wutoru 22. měrza budżo ßo na njeßwaczilſkim reviru wjetſcha dżělba khójnowychtwarſkich ſchtomow, klozow, ſchczěpowych klóſtrow, wuleßowanſkich a druhich dołhich hromadow ſe ſchěſtym dżělom kupnych pjenjes napłaczenja na pſcheßadżowanje pſchedawacz.

Shromadżińa rano ½9hodżinow pſchi zyhelniczi w Scheſchowje, hdżež budża wuměnjenja woſjewjene.

W Njeßwaczidle 17. měrza. **B. Unger,**
wyſchi hajnik.

G. Poyda

khachleſtajeŕ w Budyſchinje na Hoſchiz haßy cżo. 740 porucża ßo k ſtajenju polěpſchenych ßypanſkich khachlow (Schüttöfen), ſ kotrymiż ßo w pſchirunonju ſe wſchitkimi prjedawſchimi khachlemi niz jenoż tepjenje ſalutuje, ale też khachle ßwoju ßłużbu wjele lěpje a ruczińcho dopjelnja, dyżli ßo to hewak ſtacz możeſche.

Drjewowa aukżia.

Dokelž ßo hubjeneho wjedra dla aukżia, 11. měrza pola Raboz wotdżerżomna, pſchepołożicz dyrbjeſche, dha ſmeje ßo ta ßama nětko, njech je wjedro kajkeż chze, pón-dżelu 21. měrza dopołdnja w 9 hodżinach a budże ßo tehdy 107 łoßow drjewa na pſcheßadżowanje pſchedawacz. — Tſeczi dżěl kupnych pjenjes ma ßo na aukżiji ſapłaczicz a budża wſchě druhe wuměnjenja w terminji woſjewjene.

Shromadżińa w khójnach bjes Rabozami a Jenkezami. **H. Dietrich.**

Kak rozom

Hans Depla wótřitaj

a a

Mots Tunka ludźi pódla

škrějetaj.

* * * * * *

Hans Depla. Koßa je duschna wěz!

Mots Tunka. Haj hdyž derje rěsa.

H. D. Hm, ale někotryžkuliž ßo s njej žałoßnje rěsnje.

M. T. Nó, dha tajki tu wěz njerosymi, pschetož hdyž pilnje s njej dźěłasch, dha je dobra koßa tola jara wužitna.

H. D. Ha wschak haj, ale ja tajku s kneflemi měnju!

M. T. Ach něhdźe tajku, kaž ju w Fojerezach maju; haj, schtóž s tej wobkhadźecz njewě, tón je do prědka arěsany.

M. T. Kajke dźiwne kußy tolo ludźo w někotrej wßy cźinja!

H. D. Ale schto dha pak je było?

M. T. Nó, to ßu w jenej wßy khudej žonje jeje cźěło a krej wsali.

H. D. Schto? cźěło a krej? Njebledź tola tak njesbožomnje. Temu ja njerosymju.

M. T. No, dha dźi jenož do kółmaskeje gmejny, tam cźi tu wěz pěknje wułoža.

H. D. Hm, hm, kajke hudancźko pak jenož to saßo je.

H. D. Dźakowano Bohu, so je póstny cźaß a so je s kwaßami khwilu měr.

M. T. Nó, na kwaßach je dźě hewak duschnje.

H. D. Hm, haj wschak haj; ja běch wóndanjo tež na jenym, hdźež běsche wjele hoscźi proschenych a bě jich mało pschischło, dokelž ßebi myßlachu, so drje tam najskerje wjele ßydacz njebudźe. To pak mje žałoßnje mjersasche a hischcźe jena druha wěz.

M. T. Cźoho dla dha to?

H. D. Ludźo prajachu, so ßmy na kwaßu kruwu s cźeleczom sjědli.

M. T. Kak dha tola?

H. D. Kaž ßo nam powjedasche, dha běchu sa kwaßnu hoscźinu najprjódzy tucźnu kruwu rěsacź chzyli. Teje bě jim pak potom schkoda było a duž běchu radscho scźělnu jałojzu sarěsali.

M. T. Aj aj, mudri ludźo!

M. T. A s piwom, kiž je wot kwaßa wysche wostało, je młody muž potom wokoło khodźił, so by je droho pschedał.

H. D. Aw jaw jaw tola!

Drjewowa aukzia.

Wutoru 22. měrza 1870 dopołdnja w 9 hodźinach budźe ßo něhdźe 30 ßylnych wolschowych a brěsowych dołhich hromadow, kaž tež dźělba wojnarskeho drjewa pola podpißaneho sa hotowe pjenjesy na pscheßadźowanje pschedawacź.

W Skanezach pola Wosporka.

Pětr Schandel.

Drjewo na pschedań.

Na kołbicźanskim reviru bjes Schcźeńzu a Hermanezami je zyle jadriwe twarske drjewo, deskowe klozy, drjewo k rołam a ryhelam s wotwoženjom, kaž ßo kóždemu spodoba a wscho we wschelakej tołstoscźi na pschedań.

Sauer a Müller.

Sahrodniska žiwnoscź cźo. 31 w Drjecźinje s 11 akrami 25 prutami ležomnosczow je na pschedań. Wscho dalsche je shonicź w Hnaschezach cźo. 29.

Aukzija.

Wutoru 22. měrza dopołdnja w 10 hodźinach ßo ßlědowaze Dr. Leo w Njeßwaczidle ßłuschaze möble, wosy ßanje a wschelake hospodarska nadoba sa hotowe pjenjesy na pscheßadźowanje pschedadźa.

I. **Jedyn mahagonyowy meublement.**

Jena nowa, s czornym ßomotom poczehnjena Chaise Longe, 1 sofa nowy se selenym damastom, jene blido k wuczahowanju, 2 schitej blidzy, 1 wulki schpihelowy khamor, jene pißne blido, ½ duzenta stolzow.

II. **Jedyn wischnowy meublement s worjeschinowej barbu.**

Jedyn sofa s kožoßuknom, jene blido k wuczahowanju, jedyn wulki drastkhamor, 2 schpihelowaj khamoraj, 1 komoda, ½ duzenta stolzow, myjne blido, łoža, czitanske blido, 2 stołpowej blidzy, wobrasy, khamory, blida, kniherzy, kuchinska a drnha hospodarska nadoba.

☞ Poruczaze dopomnjenje. ☜

Dr. Borchardtowe aromat. mediz. selomydło, (à 6 nßl. pr. pakczik).

Dr. S. de Boutemarda aromat. subowa pasta, (à 6 a 12 nßl.).

Dr. Hartungowy chinaskorowy wolij (w sasyglowanych bleschach po 10 nßl.).

Dr. Hartungowa selopomada, (w sasyglowanych tyglach, à 10 nßl.).

Dr. Kochowe krystalne selobonbony w orig. tyskach à 10 a 5 nßl.

Haptykarja **Sperati'a** italske mjedowe mydło (w orig. kruchach, po 2½ a 5 nßl.).

Professora **Lindy** vegetabiliska žerdkopomada (à 7½ nßl. sa kruch).

Snutskomna hódnoscz horkapomjenowanych spezialitätow wostaji wscho wobschěrne wukhwalenje, = hižom **małe spytanje** je doscz, so ßo **pscheßwědczenje** wo **hódnonosczi** a **woßebnosczi** tutych wužitnych artiklow dobudźe. = Prospekty a powuczenja ßo darmo dawaja, a ma te ßrědki ßame w snatej dobrosczi stajnje na pschedań w **Budyschinje** měschcz. haptykar **O. Schimmel**, kaž tež w **Kamjeńzu**: **Fr. Vogel**, w **Ostritzu**: w haptyzy, a w **Lubiju**: **Carl Dümmler.**

---

ff. czorne ßukna
sa
konfirmandow
porucza po jara tunich płaczisnach
Emil Stancke
na žitnej haßy czo. 52.

Jedyn stary dybsaczny czaßnik (Taschenuhr) bu ßobotu namakany a može ßo saßo dostacz w Scheschowje czo. 6.

Nowe a stare wobleczenja
sa konfirmandow
po najtunischich płaczisnach porucza
J. Schołta (J. Schulze),
na garbarskej haßy czo 390
a i ßobotu w budźe pschi podjanskej zyrkwi

Hischcze žadyn ßrědk

njeje ßo psche khorhoscze dychazych organow jako psche kaschel, psche wobczežnoscze brósta, schije a płuzow tak wulzyschnje jara hojazy wopokasał, kaž **běły bróstsyrop H. Leopolda & Co. we Wrotßławju.** Tón ßamy ma w bleschach po 6, 11 a 20 nßl. saßo na pschedań

A. B. Pannach w Budyschinje.

6/4 **drastowe kattuny**, łohcz po 3 nßl.,
5/4 **drasczenja** we wschelakich mustrach łohcz po 4 nßl. a drožscho,
4/4 **drasczenischcza**, łohcz po 3 nßl. a drožscho,
czorny mohair a wołmjany atlas, kaž tež **brune lustres k drascze sa konfirmandow** we wschěch dobrosczach
wschelake czorne a melirowane double-stoffy k mužazej a hóležazej drascze
porucza jako wobkedźbowanja hódne
Julius Hartmann
w Budyschinje
na rožku mjaßoweho torhoschcza.

Psches spodźiwnu móz

je s najlěpschich selow pschihotowany a wot wjele lěkarskich autoritätow poruczeny

Dr. med. Hoffmanowy
☞ běły selowy bróstsyrop ☜

hižom wot dołheho czaßa bjes ludźimi snajomy a ma ßo teho dla pschi kaschelu, torhatym kaschelu, bolnju na broscze a w schiji na najlěpje poruczecz.

Wot tuteho seloweho syropa maja skład a pschedawaja jón w bleschach po 1 tl., 15 nßl. a 7½ nßl.

W **Budyschinje** knjes Rud. Hölzer a knjes Wilh. Jacob; w **Lubiju** knjes Reinhold Reiß; w **Schěrachowje** knjes Ferd. Pech; w **Rakezach** knjes G. H. Dobritz; w **Klukschu** knjes Ernst Postel; w **Nowosalzu** knjes Rich. Bamberg; w **Kamjeńzu** knjes Hermann Kästner a we **Wosporku** knjes J. G. Pötzschka.

Katholski Posoł czo. 6 je wuschoł.

Dokelž je gmejnje w Minakale pschiswolene, so ßmědza ßo tam kóždu prěnju wutoru w měßazu skótne wiki wotdžeržecž, dha ßo to s tutym k sjawnemu nawjedženju dawa. Podpißany cžesczenych kupowarjow a pschedawarjow na to kedžbnych cžini, so budža ßo skótne wiki lětuscheho lěta 5. haperleje, 3. meje, 7. junija, 5. julija, 2. augusta, 6. septembra, 4. oktobra, 1. novembra a 6. decembra wotdžeržecž.

W. Minakale, 8. měrza 1870.

Julius Berger, gmejnski prjódkstejeř.

Ja nałožach pschi ßwojim saßakłym **kaschelu** někotry cžaß **G. A. W. Mayerowy bróstsyrop** s **Wrotßławja** a to s najlěpschim spomoženjom, a možu ja tutón **G. A. W. Mayerowy** bróstsyrop nanajlěpje poručžicž.

Mischno. **H. Pemmert.**
moleř w kral. porzellanowej fabrizy.

Jenož prawdžiwy maja **G. A. W. Mayerowy brostsyrop** w bleschach po 8 nßl., 15 nßl. a 1 tl. na pschedań
Heinr. Jul. Lincka w Budyschinje,
W. Rotha w Lubiju,
B. Kinne, haptykař w Hernhucže,
Jos. Löbmann w Schěrachowje,
Ed. Hiese w Nowosalzu,
haptykař **Gerischer** w Ostritzu,
Schołta we Wotrowje a
Lehmann w Budestezach.

W Lemischowje ßu pola podpißaneho twarske drjewo, klozy, ryhele, žerdže a łaty na pschedań.

Nowak.

Kóslaze kožki

kupuje po najwyschej płacžisnje
Heinrich Lange, kožkař,
s wjelbom na bohatej haßy cžo. $\frac{84}{22}$,
s bydlenjom na žitnych nikach cžo. 606.

Spódne běłe schnórate ßuknje

sa konfirmandki porucža najpodwolnischo
Reinhold Hartmann jun.
23 na ßerbskej haßy 23.

Knjesej N. w Eßenje
ßo sa pschipoßłanje knižki najlubosnischo dźakuje Marja Zimmerez w Brěsowje.

W Stroži pola Hucžiny je jena khěža s rjanej ßadowej sahrodu, s polom a s łuku na pschedań. Wscho dalsche je shonicž pola Jana Homle w Małej Suberniczžy.

Wulku dźělbu
6/4 scherokich njepuschcžatych katunow

w zyle nowych mustrach porucža
łohcž po 3 **nßl.**
Reinhold Hartmann jun.
23 na ßerbskej haßy 23.

Originalna blescha po 10 nßl. | **Dr. med. Kochowy** | Originalna blescha po 10 ußl.

universalny magenbitter,

kotryž je s najstrowschich selow pschihotowany, može ßo jako woßebny položazy ßrědk psche **žołdkowu ßłaboscž**, psche **njeappetitnoscž**, psche **ßłabe pschetłacže** a s njeho **nastawaze cžerpjenja delneho žiwota** poručžecž, a je wón hižom psches wjele wopißmow pschiposnaty.

Wot tuteho universalneho magenbittera maja skład w bleschach po 10 nßl. w **Budyschinje** knjes Rud. Hölzer, w **Lubiju** knjes Reinhold Reiß, w **Nowosalzu** knjes Richard Bamberg, w **Kamjeńzu** knjes Herm. Kästner, w **Wjernarjezach** knjes Carl Aug. Lehmdt a w **Klukschu** knjes Ernst Postel.

Prawdžiwe würzburgske runklizowe ßymjo pschedawa saßo centnař po 15 tl., punt po 6 nßl.
R. Binner w Rakezach.

Jeneho wučžomnika

pyta wojnař Geißler w Delnej Hórzy.

Nowe rigaske lane ßymjo w tunach k ßyczu,

kaž tež jedyn ras ßyte w **měchach** ma podpißany kóždy dźeń na pschedań w ßwojim składže pola domownika (Hausknechta) Valtena w hoscžeńzu k słotej hwěsdže w Budyschinje a w ßwojim domje w Maleschezach.

Faßka.

Zyłosahrodniska žiwnoscž cžo. 15 w Hnaschezach 1 hodžinu wot Budyschina, se 24 akrami 18 prutami ležomnoscžow, s nimale nowymi dobrymi a rumnymi twarjenjemi, bjes wumjeńka, je se wschěm inventarom na pschedań. — Połojza kupnych pjenjes može stejo wostacž.

Ranjenje na cžescži, kotrež ßym s njedohladanja a pschekhwatanja pschecžiwo Auguscže Brukez w Rudej wuprajiła, s tutym nasad bjeru a ju sa sprawnu sposnaju.
W Rudej 14. měrza 1870.
Ženjena Zschippangowa.

Nakładnik: J. E. Smoleř. Cišć L. A. Donnerhaka w Budyšinje.

(K temu cžißłu jena pschiłoha.)

Pschiłoha k čz. 11 Serb. Nowinow.

Wschu mužazu a hólczu drastu

ſa kóždy czaß lěta ſ najlěpſcheho bukſkina, ßukna a ſ drubich wutkow, kaž je móda ßobu pſchinjeße, ma we wulkim wubjerku po najtuniſchich płaczijſnach na pſchedań

C. W. Bitzka, bliſko radneje khěže.

Porjadne wotpoßłanje łódźow ſ Bremena

do

Newyorka, Baltimora a Philadelphije.

Dwójzy ſa tydźeń, ßrjedu a ßobotu
pſches ſnate ſpěſchne bremſke parolödzne towarſtwa „Norddeutſche Lloyd.“

Dwójzy ſa měßaz, 3. a. 17. kóždeho měßaza,
pſches rjane, ſpěſchnjejeſdźaze, tſimaſtowe bremenſke płachtowe łódźe.

Naſymu a naléto porjadne wotpoßłanje
do New-Orleansa a Galveſtona, a naléto do Quebeca.

Spěſchne wobſtaranje, dobra a bohata jědź, kaž tež tunje pſchewjeſne płaczijſny. Bliſche wukaſowanje pſches mje abo pſches mojich knjeſow agentow: w Budyſchinje knjes **M. A. Flanderka.**

Carl Joh. Klingenberg,
konzeſſionirowany łódźny expedient.

10,000 kop

rjanych ßylnych jenolétnych khojnowych ßadźeńkow ma na pſchedań

hajniſke ſarjadniſtwo w Laſu.

Schieferowe tſěchi.

Cžeſczenym Sſerbam Budyſchina a wokolnoſcze porucza ßo podpißany ſ wuwjedźenjom dwójnych, jednorych, kaž tež tórmowych tſěchow ſ najlěpſcheho jendźelſkeho ſchiefera pod ßlubjenjom najlěpſcheho dźěła kaž tež najtuniſcheje płaczijſny a proßy pſchi potrjebje wo dobroczijwe wobkedźbowanje.

Großröhrsdorf 4. měrza 1870.

C. G. Groh, ſchieferkryjerſki miſchtr.

Khěžna leżomnoſcź

w Jitku pola Rakez něhdze ſ 1 kórzom pola a łuki je wotemrjecza dla tunjo na pſchedań. Wſcho dalſche je ſhonicź pola gmejnſkeho próbkſtejerja Pawlika tam.

Sa konfirmandow.

Jendźelſki orleans cžorny a cžěmnobruny, hładki a muſtrowany k draſczenju ſa konfirmandow porucza po jara tunich płaczijſnach

Reinhold Hartmann jun.
23 na ßerbſkej haßy 23.

Carl Forner

knihiwjaſař na bohatej haßy bliſko plumpy

porucza ßwój ſkład ßerbſkich ſpěwarſkich knihi w jednorym a kraßnym ſwjaſku po pſchimérjenej tunjej płaczijſnje ſ tym pſchiſpomnjenjom, ſo ßo tón krócź teho dla, dokelź ßu ſpěwarſke ſ drobnym pißmom roſpſchedate, tajke ſ wulkim pißmom ſa tu ßamu płaczijſnu, kaž hewak tamne, pſchedawaja. — Ssomocżany ſwjaſk ſ wobbitkami 2 tl.

Wulki wubjerk hólczajeje draſty
ſa konfirmandow
po najtuniſchich płaczíſnach
w ſłotej hwězdze po 1 ſkhodze na žitnych wikach.
P. Baruch.

Soły
k hnojenju woßebje kmaneje leża něktre ſta kórzow tunjo na pſchedań a ßo hižom nětko ſkaſanja horjejeru w mydlarni
Moritza Lehmanna
na bohatej haßy.

Wulki wubjerk
czornych draſtowych wutkow ſa
konfirmandow
porucża po jara tunich płaczíſnach
Emil Staucke
na žitnej haßy czo. 52.

J. T. Reimann
w Budyſchinje
ſ napſchecza theatra
porucża ßwoje
kolonialtworowe, tobakowe a cigarrowe khlamy ſ deſtillaziju a palenzpſchedawarnju
k dobroczíwemu wobkedžbowanju.
Wſcheho jenož ſprawna dobra twora a tunje płaczíſny.

Na ryczerkuble w **Debrikezach** pola Hodžija je woßebje duſchne würzburgſke a nowe oberndorfſke **runkli-zowe** ßymjo na pſchedań. Teho runja porucża ßo czerwjeny, woßebje pak nowy twjerdy a běły **rußowski** kał; też ßymjo altenburgſkeho **wulkolubowoho** kała (Strunkkraut).

Spěſchne poßłużenje.
Ernſt Hämſch
prjedy Herrmann Seibt
na jerjowej haßy podla knjeſa Aug. Grützнera
ßwoje najlěpje wuhotowane
kolonialtworowe, tobakowe a cigarrowe khlamy
kaž też
deſtillaziju, rumowu a liqueurowu fabriku
k dobroczíwemu wobkedžbowanju porucża.
Tunje płaczíſny.

Wulke wupſchedawanje
dla pſcheßydlenja khlamow
J. T. Schulze,
na ſnutſknej lawſkej haßy.

Dežčaczerſke familije
a to **jena** k jutram a **dwě** na Jana ßo pytaja. Wyſche dobreje ſoły doſtanu wobydlenje darmo a rolu k běrnam a lenej. Schtóž wo to rodži, njech to podpißanemu bórſy woſjewi.
Na ßwobodnym kuble w **Bórku.** Zimmermann.

Nakładnik: J. E. Smoleń. Ciſć L. A. Donnerhaka w Budyšinje.

Čisło 12. ~ 26. měrca. ~ 1870.

Serbske Nowiny.

Za nawěštki, kiž maja so w wudawarni Serb. Nowin. při bohatych wrotach wotedać, płaći so wot rynčka 1 nsl.

Zamolwity redaktor a wudawar
J. E. Smoleŕ.

Kóžde čisło płaći 6 np. Štwórtlětna předpłata pola wudawarja 66 np. a na kral. saks. pósće 7½ nsl.

Wopschijecje: Najnowsche. — Swětne podawki. — Ze Serbow: S Budyschina. S Njebjelčicy. S Dźěžnikez. Se Schprejz. S Lutobča. S Rakez. Se Skanez. — Nawěschtnik.

K nawjedźenju.

Čzi ßami czeſczeni wotebjerarjo Serbſkich Nowinow, kotſiž chzedźa ſa nje na druhe ſchtwórtlěto 1870 do prědka płaczicz, njech nětko 66 np. w wudawarni Serbſkich Nowinow wotedadźa. Čzi, kotſiž ßebi Serbſke Nowiny pſches póſt pſchinjeſcz dawaja, njech tola njeſapomnja, ßebi je tam ſa 7½ nßl. ſkaſacz. Na pruſkich póſtach Serbſke Nowiny też wjazy njepłacza hacz 7½ nßl. — Sa pſchinjeßenje do domu płaczi ßo ſakſkim póſtam ſchtwórtlětnje jenoz 1 nßl.

Redakcia.

Płaćizna žitow a produktow w Budyšinje.
19. měrza 1870.

Dowoz: 6903 kórcow.	Płaćizna w přerězku na wikach, wyšša.			nižša.			na bursy, najwyšša			najniž		
	tl.	nßl	np.	tl.	nßl	np.	tl.	nßl	np.	tl.	nßl	np.
Pšeńca . .	5	15	—	5	5	—	5	22	5	5	7	5
Rožka . .	3	27	5	3	22	5	3	27	5	3	25	—
Jeczmjeń . .	3	2	5	2	27	5	3	3	—	3	—	—
Wowß . .	2	2	5	1	27	5	2	2	5	2	—	—
Hróch . .	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Woka . .	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Raps . .	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Jahły . .	7	10	—	7	5	—	—	—	—	—	—	—
Hejduſchka .	5	10	—	5	—	—	—	—	—	—	—	—
Kana butry .	—	21	—	—	20	—	—	—	—	—	—	—
Kopaßłomy .	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Zent. ßyna .	1	2	5	1	—	—	—	—	—	—	—	—
Lane ßymjo .	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—

Spiritus płaczeſche wczera w Barlinje.

14 tl. 10 nßl. a 14 tl. 20 nßl.

pſcheńca 61—63 tl., rožka 40—45 tl.,
(to je: ſa 25 pruſkich kórzow.)

rěpikowy wolij (njecziſczeny) 13 tl. 15 nßl.
(Cziſczeny, kaž ßo w Budyſchinje pſchedawa ſtajnje něhdźe 1⅛ tl. drohſchi.)

Pjenježna płaczisna.

W Lipſku, 23. měrza. 1 Louisd'or 5 toler 17 nßl. 6½ np., 1 połnowažazy czerwjeny ſłoty abo dukat 3 tl. 6 nßl. 5⅝ np.; winſke bankowki 82⅛ (16 nßl. 4¼ np.)

Czahi ſakſkoſchleſynſkeje żeleſnizy ſ Budyſchina.

Do Draždźan: Rano 7 hodźinow 27 minutow*; dopołdnja 9 h. 5 m.; pſchipołnju 1 h. 3 m.*; popołnju 4 h. 13 m.*; wjeczor 8 h. 21 m.*; w nozy 2 h. 41 m.**. 4 h. 19 m.

Do Shorjelza: rano 7 h. 51 m.*; dopołnja 10 h. 51 m.*; popołnju 3 h. 22 m.†; wjeczor 6 h. 52 m.*; wjeczor 9 h. 38 m.; w nozy 12 h. 36 m.; 1 h. 24 m.**

*) Pſchiſanknjenje wot a ſe Žitawy a Liberza (Reichenberga)
†) Pſchiſanknjenje do Žitawy.

Pſchiſpomnjenje. Czahaj ſe ſnamjeſchkom ** bjes Draždźanami a Shorjelzom jenoż w Budyſchinje a Lubiju ſaſtawataj. Wonaj mataj jenoż wosy prěnjeje a druheje klaßy a ma ßo ſa billet ¼ wjazy płaczicz; dźeńſke billety pſchi nimaj njepłacza.

Najnowſche.

Amſterdam, 23. měrza. Dźenßa mamy tu ßněhowy mjeczel.

Paris, 22. měrza. Khěžor je ßo ſa to wuprajił, ſo ma ßo politiſka ßwoboda w Franzowſkej pſchiſporicz.

Sakska. W Drażdżanach je 17. měrza prjedawschi minister ſ Zeschau, 82 lět stary wumrjeł. — Teho runja wumrje tam 18. měrza tajny radźiczel ſ Nóſtitz a Jänkendorf. Wón bě ßwoju ſtarobu na 73 lět pſchinjeßł.

Jako wóndanjo jedyn cžah na thüringſkej żeleſnizy jědżeſche, wuſkocži blisko Dürrenberga jedyn puczowař ſ woſa ſ woknom won. Jako cžah na bliżſchej ſtaziji ſaſta, to jedyn druhi puczowař, kiż w tym ßamym woſu ßedżeſche, ſaſtojnikam woſjewi. Duż ſa tym prěnſchim pytachu a jeho też hiſchcże żiweho w jenej pěſkowej jamje namakachu. Wón bu do hoſpitala donjeßeny. Cžoho dla je ſ woſa wuſkocżił, njeje hiſchcże ſnate.

Twarſki profeßor Semper je poruczność dostał, ſo by twarbu noweho drażdżanſkeho theatra wobſtarał. Sa plany, kak ma ßo twaricż, wón pjecża 4000 toleŕ a wot ßamych twarſkich pjenjes też hódny dźěl dostanje.

Wuměnjowanje akzijow albertſkeje żeleſnizy ſa ſakſke 4procentſke krajne dołżne liſty ßo hacż do 1. haperleje w ßejmownje (Landhaus) w Drażdżanach ſtanje.

Pſchi poßlenim duchownſkim pruhowanju w Lipſku bu 40 ſtudentow duchownſtwa pruhowanych. Wſchitzy derje wobſtachu, hacż jenoż jedyn jenicżki niż.

Na ſakſkocżeſkich mjeſach ßu w nowiſchim cžaßu bandu tajkich cžłowjekow wußlědźili, kotſiż wopacżne pjenjeſy dźěkaju a je ſ nich hižom něhdże 40 ludźi do jaſtwa ßadjenych.

Prußy. Sańdżenu wutoru 22. měrza ßwjeczeſche pruſki kral narodny dźeń a běſchtaj ßo ſakſki prynz Jurij a jeho wyßoka knjeni mandżelſka do Barlina podakoj, ſo byſchtaj kralej k tajkemu ßwjedżenjej ſboże pſchakoj. Wonaj buſchtaj na dwórniſchczu w Barlinje wot kralowſkich prynzow jara pěknje a pſcheczelniwje witanaj a pruſki krónprynz jeju ſ dwórniſchcża wo na kralowſki hród wjeſeſche.

Na poknóznoněmſkim parlamencże ßo w tu khwilu pſchezo hiſchcże wo nowy kriminalny ſakon jedna. Sapóßłanzy ßu jón we wſchelakim naſtupanju jara pſcheměnili a njeje teho dla wěſte, hacż jón ſwjaſkowa rada po tajkich pſcheměnjenjach ſa dobry ſpósnaje.

Sachſenmeiningſki wójwoda a prynz Reuß ſtaj też do Barlina k kralowemu narodnemu dnjej pſchijěłoj.

Awſtria. Miniſter Giſkra, kiż derje cžuje, ſo jeho móz pſcheczíwo awſtriſkim Sſkowjanam, hacż runje jich na wſche waſchnje krjuduje a pſcheſeſżeha, ſ kóżdym dnjom bole wotebjera, bě ßebi nowy wolbny ſakon wumyßlił, ſo by ßebi pſches njón ßnadż ßaßo nětkaju móz nadobył. Wón chżyſche mjenujzy, ſo by ßo ſa winſki ſhromadny ßejm we wſchitkich krajach, kiż do tuteho ßejma ßłuſcheja, dwójzy tak wjele ſapóßłanzow wuſwoliło, każ dotal, a to pſches direktnu wolbu. Hacż dotal ßo mjenujzy tucżi ſapoßłanzy wot ßejma kóżdeho jenotliweho kraja wuſwolachu. Po nowym ſakonju ßo to wjazy ſtacż njedyrbjeſche a to po měnjenju Giſkry teho dla, ſo by na tajke waſchnje ßejmy jenotliwych krajow na ważnoſczi a mozy ſhubili a pſches to ſhromadny winſki ßejm a winſke miniſterſtwo noweje mozy dobyło.

Tutón nowy ſakon je Giſkra w tychle dnjach khěżorej prjódkpokożił, ale tón niczo wo nim wjedżecz nochżyſche, prajizy, ſo by wón tehdy, hdyż by jón pſchipóſnał, ßwoje ßłowo ſłamał, dokelż je pſchi wudaczu najnowſcheje awſtriſkeje konſtizije ßłubił, ſo chże wſchě awſtriſke jenotliwe kraleſtwa pſchi jich dotalnych prawach woſtajicż. Giſkra je tajke wotwolwjenje ſa ſło wſał a khěżora wo to proßył, ſo by jeho ſe ßłużby puſchcził. Khěżor je do teho ſwolił, tola ſ tym wuměnjejom, ſo by Giſkra hacż do jutrow w ßłużbje woſtał. Schtó na jeho měſto pſchindże, njeje ſnate, tola tak wjele je wěſte, ſo je jedyn ſ najhórſchich njepſcheczelow ſ winſkeho miniſterſtwa wotſtronjeny.

Franzowſka. Wulku kedżbnoſcż nětko ßudniſke jednanje pſcheczíwo prynzej Pětrej Napoleonej na ßo cżehnje, kiż je wěſteho Noira ſatſělił. Tuto jednanje ßo w Pariſu njedżerżi, ale ma ßo w měſcże Touruſu. Pětr Napoleon ßo ſ tym wurycżuje, ſo je Noira teho dla tſělił, dokelż je jemu tón w jeho (prynzowej) ſtwě prjedy pliſtu wotkożił, ale wěſty Foinville, kotryż bě ſ Noirom k prynzej pſchiſchoł, praji w ßwojim ßwědcżenju, ſo wo tym niczo njewě. Druſy ßwědkojo pak ſaßo ßwědcża, ſo je widżecż było, hdże je ſpomnjeny prynz wot Noira do woblecża kleßnjeny był. Kak wußudżenje wupanje, njehodźi ßo hiſchcże prajicż.

Rußowſka. W nowſchim cžaßu ßu ſaßo wſchelake nowe żeleſnizy w tutym kraju wotewrili a k twarjenju druhich ßu konzeßije date. S zyła je widżecż, ſo ßo żeleſnizy w Rußowſkej jara pſchiſporjeja. Na kamjeńtnym wuhlu, tutej jara nuſnej potrjebje ſa jědżenje na żeleſnizach, w Rußowſkej też njepobrachuje.

Turkowſka. Jeli je wěrno, ſo je turkowſki ſultan ßwojim bołharſkim Sſkowjanam pſchiſwolił, ſo tucżi wjazy pod grichiſkimi duchownymi ſtacż njetrjebaja, dha je ßo wulka kroczeł k duchownemu a ſchulſkemu lěpſchemu ſbożu Bołharow (Bulgarow) ſtaka; pſchetoż hacż dotal grichiſke duchownſtwo krucże na tym dżerżeſche, ſo by ßo w bołharſkich ſchulach ſ pomazu ßłowjanſkeje ryczże njewucżiło, ale jenoż ſ pomozu grichiſkeje. Bołharjo běchu pak ſa tym pſchiſchli, ſo jich dźěczi na tajke waſchnje niczo njenawuknu a ßu ſultana teho dla tak dołho proßyli, hacż je jim tón tajki zuſy ſpſchah ſe ſchije wſacż pſchikaſał. Wón je ßebi pſches to dobrych poddanow dobył a to je ważna wěż, dokelż ßu Bołharjo najßylniſchi lud w europiſkej Turkowſkej, pſchetoż jich je pſches 5 millionow cżłowjekow.

Ze Serbow.

S Budyschina. W nowischich cžaßach je ßkowjanska ryčž bjes wučenymi na universitetach wjetschu ważnosčž dóstała. Na to dźiwajo, kaž też ja lěpsche studowazych Sserbow ßo starajo je wyßoke kralowske ministerstwo kultußu a sjawneho wučeństwa dotalneho jenaskeho profeßora A. Leskiena jako profeßora ßkowjanskich ryčžow na universitet w Lipsku powołało a wón tam ßwoje sastojnstwo hižom po jutrach nastupi. Knjes Leskien, kiž je psches ßwoje ryčžespytne dźěła po wschěm wučenym ßwěcže derje znaty a wschelakich ßkowjanskich ryčžow dospołnje mózny, w tu khwilu w Budyschinje pschebywa, so by ßerbsku ryčž, kotraž je jemu hižom s knihow derje znata, też s praktiskeho žiwjenja bliže sesnał.

S Budyschina. Dokelž je dotalny wučeŕ ßerbskeje ryčze na tudomnym gymnasiju, k. diakonus Mros, tajku wučbu skožił, dha je ju nětko k. Wehla, prěni wučeŕ na Židowje, na ßo wsak.

Z Budyschina. Zańdženu póńdželu swjeczesche wysokodostojny k. schulski direktor Pětr Schołta tudy swój 25lětny měschniski jubilej. Hižo na pschedwjeczoru tohole swjedženja zhromadźichu so tachantscy duchowni a wučerjo tachantskeje schule we schulskim pruhowanskim salu a postrowichu tam knjeza jubilara ze spěwom a ze zbožopschecželemi. Na swjedženju samym běchu so wjetsche dźěczi do prěnjeje klassy podałe a spěwachu tam psched k. direktorom swjezedński spěw pod nawjedowanjom k. wučerja Neubnera a pschepodachu wopomnjeński dar z pschihódnymi ryčžemi. Też bu k. direktor wot schulskich wótcow a wot wjele pschecželow a znatych na tymle dnju pschez hortne, pisowane telegrafiske zbožopschecža zwjeseleny. Bóh žohnuj dale joho skutkowanjo za schulu a cyrkej, a daj jomu złoty měschniski jubilej pschi dobrej strowosczi swjeczicž! Kath. P.

Z Njebjelczic. Dźeń 14. měrca swjeczesche wysokodostojny k. farař Mikławsch Smoła swój 25lětny měschniski jubilej.

S Dźěžnikez. Sańdženu wutoru 22. měrza bu tudy pschede wßu Jan Rachlowz, korczmař w Mnischonzu, popołdnju wokoło dwěju hodźinow morwy namakany. Boża ruczka bě jeho tak sajała, so běsche panył a wjazy k ßebi njepschischoł.

Se Schprejz. Wutoru 3. měrza rano w schestej hodźinje wudyri w dworje kublerja Zocha woheń, kotryž jeho twarjenja kaž też twarjenja kublerja Pinka a Kowala do procha a popjeła pschewobroczi. To ßamo ranje w 9 hodźinach poczja ßo hižom saßo w dworje bura Jurschki palicž, tola bu tutón woheń sbožomnje poduscheny. Wobaj wohnjej staj najstkerje sakoženaj.

S Lutobeza, 4. měrza. Kak poddaczi ßwojeho wobkedźbowarja czesczicz wjedźa, hdyž ßo wón pschecžiwo nim jako sprawny a ßwěrny sastojnik wopokaje, to ßo wczera tudy pokasa. Mjenujzy tudomny knježi schoßař knjes Taubert, kiž je ßo nětko do ßwojeje thüringskeje domowiny wrócził, je wczera czeledži, hacž dotal jemu poddatej, bożemje prajił. Pschi tym ßo jemu wot knjeżeho straznika Stolle woßebite, k temu sestajane ryncžki w pschitomnosczi zykeje czeledże pschepodachu a bu jemu też wěnz podaty. Dźenża, hdyž k. Taubert wotjědże, běchu jemu roboczenjo rjane czeßne wrota natwarili a jemu tam pschi jeho wotkhodże s wutrobnymi ßkowami bożemje prajachu, pschi czimž też nětkotsi płakachu. Se ßwěrnym rukusawdaczom ßo wot njeho dźělachu a jemu też w dalokosczi derjehicze pschejachu.

Hacž runje běsche k. Taubert rodźeny Němz, dha bě wón tola lubował Sserbow. Wón bě s wulkej prózu ßerbski nawuknył, tak so możesche ßo se ßwojimi poddatymi ßerbski srycžecž. Wón pak też s kożdym druhim Sserbom rad a lubje ßerbski powjedasche a je ßebi pschi ßwojim pschebydlenju tójschto ßerbskich czaßopißow a knihi, jako: Nowiny, Łużiczana, Kath. Posoł, Pschedźenaka, kath. protyku, ßerbsku grammatiku atd. ßobu wsak, so by też w zusbje czischcze na Sserbow njesabył.

Njech też w ßwojej domowinje s luboscžu na naß spomina! K.

§*. S Rakez. Na město semrjeteho knjesa barona se Schönberg-Bibran bu tudy dźenża 16. měrza k. ryčžerkubleŕ Lindnaŕ s Horki wot k. hamtmana Wackera psched shromadźenymi rychtarjemi a gmejnskimi prjódkstejerjemi ßwjedźeńszy jako kralowski směrz ßudniszy sapokasany.

S Rakez. Kaž ßmy hižom psched tydźenjom na to spomnili, wumrje tudy 15. měrza kralowski komornik knjes s Rabenau. Dźenż tydźenja bu jeho wotemrjete czěko na czeßne a ßwjedźeńske waschnje do rownischcza pschistajene. Něschto knježich s wokolnosczje a jara wjele woßadnych běchu ßo no pschewodźenje seschli. Knjes faraŕ dźerżesche na hrodże ryčž, na czoż ßo czah pod synkami posawnow do zyrkwje poda, hdyž wospět wubjernu němsku a ßerbsku ryčž ßkyschachuw. Skónczinje sestajesche ßo czah saßo a dźěsche psches knježi dwór do parka, hdyž je rownischczo, pschi kotrymž spěwarjo khěrlusch sanjeßechu: „Stanycž budźesch atd.“

Se Skanez. Ssrjedu 16. měrza popołdnju w 4 hodźinach bě ßo woßomlětny Jan August Renczž, ßyn kublerja Handrija Renczja tudy, na tód tudomneje rěki podał. Tón hólczez ßo njedaloko Ackermannez kubła pschepadny, sdźerża ßo pak khwilu a wołasche wo pomoz. Ale pomoz posdże pschińdże a bu na to wscho nakożene, so bychu jeho wucžahnyli; tola hakle po dwěhodźinskej prózy a straschnym dźěle ßo kowarskemu mischtrej Handrijej Měrczinkej radži, jeho, Bohu žel, jako czěko jeho hłubokosrudźenymaj starschimaj pschepodacz.

Pschispomnicž je hódno, so czi, kiž chzychu teho hólza

wuczahnycz, zaneje prózy lutowali njejßu, pschetoż někotsi ßu teho dla na deskach něhdże dwě hodżinje wokoło pkuwali.

Tuto njesboże njech wschitkim starschim jako warnowanje ßkuži, so njebychu ßwojim dżěczom nětko na žane waschnje na lód hicz dali. D.

Krajnoſtawſki bank.

K 31. decembra 1877 pari wupłaczomne

hornoługiſke 4½ procentſke ſaſtawne liſty

ßo wot nětk w kruchach po 500 tl. a 100 tl. na bankowym blidże per Cassa ſaßo pschedawaja.

W Budyschinje, 21. měrza 1870.

Krajnoſtawſki bank.
ſ Loeben.

Pyta

1 abo 2 rjanaj ßlěborn-obrabantſkej honaczej, kaž tež 2 hacž 4 ſkotobrabantſke kokoſche.

Schulz, klempnarski mischtr.

S tutym najpodwolniſcho k nawjedżenju dawam, so mam tež lětſa

memelſke a rigaſke ßymjentne lane ßymjo w tunach,

kaž tež jedyn ras ßyte w **měchach** a hewak **ſchleſynſke lane ßymjo** kóżdy cżaß doma we Wadezach a kóżdu ßobotu w hoſcżeńzu k ſkotej hwěſdże w Budyschinje na pschedań.

J. A. Lelanz.

Drjewowa aukzia.

Na njeßwaczilſkim reviru budże ßo

pondżelu 28. měrza dżělba hromadow ſ wulěßowanych hakoſow a ſe ſbytkow wobſtejazych, pod dotalnymi wumě-nenjemi na pscheßadżowanje pschedawacz. — Shromadżiſna rano ½9 hodżinow w Ssykoriz khójnach pschi jeńſchecżanſkim puczu. Dale

wutoru 29. měrza budże ßo dżělba hromadow wulěßowaneho drjewa pschi kocżowſkim hacże na pscheßadżowanje pschedawacz. — Shromadżiſna rano ½9 hodżinow w hajku pschi puczu, ſ Koßlowa do Rakez wjedżazym.

W Njeßwaczidle, 23. měrza 1870.

B. Unger,
wyſchi hajnik.

Wupſchedawanje muzſkeje a żónſkeje draſty

M. Kubaſch
na garbarſkej haßy czo. 432.

Poßleſchczowe pjerje a poßleſchcża,
jara rjane a tunje, wſchě cziſczene, pschedawa
wudowa **Frödowa** na rybjazej haßy.

Jendżelſke proßata

ßu na pschedań na ryczerkuble w **Porſchizach.**

We wndawarni budyſkich nowinow „Bautzner Nachrichten" je wuſchka a może ßo we wſchitkich kniharnjach dostacz:

Adreßbuch

für die Stadt Bautzen und Umgegend
für 1870.

Herausgegeben von **Hermann Florenz.**

Płaczisna 20 nßl.

Tuta adreßna kniha je jara wużitna pſchiruczna kniha ſa wſchitkich, kiž maja něſchto w Budyschinje a wokolnoſczi czinicz abo wobſtaracz, a ßu w njej ſapißane wſchitke kralowſke a měſchczanſke ßwětne a zyrkwine faſtojnſtwa, wona wopſchija dale liſtu lětuſchich pſchißażnych, doſpołny ſapiß wſchitkich wobhdlerjow mèſta po mjenje, powołanju a bydlenju, ſapiß budyſkich khěżerjow, pſchekupzow, wikowarjow a rjemjeßnikow, kaž tež doſpołny pokaſowar ryczerſkubkow a jich wobßedżerjow w Hornej Łużizy a w herbſkich krajach; hewak tež najważniſche poſtajenja wo poßłanju po poſcze a po żeleſnizy, kaž tež telegrafiſkich depeſchow. — Wyſche teho wopſchija tuta kniha wukożenje **noweje měry a wahi**, kaž tež pjenjeżnu tabellu, pſchehlad hódnoſcze wſchitkich we wobkhodże trjebanych klinczatych penjes, atd.

Kóſlaze kożki

kupuje podpißany kaž hewak pſchezo po najwyſchich płaczisnach.

Tež doſtanu nutskupowarjo wěſcże ſpodolne wuměnjenja a poruczenja wote mnje.

Guſtav Raucke, jirchař
na garbarſkej haßy czo. 426.

Swój derje wuhotowany ſkład **mużazych a hólcża zych klobukow a mězow** ſ bawmy, wołmy, żidy atd. teho runja tež tajke na korku cżeſczenym Sserbam porucza

Emil Flegel
na żitnej haßy.

W kniharni **Smolerja a Pjecha** je nětko ſaßo dostacz:

Sahrodka kwětkojta, II. po 1 nßl.
Cżorny kóß a dróſna, III po 1 nßl.
Cżmjeły a woßy, I., II. po 1 nßl.
Bohumił, 2½ nßl.
Guſtav Adolf, 6 nßl.

Termija k wjazyßadżenju.

W dobrowolnej ſubhaſtaziſkej termiji, 15teho měrza wotdżeržanej, je ßo ſa te k ſawoſtajeńſtwu wobßedżerja ſahrodniſkeje żiwnoſczi Jurja Stuki w Khwaczizach ßłuſchaze,

a) ſ makoſahrodniſkeje żiwnoſcże cżo. 22 wopalneho kataſtra a fol. 8 gruntſkich a hypothetſkich knihi ſa Khwaczizy każ też

b) ſ pola a paſtwiſchcża No. 176 a 249 fol. 52 leżomnoſtnych knihi ſa ſpomnjenu wjeß wobſtejaze, bjes dżiwanja na dawki a wobcżeżnoſcże hromadże na 4680 —. — taxirowane leżomnoſcże — jako najwyſche ßadżenje — jenoż 3300 toleŕ —.— poſkiczizko.

Jako termija k wjazyßadżenju je wot hamta

2. haperleje 1870

poſtajena.

Wſchitzy cżi ßami, totſiż chzedża wjaz dyżli runje ſpownjene 3300 toleŕ —.— ſa pomjenowane leżomnoſcże dacz, ßo ſ tutym pſcheproſchuja, ßo na ſpomnjenym dnju dopołdnja w 11 hodżinach na tudomnym ßudniſkim hamcże nutsnamakacz, ßwoje ßadżenja ſcżinicz a dalſcheho wobſankńenja wotcżakacz.

Kralowſki ßudniſki hamt w Budyſchinje 16. měrza 1870.

Bodel.

Wulku dżělbu

6/4 ſcherokich njepuſchczatych katunow

w zyle nowych muſtrach porucża

kohcż po 3 nßl.

Reinhold Hartmann jun.

23 na ßerbſkej haßy 23.

Rigaſke krónſke ßymjeńte lane ßymjo,

każ też ſchleſyńſke lane ßymjo w **měchach** je pola mje doma, każ też w mojim ſkładże pola korczmarja Lehmanna na żitnych wikach kóżdy dżeń najtuniſcho na pſchedań.

Korla Libſcha w Trjebjeńzach.

Rigaſke a pernauſke

ßymjeńte lane ßymjo,

direktnje doſtate, porucżeja woßebje tunjo

We Wosporku. **J. Rämſchez** herbja.

Drjewowa aukzia.

Pónd̄żelu, 28. měrza t. l., budża ßo w jenym niſkoléßowym drjewniſchczu we wotdżélenju „trunik" bliſko demjanſkeho knjeza dwora:

85 ½ kopy ⅝ kohczowſkich twjerdych walczkow,
4 ¼ " " " " mjehkich "

a w huſczańſkim knjezim parku wot pſchihotowanych ßuchich drjewow a ſpowalenych ſchtomow:

13 ½ kloftra ⅝ kohcż. mjehkich ſchczépow,
2½ " " " " kliplow,
¼ kopy ⅝ kohcż. twjerdych ſbytk. walczkow,
15 kop " " mjehkich " "
1½ kopy " " " ſbit. walczkow,

pod wuměnjenjom naßadżenja a ſa hotowe pjenjeſy na pſcheßadżowanje pſchedawacz.

Aukzia ſapocżnje ßo dopołdnja w 10 hodżinach w parku ſady piwarnje.

Hrabińſke Schall-Riaucourſke hajniſke ſarjadniſtwo w Huſzy.

Hugo Opelt.

Hiſchcże żadyn ßrědk

njeje ßo pſche khorhoſcże dychazych organow jako pſche kaſchel, pſche wobcżeżnoſcże broſta, ſchije a płuzow tak wulzyſchnje jara hojazy wopokaſał, każ **běły hróſtſhrop H. Leopolda & Co. we Wrotßławju.** Ton ßamy ma w bleſchach po 6, 11 a 20 nßl. ſaßo na pſchedań

A. B. Pannach w Budyſchinje.

G. Poyda

khachleſtajer w Budyſchinje na Hoſchiz haßy cżo. 740 porucża ßo k ſtajenju połěpſchenych ßypanſkich khachlow (Schüttöfen), ſ kotrymiż ßo w pſchirunanju ſe wſchitkimi prjedawſchimi khachlemi niz jenoż tepjenje ſalutuje, ale też khachle ßwoju ßłużbu wjele lěpje a rucżiſcho dopjelnja, dyżli ßo to hewak ſtacż możeſche.

Wſchitke drużiny polneho, łucżneho, pſchijědżneho a kwětkoweho ßymjenja, każ też rigaſke a ſchleſyńſke ßymjeńtne lane ßymjo porucża ſaßo k dobrocżiwemu wobkedżbowanju R. Binner w Rakezach.

Kóſlaze kożki

kupuje po najwyſchej płaczińnje

Heinrich Lange, kożtar,

ſ wjelbom na bohatej haßy cżo. 67/8,

ſ bydlenjom na żitnych nikach cżo. 606.

Spódne běłe ſchnórate ßukńje

ſa konfirmandki porucża najpodwolniſcho

Reinhold Hartmann jun.

23 na ßerbſkej haßy 23.

Wojerſke towarſtwo w Porſchizach.

Njedżelu 3. haperleje t. l. popołdnju w 3 hodżinach hłowna ſhromadżińna w pſchebytku towarſtwa.

Nowe ßobuſtawy moża ſaſtupicz a ßo horjebjeru.

Pſchedßyda.

Krajnoſtawſki bank.

S pſchiſwolenjom kralowſkeho knjeſa kommiſſarja ßo po § 6 bankowych wuſtawkow wot 16. junija 1857 wobſankaza bilanza na lěto 1869, wot ſarjadowazeje rady pruhowana, ſ wumĕnjenjom juſtifikazije ſliczbowanja tudy ſ tym pſchiſpomnjenjom woſjewja, ſo ßu knježa ſtawy ſliczbowanje, wo ſarjadowanju krajnoſtawſkeho banka na lěto 1868 położene, na wurjadnym ßejmje 13. haperleje 1869 juſtificirowali.

W Budyſchinje, 9. měrza 1870.

Direktorium krajnoſtawſkeho banka kralowſkeho hornołužiſkeho markhrabinſtwa.

ſ Loeben.

Bilanza.

Activa. **Ultimo decembra 1869.** **Passiva.**

	tolěr.	ßl.	np.
Hypotheſke konto (kapital).			
Saldo ult. dec. 1868 . 5,130645 tl.			
Pſchibytk w lĕcze 1869 . 359460 =			
5,490105 tl.			
Wotbytk . . . . . 104865 tl.			
Hypotheſke žadanki ult. decembra 1869	5,385240	—	—
Hypotheſke konto (daň).			
per měßaz december 1869 ſliczbowajomna, ult. meje 1870 płaczomna daň a reſty	38306	27	4
Swonkne hypoth. konto (kapital).			
Saldo ult. december 1868 394000 tl.			
Pſchibytk w lĕcze 1869 . . 5000 =			
399,000 tl.			
Wotbytk . . . . . 16250 =	382750	—	—
Konto ſaſtawſkich liſtow.			
Wobſtatk w ſaſtawſkich liſtach ult. december 1868 . . . 79000 tl.			
Pſchibytk w lĕcze . . . 179970 =			
258970 tl.			
Wotbytk . . . . . 171570 =	87400	—	—
Konto effektow.			
Wobſtatk papjerow au porteur ult. decembra 1868 536870 tl. 8. –.			
Pſchibytk w lĕcze 1869 29 = —. –.			
536899 tl. 8. –.			
Wotbytk . . . . 75044 = 16. 3.	461854	21	7
Konto kapital-deditorow.			
Saldo ult. dec. 1868 237505 tl. —. –.			
Pſchikhod w lĕcze 1869 45735 = —. –.			
283240 tl. —. –			
Wotkhod . . . . 76910 = —. –.	206330	—	—
Konto korrentne konto.			
Saldo ult. dec. 1868 245301 tl. 2. 2.			
Pſchibytk w lĕczi 1869 377729 = 23. 2.			
623030 tl. 25. 4.			
Wotbytk . . . . 405767 = 18. 7.	217263	6	7
Transport	6,779441	25	8

	tolěr.	ßl.	np.
Per **fundazijſki kapital-konto.**			
Sa ſakładny kapital banka	550000	–	–
Per **ſaſtawſkich liſtow kreazijſki konto.**			
Wunoſchk tych hacž ult. dec. 1868 kourſirowazych ſaſtaw. liſtow 2,136720 tl.			
W lĕcze 1869 bu kreirowanych . . . . . 59000 =	2,074750	–	–
2,105720 tl.			
Kaſſirowanych a ſaniczenych 120970 =			
Per **banknotow kreazijſki konto B.**			
Ult. decembra 1868 kourſirowanze bankowki Lit. H. po 5 tl. 500000 tl.			
W lĕcze 1869 k ſaniczenju naſad wſate . . . . 410000 =	90000	–	–
Per **banknotow kreazijſki konto C.**			
Ult. decembra 1868 kourſirowaze bankowki Lit. H. po 10 tl. 500000 tl.			
W lĕcze 1869 k ſaniczenju 429000 =	71000	–	–
Per **banknotow kreazijſke konto D.**			
Sa w lĕcze 1869 kreirowone nowe bankowki po 10 tl. Ser. X. Lit. H. .	1,000000	–	–
Per **kapital-kreditorſke konto.**			
Saldo ult. dec. 1868 88788 tl. 29. 8			
Pſchibytk w lĕcze 1869 50165 = 4. –.			
138954 tl. 3. 8.			
Wobytk . . . . 265 = 6. 2.	138688	27	6
Per **konto nalutowarnje.**			
Składki ult. dec. 1868 3,733963 tl. 27. 5.			
Teho runja w l. 1869 682237 = 24. 8.			
Daň, ke kapitalej dyrjena 96607 = 27. 3.			
4,512809 tl. 19. 6.			
Wupłaczene w l. 1869 620136 = 11. 3.	3,892673	8	3
Per **ſaſtawnych liſtow daňwukupne konto.**			
Sa njepłaczene koupony wot:			
23. l. ſliczb. 1867 164 kru. 186 tl. 27. 6.			
24. = 1868 276 = 480 = —.–.			
25. = 1869 8314 = 30673 = 17. 8.	31340	15	4
Transport	7,848,452	21	3

Bilanza.

Activa.		Ultimo decembra 1869.			Passiva.			
		toleŕ.	ßl.	np.		toleŕ.	ßl.	np.
Transport		6,779144	25	8	Transport	7,848452	21	3
Konto požeżernje.					**Per konto kaucijow.**			
Saldo ult. dec. 1868	348770 tl. —.-.				Pokożene kaucije w hotowych pjenjesach a papjerach ult. decembra 1869	15810	—	—
Pschibytk w lěcże 1869	535769 = —.-.				**Per Conto à Nuovo.**			
	884539 tl. —.-.				Dajomna pschichodna daň 36100 tl. —.-.			
Wotbytk	385261 = —.-.	499278	—	—	Ta ßama k dostaczu . 9143 = 14.-.	26956	16	—
Leżomnostne konto.					**Per reserve-fondske konto.**			
Wobstatk leżomnoscjow ult. dec. 1869		133450	—	—	Wobstatk ult. decembra 1869 . . .	250000	-	—
Licitalnyhpjenjes-depositske konto.								
Wobstatk ult. dec. 1868	2681 tl. 7.4.							
Wotbytk w lěcże 1869	1524 = —.4.	1157	7	—				
Kaucije depositske konto.								
Wobstatk w pjenjeżnych papjerach ult. dec. 1869		15420	—	—				
Bankowkow konto D.								
W lěcże 1869 bu dla nasadwsacża hacż dotal kourstrowazych bankowkow II. emißije po 5 tl. a III. emißije po 10 tl. nowe tajke po 10 tl. kreirowane . .	1,000000 tl.							
Wot tych hacż ult. decembra 1869 dlo nasadwsacja notow II. a III. emißije do cirkulacije stajene	839000 tl.	161000	—	—				
Kassa-konto.								
Hotowe pjenjesy ult. decembra 1868 .	684701 tl. 13.1.							
Pschikhod w l. 1869	1,938883 = 25.8							
	3,623585 tl. 8.9.							
Wukhod = = =	3,071816 = 4.4.	551769	4	5				
		8,141219	7	3		8,141219	7	3

Dobytkowe a schkodowaze konto.

Pjećadwacyte zličbowanske lěto wot 1. januara hač do ult. decembra 1869.

Debet.	toleŕ.	ßl.	np.	Credit.	toleŕ.	ßl.	np.
Sa daň na skkadki w nalutowarni. .	145029	7	9	Sa daň wot hypothekskich žadankow .	222127	26	2
Sa teho runja na wudate sastawne listy	87233	—	2	Sa nju wot wobstatkow sast. listow w banku	4837	2	8
Sa sarjadowanje	18781	11	3	Sa nju wot effektow	39456	22	4
Sa spesy na bankowki	919	17	3	Sa myto sapißanja a wukonjenja . .	1673	16	8
Sa dawki w wobcżeżnoscje	2621	25	6	Sa salětnjene koupony sastawnskich listow	98	4	5
Sa cżinjenje nowych bankowkow . . .	6942	5	—	Sa daň wot wustatkow atd. 45792 tl. 1.-.			
Sa provisiju	573	8	8	Sa daň pschi pożcżerni 23616 = 1.-.			
Cżisty, w prjódkstejazej bilanzy hižom repatirowany dobytk	42984	11	4	69408 tl. 2.7.			
				Wot teho sa daň sakkadneho kapitala, kauzijow a kapital-kreditorow . . 36779 tl. 16.9.	32628	15	8
				Sa koursavance na sast. listach . . .	4262	29	—
	305084	27	5		305084	27	5

W Budyschinje, 19. februara 1870.

Direktorium krajnostawskeho banka kral. sakst. hornoluzizkeho markhrabinstwa.

ſ Loeben. J. Schilling. Ehrig.

Pschehlad

hypothekſkeho ſkutkowanja krajnoſtawſkeho banka ſakſkeho hornołužiſkeho markhrabinſtwa.

	Horne Łužiży.		Herbſke kraje.		Summa	
	Liczba hypothekſkich kontow.	Wunoſchk wupożczonkow Toleŕ.	Liczba hypotheſkich kontow.	Wunoſchk wupożczonkow Toleŕ.	hypothekſkich kontow.	wupożczonkow Toleŕ.
Wobſtatk ult. decembra 1868 .	1567	2,340100	972	2,790545	2539	5,130645
Wuſchedſche w lěcze 1869 . . .	57	238585	33	120875	90	359460
	1624	2,578655	1005	2,911420	2629	5,490105
Naſadpłaczene w lěcze 1869 . .	36	27885	31	76980	67	104865
Wobſtatk ult. decembra 1869 .	1588	2,550800	974	2,834440	2562	5,385240
Po pſchiliczenju naſpjetpłaczenjow, w lětach 1846—1869 ſczinjenych .	—	—	—	—	1882	2,685455
Totalny wunoſchk ſczinjenych wupożczonkow	—	—	—	—	4444	8,070695

Wot 359460 tolerjow, w lěcze 1869 wupożczenych,
rosdźěli ßo 179415 toleŕ na horka pſchiſtajene 90 nowe hypothekſke konti a
180045 toleŕ na 91 tajke hižom wobſtejaze,
a je ßo po tajkim w lěcze 1869 wſcho do hromady
181 wupożczonkow
wobſanknyłe.

Hewak ßo 174 w tym ßanym lěcze ſczinjenych pożczeńſkich žadanjow na tukrajne ležomnoſcze w zyłej ſummje wot
1,065720 toleŕ
a 16 tajkich na wukrajne ležomnoſcze w zyłej ſummje wot
590300 toleŕ
njeje do ſkutka ſtajicź hodźiło.

Wosjewjenje.

Dokelž je podpißany ßwoje kalkownje w Cunnersdorfje, kaž tež w Niſkej ſaßo do połneho lětujeho ſkutkowanja ſtajił, dha dowola ßebi wón to wſchitkim czeſczenym wotebjerjerjam ſ daloka a ſ bliſka najpodwolniſcho wosjewicź.

Niſka a Cunnersdorf 22. měrza 1870.

H. W. Siebörger.

Skótne wiki w Minakale ſměja ßo lětßa wutoru 5. haperleje, 3. meje, 7. junija, 5. julija, 2. auguſta, 6. ſeptembra, 4. oktobra, 1. novembra a 6. decembra.

Julius Berger, gmejnſti prjódkſtejeŕ.

Stejaze khójny, twarſke ſchtomy wopſchijaze, budźa ßo pſchichodnu póndźelu 28. měrza, dopołdnja w 10 hodźinach, pſchi ſpuſchczadle tudomneho wulkeho hata na pſcheßadźowanje pſchedawacź.

W Minakale, 22. měrza 1870.

Berger, gmejnſki prjódkſtejeŕ.

Na knježim dworje w Ssmochczizach možetej dwě ſprawnej a pilnej dźěłaŕſkej familiji w jenej tamniſchcej knježej ſahrodniſkej žiwnoſczi wobydlenje doſtacź.

Drjewowa aukzia.

Póndźelu 28. měrza t. l. dopołdnja wot 10 hodźinow budże ßo na nowowjeſczanſkim reviru
65 bŕěſowych dołhich hromadow
na pſcheßadźowanje pſchedawacź. Shromadźiſna pſchi ſchczerkowej jamje pola Noweje Wjeſki.

W Barcze, 21. měrza 1870.

Wiedemann,
wyſchi hajnik.

K nawjedźenju.

Czeſczenym Sserbam tudomneje a dalſcheje wokolnoſcze ſ tutym najpodwólniſcho k nawjedźenju dawam, ſo ja twarjenje a porjedźenje plumpow wſchěch druzinow najlěpje a najtuniſcho wobſtaram, kaž tež wurywanje a wutſělenje nowych ſtudnjow w ſkałach po dźeńſkej ſdźě abo w akkordje po najtuniſchich płaczińſnach na ßo bjeru.

W Delnej Kinje, 23. měrza 1870.

Ernſt Auguſt Scholta,
plumpytwarjeŕ a gratodźěłaŕ.

Jedyn wuczomnik

może k jutram pola podpißaneho do wuczby ſtupicź.

A. Würgatſch, kowaŕ w Hornym Hunowje.

Nakładnik: J. E. Smoleŕ. Ciſć L. A. Donnerhaka w Budyšinje.

(K temu cjißku jena pſchiłoha.)

Pschiłoha k čz. 12 Serb. Nowinow.

Wschu mužazu a hólčžu drastu

ſa kóždy czaß lěta ſ najlěpſcheho bukſkina, ßukna a ſ drubich wutkow, kaž je móda ßobu pſchinjeße, ma we wulkim wubjerku po najtuniſchich płaczíſnach na pſchedań

C. W. Bitzka, bliſko radneje khěže.

Porjadne wotpoßłanje łódźow ſ Bremena

do

Newyorka, Baltimora a Philadelphije.

Dwójzy ſa tydźeń, ßrjedu a ßobotu
pſches ſnate ſpěſchne bremſke parolödźne towarſtwa
„Norddeutſche Lloyd.“

Dwójzy ſa měßaz, 3. a. 17. kóždeho měßaza,
pſches rjane, ſpěſchnjejěſdźaze, tſimaſtowe bremeuſke płachtowe łódźe.

Naſymu a naléto porjadne wotpoßłanje
do New-Orleansa a Galveſtona, a naléto do Quebeca.

Spěſchne wobſtaranje, dobra a bohata jědź, kaž tež tunje pſchewjeſne płaczíſny. Bliſche wukaſowanje pſches mje abo pſches mojich knjeſow agentow: w Budyſchinje knjes M. A. Flanderka.

Carl Joh. Klingenberg,
konzeſſionirowany kódźny expedient.

Wulki wubjerk hólčžajeje drasty
ſa konfirmandow
po najtuniſchich płaczíſnach
w ſłotej hwězdźe po 1 ſkhodźe na žitnych wikach.

P. Baruch.

Prawdźiwe würzburgſke runklizowe ßymjo
pſchedawa ſaßo centnar po 15 tl., punt po 6 nßl.
R. Binner w Rakezach.

Jeneho wučžomnika
pyta wojnar Geißler w Delnej Hórzy.

Łódźne pschewjesenje
wot
Bremena do Nordameriki.

Podpißany, wot kral. ſakſkeho knjeżerſtwa konzeßionirowany agent wobſtara paßażirow a wuczahowarjow na wubjernokraßnych, ſ **Bremena** do **Newyorka, Baltimora** a **Neworleansa** tydźeńſzy wotjěſdżazych **parołódźach połnoznoněmſkeho Lloyda**, kaž 1. a 15. dźeń kóždeho měßaza na wulkich tſimaſtowych **bremſkich paketſkich płachtołódźach** do **Newyorka, Baltimora, Quebeca, Neworleansa a Galveſtona.**

Pſchewjeſne płaczíſny ßu najtunſcho poſtajene a podawa na napraſchowanja rad darmo wukaſanje

Handrij Lorenz w Pomorezach,
ſ hłownym komptoirom na budyſkim dwórniſchczu.

Nowe rigaſke lane ßymjo w tunach k ßyczu,

kaž tež jedyn ras ßyte w měchach ma podpißany kóždy dźeń na pſchedań w ßwojim ſtkadze pola domownika (Hausknechta) Waltena w hoſcjenzu k ſkotej hwězdze w Budyſchinje a w ßwojim domje w Malešchezach. Tež pſchedawa ßo tam dźeczelowe ßymjo.

Faßka.

Soły

k hnojenju woßebje kmaneje leża někotre ſta kórzow tunjo na pſchedań a ßo hižom nětko ſkaſanja horjebjeru w mydlarni

Moritza Lehmanna
na bohatej haßy.

Wulke wupſchedawanje
dla pſcheßydlenja khlamow
J. T. Schulze,
na ſnutſknej lawſkej haßy.

J. T. Reimann
w Budyſchinje
ſ napſchecza theatra
porucza ßwoje
kolonialtworowe, tobakowe a cigarrowe khlamy ſ deſtillaziju a palenzpſchedawarnju
k dobroczíwemu wobkedźbowanju.
Wſcheho jenož ſprawna dobra twora a tunje płaczíſny.

Spěſchne poßłużenje.

Ernſt Hämſch
prjedy Herrmann Seibt
na jerjowej haßy podla knjeſa Aug. Grütznera
ßwoje najlěpje wuhotowane
kolonialtworowe, tobakowe a cigarrowe khlamy
kaž tež
deſtillaziju, rumowu a liqueurowu fabriku
k dobroczíwemu wobkedźbowanju porucza.
Tunje płaczíſny.

Zyłoſahrodniſka žiwnoſcz czo. 15 w Hnaſchezach, 1 hodźinu wot Budyſchina, ſe 24 akrami 18 prutami leżomnoſczow, ſ nimale nowymi dobrymi a rumnymi twarjenjemi, bjes wumjeńka, je ſe wſchěm inventarom na pſchedań. — Połoja kupnych pjenjes może ſtejo woſtacz.

Carl Forner
knihiwjaſař na bohatej haßy bliſko plumpy
porucza ßwój ſtkad **ßerbſkich ſpěwarſkich knihi** w jednorym a kraßnym ſwjaſku po pſchimérjenej tunjej płaczíſnje ſ tym pſchiſpomnjenjom, ſo ßo tón krócz teho dla, dokelž ßu ſpěwarſke ſ drobnym pißmom roſpſchedate, tajke ſ wulkim pißmom ſa tu ßamu płaczíſnu, kaž hewak tamne, pſchedawaja. — Ssomoczany ſwjaſk ſ wobbitkami 2 tl.

Nakładnik: J. E. Smoleř. Ciſć L. A. Donnerhaka w Budyšinje.

Čisło 13. — 2. haperleje. — 1870.

Serbske Nowiny.

Za nawěštki, kiž maja so w wudawarni Serb. Nowin. při bohatych wrotach wotedać, płaći so wot rynčka 1 nsl.

Zamolwity redaktor a wudawař
J. E. Smoleř.

Kóžde čisło płaći 6 np. Štwórtlětna předpłata pola wudawarja 66 np. a na kral. saks. pósće 7½ nsl.

Wo pschijecze: Najnowsche. — Swětne podawki. — Ze Serbow: S Budyschina. Se Sarycza. S njeßwaczilskeje woßady. S Bukez. Se Semiz. S Wósporka. Se Skaskowa. S Tschawnizy. S Prjawosa. S Njabožkojz — Nawěschtnik.

K nawjedzenju.

Czi ßami czesczeni wotebjerarjo Serbskich Nowinow, kotsiž chzedza sa nje na druhe schtwórtlěto 1870 do prědka płaczicz, njech nětko 66 np. w wudawarni Serbskich Nowinow wotedadza. Czi, kotsiž ßebi Serbske Nowiny psches póst pschinjescz dawaja, njech tola njesapomnja, ßebi je tam sa 7½ nßl. skasacz. Na pruskich póstach Serbske Nowiny tež wjazy njepłacza hacz 7½ nßl. — Sa pschinjeßenje do domu płaczi ßo sakskim póstam schtwórtlětnje jenož 1 nßl.

Redakcia.

Płaćizna žitow a produktow w Budyšinje.

26. měrza 1870.

Dowoz: 7253 kórcow.	Płaćizna w přerězku na wikach, wyšša.			nižša.			na bursy, najwyšša			najniža.		
	tl.	nßl	np.	tl.	nßl	np.	tl.	nßl	np.	tl.	nßl	np.
Pscheńza . .	5	15	—	5	—	—	5	22	5	5	8	5
Rožka . .	3	25	—	3	20	—	3	25	-	3	22	5
Jeczmjeń . .	3	2	5	3	—	—	3	5	—	3	2	5
Wowß . .	2	2	5	1	27	5	2	1	5	2	—	—
Hróch . .	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Woka . .	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Raps . .	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Jahły . .	7	10	—	7	5	—	—	—	—	—	—	—
Hejduschka .	5	10	—	5	—	—	—	—	—	—	—	—
Kana butry .	—	23	—	—	22	—	—	—	—	—	—	—
Kopaßłomy .	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Zent. ßyna .	1	5	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—
Lane ßymjo .	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—

Spiritus płaczesche wczera w Barlinje.

15 tl. 10 nßl. a 15 tl. 20 nßl.

pscheńza 61—64 tl., rožka 40—45 tl.,

(to je: sa 25 pruskich kórzow.)

rěpikowy wolij (njeczisczeny) 14 tl. — nßl.

(Czisczeny, kaž ßo w Budyschinje pschedawa stajnje něhdźe 1⅛ tl. drěžschi.)

Pjenježna płaczisna.

W Lipsku, 30. měrza. 1 Louisd'or 5 toler 17 nßl. 6½ np., 1 połnowažazy czerwjeny słoty abo dukat 3 tl. 6 nßl. 5⅝ np.; winske bankowki 82¼ (16 nßl. 4½ np.)

Czahi sakskoschlesynskeje želesnizy s Budyschina.

Do Draždžan: Rano 7 hodźinow 27 minutow*; dopołdnja 9 h. 5 m.; pschipołnju 1 h. 3 m.*; popołnju 4 h. 13 m.*; wjeczor 8 h. 21 m.*; w nozy 2 h. 41 m.**. 4 h. 19 m.

Do Shorjelza: rano 7 h. 51 m.*; dopołnja 10 h. 51 m.*; popołnju 3 h. 22 m.†; wjeczor 6 h. 52 m.*; wjeczor 9 h. 38 m.; w nozy 12 h. 36 m.; 1 h. 24 m.**

*) Pschisanknjenje wot a se Žitawy a Liberza (Reichenberga.)

†) Pschisanknjenje do Žitawy.

Pschispomnjenje. Czahaj se snamjeschkom ** bjes Draždžanami a Shorjelzom jenož w Budyschinje a Lubiju sastawataj. Wonaj mataj jenož wosy prěnjeje a druheje klaßy a ma ßo sa billet ¼ wjazy płaczicz; dźeńske billety pschi nimaj njepłacza.

Najnowsche.

Win, 31. měrza. Sapoßłanzy s Galizije, Bukowiny a se ßłowenskich krajow ßu s winskeho ßejma wustupili; duž ßo ßejm najskerje roseńdźe a ministerstwo panje. — (To je swjeßelaza powjescz sa awstriskich Sslowjanow.)

Sakska. Prynz Jurij a jeho wyšoko knjeni mandželska staj so z Barlina domoj wróćikoj. Wonaj běschtaj tam dojěkoj, so byschtaj so na swjeczenju narodneho dnja pruskeho krala wobdźělikoj.

Dwěsćilětny jubiläum leibgrenadier-regimenta No. 100 směje so 20. abo 25. haperleje. Wieczor prjedy budze něka-jke wjeselе we wulkej sahrodze w Drazdźanach, na samym swjedźenju budze najprjódzy Boża słužba, potom wulka parada a na to shromadna hosćzina na dworje kaserny; illuminazia a bal. — Wysche kralowskeje sakskeje swójby je tež pruski kral na tutón swjedźeń pscheproscheny.

W Großzschocheru pola Lipska wopyta wóndano 11lětny holz cigarrydźěkarja Thomasa hólza tamnischeho korczmarja. Tón chzyshe swojeho towarscha wokschewicz, a jemu teho dla pilnje palenza porjedźesche kiž Malakow rěka. Mały Thomas běsche pak tejko pik, so dyrbjachu jeho domoj njesć a nasajtra je wón wumrjeł.

Psched někotrym czasom běschtaj w Zwickawje dwaj podwyschkaj někotrych rekrutow na to waschnje pscheszczehakoj, so běschtaj jim psched zahłymi khachlemi klakacz dakoj atd. Ta wěz bě pak na sjawnosć pschischła a wobaj podwyschkaj buschtaj do pschepytanja wsataj. Kónz teho bě-sche, so bu podwyschk Rudolf 13 měsazow, podwyschk Pfab pak 10 měsazow k schtrafkompagniji wotsudźeny.

Sa wotpalenych w Johanngeorgenstadtu je so 214,389 toler nahromadźiło.

Dotalny sakski finanzny radźiczel z Weber je do awstriskeje słužby stupił a budze w tamnischim ministerstwje pschekupnistwa jako ministerialny radźiczel skutkowacz.

W sakskim wójsku służa w tu khwilu: 1 generenerał, 5 generalleutnantow, 8 generalmajorow, 22 oberstow, 18 oberstleutnantow, 51 majorow, 198 hauptmanow a rytmischtrow, 185 premierleutnantow a 219 sekondeleutnantow. Wysche teho je we wójsku 11 auditeurow a 93 lěkarjow.

W Reibersdorfje su so w nozy wot 27.—28. měrza w poknozy domske a pódlanske twarjenja kublerja J. G. Schnabela wotpaliłe. Woheń je najskerje sakoženy.

Pruśy. Na parlamencze su sakon wobsankli, so so wo tnětczischeho czasa w poknóznoněmskich krajach wot prěnjeho lěpscheho towarstwa banknoty (papjerjane pjenjesy) wudawacz njesmjedza. (— Czaß je, so tajki sakon pschindże pschetoż tych wschelakich papjerjanych pjenjes se wschelakich małych krajow a njesnatych městow je hižom tak wjele, so bě czežko wjedźecz, hacz hischcze płacza abo niz.)

Sakski minister baron z Friesen, kotryż je někotre njedźele w Barlinje na parlamencze, kaž tež w swjaskowej radze pschebywał, so w tychle dnjach saso do Drazdźan wróczi.

Pruski generalpostdirektor Philippsborn ja z krajneje słužby wustupił a do pschedsydstwa pjenježneho towarstwa sastupił, kotrež „Boden-Credit-Gesellschaft" rěka.

Na jedyn bal, kotryż chzychu semjenjo w Hannovru wotdźerzecz, běchu sakscy offizierojo, kotsiž su do města Hannovera kommandirowani, pscheproschenje dostali, tamnischi pruscy wyschi pak proscheni njeběchu. Jako to sakscy shonichu, dachn woni semjanam prajicz, so na bal pschińcz njemoża.

Dokelž moża so nětko psches tak mjenowane „postanweisungi" pjenjesy do poknóznеje Ameriki płaczicz, dha wyschnosć wosjewja, so pschi poknóznoněmskich póstach 1 dollar 1 toler, 13 nßl. 9 np. a 1 cent tak wjele kaž 5 sakskich abo 6 pruskich np. płaczi.

Awstria. Wschelake awstriske nowiny pišaja, so je prazski arzybiskop wjerch Schwarzenberg na konzilu w Romje khětro swylnu rycz pschecziwo nětczischemu waschnju jednanja a wuradźowanja dźerzał; ale jeho rycz so wjetschinje shromadzenych biskopow njelubjesche. Po nim ryczesche djakowski biskop Stroßmayer; ale jeho słowa so hischcze wjele mjenje spodobachu, tak so dyrbjesche ryczecz sastacz, dokelž so w shromadźisnje wulka hara sběhny.

Schtó na město wustupjeneho ministra Giskry stupi, njeje hischcze wěste a je mózno, so khěžor zyle nowe ministerstwo powoła.

Franzowska. Prozeß prynza Pětra Napoleona je skónczeny. Pschi sjawnym swjedźenju so wótre rycze dźerżachu, ale prynz bu tola sa njewinowateho wuprajene, dokelž so pschisłużnym sdasche, so je wón hakle potom Noira satsělił, jako bě jemu tónle plistu wotkožił. — Noirowa swójba żadasche sebi wysche teho 100,000 nórtow sarunanja wot spomnjeneho prynza, ale po wuswjedźenju ma wón jenoż 25,000 nórtow (frankow) sapłaczicz.

Khěžor Napoleon je na wabjenje swojeho ministra-pschedsydy wobsankył, prawisny franzowskeje prěnjeje komory (senata) trochu wobmjesowacz. Senat mějesche mjenujzy hacz dotal zyle sam w ruzy, hacz smě nowy sakon, wot druheje komory wuradźeny, do żiwjenja stupicz, a dokelž su senatorjo jara konserwatiwni, dha mózesche so mało nowych sakonow pscheczischczecz. Tule móz senata chze pak Napoleon jara pschirěsacz.

Schpanska. Wjerćha Montpensiera, kiž bě prynza Hendricha Bourboua w duellu satsělił, wobskorżili njejsu a wón chze so sa Bourbonowe sawostajene dźěczi staracz.

Ze Serbow.

§*. Se Sarycza. Husto nam tak derje nasche lube serbske kaž tež němske nowiny rosprawy pschinjesu wo swjeczenju jubilejow kiž mužojo swjecza, kotsiž w sjawnych sastojnstwach steja.

Tajki swjedźeń 25lětneho sastojnskeho skutkowanja swjeczesche tež njedźelu dźeń 27. měrza nasch lubowany

wučer k. Bohuβław Ernst Frenzel. Na spomnjenym dnju w lěcze 1845 bu k. Frenzel jako pomozny wučeŕ do Njeβwačidła a na nowe lěto 1847 jako statny wučeŕ do Sarycza powołany, hdjež hischcze nětko jako pastyŕ jehnjatkow a βobudžěłacžer we winizy teho Knjesa se wschej βwěrnosczu skutkuje. Schulski wokrjeβ chzysche βo teho dla też knjesej Frenzelej, jeho saβłužbu wo schulu pschipósnajo, pschi tutej składnosczi dżakomny wopokasacž, a jemu jeho jubelski βwjedżeń tak wjele hacž mózno porjeńschicž pytacž. Psches schuln buschtaj dwaj wulkaj schmrěkaj postajenaj, pletwy wot wjeβnych holiczow wite na pschihódne města powěschane a tak wschitko k hódnemu wobeńdżenju tajkeho żadneho βwjedżenja pschihotowane.

(Pokračowanje)

§*. S njeβwačilskeje woβady. W poβedżenju zyrkwinskich prjódkstejerjow dżeń 21. měrza bu na město semrjeteho knjesa barona se Schönberg-Bibran k. ryczeŕkubleŕ Voigt nad Bóschizami jako zyrkwinski prjódkstejeŕ wot nascheho lubeho knjesa fararja Rychtarja βwjedżeńszy do βwojeho sastojnstwa sapokasany.

S Bukez. Tudomne w sańdżenym lěcze sałożene ratarske towarstwo je βo na swjeβelaze waschnje pschisporjako. Pschi kóżdym tych měβaczjnych poβedżenjow nowe βobustawy pschistupowachu, tak so liczba tych βamych nětk tójschto psches sto wučzini. Jara sajimawe pschednoschki buchu dżeržane wot k. Dr. Heidena dirigenta pomorskeje ratarskeje spytowarnje, wo pizowanju (futrowanju skota a wo hnójnych βrědkach, kaž też wot k. hamtskeho skotolěkarja Walthera wo konjekowanju. Poβleńschi pschednoschk βo dla βwojeje woβebiteje ważnosczje sa konjewobβedżerjow też w naschich Serb. Nowinach wotczischczuje.

Praschersti kaschczik dawasche składnosczj k powučzenju we wschelakich ratarskich wězach. Tak nětkotry schtóż jenoż chze, móże w tutych shromadżisnach wjele nawuknycz a βebi w βwojim hospodarstwje k lěpschemu nałożicz a tak s naschim czaβom, kotryż je we wschitkich wězach tak daloko pschischoł, βobu kročicž.

Sswjeβelaze je, so βo tuto też wot βerbskich ratarjow dale a bóle spósnaje a też czi njechadża w βwojim, w nětczischim czaβu pschezo wjetschu ważnosczj dostawazym ratarstwje nasady wostacž. Njech tuto ratarske towarstwo pschezo dale nawjedżitosczj a wědomnosczj w βerbskim ludu pschisporja, so by psches to też βobu samożitosczj pschiběraka; pschetoż wono rěka: wědomnosczj βu pjenjesy.

W.

Se Semiz. Nasch wučeŕ k. Mučink je wóndanjo βwój 25lětny sastojnski jubiläum βwjeczik. Dlěschu rosprawu pschichodnje damy.

? S W.ósporka. Tudy βu Wolfez mandżelskeju do jastwa βadżili, dokelž jimaj winu dawaja, so staj tón woheń sałożitoj, s kotrymž βu βo wóndanjo jeju a hosdżerja Fischera domske wotpalike.

* Se Skaskowa. Tudomny ryczeńkubleŕ je w βwojim czaβu sa brunizu ryczj dał a jeje też tejko namakał, so je hódno ju wurywacž. So pak by βo to prawje βylnje stacž mohło, je βo towarstwo sałożiło, kiž tu wěz do ruki wosmje.

S Tschawnizy pische delnołużiski „zaβnik," so βu βo tam w nozy wot 20.—21. měrza schtyri dwory wotpalike. Kak s druhich wokolnych wβow, tak też tam se Żergonja a s Jabkonja na pomoz czerjachu. Woni pak dale njepschińdżechu, hacž do Kotkowa, tam wostachu w korczmje βedżo a běchu pschi k schkleńczjy dobreje myβle. Na jene dobo poczachu wonka wołacž: „Żergoń βo pali!" Wschitzy teho dla nasad czerjachu. Po krótkim βo wupokasa, so běsche w Jabkonju woheń, hdjež staj βo dwaj dworaj wotpalikoj.

S Prjawosa pische „zaβnik" dale, so je βo k. kandidat Korjeńk (Korreng) po βwojim, njedżelu Okuli wotdżerżanym pruhuprědowanja jako duchowny so hochosku a prjawosku woβadu wuswolik.

S Njaboźkojz pola Wětoschowa powjeda „zaβnik", so je tam 21. měrza tamnischi wučeŕ k. Komer wumrjeł. Wón je w βwojim czaβu na budyschim gymnasiju pobył a teho dla wschelakim hornołużiskim Sserbam snaty. W Njaboźkojzach je wón 29. lět w sastojnstwje był a tam 55 lět stary wumrjeł, Jeho srudna wudowa je dżowka k. kantora Kopsa w Lutolu.

Njeboczickzi k. Komer bě jako dobry Sserb a dobry wučeŕ wschudżom wyβozy ważeny a bu też teho dla na jara czesczomne waschnje pohrjebany.

S Budyschina. S Pirny pißaja, so je tamnischi statny ryczjnik snateho Pětra Nowaka, kaž też jeho βyna C. A. Nowaka a dżowku Marju do jastwa βadżicž dał, dokelž βu sa tojschto tyβaz toleŕ wowaczjnych akzijow wudali. Tute akzije βu po kamjentowuhlowych podkopkach „Henrichshütte" pomjenowane, ale podkopki tajkeho mjena βu we Westfalskej, na kotreż pak Pětr Nowak żane prawo nima.

S Budyschina. Sańdżenu njedżelu Lätare wotdżerża βo w kschiżnej zyrkwi w Draždżanach prěnja lětuscha Boża βkužba sa tamnischich evangelskich Sserbow. Prědowanje mějesche k. farař Imisch s Hodżija a spowjednym ludżom, kotrychż běsche 350, dżerżesche k. farař Domaschka s Noβaczig dwě spowjednej ryczi. — Druha tajka lětuscha Boża βkužba smeje βo 19. julija jako 1. njedżelu po βwjatej Trojizy.

S Budyschina. Wyβoke ministerstwo kultuβa a sjawneho wučeństwa je pschiswoliło, so βo tudomny gymnasialny prof. k. Koch, kiž je mathematiku wot lěta 1835 s woβebnej βwěrnosczi wučił, na jutry pensionirowacž da. Na jeho město je k. Dr. Kloβ postajeny, ordinariat delneje jekundy dostanje pak Dr. Schottin, ordinariat

horneje terzije Dr. Brockſch a delneje terzije Dr. Bernhard.

Pſchiſpomnicz chzemy hiſchcze, ſo ßo na gymnaſiju nowe ſchulſke lěto 26. haperleje ſapoczinje. Schtóż chze ßwojeho ßyna jutry na gymnaſium dacz, ma to k. rektarjej do 11. haperleje abo wot 22,—24. haperleje woſſewicz. Saſtupne pruhowanje ßo ſ nowynu gymnaſiaſtami 26. haperleje wotdżerżi.

Přilopk.

* Każ w budyſkej wokolnoſczi, tak ßu tez w bliżſchich krajach ſańdżeny a tutón tydżeń ßuěha a ſymy doſcz měli. Sańdżenu ßrjedu mějachmy w Budyſchinje kukjawu.

* Bliſko měſta Cerrito je ßo polver na braſilianſkej kodżi „Pluto„ nětkaſ ſapalił a zyku kódż na małe kuſki rospraßnył. Na tej kodżi bě 19 cżłowjekow, kiż pſchi tym wſchitzy ßwoje żiwjenje ſhubichu.

Wupſchedawanje.

Bliżſchu **póndżelu** hacz ßobu ßrjedu, 4. 5. a 6. haperleje, budu wulku dżělbu wuréſnych tworow po **jara tunich** płaczíſnach wupſchedawacz.

W Budyſchinje na bohatej haßy cżo. 66.

Julius Geyer.

Wupſchedawanje.

Ssobotu 2. hacz póndżelu 4. haperleje

budże ßo wulka dżělba **bukſkina a lama** po jara tunich ale twjerdych płaczíſnach wupſchedawacz.

Jan Jurij Pahn.

Pſcheměnjenje khlamow.

Moje khlamy hotoweje muſkeje draſty ßu nětko na żitnych wikach w Schlammarjez domje podla k. cżaßnikarja Scholty.

P. Baruch.

K prjódkſtejazym jutram porucża

C. A. Wehla

ßwoje

olonialtwo rowe, tobakowe a cigarrowe klamy

na mjaßowym torhoſchczu cżo 40

ſe ßlubjenjom najtuniſcheho a ſprawneho poßkuženja k dobrocżiwemu wobkedżbowanju.

Pſchedawanje wużitkoweho ſkotu.

Dokelż piza pobrachuje, ſteja nětkotre ſczélne krowy a jałojzy, wſchitke „hollandſki vollblut" na ryczerkuble w Brěſynje pola Hucżiny na pſchedań.

K pſchiſpomnjenju je, ſo tam żadyn ſkót hubjazu abo ſchparjazu khoroſcz měł njeje. — Wotewſacże njech ßo bórſy abo w běhu tydżenja ſtanje.

Dokelż měſta njedoßaha, je dżělba

mydłarſkeho popjeła

pola podpißaneho tunjo na pſchedań.

C. A. Lehmann.

ſ napſchecża kaſerny.

Ssuche drożdże

ſnateje dobrſcje porucża

Hermann Kunack.

na bohatej haßy pódla póſta

Khoſej

punt po 66, 70, 80, 90, 100 np.,

wſchitke drużiny tajke, ſo jara derje ßkodża, porucża

Hermann Knnack.

Na knježim dworje w Ssmochczizach możetej dwě ſprawnej a pilnej dżełarſkej familiji w jenej tamniſchej knježej ſahrodniſkej żiwnoſczi wobydlenje doſtacz.

Epileptiſke widliſcheża

(padazu khoroſcz)

ſahoji liſtnje ſpecialny lěkar ſa epileſiju doktor O. Killiſch w Barlinje, nětko: Louiſenſtraße 45. — Hižom pſches ſto ſahojenych.

K nalětnym ßywam

poruczam knjesam ratarjam:
kosczinu (Knochenmehl), ff. studzeny fabrikat saliny Neusulza we Weimaru, garantirowanu se 4% dußyka a 21—22% phosphorskeho kißlika;
prawdziwy peruski guano, direktnje se składa peruskeho knježerstwa, kaž tež s fabriki knjesow Koethen & Schippan w Freibergu;
baker-guano-superphosphat, wopschijecze 19—21%, garantirowane s 19% puschczateho phosphorskeho kißlika;
kosczowuhlowy-superphosphat, wopschijecze 15—17%, garantirowane s 15% puschczateho phosphorskeho kißlika;
po najtunischich płaczisnach.

Sa naspomnjene wopschijecze hnójnych ßrědkow, wote mnje poskiczenych, ja dospołnje rukuju a ma kóždy kupowar to prawo, je na spytowanskej staziji w Pomorezach, po jeje wosjewjenju wot 4. měrza 1870 w No. 55 budyskich němskich nowinow, darmo pruhowacz dacz.

W Budyschinje, 1. haperleje 1870.

W. Mattheis.
na bohatej haßy czo. 83, pódla hosczeńza k słótej winowej kiczi.

Nowe rigaske krónske ßymjeńtne lane ßymjo

w tunach a wuměrjene, porucza

J. G. F. Nieckſch.

Wosjewjenje.

Moje wobydlenje a expedizia je wot nětk
na snutsknej lawskej haßy czo. 121
w domje knjesa měschczanskeho radzicjela Hartmann.
W Budyschinje, w haperleji 1870.
Ryczník **Dr. Höckner.**

Khofej punt po 64, 70, 80, 90, 100 np. atd.
rajß „ „ 18, 20, 24, 28, 30 np.
syrop „ „ 14, 16, 18, 20, 36 np.
cigarry, 25 schtuk po 25, 35, 40, 50, 55, 60 np. atd. porucza
Rudolph Hölzer.

Nowe a stare wobleczenja sa konfirmandow

po najtunischich płaczisnach porucza
J. Scholta (J. Schulze),
na garbarskej haßy czo 290
a ßobotu w budze pschi podjanskej zyrkwi.

Tsěschne łaty a lěpjerske tyczki wschitkich družinow ßu na wulkoradschowskim reviru na pschedań. Kupowarjo njech ßo na wobkedzbowarja Kunzu wobrocza.
Wiedmer a Burkhardt
drjewokupzy.

Něschto jara pschihódne sa tajkich, kiž maja pjenjesy wupožczene, ßu **knižki sa kwittirowanje danje**, kotrež ßu w knihařni Smolerja a Pjecha sa 12 np. dostacz.

Hermanske wosjewjenje.

Hižom wjele lět jako jara sprawny snaty wulki
magazin muskeje a hólczazeje drasty
Ad. Sodana s Draždzan
porucza ßo lubym ßerbskim krajanam sa bližschi hermank w Budyschinje, na mjaßowym torhoschczu czo. 39 pódla pschekupza Wehle a proßy wo dobroczíwe wopytanje.

Płaczisny ßu spodziwnje **tunje** a drasta je **derje dzěłana.**

Jedyn **konjazy wotroczk**, kiž derje woracz wě, ßo pyta na ryczerkubło w Brěsynje pola Huczíny.

Pjaty dzeń wschak haperleje
Trjechi hermank milanski,
(abo minakałski)
Najrjeńschi tón czaß drje njeje,
Sněh a błóto wobradzi.
Ale to naß njeb'dze molicz
Podacz ßo tam na wiki,
Dyrbjała tež hłowa bolicz
A pschińcz druhe sadzěwki:
Konje, woßły, kruwy, woły,
Proßata a kóslata,
Czěrjene psches hory, doły
Na pschedanje pschińdzeja.
Rjany pjenjes wuwikujmy,
Połne budza dybsaki,
Pschi tym wjele salutujmy,
Darmo wscho ßo poskiczi.
Sapschehń Jano rucze, khwataj,
Rjek tež Hańži, Madleni,
So ßo bórsy na pucz mataj
Se ßwojimi stadłami.

Wschu mužazu a hólczu drastu

ſa kóždy czaß lěta ſ najlěpſcheho bukſkina, ßukna a ſ drubich wutkow, kaž je móda ßobu pſchinjeße, ma we wulkim wubjerku po najtuniſchich płaczíſnach na pſchedań

C. W. Bitzka, bliſko radneje kněže.

Porjadne wotpoßłanje łódźow ſ Bremena

do

Newyorka, Baltimora a Philadelphije.

Dwójzy ſa tydźeń, ßrjedu a ßobotu
pſches ſnate ſpěſchne bremſke parolódźne towarſtwa „Norddeutſche Lloyd.“

Dwójzy ſa měßaz, 3. a. 17. kóždeho měßaza,
pſches rjane, ſpěſchnjejeſdźaze, tſimaſtowe bremenſke płachtowe łódźe.

Naſymu a naléto porjadne wotpołanje
do New-Orleansa a Galveſtona, a naléto do Quebeca.

Spěſchne wobſtaranje, dobra a bohata jědź, kaž tež tunje pſchewjeſne płaczíſny. Bliſche wukaſowanje pſches mje abo pſches mojich knjeſow agentow: w Budyſchinje knjes **M. A. Flanderka.**

Carl Joh. Klingenberg,
konzeſſionirowany łódźny expedient.

Wulku dźělbu
6/4 ſcherokich njepuſchczatych katunow
w zyle nowych muſtrach porucza
kohcź po 3 **nßl.**
Reinhold Hartmann jun.
23 na ßerbſkej haßy 23.

Rigaſke krónſke ßymjeńte lane ßymjo,
kaž tež ſchleſyńſke lane ßymjo w měchach je pola mje doma, kaž tež w mojim ſkładze pola korczmarja Lehmanna na žitnych wikach kóždy dźeń najtuniſcho na pſchedań.

Korla Libſcha w Trjebjeńzach.

Hiſchcze žadyn ßrědk

njeje ßo pſche khorhoſcze dychazych organow jako pſche kaſchel, pſche wobcźeżnoſcze bróſta, ſchije a płuzow tak wulzyſchnje jara hojazy wopokaſak, kaž **běły bróſtſyrop H. Leopolda & Co. we Wrotßławju.** Tón ßamy ma w bleſchach po 6, 11 a 20 nßl. ſaßo na pſchedań

A. B. Pannach w Budyſchinje.

Nowe rigaſke lane ßymjo w tunach k ßyczu,

kaž tež jedyn ras ßyte w měchach ma podpißany kóždy dźeń na pſchedań w ßwojim ſkładze pola domownika (Hausknechta) Waltena w hoſczeńzu k ſkotej hwězdźe w Budyſchinje a w ßwojim domje w Nialeſchezach. Tež pſchedawa ßo tam dźeczelowe ßymjo.

Faßka.

Soły

k hnojenju woßebje kmaneje leża něktore ſta korzow tunjo na pſchedań a ßo hižom nětko ſkaſanja horjebjeru w mydlarni

Moritza Lehmanna
na bohatej haßy.

Wulke wupſchedawanje

dla pſcheßydlenja khlamow

J. T. Schulze,
na ſnutſknej lawſkej haßy.

Krajnoſtawſki bank.

K 31. decembra 1877 pari wupłaczomne

hornołużiſke 4½ procentſke ſaſtawne liſty

ſo wot nětk w kruchach po 500 tl. a 100 tl. na bankowym blidze per Cassa ſaſo pſchedawaja.

W Budyſchinje, 21. měrza 1870.

Krajnoſtawſki bank.
ſ Loeben.

Spěſchne poſłużenje.

Ernſt Hämſch

prjedy Herrmann Seibt

na jerjowej haſy podla knjeſa Aug. Grützнera

ßwoje najlěpje wuhotowane

kolonialtworowe, tobakowe a cigarrowe khlamy

kaž tež

deſtillaziju, rumowu a liqueurowu fabriku

k dobroczíwemu wobkedźbowanju porucza.

Tunje płaczíſny.

Wupſchedawanje

mužſkeje a žónſkeje draſty

M. Kubaſch

na garbarſkej haſy czo. 432

Pyta

1 abo 2 rjanaj ßlěbornobrabantſkej honaczej, kaž tež 2 hacž 4 ſkotobrabantſke kokoſche

Schulz, klempnarſki miſchtr.

S tutym najpodwolniſcho k nawjedženju dawam, ſo mam tež lětſa

memelſke a rigaſke ßymjeńtne lane ßymjo w tunach,

kaž tež jedyn raz ßyte w **měchach** a hewak **ſchleſynſke lane ßymjo** kóždy czaß doma we Wadezach a kóždu **ßoboku** w hoſczeńzu k ſkotej hwězdze w Budyſchinje na pſchedań.

J. A. Lelanz.

G. Poyda

khachleſtajeŕ w Budyſchinje na Hoſchiz haſy czo. 740 porucza ßo k ſtajenju polěpſchenych ßypanſkich khachlow (Schütttöfen), ſ kotrymiž ßo w pſchirunanju ſe wſchitkimi prjedawſchimi khachlemi niz jenož tepjenje ſalutuje, ale tež khachle ßwoju ßłużbu wjele lěpje a ruczíſcho dopjelnja, dyžli ßo to hewak ſtacz możeſche.

Poßleſchczowe pjerje a poßleſchcza

jara rjane a tunje, wſchě czíſczene, pſchedawa

wudowa **Frödowa** na rybjazej haſy.

Jendźelſke proßata

ßu na pſchedań na ryczerkuble w **Porſchizach.**

Wſchitke druźiny polneho, łuczneho, pſchijědźneho a kwětkoweho ßymjenja, kaž tež rigaſke a ſchleſynſke ßymjeńtne lane ßymjo porucza ſaſo k dobroczíwemu wobkedźbowanju R. Binner w Rakezach.

Kóſlaze kožki

kupuje po najwyſchej płaczíſnje

Heinrich Lange, kožkaŕ,
ſ wjelbom na bohatej haſy czo. $\frac{67}{8}$
ſ bydlenjom na žitnych nikach czo. 606

Woſjewjenje.

Dokelž je podpißany ßwoje kalkownje w Cunnersdorfje, kaž tež w Niſkej ſaſo do połneho létnjeho ſkutkowanja ſtajił, dha dowola ßebi wón to wſchitkim czeſczenym wotebjerjerjam ſ daloka a ſ bliſka najpodwolniſcho woſjewicz.

Niſka a Cunnersdorf 22. měrza 1870.

H. W. Siebörger.

K nawjedženju.

Czeſczenym Sserbam tudomneje a dalſcheje wokolnoſcze ſ tutym najpodwólniſcho k nawjedženju dawam, ſo ja twarjenje a porjedženje plumpow wſchěch druźinow najlěpje a najtuniſcho wobſtaram, kaž tež wurywanje a wutſělenje nowych ſtudnjow w ſkałach po dźeńſkej ſdźe abo w akkordje po najtuniſchich płaczíſnach na ßo bjeru.

W Delnej Kinje, 23. měrza 1870.

Ernſt Auguſt Schokta,
plumphtwarjeŕ a gratodźěłaŕ.

Skótne wiki w Minakale smĕja ßo lĕtßa wutoru 5. haperleje, 3. meje, 7. junija, 5. julija, 2. auguſta, 6. ſeptembra, 4. oktobra, 1. novembra a 6. decembra.

Julius Berger,
gmejnſki prjódkſtejeŕ.

Sjawny dźak

G. A. W. Mayerowemu bróſtſyropej.

So bu moje dźĕczjo, kotrež mĕjeſche dołhi czaß ſatraſchny kaſchel, pſches **G. A. W. Mayerowy bróſtſyrop**, mi poruczeny, w krótkim czaßu wot njeho wußwobodźene, ſ tutym dźaknje pſchipoſnawam a tón hojazy **G. A. W. Mayerowy bróſtſyrop** poruczam.

W Draždźanach. **Robert Engelmann.**
ſankarſki miſchtr.

Jenož prawdźiwy maja **G. A. W. Mayerowy broſtſyrop** w bleſchach po 8 nßl., 15 nßl. a 1 tl. na pſchedań

Heinr Jul. Fincka w Budyſchinje,
W. Rotha w Lubiju,
P. Kinne, haptykaŕ w Hernhuczje,
Joſ. Löbmann w Schĕrachowje,
Ed. Hieſe w Nowoſalzu,
haptykaŕ **Gerißcher** w Oſtritzu,
Scholta we Wotrowje a
Lehmann w Budeſtezach.

Drjewowa aukzia.

Pſchichodny pjatk 8. haperleje budźe ßo w Torońzach dźĕlba brĕſowych a wolſchowych dołhich hromadow na pſcheßadźowanje pſchedawacź.

Sapoczatk dopołdnja w 9 hodźinach.

J. A. Scholta.

Ssuche drožđże,

zokor, róſynki,
zymt, maciskwĕty, ſafran

wſcho dobre a tunje, poruczа

Rudolph Hölzer.
na rožku ßerbſkeje a ſchulerſkeje haßy.

Jena holczka a to, jeli móžnu ſe wßy, ßo k nĕkotrym dźĕczjom pyta. Hdźe? to je ſhonicź we wudawarni Serb. Nowinow.

Prawdźiwe würzburgſke runklizowe ßymjo pſchedawa ſaßo centnaŕ po 15 tl., punt po 6 nßl.

R. Binner w Rakezach.

Tyſcherſke a murjerſke barby, ßuche a rybowane, **firniß, laki** poruczа najtuniſcho

C. A. Wehla,
na mjaßowym torhoſchczu cźo. 40.

Ssuche drožđże

wſchĕdnje cźerſtwe, poruczа najtuniſcho

J. G. F. Nieckſch.

Njeżenjeny ſahrodnik, kotryž plahowanje ſahrodnych roſtlinow a płodow roſymi, kaž tež rólny pohoncź, kiž może ſ kſchiżnymi cźahadłami (kreuzzuglemi) jĕſdźicź, możetaj na ryczerkuble w Bolborzach hnydom město dostacź.

Ssymjenja.

Łubokałowe ßymjo (Strunkkrautſaamen), kaž tež ßymjo hobrſkeho kolrabija, wot bukeczańſkeho ratarſkeho towarſtwa wobſtarane, pſchedawa po ßamßnych kupnych pjenjeſach

W Bukezach, 29. měrza 1870.

C. A. Zſchiſchank.

Jedyn lohki dwajpſchežny konjazy a jedyn lohki kruwjazy wós, wobaj ſe żeleſnymi wóſkami, ma na pſchedań

kowaŕ w Nĕczinje
pola Pomorez.

---

300 toleŕ pjenjes leża k wupożczenju a je wſcho dalſche we wudawarni Serb. Nowinow ſhonicź.

Czeſczenym Sserbam ſ tutym k nawjedźenju dawam, ſo ja **kupowanje kóſlazych kožkow** ſa knjeſa **Juliuſa Schülera**, ſaſtupjerja domu **Ph. Courvoisier & Comp.** w Pariſu, tudy w Budyſchinje wobſtaram a rjane, wubjerne prima-kožki po jara wyßokej płaczińſnje kupuju.

Moje wobydlenje je pola hoſczeńża k tſjom lipam bliſko moſta a na wiczných dnjach ßym ja na żitnej haßy w Budyſchinje k ryczam.

Emil Siebenhüner.

Jeczne ßłomjane wały

ßu na ßwobodnym kuble w Jeſchizach pola Delneje Hórki na pſchedań.

Dźak.

Wyßokim knjeżim, kralowſkemu ßudniſkemu hamtej w Rakezach, mojej lubej ſchulſkej gmejnje, kaž tež knjeſomaj duchownymaj, faſtojnſkim bratram, pſcheczelam a ſnatym, kotſiž 25. měrza mój 25lětny hamtſki jubiläum ßwjedźeńſzy wobjeńdźechu a mi pſches ſbożopſchecze, ſpĕw a pſchepodacze tak wjele a tak drohich cżeſtnych darow woßebne wopokaſmo dobroczinoſcze, luboſcze a pſcheczelniwoſcze dachu, praju ja tež ſ tutym ßwój najpokorniſchi a najhorzyſchi dźak. Wſchomikoſczinwy a ßwĕrny Bóh, kiž mi pſches Waſche dźĕlbranje jedyn njeſapomnity radoſtny dźeń pſchihotowa, ſarunaj Wam Waſchu luboſcź ſe ßwojim najbohatſchim żohnowanjom.

W Saryczu, 30. měrza 1870.

E. Frenzel, wucźeŕ.

Nakładnik: J. E. Smoleŕ. Ciſć L. A. Donnerhaka w Budyšinje.

Pschiłoha k cž. 13 Serb. Nowinow.

K nalétnym ßywam

poručžam knjesam ratarjam:
kosčžinu (Knochenmehl), ff. studženy fabrikat saliny Neusulza we Weimaru, garantirowanu se 4% dußyka a 21—22% phosphorskeho kißlika;
prawdžiwy peruski guano, direktnje se składa peruskeho knježerstwa, kaž tež s fabriki knjesow Koethen & Schippan w Freibergu;
baker-guano-superphosphat, wopschijecže 19—21%, garantirowane s 19% puschčžateho phosphorskeho kißlika;
kosčžowuhlowy-superphosphat, wopschijecže 15 -17%, garantirowane s 15% puschčžateho phosphorskeho kißlika;
po najtunischich płaczisnach.

Sa naspomnjene wopschijecže hnójnych ßrědkow, wote mnje poskičženych, ja dospołnje rukuju a ma kóždy kupowar to prawo, je na spytowanskej staziji w Pomorezach, po jeje wosjewjenju wot 4. měrza 1870 w No. 55 budyskich němskich nowinow, darmo pruhowacž dacž.

W Budyschinje, 1. haperleje 1870.

W. Mattheis.
na bohatej haßy cžo. 83, pódla hosčženza k słótej winowej kicži.

Nowe rigaske krónske ßymjeńtne lane ßymjo

w tunach a wuměrjene, porucža

J. G. F. Nieckſch.

Spěschne poßłuženje.

Ernst Hämsch

prjedy Herrmann Seibt
na jerjowej haßy podla knjesa Aug. Grützner
ßwoje najlěpje wuhotowane

kolonialtworowe, tobakowe a cigarrowe khlamy

kaž tež

destillaziju, rumowu a liqueurowu fabriku

k dobročžiwemu wobkedžbowanju porucža.

Tunje płaczisny.

Dokelž města njedoßaha, je dźělba
mydłarskeho popjeła
pola podpißaneho tunjo na pschedań.

C. A. Lehmann.
s napschecža kaserny.

Wupschedawanje

mužskeje a žónskeje drasty

M. Kubasch
na garbarskej haßy cžo. 432.

S tutym najpodwolnischo k nawjedženju dawam, so mam tež lětsa
rigaske ßymjeńtne lane ßymjo w tunach,
kaž tež jedyn ras ßyte w měchach a hewak schlesynske lane ßymjo kóždy cžaß doma we Wadezach a kóždu ßabotu w hosčženzu k słotej hwěsdže w Budyschinje no pschedań.

J. A. Lelanz.

Hischcže žadyn ßrědk

njeje ßo psche khorhoscže dychazych organow jako psche kaschel, psche wobcžežnoscže brósta, schije a płuzow tak wulzyschnje jara hojazy wopokasał, kaž **běły bróstsyrop H. Leopolda & Co. we Wrotßławju.** Tón ßamy ma w bleschach po 6, 11 a 20 nßl. saßo na pschedań

A. B. Pannach w Budyschinje.

Ssuche droždže

snateje dobroscže porucža

Hermann Kunack.
na bohatej haßy pódla pósta.

Wschu mužazu a hólczu drastu

ſa kóždy czaß lěta ſ najlěpſcheho bukſkina, ßukna a ſ druhich wutkow, kaž je móda ßobu pſchinjeße, ma we wulkim wubjerku po najtuniſchich płaczińach na pſchedań

C. W. Bitzka, blisko radneje khěže.

Porjadne wotpoßłanje łódźow ſ Bremena

do

Newyorka, Baltimora a Philadelphije.

Dwójzy ſa tydzeń, ßrjedu a ßobotu
pſches ſnate ſpěſchne bremſke parolödzne towarſtwa „Norddeutſche Lloyd."

Dwójzy ſa měßaz, 3. a. 17. kóždeho měßaza,
pſches rjane, ſpěſchnjejeſdźaze, tſimaſtowe bremenſke płachtowe łódźe.

Naſymu a naléto porjadne wotpołanje
do New-Orleansa a Galveſtona, a naléto do Quebeca.

Spěſchne wobſtaranje, dobra a bohata jědź, kaž tež tunje pſchewjeſne płaczińy. Bližſche wukaſowanje pſches mje abo pſches mojich knjeſow agentow: w Budyſchinje knjes **M. A. Flanderka.**

Carl Joh. Klingenberg,
konzeſſionirowany łódźny expedient.

Khofej punt po 64, 70, 80, 90, 100 np. atd.
rajß „ „ 18, 20, 24, 28, 30 np.
ſyrop „ „ 14, 16, 18, 20, 36 np.
cigarry, 25 ſchtuk po 25, 35, 40, 50, 55, 60 np. atd. porucza

Rudolph Hölzer.

K prjódkſtejazym jutram porucza

C. A. Wehla

ßwoje
kolonialtworowe, tobakowe a cigarrowe klamy
na mjaßowym torhoſchću cžo. 40
ſe ßlubjenjom najtuniſcheho a ſprawneho poßłuženja k dobroczińwemu wobkedźbowanju.

Poßleſchczowe pjerje a poßleſchcza,
jara rjane a tunje, wſchě cžiſczene, pſchedawa
wudowa **Frödowa** na rybjazej haßy.

Ssuche droždże

wſchědnje cžerſtwe, porucza najtuniſcho

J. G. F. Nieckſch.

Nowe rigaſke lane ßymjo w tunach k ßyczu,

kaž tež jedyn ras ßyte w měchach ma podpißany kóždy dźeń na pſchedań w ßwojim ſtkadze pola domownika (Hausknechta) Baltena w hoſczeńzu k ſkotej hwězdze w Budyſchinje a w ßwojim domje w Maleſchezach. Tež pſchedawa ßo tam dźeczelowe ßymjo.

Faßka.

Khofej

punt po 66, 70, 80, 90, 100 np.,
wſchitke druźiny tajke, ſo jara derje ßłodźa, porucza

Hermann Kunack.

Nakładnik: J. E. Smoleſ. Ciſć L. A. Donnerhaka w Budyšinje.

Čisło 14. — 9. haperleje. — 1870.

Serbske Nowiny.

Za nawěštki, kiž maja so w wudawaŕni Serb. Nowin. při bohatych wrotach wotedać, płaći so wot rynčka 1 nsl.

Zamolwity redaktor a wudawaŕ
J. E. Smoleŕ.

Kóžde čisło płaći 6 np. Štwórtlětna předpłata pola wudawarja 66 np. a na kral. saks. pósće 7½ nsl.

Wopschijecze: Hans Depla a Mots Tunka. — Najnowsche. — Swětne podawki. — Ze Serbow: S Budyschina. Se Sarycza. Se Semiz. S Wósporka. S Kamjeńza. S Rakez. — Nawěschtnik.

Płaćizna žitow a produktow w Budyšinje.
2. hapeleje 1870.

Dowoz: 7339 kórcow.	Płaćizna w přerězku na wikach, wyšša.			nižša.			na bursy, najwyšša			najniža.		
	tl.	nßl	np.	tl.	nßl	np.	tl.	nßl	np.	tl.	nßl	np.
Pscheńza . .	5	15	—	5	5	—	5	22	5	5	7	5
Rožka . .	3	25	—	3	20	—	3	27	5	3	25	—
Jeczmjeń . .	3	—	—	2	27	5	3	2	5	—	—	-
Wowß . .	2	2	5	1	27	5	2	2	5	—	—	—
Hróch . .	—	—	—	—	—	—	4	20	—	—	—	—
Woka . .	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Raps . .	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Jahły . .	7	10	—	7	—	—	—	—	—	—	—	—
Hejduschka .	5	5	—	5	—	—	—	—	—	—	—	—
Kana butry .	—	23	—	—	22	—	—	—	—	—	—	—
Kopaßłomy .	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Zent. ßyna .	1	—	—	—	50	—	—	—	—	—	—	—
Lane ßymjo .	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—

Pjenježna płaczisna.

W Lipsku, 7. haperleje. 1 Louisd'or 5 toler 17 nßl. 6½ np., 1 połnowažazy czerwjeny słoty abo dukat 3 tl. 6 nßl. 5⅝ np.; winske bankowki 82⅝ (16 nßl. 5¼ np.)

Czahi sakskoschlesynskeje želesnizy s Budyschina.

Do Draždžan: Rano 7 hodźinow 27 minutow*; dopołdnja 9 h. 5 m.; pschipołnjn 1 h. 3 m.*; popołnju 4 h. 13 m.*; wjeczor 8 h. 21 m.*; w nozy 2 h. 41 m.**. 4 h. 19 m.

Do Shorjelza: rano 7 h. 51 m.*; dopołnja 10 h. 51 m.*; popołnju 3 h. 22 m.†; wjeczor 6 h. 52 m.*; wjeczor 9 h. 38 m.; w nozy 12 h. 36 m.; 1 h. 24 m.**

*) Pschisanknjenje wot a se Žitawy a Liberza (Reichenberga.)
†) Pschisanknjenje do Žitawy.

Pschispomnjenje. Czahaj se snamjeschkom ** bjes Draždžanami a Shorjelzom jenož w Budyschinje a Lubiju sastawataj. Wonaj mataj jenož wosy prěnjeje a druheje klaßy a ma ßo sa billet ¼ wjazy płaczicz; dźeńske billety pschi nimaj njepłacza.

Spiritus płaczesche wczera w Barlinje.

15 tl. 15 nßl. a 15 tl. 20 nßl.
pscheńza 61—66 tl., rožka 40—46 tl.,
(to je: sa 25 pruskich kórzow.)
rěpikowy wolij (njeczisczeny) 14 tl. 25 nßl.
(Czisczeny, kaž ßo w Budyschinje pschedawa stajnje něhdźe 1⅛ tl. drôžschi.)

Hans Depla a Mots Tunka.

M. T. Kak dha to po prawym je, Hanßo, hdyž něchtón jenej holczzy w korczmje jědź a picze porjedźicz da, schtó dha ma to sapłaczicz?

H. D. Nó tón, kiž je porjedźicz dał.

M. T. Hm, to je w Pawczizach hinak.

H. D. Kak dha to?

M. T. Hlaj, tam bě wóndanjo jedyn młody hólz s młodej holzu na reje schoł, ale jako tam khwilu běsche, ßyny ßo stary młodźenz a dawasche jej porjedźecz. Jako pak k płaczenju pschiňdźe, nochzysche wón płaczicz, prajizy, so žanych pjenjes nima.

M. T. A kajki bě kónz?

H. D. Kónz bě tón, so mějesche tón młody hólz tejko czescze, so wscho sapłaczi, schtož bě tón stary młodźenz skasał.

M. T. Aw jaw jaw tola!

Najnowsche.

Win 7. haperleje. Hrabja Potozki chze do noweho ministerstwa tajkich mužow wuswolicz, kotsiž chzedźa tež Czecham jich požadanja dopjelnicz pytacz. Možno je, so teho dla někotsi dotalni ministrjo w ßłužbje wostanu, jako Brestl, Banhans a Stremayer, dokelž woni žani kruczi njepscheczeljo Ssłowjanow njejßu, ale jim skónczńje tež něschto prawow popscheja.

Sakſka. W někotrych nowinach pißachu, ſo je ſo kral Jan na pruſkeho kralo wobrocził a jeho napominał, ſo by w krajach połnóznonémſkeho ſwjatka ſmjertnu ſchtrafu ſahnacz dał, ale tute powjeſtze wěrne njeßu. Wone ßu najſkerje ſ teho naſtałe, dokelž kral Jan żadyn pſcheczel tajkeje ſchtrafy njeje a je ta ßama w Sakſkej hižom ſahnata.

Měſto Draždżany chże 4 millionow toler k natwatwarjenju wſchelakich ſchulow a druhich twarjenjow pożczicz.

Dżeń 16. měrza dżeſche 36lětna żona ſahrodnika Menſchela ſ Mittelodérwitza ſ butru do Żitawy a njeje ju wot teho czaßa nichtón wjazy wuhladał. Sa teho kiž może w jejn naſtupanju někajku wěſtu powjeſcz dacz, je 50 toler myta wuſtajenych.

Pöndżeln w 1 hodżinje wudyri w Oberpeſterwitzu woheń a pſchewobroczi twarjenja tſjoch tamniſchich żiwnoſczow do procha a popjeła.

Prußy. Barlinſke nowiny pißaja, ſo ßo kral létßa na někotre njedżele do emſkich kupjel poda.

W tychle dnjach běſche ſakſki general Senfft ſ Pilſach do Barlina pſchijěł a tež audienzu pola krala měł. Jako jene barlinſke nowiny na to ſpominachu, ſpomnichu tež na te blady, kotrež ßu w naſtupanju tuteho generala powjedachu, mjenujzy, ſo je wón loni w Sakſkej pſchi wjeßołej ſkładnoſczi jeneho pßa kſchcził a jemu mjeno jeneho wyßokeho pruſkeho knjeſa dał. Pſchi tym běchu te barlinſke ſpomnili, ſo by tola derje było, hdy by ßo ta wěz pſchepytała, haež je wěrna abo niz. Na to ßu barlinſke offizialne (kralowſke) nowiny woſjewiłe, ſo tajka powjeſcz dyżli hanibna njekniczomna ľża a ſo na generalu dale niczo njeje. Senfftu tež ani proſchł ſawinowanja njewotpocżuje.

W parlamenege hiſchcze pſchezo woßebje w naſtupanju noweho połnóznonémſkeho kriminalneho ſakona radu ſkładuja.

Awſtria. Kaž ßmy tydżenja wěſchczili, tak je ßo ſtało. My prajachmy, ſo teho dla, dokelž ßu Polazy a Sſkowenjo winſki ſhromadny ßejm wopuſchczili, nětcziſche awſtriſke miniſterſtwo panje a ſhromadny ßejm ßo roſendże. Mjenujzy jako běſche ßo wuſtupjenje Polakow a Sſkowenow ſtało, poda ßo miniſter-pſchedßyda Haſner do Pěſchta, ſo by to kněžorej, tam pſchebywazemu, woſjewił a ſ dobom wot njeho móz doſtał, w połſkich a ßkowenſkich krajach, kaž tež w Tyrolu, hdżež wo winſkim ſhromadnym ßejmje tež niczo wjedżecz nochzedża, nowe ßejmſke wolby wupiſacz. Ale kněžor da teho njeſwoli, prajizy, ſo je dotalne němſke miniſterſtwo dóſcz njeporjadna w kněžerſtwie nahotowało a powſchitkomu njeſpokojnoſczi wubudżiło, a pſchiſtaji, ſo ßebi wón żada, ſo bychu miniſtrjo wot puſchczenje ſe ßłużby proßyli. Jako bě ßo Haſner do Wina wrócził a to ßwojim kollegam k wjedżenju dał, dha czi tež bórſy kněžora proſchachu, ſo by jich ſe ßłużby puſchcził. Kněžor je hnydom do teho ſwolił a jenož to wumělił, ſo dyrbja dotalni miniſtrjo tak dołho ßłużbu wobſtaracz, haž nowe miniſterſtwo poſtajene njebudże.

Potom je kněžor pjeta połſkeho hrabje Potozkiho, kiž je hakle pſcheð nětkotrym czaßom ſ miniſterſtwa wuſtupił, k ßebi powołacz dał a jemu porucził, ſo by wón ſ tajkich mužow nowe miniſterſtwo ſakożił, wo kotrychž je ſnate, ſo chzedża po móznoſczi wſchitkim ludam awſtriſkeho kněžerſtwa te prawa wužicz dacz, kotrež ßu ſa jich narodnoſcz a ſa jich kraj trěbne. Nowe miniſterſtwo budże po tajkim najſkerje tajke, ſo budże jenotliwym awſtriſkim krajam ſaßo te prawa wróczicz, kotrež je jim dotalne winſke miniſterſtwo wſako abo ſ druhimi ßkowami prajene, nowe miniſterſtwo budże tak někak föderalnje ſmyßlene.

Po naſchim ſdżaczu budże tuto miniſterſtwo jenož pſchekhódne miniſterſtwo a ſa nim miniſterſtwo pſchindże, kiž je krucze föderaliſtiſki; pſchetož jeli ßo kněžor ſtónczinje ßwěru k förderaliſmje njepſchiwobroczi, dha lohko doſcz ſtrach ſaſtupi, ſo Awſtria roſpanje.

Schto pak ma tajki awſtriſki föderaliſm na ßebi, to chzemy ßebi ſa tydżeń wukkadowacz.

Druhi liſt na ßerbſke dżeczi.

(Wot J. B. N.)

Sa Kolbizom je hola, „Kolbitzer Forſt" mjenowana. Hdyż ßmy tu pſcheſchli, pſchindżemy do druheje kiž „Letzlinger Forſt" réka. Wona leži hižom w Staro-Marzy a je wjazy mil dołha a ſchěroka. Nam je dżiwno, ſo ßu wokoło njeje wyßoke a dołhe ſaſtajenja, na wrotka podobne. My wopraſchachmy ßo jeneho pohonicza ſa tym a ſhonichmy, ſo je w tejle holi wjele dżiwiny, kiž ßo ſa pruſkeho krala plahuje, a ſo je wobhrodżenje teho dla tam, ſo bychu te ſwěrjatka njewuběhnyłe a polam ſchkody njeczinile. My widżimy tež ſtoro czrjódy jelenjow a ßornow ßo paſcz a ſajazy wokoło běhacz. Jelenje a ßorny ßu zyle njebojaſne, kaž bychu wjedżałe, ſo ßu kralowſka dżiwina a ſo jim nichtó niczo cżiniez njeßmě. Woßebje młode ßornicżki ßu ſkóbodne (khrobłe) kaž jehnjata. Dżiwje ßwinje tam tež ßu. Hewak mała tam faſany, dżiwje kury atd.

Wo wßy Letzlingenu je hród, tam ſhromadżi ßo kóżde naſtnjje kral ſ wjele wyßokimi knjeſami a duż cżehnje zyłe wójſko honjerow a hajnikow do hole. Běda potom tym wſchelakim ſwěrjatam! Wone běchu to zyłe léto tam tak ßwobodnje wokoło khodżiłe, tak dżiwnje drje ßo jim ſda, hdyż je nětko tak njenadżijzy takke hawtowanje a pſchehonjowanje nadpanje. Wjele ſtow tych ßamych dyrbjo nohi pſcheſtrjeżi a ßo na żerdku powěſcinyz darz.

Sſrjedż teje dołheje hole pſchindżemy do prénjeje ſtaro-markowſkeje wßy ſ mjenom Dolle. Wona ma zyle hinaſchi napohlad, hacz wßy wokoło Magdeburga. Bjes tym ſo twarjenja w tamnych zyhlowe tſěchi mějachu, ßu

tudy krywy ſ wjetſcha ſkamjane. A hewak ſu też khěże huſto jara hubjenje twarjene, ſo my ſebi myſlimy: tu derje je khudoby doſć.

Naſch ſchuſćer dźěli ſo jow do dweju roſpucjow; tón k prawizy wjedźe do měſta Stendala a dale, a tón k lěwizy do měſta Gardelegena. My wuſwolimy ſebi poſleńſchi. Hola je pſchezo hiſchcze dołha, njemóžnje dołha, a nom poczja ſo w njej woſtudźowacź. Skónczńje ſmy ſ njeje won a widźimy Gardelegen pſched nami leżo. Wone ma tſi tórmy. My ſhonimy poſdźiſcho, ſo jedyn na raduej khěži ſteji a wot teju dweju kóždy na jenej zyrkwi. Zyła krajina wokoło Gardelegena ſe wſchěmi wſami njeje niczo hinaſcha jako kruch holanſkeho ſerbſkeho kraja a hdy bychu nam ludźo „pomhaj Bóh" prajili, bychmy wěſcze mėnili, ſo ſmy něhdźe we Łužizy.

Wſchudźe widźimy hiſchcze wjele ſkomjanych tſěchow a tu a tam też drjewjane ſcźěny. Ssamo też katy na kónzu tſěſchnych ponoſchkow du na kſchiż każ pola ſerbſkich twarjenjow. A ſaczonowe hnězda widźimy też na tſěchach.

My bliżimy ſo Gardlegenej. Pſched nim je jena żeleſolijernja. Měſto je każ měſta w Delnych Sserbach. Wulke pyſchne twarjenja tam njeżu. Pohladamy do jeho zyrkwjow, dha ſda ſo nam, ſo mohł lud w jenej ruma doſć měcź, hdy by też ſ cźrjódami ke mſchi khodźił, a my ſudźimy, ſo je w ſtarych cźaſach měſto wjele wjetſche było, hewak njebychu dwě tak wulkej zyrkwi twarili. K měſtu ſkuſcha wjele pola, teho dla widźimy woſy ſ hnojom, ſe ſkanjom atd. Burjo wokolnych wſow hanja teho dla měſchczanow prajuzy: Hdyż burja w Gardelegenu hnój woża, njeżu měſchczenjo doma. Mi pak ſo ſda, ſo je tajkemu měſtu derje, hdyż hiſchcze hnój woſyć woża; tam ſo ſ zyła tajka khudoba njenamaka każ w błyſchczatych a kraſnych měſtach.

Mjeno Gardelegen chzedźa někotſi wot ſkowa gród (hród) wotwodźowacź a praja, ſo běchu prěni wobydlerjo tam Sserbjo. (Pokracźowanje).

Ze Serbow.

S Budyſchina. Wobſkedźeŕ papjernika w Dobruſchi, tudomny měſchczan knjes Grimm sen., je wot Jeho majeſtoſcze krala Jana w pſchipóſnaczu dołholětneho wużitneho ſkutkowanja pſchi ſkładnoſczi 50lětneho jubiläja ryczerſki kſchiż albrechtſkeho rjadu doſtał.

§* Se Saryczą. (Pokracźowanje.) Njedźelu Lątare dźeń 27. měrza jako na ſpomnjenym ſwjedźenſkim dnju ſamym, pſchijědźe dopołdnja w 11 hodźinach kollator ryczerkubleŕ k. Fiedleŕ ſe ſwojej lubej ſwójbu, każ też ryczerkublerka knjeni Dr. Hermanka nad Wutokczizami a něſchto poſdźiſcho k. inſpektaŕ Reinhardt ſ Njeſwaczidła, jako wotpoſłanz połnomócznikow njeſwaczilſkeho knjejſtwa ſa ryczerkublo Bohow, do ſchule, hdźež k. jubilarej ſbożopſchecza pſchinjeſechu ſwoje. Popołdnju w 3 hodźinach ſeńdźechu ſo ſchulſke dźěcźi wobeju rjadomnjow pola pſchódkſtejerja k. Kreczmarja a cźehnichu wot tam ſe ſmahowazej khorhoju, nawjedowane wot ſchulſkich pſchódkſtejerjow do ſchule. K cźahej běſche ſo też k. duchowny Golcź ſ Rakez pſchiſankнył, jako ſaſtupowaŕ naſcheho lubowaneho k. fararja Rychtarja, kotryż hižom pſches wſazy njedźel dołho trajazu khoroſcź ſadźewany, na tutym ſwjedźenſku ſobu dźěl bracź njemóžeſche. Schulſka ſtwa, w kotrejż ſo też knjes kollator, ſchulſzy pſchódkſtejerjo a druſy ſeńdźechu, bu hnydom pſches 120 dźěcźi a druhich ludźi pſchepjelnjena. Sswjatocznoſcź ſapocza ſo ſ wuſpěwanjom 319. khěrluſcha „Njech Bohu dźakuje," po kotrymż k. faraŕ Golcź ſwjedźenſku ryczź dźerżeſche. Na to ryczeſche hłuboko hnuty jubilar k. wucźeŕ Frenzel, hdźež ſo wſchitkim ſa wſchu jemu w tak połnej měrze wopokaſanu luboſcź wutrobnje dźakowaſche. Po wuſpěwanju 608. khěrluſcha „Ach! woſtań pſchi naß ſ hnadu," ſaſtupichu wokolnu knjeża wucźerjo do ſchule, w kotrychż mjenje k. kantor Räda ſ Rakez k. jubilarej ſbożo pſchejeſche a k. kantor Herzog ſ Njeſwaczidła dar, wot ſpomnjenych knjeżich wucźerjow ſobu pſchinjeſeny, k. Frenzelej pſchepoda. Schulſke dźěcźi doſtachu potom khofej a zakty, ſhromadźeni knjeża pak, każ też ſchulſzy pſchódkſtejerjo ſeńdźechu ſo do knjeſa jubilaroweho bydła k ſwjedźeńſkej hoſcźinje, pſchi kotrejż ſo temu a tamnemu pěkne ſkawy wonjeżechu. Pſched wjecźorom pſchijědźechu ſobuſtawy rakecźanſkeho ſpěwanſkeho towaŕſtwa, ſo bychu knjeſej jubilarej njenadźujzy ſ někotrymi ſpěwami ſwoje ſbożopſchecza pſchinjeżli.

Na cźeżnych darach běſche k. Frenzel doſtał: rjane wulke pižanſke blido, woprawdże wulkotny nadobny dar ryczerkublerja k. Fiedlerja nad Saryczom; regulator, wot ſchulſkeho wokrjeża; cilindrowu lampu wot knjenje Dr. Hermanki; dybſacźny cźaſnik wot prjedy horkach ſpomnjenych knjeżich wucźerjow; rjanu knihu ſ wobraſami: „Gleichniſſe des Herrn," wot knjeſa fararja Rychtarja; fotografijowy album wot k. wucźerja Wehle a druhich; duzent nożow wot rakecźanſkeho ſpěwanſkeho towaŕſtwa; wino wot ryczerkublerja k. Höcknera ſ Lahowa każ też wot njeſwaczilſkeho knjejſtwa, atd., wſchelake pižne ſbożopſchecza a t. d.

Bóh luby knjes pſchekraſń ſo mikoſcźiwje dale nad knjeſom jubilarom a jeho lubej ſwójbu.

Se Semiz. Je-li ſchtó wot cźeſcźenych cźitarjow tachnu ſobotu 26. měrza dopołdnja ſe żeleſniſkim cźahom wot Biſkopiż do Budyſchina jěł, dha je ſebi wěſcze, jako pſches Semizy jědźeſche, myſlił, ſchto maju tu tola cźi ludźo prjódk, pſchetoż cźah dźěcźi a wotroſcźenych cźehniſche ſe ſmahowazymaj khorhojomaj a pod nawjedowanjom hudźby ſ Tumiz, a bě wſcho pyſchnje ſdraſcźene, woſebje te mkode holcźki a knjeżniczki, te běchu tak luboſne, ſo mějeſche cźłowjek ſwoje wjeſele. A mu-

žojo we kłobukach ſady nimi tak ſ horda ſtupachu. Schto dha tam bě?

To chzu wam nadróbnje rosprajicz. Na tutym dnju bě runje 25 lět, ſo bě naſch wucžeŕ knjes Mucžink tu ßwoje ſchulſke ſaſtojnſtwa naſtupił a tutón dżeń chzyſche jemu naſcha ſchulſka woßada prawje weßeły a radoſtny ſcžinicz. Hižom dołho prjedy běchu woßadni huſto radu ſkładowali, ani jeno radu, ale tež pjenjeſy, a potom buchu rjany dary ſa lubeho wucžerja nakupowane. Ale ja jeno chzu po rjadu powjedacz, ſo ſ jeneho do druheho njepſchińdu.

Rano wokoło dżeßaczich ſhromadżichu ßo gmejnſzy prjódkſtejerjo a dżěczi a druſy ſe Semiz, kaž tež knjes faraŕ a wucžeŕ ſe Ssmilneje w dworje knjeſa Pohlanka, potom czehnichu ſ hudżbu a ſ khorhojemi do Tumiz, hdżež ßo ſ tumiczańſkej młodoſczu a wotroſczenymi ſjednoczichu, ſo by hromadnje do ſemiczańſkeje ſchule czahnyli. To bě ſchwarny czah: domach njebě nichtó woſtacz chzył, duż ßo wſcho ſ ludżimi mjerwjeſche. Jako běchu do Semiz pſchiſchli, ſtupi knjes wucžeŕ Mucžink pſched durje. A dokelż bě tak żałoßnje wjele ludżi a kóżdy chzyſche tu ßwjatoczność wużiwacz, dha njebě możno, do ſchulſkeje ſtwy ſańcz, dokelż budżiſche tam jeno ſa mało ludżi ruma było a duż bu hnydom wonkach wotdżerżana. Najprjedy wuſpěwa ßo prěnja ſchtuczka ſ khěrluſcha: Njech Bohu dżakuje. Na to dżerżeſche knjes faraŕ Ssykora ſe Ssmilneje ryczż a pokaſowaſche, kak je tutón dżeń dżeń dżaka ſa jubilara, kaž tež ſa woßadu. Na to ryczeſche ſchulſki prjódkſtejeŕ knjes Frenzel, pokaſujo na te wſchelake ſaßkużby knjeſa Mucżinka, (Frenzel bě pſched 25 lětami knjeſa Mucżinka jako tehdomniſchi gmejnſki prjódkſtejeŕ hižom ſ ryczu powitał). Jako bě wuryczał, podaſchtej dwě młodej holczży jubilarej kraßny kożuch, kotryż dyrbjeſche ßo knjes wucžeŕ hnydom woblez. Knjes jubilar hłuboko hnuty, móżeſche lědy ßkowa namakacz, ßwój wutrobny dżak wuprajicz. Na to ryczeſche knjes wnczeŕ Zybla ſe Ssmilneje a pſchepoda k. jubilarej rjany ſkoty czaßnikowy rjeczas w mjenje ßwojich kollegow, a hnydom po tym knjes ryczerkublerſki najeńt Bruchholz ſ Tumiz w mjenje ratarſkeho towarſtwa w Semizach ſ pſchihódnymi ßkowami rjany ſtwiny czaßnik, tak mjenowany regulator. Na to wuſtupi hiſchcze junkrócz knjes faraŕ Ssykora a poda jubilarej 30 toleŕ, jako gratifikaziju, wot wyßokeje krajſkeje direkzije ſpożczenu, kotruż bě ta ßama wudżěliła, kaž w pſchidatym pißmje ſtejeſche, dla ßwěrnoſcze a ßwědomliwoſcze w ſchulſkim ſaſtojnſtwje.

(Skónczenje.)

S Wóſporka. Pſched nękotrym czaßom běchmy hižom na to ſpomnili, ſo ma ßo tudomne ſchulſke rektoratſtwo ſe ßerbſkim kandidatom duchownſtwa wobßadżicz, dokelż pak je w tu khwilu mało tajkich knjeżich, dha hacz dotal żadyn wo tole město rodżił njeje. Tež może bycz, ſo je ßo temu abo tamnemu ſda trochu niſka ſdała, a my teho dla tudy pſchiſpominamy, ſo tajka ſda nětko, hdyż je ju měſchczańſka rada powyſchika, wěſcze hubjena njeje, pſchetoż wona je na lětnu ſummu wot 400 toleŕ fixirowana. A dokelż je tudy doſcz ludżi, kotſiż ßwojim dżěczom priwatne hodżiny we kaczańſkim, franzowſkim, atd. dawacz dadża, dha to na lěto tež wokoło 100 toleŕ wunjeße.

Po tajkim ſteji ßebi tudomny rektaŕ lětnje ſ najmjeńſcha na 500 toleŕ a chzemy tole naſchim knjeſam ßerbſkim kandidatam k nawjedżenju dacz, ſ tym pſcheczom, ſo by jedyn wot nich naſche rektarſtwo ſkerje a lěpje na ßo wſak. Naſtupjenje budże na wſchě waſchnje połóżeny.

S Kamjeńza. Dotalny wyſchi wucžeŕ pſchi żitawſkim gymnaſiju, k. kandidat Jakub ſ Budyſchina (ßyn njebo k. duchowneho Jakuba) je ſa tudomneho ßerbſkeho prědarja a ſ dobom ſa diakona pſchi hłownej zyrkwi jenohłoßnje wuſwoleny.

S Rakez. Wutoru 29. měrza tudy woheń wudyri a domſke khěżkarjow Lehmanna a Rokota ſahubi, pſchi czimż ßo tež O. Dobriza jako Rokotez podrożnik ßobu wotpali. Woheń ſtej pjecza dwě 4lětnej dżěczi ſamiſchkriżej, kiż běſchtej ßamej doma.

S Budyſchina. Sańdżenu wutoru wjeczor běchu tudy wobſchěrne połnózne ſerja widżecz. Czerwjenoſcz bě ſwoprědka tak wulka, ſo ßo nam ſdaſche, jako by nějdże woheń wudyrił. — W tychle dnjach je ßo tu jedyn domownik (Hausmann) wobwěßnył, teho runja tež jedyn człowjek kotrehoż běchu do poliza-iſkeho jaſtwa ßadżili. — Hewak bu na tudomnej promenadże pod jenym kerkom dżěczaze czěkko namaka a ßu teho dla pjecza jenu żonu, na zyhelnſkej haßy bydlazu, do pſchepytanja wſali.

S Budyſchina. My dowolamy ßebi tudy na to ſpomnicz, ſo ſtaj dwaj Sſerbaj, mjenujzy k. Pawoł Robert Liſchka a k. Jan Reinhold Voigt, wobaj ſ Hodżija, ßwoje pruhowanje pro venia concionandi pſched krótkim czaßom w Lipſku khwalobnje wobſtałoj.

S Budyſchina. Po wobſtatym pruhowanju je na tudomnym evangelſkim ſeminaru 19 młodżenzow kandidaturu wucžeŕſtwa doſtało a tón tydżeń ſeminar wopuſchczilo. Mjes nimi ßu tež ſchtyrjo Sſerbjo, mjenujzy kk. Schuſter ſ Połpize pola Klukſcha, Miczka ſ Maleſchez, Rychtaŕ ſ Wuriz a Runaŕ ſ Barta. Wſchitzy hižom pomozne měſta pſchipokaſane doſtachu, a to prěni w Jaſońzy, druhi w Minakale, tſeczi w Klukſchu a ſchtwórty w Khroſtawje. Tón Knjes budź ſ nimi!

F.

S Budyſchina. Sańdżenu wutoru ßwjeczeſche tudomny banquier knjes Heydemann sen. ßwój 50lětny pſchekupſki jubiläum, pſchi czimż ßo jemu ſe wſchelakich ſtronow wſchelake dary a ſbożopſchecza doſtachu.

Nawěštnik.

Fórmindojo dźěćźi, tudy postajeni, ßo pschi składnoßći lětuscheje konfirmazije na ßwoju pschißłuschnoscź kedźbni cźinja, so maja ßo w prawym cźaßu wo to staracź, kajke powołanje a hewasche sastaranje by ßo sa mündela wubrało.

Fórmindow pschi tym a woßebje pschi wuswolenju městna pschichodneho pschebywanja hódnje podpjeracź, ßu farske sastojnstwa a zyrkwiuske prjódkstejerstwa woßebje kmane, a ßo s tutym proscha, fórmindow nastupajeze woßady na to pschi kóždej składnoscźi wospjet kedźbnych cźinicź, samołwjenja tajkich, kotsiž chzedźa konfirmirowanych pschi ßebi pschijecź, swolnje horjebracź a dla poruczenja tak derje městnopytazych kaž też dźěłodawazych s druhimi farskimi sastojnstwami a zyrkwinskimi prjódkstejerstwami do swjaska stupicź.

Wo resultacźe ßwojeho tajkeho skutkowanjo maja fórmindojo dźěćźi, jeli ßo dla wschelakoscźe wotmyßlenja bjes fórmindu a mündelom abo dla wobstarajomnych pjenjeżnych ßrědkow hamtske wobsanknjenje wujednało njeje, pschi lětnym pschipowjedźenju rospawu dacź.

Kralowski ßudniski hamt w Rakezach

4. haperleje 1870.

Wacker.

Pschepołożenje wobydlenja.

S tutym dawam k nawjedźenju, so je nětko mój

k brodutrahanski a włoßytsihanski kabinet,

aż też mój skład parfumerijow a toiletnych mydłow na ßerbskich hrjebjach w domje knjesa koprniskeho mischtra Kutschki a poruczam ßo tam k dobroczźiwemu wobkedźbowanju. Abonnement doma a druhdźe.

Friedrich Böhma, truhař.

J. T. Reimann
w Budyschinje

s napscheczźa theatra

porucza ßwoje

kolonialtworowe, tobakowe a cigarrowe khlamy s destillaziju a palenzpschedawarnju

k dobroczźiwemu wobkedźbowanju.

Wscheho jenoż sprawna dobra twora a tunje płaczźisny.

Hólczęz, kotryż chze kowarstwo dawuknycź, może do wuczby stupicź pola kowarskeho mischtra w Trjebjeńzach.

---

50 muži

murjerjow, dźěłaczerjow a skałukamarjow móża pschi dobrej sdźě hnydom w Czornych Noßlizach do dźěła stupicź.

A. Duda, twarz.

Dwaj wolazaj wotrožkaj możetaj na rycźerkuble w Małej Borschczi pola Budyschina hnydom abo posdźischo wokoło jutrow do ßłużby stupicź.

W Dubrawzy pola Barta je khęża cźo. 38 se sahrodu a se 7 běrtlemi pola se ßwobodneje ruki na pschedań.

Handrij Mikanja.

Wojerske towarstwo w Rakezach.

Njedźelu 10. haperleje popołdnju w 4 hodźinach shromadźisna w pschebytku towarstwa.

Wojerske poßy a wopißma sadźerźenja maja ßo dla postajenja towarstwoweho sapißa ßobupschinjesez.

Pschedßydstwo.

F. A. Böhma,

rěsbař na ßwonknej lawskej haßy cźo. 754. porucza ßo k shotowjenju rowowych pomnikow s marmora a pěskowza.

☞ Wulki wubjerk hotowych pomnikow. ☜

Rósynki, korinthy, zokor,

korjenje a ßuche droždże,

wscho cźerstwa najlěpscha twora

porucza po najtunischej płaczźisnje;

teho runja

prawdźiwe würzburgske runklizowe ßymjo

pschedawa najtunischo

Carl Noack.

Kniharnja Ssmolerja a Pjecha w Budyschinje. kupuje ßlědowaze ßerbske knihi:

Jutrowne jejka. — Michał. — Sserbske horne Łużizy. — Sserbaj abo schtoż ßypasch atd. — Jan. — Knez Mudré. — Kak je Bohuswaw s Dubowina Boha spoznał. — Hród na Landskroni. — Wjerny kschescźijan pod Bożim prutom. — Kak mkodźenz pońdże po cźistym pucźu. — Genovefa. — Pschedźenak 1855—68.—

Wot Serbskich Nowinow, Mißionskeho Poßła, Katholskeho Poska w schě lětniki. — Łużičan 1859—62.

☰ Jeno dospołne a cźiste eksemplary hodźa ßo trjebacź

Sserbske spěwarske

jednorje swiasane, kaž też se słotym wobrěskom ßu na składze w kniharni Ssmolerja a Pjecha.

Hnójne ſzrědki.

Neundorfſki twarſki a hnójny kalk,
gogolinſki kalk,
peru-guano wot J. D. Mutzenbecherez ſzynow,
ſtužena koſczina, 4% duſzyka a 22—24% fosfora,
ſuperphosphat ſ koſczoweho wuhla, 15% fosfora,
teho runja ſ bakerguana, 21% fosfora,
ſtaſzfurtſke kaliſzele ſa pohnojenje łukow po fabriſkich płaczisnach.
Kalk ſzo po lowryjach na kóždu ſpodobnu ſtaziju ſe Shorjelza a Gogolina wobſtara.

J. Lorenza Wudowa
na dwórniſchczu w Budyſchinje a Pomorezach.

Khěža czo. 4. w Mjeſchizach, ſ 2 kórzomaj pola, ſe ſzadowej a ſzolotowej ſahrodu, a ſe 37 dawkſkimi jenoſczemi napołožena, je hnydom na pſchedań a je wſcho dalſche czo. 5 tam pola Aug. Hermana ſhonicz.

---

165 ſchtomow twarſkeho drjewa je na pſchedań pola Handrija Wiczaſa w Hnaſchezach.

---

20 hromadow khojnoweho wulěſzowaneho drjewa, kiž ſzo k płotam hodzi, a dzělba ſtejazeho brěſoweho drjewa w loſzach, k walczkam ſzo hodzazeho, budze ſzo wutoru 19. haperleje dopołdnja w 9 hodzinach w Brěmjenju na pſcheſzadzowanje pſchedawacz. — Shromadziſna w piwarni tam.

Rencž, gmejnſki prjódkſtejeř.

Jedyn lohki dwajpſchežny konjazy a jedyn lohki kruwjazy wós, wobaj ſe želeſnymi wóſkami, ma na pſchedań
kowař w Něczinje
pola Pomorez.

Ssuche drozdze,
zokor, róſynki,
zymt, maciskwěty, ſafran

wſcho dobre a tunje, porucza

Rudolph Hölzer.
na rožku ſzerbſkeje a ſchulerſkeje haſzy.

Jena holczka a to, jeli móžno ſe wſzy, ſzo k někotrym dzěczom pyta. Hdze? to je ſhonicz we wudawarni Serb. Nowinow.

Tyſcherſke a murjeřſke barby, ſzuche a rybowane, **firniſz, laki** porucza najtuniſcho

C. A. Wehla,
na mjaſzowym torhoſchczu czo. 40.

K nětcziſchemu hermankej poruczam ſzwój wulki wubjerk ſzamodzěłanych

ſzłónczników a pſchedeſchczników
(Sonnen- und Regenſchirme)

po wſchomožno tunich płaczisnach. Moje ſtejniſchczo je na hłownym torhoſchczu a po firmje ſnajomy.

J. C. Forch ſ Kamjeńza.

Aukzia.

Wutoru 3. ſzwiedzeń jutrow jako 19. haperleje t. l. pſchipołdnju wot 1 hodziny budza ſzo we wobydlenju njeboczicžkeho Barſcha w Njeſzwaczidle wſchelaki ratarſki grat, pſchi tym por kloſtrowych rjeblow k jenopſchežnemu woſu ſ pſchiſzłuſcheńſtwom, kaž tež wſchelake möble, jedyn ſofa a piſzny pult, dale dzělba próſnych a tež ſ pczołami wobſzadzenych kołczow, teho runja woſkowa praſza a wſchelaka domjaza nadoba na pſcheſzadzowanje pſchedawacz.

W Njeſzwaczidle, 2. haperleje 1870.

Wudowa.

Sjawne dzakprajenje.

Ja wobſzwědczam ſ tutym radlubje, ſo je mje

Dr. med. Hoffmanowy
ſelowy bróſtſyrop

wot **jara ſylneho kaſchela a dybawoſcze** wuſzwobodził a móžu jón wſchitkim na **katarrhalſkich wobczežnoſczach** czerpjazym nanajlěpje poruczicz.

Regensburg, w januaru 1866.

Raymund Stich, wyſchi liſtynoſcheř.

Wot tuteho ſeloweho ſyropa maja ſkład a pſchedawaja jón w bleſchach po 1 tl., 15 nſzl. a 7½ nſzl.

W Budyſchinje knjes Rud. Hölzer a knjes Wilh. Jacob; w **Lubiju** knjes Reinhold Reiſz; w **Schěrachowje** knjes Ferd. Pech; w **Rakezach** knjes G. H. Dobritz; w **Klukſchu** knjes Ernſt Poſtel; w **Nowoſalzu** knjes Rich. Bamberg; w **Kamjeńzu** knjes Hermann Käſtner a we **Woſporku** knjes J. G. Pötzſchka.

Ssucha bruniza

wſchěch družinow je w Małej Suberniczzy pola Huczіny ſaſzo po ſtarej płaczisnje doſtacz. **A. Pötſchka.**

Dziwoczanſke ſzerbſke ev. luth. miſſionske towarſtwa ſměje jutſie — 10. haperleje — popołdnju w tſjoch, po nyſchparju ſhromadziſnu.

Pětr Młónk, piſzmawjedzeř.

Powschitkowna aſſekuranza w Trieſcze

(Assicurazioni Generali)

ſawěſczuje pſchi **rukowanſkim fonde** wot:

27 millionow 880,586 ſchěßnakow, 26 krajzarſow awſtr. czißk

a) **twory, mobilije, żnjeńſke płody** a t. d., kaž tež, hdyž to krajowe ſakony dowoluja, **twarkjenja wſchěch drużinow** pſche **wohnjowu ſchkodu;**

b) **kubła na drohach** pſche **transporkru ſchkodu;**

c) poſticżnje ſawěſczenja na **żiwjenje człowjekow** na najwſchelakſche waſchnje ſa **najtuniſche twjerde prämije** a wustaja polichy po **pruſkim kouranze.**

Towarſtwo wupkaczi w lěcze 1867 ſa 14,298 ſchkodowanjow ſummu wot 5 millionow 508 tyßaz 815 ſchěßnakow a 97 krajzarjow.

K kóżdemu wukaſanju a k wobſtaranju ſawěſczenjow poruczeja ßo jako agentoſo:

w Budyſchinje: **Ernſt Walther,**
w Ketlizach: **Karla Auguſt Berger.**
w Drjeczinje: **Jan Noack.**

Swój derje wuhotowany ſtkad **mużazhch a hólcża zhch kłobukow a mězow** ſ bawmy, wokmy, żidy atd. tehó runja tež tajke na korku czeſczenym Sserbam poruczа

Emil Fleger

na żitnej haßy.

Wo woßebnoſczk

G. A. W. Mayerowho bróſtſyropa.

G. A. W. Mayerowy bróſtſyrop ſ Wrótßkawſka, wot kotrehoż ßym jenu bleſchu pſche **dyhawoſcz** a **bróſtowe ſażwanje** wutrjebał, ſpóſnawam nětko ſa tón **jenicżki** ***prědk***, kotryż je mje wot tuteje njeſpodobnoſcze, kotruż dołho mějach, wußwobodżik. Kóżdemu, kiż je tak khory, możu **G. A. W. Mayerowy bróſtſyrop** woßebje poruczież.

Radownitz. **Behrend,** farař.

Jenoż prawdżiwy maja **G. A. W. Mayerowy bróſtſyrop** w bleſchach po 8 nßl., 15 nßl. a 1 tl. na pſchedań

Heinr. Jul. Fincka w Budyſchinje,
W. Rotha w Lubiju,
P. Kinne, haptykař w Hernhuczе,
Joſ. Löbmann w Schěrachowje,
Ed. Hieſe w Nowoſalzu,
haptykař **Gerischer** w Oſtritzu,
Schokta we Wotrowje a
Lehmann w Budeſtezach.

Pſchedawanje wużitkoweho ſkotu.

Dokelž piza pobrachuje, ſteja někotre ſczelne kruwy a jałowy, wſchitke „hollandſki vollblut" na ryczerkuble w Brěſynje pola Hueżiny na pſchedań.

K pſchiſpomnjenju je, ſo tam żadyn ſkót hubjazu abo ſchparjazu khoroſcz měł njeje. — Wotewſacże njech ßo bórſy abo w běhu tydżenja ſtanje.

Woſjewjenje.

Moje wobydlenje a expedizia je wot nětk

na ſmutskej lawſkej haßy cżo. 121

w domje knjeſa měſchczanſkeho radżiczela Hartmanna.

W Budyſchinje, w haperleji 1870.

Ryczńik **Dr. Höckner.**

Na woczomaj bědnym

je ſwětoſnata w ſkutku prawa

Dr. Whitowa wodżiczka ſa woczi

wot **Traug. Ehrhardta** w **Großbreitenbachu** w **Thüringſkej,** à ſlacon 10 nßl. najlěpje poruczicz. Tola njech ßebi kóżdy jenoż Dr. **Whitowu wodżiczku ſa woczi** wot Traugotta Ehrhardta żada, pſchetoż **tuta** je jenoż w **ſkutku prawdżiwa.** Jej ßu najwyſchſo wſerchowſke koncеßije ſpóżczene a je ßebi wot 1822 ßwojeje **njepſchetrjecheneje hojazeje mozy** dla **wulku ßwětnu khwalbu** dobyła, ſchtoż tyßazy wopißmow dopokaſuja. Poruczenja wobſtara knjes **Emil Menzner** w **hrodowſkej haptyzy** w Budyſchinje.

Wſcha njedowěra dyrbi ßa ſhubicz, hdyž je **prawdżiwje dobry** fabrikat ſjawnje dopokaſany. Knjes Ehrhardto! Dokelž ßym **żohnowanju polne** ſkutkowanje Waſcheje Dr. Whitoweje wodżiczki na mojimaj woczomaj naſhonił, dha chżu rady ſkład wot njeje měcz, ſo by ju czerpjazemu człowjeſtwu pſchiwobroczicz mohł, a proſchu teho dla atd. Lobſens, w měrzu 1869.

C. A. Lubenau, pſchekupz.

Epileptiſke widliſchcża

(padazu khoroſcz)

ſahoji liſtnje ſpecialny lěkar ſa epilepſiju doktor O. Killiſch w Barlinje, nětko: Louiſenſtraße 45. — Hižom pſches ſto ſahojenych.

Rigaſke krónſke ßymjenże lane ßymjo,

kaž tež ſchleſynſke lane ßymjo w měchach je pola mje domа, kaž tež w mojim ſkładże pola korczmarja Lehmanna na żitnych wikach kóżdy dżeń najtuniſcho na pſchedań.

Korla Libſcha w Trjebjenzach.

Jedyn **konjazy wotrożk,** kiż derje worać wě, ßo pyta na ryczerkubło w Brěſynje pola Hueżiny.

Njeżenjeny ſahrodnik, kotryż plahowanje ſahrodnych roſtlinow a płodow roſtymi, kaž tež rólny pohonczˇ, kiż może ſ kſchiżnymi czahadłami (kreuzzuglemi) jěſdżicz, możetaj na ryczerkuble w Bolborzach hnydom město doſtacz.

Poručenje.

Khofej, najlěpschi czischczeßłodżazy Campinos, punt po 6, 7 a 8 ngł.,
„ najlěpsche druźiny . . . . „ po 9, 10, 11 a 12 ngł.
zokor, ff. farin, melis a raffinad, . . . „ po 4 hacź 5½ ngł.,
rósynki a koriuthy, najlěpsche nowe, „ po 4 hacź 5 ngł.
palenz a liqueury, wschitke druźiny, dobre a tunje,
rajß, ff., wulkosornaty a běły, . . . punt po 15, 20 a 30 np.
syrop, dobry a pěknje ßłódki, ... punt po 16, 20 a 30 np.,
cigarry, wulki wubjerk, po najtunischich płaczisnach,
wino, wschě druźiny, jara dobre a tunje, bleschu po 5 ngł. a drožscho, wschitke druhe twory snateje dobrosce a tunjosce porucza k dobroczinwemu wobkedźbowanju

Friedr. Braun na bohatej haßy w Budyschinje.

Swój sa nětczischi hermank najlěpje srjadowany

magazin mužskeje drasty

poruczam s tutym k dobroczinwemu wobkedźbowanju. — Moje khlamy ßu nětko pódla k. czaßnikarja Scholty na žitnych wikach.

P. Baruch.

Schkleńzyschlajfowanje,

tak so wschitke druźiny pißma, figurow, wobrasow, arabeskow atd. ßam wuwjedże a to po najtunischej płaczisnje porucza

August Wilhelm II., schklenczeŕski mischtr
na bohatej haßy czo. 73 s napschecza hotela k winowej kiczi.

Schkleńzy, porzellan, steingut, schpihele, stoczane a polituŕske lajsty porucza po jenotliwym, kaž tež w zyłym saßopschedawarjam najtunischo

August Wilhelm II., na bohatej haßy czo. 73,
tež ßo tam wobrasy (bildy) po najtunischich płaczisnach saramuja a ßo tež **dejmanty** k schkleńzurěsanju poruczeja.

Łužičan čo. 4 je wušoł

a wopřija: 1) Rozkora a zjednanje. Spěw wot H. Seilerja. 2) Serbowka. Historiska novella. Zeserbšćił K. A. Fiedleŕ. (Pokračowanje.) 3) Dźělenje. Spěw wot Radyserba. 4) Starinki ze serbskich cyrkwinych knihow. Wot K. A. Jenča. 5) W holi. Spěw wot Göthy. Přełožił H. Jórdan. 6) Drobnostki. Podałoj Nyčka a Wólšinski. 7) Z Budyšina a z Łužicy. Wot redaktora. 8) Słowjanski rozhlad. Wot J. E. Smolerja. 9) Dwě charadże wot Wańka. 10) Wuhudanje charady 3. čisla.

Maćica Serbska.

Towarstwo Maćicy Serbskeje změje srjedu po jutrach 20. haperleje swoju lětnu hłownu zhromadźiznu w hosćeńcu k złotej krónje w Budyšinje. — Započatk dopołdnja w 10 hodźinach.

Budyska Bjesada

změja 20. haperleje wječor swoju třeleńsku hosćinu z balom. Serbscy hosćo a to tež ze swójbu su witani.

Nakładnik: J. E. Smoleŕ. Ciść L. A. Donnerhaka w Budyšinje.
(K temu cźißtu jena pschiłoha.)

Čisło 15. 16. haperleje. 1870.

Serbske Nowiny.

Za nawěstki, kiž maja so w wudawarni Serb. Nowin. při bohatych wrotach wotedać, płaći so wot rynčka 1 nsl.

Zamolwity redaktor a wudawar
J. E. Smoleŕ.

Kóžde čisło płaći 6 np. Stwórtlětna předpłata pola wudawarja 66 np. a na kral. saks. pósće 7½ nsl.

Wo pschijecże: Najnowsche. — Swětne podawki. — Ze Serbow: S Budyschina. Se Semiz. S Bukez. S Wulkeho Parzowa. S Makeje Nydeje. S Rakez. — Hans Depla a Mots Tunka — Cyrkwinske powjesce. — Nawěschtnik

Płaćizna žitow a produktow w Budyšinje.
9. haperleje 1870.

Dowoz: 7339 kórcow.	Płaćizna w přerězku na wikach, wyšša.			nižša.			na bursy, najwyšša			najniža.		
	tl.	nšl	np.	tl.	nšl	np.	tl.	nšl	np.	tl.	nšl	np.
Pschenża	5	15	—	5	5	—	5	22	5	5	7	5
Rožka	3	25	—	3	20	—	3	27	5	3	25	—
Jeczmjeń	3	—	—	2	27	5	3	2	5	—	—	-
Wowß	2	2	5	1	27	5	2	2	5	—	—	—
Hróch	—	—	—	—	—	—	4	20	—	—	—	—
Woka	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Raps	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Jahły	7	10	—	7	—	—	—	—	—	—	—	—
Hejbuschka	5	5	—	5	—	—	—	—	—	—	—	—
Kana butry	—	23	—	—	22	—	—	—	—	—	—	—
Kopaßkomy	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Zent. ßyna	1	—	—	—	50	—	—	—	—	—	—	—
Lane ßymjo	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—

Pjenježna płaczisna.

W Lipsku, 14. haperleje. 1 Louisd'or 5 toler 17 nßl. 6½ np., 1 połnowažazy cžerwjeny słoty abo dukat 3 tl. 6 nßl. 5⅝ np.; winske bankowki 82⅝ (16 nßl. 5¼ np.)

Cžahi sakskoschlesynskeje želesnizy s Budyschina.

Do Draždžan: Rano 7 hodžinow 27 minutow*; dopołdnja 9 h. 5 m.; pschipołnju 1 h. 3 m.*; popołnju 4 h. 13 m.*; wječor 8 h. 21 m.*; w nozy 2 h. 41 m.**. 4 h. 19 m.

Do Shorjelza: rano 7 h. 51 m.*; dopołnja 10 h. 51 m.*; popołnju 3 h. 22 m.†; wječor 6 h. 52 m.*; wječor 9 h. 38 m.; w nozy 12 h. 36 m.; 1 h. 24 m.**

*) Pschisanknjenje wot a se Žitawy a Liberza (Reichenberga.)
†) Pschisanknjenje do Žitawy.

Pschispomnjenje. Cžahaj se znamjeschkom ** bjes Draždžanami a Shorjelzom jenož w Budyschinje a Lubiju sastawataj. Wonaj mataj jenož wosy prěnjeje a druheje klaßy a ma ßo sa billet ¼ wjazy płaczicz; dżeńske billety pschi nimaj njepłacża.

Spiritus płaczesche wczera w Barlinje.

15 tl. 5 nßl. a 15 tl. 10 nßl.

pschenża 61—66 tl., rožka 40—47 tl.,
(to je: sa 25 pruskich korzow.)

rěpikowy wolij (njeczischczeny) 14 tl. 25 nßl.
(Czischczeny, kaž ßo w Budyschinje pschedawa stajnje něhdże 1⅛ tl. drožschi.)

Najnowsche.

Sahrjeb (Agram), 5. haperleje. Nowy móst, po kotrymž ma ßo želesniza pschez rěku Drawu wjesczy, je ßo saßypnył, jako běsche nimale hotowy. Něhdże 8 człowjekow je pschi tym wo žiwjenje pschischło.

Win, 13. haperleje. Nowe ministerstwo je hotowe a hnydom do ßłužby stupi. Hrabja Potozki budże ministerpschedßyda a minister ratarstwa, hrabja Taaffe minister snutskomnych a wójnskich należnosczow, Czabuschnik minister prawdy a kultuża, Distler minister finanzow a Pretis minister pschekupstwa.

Poßleńschi schtyrjo ministrjo ßu jenož na khwilu postajeni a na jich města pschińdu po wotewrjenju shromadneho ßejma drusy mužojo.

Barlin, 6. haperleje. Zyła kruch tak mjenowaneho alsenskeho mosta je rosleczał. Pschez njón ßu mjenujzy gasowe roły kładżene a jena wot nich bě najskerje dżerku dostała, s kotrejež je gas potom wustupił a snutskomne schmary mosta napjelnił, hewak ßo pak też na pucz, kiž pschez móst wjedże, won rosschěrił. Tam je ßebi lohko doscz něchtón cigarru sapalił a potom schtrychowanczko, ßo hischcze palaze, na móst czißnył. Wot teho je ßo wustupjeny gas sapalił a wulki kruch mosta w jenym wokomiknjenju roswalił. Wo žiwjenje nichtón pschischoł njeje, hacž runje pschez tutón móst stajnje wjele ludži khodži.

Sakſka. W Draždžanach namakachu wóndanjo w jenam dworje cžëło młodeho cžłowjeka ſ rosražanej hkowu. Mjenujzy w nozy bě jedyn brodutruhař, kotryž mějeſche ßwoje wobydlenje w ſchtwórtym poſkhodje, poſdje domoj pſchiſchoł, ale do ßwojeje ſtwy nuts njemohł. Wón bě teho dla ſ jenym woknom, kotrež tam na dwór won dżěſche, nětkad do teje ſtwy ſaléſcž chzył, pſchi tym pak dele panył a ßo ſaraſył.

Wſchelake nowiny pißaja, ſo je Dr. Strousberg, kiž je twarjenje chemnitzſko-adorfſkeje żeleſnizy na ßo wſał, wotſtupił, dokelž jemu kralowſka direkzia tu wěz jara cżężku cżini. Ludżo w tamnej wokolnoſcżi ßu teho dla na kralowſke ſaſtojnſtwa, kotrež to naſtupa, jara njeſpokojni. — (Wokoło Budyſchina poczinaja ludżo tež myßlicž, ſo drje ſ twarjenja żeleſnizy ſ cżëſkich mjeſow do Khocżebuſa lětża niczo njebudże, dokelž je w tajkim naſtupanju wſcho woczichko. Dokelž je baron Liebig abo tež Dr. Strousberg hotowy, tule żeleſnizu hnydom twaricž ſapocżeż, dha ludżo dżiwnje hudaja, ſchto mohło tola na tym wina bycž, ſo ßo tajke twarjenje njeſapocżina.)

Sakſke krajne żeleſnizy — wone ßu 108 mil dołhe— ßu loni pſches 9 millionow toleř wunjeßke. Kak wulki pak cżiſty dobytk je, to hiſchcże woſjewjene njeje.

W Draždżanach bu njedawne jedyn cżłowjek ſajaty, kotryž bě tam k někomu wulki moßaſny ßwěcżnik na pſchedań pſchinjeßł. Pſchi pſchepytanju wuſna ßo, ſo je hakle pſched někotrymi dnjami ſ waldheimſkeje khoſtarnje puſchczeny a ſo je na ßwojim dompuczu do jeneje zyrkwje ſaléſł a tam dwaj ßwěcżnikaj kranył. Tón druhi ßwěcżnik bě wón bliſko draždżanſkeho centralneho dwórniſchcża ſarył, hdżež ßu jón potom tež namakali.

W Draždżanach mějachu 6. haperleje wieczor woheń a je ßo tam horni dżěl domu cżo. pſchi Dohnaplatzu ſpalił.

Prußy. Barlinſka rada żada k ſnutskomnemu wupyſchenju tamneje radneje khěże, kotrejež natwarjenje je pſches 1 million toltŕ khoſchtowało, hiſchcże 210,000 toleř.

Kral je poſtajił, ſo ma ßo tak mjenowany zkonſki parlament 21. haperleje w Barlinje ſhromadżił a k lěpſchemu němſkich krajow wſchelake należnoſcże pſchekupſtwa a wikowanja wuradżicž.

W nowſchim cżaßu poczina ßo ſdacž, ſo chzedża ſaſtupjerjo połnóżnoněmſkich wjeřchow (ſwjaſkowa rada) kriminalny ſakon pſchipoſnacž, hacž runje ßu ſapoßłanzy na parlamencze pſchi tym wjele pſcheměnili.

Sakſkej generalej hrabja Lippe a Senfft ſ Pilſach ſtaj ßo ſ Barlina ſaßo na dompucz podałoj, hdyž ſtaj tam kavalerieregimenty 3 armeekorpſa wobhladowałoj.

Awſtria. Winſki ſhromadny ßejm je wobſanknjeny. Prjedy hacž ßo roſeńdże, dżerżeſche w prěnjej komorje wjeřch Auersperg dléſchn ryczž, w kotrejž dotalne ſkutkowanje hrabje Beuſta hórko ßudżeſche, prajizy, ſo je tutón woßebje awſtriſke khěżorſtwo pſches to do nětcżiſcheho hubjenſtwa ſawjedł, dokelž je k temu radżił, ſo ba ßo Awſtria do dweju dżělow rosdżěliła atd.

Hacž do ſańdżeneje wutory nowe winſke miniſterſtwo hiſchcże hotowe njebě, hacž runje je hrabja Potozki ſ ważniſchimi ludżimi wſchěch wjetſchich awſtriſkich ludow dla ſaſtupjenja do miniſterſtwa jednał. Możno je, ſo ßo jemu jeho próza radżi, jeli ßo njeradżi, dha chże pak bjes dżiwanja na narodnoſcž někotrych wěżywuſtojnych ſaſtojnikow ſa miniſtrow poſtajicž, kiž ſmėja dżěła tak dołho wobſtaracž, hacž nowy ſhromadny ßejm ſkutkowacž poczinje.

Mjenujzy tak derje ſa ßejmu jenotliwych krajow, kaž tež ſa ſhromadny winſki ßejm maja ßo nowe wolby ſtacž, a dokelž budże tón krócz kóżdy awſtriſki lud zyle ßwobodnje wuſwolecž móz, dha hodzi ßo nadżecž, ſo wuſwoleni ſapoßłanzy tež na ßejm póńdu a ßobu k lěpſchemu kraja wuradżowacž pomhaja. S najlěpſchich tajkich ſapoßłanzow chże hrabja Potozki potom nowe miniſterſtwo hromadu ſeſtajicž.

Franzowſka. Hrabja Banneville, franzowſki póßłanz na bamżowym dworje, je ßo ſ Pariſa do Roma podał. Khěżor Napoleon je jemu pjecża ßamoruczny liſt na bamża ßobu dał.

Druha komora je wobſanknyła, ſo ma ßo nowych ßwobodow dla, kotrež je khěżor krajej wudżělił, tak mjenowany plebiſzit wotdżerżecž to rěka, ſo dyrbi lud ßam wuprajicž, hacž te nowe pſcheměnjenja ſa dobre ſpóſnaje, abo niz. — (To je po prawym njewuſchne dżeło, pſchetož hdżyž ßu ſapoßłanzy drugeje komory prawi ſaſtupjerjo luda, dha ßměđża woni tež w mjenje luda ryczecž.)

Rußowſka. Khěżor chże ßo w lěcże na khwilu do emſkich kupel podacž a póńdże wot tam ſ khěżorku do Kryma.

Schpaniſka. W Barzelonje je pak rekrutirowanja dla ſběżk a krejpſchelecże było; tola njeměješche ta wěz żanu politiſku ważnoſcž.

Liſt ſ Ameriki.

Serbin w Texaſu, 8. měrza 1870. Luby knjes redaktoro! We Waſchim poßlenim liſcże wuprajiſchcże Wy to požadanje, ſo bych Wam ja pißał, kak wjele wot tych ßerbſkich wucżahowarjow je k nam do Serbina pſchiſchło. Tak wjele hacž ßym naſhonił, dha je jich 160 duſchow do hromady, kiž ßu ßo w Serbinje a wokoło Serbina ſaßydlili; najwjazy wot nich ßu kraj wotnajeli, někotſi pak ßu farmy (żiwnoſcże) kupili.

Hacž runje je tejko ludżi na jedyn ras k nam do Serbina pſchiſchło, dha tola hiſchcże dżěkawe ruki pobrachuja, pſchetož cżi nowi wucżahowarjo ßu ßo ſ wjetſcha ßwojemu pſchecżelſtwu pſchiſankyli.

Schtož puczowanje do Ameriki nastupa, dha ßu czi, kiž ßu na parnych kódžach pschiczahnyli, jara spokójni, a woni ßu wody, czerstweho mjaßa a wscheho doscz měli a sa 22 dnjow běchu woni hižom w Galveſtonje (w Texasu). Ale czi, kiž ßu ſ płachtowymi kódžemi pschijěli, skorża na to, so ßu dokhu khwilu a wschelake druhe njespodobnoscze smjesch dyrbjeli.

Knjes redaktoro! Wy chzyschcze tež serbinske zyrkwinske powjesche sańdżeneho lěta wjedżecz. Wone ßu tajke. Kschczenych je 34 mandżelskich dżěczi a to 16 ßynkow a 18 dżowczičzkow. Wěrowanych bu 6 porow. Pohrjebanych je 23 czěłow, mjenujzy 13 doroscżenych a 10 dżěczi. Spowjednych ludżi je było 1239, bjes nimi bě 14 doma woprajanych a 13 dżeczi, kiž ßu ßwój kschczeńſki ßlub wobnowiłe. S zyła je loni 175 spowjednych wjazy było, dyžli lěto prjedy.

Wot tych pjenjes, kotrež wote mnje dostanjecze, dajcze 1 tl. do pokkadnizy Maczizy Serbskeje, poßłany wot Jana Bartscha, prjedy sahrodniſkeho pomozníka we Worzynje.

Knihi, kiž běchmy samołwili, ßmy dostali a ja ßym je ßwěru bjes tych samołwjerjow rosdżělił. Skórżbu abo njespokojnoscż njejßym żanu ßłyschał. — Bremenska kódż „Erna" njeje pak nam jenož te knihi, ale tež nowe byrgle (pedalny harmonium) ſ 19 regiſtrami pschiwjeſka. Sa tute byrgle ßmy 350 dollarow w Stuttgarcze sapłaczili, hdżež ßmy ßebi je w lecze 1868 samołwili.

S tej nadżiju, so budżecze na tón ras ſ mojim pißanjom spokojni, wostanu Wasch najpodwolniſchi J. K. Wiczas.

Ze Serbow.

Se Semiz. (Skónczenje wopißanja k. Muczinkoweho jubileja.) Jako běchmy hischcze poßlenju schtuczku ſ khěrluscha: Njech Bohu dżakuje," wuspěwali, stupichmy do schule, dżěczi pak do schulskeje stwy, hdżež buchu wokschewjene se wschelakim dobrym, to rěka, ſ jědżu a piczom, a wotroscżeni shromadżichu ßo horkach we wuczerjowym wobydlenju, hdżež ßo tež jim wokschewjenja poskiczowachu. Tudy widżachmy saßo wjele darow, kotrež běchu se wschěch stronow pschischłe. To bě, kaž hdy budżiſche Boże dżěczo wobradżało. Zyły retomas listow, sbożopschejazych pißmow a khartkow, tež telegrammy, a wysche teho rjane dary wot jenotliwych pschecżelow. Jedyn bliski pschecżel jubilara bě jemu rjany ankrowy cżaßnik darił, druhi lampu, tsecżi rjany pokal, schtwórty rjanu toczenu schkleńzu, knjes appelazki präsident ſ Criegern nad Tumizami wubjernje rjany wiki stół a hnadna knjeni abatiſſa Edmunda ſ klóschtra Mareneje Hwěsdy jako patrona semiczańskeje schule bě k. jubilara ſ kaschczikom półnym bleschow kraßneho wina poczesika. Jedyn pschecżel ſ bliskoscze bě rano sahe korbik psched durje stajicż dał, w kotrymż sarěsany wulki tuczny khapon na złym mandli jejow ßedżesche a psched ßobu mějesche wulku kołbaßu a bě tón schibał khaponej do pysła khartku tyknył, na kotrejż stejesche, so ßu to pschecżeljo ſ Hamburga póßłali. Ale my to pißmo snajemy, duż wěmy, so tón Hamburg wot Semiz jara daloko njeleżi. Hacż ßym wschě dary, kotrež je k. jubilar dostał, wupowjedał, to runje njewěm. Lóhko mózno, so ßym na to a tamne sabył.

Wokoło pschipołdnja cżehniſche cżah do hoscżenza „k sakſkemu rajtarjej", hdżež bu schulskej mkodoscżi wjeßele pschihotowane a hdżež doroscżeni hromadże wobjedowachu. Na ßwjedżeńſkim wobjedże wobdżěli ßo tež k. ßudniſki hamtman Schütza ſ Biskopiz, kiž bě ßem pschijěł, hacż runje mějesche w tym cżaßu wjele dżěła. Sstawa jemu! Pschi wobjedże bu wjele ßławow wunjeßenych a ßwjedżeń, kiž bě ßo tak rjenje sapoczał, bu rjenje skónczeny.

My pschejemy knjesej Muczinkej, kiž je ßo niz jeno jako dobry, ßwěrny a pilny wucżeŕ wusnamjenił a ßebi jako tajki cżesch a luboscż ßwojeje woßady ßwěru saßłużił, ale tež jako płódny serbski spißowaŕ dżał Sserbowstwa saßłużił, so by jemu Bóh luby a miły po ßwojej hnadże móz spożcził, so by hischcze dokho ſ tej ßamej ßwěrnoscżu a luboscżu w ßwojim powołanju skutkował. To daj Bóh!

S Bukez. Tamón tydżeń, schtwórtk 31. měrza mějesche tudomniſche jakmożinſke towarstwo, dokelż běsche ßo prěnje běrtlěta wot jeho sakoženja minyło, pod pschedßydstwom k. wucżerja Kirschnarja hłownu shromadżisnu. W njej shonichu ßobustawy, so ßu w sańdżenych tsjoch měßazach 871 puczowazych rjemjeßnikow podpěranje wot 3 hacż do 6 np. ſ jakmożinſkeje kaßy dostali.

Bjes puczowazymi rjemjeßnikami běschy 63 krawzow, 60 blidarjow, 60 pjekarjow, 54 schewzow, 54 sankarjow, 49 klampnarjow, 25 kowarjow, 28 ßedkarjow, 23 kobukarjow, 22 hornyczerjow, 20 czěßlow, 19 kożkarjow, 22 tkalzow, 22 sejlerjow, 18 molerjow, 16 murerjow; czi druſy ßłuschachu k druhim rjemjeßkam a jich běſche wscho hromadże 82 sastupjenych.

Żadyn ßobustaw njeběsche ſ towarstwa wustupił, wjele bóle wupraji kóżdy ßwoju spokojnoſz ſ nim, pschetož kóżdemu ßo lubi, so jeho puczowazy rjemjeßnizy a proscherjo wjazy njenadběhuja a pódla tola wjele mjenje sa nich wudawa, dyžli prjedy: pschetož na město prjedy wudatych tolerjow ßu to jenož nětko ßlěborne. Czim bóle je dżiwno so wschitzy wobydlerjo w Bukezach k tutemu towarstwu njepschistupja, kotrehož wużitnoscż tola psched woczomaj leži a pola kotrehož najmjenschi měßaczny pschinoschk jenož 1 nßl. 2 np. wucżini. Czi kiž njejßu ßobustawy towarstwa, pak tola tež wużitk wot njeho cżehnjeja, dokelż ßu pschesches tuto towarstwo nětk tež bóle wot pschepuczowazymi rjemjeßnikami pschepuschczeni, dokelż ßu tuczi najbóle

teho měnenja, so je zyke wobydlerstwo w towarstwi sastupjene a teho dla du.

Kaž je ßkyschecz, maja w druhich, pschi dróhach leżazych wßach wotmyßlenje, tez tajke jakmożinske towarstwo sakożicz, kaž tudy w Bukezach wobsteji. W.

S Wulkeho Parzowa. Sserjedu 6. haperleje rano w 4 hodżinach wuńdże woheń pola tudomneho kublerja a herbskeho schołtys Kita a pschewobroczi wschě jeho twarjenja do procha a popjela. Wysche teho wotpalichu ßo ßlědowazy 14 kublerjo a żiwnosczerjo: Stoperka, Michala, Běrnik, Schimank, Łoboda, Ssliwin, Młynik, Nawoba, Wjazßkawk, Rejka, Kocża (Cżeschina), Budych, Ssochor a Bunt. Woheń s tajkej mozn wokoło ßo hrabasche, so w 7. hodżinje hižom wschitko w popjele a rospadankach leżesche. Hewak ßu ßo Kitej 2 konjej 2 wołaj 6 kruwow, 3 byki, 34 wowzow 3 ßwinje, kury a hußy spaliłe a Budychej 1 woł a 3 wowzy. Woheń je najskerje sakożeny.

S Małeje Nydeje. Schtwórtk 7. haperleje rano w 7 hodżinach ßu ßo domske tudomneho khěżkarja Krala wotpaliłe.

S Rakez ßu nam k nawjedżenju dali, so stej Lehmannez dwě 4lětnej dżěsczi na wohnju, w cz. 14 Serbskich Nowinow naspomnjenym, zyle njewinowatej.

S Budyschina. Po khwalobnje wobstatym maturitatnym pruhowanju ßu w tychle dnjach gymnasium wopuschczili: kk. C. M. Łahoda s Bukez, L. Größel s Kirchberga, P. A. Ruffini s Kinsbórka, L. E. P. Klepl s Budyschina. H. P. Thomas s Wopakeje a H. P. Gerathewohl s Budyschina. Wschitzy chzedża w Lipsku a to prěni mathematiku a pschirodne nawuki, 2., 4. a 5. duchownstwo, 3. a 6. pak prawa studowacz.

Hans Depla a Mots Tunka.

Hanß Depla. Kak dha twoje kury pschi tym symnym czaßu njeßu?

Mots Tunka. Nó, derje dosczi, ale na jenu kokosch dyrbju ßo mjersacz, dokelż je skoro kóżdy ras na druhe mésto pokoži.

H. D. Hm, haj wschak s kurymi je druhdy mjersanje a móże wot teho tez jena hospoza w Żranjach powjedacz.

M. T. Czoho dla dha to?

H. D. Hlaj, tam stej dwě hospozy: tej jenej bě ßo hižom nasymu jena kokosch shubiła a njeje saßo pschischła, tej druhej bě pak jena kokosch wóudano jenoż tydżeń prjeczku wostaka a wona, jako běchu ju puschczili, ßo hnydom na dompucz poda, ale ta prěnja hospoza nochzysche jej pomoj dacz, prajizy, so je to ta kokosch, kotraż je jej nasymu czekła.

M. T. Schto dha ta druha k temu rjekny?

H. D. Nó, ta tola ßwoju kokosch wotesnała njebě, dokelż bě ta hakle tydżeń prjecz; a ta druha je tez prawdosczi saczuła, tak so tej kokoschi skónczńje dale domoj njewobarasche.

M. T. Ale hinak drje wona tola czinicz njemóżesche!

H. D. Haj, to ßebi tez myßlu.

Mots Tunka. To stare ßerbske waschnje ßo mi lubi, so ßebi pschewodżerjo kłobuk sczehnjeja a wotzjenasch wuspěwaja, prjedy hacz ßo s czékom s dwora podadża.

Hanß Depla. Hm, kożdemu ßo to njelubi; pschetoż jako wóndanjo pschi jenym czeczowskim khowanju pschewodżerjo tez takle wotzjenasch spěwachu, nochzysche ßebi pohoncz, kiż mějesche czéło wjesch, mězu sczahnycz, ale ßedżesche na konju, kaž niczo s teho.

M. T. Ach, dha je ßebi najskerje myßlił, so je parada?

H. D. To może byez; pschetoż tam ßo hewak pschi tajkej składnosżi na konja njeßydaja.

Cyrkwinske powjesće.

Wěrowani:

Pětrowska cyrkej: Jan Bohuměr Müller, maschinytwarjeŕ na Żidowje, s Marju Hańżu Pjetaschez. — Korla Bjedrich Wylem Miczka, fabriksti dżěkacżeŕ, s Hańżu Kubez.

Michalska cyrkej: Korla Bohumił Knobloch, serżant 12. kompagnije 4. infanterieregimenta No. 104, s Marju Ssymankez se Żidowa. — Pětr Wylem Schmeiß, khěżeŕ a pjekaŕ pod hrodom, s Madlenu Melcherez tam.

Katholska cyrkej: Jan Korla Ernst August Messerschmidt, cigarrydżěkaŕ na Żidowje, s Ernestinu Khrystianu Theresu Melzigez se Shorjelza.

Křćeni:

Michalska cyrkej: Max Pawoł, Gustava Adolfa Schleusinga, serżanta 2. kompagnije infanterieregimenta No. 103, ß. — Hana Hilżbjeta, Gustava Hermanna Sommera, schtrymparja pod hrodom, dż. — Korla Pawoł, Korle Moritza Müllera, wobydlerja pod hrodom, ß. — Korla Eduard, Korle Bohumika Karscha, wobydlerja pod hrodom, ß.

Zemrjeći:

Dżeń 24. februara: Marja Franziska, Korle Bjedricha Kopsa, prjedawscheho hospodarja w Sskonej Borschczi, dż., 6 m. 3 n. 4 d. — Pawoł Hendrich, Handrija Faltena, khěżkarja we Wulkim Wjelkowje, ß., 5 n. —

Kacże jeja,

kiż ßu runje lehnjene a ßo podkłasczi hodża, ßo po wjetschich a mjeńschich dżělbach w Budyschinje kupuja. Hdże? to je shonicz we wudawarni Serb. Now.

Ssucha bruniza

wschěch druzinow je w Małej Suberniczży pola Hu[illegible] saßo po starej płaczisnje dostacz. **A. Pötschka.**

Schklenzytoczenje,

tak so wschitke družiny pißma, figurow, wobrasow, arabeskow atd. ßam wuwjedže a to po najtnnischej płaczisnje porucža

August Wilhelm II., schklenczeřski mischtr
na bohatej haßy czo. 73 s napschecza hotela k winowej kiczi.

Schkleńzy, porzellan, steingut, schpihele, słoczane a politurske lajsty porucža po jenotliwym, kaž tež w zyłym saßopschedawarjam najtunischo

August Wilhelm II., na bohatej haßy czo. 73,

tež ßo tam wobrasy (blidy) po najtunischich płaczisnach saramuja a ßo tež **dejmanty** k schkleńzurěsanju poruczeja.

Drjewowa aukzia

na maleschanskim reviru.

Tseczi dzeń jutrow jako 19. haperleje budže ßo na strožanskej holi njedaloko Lemischowa
130 hromadow ßłabych wulěßowanych žerdzi
popołdnju wot 2 hodzinow na pscheßadzowanje pschedawacz.
W Maleschezach 14. haperleje 1870.

Sachßa, wyschi hajnik.

Pczoły

w dobrym porjadku, hacž do 30. haperleje połne, potom pak wurěsane, ßu na pschedań pola
kowarja **Tietzy** w Wyßokej pola Rakez.

Aukzia.

W Nowych Porschizach czo. 82 budu ja
19. haperleje t. l.
na tak mjenowanym tseczim ßwjatym dnju
dopołdnja wot 11 hodzinow
wjetschu aukziju wotdzeržecz a budza ßo pschi tym bjes wschelakej domjazej nadobu a hospodarskim gratom tež tójschto dobrych blidow, 3 sofa, 1 sekretär, 1 drastkhamor, wjele łožow, wschelake schpihele, někotre tsělby, 1 žitoczisczaza maschina, zyle nowa, něhdže 2 duzentaj stolzow, wißate a hrajate czaßniki atd. na pscheßadzowanje pschedawacz

H. Ditrich.

W Něczinje je jena žiwnoscz s polemi, łukami a se ßolotowej sahrodu na pschenajecze. Wona može ßo 1. meje wobczahnycz a je wscho dalsche shonicz
pola **Halki** w Něczinje.

Wosjewjenje.

Moje wobydlenje a expedizia je wot nětk

na snutsknej lawskej haßy czo. 121

w domje knjesa měschczanskeho radziczela Hartmanna.
W Budyschinje, w haperleji 1870.

Ryczník **Dr. Höckner.**

Rigaske krónske ßymjeńte lane ßymjo,
kaž tež **schlesynske** lane ßymjo w **měchach** je pola mje doma, kaž tež w mojim składže pola korczmarja Lehmanna na žitnych wikach kóždy dzeń najtunischo na pschedań.

Korla Libscha w Trjebjeńzach.

Psche torhazy kaschel.

Na radu knjesa wokrjeßneho fysika Dr. Eichmanna triebach **G. A. W. Mayerowy bróstsyrop** s **Wrótßławja** sa moje dzěczi kotrež mějachu wot torhazeho kaschela wjele czerpicz. Moje dzěczi, buchu psches njón w krótkim czaßu wußwobodzene, schtož ja tudy s khwalbu pschiposnawam.

Flatow. **Fricke,**
prěni žandarmski wachtmischtr.

Jenož prawdziwy maja **G. A. W. Mayerowy brostsyrop** w bleschach po 8 nßl., 15 nßl. a 1 tl. na pschedań
Heinr. Jul. Lincka w Budyschinje,
W. Rotha w Lubiju,
B. Kinne, haptykař w Hernhucze,
Jos. Löbmann w Schěrachowje,
Ed. Hiese w Nowosalzu,
haptykař **Gerischer** w Ostritzu,
Schołta we Wotrowje a
Lehmann w Budestezach.

Jedyn woprawdze dobry ßrědk!

Knjesej Ludwigej Kochej w Draždzanach.

Wjele lět na **hubjeny žołdk** czerpjo a psche to wschelake ßrědki nałožiwschi, spytach ja s někotrymi bleschemi Wascheho **universal-magenbittera** a ja dyrbju wusnacz, so ja po wutrjebanju tehole ßrědka hižom wulke **pomjeńschenje mojeje žołdkoweje khorowatoscze saczuwam.**

Großenhain, w haperleji 1864,
Richard Schindler.

Wot tuteho universalneho magenbittera maja skład w bleschach po 10 nßl. w **Budyschinje** knjes Rud. Hölzer, w **Lubiju** knjes Reinhold Reiß, w **Nowosalzu** knjes Richard Bamberg, w **Kamjeńzu** knjes Herm. Kästner, w **Wjernarjezach** knjes Carl Aug. Lehmdt a w **Klukschu** knjes Ernst Postel.

Epileptiske widlischcza

(padazu khoroscz)

sahoji **listnje** specialny lěkař sa epilesiju doktor O. Killisch w Barlinje, nětko: Louisenstraße 45. — Hižom psches sto sahojenych.

Ssyno ma na pschedań Halka w Něczinje.

Knjejstwo w Delnym Wujesdze pschedawa 3lětnu karpjazu naßadu kopu po 3 tl., 2lětnu po 1 tl.

K nalětnym ſywam

poruczam knjeſam ratarjam:
koſczinu (Knochenmehl), ff. ſtuženy fabrikat ſaliny Neufulza we Weimaru, garantirowanu ſe 4% dußyka a 21—22% phosphorſkeho kißlika;
prawdźiwy peruſki guano, direktnje ſe ſkłada peruſkeho knjeżerſtwa, kaž tež ſ fabriki knjeſow Koethen & Schippan w Freibergu;
baker-guano-ſuperphosphat, wopſchijecże 19—21%, garantirowane ſ 19% puſchczateho phoſphorſkeho kißlika;
koſczowuhlowy-ſuperphosphat, wopſchijecże 15—17%, garantirowane ſ 15% puſchczateho phosphorſkeho kißlika;
po najtuniſchich płaczisnach.

Sa naſpomnjene wopſchijecże hnójnych ſrědkow, wote mnje poſkiczenych, ja doſpołnje rukuju a ma kóždy kupowar to prawo, je na ſpytowanſkej ſtaziji w Pomorezach, po jeje woſjewjenju wot 4. měrza 1870 w No. 55 budyſkich němſkich nowinow, darmo pruhowacz dacz.

W Budyſchinje, 1. haperleje 1870.

W. Mattheis.
na bohatej haßy czo. 83, pódla hoſczeńza k ſkótej winowej kiczi.

Wſchu mužazu a hólczu draſtu

ſa kóždy czaß lěta ſ najlěpſcheho bukſkina, ßukna a ſ drubich wutkow, kaž je móda ßobu pſchinjeße, ma we wulkim wubjerku po najtuniſchich płaczisnach na pſchedań

C. W. Bitzka, bliſko radneje khěże.

Spěſchne poßłuženje.

Ernſt Hämſch

prjedy Herrmann Seibt

na jerjowej haßy podla knjeſa Aug. Grützнera

ßwoje najlěpje wuhotowane

kolonialtworowe, tobakowe a cigarrowe khlamy

kaž tež

deſtillaziju, rumowu a liqueurowu fabriku

k dobroczinwemu wobkedźbowanju porucża.

Tunje płaczisny.

Wupſchedawanje

mužſkeje a žónſkeje draſty

M. Kubaſch

na garbarſkej haßy czo. 432.

S tutym najpodwolniſcho k nawjedźenju dawam, ſo mam tež létſa

rigaſke ßymjeńtne lane ßymjo w tunach,

kaž tež jedyn ras ßyte w měchach a hewak ſchleſyńſke lane ßymjo kóždy czaß doma we Wadezach a kóždu ßobotu w hoſczeńzu k ſkotej hwězdze w Budyſchinje na pſchedań.

J. A. Lelanz.

Hiſchcże žadyn ſrědk

njeje ßo pſche khorhoſcze dychazych organow jako pſche kaſchel, pſche wobczeżnoſcze bróſta, ſchije a płuzow tak wulzyſchnje jara hojazy wopokaſak, kaž **běły bróſtſyrop H. Leopolda & Co. we Wrotßławju.** Tón ßamy ma w bleſchach po 6, 11 a 20 ngl. faßo na pſchedań

A. B. Pannach w Budyſchinje.

Hólczeż, kotryż chze kowarſtwo nawuknycz, może do wuczby ſtupicz pola kowarſkeho miſchtra w Trjebjeńzach.

Porjadne wotpoßłanje łódźow ſ Bremena
do
Newyorka, Baltimora a Philadelphije.

Dwójzy ſa tydźeń, ßrjedu a ßobotu
pſches ſnate ſpěſchne bremſke parołödźne towarſtwa „Norddeutſche Lloyd.“

Dwójzy ſa měßaz, 3. a. 17. kóždeho měßaza,
pſches rjane, ſpěſchnjejeſdźaze, tſimaſtowe bremenſke płachtowe łódźe.

Naſymu a naléto porjadne wotpokanje
do New-Orleansa a Galveſtona, a naléto do Quebeca.

Spěſchne wobſtaranje, dobra a bohata jědź, kaž tež tunje pſchewjeſne płaćizny. Bliźſche wukaſowanje pſches mje abo pſches mojich knjeſow agentow: w Budyſchinje knjes **M. A. Flanderka.**

Carl Joh. Klingenberg,
konzeſſionirowany łódźny expedient.

Hnójne ßrědki.

Neundorfſki twarſki a hnójny kalk,
gogolinſki kalk,
peru-guano wot J. D. Mutzenbecherez ßynow,
ſtużena koſczina, 4% dußyka a 22—24% fosfora,
ſuperphosphat ſ koſczoweho wuhla, 15% fosfora,
teho runja ſ bakerguana, 21% fosfora,
ſtaßfurtſke kaliźele ſa pohnojenje łukow po fabriſkich płaćizſnach.
Kalk ßo po lowryjach na kóždu ſpodobnu ſtaziju ſe Shorjelza a Gogolina wobſtara.

J. Lorenza Wudowa
na dwórniſchću w Budyſchinje a Pomorezach.

Nowe rigaſke lane ßymjo w tunach
k ßyću,
kaž tež jedyn ras ßyte w měchach ma podpißany kóždy dźeń na pſchedań w ßwojim ſkładze pola domownika (Hausknechta) Baltena w hoſczeńzu k ſkotej hwězdźe w Budyſchinje a w ßwojim domje w Malęſchezach. Tež pſchedawa ßo tam dźeczelowe ßymjo.

Faßka.

Dokelž města njedoßaha, je dźělba
mydłarſkeho popjeła
pola podpißaneho tunjo na pſchedań.

C. A. Lehmann
ſ napſchecza kaſerny.

Swój derje ſwuhotowany ſkład **mużazych a hólczazych kłobukow a mężow** ſ bawmy, wołmy, źidy atd. teho runja tež tajke na korku cześczenym Sserbam porucza

Emil Flegel
na žitnej haßy.

J. T. Reimann
w Budyſchinje
ſ napſchecza theatra
porucza ßwoje
kolonialtworowe, tobakowe a cigarrowe khlamy ſ deſtillaziju a palenzpſchedawarnju
k dobroćiwemu wobkedźbowanju.
Wſcheho jenož ſprawna dobra twora a tunje płaćizny.

Poßleſchćzowe pjerje a poßleſchća,
jara rjane a tunje, wſchě cźiſczene, pſchedawa
wudowa **Frödowa** na rybjazej haßy.

Ernſta Semiga
ſželowa pſchekupniza
na mjaßowym torhoſchczu, w radnej khěži

porucza po najtuniſch płaczišnach:
Dürrenbergſku warjeńſku ſol, czištu a najlěpſcheje dobroſcze, po centnarjach a po jenotliwym (po centnarjach w měchach w ſalinje plombirowanych);
ſkótnu ſol, prěnjeje dobroſcze,
ſželowe kamjenje k liſanju.

Wuſcheńkowanje piwa ſ woſporſkeje piwarnje je wot nětk na torhoſchczu pola wudowy Radiſchoweje tam.

Drjewowa aukzia.

Wutoru 19. haperleje budże ſo na rodowſkim reviru něſchto dołhich hromadow twjerdeho drjewa na pſcheßadżowanje pſchedawacz. — Czeſczowni kupowarjo chżyli ſo pſchi rěczży na njechornſkich mjeſach ſhromadżicz.
Wuměnjenja woſjewja ſo pſched pſcheßadżowanjom.
Jurij Wudowenz, hajnik.

Aukzia.

Wutoru 3. ſwjedżeń jutrow jako 19. haperleje t. l. pſchipołdnju wot 1 hodżiny budża ſo we wobydlenju njeboczicžkeho Barſcha w Njeßwaczidle wſchelaki ratarſki grat, pſchi tym por kloſtrowych rjeblow k jenopſcheżnemu woſu ſ pſchißłuſcheńſtwom, kaž też wſchelake möble, jedyn ſofa a pißny pult, dale dżělba próſnych a też ſ pczołami wobßadżenych kołczow, teho runja woſkowa praßa a wſchelaka domjaza nadoba na pſcheßadżowanje pſchedawacz.
W Njeßwaczidle, 2. haperleje 1870.
Wudowa.

F. A. Böhma,
rěſbař na ſwonknej lawſkej haßy czo. 754.

porucza ſo k ſhotowjenju rowowych pomnikow ſ marmora a pěſkowza.
☞ Wulki wubjerk hotowych pomnikow. ☜

We Wyßokej pola Rakez je jena żiwnoſcz ſ 39 jutrami (morgenami) leżomnoſczow ſe ſwobodneje ruki na pſchedań a je wſcho dalſche ſhonicz pola wobßedżerja J. Rokota tam.

Reje w Drożdżiju
druhi dżeń jutrow,
na czoż najpodwolniſcho pſcheproſchuje
Mroś.

Druhi dżeń jutrow
reje w Sſworjezach.
H. Kmoch.

Pſchedawanje khěże.

Pſcheměnjenja dla budże ſo w Maleczižach pola Woſporka khěża czo. 14 ſe ſadowej a trawnej ſahrodu 19. haperleje dopołdnja w 10 hodżinach tam na pſcheßadżowanje pſchedawacz a je wſcho dalſche pola wjeßneho rychtarja, czo. 2 tam, ſhonicz.

50 kórzow

dobrych běrnow je na pſchedań pola kublerja Renża w Konjezach pola Woſporka.

8 kołczow

ſ pczołami wobßadżane, dobre a njewurěſane, budże ſo 3. dżeń jutrow popołdnju w 4 hodżinach na pſcheßadżowanje pſchedawacz w Sakhowje pola Klukſcha.
Wudowa **Jeſchkowa.**

Maćica Serbska.

Towarſtwo Maćicy Serbskeje změje srjedu po jutrach 20. haperleje swoju lětnu hłownu zhromadźiznu w hoſćeńcu k złotej krónje w Budyšinje. — Započatk dopołdnja w 10 hodźinach.

Woſjewjenje wotemrjecza.

Dżeń 3. haperleje wjeczor w 9 hodżinach naſch luby mandżelſki a nan pſchekupz a wobßedżer kalkownjow knjes **Heinrich Wilhelm Siebörger** po cżežkim duchowym czerpjenju njenadżajzy rucże wumrje. — Tutón ſa naß tak beloſny podawk wſchitkim pſcheczelam a ſnatym ſ tutym najpodwolniſcho woſjewjamy a proßymy wo cziche dżělbranje.

Hłubokoſrudżena
Erneſtina Charlotta Siebörgerowa rodż. Schippangez.
ſe ßynom a dżowku.

S dobom czeſczenym wotkupowarjam czeſczomnje a podwolnje k nawjedżenju dawamy, ſo ßo wſcho wikowanje a pſchedawanje bjes pſcheměnjenja dale wjedże, a proßymy, ſo bychu dowěrjenje, temu njeboczicžkemu ſpożczene, też nam pſchiwobroczili.
W Niſkej 6. haperleje 1870.
H. W. Siebörgerez herbja.

Nakładnik: J. E. Smoleń. Ciſć L. A. Donnerhaka w Budyšinje.

Čisło 16. — 23. haperleje. — 1870.

Serbske Nowiny.

Za nawěštki, kiž maja so w wudawaŕni Serb. Nowin. při bohatych wrotach wotedać, płaći so wot rynčka 1 nsl.

Zamolwity redaktor a wudawaŕ
J. E. Smoleŕ.

Kóžde čisło płaći 6 np. Štwórtlětna předpłata pola wudawarja 66 np. a na kral. saks. pósće 7½ nsl.

Wo pschijecze: Najnowsche. — Swětne podawki. — List. — Spěw. — Ze Serbow: S Budyschina. S Dźěžnikez. S Wulkeho Wjelkowa. — Pschilopk. — Hans Depla a Mots Tunka. — Nawěschtnik.

Płaćizna žitow a produktow w Budyšinje.
16. haperleje 1870.

Dowoz: 7230 kórcow.	Płaćizna w přerězku na wikach, wyšša.			niżša.			na bursy, najwyšša			najniža.		
	tl.	nßl	np.	tl.	nßl	np.	tl.	nßl	p.	tl.	nßl	np.
Pscheńza . .	5	15	—	5	—	—	5	22	n5	5	7	5
Rožka . .	3	25	—	3	20	—	3	27	5	3	25	—
Jeczmjeń . .	3	—	—	2	25	—	3	2	5	3	—	-
Wowß . .	2	2	5	1	25	—	2	2	5	2	—	—
Hróch . .	—	—	—	—	—	—	4	20	—	—	—	—
Woka . .	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Raps . .	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Jahły . .	7	10	—	7	—	—	—	—	—	—	—	—
Hejduschka .	5	10	—	5	—	—	—	—	—	—	—	—
Kana butry .	—	25	—	—	23	—	—	—	—	—	—	—
Kopaßłomy .	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Zent. ßyna .	1	2	5	—	20	—	—	—	—	—	—	—
Lane ßymjo .	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—

Pjenježna płaczisna.

W Lipsku, 21. haperleje. 1 Louisd'or 5 toler 17 nßl. 6½ np., 1 połnowažazy czerwjeny słoty abo dukat 3 tl. 6 nßl. 5⅝ np.; winske bankowki 82⅝ (16 nßl. 5¼ np.)

Czahi sakskoschlesynskeje želesnizy s Budyschina.

Do Draždžan: Rano 7 hodźinow 27 minutow*; dopołdnja 9 h. 5 m.; pschipołnju 1 h. 3 m.*; popołnju 4 h. 13 m.*; wjeczor 8 h. 21 m.*; w nozy 2 h. 41 m.**. 4 h. 19 m.

Do Shorjelza: rano 7 h. 51 m.*; dopołnja 10 h. 51 m.*; popołnju 3 h. 22 m.†; wjeczor 6 h. 52 m.*; wjeczor 9 h. 38 m.; w nozy 12 h. 36 m.; 1 h. 24 m.**

*) Pschisanknjenje wot a se Žitawy a Liberza (Reichenberga.)
†) Pschisanknjenje do Žitawy.

Pschispomnjenje. Czahaj se snamjeschkom ** bjes Draždžanami a Shorjelzom jenož w Budyschinje a Lubiju sastawataj. Wonaj mataj jenož wosy prěnjeje a druheje klaßy a ma ßo sa billet ¼ wjazy płaczicz; dźeńske billety pschi nimaj njepłacza.

Spiritus płaczesche wczera w Barlinje.

15 tl. 5 nßl. a 15 tl. 10 nßl.
pscheńza 61—68 tl., rožka 40—47 tl.,
(to je: sa 25 pruskich kórzow.)
rěpikowy wolij (njeczisczeny) 15 tl. 5 nßl.
(Czisczeny, kaž ßo w Budyschinje pschedawa stajnje něhdźe 1⅛ tl. dróžschi.)

Drjewowa aukzia.

Na ryczerkuble w Jaßeńzy wysche Budyschina budźe ßo póndźelu 25. haperleje dźělba brěsowych a wolschowych dołhich hromadow na pscheßadźowanje pschedawacz. Shromadźisna wo wßy popołdnju w 2 hodźinomaj.

Dwaj krawskaj namakataj pschi dobrej sdźi trajae dźěło pola
E. Purscha na Židowje czo. 145.

Jedyn krawski móže pschi dobrej sdźi trajaze dźěło dostacz psched garbarskimi wrotami czo. 290 po 1 skhodźe.

Jena khěža s bróžnju a hródźu, kaž tež s kruchom pola je w Scheschowje hnydom abo tež posdźischo na pschenajecze a je dalsche shonicz pola wobßedźerja Michała Manje tam.

Hólczez sprawnych starschich, kotryž chze pjekarstwo nawuknycz, móže město dostacz pola pjekarskeho mischtra Herzoga na mjaßowym torhoschczu w Budyschinje.

Najnowsche.

Paris, 21, haperleje. Senat (prěnja komora) je wschitke pscheměnjenja, kotrež je khěžor k lěpschemu wjetscheje politiskeje ßwobody w Franzowskej porucził, jenohłóßnje sa dobre spósnał.

Barlin, 21. haperleje. Dźenßa bu złonski parlament wotewrjeny. Wón chze pjecza dawk na zokor a syrop, se schterki dźěłany, kaž tež na khofej położicz.

Saksa. Wschelake nowiny pißaja, so ßu w nemiſchim czaſu pasli po wßech kudzu wokolo chodzicz, kotſiż wudawaja, ſo dyrbja bankrota abo khoroſcze dla abo ſ nekajkeje druheje winy ßwoje płatowe, wokmjane abo zidzane twory ſa kózdy pjenjes pſchedacz. Woni teho dla ßwoje twory ſa jara tuni pjenjes pſchedadza a ſ tym wjele ludzi ſawjedu, woßebje dokelż te twoty jara rjane wonhladaju. Ale kózdy, kiż wot nich kupi, je ſjebany, pſchetoż te twory ßwoju rjanoſcz bórſy ſhubja a tez njedzerza, tak ſo ßu ſa krótki czaß każ hadrjeſchcza.

We Lukezach pola Kamjenza ßu ßo jutrowniczku w nozy nimale wſchitke twarjenja kublerja Rychtarja wotpaliłe. Woheń je najſkerje pſches tſelenje nastał.

W Paulsdorfje pola Dippoldiswalda ſta ßo wóndanjo ßlédowaze njeſboże. K tamniſchomu kowarjej, kiż je tez ſ dobom korczmał, pſchindże ſnaty muż, kiż wſchelake twory na pſchedań wokoło noßy, a nichtón njebé ßo dohladał, ſo bé wón w khéżi bjes kowarnju a korczmarſkej ſtwu méch ſ polverom ſtajił. Po khwili poczina kowarjowy ßyn jedyn rjeczas kowacz a pſchi tym ſleczi ſchkriczka na ſpomnjeny méch. W tym ßamym wokomiknjenju pak tez polver ſ wulkim wrjeßnjenjom roſleczi a kowarjowy ßyn ſteji w lutych płomjenjach. Wón teho dla won béżi a do bliſkeje réczki ſkocżi, hdżez ßo jemu drje radżi, palatu draſtu bórſy haßnycz, ale na wobleczu a rukomaj je wón tola jara wopaleny, tak ſo dyrbi wjele boloſcze czerpicz. Wſchě wokna a durje w domje delka ßu rosrażene a na kruchi, ale dale ßo żana ſchkoda ſtała njeje.

K ſadanjenju ſakſkeho krajneho dołha ßu nétko létnje 3 milliony 929, 147 toleř trjeba.

Prußy. Krónprynz je ßo w tychle dnjach do Karlsbada podał, ſo by tamniſche kupjele trjebał. Wón je ßebi mjenujzy loni na ßwojim puczowanju do Egiptowſkeje nékajke czerpjenje na jatrach ſakożił a to ma karlsbadſka ſtrowa woda ſahnacz.

Hrabja Bismark, kiż be ßo jutry na ßwoje kubło w Pomorſkej podał, je tam tak jara ſkhorjeł, ſo je ßwojeho barlinſkeho lékarja k ßebi powołacz dyrbjał. Wón je pjeczja na żołtawu khoru.

Do Barlina ßu tſjo japaneſyſzy offizierojo pſchijéli, ſo bychu tam ſrjadowanje pruſkeho wójſka ſeſnali.

Awſtria. Nowi miniſtrjo ßu drje wot khéżora do ßwojeho ſaſtojnſtwa ſapołkaſani, ale wo jich ſkutkowanju je hacz dotal jara mało pytnycz. To drje pak tez hinak bycz njemóże, pſchetoż ſ wuwſaczom hrabje Potozkeho a Taffy nimaja ßo czi druſy miniſtrjo wo nicżo ſtaracz, dyżli wot to, ſo ßo krajne należnoſcze tak dołho w nékajkim porjadku ſdżerża, hacz Potozki wunamaka, kajka politika by ſa Awſtrißu najkepſcha była. Tak wjele je drje wéſte, ſo tak dale hicż njemoże, każ je wotſtupjene némſke miniſterſtwo ſakhadżało, ale ſo ma ßo tym druhim narodam tez jich prawo doſtacz; kak ma ßo pak to do ſkutka ſtajicz, to Potozkemu, każ ßo ſda, hiſchcze doſcz jaßne njeje. Duż wón pſchez hiſchcze ſe wſchelakimi ważnymi mużemi w taſkim naſtupanju radu ſtładuje.

S Wina pißaja, ſo chze khéżor wſchitkich politiſkich pſcheſtupnikow wobhnadżicz. Jich je wjele ſtow, pſchetoż dotalne winſke miniſterſtwo dawaſche wſchitkich tych mużow k jaſtwju wotßudżicz, kotſiż ſa prawo ßwojeho luda ſkutkowachu a woßebje je wone wjele Czechow do jaſtwa ßadżicz dało.

Druhi liſt na ßerbſke dżéczi.

(Wot J. B. N.)

Gardelegen je ßydom póſtnych mil wot Magdeburga ſdaleny, a njeißmy-li wo wßy Dolle pſchenozowali, mamy wéſcze tudy woſtacz.

Naſajtra dżemy dale, ſ wrotami won, kiż némſki „Salzwedeler Thor" rékaju. Zyłe méſto je mjenujzy hiſchcze ſ murju wobdate a ma na wſchéch kónzach wrota. Maka réczka ſ mjenom Milde beżi pſches Gardelegen.

My widżimy nétko néſchto zyle nowe. Nam k prawizy ſteja, móhł rjez, zyłe lépy dołhich żerdkow, a wokoło nich plecze ßo néſchto ſelene. My ménimy, ſo drje ßu to buny. Hdżyż pak ßebi je bliże wobhladamy, namakamy jeneho ſnateho ſ naſchich wßow, mjenujzy khmjel. Wón, kiż doma ſ zyła tak ſaniczeny ſteji a jenoż ſpokojom bycz dyrbi, ſo jemu dowolimy, ßo po płocze pleſcz abo jemu hubjenu żerdku ſtajimy a potom ßo wo njón njepoſtarujemy — je tudy we wulkej czeſczi a ßo na wſchě mózne waſchnje wothladuje. Kak ßo to ſtanje, chzu wam poſdżiſcho wupowjedacz.

Pſchi dalehiczu widżimy bliſko hromadże tſi wßy, jenu k lewizy a dwě k prawizy, kiż ſtej tez ſ khmjelom wobdatej. Pſched nami pokaſuje ßo tórm a zyrkwja hiſchcze jeneje wßy. Jako ja tule zyrkwju ſ jeje tórmom 21. ſeptembra l. 1854 wuhladach, ſtupichu mi ßylſy do wocżow a moja wutroba bé pokna dżaka. Tón luby Bóh béſche mi po wſchelakich podeńdżiſnach na dżiwne waſchnje w tejle wßy wucżeriſke méſto wobradżił, a ja ßym tam nimale poł ſchtwórta léta woſtał a lud a jeho waſchnje trochu ſeſnał. Ja praju „trochu" pſchetoż k doſpałnemu dowjedżenju zuſeho naroda ßłuſcheja dołhe léta. Mi je tehodla pſchezo k ßmęchu, hdyż tajki mudracżk na rejżi néhdże do wßy abo do méſta ponuchnje a potom doſcz powjedacz abo pißacz njemóże, ſo je tam lud tajki abo hinaki. A huſto ſwaja ßo, do ßwojich nożizowwſacz, ſchtoż ßłowczka njeroſymja. Tak je ßo tez huſto Serbam wot zuſnikow ſeſchko.

Wjeß kotruż ja ménju, réka Eſtedt. Tez w njej ßu tſéchi ſ wjetſcha ßkomjane, jenoż najnowſche khéże ßu ſ

zyhlom kryte. Twarjenja steja do kulojta hromadże, tola něschto podokhojcje. Hubjene njeżżu.

Na hrjadach wyschе wrotow a wyschе woknow żu wurěsane napiżma husto na seleń abo cžerwjeń pobarbjene. Haży żu s kamjenjemi wużadżane. W sahrodach wokoło dworow roseże wżele żadowych schtomow. Druheho drjewa tam wjele njeje. Na wjeż du jeno wokna s wumělkarskich stwiczkow, każ bychu jenoż stari ludżo żebi cżaż wsacz dyrbjeli, won hladacz. Hospodarske stwy żu na dworje, tak ma hosposa jenoż skót a czeledź psched wocżomaj.

Stwy żu s zyka każ pola Sserbow. Wokna pak masch s boka, hdyż nuts stupisch, bjes-tym-so żu w żerbskich stwach na posczenju, durjam napscheczżiwo. Sa khachlemi njeje żana hela. Khachlenki tam tez njewidżisch. A pjezaki teho runja pobrachuja. K rossżwětlenju stwy trjebaja jenoż lampy. Woni powjescheja tużamu na żerdku, kiż je żrjedź stwy tak k wjerchej pschibita, so żo wjercżecz da każ cżażnikowa schpura. Jědżali duż wobrocża kónz żerdki s lampu k blidu; maja-li pschi khachlach něschto cżinicz, wobwjertnu żerdku na tu stronu atd. Wokoło koża, kiż tez wo jstwje steji, maja pisżane sawjeschki, każ Sserbjo schěsczńjedżelske ruby.

Lud je jara dżěkawy. Jeho rycz je tez „platt", ale sażo wjele hinak jako wokoło Magdeburga. To dha je bjes Sserbami tez tak: wokoło Wojerez powjedaju hinak jako wokoło Budyschina, a tola je wscho żerbski.

Woni żiwja żo, każ żo to żamo rosymi, wot rolnistwa a wot plahowanja skotu. Na skót wusteja żo derje, a mózesch na jich pastwach rjane howjada widżecz. Tez spěschne frěbjatka skakaju tam wokoło żwojich staryh, dokelż burja żebi żami żwoje konje wotczahnu. To je radosez hladacz, hdżyż bur abo jeho hólz se schtyrimi tajkimi hładkimi żwětkymi swěrjatami wón jědże, na poślednim kżebniku żedżo. Nimale kóżda wjeż ma tez stadko żwini. Kormjenje tych żamych żo jim derje radżi a woni pschedadża jich wjele rěsnikam. Wysche teho sarěża sa dom tsi abo schtyri. Jedyn stary wucżeŕ, kiż běsche w lěcże 1819 pola Lignya pscheczżiwo Franzowsam wojowak, powjedasche mi, so je stary Blücher jich psched bitwu, na Franzowsow pokasajuzy, takle napominak: Wy Staro-Marczenjo jěsczе rady żwinjaze mjażo, hlejcże, tam je żwinjazeho mjaża dosez.

Pola żu w tamnej krajinje wschelake, żnadne a dobre. Wokoło Estedta rosczе wscho derje, a żu tam s zyka teżame płody każ we Lużizy. Kudżerjawy kał (Grünkohl) narosczе psches żylne hnojenje tak dołhi, so móża żo w nim schěżczilětne dżěczo skhowacz. Woni dawaja jón żwinjom. Tez runklizu żadżeja a pizuja żwinje s jeje kopjenami. Jara ważna rostlina sa nich je khmjel. Jeho plahowanje stanje żo tak.

(Pokracżowanje)

Na lěto.

Wotucżcże! wscho stworjenje nětk stawa,
Pyta widżicz Boże wobliczo,
Ssněh żo schubi, fijałka ta mała
Pschipojda to ranje naleczo.
Schkowroncżk k njebju leczo kiwa nam:
Cześcżcże Boha! k jeho podnożkam.

Wotucżcże! hdyż leżesche we spanju,
Nóż tych hrěchow dusch khyjesche,
Wuproży 'schcze Jesus lětko sa nju,
Ssnadź by płody njeżka, měnjesche.
Duż daj Bohu cześcz, dżak Jesużej,
Sapschimń hnadu, njepkódny njestej!

Wotucżcże! hlaj Jesus stawa s rowa,
So by schotował nam bydlenje,
Wón je żiwy żwědk, so tez naż s nowa
Bóh knjes wubudźi na wěczne żnje.
Czińcże, twarcże Boże kraleschwo,
We czimż dżěka, junu żněje żo!

—g.

Ze Serbow.

S Budyschina. Dokelż je na tudomnym krajnostawskim seminaru psches wotkhód k. Dr. Schołty jene s wyschschich wucżerskich městow wuprósdnjenje, dha żu něsto wyżoke krajne stawy tudomneho měschczańskeho wucżerja k. Schmidta sa jene tych żamych wuswolike. Nadźijomnje pschińdże bórzy ministerialne wobtwjerdżenje designazije, a chże potom k. Schmidt skerje a lěpje żwoje nowe sastojństwo nastupicz. *F.*

S Budyschina. Sandżenu wutoru wjeczor w żedmej hodżinje wumrje tu pschedżyda kralowskeho appellazionskeho żuda, knjes F. T. s Criegern nad Tumizami, komthur kral. sakskeho sażkużbneho rjada atd.

S Budyschina. Ssrjedu 20. haperleje mějesche towarstwo Macżizy Serbskeje żwoju lětuschu hlownu schromadżisnu. Drobnischu rosprawu posdżischo podamy.

S Dżěżnikez. Tudomny kowař-najeńk Wagner a jeho mandżelska, kotrejuż běchu psched nětotrym cżażom żadżili, dokelż na njeju tukachu, so staj na żmjerczi wudowy Weisoweje w Ebersbachu nětak wina, staj sażo s jastwa puschczenaj. Jimaj żo njeje żana wina dopokasacz hodżika.

S Wulkeho Wjelkowa. Sandżenu żobotu 16. haperleje je żo tudomny khěżnik Petr Robel w bkudnych myżlach wobwěżnyk. Wón je 50 lět stary a sawostaji schěsez dżěczi.

Přilopk.

* Hwězdarjo powjedaja, so ma żkónzo w tu khwilu tójschto cżěmnych blakow. Wone żu widżecz, hdyż jedyn psches pokurjenu abo barbitu schkleńzu na żkonczko hlada.

* W Arnsbergu ßo wóndanjo dwaj gymnasiastaj swadźiſchtaj. Pſchi tym ßo wonaj bjež poczeſchtaj a jedyn bu wot druheho tak ßylnje do hłowy dyrjeny, ſo na měſcze morwy leżo woſta.

* W Marſeillu bu wóndano jena 84lětna žona wot jeneho muża ſkónzowana. Wón ju mjenujzy ſa kuſkarniczu dźerżeſche, kotraž je jeho wokuſłaka.

* Jedyn Amerikanaŕ, kiž w Pariſu bydleſche, je tam na tobakkurjenje wumrjeł. Wón je wſchědnje nimale 40 cigarrow pſchekurił a jeho hłowa bě podobna na ßuſchene jabłuko. Swojimaj dwěmaj ßynomaj ſawoſtaji wón wulke ſamoženje, ale ſ tym wuměnjenjom, ſo kuricz njeßmjetaj.

Mojej lubej cżecże.

Ja ſ wutrobu, to możu rjej,
Wam luba cżeta **Wicżaſez**,
Kiž nětk ſcże luba mandżelſka
Toh' Jana Wilhelm' **Bieſołta**:

Kiž lětża Wy — kaž ſnate je —
Do Rußowſkeje cżehniſchcże
A dźěleſchcże ſe ſrudobu
Sſo wot wſchěch Waſchich lubych tu;

Haj, Wam ja dżeńß ſcheże ſ luboſczu
Měr, ſhoże, radoſcż pſcheju tu
Tam daloko do Ruſkeje,
Hdżež Wy tam nětko bydlicże.

Haj, ſchěſcż mil ſ boka Wilny je
Nětk Waſch dom, Waſche bydlenje,
Hdżež krótki cżaß ſcże nětko Wy
Na łuble ſ mjenom Pawkow.

A tuto łubło ſemjanſke,
Kiž Wam nětk pſchenajate je,
Tón luby Bóh ßam požohnuj
Je pſched wſchej kſchodu wobarmuj;

Haj žohnuj Bóh wſchě pola Wam
A wſchitke ſchtomy w lěßu tam,
Tež wſchitke łuki, ſahrody
A ſchtož tam hewak macże Wy.

Pſched njeſbožom Bóh ſwarmuj Waj',
Wam dobru ßwěrnu cżeledź daj,
A troſchtuj Waj', hdyž ſrudoba
Sſnadź druhdy Waju wobdawa.

A tak njech Bóh Knjes ſ Wami je
Tam daloko tež wobſtajnje,
Hacž junu — hdyž niz na ßwěcżi —
Naß w njebju ſaßo ſjednocżi.

Pětr Młónk.

Kak **Hans Depla** a **Mots Tunka** rozom wótřitaj a ludźi pódla škřějetaj.

* * *

H. D. Aj aj, to dźě je w Krótkej Horſchczi runje kaž w měſcze!

M. T. Cżoho dla dha to?

H. D. Nó, tam ßu wóndanjo hižom tſeczi hoſcżeńz ſakożili.

M. T. Ale, ja bych ßebi myßlił, ſo ſtaj tam dwaj hižom wjazy, hacž doſcż.

H. D. Haj, to ja też měnjach, ale duż mi to mukkadowanje dachu, ſo chzedża tam cyganjo tež ßwoju hoſpodu měcż.

M. T. A to w tym tſeczim?

H. D. Haj, kaž ßo ſda.

Lotteria.

Hižom
bližschi pjatk 29. haperleje
sapoczńje ßo cżehnjenje poßlenjeje (5.) klaßy kralowskeje sakskeje 77. lotterije a dawam teho dla cżeścżenym Sserbam najpodwolnischo k nawjedżenju, so sa tych kiż pola mje hraja, jich loßy hotowe leża a so mam hewak tež hischcze rjany wubjerk $\frac{1}{8}$, $\frac{1}{4}$, $\frac{1}{2}$, $\frac{1}{1}$ loßow na pschedań.

C. F. Jäger sen.
na swonknej lawskej haßy cż. 801.

Wosjewjenje.

Dokelż ßym podla mojich materialtworowych khlamow tež hischcze wyßoku dowolnoscż k wuscheńkowanju piwa a palenza dostał, dha ja moje korcżmarstwo s tutym k dobrocżiwemu wopytowanju poruczam.

W Pomorezach, 16. haperleje 1870.
Michał Jeńko.

Wschitke druźiny molerskich a murjerskich barbow ßuchich a we woliju, jaßny derje schnyjazy **lanowolijowy firniß**, franz. a němski **terpentinowy wolij**, wschelake druźiny **klija, lakirarskich, wolijobarbnych, molerskich a siganrskich pinslow** we wschěch numerach, jendżelski **naxosschmiergel, schmierglowu** a **klepanokamjeńtu papjeru** we wschěch nnmerach poracża po tunich płaczisnach

J. G. F. Uiecksch.

Drjewowa aukzia.

Schtwórtk 28. haperleje budże ßo na cżerwjenonoßliczańskim reviru: 18 kloßtrow cżeżkich schcżěpow, 21 kop twjerdych walczkow, 21 twjerdych dołhich hromadow, $3\frac{1}{2}$ kloßtra mjehkich kliplow a 5 kop mjehkich walczkow pod wuměnjenjemi, w termiji wosjewjomnymi, na pscheßadżowanje pschedawacż.

Shromadżisna pschi tórfowej kolni, sapoczatk rano w 9 hodżinach.

Revirowe sarjadowanje.
Paul.

Wo hojazej mozy
G. A. W. Mayeroweho broßtsyropa.

G. A. W. Mayerowy broßtsyrop s **Wrotßławja** ßo wot tudomneho wobydlerstwa hižom dleschi cżaß jako domjazy ßrědk psche **kattarhy dychawy** a jeje wotnożkow, psche **kaschel, dybawosc̀** atd. wschelako nałożuje a ßym ja pschi składnosczi mojeho skutkowanja wobkedżbował, so je **G. A. W. Mayerowy broßtsyrop** khorym w tajkich padach wopradże poldżenje pschinjeßk Woßebje ßym ja pschi woßypizowej epidemiji widżał, so ßylny kaskotaty kaschel dżěczi po nałożowanju **G. A. W. Mayeroweho broßtsyropa** jara wotebjerasche.

Delitzsch pola Lipska. **Dr. Kanzler,**
wokrjeßny fyfikuß.

Jena dżěkacżerska familia ßo na jene ryczerkubło bliska Budyschina pyta a dostanje pschi dobrej sdżi trajaze dżěka a sa tuni pjenjes wobydlenje a korz pola.

Hdże? je shonicz we wudawarni Serbskich Now.

Ssuchu brunizu

po dobrosczi najlěpschu **hłubokoležazu** s **małosubrniczańskich** a **wukrancżańskich** podkopkow pschedawa akziske towarstwo

Lusatia

wulkokruchatu brunizu, korz po 5 nßl.
ßrěnju = = = 4 —
knorple = = = $2\frac{1}{2}$ —
ßypansku = = = $1\frac{1}{2}$ —.

Měra je **najwjetscha** bje wschitkimi tudomnymi podkopkami. Lodowanje ßo spěschnje stanje. Wschitke pucże ßu spodobne a w najlěpschim rjedże. Skasanja brunizy s foru po kóżdej dżělbje wobstara sarjadnistwo podkopkow.

W Matej Subrniczży a Wukrancżizach w haperleje 1870. **J. Roolf.**

---

20 kop jadriwych 9 łokczi dołhich a $\frac{7}{4}$ zolow tołstych tschěschnych łatow je pola podpißaneho na pschedań.

W Łasu 15. haperleje 1870.
Ed. Handrik.

☞ Poruczaze dopomnjenje. ☜

Dr. Borchardtowe aromat. mediz. **selomydło**, (à 6 nßl. pr. pakczik).

Dr. S. de Boutemarda aromat. **subowa pasta**, (à 6 a 12 nßl.).

Dr. Hartungowy **chinaskorowy wolij** (w sasyglowanych bleschach po 10 nßl.).

Dr. Hartungowa **selopomada**, (w sasyglowanych tyglach, à 10 nßl.).

Dr. Kochowe krystalne **selobonbony** w orig. tyskach à 10 a 5 nßl.

Haptykarja **Sperati'a** **italske mjedowe mydło** (w orig. kruchach, po $2\frac{1}{2}$ a 5 nßl.).

Professora **Lindy** **vegetabiliska żerdkopomada** (à $7\frac{1}{2}$ nßl. sa kruch).

Snutskomna hódnosczˀ horkapomjenowanych spezialitätow wostaji wscho wobschěrne wukhwalenje, = hižom **małe sypytanje** je dosczˀ, so ßo **pscheßwědczenje** wo **hódnosczi** a **woßebnosczi** tutych wużitnych artiklow dobudże. = Prospekty a powuczenja ßo darmo dawaja, a ma te ßrědki ßame w snatej dobrosczi stajnje na pschedań w **Budyschinje** měschcż. haptykar **O. Schimmel**, każ tež w **Kamjenzu**: **Fr. Vogel**, w **Ostritzu**: w haptyzy, a w **Lubiju**: **Carl Dümmler.**

Wosjewjene.

Ja podpißany chzu ßwoju, w Radszy pola Lasa leżazu a 0,33 morgena leżomnosczow wopschijazu khěżnisku żiwnosczˀ se ßwobodneje ruki pschedacż = Płaczisna: 150 toler, hdyż ßo hnydom sapłacża. =

W Radszy 14. haperleje 1870.
Jan Buda, sahrodnik.

K nalětnym ßywam

poruczam knjesam ratarjam:
kosczinu (Knochenmehl), ff. stuženy fabrikat saliny Neusulza we Weimaru, garantirowanu se 4% dußyka a 21—22% phosphorskeho kißlika;
prawdziwy peruski guano, direktnje se składa peruskeho knježerstwa, kaž tež s fabriki knjesow Koethen & Schippan w Freibergu;
baker-guano-superphosphat, wopschijecze 19—21%, garantirowane s 19% puschczateho phosphorskeho kißlika;
kosczowuhlowy-superphosphat, wopschijecze 15—17%, garantirowane s 15% puschczateho phosphorskeho kißlika;
po najtunischich płaczisnach.

Sa naspomnjene wopschijecze hnójnych ßrědkow, wote mnje poskiczenych, ja dospołnje rukuju a ma kóždy kupowaŕ to prawo, je na spytowanskej staziji w Pomorezach, po jeje wosjewjenju wot 4. měrza 1870 w No. 55 budyskich němskich nowinow, darmo pruhowacz dacz.

W Budyschinje, 1. haperleje 1870.

W. Mattheis.
na bohatej haßy czo. 83, pódla hosczeńza k słótej winowej kiczi.

Porjadne wotpoßłanje łódźow s Bremena

do

Newyorka, Baltimora a Philadelphije.

Dwójzy sa tydźeń, ßrjedu a ßobotu
psches snate spéschne bremske parołódźne towarstwa „Norddeutsche Lloyd."

Dwójzy sa měßaz, 3. a. 17. kożdeho měßaza,
psches rjane, spéschnjejésdźaze, tsimastowe bremenske płachtowe łódźe.

Nasymu a nalěto porjadne wotpołanje
do New-Orleansa a Galvestona, a nalěto do Quebeca.

Spěschne wobstaranje, dobra a bohata jědź, kaž tež tunje pschewjesne płaczisny. Bližsche wukasowanje psches mje abo psches mojich knjesow agentow: w Budyschinje knjes M. A. Flanderka.

Carl Joh. Klingenberg,
konzessionirowany łódźny expedient.

Hnójne ßrědki.

Neundorfski twarski a hnójny kalk,
gogolinski kalk,
peru-guano wot J. D. Mutzenbecherez ßynow,
stužena kosczina, 4% dußyka a 22—24% fosfora,
superphosphat s kosczoweho wuhla, 15% fosfora,
teho runja s bakerguana, 21% fosfora,
staßfurtske kalißele sa pohnojenje łukow po fabriskich płaczisnach.
Kalk ßo po lowryjach na kóždu spodobnu staziju se Shorjelza a Gogolina wobstara.

J. Lorenza Wudowa
na dwórnischczu w Budyschinje a Pomorezach.

---

2 tl. myta
dostanje tón, kotruž listownju (brieftaschu), kiž bu hermansku ßobotu wot ßerbskeje haßy po garbarskej haßy shubjena a 10toleŕski papjerjany pjenjes a někotre kwittonki wopschija, we wudawarni Serb. Nowinow woteda.

Khěža czo. 4 w Mjeschizach s 2 kórzomaj pola, se ßadowej a ßolotowej sahrodu, se 37 dawkskimi jenosczemi napołożena, je hnydom na pschedań abo na pschenajecze. Wscho dalsche je shonicz pola Augusta Hermana tam.

Wosjewjenje.

Herbstwodjělenja dla budže ßo

pondželu 2. meje 1870

k sawostajeństwu Handrija Němczki w Hornych Maleschezach ßłuschaza, tam ležaza sahrodniska žiwnoscz czo 99. katastra, fol. 16 gruntskich a hypothekskich knihi sa Maleschezy, kotraž 5 akrow 70 kwadratnych prutow ležomnosczow wopschija a je se 132,04 dawkskimi jenosczemi napołoženа, pod wuměnjenjemi, w termiji wosjewjomnymi na budyskim hamcže sjawnje na pscheßadzowanje pschedawacz

Potom ma ßo

wutoru 3. meje 1870

rano wot 9 hodzinow inventar, k tutej žiwnosczi ßłuschazy, jako skót (3 kruwy, bjes kotrymiž 1 sczělna), hospodarski a rolny grat, teho runja pscheńza, rožka, jeczmjeń, wowß a ßłoma, kaž tež hewajsche sawostajene wězy w spomnienej žiwnosczi sa hotowe pjenjesy na pscheßadzowanje pschedawacz, schtož ßo pod dziwanjom na wuwěschtk, w Grüllingez korczmje w Maleschezach a w Lehmannez korczmje w Delnej Hórzy wupojßnjeny, kotremuž ßu wopißanje teje žiwnoscze, wuměnjenja pscheßadzowanja a sapiß wězow, k pscheßadzowanju postajenych, pschidate, s tutym k sjawnemu nawjedzenju dawa.

W Budyschinje, 14. haperleje 1870.

Kralowski ßudniski hamt tam.
Vodel.

Powschitkomna aßekuranza w Triescze

(Assicurazioni Generali), sałožena w lěcze 1831.

Wobsanknjenje sliczbowanja na lěto 1868 dopokasuje, so **Powschitkomna Aßekuranza s rukowazym kapitalom** wot:

30 millionow 407 tyßaz 653 schěßnakow 47 krajzarjow

dzěła. Tutón kapital wobsteji w

schěßnakach	4,200,000	sakładneho kapitala
„	16,469,928. 55	krajzarjow wschelakich reservow,
„	9,737,724. 92	„ prämijow a kapitalskeje danje
Schěßnakow	30,407,653. 47	krajzarjow Sa. kaž horka.

Sa horka spomnjene brutto-dokhody na prämijach a kapitalskej dani wot **9 millionow 737 tyßaz 724 schěßnakow 92 krajzarjow** bu w lěcze 1868 wscho do hromady 14,129 wóhnjowych schkodowanjow se snamjenitej summu wot **4 millionow 681 tyßaz 265 schěßnakow 88 krajzarjow** sarunanych. Pola kóždeho agenta leži cziscczany sapiß wschitkich schkodowanjow k nawjedzenju. Wot wobstacza towarstwa bu s zyła wulkotna summa wot **72 millionow 437 tyßaz 681 schěßnakow 88 krajzarjow** sa kschkodowanja wupłaczena.

Powschitkomna aßekuranza sawěsczuje:

a) **twory, mobilije, žnjeńske płody** a t. d., kaž tež, hdyž to krajowe sakony dowoluja, **twarjenja wschěch družinow** psche **wóhnjowu schkodu;**

b) poskiczuje sawěsczenja na **žiwjenje człowjekow** na najwschelaksche waschnje sa **najtunische twjerde prämije** a wustaja policy po **pruskim kouraucze.**

Towarstwo wupłaczi w lěcze 1867 sa 14,298 schkodowanjow summu wot 5 millionow 508 tyßaz 815 schěßnakow a 97 krajzarjow.

K kóždemu wukasanju a k wobstaranju sawěsczenjow poruczeja ßo jako agentojo:

w Budyschinje: **Ernst Walther,**
w Ketlizach: **Korla August Berger.**
w Drjeczinje: **Jan Noack.**

Rigaske krónske ßymjeńte lane ßymjo,

kaž tež **schlesynske** lane ßymjo w **měchach** je pola mje doma, kaž tež w mojim składze pola korczmarja Lehmanna na žitnych wikach kóždy dzeń najtunischo na pschedań.

Korla Libscha w Trjebjeńzach.

S tutym najpodwolnischo k nawjedzenju dawam, so mam tež lětsa

rigaske ßymjeńtne lane ßymjo w tunach,

kaž tež jedyn ras ßyte w **měchach** a hewak **schlesynske lane ßymjo** kóždy czaß doma we Wadezach a kóždu ßobotu w hosczeńzu k słotej hwěsdze w Budyschinje na pschedań.

J. A. Lelanz.

Dzakprajenje.

Mój ßwak Michał Halka we Worklezach je mi porucził, haptykarjej Dr. **Hultzschej** w Rakezach sjawnje najwutrobnischi dzak wuprajicz sa spodziwnje spěschne wustrowjenje, kotrež je ßo mojemu ßwakej pschi dospołnym rheumatiskim spróstnjenju (Lähmung) psches wubjerny **konzentrirowany nervowy balsam** spomnjeneho knjesa haptykarja dostało. Wschitke hacz dotal nałožene ßrědki njeběchu samohli mojeho ßwaka wot tuteje satraschneje boloscze wußwobodzicz, tola po nałoženju tuteho **nervoweho balsama** je wón saßo zyle wustrowjeny.

Pětr Renner,
bětnarski mischtr w Khróscizach.

Union,

powschitkomne němske krupobicze sawěsczaze towarstwo.

Saktadny kapital 3 milliony toleř,

wot kotrychž . tl. 2,509,500 w akzijach wudatych.
Reservy ult. 1968 = 289,036.
toleř 2,798,536.

Tuto towarstwo sawěsczuje semske wuplody wschitkich družinow psche krupobicze po **twjerdych prämijach bjes dopłaczowanja.**

Kóžde wukasanje ßo da a sawěsczenia ßo wobstaraja psches podpißaneho agenta, kotryž je s dobom agent **Aachenskeho a Münchenskeho woheńsawěsczazeho towarstwa** kotrež s **Uniju** w najwužschim swjasku steji.

W Budyschinje w haperleji 4869. **M. A. Flanderka.**

Nowe rigaske krónske ßymjeńtne lane ßymjo

w tunach a wuměrjene, porucza

J. G. F. Nieckſch.

Nowe rigaske lane ßymjo w tunach k ßyczu,

kaž tež jedyn ras ßyte w **měchach** ma podpißany kóždy dzeń na pschedań w ßwojim składze pola domownika (Hausknechta) Valtena w hosczeńzu k słotej hwěsdze w Budyschinje a w ßwojim domje w Maleschezach. Tež pschedawa ßo tam dzeczelowe ßymjo.

Faßka.

Dokelž města njedoßaha, je dzělba

mydłarskeho popjeła

pola podpißaneho tunjo na pschedań.

C. A. Lehmann
s napschecza kaserny.

J. T. Reimann
w Budyschinje

s napschecza theatra

porucza ßwoje

kolonialtworowe, tobakowe a cigarrowe khlamy s destillaziju a palenzpschedawarnju

k dobroczíwemu wobkedzbowanju.

Wscheho jenož sprawna dobra twora a tunje płaczisny.

Stejaze khójny a ležaze drjewo bjes Hrubjelczizami a Bělczezami ma na pschedań

Handrij Libscha w Bónjezach.

Hischcze žadyn ßrědk

njeje ßo psche khorhoscze dychazych organow jako psche kaschel, psche wobczeżnoscze brósta, schije a płuzow tak wulzyschnje jara hojazy wopokasał, kaž **běły bróstsyrop H. Leopolda & Co. we Wrotßławju.** Tón ßamy ma w bleschach po 6, 11 a 20 nßl. saßo na pschedań

A. B. Pannach w Budyschinje.

Wupschedawanje
mužskeje a žónskeje drasty
M. Kubasch
na garbarskej haßy czo. 432.

F. A. Böhma,

rěsbař na swonknej lawskej haßy czo. 754.

porucza ßo k shotowjenju rowowych pomnikow s marmora a pěskowza.

☞ Wulki wubjerk hotowych pomnikow. ☜

Epileptiske widlischcza
(padazu khoroscz)

sahoji **listnje** specialny lěkař sa epilesiju doktor O. Killisch w Barlinje, nětko: Louisenstraße 45. — Hižom psches sto sahojenych.

Njespuschczejcze ßo na ludzi!

Hdyž ja srudny a styskniwy běch, kschiž a ßmjercz mój dom pytasche, shromadzichu ßo prjódkstejerjo w Jechczornizy a składowachu radu, kak bychu mje skasyli, stajiwschi taflu s pißmom k wutupjenju mojeho doma. **B.**

Dweju **krawskeju** pyta

Schmiedt w Jeńkezach.

Nakładnik: J. E. Smoleř. Cišć L. A. Donnerhaka w Budyšinje.

Čisło 17. 30. haperleje. 1870.

Serbske Nowiny.

Za nawěštki, kiž maja so w wudawarni Serb. Nowin. při bohatych wrotach wotedać, płaći so wot ryńcka 1 nsl.

Zamolwity redaktor a wudawar
J. E. Smoleŕ.

Kóžde čisło płaći 6 np. Štwórtlětna předpłata pola wudawarja 66 np. a na kral. saks. pósće 7½ nsl.

Wo pschijeczje: Najnowsche. — Swětne podawki. — List. — Ze Serbow: S Budyschina. S Dołheje Borschcze. S Wóßlinka. S Wyßokeje. S Raschowa. S Makeho Cźiska. S Grodźischcza. S Hósťka. S Ketliz. — Hans Depla a Mots Tunka — Zyrkwinske powjesćze. — Nawěschtnik.

Płaćizna žitow a produktow w Budyšinje.

23. haperleje 1870.

Dowoz: 7230 kórcow.	Płaćizna w přerězku na wikach, wyšša.			nižša.			na bursy, najwyšša			najniža.		
	tl.	nßl	np.	tl.	nßl	np.	tl.	nßl	p.	tl.	nßl	np.
Pšeńza . .	5	15	—	5	—	—	5	22	n5	5	7	5
Rožka . .	3	25	—	3	20	—	3	27	5	3	25	—
Jeczmjeń . .	3	—	—	2	25	—	3	2	5	3	—	—
Wowß . .	2	2	5	1	25	—	2	2	5	2	—	—
Hróch . .	—	—	—	—	—	—	4	20	—	—	—	—
Woka . .	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Raps . .	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Jahły . .	7	10	—	7	—	—	—	—	—	—	—	—
Hejduschka .	5	10	—	5	—	—	—	—	—	—	—	—
Kana butry .	—	25	—	—	23	—	—	—	—	—	—	—
Kopaßłomy .	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Zent. ßyna .	1	2	5	—	20	—	—	—	—	—	—	—
Lane ßymjo .	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—

Pjenježna płaczisna.

W Lipsku, 28. haperleje. 1 Louisd'or 5 toler 17 nßl. 6½ np., 1 połnowažazy cźerwjeny złoty abo dukat 3 tl. 6 nßl. 5⅝ np.; winske bankowki 82⅝ (16 nßl. 5¼ np.)

Cźahi sakskoschlesynskeje żelesnizy s Budyschina.

Do Draždżan: Rano 7 hodźinow 27 minutow*; dopołdnja 9 h. 5 m.; pschipołnju 1 h. 3 m.*; popołnju 4 h. 13 m.*; wječor 8 h. 21 m.*; w nozy 2 h. 41 m.**. 4 h. 19 m.

Do Shorjelza: rano 7 h. 51 m.*; dopołnja 10 h. 51 m.*; popołnju 3 h. 22 m.†; wječor 6 h. 52 m.*; wječor 9 h. 38 m.; w nozy 12 h. 36 m.; 1 h. 24 m.**

*) Pschisankjenje wot a se Žitawy a Liberza (Reichenberga.)
†) Pschisankjenje do Žitawy.

Pschispomnjenje. Cźahaj se znamjeschkom ** bjes Draždżanami a Shorjelzom jenož w Budyschinje a Lubiju sastawataj. Wonaj mataj jenož wosy prěnjeje a druheje klaßy a ma ßo sa billet ¼ wjazy płaćicź; dźeńske billety pschi nimaj njepłacza.

Spiritus płaczesche wczera w Barlinje.

15 tl. 15 nßl. a 15 tl. 10 nßl.

pšeńza 61—69 tl., rožka 40—48 tl.,
(to je: sa 25 pruskich kórzow.)

rěpikowy wolij (njeczišczeny) 15 tl. 25 nßl.
(Cźišczeny, kaž ßo w Budyschinje pschedawa stajnje něhdże 1⅛ tl. drožschi.)

Najnowsche.

Barlin, 27. haperleje. Heßenski wjelwójwoda je wczera wječor ßem pschijěł. Kral jeho w pschewodźenstwje wschelakich woßebnych knježich, bjes kotrymiž běsche tež prynz Korla, na dwórnischczu pschecźelniwje powita a potom do kralowskeho hrodu pschewodźesche, hdźež tež w hromadże wječerjachu.

Někotre nowiny powjedaja, so chże bajerski kral do Barlina pschijěcź.

Win, 27. haperleje. Belgiska kralowa je dźenża ßem pschijěła.

Athen, 25. haperleje. Na pschewodźenju tych knježich, kotrychž ßu grichiszy rubježnizy wódanjo skónzowali, ßu ßo tež grichiski kral a nimale wschitzy wobydlerjo města Athena wobdźělili.

Athen, 26. haperleje. Minister wójny Sutzos je se ßłužby stupił a na jeho město je Valaoritis stupił. (— Sutzosej ßo winn dawa, so wón w nastupanju rubježnikow doscź wobhladny był njeje, a so je ßo psches to stacź móhło, so buchu naspomnjeni jendźelschy a italschy pucźowarjo njedaloko Marathona wot rubježnikow napadnjeni a potom morjeni.)

Draždżany, 27. haperleje. Kral a kralowa staj ßo dźenża na hród w Jahnishausenu pschesydlilo a swudowjena kralowa je ßo na ßwoju villu pola Wachwitza podała.

Sakſka. Miniſterſtwo ſnutskomnych naležnoſczow ſtarſchi ſakon ſ nowa woſjewjuje, ſo ßmě ßo butra jenož po waſy pſchedawacz abo po khanowej měrje na to waſchnje, ſo zyła khana dwaj puntaj abo 1 kilogramm, poł khany jedyn punt abo poł kilogramma, běrtlkhany poł punta abo 25 dekagrammow (nowych lutow) waži. Schtóž butru po hinaſchej měrje abo waſy pſcheda, ma 10 nßl. hacz 20 tl. ſchtrafy dacz.

Rekrutirowanje ſa muſtwa budyſkeho ßudniſkeho hamta je na 19. a 20. meje t. l. poſtajene a maja gmejnſzy prjodkſtejerjo ſkaſanja, wot ſpomnjenych muſtwow podpißane, hacz do 4. meje t. l. na hamcze wotedacz, ſwotkal tule papjeru poſdžiſcho ſaßo doſtanu.

W Kunnersdorfje pola Bernaczig je ßo 24. haperleje Müliſchez korczma ſ brožnju wotpaliła a 19. haperleje je w Jakobithalu woheń 8 žiwnoſczow ſahubił.

W jenej korczmje w Markkleebergu běchu ßo wóndanjo hoſczo do pukow dali a ſta ßo pſchi tym, ſo bu murjeŕ Guſtav Coldiz wot někoho tak ſtraſchnje do hłowy kóty, ſo dyrbjeſche naſajtra wumrjecz. Schtó je jeho kół, to hiſchcze wußlědžene njeje.

Pſchi twarbje želeſnizy bliſko Kamjenza ßo wulki kruch ſemje njejapzy ſaßypny a na džěłacžerja Techerta ſ Buleriz tak njeſbožomnje pany, ſo bu jemu lewa noha ſłamana.

Biſkopſki piwarz Gregor, hewak wſchudże cžeſczeny muž, bě pſched krótkim cžaßom ſkhorjeł a do błudnych myßlow ſapanył. W tajkich myßlach bě ßo tepicz ſpytał, ale to ßo jemu njebě radźiło, dokelž běchu jeho ſ wody wucžahnyli. W nozy 21. haperleje je wón ßwojim wajchtarjam cžeknył, k želeſnizy běžał, ßo tam pſches koliju lehnył a wot lokomotiwy ſajěcz dał. Wón je najſkerje na měſcze morwy był.

Prußy. Tak mjenowany němſki złonſki parlament je w tu khwilu w Barlinje ſhromadženy a wuradžuje tam dawki, kotrež maja ßo ſa wſchelke twory płacžicz, hdyž ßo ſ zuſby do kraja pſchiwjeſu abo hdyž ßu w kraju ßamym pſchihotowane. Tak chzedża ſa khofej wjetſche zło bracz a na zokor a ſyrop, kiž ßo ſe ſchterki džěła, chzedża něſkajki dawk pokožicz. Sa to dyrbja pak dawki ſpanyez. kiž ßo na někotre druhe wězy płacžachu.

Krónprynz nětko w karlsbadſkich kupjelach (w Cžechach) pſchebywa, ſo by pſches picze tamniſcheje ſtrowjazeje wody ßwoje ſacžełke jatra do porjadka ſtajił a hrabja Bismark był li na ßwojim kuble w Pomorſkej, ſo by ßo tam wot žołtawy wulěkował, parlamentſki pſchedßyda Simſon pak je ßebi nohu wuwinył, tak ſo je jemu khodženje jara wobcžežne.

W tychle dnjach heßenſki wjelwójwoda do Barlina pſchijědže. To je prěni raz; pſchetoż wón ženje žadyn wulki pſchecžel pruſkeho krala był njeje a je teho dla ſtajnje daloko wot njeho woſtał. Na kajke waſchnje je nětko ßwoje ſmyßlenje pſcheměnił, tak ſo chze pruſkeho krala wopytacz, to ſnate njeje. Po nim pſchijědže ruſki khěžor, kiž ßo wot tam ſ pruſkim kralom do emſkich kupjel poda.

Awſtrija. Hrabja Potoźki jedna a wuradžuje pſchezo hiſchcze ſe wſchelakimi waźnymi muźemi ſe wſchelakich w Awſtriji bydlazych ludow, ſo by naſhonił, kak by ßo awſtriſke khěžorſtwo ſrjadowacz měło, ſo by wone wſchěm awſtriſkim ludam ſpodobne było. Wón hiſchcze njeje woſjewił, ſchto je w tajkim naſtupanju cžinicz wobſanknył, tola ſda ßo tak wjele wěſte bycz, ſo maja ßo dotalne ßejmy (landtagi) roſpuſchcžicz a nowi ſapoßłanzy pſches direktne wolby wuſwolicz. Tež powjeda ßo, ſo ma ßo po hinaſchim waſchnju wuſwolecz, hacz je ßo to hacz dotal ſtało; mjenujzy dotal běchu wolbny wokrjeßy tak pſchihotowane, ſo běſche na pſchikład w Cžechach ſtajnje wjazy němſkich ſapoßłanzow dyžli cžěſkich, hacz runje w Cžěſkej wjele wjaz Cžěchow bydli, dyžli Němzow. Wſchelake dotalne němſke wolbne wokrjeßy maja lědy 12,000 wobydlerjow a cži wuſwola 1 ſapoßłanza, bjes cžěſkimi je jich pak najbóle tajkich, kiž maja 40,000 haj 60,000 wobydlerjow, ale pſchi wſchěm tym njeßmjedžachu Cžechojo tež wjazy, hacz jeneho ſapoßłanza wuſwolicz. Tuta njeprawda ma pjecža ſpannycz a nowe wolbny wokrjeßy ſměja jenak wjele wobydlerjow. Jeli ßo to ſtanje, dha budże cžěſkich ſapoßłanzow wo tſeczinu wjazy, dyžli němſkich, a woni bychu po tajkim na cžěſkim ßejmje wjetſchu móz měli, hacz je dotal było.

Khěžor je po namjecze noweho miniſterſtwa wſchitkich tych politiſkich pſcheſtupnikow wobhnadźił, kotſiž běchu w nowinach abo knihach něſchto ſawinowali, cžohož dla buchu potom ßudżeni. To běchu najbole cžěſzy nowinarjo a ßu woni nětko wſchitzy ſ jaſtwa puſchczeni.

Franzowſka. W tutym kraju je w tu khwilu wjele ryczenja a radzenja, pſchetoż khěžor je wobſanknył, ſo by ßo w naſtupjenzu tych nowych poſtajenjow, kiž je franzowſki ßejm ſ khěžorom wuradźił, tak mjenowany plebiſcit wotdžerżał, mjenujzy ſa by lud ßam wothłoßował, hacz te nowe poſtajenja ſa dobre ſpoſnaje abo ſacžißnje. Duž směje kóždy, kiž ma wolbne prawo, papjerku ſe ßłowczkom „haj" abo „ně" wotedacz.

Grichiſka. Kaž w Italſkej, tak tež w Grichiſkej rubježnikow zyle wotbycz njemoja a cži ßu tam wóndanjo žadkawy ſkutk wuwjedli. Mjenujzy 11. haperleje jědžechu ſchtyrjo woßebni Jendželcženjo, dwě jendželſkej knjeni a ſekretaŕ italſkeho poßłanza na grichiſkim dworje ſ grichiſkeho hłowneho měſta Athena do Marathona a wot tam podachu ßo po khwili na dompucz. Njedaloko jeneje wßy jim 21 rubježnikow napſchecžiwo ſtupi a ſchtyrjo žandarmojo, kotrychž bychu cži Jenoželeženjo ßobu wſali, počzachu na rubježnikow tſělecz. Cži pak njezofachu, ale ſatſělichu jeneho žandarma, druheho pak cžežko ranichu, nadpanychu potom tón wós, w kotrymž puczowarjo ße-

dżachu, wsachu jim pjenjesy a drohe wěży, a nusowachu jich s nimi sobu hicz. Te knjenje woni po khwili puschczichu a posłachu jeneho wot tych Jendżelczanow do Athena, s tym požadanjom, so by so jim 150,000 toler pjenjes posłato a so jim wysche teho slubiko, so žaneje schtrafy njedostanu. Pjenjesy chzychu jim dacz, ale njeschtrafnosez so jim njehodżesche slubicz. Duz su rubjezniży tych sajatych satkoli a czekali, ale wójsko, kotrez bu na nich posłane, je jich s wjetscha wschěch satselako. Dokelz su czi samordowani wosebni knjeza, dha je nětko w Jendżelskej a Grichiskej wulka njespokojnosez a wulki njemér.

Druhi list na serbske dżěczi.

(Wot J. B. N.)

Woni pschihotuja na mokrojtych honach lěschki, pohnoja je jara derje a sryja je hluboko. Je to so stako, dha sadżeja do teje mjehkeje semje po schnórje khmjelowe pjenki tak daloko rósno, so móże czlowjek bjes nimi derje pscheńcz. Potom kopaja znke lěczo bjes tymi pjeńkami, so tam njerjad roscz njemóże, sadża drje tez kak abo runklizu bjesy. Prěnje léto staja make żerdki k khmjelej, dokelz wón do wyssoka njeńdże a płody a njepschinjesze. Druhe léto pak maja so dołhe żerdki stajecz, pschetoz nětko khmjel płody dawa. Ale w nalěczu dyrbi so najprjódzy sasso jara derje hnojicz a wokoło pjeńkow rycz. Zyke lěczo je dżěko s khmjelom. Pak kopaja tam wjerschli tych hrańkow (kitkow), so njebychu so na bok pletke ale horje schke, pak wottorhuja te sbytkne pletwy atd. W měsazu augustu dopjelni so po wjele prózy skónczinje to hudanczko, kotrez w Blumju dżěczi wo khmjelu dawaju: „My mamy kokoschku, ta lése po żerdze horje a hdyz na kónzu je, snjese jejko.“ Ale te jejka kiz tale kokoschka w Staro-Marzy njese, su wjele wjetsche dyzli te pola was. Wone su w płódnych létach nimale kaz jejka wopradżitych młodżiczkow. W septembru su wone srake. Nětko hakle pschińdże ta najwjetscha próza. W brózni sestaja na woběmaj bokomaj huno pornjo paženje deski a wobhrodża s nimi tak k prawizy a k lěwizy kruch brózinje, kaz so kruch stwy sa libjata wobhrodżi, hdyz symy dla wonkach bycz njemóża. Potom jědu s wosami k tym lěschkam, bjeru te żerdki dele, wotrěża wjerschi khmjela, hdżez te płody wisaju, swjeża je do walczkow a dowjesu je domoj psched brózinju. Nětko synje so zyka swójba do brózinje a schczipa te habliki do teho wobhrodżenja. Psched brózinju pak su ruby pschestrjete, na te sypa so potom khmjel, so by wushnył kaz syno, pschetoz seleny jón nichtó měcz nochze. Jeli dżeschczowate wjedro, nosca khmjel na kubje, kotrychz we wschěch twarjenjach wjele maju, wotewrja jich wokeńzy a susca jón tak. Zyke dżěko traje husto wjazy njedżel, dokelz w nětkotrych wsach burja na sto zentnarjow žnjewaju. Dżěczi njekhodża do schule; wone maju „khmjelowe prjósniny“ (Hopfenferien). Wschě pola su kaz wopuschczene, teho ruuja njewidżisch na wsy žaneho człowjeka. To domwoženje khmjela stanje so pschezo rano. Kózdy pak je wjeselky, hdyz je to dżěko nimo, pschetoz tajkeho sedżenja njeje burski lud swuczeny a wysche teho pschinjese ta mózna wóń khowubolenje.

Najbóle so dżěczom to sawjrenje smjercz wostudżi. Mysliże jeno, kak wy stonacze a sdychujecze, hdyz was wascha macz w symje jene popołdnje sa blido sadżi, wam kopizu pjerja nasypa a praji: Nětk dréjcze. Mi bě tajke popołdnje pschezo kaz kruch wěczinosce, wosebje hdyz Sskawoschez hólzy pod woknami wokachu: Bohumił pój!

Je khmjel suchi, pschińdu kupzy a dadża sa zentnar 10, 14, 20 tolerk. Płaczisna je jara njestajna a wotwisuje wot teho, kak so khmjel w Czeskej abo Bajerskej radżi. — Khmjelowe liscze so skotej dawa. —

Pohladajmy na zyrkwju w Cstedże. Wona je psched poltsecza sta létami twarjena a ma kuschu wěju (tórm). Tajkich kuschich wěžow je wokoło Magdeburga a w Staro-Marzy wjele. S nutska je zyrkwja psched někotrymi létami ponowjena. Na kubjach wisaja wénzy s bantami a wopisimami, husto w kschlenczanych kaschczikach, — runje kaz w serbskich zyrkwjach. Byrgle tam tez su. To je žadne pschetoz tam je hischcze wjele bjes byrglow. Stari wuczerjo njehonjachu na to je dostacz, dokelz je hracz njemožachu. Woni běchu pódla jich wuczenja w schuli hischcze krawzojo, schewzojo a teho runja.

Lud khodzi swéru ke mschi a dżerzi hischcze s zyka na sprawne žiwjenje. Pschi njedżelskej drascze starschich žonow dopomnjachu mje běke wuschiwane zankate rubischcza wokoło schije a běły krjósy na czépkach na njedżelsku drastu serbskich žonow. Dżowli u młode žony drascza so hižom wjazy po knjejskim waschnju.

Kerchow wosebnje wonhlada. Kózda burska swójba ma swoje wěste pohrjebnischczo prjedy zyrkwje. Sady ujeje khowaja so maki ludżo. Tak njepschestanje hischcze w smjerczi rosdżěl bjes bohatstwom a khudobu. Na burstich rowach steji porěcko kschiż a druhi wopomnik; woni su wot staryh czasow sem swuczeni, rowy tak lézo wostajicz, kaz druhdże rowy wobjeschenzow leża.

Ze Serbow.

S Dołheje Borschcze. Po polschestalětnym pilnym a žohnowanym skutkowanju wustupi 15. měrza k. J. T. Aust rodz. s Kschischowa, se swojeho sastojnstwa pschi naschej wosadnej schuli a czehnische do Leipy we wojerowskim wokrjesu, kiz pak k hródkowskej superintenturje sluscha, dokelz je poboczna wuczernja we kutowskej wosadze. Sserbski so we Leipje njewucži, Sserbja

pak tam tež ßu. Na k. Auſtowe měſto je k. Ssuſchko ſ Tranjow, kiž jedyn rychbachſki ſeminar po derje wobſtatym pruhowanju wopuſchčił, k nam ſa pomozneho wučerja pſchiſchoł a 4. haperleje ßwoje ſaſtojuſtwo naſtupił.

We Pruſkej budże nuſa wo ßerbſkich wučerjow pſchiběracz. Hižom čakaju wjazore wučernje na pomoznikow a njemóža zaneho dóſtacz; jenož jedyn Sserb je na ſeminaru. Schto je to mjes tak wjele! Bychu drje hižom nětko ßo Němzy do ßerbſkich wučerjow ßkali, hdy by tež w Němzach wučerjow njepobrachowało.

We Wojerezach chzedża pjecża präparandſki wuſtaw woßebje ſa Sserbow ſałožicz. Daj to Bóh!

Jutrowniczku wot 3 hodžinach popołdnju bu w pſchitomnoſczi ſchule ſe ßwj. kſchižom a wulkej ßyku woßadnych powjetſchenje naſcheho woßadneho pohrjebniſchcża k Božej roli w ßerbſkej ryczi ßwjeczene po wukaſu zyrkwineje wyſchnoſcze (Kirch. Abl. 1858 ſtr. atd.). Na to běſche na tej poßwjeczenej Božej roli němſka ßwjedżenoſcz. Schulſke dźěczi ſpěwachu ßerbſki „Czěło ſpi we rowje", němſki pak „Auferſtehn atd." Nczeh.

S Woßlinka. Sa naſche nowo-ſałożene druhe ſtatne wučerſke měſto je k. kollator ſ Winkler nad Lěſkej a Radensdorfom pola Drjowkow pſches ßwojeho wuja, k. inſpektora ſ Gordona w Lěſkej, knjeſa měſchczańſkeho wučerja Krauſu w Gródku ſa wučerja wuſwolił. Tón ßamy chze ßo teho dla w bliſchim czaßu na pruhowanje do Draždżan podacz a potom po móžnoſczi bórſy k nam pſcheßydlicz. *F.*

S Wyßokeje pola Woßlinka. Dokelž je ßo naſch dotalny wučer k. Lehmann pſched hodami ſańdżeneho lěta jako tajki do Brunowa pola Kamjenża pſcheßydlił, dha je nětko tudomny kollator, k. ryczerkubleŕ ſ Zehmen, knjeſa wučerja Kunzu w Stróži pola Rakez ſa naſcheho noweho wučerja wuſwolił, a chze ßo tón ßamy teho dla w bliſchim czaßu k nam pſcheßydlicz. *F.*

S Raſchowa. Wutoru wjeczor w dwanatej hodżinje w jenej kolni Schröderez reſtkubła woheń wudyri a tu ßamu kaž tež domſke a brožeń do procha a popjeła pſchewobroczi. Hewak wotpalichu ßo ſ tutym wohnjom domſke, kolnja, brožeń a nowonatwarjena hródž kublerja Ernſta Mietha, kaž tež brožeń a dwě kolni kublerja Jana Kſchižanka.

S Budyſchina. Schtwórtk 21. haperleje mějeſche direktorium łužiſkeho pobocznego towarſtwa ſa ſnutſkomne mißionſtwo poßedżenje a ſpomni ßo pſchi tym na wulke ſaßłużby njebo knjeſa barona ſe Schönberg-Bibran, jako pſchedßydu tuteho towarſtwa, kotrehož wyßokocżeſczena knjeni wudowa bě ſto toleŕ „k dopomnjenju na ßwojeho lubodroheho njebo mandżelſkeho" do pokładnizy towarſtwa poßłała.

Jaka nowy pſchedßyda bu knjes ſ Watzdorf nad Ssulſchezami wuſwoleny.

S Małeho Cziſka ßu němſkim nowinam piſali, ſo je tam póndżelu 25. haperleje woheń wudyrił a nimale zyku wjeß ſahubił. (Drobniſchu roſprawu ſa tydżeń pſchinjeßemy.)

S Grodżiſchcża pola Piznja w Delnej Łužizy piſche „zaßnik," ſo je tam w nozy wot druheho k tſeczemu dnju jutrow woheń wuſchoł a ſa dwě hodżinje dwanacze dworow do procha a popjeła pſchewobrocził. Woheń tak ſpěſchnje ſwokoło ßo hrabaſche, ſo možachu ludżo lědom żiwi wucżékacz, tak ſo ßo wjele ſkotu ſpali. W jenym dworje je 11 ſkoczatow wo żiwjenje pſchiſchło, w druhim 3 a tak dale.

S Hóſka. Póndżelu 25. haperleje popołdnja w dżewjatej hodżinje wuńdże pola tudomneho kublerja Hernaſchta woheń, ſ kotrymž ßo wſchitke jeho twarjenja wotpalichu a Rukezom a Kreczmarezom ßu jenož hródże ſtejo woſtałe. Wot domjazeje a hoſpodarſkeje nadoby je ßo płomjenjam mało wutorhnyczż dało, dokelž běſche wjele ludźi do Kulowu ke mſchi ſchło. Hernaſchtej ßu ßo wyſche teho 3 ßwinje ſpaliłe. *D+D.*

S Ketliz. Sańdżene jutry wopuſchczi naß naſch tudomny pomozny wučeŕ k. Benſch, ſo by ßo jako druhi wučeŕ do Wjeleczina pſcheßydił a my prajimy hiſchże wutrobny dżak ſa wſchu jeho tudy nałożenu prózu, ſ tej próſtwu, ſo by tón Knjes jeho dźěło tež w nowym ſaſtojnſtwje žohnował.

Sa to ßo 20. haperleje k nam naſch druhi ſtatny wučeŕ k. Hilbrig pſchedßydli, kiž běſche hacz dotal w Oſtritzu a bu wón póndżelu dopołdnja w 9 hodżinach pſches k. fararja Klina do ßwojeho noweho ſaſtojnſtwa ſapokaſany. Tón luby Bóh ſpožcz ßam po ßwojej hnadże naſchemu lubemu wučerjej ſtrowoſcz ſ wyßokoſcze, ſo by wón te mkode duſche k temu wodźił, kotryž je ta hłowa, mjenjzy Jeſus Khryſtus.

S Budyſchina. Towarſtwo Maczizy Serbſkeje, kotrež je ßo k temu ſałoziło, ſo by dobre ßerbſke knihi ſa lud a ſa wědomnoſcz wudawało, dżerżeſche ßrjedu po jutrach 20. haperleje dopołdnja wot 10 hodżinow ßwoju lětuſchu hłownu ſhromadżiſnu w hoſczeńzu k ſkotej krónje a bě ßo tejko ßobuſtawow a hoſczi ſeſchło, ſo lědy měſta doßahachu.

Dokelž bě ßo k. pſchedßyda nuſnych należnoſczow dla na dalſchi puczż podacz dyrbjał, dha po jeho poruczenoſczi k. měſtopſchedßyda ſhromadżiſnu poſtrowi a jednanja wotewri. Najprjódzy czitaſche ßo lětna roſprawa wot k. pißmawjedżerja Hórnika a my ßłyſchachmy, ſo běſchtaj ßo 2 ſeſchiwkaj „czaßopißa" ſ wudźěłkami wot kk. Radyßerba, Hórnika, Jencża, Wjelana, Duczmana a Seilerja wudałoj a hewak „Ssadowa ſahroda" jako preni dźěl ſahrodniſtwa, ſpißana wot k. wučerja M. A. Krala. Druhi dźěl tuteje knižki pod napißmom „kuchinſka ſahroda" wuńdże, a kaž prěnſcha je, tak budże druha tež

se wschelakimi wobrasami wudebjena, kotrež je knjes spisowar s wjetscha sam do drjewa wurěsał. Hewak shonichmy, so je so lětusha Sserbska protyka (něhdže 3500 eksemplarow) zyle rospschedała a so su tsjo nowi sobustawy sastupili, dwaj pak staj wumrjekoj, mjenujzy wulkomyslny podpjerar macziznych dźěłow k. baron se Schönberg-Bibran nad Luhom atd. a k. farar M. Kokla w Ostritzu, liž běsche sobustaw wot lěta 1848 hacz do swojeje smjercze. K maczicznemu domej je w tutym lěcze lubijski rycznik k. Mosig s Aehrenfelda 50 tolerjow darił.

Na to poda polkadnik k. pschekupz Jakob pschehlad sliczbowanja a pokasa so, so je towarstwo w sandźenym lěcze 523 tolerjow dołhodow a 422 tl. wudawkow měło, tak so je 102 tl. sbytka wostało. Pjenjes Maczizy je hacz na 341 tl. narostło.

Po rosprawje w nastupanju maczicznje knihownje, kotraž je so tež w sandźenym lěcze khětro pschisporiła, postany k. městopscheźyda a dołholětnemu maczicznemu sobustawej k. wuczerjej Muczinkej w Semizach k jeho 25lětnemu sastojnskemu jubileju sbožo pschejesche a pschepoda jemu wot wubjerka M. S. motivnu taflu sležowazeho wopschijecza:

Wysokočesćenemu Knjezej
Knjezej
Bohuwěrej Mućinkej
w Zemicach
swěrnemu wučerjej,
pilnemu serbskemu spisowarjej,
dołholětnemu maćičnemu sobustawej
k Jeho 25lětnemu zastojnskemu jubileju
najlěpše zbožo přeje
Wubjerk Maćicy Serbskeje.

W nastupanju starozitnostneje sběrki bu wobsanknjene, ju w sali budyskeje měschczanskeje sběrki wustajiež, jeli so to pod spodobnymi wuměnjenjemi stacz może.

Potom sležowachu rosprawy w nastupanju ryczespytneho, starozitneho, pschirodospytneho atd. wotrjada a na to wolba noweho wubjerka na sležowaze tsi lěta. Psches akklamaziju buchu wschitzy dotalni wubjerkownizy sasso wusnoleni.

Dokelž by to sa Maczizu wužitne było, hdyž by wona prawa juristiskeje wossoby měła, dha je wubjerk M. S. pschihoty k dostaczu teho sczinił, a bu teho dla shromadzisna wo jeje dowolnosczż k temu praschana. Namjet bu jenohłósnje pschijaty a pódla postajene, so ma so w tutym nastupanju nowy paragraf do wustawkow pschistajicz, tež bu na požadanje pschisnolene, so by so § 14 tak pscheměnił, so k płaczazemu wobsanknjenju tsecźina wubjernikow doszaha.

Dale bu wobsanknjene, so maja so wschě nowe maczizne knihi sobustawam franko pschipósłacz, so by so sapiš starozitnostneje sběrki w czażopisu wotczischczał, a so by so „zoologia" wot k. Rostoka a kuchinska sahroda" wot k. M. A. Krala wudała, hdyž to polkadniza dowoli.

Hewak bu tó namjet pschijaty, so bychu so ležomnostne mjena t. j. mjena polow, łukow, lěsow, hatow atd. w serbskim kraju shromadzowake a bu wuradzene, na kajke waschnje by so to najlěpje stacz mohło.

Towarstwo Maczizy Serbskeje je po tajkim tež w sandźenym lěcze w swojej dźěławosczi pokraczowała a w swojim samoženju pschibjerała. Bóh chzył jeje skutkowanje dale žohnowacz a jeje wobstacze mikosczżiwje wobtwjerdźecz, snadz so potom tež czi bjes Serbami k njej wobrocza, kiž hacz dotal s njepschecželskim wokom na nju hladaja abo dla liwkosczże swojeje wutroby wo nju njerodża.

S Budyschina. Do 6. klasy tudomneho evangelskeho seminara (präparandski wustaw žadyn wjazy njeje) bu lětsa po wostatym pruhowanju 23 młodzenzow pschizatych, mjes kotrymiž staj dwaj Sserbaj, mjenujzy Jan Aug. Tempel se Sahorja a Alfred Theoph. Garbar. Jedyn tsecźi Serb, kiž bě tež hischcze k pruhowanju pschischoł, bu wotpokasany. F.

Hans Depla a Mots Tunka.

Hans Depla. Kosa je tola wužitne swěrjo.

Mots Tunka. Haj, ale snacz ju człowjek dyrbi, hewak so jemu smeja, kaž je so to w Ssółtkej Horschczi stało.

H. D. Schto dha je tam było?

M. T. Nó, na jenym burstim kuble bě kosa wondanjo jara mjakotała a duž běchu měnili, so so rjepoze a běchu ju teho dla k kojołej hnali, ale nasajtra mějesche wona koslata.

H. D. Aw jaw jaw tola!

Cyrkwinske powjesće.

Zemrjeći:

Michalska cyrkej: Dzeń 25. februara: Madlena rodż. Duczmanez, njebo Handrija Palmana, żiwnosczerja w Jikozach, wudowa w Małsezach, 73 l. 9 m. 12 d. — 27., Max, Ludwiga Gustava Pietschmana, czěsle na Židowje, s., 10 d. — 1. měrza, Pětr Laraš, żiwnosczer w Hrubjelczizach, 49 l. — Jan August, Jana Nowaka, fabrikskeho dźěłaczerja w Hrubjelczizach, s., 13 d. — 7., Emma Margaretha, Handrija Michała Bartuscha, korbjerja a khěžerja na Židowje, dż., 1 l. 8 m. 19 d. — Marja Emma, njebo Franza Pohla, schtrymparja na Židowje, dż., 1 l. — 10., Jan Hilbjenż, kubleŕ w Bórku 61 l. 1 m. — 12., Jan Janasch, sahrodnik w Hownjowje 61 l. mjene 19 d. — 13., Handrij Redo, murjeŕ w Jenkezach, 44 l. 8 m. — Hana Henrietta, Augusta Lorenza, wobydlerja na Židowje, dż., l. 4 l. 9 m. 6 d.

Wosjewjenje.

Herbſtwodźělenja dla budże ßo

pòndźelu 2. meje 1870

k ſawoſtajeńſtwu Handrija Němčźki w Hornych Maleſchezach ßkuſchaza, tam leżaza ſahrodniſka žiwnoſć cźo 99. kataſtra, fol. 16 gruntſkich a hypothekſkich knihi ſa Maleſchezy, kotraž 5 akrow 70 kwadratnych prutow leżomnoſczow wopſchija a je ſe 132,04 dawſſkimi jenoſczemi napokožena, pod wuměnjenjemi, w termiji woſſjewjomnymi na budyſſkim hamcze ſjawnje na pſcheßadźowanje pſchedawacź

Potom ma ßo

wutoru 3. meje 1870

rano wot 9 hodźinow inventar, k tutej žiwnoſczi ßkuſchazy, jako ſkót (3 kruwy, bjes kotrymiž 1 ſczělna), hoſpodarſki a rolny grat, teho runja pſcheńża, rožka, jeczmjeń, wowß a ßkoma, kaž tež hewajſche ſawoſtajene wězy w ſpomnjenej žiwnoſczi ſa hotowe pjenjeſy na pſcheßadźowanje pſchedawacź, ſchtož ßo pod dźiwanjom na wuwěſchtk, w Grüllingez korczmje w Maleſchezach a w Lehmannez korczmje w Delnej Hórzy wupoißnjeny, kotremuž ßu wopißanje teje žiwnoſcze, wuměnjenja pſcheßadźowanja a ſapiß wězow, k pſcheßadźowanju poſtajenych, pſchidate, ſ tutym k ſjawnemu nawjeſzenju dawa.

W Budyſchinje, 14. haperleje 1870.

Kralowſki ßudniſki hamt tam.
Bodel.

Porjadne wotpoßłanje łódźow ſ Bremena

do

Newyorka, Baltimora a Philadelphije.

Dwójzy ſa tydźeń, ßrjedu a ßobotu
pſches ſnate ſpěſchne bremſke parolödźne towarſtwa „Norddeutſche Lloyd.“

Dwójzy ſa měßaz, 3. a 17. kožděho měßaza,
pſches rjane, ſpěſchnjejeſdźaze, tſimaſtowe bremenſke płachtowe łódźe.

Naſymu a naléto porjadne wotpokanje
do New-Orleansa a Galveſtona, a naléto do Quebeca.

Spěſchne wobſtaranje, dobra a bohata jědź, kaž tež tunje pſchewjeſne płaczijny. Bliżſche wukaſowanje pſches mje abo pſches mojich knjeſow agentow: w Budyſchinje knjes **M. A. Flanderka.**

Carl Joh. Klingenberg,
konzeſſionirowany łódźny expedient.

Nowe rigaſke lane ßymjo w tunach k ßyczu,

kaž tež jedyn raz ßyte w měchach ma podpißany kožđy dźeń na pſchedań w ßwojim ſtkadźe pola domownika (Hausknechta) Baltena w hoſczeńzu k ſłotej hwěźdźe w Budyſchinje a w ßwojim domje w Maleſchezach. Tež pſchedawa ßo tam dźeczelowe ßymjo.

Faßka.

Hiſchcze žadyn ßrědk

njeje ßo pſche khorhoſcze dychazych organow jako pſche kaſchel, pſche wobczeżnoſcze bróſta, ſchije a płuzow tak wulzyſchnje jara hojazy wopokaſak, kaž běły **bróſtſyrop H. Leopolda & Co. we Wrotßławju.** Tón ßamy ma w bleſchach po 6, 11 a 20 nßl. ſaßo na pſchedań

A. B. Pannach w Budyſchinje.

J. T. Reimann

w Budyſchinje

ſ napſchecza theatra

porucza ßwoje

kolonialtworowe, tobakowe a cigarrowe khlamy ſ deſtillaziju a palenzpſchedawarnju

k dobroczinwemu wobkedźbowanju.

Wſcheho jenož ſprawna dobra twora a tunje płaczijny.

Powschitkomna aßekuranza w Trieſcze

(Assicurazioni Generali)

ſawěſczuje pſchi **rukowanſkim fóndsu** wot:

30 millionow 407,653 ſchěßnakow, 47 krajzarjow awſtr. czißła

a) **twory, mobilije, žnjeńſke płody** a t. d., kaž tež, hdyž to krajowe ſakony dowoluja, **twarjenja wſchěch druzinow** pſche **wóhujownu ſchkodu;**

b) poſkiczuje ſawěſczenja na **žiwjenje człowjekow** na najwſchelakſche waſchnje ſa **najtuniſche twjerde prämije** a wuſtaja policy po **pruſkim kouranczе.**

Towarſtwo wupłaczi w lěczе 1868 ſa 14,129 ſchkodowanjow ſummn wot 4 millionow 781 tyßaz 265 ſchěßnakow a 38 krajzarjow.

K kóždemu wukaſanju a k wobſtaranju ſawěſczenjow poruczeja ßo jako agentojo:

Ernſt Walther w Budyſchinje.
Korla Auguſt Berger w Ketlizach.
Jan Noack w Drjeczinje.

Wowczе kožane ſale

ma we wulkim wubjerku na pſchedań

H. Dietrich w Porſchizach.

Wupſchedawanje

mužſkeje a žónſkeje draſty

M. Kubaſch

na garbarſkej haßy czo. 432.

Rigaſke krónſke ßymjeńte lane ßymjo,

kaž tež ſchleſyńſke lane ßymjo w **měchach** je pola mje doma, kaž tež w mojim ſkładze pola korczmarja Lehmanna na žitnych wikach kóždy dzeń najtuniſcho na pſchedań.

Korla Libſcha w Trjebjeńzach.

Dokelž měſta njedoßaha, je dźělba

mydłarſkeho popjeła

pola podpißaneho tunjo na pſchedań.

C. A. Lehmann
ſ napſchecza kaſerny.

Khěža czo. 17 w **Drozdžiju**, na dwěmaj ſchoßomaj a ſ zyhlemi kryta, ſ 4½ korza pola a łuki, je ſe ßwobodneje ruki na pſchedań a może dźěl kupnych pjenjes na njej ſtejo woſtacj. Wſcho dalſche je ſhonicz pola wobßedźerja tam.

Khěža czo. 19 w Hlinje pola Huczinу ſ 1 akrom 40 prutami pola a ſ rjanej trawnej ſahrodu je ſe ßwobodneje ruki na pſchedań a je je wſcho dalſche ſhonicz pola kowarja Aug. Hentſchela w Hnaſchezach.

Epileptiſke widliſchcza

(padazu khoroſcz)

ſahoji liſtnje ſpecialny lěkař ſa epilesiju doktor O. Killiſch w Barlinje, nětko: Louiſenſtraße 45. — Hižom pſches ſto ſahojenych.

Wubjerny twarſki kalk we woſach po 50 korzach ſa 30 tl.
„ hnójny kalk „ „ „ 50 „ „ 25 tl.
wobſtara na ſapłaczenje pſchi doſtaczu

Na dworniſchczu w Budyſchinje.

Heinr. Jul. Linck a.

Hólczez, kotryž chze **kowarſtwo** nawuknycz, może měſto doſtacz w kowarni w Dobruſchi.

Spirituoſowe a kolonialtworowe khlamy

Ad. Rämſcha na ßerbſkej haßy

ßwoje wubjernje cziſczene **palenzy, jednore** a **dwójne liqueury**, kaž tež prawdźiwy **žitny palenz** najlěpje poruczeja a pſchedawaja ßo tam pſchi wotkupjenju wjetſchich dźělbow po poniżenej płaczišnje.

---

200 centnarjow rżanych wotrubow, tež tak wjele futtergrießa a 200 centnarjow czorneje **muki** — wſchitko najlěpſcheje dobroſcze — ma na pſchedań

pjekarſki miſchtr **J. Kögler**
na kamjeńtnej haßy czo. 577.

Prawdźiwe

rigaſke lane ßymjo w tunach

je pola podpißaneho k doſtaczu

E. Krauſa w Njeßwaczidle.

Jedyn **krawſki** może pſchi dobrej ſdźi trajaze dźěło daſtacz pſched garbarſkimi wrotami czo. 390 po 1 ſkhodze.

J. Schołta (Schulze).

Dokelž je tudomny nowonatwarjeny knježi parny młyn mlěcz počzał, dha ßo wón ſ tutym czeſczenym Sserbam tudomneje wokolnoſcze k wužiwanju poruczа.

W Měrkowje w haperleji 1870.

Swobodnopanſke ſ **Uckermanuſke** ſarjadowanje.

Dietrich.

Dwaj krawſkaj namakataj pſchi dobrej ſdźi trajaze dźěło pola E. Purſche na Zidowje czo. 145.

Swój najlěpje wuhotowany
magazin muskeje a hólczazeje drasty
porucza k dobroczíwemu wobkedźbowanju
P. Baruch na žitnych wikach.

Nowe rigaske krónske ßymjeńtne laue ßymjo
w tunach a wuměrjene, porucza
J. G. H. Nieckſch.

Schleſynſke wohenſawěſczaze towarſtwo we Wrótßławju.
Rukowazy kapital wot 3 millionow toleŕ pruſk. kouranta.

Tuto towarſtwo ſawěſczenja pſche wóhnjowe ſchkodowanje w městach a na wßach na hibite wězy horjebjerje a to po wſchomóžno tunich prämijach, hdźež ßo žane dopłaczowanje njeſtanje. Pſchi ſawěſczenju na wjazore lěta ßo wulke dobytki ſkicza.

Proſpekty a ſawěſczenſke formulary ßu pola podpißaneho agenta kóždy czaß darmo doſtacz a budze wón kóždemu wſcho wukaſowacz, ſchtož je pſchi ſawěſczenju trjeba.

W Maleſchezach 1870. **Jan Wehla,** agent.

Drjewowa aukzia.

Pónđzelu 9. měje t. l. budza ßo w huſczańſkim ryczerkubleŕſkim lěßu a to we wotdźělenjach „huſczańſke drjewo, nowy kerchow a dubowe kerki," w jenym drjewniſchczu a ſe ſeſtajaneho ßucheho drjewa, nałamaneho a wuléßowaneho drjewa:

½ kloſtra ¾ kohczowſkich twjerdych ſchczěpow,
9 kloſtrow " " mjehkich "
1 ½ kloſtra " " twjerdych kliplow,
38 kloſtrow " " twjerdych "
10 kop " " twjerdych walczkow a
115 " " " mjehkich walczkow

pod wuměnjenjom naßadźenja ſa hotowe pjenjeſy na pſcheßadźowanje pſchedawacz.

Aukzia ſapoczńje ßo dopołdnja w 9 hodźinach we wotdźělenju nowy kerchow pſchi huſczańſko-nowoměſchczańſkej dróſy.

Hrabinſke Schall-Riaucourſke hajniſke ſarjadniſtwo w Huſzy.

Hugo Opelt.

Na kuble cžo. 5 w Konjezach pola Porſchiz je djeczel po wośrjedkach na pſchedań a może ßo tón ßamy njedźelu 1. meje t. l. popołdnju w 4 hodźinach wobhladowacz.

P. Wendler, murjerſki miſchtr.

Pſchi manövru, 10. ſeptembra t. lěta wotdźerżanym bu po nowoporſchiſkich, drożdźiſkich, rodeczańſkich a pomorſkich leżomnoſczach maßivny ſłoty ſygelpjerſchczeń ſ módrym jaßnym kamjenjom a na nim ſ woponom ſhubjeny. Schtóž jón namaka, njech jón pola ſtótnikarja **C. Kirſcha** w Budyſchinje woteda, hdźež tejko ſarunanja doſtanje, kaž je pjerſchczeń hódny.

Kedźbu!

Njedźelu 1. meje **kehelekulenje** wo por bukſkinowych kholowow a potom **reje**.

H. Kmoch w Esowrjezach.

Ernestina Heinzelmanec,
J. E. Smoleŕ,
slubjenaj.
W Budyšinje, 27. haperleje 1870.

Nakładnik: J. E. Smoleŕ. Ciść L. A. Donnerhaka w Budyšinje.

Čisło 18. ~ 7. meje. ~ 1870.

Serbske Nowiny.

Za nawěšćki, kiž maja so w wudawarni Serb. Nowin. při bohatych wrotach wotedać, płaći so wot rynčka 1 nsl.

Zamolwity redaktor a wudawar
J. E. Smoleŕ.

Kóžde čisło płaći 6 np. Stwórtlětna předpłata pola wudawarja 66 np. a na kral. saks. pósće 7½ nsl.

Wopschijecże: Najnowsche. — Swětne podawki. — List. — Ze Serbow: S Hóska. S Makeho Cžista. S hole. S Budyschina. — Pschilopk.. — Hans Depla a Mots Tunka — Nawěschtnik.

Płaćizna žitow a produktow w Budyšinje.
30. haperleje 1870.

Dowos: 6044 kórcow.	Płaćizna w přerězku na wikach, wyšša.			nižša.			na bursy, najwyšša.			najniža.		
	tl.	nšl	np.	tl.	nšl	np.	tl.	nšl	np.	tl.	nšl	np.
Pschenża	5	20	—	5	5	—	5	27	5	5	10	—
Rožka	4	2	5	3	25	—	4	2	5	4	—	—
Jeczmjeń	3	2	5	3	—	—	3	2	5	3	—	-
Wowß	2	2	5	2	—	—	2	2	5	2	—	—
Hróch	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Woka	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Raps	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Jahły	7	10	—	7	5	—	—	—	—	—	—	—
Hejduschka	5	10	—	5	5	—	—	—	—	—	—	—
Kana butry	—	24	—	—	23	—	—	—	—	—	—	—
Kopaßłomy	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Zent. ßyna	1	—	—	—	20	—	—	—	—	—	—	—
Lane ßymjo	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—

Pjenježna płaczisna.

W Lipsku, 5. meje. 1 Louisd'or 5 toler 17 nßl. 6½ np., 1 połnowažazy cžerwjeny słoty abo dukat 3 tl. 6 nßl. 5⅝ np.; winske bankowki 82¼ (16 nßl. 4½ np.)

Cžahi sakskoschlesynskeje želesnizy ſ Budyschina.

Do Draždžan: Rano 7 hodźinow — minutow*; dopołdnja 9 h. 5 m.; pschipołnju 1 h. — m.*; popołnju 4 h. 10 m.*; wječor 8 h. 20 m.*; w nozy 2 h. 40 m.**. 4 h. — m.

Do Shorjelza: rano 7 h. 50 m.*; dopołnja 10 h. 50 m.*; popołnju 3 h. 20 m.†; wječor 6 h. 50 m.*; wječor 9 h. 35 m.; w nozy 12 h. 35 m.; 1 h. 45 m.**

*) Pschisanknjenje wot a ſe Žitawy a Liberza (Reichenberga.)
†) Pschisanknjenje do Žitawy.

Pschispomnjenje. Cžahaj ſe ſnamjeschkom ** bjes Draždžanami a Shorjelzom jenož w Budyschinje a Lubiju sastawataj. Wonaj mataj jenož wosy prěnjeje a druheje klaßy a ma ßo sa billet ¼ wjazy płaczicz; dźeńske billety pschi nimaj njepłacża.

Spiritus płaczesche wczera w Barlinje.

15 tl. 25 nßl. a 15 tl. 10 nßl.

pschenża 61—70 tl., rožka 40—49 tl.,
(to je: sa 25 pruſtich kórzow.)

rěpikowy wolij (njeczisczeny) 16 tl. — nßl.
(Czisczeny, kaž ßo w Budyschinje pschedawa stajnje něhdże 1⅛ tl. drožschi.)

Najnowsche.

Stuttgart, 4. meje. Kralowy bratr prynz Bjedrich je czežko skhorjeł, tak so je strach wo jeho žiwjenje.

Win, 3. meje. Prynzeßyna Gisela je na wospyzy skhorjeła, tola njeje khorosczj jara straschna.

Kopenhagen, 3. meje. Ssem ßu powjesche pschischte, so je druhi ßyn ruskeho wulkoknjasa naßlědnika straschnje khory. (Mandželska ruskeho naßlědnika je danska prynzeßyna Dagmara.)

Athen, 3. meje. Generalmajor Smolenski je sa ministra wójny pomjenowany.

Paris, 5. meje. Tudomne nowiny powjedaja, so ßu hižom w juliju sandżeneho lěta skradźne shromadźisny byłe, w kotrychž je ßo wuradźowało, kak by ßo khěžor Napoleon najlěpje skónzowacz hodźił.

S Wojerez. Wutoru 3. meje je ßu tudy schulski präparandski wustaw, pod wjedźenjom kralowskeho superintendenta stejazy, wotewrił a ßu do njeho hacž dotal 3 młodźi Sserbjo sastupili. Schtóž chze w tutym lěcze hischcze sastupicz, ma to hacž do 1. junija sczinicz.

My czeseczenych ßerbskich starschich na tole kedźbliwych czinimy, ſ tym napominanjom, so bychu tule dobru składnosczj pilnje wužiwali a ßwojich ßynow, kiž chzedża něhdy wuczerjo bycz, tudy sa seminar pschihotowacz dali; pschetož tajka dobra a pschi tym tunja składnosczj ßo jim k temu nihdże wjazy njeposkicża.

Sakska. Kral Jan je 30. haperleje s wójskom, w Draždžanach stejazym, pyschnu paradu wotdžeržał, kotruž generallieutnant prynz Jurij kommandirowasche.

Na tym samym dnju swjeczeschtaj grenadierregimentaj No. 100 a No. 101 jubiläum swojeho 200létneho wobstacza. Hižom wjeczor prjedy bě so tutón swjedzen tak sapoczał, so wschelazy podoffizierojo w létnim theatru we wulkej fahrodze Schillerowe „Wallensteinowe léhwo" prjódkstajichu, nasajtra 30. haperleje pak běsche kral Jan po wotdžeržanej paradze wyschich wobeju regimentow do kralowskeho hrodu na znědanje pscheprošył. W dworje wulkeje infanteriekaserny běsche wulki wobjed sa podoffizierow a wojakow, offizierojo pak mějachu pyschnu hosczinu w kadettskej khěži. Czeßny kommandeur grenadierregimenta No. 101, mjenujzy pruski kral běsche oberstа Voigts-Rhetza a hischcze dweju wyschkow poßkał, so bychu w jeho mjenje k jubileju sboło pscheli. Wón běsche tež oberstej se Seydlitz-Gerstenbergej, jako kommandeurej tuteho regimenta rjad czerwjeneho hodlerja 3. rjadomnje poßkał a feldweblojo Gebauer, Texter, s Hoyer, Nestler, Fuhrmann a Böttcher dostachu ßlébornu medaillu teho ßamßneho regimenta.

Oberst Garten wot regimenta No. 100 dosta wot krala Jana ryczerski kschiž saßtužbneho rjada a pensionirowany zkonski běrka Brausa czeßny kschiž albrechtskeho rjadu, feldwebel Bettermann skotu a feldweblojo Löffler, Pilz a Reinecke ßlébornu medaillu spomnjeneho rjadu, teho runja dosta wot regimenta No. 101 Feldwebel Schurig skotu a feldweblej Witthöft a Enzlinger ßlébornu medaillu teho ßamßneho rjada.

Kaserna bě jara rjenje wupyschena a na khorhojach, kiž so tam smahowachu, běchu mjena 100 bitwow napisane, na kotrychž staj so tutaj regimentaj wot swojeho sapoczatka hacz dotal wobdželikoj.

W Draždžanach je 29. haperleje něhduschi sakski minister wójny, knjes s Oppel, wumrjeł.

W Lipsku je ßebi jedyn ryczník s jědom sawdał a na to tež bórsy wumrjeł. Wón je to pjecza teho dla sczinił, dokelž njeje wěstu summu pjenjes sapłaczicz mohł.

Hessenski wjelwójwoda je 2. meje s Barlina do Draždžam pschijěł a so po wopytanju kralowskeje swójby nasajtra do Draždžan podał.

W bliskosczi Mischna su w krótkim czaßu dżewjecz wohnjów měli a sda so, so su wschitke sakożene. Dwaj tajkej wohnjej stej dwě ßłużobnej holzy sakożitej a stej wonej tež hižom k temu stałej.

Prußy. Dotalny generalpostdirektor Philipsborn je wotstupił a na jeho město je wyschi postdirektor Stephan pschischoł.

W Barscheżu su so tamnischi fabrikßy dżełaczerjo spjeczili, so nochzedża dale sa dotalnu sdu dżełacz. Fabriki tam teho dla hižom psches měßaz steja, pschetož zusych dżełaczerjow do města njepuschcza a budża teho dla najskerje wojazy fabrikantam k pomozy poßłani.

Po powjesczach, kotrež su s Barzina do Barlina pschischłe, tam s Bismarkowej strowosczu saßo wjele lépje dże, tola budże wón po lékarskej radże wote wschěch napinazych dżełow khwilu sdaleny wostacz dyrbjecz.

Awstria. Hrabja Potozki hischcze pschezo se wschelakimi muzemi wschelakich narodnosczow wuradżuje, kak by so awstriske khěžorstwo srjadowako, so by so w nim wschitkim awstriskim ludam spodobako. W poßleńschim czaßu wón s Czechami radu skadowasche a běchu teho dla Dr. Rieger a Dr. Sladkowski s Prahi a Dr. Prazak s Morawy do Wina pschijeli. Wone so sda, so su tam dobry sapoczatk sczinili a so budże so na podkožku teho, schtož je so hižom sryczako, tež sbožomnje dale jednacz móz. Spomnjeni mužojo su so nětko domoj wróczili, so bychu tym, kiž s nimi w Czechach a na Morawje czěski lud wodża, wscho nusne rosestajeli a s nimi dalsche skutkowanje rosryczeli. — Hrabja Potozki w tychle dnjach do Prahi pschijédże, so by tam s Czechami dale jednał.

Sslawnemu wodżerjej czěskeho luda, Dr. Palazkemu w Prasy, kiž bě so wóndanjo s Italije domoj wrócził, pschinjesechu praższy dżełaczerjo pyschny faklowy czah. Dżełaczerjow běsche na 20,000, faklow pak a lampion psches 4000.

Franzowska. K harje, kotruž je tak mjenowany plebiszit sakożił, je nětko hischcze pschischko, so su wóndanjo człowjeka doßahnyli, kiž chzysche khěžora skónzowacz. Wón réka Beaury (praj Bori) a je něhdże 22 lét stary. Dokelž běsche pschi wójsku swoju wojersku drastu pscheczinił, běchu jeho k 6měßaczнemu jastwu wotsudżili, ale wón bu potom wobhnadżeny a smědżische dale służicz. Posdżischo sesna wón jeneho republikanszy smyßleneho człowjeka, wěsteho Gustava Flourens. Tón jeho k czeknjenju narycza a wón so teho dla do Jendżelskeje poda, hdżež so wobaj w Londonje trjechischtaj. Tam bu wotryczane, so ma so wón do Parisa pschewjesez a khěžora skónzowacz. Beaury do teho swoli a so tež bórsy do Parisa puschczi, hdżež jemu pjenjesy a bróń dachu a hewak tež někotre male bomby, kotrež so s ruku mjetacz dadża, ale hischcze wjetschu schkodu czinja, dyžli granaty.

Wschitko běsche jara skradzu pschihotowane, ale jendżelska polizia w Londonje bě tola sa tym pschischła, so franzowszy czěkanzy něschto prjódk maja, a jako běsche Beaury wotjěł, bu to do Parisa telegrafowane. Tam njemožachu pak Beaurya namakacz, dokelž mějesche tutón kóždy dżeń druhe wobydlenje, hacz jeho skónczinje jena holczka pscheradzi. Wón bu sajaty a s jeneho pißma, kotrež pschi nim namakachu, bě widżecz, so mějesche so skónzowanje khěžora 29. abo 30. haperleje popołdnju stacz. Wón je ßedmjoch człowjekow pscheradził, kotsiž su jemu pschi tutym hrosnym skutku pomhacz chzyli, a tuczi su tež wschitzy ßadżeni.

Hewak je hischcże nĕhdże 80 ludźi do jastwa wotwjedżenych. Ssu to ßobustawy skradżneho towarstwa „Internazional," ale wone ßo njesda, so ßu woni s Beauryom w żanym sjenoczeństwje byli.

Grichiska. Wot tych rubjeżnikow, kiż ßu wónbanjo nĕkotrych zusych knjeżich skónzowali, ßu grichiszy wojazy saßo schtyrjoch satsĕlili, ale wschitkich hischcże doßahnyli njeßu.

Schpaniska. W tutym kraju je pak w tym pak w tamnym měsćze kusk hary, ale po khwili ßo saßo smĕruja. Hacż a hdy tam żaneho krala dostanu, to hischcże pschezo wĕste njeje.

Druhi list na ßerbske dźĕcźi.

(Wot J. B. N.)

(Pokracźowanje)

Pohrjebanje stanje ßo w Estedtu s wulkej haru. W tych dnjach prjedy njeho rĕża, parja, warja, pjecża, so je strach. Potom, hdyż je tón morwy, wo kotrehoż jara skorźicź khwile njemĕjachu, k mĕrej donjeßeny, shromadża ßo wschitzy burja se wßy w tym żarowanskim domje a jĕdża a pija po mózhnosćzi; haj woni bjeru hischcże rżany a pschenczny khlĕb domoj. Mali ludźo seńdu ßo bjes tym w jenym druhim domje a pija piwo. Sa to dadża woni, hdyż jim nĕchtó wumrje, buram też jenoż piwo. Żony, kiż ßu teho njeboho k rowu pschewodźike, dadża ßebi sa to karanczk piwa pschinjesćz. Wscho chze ßo po tej wulkej srudobje tola saßo kusk swjeßelicź.

Tón takej wobżarowany a pocześczeny samrjety ma ßo w ßwojim rowje jara derje. Woni ßu jemu najlĕpschu drastu woblekli, haj ßu jemu do huby pjenjes tyknyli, so by „Zehrgeld" mĕł.

Sa mój czaß wumrje tam jena wobstarna burska dźówka. Wona bu po jeje poßlenej woli jara wubjernje se żidu, skotym rjeczaßom, s pjerschczenjom atd. wupyschena a do droheho duboweho kaschcża pokożena a dyrbjesche nĕtko po jeje żadanju k wobhladanju wustajena bycź. Tak chzyshe wona hischcże se ßwojim czĕłom ßo hordźicź. Ale schto ßo sta? Dla wulkeje horzoty w tych dnjach poczа czĕło bórsy bĕżecź a tak wonjecź, so s czĕłom do kaschcza khwatacź dyrbjachu a tón ßamy sawrjecź, tak krucze hacź mózno bĕ. Tak njewohlada nichtó jeje żidu a skoto.

Kwaß hotuja też jara wulkotnje. Wón traje wjazy dnjow sa ßobu. Na njón je zyka wjeß pscheproschena. Kóżdy pak drje wjazy dari, dyżli sjĕ. Na kschczisna pak njeprosha zyku wjeß, kmotrow pak bjeru wjazy hacż dżeßacź. Dokelż je tam też waschnje, so móty posdźischo k ßwojim kmótram khodża, dyrbi ßebi nan, kiż ma wjele dźĕcźi, kmótrow tych ßamych napißacź, hewak je wĕscze sabudże.

Pschi tajkich wjeßelych składnosćzach móże jedyn wulki rosdźĕl bjes Sserbami (abo też druhimi ludźimi) a Staro-Marcźenjemi widźecź. Sserbjo juskaja, spĕwaja, żortuja a sjewja na wschĕ mózne waschnje ßwoje wjeßele. Burja w Staro-Marzy ßedża s wjetscha powaźnje hromadże, każ bychu ßo bojeli, ßußod móhł sa jich ßkowami pascź, abo każ mĕli ßo hijom staracź, hdże jich dźĕcźidźĕcźi khlĕb namakaja. Ja ßym ßebi husto wulku prózu dak, jich kusk wubudźicź a sahoricź, ale podarmo; mi ßo pschezo seńdże każ jenicźkemu żehliwemu wuhlej bjes dżeßacźimi wuhaßnjenymi. (Pokracźowanje).

Ze Serbow.

S Hóska. K powjesćzi wo wóhnju, kiż je tu 25. haperleje byk, je hischcże pschistajicź, so ßu ßo tehdy też Debikez twarjenja wotpalike. Też mamy pschispomnicź, so ßo Hernaschtej tsi ßwinje spalike njeßu, ale so je ßo jenoż jene ßwinjo wopaliko.

S Makeho Czisska ßmy shonili, so je woheń, kiż je tam 25. haperleje byk, w Heschiz, wĕstemu Krellej ßkuschazym restkuble wuschok, k kotrymż wudowa Kulmanowa bydlesche, a so ßu ßo dale ßlĕdowazy żiwnosćzerjo wotpalili, mjenujzy: Nowak, Kschiż, Mĕtusch, Hajnkowa, Bartusch, Kowalz a hischcże jedyn, kotrehoż mjeno shonicź njemózachmy. Spomnjena Kulmanowa je ßo pschi wunoschowanju ßwojich smachow straschnje wopalika.

S hole. Nasch ßerbski lud je ßebi pschezo khwalbu bohabojasnosćze a pobożnosćze sakhowak a je w Sserbach stajnje to ßkowo 14. psalma pkaczko: „jeno hkupi rjeknu w ßwojej wutrobje: Bóh njeje" — ale w nĕtczischim czaßu pschibjerazeje ßwĕtneje mudrosćze a njewĕry je też bjes Sserbami tu a tam czert poczak schericź a ßo schĕricź a tak schkaracź, so druhdy daloko ßmjerdzi. W franzowskej revoluziji jako żołmy njewĕry a bjesbożnosćze ßo wyßoko sbĕhachu, ßu w Parisu zyrkwje sanknyli a nĕkajku kurwu na thrón ßadżili, jej jako bohowzy ßwĕtneje mudrosćze hołdujo. Ro'isży hólży ßu najsskerje nĕkajke podobne wotmyßlenje mĕli; pschetoż w ßwjatym póstnym czaßu, njedżelu Okuli, ßu pjecża wjeßne holzy, kotreż po starym pĕknym waschnju ßrjedż wßy póstne khĕrluschе spĕwachu, s kawkow wustorkali, so ßu spĕwarske knihi k semi slĕtake. Potom ßu kawki s piku pscherĕsali a na tym městnje, s kotrehoż bĕ ßo prjedy Boże ßkowo s duchownymi khĕrluschemi roslĕhako, tu jaßnu juchu pariczela czemnosćze zrĕli. Skerscho bych wĕrik, so ßu do hólzy nĕkajkeje żidowskeje, zyganskeje, niz pak ßerbskeje krwje. Nó, dyrbjaka-li ßo ta żadkawosćz hischcże dale plesćz, dha

chzemy tajkich schkórzow sjawnje s mjenom wumjenicz, so bychu po wschěch Sserbach snajomi byli a nasch lud wjedzak, schto ma wot tajkich njekraßnikow dochakacz, kotsiz ßu si a haniba sa zyły narod.

Jedyn woßadny,
kiz ßo tez njebudze bojecz, swoje mjeno
na prawym mescze sjawnje stajicz.

S Budyschina. Knjes Jan Czeßla, s Budyschina, kiz w Prasy lekarstwo studowasche, bu tam po khwalobnje wobstatym pruhowanju jako doctor medicinae powyscheny, a kandidat duchownstwa knjes Kalich s Lutyjez bu po khwalobnje wobstatej dißertazije na tamnischim universitecze jako doctor philosophiae pomjenowany.

S Budyschina. Knjes krajski direktor baron s Gutschmid je dla porjedzenja swojeje kipreje strowoscze sapuczował a je knjes tajny radzicel s Beust jeho sastupjenje na ßo wsak.

S Budyschina. Sa blizsche poßedzenja tudomneho pschißaznego ßuda ßu s nascheje wokolnoscze slědowazy khowni pschißazni wuloßowani, mjenujzy: kk. rycherkubler Jeremias nad Ratarjezami, rycherkublerski najemnik s Querfurth w Jaßonizy, rycherkubler se Sahr nad Webischkom, kubler a gmejnski prjódkstejer Kozor w Spytezach, pschekupz Heinza w Scherachowje, haptykar Schimmel w Budyschinje, rycherkubler s Magnus nad Drozdzianom, rycherkubler se Sommerlatt nad Małym Woßykom, rycherkubler Höckner nad Lahowom, schkleńczernik Hildebrand we Wóßlinku, rycznik Spann w Panczizach, rycherkubler s Zenker nad Ssemichowom, rycznik Höckner w Budyschinje, rycherkubler Fiedler nad Saryczom a rycherkublerski najemnik Schmuhl we Lusku.

Jako pomozni pschißazni ßu wuloßowani: kk. mescczanski radzicel Franz, koprnikar Reinhardt, gymnasialny wucer Dr. Schubart, pschekupz Preu, kubler Pětr Rencz, rycznik C. F. M. Ehrig, appellazionskoßudniski sekretar Ehrig, wyschi wucer Biehla, kubler Khezník, aßeßor s Tümpling a pjekarski mischtr Klingst, — wschitzy w Budyschinje.

Přilopk.

* W Barlinje je ßo wóndanjo wulka piwarnja wotpalika a schkoda ßo na 100,000 tl. wobliczа. Pschi tym běsche ßo bjes druhim tez 5000 centnarjow zkoda spaliko.

* W Barlinje je nětko 18 konjazych resnikow a ßu tuczi w sandzenym lěcze 4026 koni sarěsali, kotrychz mjaßo ßu ludzo kupili a sjědli.

* W Lichteneggu w Schtajerskej wóndanjo dwaj prosscherjej w jenej brozni pschenozowaschtaj. Wonaj staj tam najskerje tobak kurikoj; pschetoz w nozy ßo brozeń wotpali a běschtaj ßo pschi tym wobaj prosscherjej spalikoj.

* Lipska maßa je ßo derje dosez sapoczała, woßebje je ßo koza derje pschedawała, tak so budza drje póduſche trochu drozſche. Ssukno mějesche tez dobry wotběrk.

* Lotterijowi kollekteurojo s poßlenim czehnjenjom nětczischeje sakskeje lotterije prawje spokojni njejßu, pschetoz wulki lóß wot 150,000 toler bu hizom na tseczim dnju jako sandzenu póndzelu czehnjeny a je na czo. 78448 panyk.

* W Barlinje bu wóndanjo jena holczka, dzowka kscheszijanskich starschich, kschczena, kotraz bě hizom 19 lět stara. Kmótsja běchu pruski kral, polny marschal Wrangel, Dr. Strousberg atd.

* W sapoczatku tuteho tydzenja je w hornoschtajerskich horach khětro wjele sněha napadało; tez w Tyrolu poßleni dzeń haperleje nowy sněh pschinjeße.

* Na jenej jendzelskej zelesnizy sta ßo wondanjo to njesboze, so 11lětna dzowka jeneho wyschka pschi spěschnym jědzenju czaha s wosa won pany a ßo sarasy, dokelz schafnar durje twjerdze doscz saczinik njeběsche. Tón schafnar ßebi tuto njesboze tak k wutrobje wsa, so ßo nasajtra satsěli, sawostajschi zonu a dwě dzěsczi.

* Na morju njedaloko Pole dachu ßo 17. haperleje někotsi knjeza na jenym czołmje pschewjesczi, jako njejapzy zylny wětr ducz pocza a czołm powali, tak so wschitzy do wody panychu. Pjeczo wot nich dzerzachu ßo tak dołho czołma, hacz pomoz pschińdze, pjata pak, a to holczka, kiz bě se swojim nawozenju a se starschimaj tez w tym czołmje była, poczinasche ßo nurjecz a sczahny nawozenju, kiz chzysche ju wnmóz, ßobu do hłubiny, so ßo wobaj tepischtaj.

* Wot 30. junija 1868 hacz do 30. junija 1869 je ßo do sjenoczenych krajow amerikanskeje unije 325,569 czlowjekow pschesydliko.

S zyła je wot lěta 1820 hacz dotal 7 millionow ludzi s Europy do Ameriki wuczahnyło.

* Petroleum ßo jako kraßny srědk pschemole a wschelake druhe pschekaßanzy (insekty) khwali. Tez te swerjatka, kiz ßu na drapje wina, jón snjesez njemoza.

* Lěkar Dr. Heinigke je ßo s Glauchawa do Lipska pschesydlił, hdzez je jeho homöopathiske khowne towarstwo sa dozenta (professora) pschi homöopathiskej lěkarni postajiło. — Do tuteje lěkarnje w lěcze 1869 nědze 4000 khorych pschińdze, wot kotrychz je jenoz 9 wumrjeło.

Pschi tutej skkadnosczi ßo na to dopomnichmy, so je najbole wuwołany homöopathiski lěkar, mjenujzy Dr. Lutza w Köthenje, psched někotrym czaßom wumrjeł.

* W Budyschinje swjeczesche w tychle dnjach tkalski mischtr Ch. G. Fiebiger swój 50lětny męschczanski jubileum a dostachu ßo jemu pschi tym wschelake czesczje a sbozopschecza.

Kak Hans Depla a Mots Tunka

rozom wotřitaj a ludźi pódla škrějetaj.

* * *

* * *

Hans Depla. We Wulkich Schparach ßebi tola prawje prózu dawaja, ſo bychu tam ſkoro wſcho měli, ſchtoż we wulkich měſtach maja.

Mots Tunka. Schto dha pak ſ twojimi ßkowami měniſch?

H. D. Nó wóndanjo je tam jedyn moleŕ dźěkacź počžak.

M. T. Hlej wſchak tola! Ale ſchto dha je tam molowak.

H. D. Wón je ßwojemu ßußodej, jako tón doma njeběſche, wokna pěknje wobmolowak.

M. T. Dha drje je ßo jemu tón ßußod ja to rjenje dźakowak?

H. D. Ně, to ßo ſtako njeje.

M. T. Ale cžoho dla dha niż?

H. D. Wón měnjeſche, ſo ta barba trochu jara hroſnje ßmjerdźeſche.

Ssyn ſprawnych ſtarſchich, kotryż chze **pjekarſtwo** nawuknycź, może měſto dóſtacź pola pjekarſkeho miſchtra Herzoga na mjaßowym torhoſchcźu w Budſchinje.

Na ryczerkuble w Schczeńzy pola Rakez je hiſchcźe tójſchto kop 1zolowſkich a 1¼zolowſkich ßuchich khójnowych deſkow tunjo na pſchedań.

Dwaj **krawſkaj** namakataj pſchi dobrej ſdźi trajaze dźěło pola

E. Purſche na Židowje cžo. 145.

---

10 toleŕ myta

dóſtanje tón ßamy, kotryż mi teho, kiż je tajke hanibne powědanje pſcheczíwo mojej żonje wunjeßł, tak powjedże ſo móhł jeho pſched ßud żadacź. Pſcheczíwo kóždemu pak, kiż tajku pſchißłodnu, njekniczomnu kžu dale rospſchěſczěra a poweda, dam ja ßudniſzy ſakroczicź.

Hodan Blaſius, w Bukezach.

Někotre mkode holczki ſe wßow, kiż chzedża ſchicź nawuknycź, moża pola jeneje wudowy jědź a wobydlenje dóſtacź. Wſcho dalſche je ſhonicź we wudawarni Sserb. Nowinow.

Jena **ródna holza**, je=li możno ſe wßy, na **Jana** pola podpißaneho ßłużbu dóſtanje.

Guſtav Voigt
na Hoſchiz haßy cžo. 697.

Najlěpſchi **Portland=Cement**,
„ paleny **gyps**,
warjeny **lanowolijowy firniß**,
ßuche a rybowane barby,
kopalowy a bernſteinowy lak,
němſki a franz. terpentinowy wolij
porucża najtuniſcho **C. A. Wehla**
na mjaßowym torhoſchcźu cžo. 40.

Jeneho wucżomnika pyta nětko abo też poſdźiſcho **A. Eckſtein**, ſchewſki miſchtr
na żitnych wikach.

---

6 kop rżanych woklepow ma na pſchedań Pětr Schandel w Skanezach pola Woſporka.

Kedźbu!
Jutſje njedźelu **kulenje wo kolbaſſy** w Koprzach.

Sswój najlěpje wuhotowany
magazin muskeje a hólczazeje drasty
porucza k dobroczíwemu wobkedzbowanju
P. Baruch na žitnych wikach.

Porjadne wotpoßłanje łódźow s Bremena
do
Newyorka, Baltimora a Philadelphije.

Dwójzy sa tydźeń, ßrjedu a ßobotu
psches snate spěschne bremske parołódźne towarstwa „Norddeutsche Lloyd."

Dwójzy sa měßaz, 3. a 17. kożdeho měßaza,
psches rjane, spěschnjejěsdźaze, tsimastowe bremenske płachtowe łódźe.

Nasymu a nalěto porjadne wotpołanje
do New-Orleansa a Galvestona, a nalěto do Quebeca.

Spěschne wobstaranje, dobra a bohata jědź, kaž tež tunje pschewjesne płaczisny. Bližsche wukasowanje psches mje abo psches mojich knjesow agentow: w Budyschinje knjes **M. A. Flanderka.**

Carl Joh. Klingenberg,
konzessionirowany łódźny expedient.

Hischcze žadyn ßrědk

njeje ßo psche khorhoscze dychazych organow jako psche kaschel, psche wobcźežnoscze brósta, schije a płuzow tak wulzyschnje jara hojazy wopokasał, kaž **běły bróstsyrop H. Leopolda & Co. we Wrotßławju.** Tón ßamy ma w bleschach po 6, 11 a 20 nßl. saßo na pschedań

A. B. Pannach w Budyschinje.

Wubjerny twarski kalk we wosach po 50 korzach sa 30 tl.
„ hnójny kalk „ „ „ 50 „ „ 25 tl.
wobstara na sapłaczenje pschi dostaczu
Na dwornischczu w Budyschinje.
Heinr. Jul. Lincka.

Khěža czo. 5 w Sarycžu je se sahrodu se ßwobodneje ruki na pschedań.

Žiwnoscź czo. 2 w Schczenzy, k kotrejž kórz pola a łuki a tež kórz tórfnischcza ßłuscha, je wotemrjecza dla tunjo na pschedań a móže ßo hnydom wobczahnycz.

Epileptiske widlischcza
(padazu khoroscz)

sahoji listnje specialny lěkař sa epilesiju doktor O. Killisch w Barlinje, nětko: Louisenstraße 45. — Hižom psches sto sahojenych.

Drjewowa aukzia.

Póndźelu 9. měje t. l. budźa ßo w husczanskim ryczerkubleřskim lěßu a to we wotdźělenjach „husczanske drjewo, nowy keřchow a dubowe keřki," w jenym drjewnischczu a se sestajaneho ßucheho drjewa, nałamaneho a wulěßowaneho drjewa:

½ kloftra	¾ łohczowskich	twjerdych schczěpow,	
9 kloftrow	„	„	mjehkich „
1 ½ kloftra	„	„	twjerdych kliplow,
38 kloftrow	„	„	twjerdych „
10 kop	„	„	twjerdych walczkow a
115 „	„	„	mjehkich walczkow

pod wuměnjenjom na ßadźenja sa hotowe pjenjesy na pscheßadźowanje pschedawacz.

Aukzia sapocznje ßo dopołdnja w 9 hodźinach we wotdźělenju nowy kerchow pschi husczansko-nowoměschczanskej drósy.

Hrabinske Schall-Riaucourske hajniske sarjadnistwo w Huszy.

Hugo Opelt.

Wowcze kožane fale

ma we wulkim wubjerku na pschedań
H. Dietrich w Porschizach.

Magdeburgske krupobicze sawěsczaze towarstwo,

Sakładny kapital: Tsi milliony toleř,

w 6000 akzijach, s kotrychž je hacž dotal 30001 wudatych,

sawěsczuje semske wupłody wschitkich družinow **psche krupobicze po twjerdych prämijach. Dopłaczowanja ženje žane njejšu. Sarunanja** šo **najposdžischo sa měšaz** po jich postajenju **połne** wupłacza; sa **sprawne dopjelnjenje tuteje pschišłuschnoscze** šo psches wobschěrne skutkowanje a psches **sakładny kapital** towarstwa rukuje.

Wot jeho schěšnaczelětneho **wobstacza** je towarstwo 95,387 sawěsczenjow wobsankło a 5,803,063 toleř sarunanjow sapłaczilo. Sawěsczeńska **summa w lěcze** 1869 wunješe 56,624,265 toleř.

Podpišani agentojo sawěsczeńske namjety rad horjebjeru a budza wscho druhe wukasanje rad dawacz:

w Budyschinje: **Heinrich Meisel;**
w Panczizach: **Bernh. Berger;**
w Biskopizach: **Carl Böhmer;**
w Schěrachowje: **Ferdinand Pech;**
w Lubiju **Eduard Kohlmann** a **Paul Graf** jun.;
w Nowosalzu: **Ludwig Müller;**
w Großschönawje: **J. F. Wenzel.**

Aachenske a mnichowske woheń sawěsczaze towarstwo.

Wobstatk dźěłow towarstwa sposnaje šo se šlědowazych wuskutkowanjow wobsankazeho sliczbowanja sa ěto 1869:

Sakładny kapital	tl.	3,000,000. —
Dokhody na prämijach a dani sa 1869 (s wuwsaczom prämijow sa posdnische lěta)	„	1,817,690. 10
Prämijowe reservy	„	2,930,625. 6
	tl.	7,748,316. 16
Płaczazych sawěsczenjow pschi kónzu lěta 1869	„	1,064,301,752. —

W Budyschinje, 1. meje 1870.

M. A. Flanderka,
agent towarstwa.

Originalna blescha po 10 nßl. — **Dr. med. Kochowy** — Originalna blescha po 10 nßl.

universalny magenbitter,

kotryž je s najstrowschich selow pschihotowany, može šo jako wošebny polažazy šrědk psche **žałdkowu šłabosczi**, psche **njeappetitnoscz**, psche **šłabe pschetałacze** a s n jeho **nastawaze czerpjenja delneho žiwota** poruczecz, a je wón hižom psches wjele wopišmow pschiposnaty.

Wot tuteho universalneho magenbittera maja skład w bleschach po 10 nßl. w **Budyschinje** knjes Rud. Hölzer, w **Lubiju** knjes Reinhold Reiß, w **Nowosalzu** knjes Richard Bamberg, w **Kamjeńzu** knjes Herm. Kästner, w **Wjernarjezach** knjes Carl Aug. Lehmdt a w **Klukschu** knjes Ernst Postel.

We Wyšokej pola Rakez je jena žiwnoscz s 29 jutrami (morgenami) ležomnosczow se šwobodneje ruki na pschedań a je wscho dalsche shonicz pola wobšedzerja J. Rokota tam.

Dwaj **krawskaj** možetaj pschi dobrej sdži trajaze dźěło **dostacz** psched garbarskimi wrotami czo. 390.

J. Schołta (Schulze).

Dobre běruy (deple) šu na knježim dworje w Schczeńzy na pschedań.

Psches spodžiwnu móz

je s najlěpschich selow pschihotowany a wot wjele lěkarskich autoritätow poruczeny

Dr. med. Hoffmanowy

běły selowy bróstsyrop

hižom wot dołheho czaša bjes ludžimi snajomy a ma šo teho dla pschi kaschelu, torhatym kaschelu, bolnju na broscze a w schiji na najlěpje poruczecz.

Wot tuteho seloweho syropa maja skład a pschedawaja jón w bleschach po 1 tl., 15 nßl. a 7½ nßl.

W **Budyschinje** knjes Rud. Hölzer a knjes Wilh. Jacob; w **Lubiju** knjes Reinhold Reiß; w **Schěrachowje** knjes Ferd. Pech; w **Rakezach** knjes G. H. Dobritz; w **Klukschu** knjes Ernst Postel; w **Nowosalzu** knjes Rich. Bamberg; w **Kamjeńzu** knjes Hermann Kästner a we **Wosporku** knjes J. G. Pötzschka.

Wschitke družiny molerskich a murjeřskich barbow šuchich a we woliju, jašny derje skhnyjazy **lanowolijowy firniš**, franz. a němski **terpentinowy wolij**, wschelake družiny **klija, lakirarskich, wolijobarbnych, moleřskich a signirskich pinslow** we wschěch numerach, jendželski **naxosschmiergel, schmierglowu** a **klepanokamjeńtu papjeru** we wschěch numerach porucza po tunich płaczisnach

J. G. F. Nieckſch.

Dokelž ßym jenož khorowatoscze dla moje wjelesnate korczmarstwo wot dzenßnischeho dnja pschenajał, dha tež mi luby a czesczeny **ßerbski publikum** s tutym najpodwolnischo proschu, dowěrjenje, tutemu korczmarstwu hižom psches 50 lět dobroczíwje spožczene, tež na mojeho knjesa najeńka pschepołožicz, pschetož wón budže ßo wěscze prózowacz, so by wschitko k spokojnosczi a na zyle dobre waschnje wobstarał a dale wjedł.

S poczesczowanjom **E. Schubardt.**

Na horejsche dziwajo dawam **czesczenym Sserbam** to ßlubjenje, so budu ßebi wschu prózu dawacz, mi **jich** spokojnoscz dobycz, s tym pschispomnjenjom, so moje korczmarstwo na porjadne waschnje pod firmu

Schubardt's Gastwirthschaft

dale powjedu.

W Budyschinje, 1. meje 1870.

S poczesczowanjom

T. Marhold.

Krajnostawski bank.

K 31. decembra 1877 pari wupłaczomne

hornołužiske 4½ procentske sastawne listy

ßo wot nětk w kruchach po 500 tl. a 100 tl. na bankowym blidze per Cassa saßo pschedawaja.

W Budyschinje, 21. měrza 1870.

Krajnostawski bank.
s Löben.

Schijaze maschiny.

Skład ßławnych a najlěpschich
amerikanskich schijazych maschinow
wot **Grover & Baker** w **Newyorku**
ma nětko
w **Draždzanach,**
8 Wilsdruffer Straße 8 (Hotel de Russie)

Hermann Manasse.

Ssuchu brunizu

po dobrosczi najlěpschu **hłubokoležazu** s **małosubrniczanskich** a **wukranczanskich** podkopkow pschedawa akziske towarstwo

Lusatia

wulkokruchatu brunizu,	kórz	po	5 nßl.
ßrěnju	=	=	= 4 —
knorple	=	=	= 2½ —
ßypansku	=	=	= 1½ —.

Měra je najwjetscha bje= wschitkimi tudomnymi podkopkami. Lodowanje ßo spěschnje stanje. Wschitke pucze ßu spodobne a w najlěpschim rjedze. Skasanja brunizy s fóru po kóždej dzělbje wobstara sarjadnistwo podkopkow.

W Małej Subrniczzy a Wukranczizach w haperleji 1870.

J. Roolf.

Jedyn kmany nježenjeny wulki wotroczk, kotryž tež gratdzěłanje móže, kaž tež jena porjadna skótna hosposa ßo k ßw. Janej pytataj na knježi dwór we Wyßokej pola Rakez.

Wossjewjenje.

Jene kubło njedaloko Budyschina w najpłódnischej krajinje, kotrež

20	akrow	184	prutow	s 300,94	d. j. pola,
8	„	79	„	„ 93,62	„ „ łuki,
6	„	246	„	„ 14,89	„ „ keŕkow

wopschija, s rožku, pscheńzu, jeczmjenjom, dzeczelom, wowßom wobßyte a s běrnami wobßadzane, ma se wschitkim morwym a žiwym inventarom sa spodobnu płaczisnu hnydom na pschedań

particulier **Martschinck** w Budyschinje.

Rigaske lane ßymjeńte ßymjo w tunach
ma podpißany najtunischo na pschedań. Wón tež

wowß

stajnje po najwyschej płaczisnje kupuje.

Žitna pschekupniza
Otto Wollmann.

Ssucha bruniza

wschěch družinow je w Małej Subrniczzy pola Huczíny saßo po starej płaczisnje dostacz.

A. Pötschka.

Dziwoczanske ßerbske ev. luth. missionske towarstwo směje jutsje popołdnju w tsjóch shromadzisnu.

Pětr Młónk.

Konzert w Jeńkezach

njedzelu 7. meje. Sapoczatk popołdnju w 4 hodzinach. Po konzercze **reje**, na czož najpodwolnischo pscheproschuje

Rostok.

Nakładnik: J. E. Smoleŕ. Cišć L. A. Donnerhaka w Budyšinje.

Čisło 19. — 14. meje. — 1870.

Serbske Nowiny.

Za nawěštki, žiž maja so w wudawarni Serb. Nowin. při bohatych wrotach wotedać, płaći so wot rynčka 1 nsl.

Zamolwity redaktor a wudawar
J. E. Smoleŕ.

Kóžde čisło płaći 6 np. Štwórtlětna předpłata pola wudawarja 66 np. a na kral. saks. pósće 7½ nsl.

Wopschijecze: Najnowsche. — Swětne podawki. — List. — Ze Serbow: Z Kulowa. Se Semiz. S HuczinY. S Ketliz. S Mužakowa. S Lejna pola Wojerez. S Budestez. S Barta. S Budyschina. — Pschilopk. — Hans Depla a Mots Tunka — Nawěschtnik.

Płaćizna žitow a produktow w Budyšinje.

7. meje 1870.

Dowoz: 5825 kórcow.	Płaćizna w přerězku na wikach, wyšša.			nižša.			na bursy, najwyšša			najniža.		
	tl.	nšl	np.	tl.	nšl	np.	tl.	nšl	np.	tl.	nšl	np.
Pschenża	5	25	—	5	5	—	6	5	—	5	17	5
Rožka	4	2	5	3	25	—	4	5	—	4	2	5
Jećmjeń	3	2	5	3	—	—	3	5	—	3	—	—
Wowß	2	5	—	2	—	—	2	5	—	2	2	5
Hróch	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Woka	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Raps	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Jahły	7	15	—	7	10	—	—	—	—	—	—	—
Hejduschka	5	10	—	5	5	—	—	—	—	—	—	—
Kana butry	—	22	5	—	20	—	—	—	—	—	—	—
Kopaßłomy	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Zent. žyna	1	5	—	—	26	—	—	—	—	—	—	—
Lane žymjo	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—

Pjenježna płaćizna.

W Lipsku, 12. meje. 1 Louisd'or 5 toler 17 nšl. 6½ np., 1 połnowažazy cjerwjeny słoty abo dukat 3 tl. 6 nšl. 5⅝ np.; winske bankowki 82¼ (16 nšl. 4½ np.)

Čzahi sakskoschlesynskeje želesnizy s Budyschina.

Do Draždżan: Rano 7 hodźinow — minutow*; dopołdnja 9 h. 5 m.; pschipołnju 1 h. — m.*; popołnju 4 h. 10 m.*; wječor 8 h. 20 m.*; w nozy 2 h. 40 m.**. 4 h. — m.

Do Shorjelza: rano 7 h. 50 m.*; dopołnja 10 h. 50 m.*; popołnju 3 h. 20 m.†; wječor 6 h. 50 m.*; wječor 9 h. 35 m.; w nozy 12 h. 35 m.; 1 h. 45 m.**

*) Pschisanknjenje wot a se Žitawy a Liberza (Reichenberga.)
†) Pschisankjenje do Žitawy.

Pschispomnjenje. Čzahaj se znamjeschkom ** bjes Draždżanami a Shorjelzom jenož w Budyschinje a Lubiju sastawataj. Wonaj mataj jenož wosy prěnjeje a druheje klaßy a ma žo sa billet ¼ wjazy płaćicz; dźeńske billety pschi nimaj njepłacza.

Spiritus płaczesche wczera w Barlinje.

15 tl. 25 nšl. a 15 tl. 10 nšl.

pschenża 61—70 tl., rožka 40—49 tl.,

(to je: sa 25 pruskich kórzow.)

rěpikowy wolij (njeczischczeny) 16 tl. — nšl.

(Czischczeny, kaž žo w Budyschinje pschedawa stajnje něhdże 1⅛ tl. drohschi.)

Najnowsche.

Triest, 10. meje. Dženża wječor w 6 hodźinach mějachmy tudy lohke žołmojte semjerženje.

Paris, 11. meje. Wczera wječor běchu saßo někotre sběžki. Na haßy de Fontaine a St. Maur spytachu sběžkarjo barrikady twaricz, kotrež buchu wot wojakow bórsy dobyte. Dwaj sběžkarjej buschtaj czežko ranjenaj. Kavaleria wuczischczi torhoschczo psched kasernu Château d' Eau. Wschitke druhe dźele města běchu smerne.

Paris, 12. meje. Wczera žo s nowa ludźo shromadźowachu, buchu pak bórsy rosehnaczi. Barrikady žo zane njetwarjachu a wo połnozy bě wschudźom wscho czicho.

London, 10. meje. Rada tudomneje bursy je wobsankuyła, so žo na londonskej bursy s awstriskimi krajnymi dołžnymi papjerami wjazy sjawnje wikowacz njeszmě, dokelž awstriske knježerstwo žwojim dołžnikam žłowo dźerżało njeje, ale je jim wjele wjazy schkody naczinło.

Łužičan čo. 5 je wušoł

a wopřija: 1) Rana. Spěw wot Radyserba. 2) Serbowka. Historiska novella. Zeserbšćił K. A. Fiedleŕ. (Pokračowanje.) 3) Mathildcy. Spěw wot K. Pětrowiča. 4) Njezaprahnjace bohatstwo rostlinow žiwostnych a přemysłowskich. Wot Rostoka. 5) Naléćo. Spěw wot Nyčki. 6) Je běły abo čorny khofej strowši? Wot Mučinka. 7) Z Budyšina a z Łužicy. Podawa K. A. Fiedleŕ. 8) Słowjanski rozhlad. Wot J. E. Smolerja.

twaricz ſpytowali. Ale wójſko je tych njemĕrnikow bjes wſcheho krejpſchelecza roſehnało.

Schtoż teho cžłowjeka naſtupa, kotryż je khĕžora ſkónzowacz chcył, dha drje wón ſ tymi, kiž ſ nim dżerżachu, bórſy pſched ßud pſchindże.

Rußowſka. Wóndanjo ßu ßo w Petersburgu rubjeżnizy do wobydlenja wojerſkeho radżiczela pſchi awſtriſkim poßłanſtwje nutſkamali a tam wſchelake drohe wĕzy wſali. Pſchi tym ßu woni ſpomnjeneho radżiczela, prynza Ludwiga Arenbergſkeho, ſadajili. — Dweju cžłowjekow, kiž ſtaj to wobeſchkoj, ßu bórſy wußlĕdżili a ßadżili, a wonaj ſtaj pjecza hižom k wſchemu ſtakoj.

Druhi liſt na ßerbſke dżĕcži.

(Wot J. B. N.)

(Skuczenje.)

Pſchi wjeßelych, ſrudnych a wſchelakich druhich ſkładnoſczach maja tamniſchi burja wjele pſchiwĕry, a pſchindu w tym ſe Sserbami pſches jene. Ja móhł wam wo tym wjele powjedacz; njech pak je ſ jenym podawkom doſcz.

Wo wßy Hundisburgu pſchi Neuhaldenslebenje bĕſche mudry pſcheklepany mnż ſ mjenom Batſch. Tón móżeſche bjes druhimi khumſchtami tez paducha do teho doma, hdżez bĕ kranył, ſaßo pſchiwjeſcz. Nĕtko bu bur w jenej wßy tam wobkranjeny; wón wobroczi ßo na Batſcha a tón ßlubi, paducha na ßwĕtko pſchinjeſcz. Pſchi tym pak wobhonjowaſche ßo da leßne waſchnje, na koho drje teho dla tukaju, kak wulki tón je, kak ßo draſtzi a. t. d. Potom poſtaji wón jedyn wjeczor, na kotrymż pſchincz chze a jim paduha pokaſacz. Wón ſtupi do jſtwy ſ wulkimi knihami a pocza ſ nich czitacz. Dokho njetrajeſche a paduch pſchilĕſe; wón dżĕſche nĕkotre raſy po jſtwje wokoło a ſaßo won. Bur pak wjedżeſche nĕtko wĕſcze, ſchtó je jeho wobkranył. Ale wón poſdżiſcho k wulkemu mjerſanju ſhoni, kak je jeho Batſch ſa nóß wodżił. Pſchede wßu bĕſche wĕtrnik, a wĕtrnikaŕ bĕſche widżał, ſo tam dwaj tajkej nĕkajkej khadlaj nimo lĕſetaj, bĕſche ſkradżu ſa nimaj ſchoł a wothladał, kak jedyn wot njeju pola teho bura nuts dżĕſche bjes tym ſo tón druhi pod wokknami ſtejo woſta a potom tez do khĕże dżĕſche a po jſtwje wokoło khodżeſche. Tak bĕſche Batſch ßwojeho paducha ſ Hundisburga ßobu pſchiwedł.

Praſcheczeli ßo, kak je ßo mi w Eſtecze lubiło, dha wotmolwju wam: jara derje. Woßebje dżĕczi w ſchuli ßu mje pſches ßwoje ßwĕrne a pilne wukńenja ſwjeßelale. Ja chcych tez tam woſtacz a bĕch ßebi hižom na kerchowje mĕſtaſchko wuhladał, hdżez mje ras pohrjebarz mĕli, — ale Bóh wobroczi mój pucz hinak.

Skónczńje chcu wam prajicz, ſo je tez w Staro-Marzy wjele wßow ſe ßerbſkimi mjenami, n. pſch. Weteritz, Wieglitz, Schäplitz, Miſte, Kremkau, Berkau, Kerkau atd.

Kajke bitwy ßu tudy bjes Nĕmzami a Sserbami byke, a kak bu tónle kruch kraja ſapoczatk pruſkeho kraleſtwa, móżecze wy wot waſchich knjeſow wuczerjow ſhonicz.

A nĕtko budżcze mi wſchitzy w bożemje.

Waſch ſtary pſchecżel a krajan

J. B. N.

Ze Serbow.

Katholſki Poſeł piſche:

„Z Kulowa. Lĕtuſche jutry wotdżerżachu ſo we naſchej farſkej cyrkwi jara ſwjatoczńje. Boži row z wuſtajenym bożim cžĕłom bu wot wulkeje mnohoſcze pobożnoho ludu wo dnjo a w nocy wopytowany; tez z cuzby ſo jich wjele pola nas zeńdże, zo bychu we ſpowjednym ſtole a pſchi bożim woltarju ſwoje jutry ſwjeczili. Jutrowńczku po dopołdniſchich bożich ſłużbach zhromadżichu ſo woſadni kſchiżerjo (jich bĕ 134) na torhoſchczu naſchoho mĕſtacżka a potomhacz pſchi cyrkwinych durjach z ruki fararja ſwjaty jutrowny kſchiż doſtali bĕchu, podachu ſo we rjanym proceſſionje na wuhotowanych konjoch a ſerbſke khĕrluſche ſpĕwajo do Ralbic. Kſchiżerjo z ralbicżanſkeje woſady (jich bĕ 70) pſchińdżechu k nam popołdnju k napoł dwĕmaj. Jich wjedżeſche knjez Mikławſch Cžornak z Ralbic, kotryż lĕtſa ſwój 50lĕtny jubilej hako kſchiżeŕ ſwjeczeſche. Pjeczdżeſat lĕt dokho je wón kóżde lĕto a bjez pſchetorhnjenja z jutrownym kſchiżom z Ralbic do Kulowa rajtował. Pſchi wulkich cyrkwinych durjach, kiž z pletwu wobwĕſchane bĕchu, powita knjeza jubilara naſch faraŕ z dwĕmaj duchownymaj a dżerżeſche krótku ſerbſku ryczż, we kotrejż wón cżeſnomu jubilarej zbożo pſchejeſche a lubym ſerbſkim bratram z ralbicżanſkeje woſady, kiž knjeza jubilara pſchewodżachu a kiž po khwalobnym waſchnju prĕdownikow k cżeſczi horjeſtanjenoho zbóżnikaze ſwjatym jutrownym kſchiżom naſch boži dom wopytaju, wutrobny dżak prajeſche. Na to poda faraŕ knjezej jubilarej złotu nuchawku a złoty wĕnc z cżerwjenym banczikom, na kotrohoż kónczkomaj złoty kſchiż a napiſmo: „Jutry 1820—1870“ cżiſchczanej bĕſchtej, z tej próſtwu, zo chcył wón tole wopomnjenczko pſchiwzacz hako ſnadne znamjo naſcheje luboſcze a naſchoho cżeſczowanja. Knjez jubilar bĕſche jara hnuty a ſylzy ſo jomu z woczow ronjachu. My pak jomu klinczate „Sława!“ pſchiwołamy a proſymy Boha, zo by joho żohnował z hnadu, z dobrej ſtrowotu a ze zbożownej ſtarobu, tak, zo móhł wón hiſchcze wjele kraſnych lĕt hako kſchiżeŕ a luby pſchecżel ze ſwojimi ſobukrajanami k nam pſchińcz.“

Dale ſeſnajemy ſ njeho, ſo je ßo k. J. Buk, dwórſki kaplan a progymnaſialny direktor w Drażdżanach 25. haperleje do Roma podał a chze na ßwjatki ſaßo domoj pſchińcz. — Po khwalobnje wobſtatym pruhowanju je

Saksa. W kralowskim lěžu pola Stolpnja počza so 1. meje pschipołdnju palicz. Wohoń je tam něschto 15 hacz 20lětneho drjewa sahubił a psches to na 400 toler schkody nadźinił.

W Marienbergu je so 2. meje 20lětny leutnant Wolf s Wolfersdorff na to waschnje satsělił, so so njekedźbnje s revolverom (6rokatej pistoliju) parasche.

W jenych kerkach blisko Draždźan namakachu 5. meje cžěko oberpionniera Heringa s Königsteina, swotkal bě hižom psched schtyrjomi njedźelemi stradźu woteschoł. Wón bě so swojej tsělbu satsělił.

Kubler Müller s Zehmena chzyschе 5. meje wjeczor pola stazije w Gaschwitzu psches želesnizu hicz, so by so do swojeho wosa zbynył. Ale w tym samym wokomiknjenju sta so, so s druheje strony, na kotruž Müller žaneje kedźby njemějesche, chemnitzski cžah pschijědże, jeho podtorhny a pschejědże, tak so bě wón na měsce morwy.

Tón samy dźeń wotpali so Kitzez kubło w Portitzu pola Chemnitza a so pschi tej skkadnosczi też 5 kruwow, 2 swini, 6 kaczkow a 35 kur spali.

Genuesiska wójwodka (prynzesbyna dźowka krala Jana) je 9. měje, s Mnichowa pschischedschi, k swojimaj wyšokimaj starschimaj na hrod Jahnishausen pschijeła. — Prynzesbyna Amalia je so do Wiesbadena podała. — Kral a kralowa so 17. meje s Jahnishausena do Pilniz pscheszydlikaj, hdźež swudowjena pruska kralowa a awstriska arzywójwodka Sofia na wopytanje pschijědźetej.

Minister prawdy Dr. Schneider je so dla porjedźenja swojeje kipreje strowosczе na někotre njedźele do kupjel podał.

Pruski. Zkonski parlament je swoje dźěła skóncził, ale niz k spodobanju naschich hospodow, pschetož wón je wulki dawk na khosej pokożił, tak so budźemy sa punt khoseja kroschik wjazy płaczicz dyrbjecz.

Te nowe tsělby, zündnadelgewehr pomjenowane, budźa saso pschedźěkane, tak so budże so w tym cžasu, hdźež so nětko 5 krócz s nich wutsěli, pschichodnje 8 krócz wutsělicz móz. Patrony budźa wo tsecžinu lożsche. Ale tuto pschedźěkanje budże něhdże 2 mill. toler khoschtowacz.

Kral je dwórskemu marschalej prynza Jurja, knjesej s Tschirschky a Bögendorf pruski krónski rjad 2. klasy spożcził.

Se strowosczu hrabje Bismarka so polěpschuje, ale jara pomału, tak so so hischcze prajicz njehodźi, hdy so wón do Barlina wróczi.

Awstria. Wot khěžora je baron Holzgethan sa ministra finanzow, baron Petrino sa ministra ratarstwa a barona Widmann sa ministra wójny pomjenowany. S tutymi knjezimi je drje nowe ministerstwo nimale we wschěch jeho wotdźělenjach wobsadżene, ale ministerstwo samo pschezo hischcze tajke njeje, kajkež by po prawym byez dyrbjało, so by so wschitkim awstriskim ludam lubicz mohło. Duz budźa so w tutym ministerstwje potom, hdyž smeje hrabja Potozki wscho wujednane, s nowa pscheměnjenja stacz dyrbjecz.

Hrabja Potozki w tu khwilu hischcze pschezo se wschelakimi muzemi wschelakich awstriskich ludow muradźuje, kak by so Awstria k spodobnosczi wschěch swojich wobydlerjow srjadowało. W tychle dnjach bě wón w tajkim nastupanju też někotrych wosebnych Polakow a jeneho Makorussa s Galizije do Wina powołał, so by s nimi radu skłodował.

Bjes tym je hrabja Potozki, kiž je, kaž je snate, nětko ministerpschedsyda winskeho ministerstwa, w Czechach maku krocžel k lěpschemu sczinik. Wón je mjenujzy dotalneho naměstnika baron Kollera, kiž s Czechami žałosnje sakhadżesche, se skužby puschcził a na jeho město wjercha Dittrichstein-Mensdorffa postajił. Tak mjenowany naměstnik je po prawym khěžorowy sastupnik a po tajkim najwyscha wyschnosczе w kraju. W posledńschim cžasu dostachu tole město najbole zusnizy, kotsiž Czechow hidżachu; nowy naměstnik je pak czěski semjan a wón je, hacz runje ma němske mjeno, tola pschecžiwo Czechам dosczе pschecželniwje smysleny.

Hrabja Potozki pjecza 16. meje do Prahi pschijědże a s nim jedyn wodźer galizyskich Polakow, Dr. Ssmolka, so byschtaj tam dale s czěskimi ludwodźerjemi radu skkadowałoj.

Württembergska. W tudomnym hłownym měsce Stuttgarcze wumrje 9. meje rano prynz Bjedrich, kralowy bratr, kotryž by po prawym po smjerczi nětczischeho krala s kralom byk, dokelž tón zanych dźěczi nima.

Franzowska. Tak mjenowany plebiszit, kotryž so sandźenu njedźelu po zykej Franzowskej wotdźerza, je pokasał, so ma khěžor Napoleon bjes Franzowsami pschezo hischcze wjazy pschecželow, hacz sebi ludźo mysla. Mjenujzy Napoleon je w nowischim cžasu s pschihłosowanjom franzowskeje prěnjeje a druheje komory wschelake pscheměnjenja w dotalnej krajnej konstituziji sczinik a hacz runje by to doźahało, so stej wobej komorje s tym spokojom, dha je Napoleon tola hischcze teho měnjenja byk, so by też lud tu wěz sa dobre sposnak. Tajke ludowe wothłosowanje mjenuje so plebiszit. Tola njewotdadża wschitzy Franzowsojo swój hłós, ale jenoz czi, kiž maja prawo, sapołkanza do franzowskeho sejma wuswolicz abo so do sejma wuswolicz dacz.

Sa te pscheměnjenja w franzowskej konstituziji je nětko psches 7 millionow wuswolerjow hłosowało, pschecžiwo nim pak něschto psches 1 million, a su w Franzowskej teho měnjenja, so su wschitzy, kiž sa nje běchu, s Napoleonowym knjezerstwom spokojni, czi pak, kotsiž pschecžiwo nim hłosowachu, s nim njespokojni. W Parisu běsche tajkich njespokojnych wjaz, dyžli spokojnych a su tam też khětro wulku haru hnali a też barrikady

budyſki katholſki ſeminar wopuſchcził k. Pětr Schołta ſ Wotrowa a je nětko pomozny wuczeŕ w Draždżanach. Na ſpomnjenym ſeminaru je w nowym ſchulſkim lěcze 15 ſeminariſtow a bjes nimi ßu 3 Sserbja, mjenujzy: Grólmus ſ Radworja, Schołta ſ Budyſchina a Kubańk ſ Radworja. — Na budyſkim gymnaſiju je w tu khwilu 13 katholſkich ſchulerjow a bjes nimi ßu 3 Sserbjo.

Dokelž ßo pſchihoty k temu cżinja, ſo by ßo w Cżornezach abo w Bacżonju nowa katholſka zyrkej twariła, dha ßo w katholſkej ſtronje też pjenjeſy k temu ſkładuja a je, kaž w cż. 9 Kath. P. cżitamy, klóſchtr Marineje Hwězdy wóndanjo 1000 toleŕ ſa to darił, teho runja wumjenkaŕ Jakub Wicżas ſ Khróſcżiz 100 tl., Khata Nowotnikowa w Rózencze 20 tl., kubleŕ Pjech w Bacżonju 20 tl., jena ßłużobna holza 4 tl. atd. a je ßo k tutemu wotpohladanju hacž dotal 3248 tl. nahromadżiło.

H. Se Semiz, 4. meje 1870. Tute jutry wuſtupi ſ naſcheje ſchule 14 dźěcżi a 13 do njeje ſaſtupi. Konfirmandojo pſchepodachu wucżerjej nowu bibliju a nětkotre druhe ſchulſke knihi, kotrež bychu ßo wot khudſchich ſchulſkich dźěcżi trjebacż měłe. Też darichu wobras, na kotrymž ßu nowe měry, wahi atd.

Też je ßo jedyn ſnaty droboczeł ſa to ſtaraŕ, ſo bychu naſche dźěcżi w ſymje w ſchuli cżopku ſtwu měcż mohłe a je teho dla wucżerjej 6 woſow dołheho drjewa darił.

Semrjety k. präſident ſ Criegern bě jako wobßedżeŕ ryczeŕkubła w Tumizach wobſankanył, tam nowy hród natwaricż. Jeho potomnik k. aßeßor Fr. ſ Criegern je tuto prjódkwſacże ſa ßwoje pſchijaŕ a budże ßo hiſchcże w tutym lěcże nowy hród twaricż.

W poßlenim poßedżenju naſcheho ratarſkeho towarſtwa, kotrež nětdże dwě lecże wobſteji a pſches 40 ßobuſtawow lieżi, ryczeſche ßo też wo ßadplahowanju. Pſchi tym woſjewjachu ßo w tajkim napohladanju wſchelake praktiſke naſhonjenja. Taŕ powjedaſche jedyn ßobuſtaw, ſo wón ženje ſchtomowe koliki ſe ſemje njeczaha, dokelž pſches to dżěra naſtanje, kotraž ßo ſ wodu pjelni a ſ tym ſchtomik k hniczu pſchinjeße. Wón teho dla kolik ſ piłu pſchi ſemi wotrěſacż da.

S Hucżiny. Dokelž běſche ßo wóndanjo pokaſało, ſo ßo w tudomnej wokolnoſczi ſ nowa dźiwina wot dźiwich hajnikow tſěła, dha ßo tukaſche, ſo je na tym drje też wěſty Bamž winowaty, kiž tudy bydli a je hižom njekaſaneho hońtwerſtwa dla tſi łěta w jaſtwje pobył. Duž ßo ßrjedu rano delnohórczanſki żandarm k. Felſa ſ jenym druhim żandarmom ßem poda, ſo by Bamża pytał. Bjes tym, ſo jeho tón druhi żandarm na łubi pytaſche, bu Bamž wot Felſy wußlědżeny a to w kolni, hdżež mějeſche ßwoje kožo ſ drjewom ſatwarjene. Bamž paŕ ßo poddacż nochzyſche, ale tſěli ſ wjetſchim ſchrótom do Felſy, kiž bu pſches to ſtraſchnje ranjeny. Bamž paŕ je, jenož w koſchli a ſpódnich kholowach, cżeknył a njewjedża, hdże je woſtaŕ.

S Ketliz. Tón tydżeń buchmy hižom dwójzy ſ wohnjom ſatraſcheni: póndżelu wjecżor w 10. hodżinje wotpali ßo dwór bura Ungera w Ssobokſku a ſchtwórtk rano ½4 hodżinow je ßo żiwnoſcż ſahrodnika Junkera we Wujeri wotpaliła.

S Mużakowa. Tudy bu 5. meje ſakładny kamjeń k nowej katholſkej zyrkwi na ßwjedżeńſke waſchnje pokoženy.

S Lejna pola Wojerez. Jako wóndanjo tudomny džěłacżeŕ Schimko na dompucżu ſ drěwkowſkeho hermanka pſched korczmu w Žornowje pſchijědże, bu wón wot jeneho konja tak ſtraſchnje do delneho żiwota dyrjeny, ſo naſajtra wumrje. Wón żonu a ſchěſcż njewotcżehnjenych dźěcżi we wulkej khudobje ſawoſtaji.

S Budeſtez. W nozy wot ſandżeneje njedżele k pondżeli a to w prěnjej hodżinje ßu ßo tudy domſke, hród a kolnja khěżnika Libſche wotpaliłe. Kaŕ je woheń wuſchoł, to njeje ſnate.

S Barta. Sańdżenu ßobotu 7. meje popołdnju w ſchtwórtej hodżinje je ßo tudy maßiwna, k tudomnemu ryczerkubłu ßłuſchaza brożeń wotpaliła.

S Budyſchina. Tudomny nětduſchi ßakelnſki miſchtr J. C. T. Adam je wóndanjo ßwój 50lětny měſchczanſki jubiläum ßwjecził.

S Budyſchina. Póndżelu pſched tydżenjom, 2. meje, bu na tudomnym evangelſkim ſeminaru dotalny měſchczanſki wucżeŕ k. Schmidt jako wucżeŕ pſchirodowědomoſczow wot k. ſeminarſkeho direktora Leunera do ßwojeho noweho ſaſtojńſtwa ßwjedżeńzy ſapokaſany.

Też chzemy tudy pſchiſtajicż, ſo je präparand Garbaŕ, na kotrehož je cżo. 17 ſtr. 137 ſpomnjene, ſ Minakała.

F.

Přilopk.

* We Werdenje mějachu 4. meje rědki ßwjedżeń. Jedyn tamniſchi kowaŕ ſ mjenom Pětr Janzen běſche mjenujzy na tutym dnju 100 lět ſtary. Wón bě ßo po tajkim 4. meje 1770 narodżił a poda ßo pſched ßwojim 100lětnym narodnym dnjom pěſchi ke mſchi, hdżež mějeſche dwě hodżiny puczа.

* W Hannoveru w kralowſkim hrodże, hdżež general Voigts-Rhetz w tu khwilu bydli, wudyri ſańdżenu njedżelu woheń, ſ kotrymž ßo tſěcha wotpali a też wjerch druheho poſkhoda pſchepali. Hewak je tón dom bole pſches wodu, hacž pſches woheń ſchkodowaŕ a móble buchu pſchi wunoſchowanju też jara wobſchkodżene.

* W Buenos-Ayres'u (w połodniſchej Amerizy) mějachu 9. měrza ſtraſchne njewjedro. Wone ſapocża ßo popołdnju a doſta wjecżor ßwoju najwjetſchu móz-

Deschcj lijesche ßo kaj rèka ſ wyßokoſcje, ſchtoj ſchtyri hodßiny ſa ßobu trajesche, tak ſo bèchu haßy kaj rèki a torhoſchcja kaj jèſory. Pſches 20 cłowjekow a wjele koni je ßo w mèſcje ßamym tepiło, nèhdże 50 kódżow ßylny wètr na brjoh cżißny a ſchkoda ßo na million toleŕ woblicża.

* Dr. Strousberg je wulki hród wjerćha Rohana we Winje kupił.

* W Kundlu w Tyrolu mějachu 19. haperleje ſemjerżenje. Jedyn ſtork bè tak ßylny, ſo wokna ſchczerczachu.

* Do kuchnje pſchekupza Dommberga w Osnabrücku pſchińdże 30. měrza rèſniſki Stapfer a chzyſche, ſo by jemu holczka, kiż tam ßłużesche, ßlubiła, ſo chze ßebi jeho ſa muża wſacj. Wón bèſche mjenujzy prjedy ſ njej khodżił, ale wona potom wjazy niczo wo nim wjedżecj nochzyſche. Wona njechaſche jemu teho dla też żane ßlubjenje dacj. Na to wucżeże Stapfer piſtoliju, tſèli do teje holczki a bèżesche do ſahrody, hdżeż hiſchcże jedyn ras wuwutſèli, hacj pak do ßebje ßameho, to njeje wèſte. Potom kó ßo wón ſe ßwojim rèſniſkim nożom dwójzy do broſta a poda ßo dale ſa ſahrodu, hdżeż jeho poſdżiſcho morweho namakachu. Wón bè ßo tam ſa ßwoje rubiſchko pojßnył.

Hans Depla a Mots Tunka.

Hans Depla. Nè, Motſo, ßu pak tola w Ssakezach tu a tam hroſni ludżo.

Mots Tunka. W Ssakezach? cżoho dla dha w Ssakezach?

H. D. Nó hladaj, tam ßebi jedyn dżèkacżer, dokelż jara mało ſaßłużesche, druhe dżèło pytasche; duż měnjesche ta miſchtrka, kotraż bè teho dla jara ſka, ſo by jemu popſchała, hdy by ßebi wón na tym nowym dżèle wſchitke ſtawy ſłamał.

M. T. Ta wèſcje njewè, kak khudym ludżom cżini, kiż ßo ſ tym ſeżiwicż njemoża, ſchtoż ſaßłuja.

H. D. Haj, to ßo mi też ſda.

Aukzia dubow.

Ssrjedu 18. meje budże ßo na kotowſkim reviru pola Wosporka 14 ſtejazych dubow ßrěnjeje tołſtoſcje pod wuměnjemi, prjedy woſſjewjomnymi, na pſcheßadżowanje pſchedawacj. Shromadżiſna rano w 9 hodżinach w Pötſchkez hoſcjeńzu w Kotezach.

Żiwnoſcj w Schcjeńzy, k kotrejż 7 korzow pola a łuki a też 1 korz tórfniſchcża ßłuſcha, je wotemrjecża dla tunjo na pſchedań a może ßo hnydom wobcjahnycj.

We wulkim Żicżenju je jena khèża ſ dwèmaj ſtwomaj kotrejż ßo tepicj hodżitej, a ſ kórzom pola ſe ßwobodneje ruki na pſchedań. Wſcho dalſche je ſhonicj pola Jurja Teicha w Drużkezach.

S tuthym dawam najpodwolniſcho k nawjedżenju, ſo mam nètko ſtajnje

cżiſtu koſcżinu (Knochenmehl)

na pſchedań. **Ferdinand Voigt**

w młynje w Maleſchezach.

Nordſki płat

w zyle nowych njepuſchczatych muſtrach porucża jako nèſchto praktiſke k draſtam

kohcj po 4½ nßl.

Julius Hartmann

na rożku mjaßoweho torhoſchcża.

Murjerjo

doſtanu pola podpißaneho dżèło.

Guſtav Marche, murjerſki miſchtr.

Wulke ßłódke **wuherſke ßlowki** punt po 22 np., pſchi wotkupjenju 5 puntow po 20 np. porucża

Aug. Lehmann na ßerbſkej haßy.

Jena cyle dobra żelezna pónej je tunjo na předań pola J. W. Rabowskeho w Pomorecach.

Drjewowa aukzia.

Pónjelu 16. meje budże ßo na ſderjanſkim reviru 60 kloſtrow twjerdych a mjehkich pjeńkow, 20 kop twjerdych a 120 kop mjehkich pjeńkom ſa hotowe pjenjeſy na pſcheßadżowanje pſchedawacj.

Shromadżiſna dopołdnja w 9 hodżinach pſchi hajniſkej khèżi.

W Sderju 7. meje 1870.

G. Petrenz.

Spirituoſowe a kolonialtworowe khlamy

Ad. Rämſcha na ßerbſkej haßy

ßwoje wubjernje cżiſczene **palenzy**, a **jednore** a **dwójne liqueury**, kaj też prawdżiwy **żitny palenz** najlèpje poruczeja a pſchedawaja ßo tami pſchi wotkupjenju wjetſchich dżèlbow po poniżenej płacżiſnje.

Na jene ryczerkubło ßo 3 wuſtojni rolni pohoncżojo hnydom do ßłużby pytaja a maja ßo cżi, kiż wo to rodża na hoſcjeńzarja Queißera w Tſjoch Hwèſdach wobrocżicj, kotryż wſcho dalſche wukaże.

Duby na pſchedań.

Na hacjenjach tudomneho wulkeho hata ſtejaze 96 duby budża ßo blizſchu **póndżelu 16. meje** rano w 9 hodżinach ſa hotowe pjenjeſy na pſcheßadżowanje pſchedawacj.

W Minakale, 11. meje 1870.

Hrabinſka Einſiedelſka inſpekzia.

W Scheſchowje je jena khèża ſe ßadowej a ßolotowej ſahrodu ſe ßwobodneje ruki na pſchedań a je wſcho dalſche ſhonicj pola zyhelnika Nòle tam.

Wowßna a jecżna ßłoma, kaj też 30 kop pluhow a kłoßow je na pſchedań w Libochowje cżo. 15.

Dokelž ßym jenož khorowatoſcze dla moje wjeleſnate korczmarſtwo wot dzenßniſcheho dnja pſchenajak, dha też mi luby a czeſczeny **ſerbſki publikum** ſ tutym najpodwolniſcho proſchu, dowěrjenje, tutemu korczmarſtwu hižom pſches 50 lět dobroczinje ſpožczene, też na mojeho knjeſa najeńka pſchepokožicz, pſchetož wón budze ßo wěſcze prózowacz, ſo by wſchitko k ſpokojnoſczi a na zyle dobre waſchnje wobſtarał a dale wjedł.

S poczeſczowanjom **E. Schubardt.**

Na horejſche dźiwajo dawam **czeſczenym Serbam** to ßlubjenje, ſo budu ßebi wſchu prózu dawacz, mi **jich** ſpokojnoſcz dobycz, ſ tym pſchiſpomnjenjom, ſo moje korczmarſtwo na porjadne waſchnje pod firmu

Schubardt's Gaſtwirthſchaft

dale powjedu.

W Budyſchinje, 1. meje 1870.

S poczeſczowanjom

T. Marhold.

Woſſewjenje.

Jene kubło njedaloko Budyſchina w najpłódniſchej krajinje, kotrež

20 akrow 184 prutow ſ 300,$_{01}$ d. ſ. pola,
8 „ 79 „ „ 93,$_{62}$ „ „ łuki,
6 „ 246 „ „ 14,$_{89}$ „ „ kerkow

wopſchija, ſ rožku, pſcheńzu, jeczmjenjom, dźeczelom, wowßom wobßyte a ſ běrnami wobßadźane, ma ſe wſchitkim morwym a žiwym inventarom ſa ſpodobnu płaczińnu hnydom na pſchedań

particulier **Martſchinck** w Budyſchinje.

---

10 toleř myta

doſtanje tón ßamy, kotryž mi teho, kiž je tajke hanibne powědanje pſchecziwo mojej ženje wunjeßł, tak powjedże, ſo móhł jeho pſched ßud žadacz Pſchecziwo kóždemu pak, kiž tajku pſchißkodnu, njekniczomnu kžu dale roſpſchěſczěra a powjeda, dam ja ßudniſzy ſakroczicz.

Hodan Blaſius, w Bukezach.

W Brěſowje pola Hucziny je jena khěža ſ 2 korzomaj pola, ſe ßadowej a ßolotowej ſahrodu na pſchedań a może ßo wſcho dalſche pola hoſczeńzarja Erkerta tam ſhonicz.

Na woczomaj běnym

je **ßwětoſnata w ſkutku prawa**

Dr. Whitowa wodźiczka ſa wocži

wot **Traug. Ehrhardta** w **Großbreitenbachu** w **Thüringſkej**, à **flacon** 10 nßl. najlěpje porucźicz. Tola njech ßebi kóždy jenož Dr. **Whitowu wodźiczku ſa wocži** wot Traugotta Ehrhardta žada, pſchetož **tuta** je jenož w **ſkutku prawdźiwa.** Jej ßu najwyſcho wjerchowſke koncežije ſpožczene a je ßebi wot 1822 ßwojeje **njepſchetrjecheneje hojazeje** mozy dla **wulku ßwětnu khwalbu** dobyła, ſchtož tyßazy wopißmow dopokaſuja. Porucźenja wobſtara knjes **Emil Menzner** w **hrodowſkej haptyzy** w Budyſchinje.

Strowej wocži najwjetſche bohatſtwo. Knjeſej Tr. Ehrhardtej! Ja možu Wam nad Dr. Whitowej wodźiczku ſa wocži to **ſprawne ßwědczenje** dacz, ſo je wona **najlěpſcha**, kotruž ßym hacz dotal ſa moju djowku trjebał, **ból** wot napjateju wocžow po nakoczenju wodźiczki **hnydom** ſaſta, a ßym ja wjeßoły, ſo bu moja dźowka w tak **krótkim** **czaßu** wot teho ſkeho wumožena. Wolteritz, 24. febr. 1869. Gottfried Dorn, kubleř.

Wſchitke druźiny molerſkich a murjerſkich barbow ßuchich a we woliju, jaßny derje ſkhnyjazy **lanowolijowy firniß**, franz. a němſki **terpentinowy wolij**, wſchelake druźiny **klija, lakirarſkich, wolijobarbnych, molerſkich a ſignirſkich pinſlow** we wſchěch numerach, jendźelſki **naroſchmiergel, ſchmierglowu a klepanokamjeńtu papjeru** we wſchěch numerach porucźa po tunich płaczińnach

J. G. F. Mieckſch.

Sa lětuſchi twarſki czaß porucźamy naſche, pſches wukas wyßokeho kral. ſakſk. miniſterſtwa d. d. w Draždźanach, 28. oktobra 1859 jako **twjerdy** tſěſchny khyw pſchipoſnate

tſěſchne papy

w taflach a rokach, poßleńſche po ſkaſanju w požadanej dołhoſczi, a woſſewamy ſ dobom, ſo my prjódkpißane wobſtaranje pſchikhyczja też do akkorda bjerjemy a ſa dźerženje **rukujemy.**

Stalling & Ziem.
w Shorjelzu w Hornej Łužizy.

Wot tutych horka porucźenych tſěſchnych papow ma ſtajnje ſkład a je k wobſankujenju akkordneho dźěła hotowy

Heinr. Jul. Linka
w Budyſchinje.

Dokelž tuto lěcze w budze pſchedawacz njebudu, proſchu mojich czeſczenych wotebjerarjow, ſo bychu do mojeho wobydlenja pſchiſchli. Ja mam pſchezo wulki wubjerk ſpěwarſkich a biblijow w ſerbſkej a němſkej ryczi, kaž też ſchulſkich knihi a pißankow a wobſtaram też ſwjaſanje nowych a ſtarych knihi.

E. Kliemand, knihiwjaſar
na bohatej haßy pſchi wrotach czo. 81
ſ napſchecza pſchekupza Mickana.

Hólczez, kotryž chze kowarſtwo nawuknycz, może w kowarni w Dobruſchi město doſtacz.

Epileptiſke widliſcheza

(padazu khoroſcz)

ſahoji **liſtnje** ſpecialny lěkar ſa epilepſiju doktor O. Killiſch w Barlinje, nětko: Louiſenſtraße 45. — Hižom pſches ſto ſahojenych.

Sswój najlěpje wuhotowany
magazin muskeje a hólczazeje drasty
porucza k dobroczíwemu wobkedzbowanju
P. Baruch na žitnych wikach.

Porjadne wotpoßłanje łódźow s Bremena
do
Newyorka, Baltimora a Philadelphije.

Dwójzy sa tydźeń, ßrjedu a ßobotu
psches snate spěschne bremske parołódźne towarstwa „Norddeutsche Lloyd."

Dwójzy sa měßaz, 3. a 17. kożdeho měßaza,
psches rjane, spěschnjejěsdźaze, tsimastowe bremenske płachtowe łódźe.

Nasymu a nalěto porjadne wotpołanje
do New-Orleansa a Galvestona, a nalěto do Quebeca.

Spěschne wobstaranje, dobra a bohata jědź, kaž tež tunje pschewjesne płaczisny. Bližsche wukasowanje psches mje abo psches mojich knjesow agentow: w Budyschinje knjes **M. A. Flanderka.**

Carl Joh. Klingenberg,
konzessionirowany łódźny expedient.

Hischcze žadyn ßrědk

njeje ßo psche khorhoscze dychazych organow jako psche kaschel, psche wobcżežnoscze brósta, schije a płuzow tak wulzyschnje jara hojazy wopokasał, kaž **běły bróstsyrop H. Leopolda & Co. we Wrotßławju.** Tón ßamy ma w bleschach po 6, 11 a 20 nßl. saßo na pschedań

A. B. Pannach w Budyschinje.

Jedyn kmany nježenjeny wulki wotroczk, kotryž tež gratdźěłanje móže, kaž tež jena porjadna skótna hosposa ßo k ßw. Janej pytataj na knježi dwór we Wyßokej pola Rakez.

Někotre młode holczki se wßow, kiž chzedźa schicz nawuknycz, moža pola jeneje wudowy jědź a wobydlenje dostacz. Wscho dalsche je shonicz we wudawarni Sserb. Nowinow.

Na ryczerkuble w Schczeńzy pola Rakez je hischcze tójschto kop 1zolowskich a 1¼zolowskich ßuchich khójnowych deskow tunjo na pschedań.

Wubjerny twarski kalk we wosach po 50 korzach sa 30 tl.
„ hnójny kalk „ „ „ 50 „ „ 25 tl.
wobstara na sapłaczenje pschi dostaczu
Na dwornischczu w Budyschinje.
Heinr. Jul. Lincka.

Ssuchu brunizu

po dobrosczi najlěpschu **hłubokoležazu** s **małosubrniczanskich** a **wukranczanskich** podkopkow pschedawa akziske towarstwo

Lusatia

wulkokruchatu brunizu, kórz po 5 nßl.
ßrěnju „ „ „ 4 —
knorple „ „ „ 2½ —
ßypansku „ „ „ 1½ —.

Měra je **najwjetscha** bje- wschitkimi tudomnymi podkopkami. Lodowanje ßo spěschnje stanje. Wschitke pucze ßu spodobne a w najlěpschim rjedźe. Skasanja brunizy s fóru po kóždej dźělbje wobstara sarjadnistwo podkopkow.

W Małej Subrniczzy a Wukranczizach w haperleji 1870. **J. Roolf.**

Najlěpschi **Portland-Cement,**
„ paleny **gyps,**
warjeny **lanowolijowy firniß,**
ßuche a rybowane barby,
kopalowy a bernsteinowy łak,
němski a franz. terpentinowy wolij
porucza najtunischo **C. A. Wehla**
na mjaßowym torhoschczu czo. 40.

Nowe rigaſke krónſke ſzymjeńtne lane ſzymjo

w tunach a wuměrjene, porucza

J. G. H. Nieckſch.

Pſchedběžne woſjewjenje.

S tutym dowolam ſzebi, mojim czeſczenym wotebjerarjam najpodwolniſcho woſjewicz, ſo ja moje

kolonialtworowe a ſpirituoſowe khlamy

wot 1. julija t. l.

do mojeho domu **na žitnej haßy cžo. 52**

njedaloko hkowneho torhoſchcza pſchepoložu.

Se wſchěm poczeſczowanjom

Carl Noack.

Drjewowe aukzije.

Na tudomnych knježich revirach w tutym lěcze ſpuſchczane palne drjewa budża ſo na ſzlědowazych dnjach a lěßowych wotdžělenach na pſcheßadžowanje pſchedawacz:

póndželu 23. meje t. l. rano wot 8 hodzinow na trupjanſkim reviru pſchi kuczˇnej kromje a ſa dworom

14 kloftrow ¾ kohcz. khójnowych ſchczěpow,
22½ kopy ¾ „ brěſowych a wolſchowych walczˇkow,
24 „ ¾ „ khójnowych walczˇkow;

na jitkowſkim reviru pſchi wulkim hacze a ſtarej dróſy:

21 kop ¾ kohcz. brěſowych a wolſchowych walczˇkow;
46¾ „ ¾ „ khójnowych walczˇkow;

ſapoczˇatk na trupjanſkim reviru pſchi konjeczˇanſkim puczju;

wutoru 24. meje rano wot 8 hodzinow na rakeczˇanſkim reviru pſchi ſchußeju a ſcheſchowſkich mjeſach:

23¾ kopy ¾ kohcz. brěſowych walczˇkow,
9¼ „ ¾ „ khójnowych „

na kamjenjanſkim reviru pſchi boſchizu a pachtarſkim hacze:

86¼ kopy ¾ kohcz. brěſowych walczˇkow,
28½ „ ¾ „ khójnowych walczˇkow;

ſapoczˇatk na ſchußeju a pſchi ſcheſchowſkich mjeſach;

ſrjedu 25. meje rano wot 8 hodzinow na jeńſcheczˇanſkim reviru, w ruczˇizy, pſchi kamjeńtym kſchizu a jěſoru:

2 kloſt. ¾ kohcz. brěſowych ſchczěpow,
46 „ ¾ „ brěſowych „
10 kop. ¾ „ brěſowych a wolſchowych walczˇkow,
115 „ ¾ „ khójnowych walczˇkow.

Sapoczˇatk w ruczˇizy.

W Rakezach 12. meje 1870.

R. Pelz, wyſchi hajnik.

Morwe roże we wulkim wubjerku porucza

P. Mickel, w Ketlizach.

Swój ſkład
gogolinſkeho kalka,
guana, koſczˇiny,
ſuperphoſphata,
cementa,
tſěſchnych, ponoſchkowych a murerſkich zyhlow
porucza najpodwolniſcho

H. Grieshammer
w Budyſchinje,

ſe ſkładom na dwórniſchczˇu ſ napſchecza kubłokubje.

S zyhelemi kryta khěža ſe ſahrodu cžo. 14 w Sarˇczˇu je ſe ſwobodneje ruki na pſchedań.

Pſchenajecze trawy.

Na někotrych kuczˇnych parzellach je ſzyno a wotawa na lěto 1870 na ſwobodnym kuble w Jeſchizach na pſchenajecze.

Ta burówa w P—ſchizach, kotraž měni, ſo ſzo wjeßnym khudym njetrjeba butra pſchedawacz, njech ſzebi pſchelaſuje Mattheja 45, 46.

Bukiczˇanſke ratarſke towarſtwo
ſměje bliſchu póndželu 16. meje popołdnju w 3 hodzˇinach ſhromadžiſnu.

Pſchedſzydſtwo.

Njedželu 15. meje
kehelekulenje wo ſchlipſy w **Ssowrjeczach.**

Kedžbu!

Kehelekulenje wo **kołbaſzy** jutſje njedželu w **Kubſchizach**, kaž tež w **Splóſku.**

Nakładnik: J. E. Smoleń. Ciſć L. A. Donnerhaka w Budyšinje.

Čisło 20. — 21. meje. — 1870.

Serbske Nowiny.

Za nawěštki, kiž maja so w wudawarni Serb. Nowin. při bohatych wrotach wotedać, płaći so wot rynčka 1 nsl.

Zamolwity redaktor a wudawaŕ
J. E. Smoleŕ.

Kóžde čisło płaći 6 np. Štwórtlětna předpłata pola wudawarja 66 np. a na kral. saks. pósće 7½ nsl.

Wopschijecże: Najnowsche. — Swětne podawki. — List. — Ze Serbow: S Budyschina. S Bórku. S Hucjiny. — Pschilopk. — Nawěschtnik. —

Płaćizna žitow a produktow w Budyšinje.

14. meje 1870.

Dowoz: 6402 kórcow.	Płaćizna w přerěžku na wikach,						na bursy,					
	wyšša.			nižša.			najwyšša			najniža.		
	tl.	nßl	np.	tl.	nßl	np.	tl.	nßl	np.	tl.	nßl	np.
Pschenża . .	5	22	5	5	15	—	6	10	—	5	20	—
Rožka . .	4	2	5	3	27	5	4	5	—	4	2	5
Jecźmjeń . .	3	5	—	3	—	—	3	5	—	3	—	-
Wowß . .	2	6	—	2	2	5	2	7	5	—	—	—
Hróch . .	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Woka . .	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Raps . .	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Jahły . .	7	15	—	7	10	—	—	—	—	—	—	—
Hejduschka .	5	10	—	5	5	—	—	—	—	—	—	—
Kana butry .	—	20	—	—	18	—	—	—	—	—	—	—
Kopaßłomy .	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Zent. ßyna .	1	5	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—
Lane ßymjo .	—	—		—	—	—	—	—	—	—	—	—

Pjenjezna płaczisna.

W Lipsku, 19. meje. 1 Louisd'or 5 toler 17 nßl. 6½ np., 1 połnowažazy cźerwjeny słoty abo dukat 3 tl. 6 nßl. 5⅝ np.; winske bankowki 82⅕ (16 nßl. 4⅝ np.)

Cźahi sakskoschlesynskeje żelesnizy s Budyschina.

Do Draždżan: Rano 7 hodźinow — minutow*; dopołdnja 9 h. 5 m.; pschipołnju 1 h. — m.*; popołnju 4 h. 10 m.*; wječor 8 h. 20 m.*; w nozy 2 h. 40 m.**. 4 h. — m.

Do Shorjelza: rano 7 h. 50 m.*; dopołnja 10 h. 50 m.*; popołnju 3 h. 20 m.†; wječor 6 h. 50 m.*; wječor 9 h. 35 m.; w nozy 12 h. 35 m.; 1 h. 45 m.**

*) Pschisanknjenje wot a je Žitawy a Liberza (Reichenberga.)
†) Pschisanknjenje do Žitawy.

Pschispomnjenje. Cźahaj je znamjeschkom ** bjes Draždżanami a Shorjelzom jenož w Budyschinje a Lubiju sastawataj. Wonaj mataj jenož wosy prěnjeje a druheje klaßy a ma ßo sa billet ¼ wjazy płaczicź; dźeńske billety pschi nimaj njepłacża.

Spiritus płaczesche wczera w Barlinje.

16 tl. 5 nßl. a 16 tl. — nßl.

pschenża 61—72 tl., rožka 40—52 tl.,

(to je: sa 25 pruskich górzow.)

rěpikowy wolij (njeczischczeny) 16 tl. — nßl.

(Czischczeny, kaž ßo w Budyschinje pschedawa stajnje něhdże 1⅛ tl. drožschi.)

Dźeczelowa aukzia.

Pschichodnu njedźelu jako 29. meje popołdnju ½3 hodźinow budże ßo na ryczerkuble w Sarynczu dźeczel po woßrjedkach na pscheßadźowanje pschedawacź.

Najnowsche.

Lwow (Lemberg), 18. meje. Po tudomnych nowinach ßu ßlědowazy knjeża, jako wjerch Sapjeha, hrabja Wodźizki, Gołuchowski, Ziemiałkowski, Křeczunowicz, Skrynski, Czerkowski, Zyblikiewicz a Dietl do Wina powołani, hdźež chże tamnischi ministerpschedßyda s nimi wo nowosrjadowanje Awstrije jednacź. Wschitzy ßu Polazy.

Florenz, 18. meje. Po powjesczach, kotrež je italske ministerstwo wosjewicź dało, ßu sběžkarjo a wojazy wczera na ßo trjechili. Wot sběžkarjow ßu woßmjo panyli. — Dźenża nozy w wojazy blisko Reggio na sběžkarjow trjechichu. Tuczi po někotrych wutsělenjach cźěkachu a buchu tsjo sajecźi.

Madrid, 17. meje. Ministrjo ßu wczera wobsanknyli, schpanischemu regentej (generalej Primej) na czaß kralowsku móz dacź, jeli ßo bórsy tajki muž njenamaka, kiž by ßo sa schpanischeho krala wuswolicź hodźił.

Praha, 19. meje. Ministerpschedßyda hrabja Potozki je ßo dźenża saßo do Wina wrocził.

Sakska. Dokelž mějeſche kral Jan ſandźenu pondźelu 16. meje ſwoje mjeniny (Namenstag), dha bu to rano we wſſěch měſtach, hdźež wójſko ſteji, ſ pěknej reveillu wojerſkeje hudźby ſwečzene.

Jako wóndano jene wotdźělenje druheho grenadierregimenta w Draždźanach na alawnſkim torhóſchczu exercirowaſche, mějachu wojazy ſ tſělbu w ruzy běžecz. Pſchi tym ſta ſo, ſo jedyn wojak pany a druhemu wojakej ſ bajonettom do delneho žiwota kó. Pſches to bu tutón tak cžežko ranjeny, ſo dyrbeſche po krótkim cžaſu wumrjecz.

Budyſka krajſka direkzia woſjewjuje, ſo ſo reje dlěhe pſchiſwoliczi njeſmjedza, hacz to ſakon wotpuſchczi.

Nězniſchczo rěki Cžornizy (Schwarzwaſſer) ma ſo bjes Saryczom a Krónzy porjedźicz a moja ſebi teho dla cži, kotrychž to naſtupa, pola ſaryczanſkeho rychtarja Mlynka plan wobhladacz, kak ma ſo to ſtacz.

W Oberkiesdorfje ſatſěli ſo wóndanjo jedyn kubler, kiž běſche tam hakle pſcheb krótkim cžaſom ſ lipſchczanſkeje ſtrony pſchicžahnyk a ſebi kubko kupik. Wón je ſebi najſkerje teho dla žiwjenje wſak, dokelž bě ſa to kubko wjazy dak, hacz bě wone hódne.

W Großnaundorfje pola Pokžnizy je ſo 11. meje wjecžor brožeń kublerja Samuela Nitſche woteſalika.

W draždźanſkim nowym měſcze budże tež jedyn theater twarjeny a je k temu hižom tejko pjenjes ſlubjenych, hacz budże jich trjeba.

Wóndanjo pſchijědże prynz Jury ſ někotrymi wyſchkami do Lipſka a poda ſo tam bórſy do teje ſtrony, hdźež ma létża manöver bycz, ſo by ſebi tamniſche leżomnoſcze bliže wobhladak.

W jenych kamjentowuhlowych padkopkach bliſko Bokwy ſo wóndano ſky powětr ſapali a bu pſchi tym jedyn hewjer ſaduſcheny. — W jenych druhich podkopkach bu hewjer Hilbert wot jeneho wulkeho krucha kamjentneho wuhla, kotryž na njeho ſ wjercha dele padże, na měſcze ſaraženy.

Prynzeßyna Jurjowa je wot pruſkeho krala Louiſny rjad doſtała. Tutón rjad (orden) je k cžeſczi prjedawſcheje pruſkeje kraloweje Louiſy ſałożeny a ſo jenož žónſkim dawa.

Bliſko Döbelna 11. meje tſjo mužojo w jenej khětro hkubokej pěſkowej jamje pěſk na wós mjetachu, a ßypny ſo ſ boka tejko pěſka na nich, ſo běchu zyle pſchikryczi. Hacz runje jich po krótkim cžaßu wuhrjebachu, dha běchu tola hižom wſchitzy tſjo morwi.

Njedaloko Oberwieſenthala je ſo 10. meje jena ßamoſtejaza korczma wotpalika. Wona bě hacz dotal w Sakſkej tón dom, kotryž najwyſcho leżeſche.

Appellazionſki radžicżel Edelmann w Chemnitzu je jako wyſchi appellazionſki radžicżel do Draždźan pſcheßadżeny.

Serżant Weber w Oelsnitzu, kotryž běſche jeneho rekrutu tak pſcheſcżehak, ſo běſche ſebi tón ßam žiwjenje wſak, je teho dla degradirowany na a 18 mjazcw k ſchtraſkompagniji tykjeny.

Budyſki hamtſki hetman knjes ſe Sarſa a Lichtenau je ſwojeje kipreje ſtrowoſcze dla ſapuczowak a budże jeho hacz do domojwróczenja knjes Dr. Schäffer, aßeßor pſchi budyſkej krajſkej direkziji, ſaſtupowacz.

Sakſka artilleria budże 15. julija t. l. ſwój 150létny jubiläum ſwjeczicz.

W poßleńſchich dnjach ßu po zykej Sakſkej mjeńſche a wjetſche deſchcze měli a dokelž je ſo wyſche teho wſchudżom wocżopliko, dha tež nětko na polach, łukach a w ſahrodach wſcho pěknje roſcze a pſchibywa. Butra poczina w pkaczińſnje ſpadowacz, pſchetož piwy je doſcz, tak ſo kruwy lěpje deja a ſo po tajkim mjele wjazy butry nadźěka.

Pruſſy. Někotre nowiny pißaja, ſo budże pkaczenje na pruſkich żeleſnizach, kotrež krajej ßkuſcheja, wo něſchto ponižene.

Ruſki khěžor Alexander je 13. meje ſe ſwojim ſynom, wulkoknjaſom Wladimirom, kaž tež ſe wſchelakim generalemi a adjutantami atd. do Barlina pſchijěł. Pruſki kral a kralowſzy prynzoja běchu jemu hacz na dwórniſchczo napſchecziwo pſchiſchli, ſwotkal potom w hromadże do kralowſkeho hrodu jědżechu, hdźež běſche poſdźiſcho hoſczina, na kotruż bě kral wyſche ſwojich ruſkich hoſczow tež kralowu a wſchitkich kralowſkich prynzow a wſchě prynzeßyny pſcheproßył.

Wjecžor běſche kral ſe ſwojimi hoſczemi w theatrje a naſajtra pſchi exercirowanju jeneje brigady wójſka. Njedźelu dopołdnja w 10 hodźinach khěžor Alexander, wot krala a kralowſkich prynzow hacz na dwórniſchczo pſchewodżany, do Emſa wotjědże a jetam tón ßamy dżeń pſchijěł, hdźež chze někotry cžaſ tamniſche kupjele wnczi-wacz. W Emſu běchu k jeho cżeſczi zyke měſto illuminirowali.

Hrabja Bismark hiſchcze pſchezo w Pomorſkej pſchebywa a njeje wěſte, hdy ſo do Barlina wróczi. — Knjeni krónprynzeßyna je ſaßo ßamodruha a ma ſo teho dla ſa nju w zyrkwjach dobroproſchenje ſtacz.

Pruſki krónprynz je ſo 17. meje ſ Karlsbada domoj wócził. Tamniſche kupjele ßu jeho ſtrowoſcz ſaßo zyle porjedźike.

Awſtria. W tychle dnjach běſchtaj winſki miniſterpſchedßyda hrabja Potozki a miniſter ratarſtwa baron Petrino do Prahi pſchijěłoj, ſo byſchtaj tam ſ wodżerjemi Cżechow radu ſtkadowałoj, kak by cżeſka ſtrona ſ awſtriſkim knjeżerſtwom ſaßo do ſwjaſka ſtupika. Duž běchu w Praſy najważniſchi cżeſzy mužojo ſ Cżech a ſ Morawy ſhromadżeni, a běſche tam tež wodżer galizyſkich Polakow, ryczník Dr. Smolka pſchijěł. Schto je ſo wuradżiło, to hiſchcze ſnate njeje.

Sandżenu njedżelu mějachu w Praſy pyſchny ßwjedżeń. W lěcze 1848 běſche mjenujzy wěſty Hawliczek

cžěſke nowiny wudawacź počžał a ſ nimi wulku móz nad cžěſkim ludom dobył, kotryž běſche tehdy hiſchcže wot němſkeho knježerſtwa we Winje jara podeziſchcžany. Tak dołho hacź tehdom nowy ſwobodny cžaſ trajeſche, njemožachu jemu jeho ſkutkowanje ſakaſacź, ale jako běſche reakzia pod wjedženjom miniſtra Bacha ſaſo móz dobyła, pſchiňdžechu w jenej nozy žandarmojo do jeho domu, ſajachu jeho a wotwjedžichu jeho na twjerdžiſnu Kufſtein w Tyrolu. Tam dyrbjeſche wón tóſſchto lět pſchebycź, hacź na ſmjercź ſkhorje. Duž jeho do Cžech puſchcžichu, ale lědy domoj pſchiſchedſchi wón wumrje.

W dopomnjenju na to, ſchtož je redaktor Hawliczek k wubudženju ſwojeho luda ſtutkował a ſchtož je wón ſa ſwój lud cžerpił, běchu Cžechojo wobſankli, na jeho row rjany wopomnik ſtajicź. Tutón wopomnik bu ſańdženu njedzelu ſwjedženſzy wotewrjeny a běchu ſo k temu ſe wſchěch cžěſkich a morawſkich měſtow deputazije w Praſy ſeſchli, kotreż w dołhim cžahu na to pohrjebniſchcžo bliſko Prahi cžehnjechu, hdźež je Hawliczek pohrjebany. Na tutym cžahu wobdžělichu ſo też wſchitke prazſke rjemjeżniſke jenoty (innungi) a wyſche teho wſchelake towarſtwa, kaž też ſtudentojo atd., ſo bě cžah pſches hodźinu dołhi a něhdże 15,000 ludźi liczeſche. — (Hawliczek je w lěcze 1844, jako redaktor Serb. Nowinow hiſchcže we Wrótſławju ſłowjanſke ryczе ſtudowaſche, tuteho tam wopytał a tſi dny pola njeho bydlił, ale tehdy ſebi žadyn wot njeju njemyſleſche, ſo budże jedyn cžěſke a druhi ſerbſke nowiny wudawacź.)

Franzowſka. Kónz ſańdženeho tydženja ſu w Pariſu ſaſo někotre ſběžki měli, tola wobmjeſowachu ſo tute jenoż na něſchto mało haſow, hdźež ſběžkarjo barrikady twaricź ſpytowachu. Woni buchu kóždy ras bórſy wot wójſka roſehnacźi, kotſiż wſchelakich ſběžkarjow ranichu a też jeneho ſatſělichu.

Khěžor Napoleon chze, kaž ſo ſda, ſwoje miniſterſtwo trochu pſcheměnicź, tola ma Ollivier też dale miniſterpſchedſyda woſtacź.

Ruſki poſłanz na franzowſkim dworje, baron Stackelberg, je wumrjeł a na jeho měſto pſchiňdże ruſki poſłanz w Londonje, baron Brunnow.

Italia. W tutym kraju počzina ſ nowa njemérne bycź a ſu tam w poſleńſchim cžaſu wſchelake republikanſke bandy poſtanyke a tejko njeporjadku w někotrych ſtronach nacźiniłe, ſo dyrbjeſche ſo wójſko na nje poſłacź, kotreż je te ſame też roſehnało. S zyła je widźecź, ſo republikonſke ſmyſlenje bjes italſkim ludom ſ mozu pſchibjera.

Na konzilu w Romje ſu w poſleńſchich dnjach wo njemolnoſczi bamža jednacź počzeli; prjedy ſu wulki a mały katechismus wuradžili.

Prjedawſchi neapelſki kral, kiž hacź dotal w Romje bydleſche, je tuto měſto wopuſchcžił a ſo ſwojej mandželſkej do Wina pſcheſydlił.

Ruſſowſka. Jako prynza Arenbergſkeho, kotrehoż ſtaj dwaj paduchaj ſkónzowałoj, wóndano khowachu, běſche też khěžor Alexander na pſchewobženje pſchijeł a džěſche ſa kaſcheżom. — Khěžor ſo ſe ſwojeho puczowanja něhdże kónz junija domoj wróczi.

Amerika. Sa tajkich, kiž ſ Europy do amerikanſkeje unije pſchicźahnu, je nowy wukas daty, po kotrymž maja te wězy, kotreż ſobu pſchinjeſu, do dweju džělow džělene bycź, mjenujźy te wězy, ſa kotreż ma ſo žko płacźicź, dyrbja woſebje pakowane bycź, a te, wot kotrychž ſo płacźicź njetrjeba, też ſame ſa ſo, a wyſche teho dyrbi wſcho pěknje napiſane bycź.

Wucźahowarjo njech ſo teho dla w měſtach, hdźež do kódże ſtupja, ſ kotreji chzedża wotjěcź, ſa tym praſcheja, kak ma ſo tole prawje do rjadu ſtajicź.

Pſchidawk k druhemu liſtej na ſerbſke džěcźi.

(Wot J. B. N.)

Na žadanje „někotrych dubjanſkich holcźkow, kiž Serbſke Nowiny pilnje cźitaja,“ wupowjedam hiſchcže, kak ſo ſ tej žonu w Magdeburgu měko je, na kotruż w cź. 5. Serb. Nowinow ſpomnich. Ja ſdźělim tu wěz, kaž ſym ju wot ludźi ſ Magdeburga ſhonił, dam pak kóždemu wo njej wěricź tak wjele jako ſo jemu dobro ſda.

Tale žona ſ mjenom ſ Aßeburg, bu do wjelba pohrjebana. Jeje cźěło bě ſe wſchelakimi drohoſcźemi wobdate, woſebje běchu jej na porſty rjane pjerſchcźenje tykli. Tamny tótka (Todtengräber) pak ſebi myßleſche: Schto dha tej morwej žonje wſchě te drohe wězy dyrbja; ty mózeſch je lěpy trjebacź. A wón džěſche w nozy ſ latarnju do wjelba, wotewri kaſchcź a počza to cźěło wurubjecź. Jedyn pjerſchcźeń tcźeſche tak krucźe na porſcźe, ſo jón ſe wſchej prózu dele ſcźahnycź njemóżeſche. Tótka pak bě muż, kiž ſebi radźicź wjedźiſche. Wón wucźeże nóż ſe ſaka a počza rěſacź, ſo by porſt wotrěſał. Wot teho wotzucźi žona, kiż bě jenoż po ſdacźu morwa a hibaſche ſo. Tótka wuběhnu wſchón pſcheſtróżany, ſwoju latarnju ſtejo woſtajiwſchi. Ta žona ſebra ſo něſko, wſa latarnju a poda ſo na dompucź. K ſwojemu domu pſchiſchedſchi kłapa wona wo durje a woła. Dźowka, ju po hłoſu póſnawſchi wubudźi ſwojeho knjeſa, prajuźy, ſo je ta knjeni pſched durjemi. Knjes wotmołwi: To je runje tak njemóżne jako to, ſo mój ſchumjel po ſkodże horje dże a na łubi ſ wuhladom won kuka. A hlej, hnydom ſłyſchachu ſylny dupot w domje a ſchumjel kukaſche na łubi ſ wuhladom won. — Ta žona pak ſo pjecża njeje po tym ženje wjaz ſmjeła. K dopomnjecźu na tón džiwny podawk hlada hiſchcže dźenża ſ łubje teho twarjenja wudźěłany ſchumjel dele.

Pschistajicz pak chzu hischcze, so ßym tez w Kölnje podobne powjedanczko ßkyschak a tam ſ tſeczeho poskhoda jeneje khěže dwejukonjow wonhladacz widżak. J. B. N.

Ze Serbow.

S Budyschina. Schtwórtk 19. meje popołdnju wumrje tudy knjes Jakub Pjech, canonicus capitularis senior, w ßwojim 74. lěcze. Khowanje budże póndżelu rano w 9 hodżinach.

S Bórku. Schtwórtk 12. meje rano padże tudy pschi jenej nowotwarbje murjeŕ Sauer ſ Jasońzy ſ karu ſ roschtow dele a wobkschodżi ßo pschi tym tak jara, so dyrbjesche wjeczor teho ßamßneho dnja wumrjecz.

S Hucźiny. K naschej tydżeńschej powjescźi mózemy hischcze pschistajicz, so staj taj żandarmaj, kotrajż Bamża pytaschtaj, dwójzy do jeho khowanki tſělikoj a jeho tez nětak trjechikoj, każ to krawny ßlěd pokasa. So pak cżeżko ranjeny njeje, to je ſ teho spósnacz, so ßu jeho ludżi posdżischo hicz widżeli. Bamż je na teju żandarmow tez dwójzy abo trójzy tſělik, tola pak jenoż żandarma Felfu trjechik a to na to waschnje, so je jemu prěni krocz 17 schrótow do pleza tſělik a druhi krócz bróst a jenu ruku ſ tak mjenowanym ßornjazym póstnom ranik. Felfowe rany njejßu runje straschne, ale jara bolosne. — Kommandeur wscheje sakskeje żandarmerije, knjes Cerini, je jeho pjecża sańdżeny tydżeń wopytak.

Přilopk.

* Jedyn muż, 81 lět stary, kotryż běsche teho dla tſi lěta ßedżak, dokelż běsche jeneho cżlowjeka tak bik, so bě tón po nětkotrym cżaßu wumrjeŕ, bu w tychle dnjach ſ jastwa puschczeny. Domoj pschischedschi njemějesche wón niczo druhe rucźischo cżinicz, hacz so ßwojej pschichodnej dżowzy khěżu sapali. Wón bu teho dla saßo do jastwa w Znaimje (na Morawje) wotwjedżeny.

* Jako běsche wóndanjo hajnik w Neudorfje pola Krakzawa w Czechach w nozy na hońtwu wuschoł, ßu rubjeżnizy do jeho domu pschischli, jeho-żonu sakkoli a potom dom sapalili. Na kubi tuteho domu dwaj cżlowjekaj spaschtaj, kiż budżischtaj ßo wěscze spalikoj, hdy budżische jedyn hajnikowy poß njepschiběżak a jeju ſ drapanjom a ſkiwlenjom wubudżik, tak so mózeschtaj hischcze ßmjerczi wucżeknycz.

* Pschi wohnju, ſ kotrymż je ßo wóndanjo jena nowa spiritußowa fabrika w Peschcze wotpalika, je 36 dżěkaczerjow wo żiwjenje pschischko, jenoż tſjo buchu żiwi — ale cżeżko wobschkodżeni — płomjenjam wutorhnjeni.

* Dr. Strousberg je blisko Gerhardshaina jene rudne jamy sa 90,000 toleŕ a blisko Hofa nětkotre brunizowe podkopki sa 200,000 tl. kupik.

* W Erfurcze je 11. meje popołdnju btyſk do tórma jeneje zyrkwje dyrik a możachu woheń hakle wjeczor w 10 hodżinach haßnycz.

* W Großgerawje ßu w nowischim cżaßu saßo semjerżenje měli, tola niz tak ßylne, każ prjedy.

* Psched dlěschim cżaßom běsche jena żónska, ſ mjenom Schmitzowa, prajika, so je theater w Kölnje, kiż je ßo wotpalik, sapalika. Pschi tym bě ßo tez theatrowy kaßirař se ßwojej ßwójbu spalik, a Schmitzowa bě rjekka, so je runje tuteho kaßirarja dla woheń sakożika, dokelż je ßo tón pschecźiwo njej hrubje sadżeržak. Wysche teho běsche wona wschelakich druhich ludżi do teje wěży saměschaka a bě tutych ßudnistwo do pschepytanja wsako. Pschi sjawnym jednanju pak, kotrez ßud 14. meje wotdżerża, pokasa ßo, so je Schmitzowa tokstu kżu rycżaka, pschetoż wjele ßwědkow dopokasa, so wona ani tón dżeń, hdżez ßo theater wotpali, w Kölnje byka njeje, ani dżeń prjedy abo pozledy. Duż wona skóncżnje ßama wusna, so je lutu kżu rycżaka ßud dyrbjesche ju teho dla w nastupanju woheńsakożenja njewinowatu wuprajicz; tola pak bu wona saßo do jastwa wotwjedżena, dokelż ma dla pschißkodżenja a falschneho ßwědcżenja schtrafu dostacz.

* S Richtenberga w Pomorskej pißaja, so ßu tam a w tamnischej wokolnoscźi 11. meje wulke krupy měli, kotrez ßu na polach a w sahrodach wjele schkody nacżiniłe.

* Eßenske nowiny powjedaja: Wczera 9. meje popołdnju storczi pschi mühlheimskim dwórnischczu bergiskomärkskeje żelesnizy czah, kiż bě se Styruma pschijek, na jedyn czah ſ twarami a kubkami, kotryż na koliji stejesche, hacz runje bě snamjo date, so ßo tam jěcz njeßmje. Wobej lokomotiwy buschtej jara wobschkodżenej, hórje běsche pak hischcze to, so ßo jedyn waggon na póstski wós wali a psches to dweju póstskeju sastojnikow cżeżko wobschkodżi.

* Na mórskim brjohu w Irlandskej sta ßo wóndanjo, so tam morske żołmy cżwizu parafinoweho wolija na brjoh wucźißnychu. Něschto ludżi ju namaka a nětkotsi wot nich měnjachu, so drje je tón wolij wot wody skażeny. Duż tyknychu sapaleny kruch drjewa do njeho, so bychu widżeli, hacz temu tak je. Lědom bě ßo to stako, dha tez cżwiza ſ hrimotom roslecża. Jeje kruchi schtyrjoch cżlowjekow saraſychu, a nětkotsi buchu wot palazeho parafinoweho wolija mjenje a bole wobschkodżeni.

* S Londona pißaja: Jedyn fórman dosta porucźnoscź, so by do domu jeneho pensionirowaneho duchownehо pschijěł a jenu kistu wotwjesł. Wón poda ßo ſ tym cżlowjekom, kotryż bě jeho skasak, do kuchnje a hrabny tam njenadżujzy do kuże krwje. Na jeho praschenje, schto ma to na ßebi, dżěsche kucharka ſ kuchnje a njepschindże saßy. Tón spomnjeny cżlowjek, ſ mjenom Meller abo Miller, chżysche tez ßwoju stronu hicz, ale tón fórman dżěsche sa nim a da jeho na haßy wot jeneho polizaja arretirowacz. S tym ßo wón do teho domu wróczi,

hdźež tu kistu wotewrichu a w njej cźěło hosposy namakachu, kotraž běsche temu duchownemu hacž dotal hospodarstwo wjedła. A dokelž jeje knjesa tež hižom někotre dny widźeli njeběchu, dha hnydom na to myßlachu, so je jeho Meller tež najskerje skónzował. W jeho drascze namakachu tež kupne listy wot někotrych domow, kotrež temu duchowneho ßłuschachu a nasajtra bu tež jeho cźěło na dworje w hnoju namakane. Wone mějesche wulku ranu do schije.

* W Schönbachu běschtaj ßo wóndano wjecžor ökonom Hauptmann a murjeŕ Jäkel w jenej korcžmje trochu swadźiłoj. Jäkel najprjedy prjecž dźěsche a khwilu posdźischo to tež Hauptmann scźini. Ale wón njebě hischcze daloko pschischoł, jako jeho Jäkel, kotryž běsche na njeho łakał, s jenym błózkom ßylnje na hłowu praßny a jemu wysche teho s nožom hubu hacž k prawemu wuchu horje rosrěsny. Jäkel je do jastwa ßadźeny.

Magdeburgske woheń sawěscźaze towarstwo

se sakładnym kapitalom wot pjecž millionow toler prusk. kouranta

w 5000 akzijach po 1000 tl., kotrež ßu dospołnje wudate,

pschijima po tunich, twjerdych prämijach sawěscźenja psche wohnjowu schkodu tak derje w městach kaž na wßach na hibite pschedmjety.

W tunjoscźi ßwojich prämijowych postajenjow wone niže žaneho druheho sprawneho towaŕstwa njesteji, tež poskicza wone **pschi sawěscźenju na dlěschi cźaß hódny dobytk.**

Pschi ratarskich sawěscźenjach ßo sawěscźenym tójschto k lěpschemu pschiswoli.

Schkodowanje psches wuraženje gasa ßo tak saruna, kaž wóhnjowe schkodowanje.

Sawěscźeńske formularY, kaž tež exemplary powschitkomnych sawěscźeńskich wuměnjenjow móža ßo pola podpißaneho agenta kożdy cźaß darmo dostacź, kotryž budźe pschi napißanju sawěscźenja stajnje k pomozy hotowy a budźe wschitke požadane wułoženja dawacź.

W **Budyschinje**, na horncźerskej haßy.

Heinr. Meisel, ök. inspektaŕ,
agent magdeburgskeho woheń sawěscźazeho towaŕstwa.

Sswój najlěpje wuhotowany

magazin muskeje a hólcžazeje drasty

porucza k dobrocźiwemu wobkedźbowanju

P. Baruch na žitnych wikach.

Porjadne wotpoßłanje łódźow s Bremena

do

Newyorka, Baltimora a Philadelphije.

Dwójzy sa tydźeń, ßrjedu a ßobotu
psches snate spěschne bremske parołódźne towarstwa
„Norddeutsche Lloyd."

Dwójzy sa měßaz, 3. a 17. kożdeho měßaza,
psches rjane, spěschnjejěsdźaze, tsimastowe bremenske płachtowe łódźe.

Nasymu a nalěto porjadne wotpołanje
do New-Orleansa a Galvestona, a nalěto do Quebeca.

Spěschne wobstaranje, dobra a bohata jědź, kaž tež tunje pschewjesne płacźisny. Bližsche wukasowanje psches mje abo psches mojich knjesow agentow: w Budyschinje knjes M. A. Flanderka.

Carl Joh. Klingenberg,
konzessionirowany łódźny expedient.

Powschitkomny rentowy wustaw (Rentenanstalt) w Stuttgartu

(ſawěſczenje žiwjenja, kapitalow a rentow) ſaložena 1833, na wſajomnoſczi wotpočžowazy,

poſkliča pódla najwſchelakſchich formow rentoweho a kapitaloweho ſawěſczenja tež wſchě družiny žiwjeńſkeho ſawěſczenja po najſpodobniſchich wuměnjenjach.

Najtuniſche prämije, kotrež ßo pſches dividendu, hižom po druhim lěcže dostajomnu, jara poniža a ßo po ratach płaczicz hodža.

Sawěſczenje njeſpanje, tež niz hdyž ßo płaczenje prämije pſchetorhuje.

Wupłaczenja ſpěſchnje a ſdobnje.

Wobßedzerjam policy ßo po jich požadanjach pjenjeſy požczuja.

Woßebje wužitne rentowe ſawěſczenje ſa dźěczi, kaž tež kapitalowe ſawěſczenje ſa dźowki, hdyž ßo woženja a ſa ßynow, hdyž chodža jako jenolětni dobrowolnizy we wójſku ßłužicz, pſchi czimž ßo pſchi ßmjerczi ſawěſczeneho wſchě dotal płaczene pſchinoſchki połnje nasad dadža.

Proſpekty a wſchě žadane wukaſanja najſwolniwiſcho dawataj

Alphons Heinrich Weber w Lipſku
generalny połnomóznik ſa Sakſku,
A. Rumſchöttel w Budyſchinje na bohatej haßy czo. 80,
agent.

---

10 toler wyta

dostanje tón ßamy, kotryž mi teho, kiž je tajke hanibne powědanje pſchecziwo mojej žonje wunjeßł, tak powjedje, ſo móhł jeho pſched ßud žadacz. Pſchecziwo kóždemu pak, kiž tajku pſchißłodnu, njekniczomnu kžu dale roſpſchěſczera a powjeda, dam ßudniſzy ſukróczicz.

Hodan Blaſius, w Bukezach.

6—8 **byków** (czelzow),
k pſchipuſchczenju kmanych, je na ryczerkuble w Sarhczu na pſchedań.

Jena žiwnoſcz ſ 9 akrami ſahrody, łuki a pola, kaž tež ſ realnej prawiſnu khlamarjenja, je hnydom na pſchenajecze abo tež na pſchedań. Wſcho dalſche dawa k nawjedženju knjes warjenjepſchedawar Hanſko na žitnych wikach.

Pſched někotrym czaßom bu por ſchkornjow namakanych na puczu wot Sſernjan do Koßlowa a móža ßo po ſarunanja wukožka ſaßo dostacz pola bura Jaßßkawka w Nowoßlizach.

---

450 toler pjenjes ßu na Jana na dobru wěſtoſcz k wupožczenju. Hdže? to je ſhonicz we wudawarni Serb. Nowinow.

Khěžniſka žiwnoſcz czo. 21k w Plußnikezach ſe 4 kórzami pola a łuki, kaž tež ſ dobrymi twarjenjemi, je tam ſe ßwobodneje ruki na pſchedań.

Jeneho wucžomnika pyta

Klingſt, pjekarſki miſchtr
na ſnutskomnej lawſtej haßy.

Sa jenu pſchiſtojnu familiju w Draždžanach ßo jena ßerbſka dźowka ſa dom pyta, kotraž tež tak waricz może, kaž ßo to w bergarſkej kuchni ſtanje. Wſcho dalſche je ſhonicz we wudawarni Serb. Nowinow.

Sa lětuſchi twarſki czaß poručzamy naſche, pſches wukaz wyßokeho kral. ſakſ. miniſterſtwa d. d. w Draždžanach, 28. oktobra 1859 jako twjerdy tſěſchny kryw pſchipoſnate

tſěſchne papy

w taflach a rołach, poßleńſche po ſkaſanju w požadanej dołhoſczi, a woſſewjamy ſ dobom, ſo my pródkpißane wobſtaranje pſchikrycza tež do akkorda bjerjemy.

Stalling & Ziem.
w Shorjelzu w Hornej Lužizy.

Wot tuthych horka poručzenych tſěſchnych papow ma ſtajnje ſkład a je k wobſanknjenju akkordneho dźěła hotowy

Heinr. Jul. Linka
w Budyſchinje.

Miſſionſka hodžina w Hnaſchezach.

Dźiwoczanſke ßerbſke ev. luth. mißionſke towarſtwo ſměje, dali Bóh, pſchichodny ſchtwórtk — 26. meje — jako na ßwjedzeń Khryſtußoweho k njebjuſtpicza mißionſku hodžinu w ſchuli w Hnaſchezach. Duž pſcheproſchuja ßo ſ tuthym wſchitzy pſcheczeljo a podpjerarjo mißionſtwa, woßebje pak wſchitke ßobuſtawy towarſtwa, ßo popołdnju w tſjoch na pomjenowanym měſcze nutsnamakacz.

Pětr Młonk, pißmawjedžer.

Dwaj kamjeńtnaj, hromadu ſeſtajanaj ßwinjazaj khlěwaj ſtej na pſchedań we Wurizach czo. 1.

Epileptiſke widliſcheza (padazu khoroſcz)

ſahoji liſtuje ſpecialny lěkar ſa epilepſiju doktor O. Killiſch w Barlinje, nětko: Louiſenſtraße 45. — Hižom pſches ſto ſahojenych.

Pschedběžne wosjewjenje.

S tutym dowolam ßebi, mojim cžesczenym wotebjerarjam najpodwolnischo wosjewicz, so ja moje

kolonialtworowe a spirituosowe khlamy

wot 1. julija t. l.

do mojeho domu **na žitnej haßy cžo. 52**

njedaloko hłowneho torhoschcza pschepołožu.

Se wschěm pocžesczowanjom

Carl Noack.

Drjewowe aukzije.

Na tudomnych knježich revirach w tutym lěcze spuschczane palne drjewa budza ßo na ßlědowazych dnjach a lěßowych wotdzělenach na pscheßadzowanje pschedawacz:

póndzelu 23. meje t. l. rano wot 8 hodzinow na trupjanskim reviru pschi łucžnej kromje a sa dworom

14 kloftrow ¾ łohcz. khójnowych schczěpow,
22½ kopy ¾ „ brěsowych a wolschowych walczkow,
24 „ ¾ „ khójnowych walczkow;

na jitkowskim reviru pschi wulkim hacze a starej drósy:

21 kop ¾ łohcz. brěsowych a wolschowych walczkow;
46¾ „ ¾ „ khójnowych walczkow;

sapoczatk na trupjanskim reviru pschi konjeczanskim puczu;

wutoru 24. meje rano wot 8 hodzinow na rakeczanskim reviru pschi schußeju a scheschowskich mjesach:

23¾ kopy ¾ łohcz. brěsowych walczkow,
9¼ „ ¾ „ khójnowych „

na kamjenjanskim reviru pschi boschizu a pachtarskim hacze:

86¼ kopy ¾ łohcz. brěsowych walczkow,
28½ „ ¾ „ khójnowych walczkow;

sapoczatk na schußeju a pschi scheschowskich mjesach;

ßrjedu 25. meje rano wot 8 hodzinow na jeńscheczanskim reviru, w ruczizy, pschi kamjeńtym kschižu a jěsoru:

2 kloft. ¾ łohcz. brěsowych schczěpow,
46 „ ¾ „ brěsowych „
10 kop. ¾ „ brěsowych a wolschowych walczkow,
115 „ ¾ „ khójnowych walczkow.

Sapoczatk w ruczizy.

W Rakezach 12. meje 1870.

R. Pelz, wyschi hajnik.

Dokelž tuto lěcze w budze pschedawacz njebudu, proschu mojich cžesczenych wotebjerarjow, so bychu do mojeho wobydlenja pschischli. Ja mam pschezo wulki wubjerk spěwarskich a biblijow w ßerbskej a němskej rycži, kaž tež schulskich knihi a pißankow a wobstaram tež swjasanje nowych a starych knihi.

E. Kliemand, knihiwjasar
na bohatej haßy pschi wrotach cžo. 81
s napschecza pschekupza Mickana.

Swój skład gogolinskeho kalka, guana, kosczíny, superphosphata, cementa, tsěschnych, ponoschkowych a murjerskich zyhlow

porucza najpodwolnischo

H. Grieshammer

w Budyschinje,

se składom na dwórnischczu s napschecza kubłołubje.

Wubjerny twarski kalk we wosach po 50 korzach sa 30 tl.
„ hnójny kalk „ „ „ 50 „ „ 25 tl.

wobstara na sapłaczenje pschi dostaczu

Na dwornischczu w Budyschinje.

Heinr. Jul. Lincka.

Spirituosowe a kolonialtworowe khlamy

Ad. Kämscha na ßerbskej haßy

ßwoje wubjernje cžisczene **palenzy**, a **jednore a dwójne liqueury**, kaž tež prawdziwy **žitny palenz** najlěpje poruczeja a pschedawaja ßo tam pschi wotkupjenju wjetschich dzělbow po poniženej płaczisnje.

Wulke ßłódke **wuherske ßlowki** punt po 22 np., pschi wotkupjenju 5 puntow po 20 np. porucza

Aug. Lehmann na ßerbskej haßy.

Hischcze žadyn ßrědk

njeje ßo psche khorhoscze dychazych organow jako psche kaschel, psche wobcžežnoscze brósta, schije a płuzow tak wulzyschnje jara hojazy wopokasał, kaž **běły bróstsyrop H. Leopolda & Co. we Wrotßławju.** Tón ßamy ma w bleschach po 6, 11 a 20 nßl. saßo na pschedań

A. B. Pannach w Budyschinje.

Nowe rigaſke krónſke ſzymjeńtne lane ſzymjo

w tunach a wumĕrjene, porucza

J. G. H. Nieckſch.

Dnrſthoffſke ſzuche droždże

porucza

Rudolph Hölzer.

Mojim wotebjerarjam!

Dokelž je nĕtko nadžija, ſo piza pobrachowacz njebudże, a Bóh chzył pomhacz, ſo by ſzo derje domoj khowała, dha dowolam ſzebi mojich lubych ſnatych na moje ſzerpy, trawne koſzy a bruſzy kedžbnych cžinicz, kotrež možu po mojim tſizyczilĕtnym naſhonjenju jako wo prawdże rjane a dobre poruczicz; pſchetož wone njejſzu ſe želeſa abo jenož ſ dobrym kruchom polĕpjene (ſ lateho želeſa, ſe ſzlĕbroželeſa atd.), kaž ſzo jich nĕtko wjele pſcheda. Wone ſzu wjele wjazy najlĕpſche a najejrúſche, kotrež moža ſzo pſchi nĕtczijſchej koſzyfabrikaziji jenož wudžĕłacz a wone budża pſchi prawym klepanju a wótſenju tež jara derje rĕſacz.

Hewak hiſchcze pſchiſtajam, ſo je po wſchomožno niſkej płaczijſnje pſchedawam.

Robert Jacob, gratokowar ſ napſchecza ſtareje mĕſchczańſkeje ſchule.

Khofej, rajß, zokor, zyły a drobny, wulke rósynki, małe rósynki, zymt, muſkat, ſafran ſyrop,

wſcho dobre a tunje, porucza

Rudolph Hölzer.

Nĕkotre ſta centnarjow

rżanych wotrubow, czerneje muki a futtergriesa, jara rjanu tworu ma tunjo na pſchedań

J. Kögler w Budyſchinje na kamjentej haßy.

ff. **rajßowu ſchterku**, woßebnu ſa czenke bĕłe ſchaty,
ff. **halſku pſcheńczņu ſchterku**,
paleny gyps,
portland-cement najlĕpſcheje dobroſcze,
ſzuche a w firnißu rybowane barby,
bernſteinowy, kopalowy a damarſki lak,
lany wolij, firniß

porucza k dobroczĳwemu wobkedžbowanju

C. A. Wehla

na mjaßowym torhoſchczu cžo. 40.

Młody cžłowiek, kotryž chze ſchewſto nawuknycz, może do wucžby ſtupicz pola Meyera w Porſchizach.

Pczołarſke towarſtwo

w delnym dole Sprewje ſmĕje ſhromadžiſnu na Boże ſtpicze 26. meje popołdnju w 3 hodžnach w Budyſchinje a to w Schenkez reſtauraziji.

Pſchedßydſtwo.

Brißlingi, małe ſzardellowe rybiczki, punt po 12 np.
ſzuſchenu jereje,
ſzłodowy ſyrop,
candis-ſyrop, jara rjany, punt po 16 np.

porucza najtuniſcho

C. A. Wehla

na mjaßowym torhoſchczu cžo. 40.

Na ryczerkuble w Schczeńzy pola Rakez je hiſchcze tójſchto kop 1zolowſkich a 1¼zolowſkich ſzuchich khójnowych deſkow tunjo na pſchedań.

Wſchitke druzinu molerſkich a murjerſkich barbow ſzuchich a we woliju, jaßny derje ſkhnyjazy **lanowolijowy firniß**, franz. a nĕmſki **terpentinowy wolij**, wſchelake druziny **klija, lakirſkich wolijobarbnych, molerſkich a fignirſkich pinſlow** we wichĕch numerach, jendželſki **naxos-ſchmiergel, ſchmierglowu a klepanokamjeńtnu papjeru** we wſchĕch numerach porucza po tunich płaczijſnach

J. G. Nieckſch.

Woſſewjenje.

Jene kubło njedaloko Budyſchina w najpłódniſchej krajinje, kotrež

20 akrow 184 prutow ſ 300,94 d. j. pola,
8 „ 79 „ „ 93,62 „ „ łuki,
6 „ 246 „ „ 14,89 „ „ kerkow

wopſchija, ſ rózku, ſ pſcheńzu, jecžmjenjom, dżeczelom, wowßom wobßyte a ſ bĕrnami wobßadżene, ma ſe wſchitkim morwym a żiwym inventarom ſa ſpodobnu płaczijſnu hnydom na pſchedań

particulier **Martſchinck** w Budyſchinje.

Rigaſke krónſke ſzymjeńtne lane ſzymjo

porucza

Rudolph Hölzer.

2000 tolerow ſzo na dobru wĕſtoſcz a ſ 4½ procentſkej danju bórſy abo tež poſdżiſcho požczicz pytaja. Adreſzy njech ſzo we wudawarni Serb. Nowinow wotedadża, hdżež je dalſche ſhonicz.

Lĕßne ſłanje

w hromadach je na jeſchiczańſkim reviru na pſchedań.

Kedżbu!

Kulenje wo kołbaßy jutſje njedżelu w Mjeſchizach.

Nakładnik: J. E. Smoleŕ. Ciſć L. A. Donnerhaka w Budyšinje.

Čisło 21. 28. meje. 1870.

Serbske Nowiny.

Za nawěštki, kiž maja so w wudawarni Serb. Nowin. při bohatych wrotach wotedać, płaći so wot rynčka 1 nsl.

Zamolwity redaktor a wudawar
J. E. Smoleŕ.

Kóžde čisło płaći 6 np. Štwórtlětna předpłata pola wudawarja 66 np. a na kral. saks. pósće 7½ nsl.

Wopschijecze: Najnowsche. — Swětne podawki. — Spěwy. — Ze Serbow: S Budyschina. S Khělna. — Pschilopk. — Hanß Depla a Mots Tunka. — Nawěschtnik. —

Płaćizna žitow a produktow w Budyšinje.

21. meje 1870.

Dowoz: 6402 kórcow.	Płaćizna w přerěžku na wikach, wyšša.			nižša.			na bursy, najwyšša.			najniža.		
	tl.	nßl	np.	tl.	nßl	np.	tl.	nßl	np.	tl.	nßl	np.
Pschenza . .	5	22	5	5	15	—	6	10	—	5	20	—
Rožka . .	4	2	5	3	27	5	4	5	—	4	2	5
Jeczmjeń . .	3	5	—	3	—	—	3	5	—	3	—	–
Wowß . .	2	6	—	2	2	5	2	7	5	—	—	—
Hróch . .	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Woka . .	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Raps . .	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Jahły . .	7	15	—	7	10	—	—	—	—	—	—	—
Hejduschka .	5	10	—	5	5	—	—	—	—	—	—	—
Kana butry .	—	20	—	—	18	—	—	—	—	—	—	—
Kopaßkomy .	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Zent. ßyna .	1	5	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—
Lane ßymjo .	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—

Pjenježna płaczisna.

W Lipsku, 25. meje. 1 Louisd'or 5 toler 17 nßl. 6½ np., 1 połnowažazy cžerwjeny słoty abo dukat 3 tl. 6 nßl. 5⅝ np.; winske bankowki 82⅛ (16 nßl. 4⅛ np.)

Čzahi fakskoschlesynskcje želesnizy ſ Budyschina.

Do Draždžan: Rano 7 hodžinow — minutow*; dopołdnja 9 h. 5 m.; pschipołnju 1 h. — m.*; popołnju 4 h. 10 m.*; wječor 8 h. 20 m.*; w nozy 2 h. 40 m.**. 4 h. — m.

Do Shorjelza: rano 7 h. 50 m.*; dopołnja 10 h. 50 m.*; popołnju 3 h. 20 m.†; wječor 6 h. 50 m.*; wječor 9 h. 35 m.; w nozy 12 h. 35 m.; 1 h. 45 m.**

*) Pschisanknjenje wot a se Žitawy a Liberza (Reichenberga.)
†) Pschisanknjenje do Žitawy.

Pschispomnjenje. Čzahaj se znamjeschkom ** bjes Draždžanami a Shorjelzom jenož w Budyschinje a Lubiju sastawataj. Wonaj mataj jenož wosy prěnjeje a druheje klaßy a ma ßo sa billet ¼ wjazy płaczicz; dženske billety pschi nimaj njepłaczja.

Spiritus płaczeſche wczera w Barlinje.

16 tl. 15 nßl. a 16 tl. — nßl.

pschenza 61—72 tl., rožka 40—55 tl.,

(to je: sa 25 pruſkich ferzow.)

rěpikowy wolij (njeczisczeny) 16 tl. — nßl.

(Czisczeny, kaž ßo w Budyschinje pschedawa stajnje něhdže 1⅛ tl. drožschi.)

Najnowsche.

Barlin, 26. meje. Połnóznoněmski parlament bu dženża pschipołdnju wot krala ßameho wobſanknjeny. Kral w ßwojej ryczi ßwoje spodobanje na dźeławosczi parlamenta wupraji, spomni potom na wschitke wot parlamenta hacž dotal wuradžene sakony a wusběhny woßebje to, so je ßo parlamentej radžiło, nowy kriminalny sakon sa wschě kraje połnóznoněmskeho swjaska wujednacz.

Win, 26. meje. Tež tajke němske nowiny, kotrež ßu hewak pschezo pschecziwo Czechom njepschecželſzy smyßlene, na ministra-pschedßydu hrabju Potozkeho ßwarja, dokelž wón czěski ßejm rospuschcził njeje, a woni praja, so njeje prózy hódno, ßo ſ druhimi małymi awſtriſkimi krajemi do jednanja dacz, hdyž ßo prjedy ſjednanje ſ Czechami stało njeje.

Praha, 25. meje. Wurunanje bjes wodžerjemi czěſkeho luda a winſkim ministerſtwom ßo radžiło njeje, dokelž chzyſche minister-pschedßyda hrabja Potozki Czechom jenož w někotrych njewažnych maliczkosczach k woli bycz. Czechojo hinak njemóža, hacž połne dopjelnjenje czěſkeho ſtatneho prawa žadacz; pschetož hdyž ßo ſ mjeńſchim spokoja, dha ßwoju ßamoſtatnosczi na wěczne czaßy ſhubja.

Sakska. S Draždžan pišaja, so budže lětuschu nasymu synoda evangelsko-lutherskeje zyrkwje w Sakskej do Draždžan powołana, so by tam wschelake zyrkwine należnosće wuradžowała.

We Łobju je so wóndanjo wysche tak mjenowanych draždžanskich Linkez kupelow jedyn schewsti pschi kupanju tepił a to na tajkim měsću, hdyž je kupanje sakasane.

W Lauterje pola Schwarzenberga běchu so tamón tydzeń někotsi pachołojo wopili a w swojim wopiłstwje někotrym dźěćom tejko palenza picź dali, hacź běchu te jenoź chzyłe. Wone so teho dla bórsy tak wopichu, so dyrbjesche jene pod wulkimi bolosćemi wumrjeć, hacź runje so jemu so jemu wscha lěkarska pomoc dosta.

W Grünhainje stej so 20. meje rano w druhej hodźinje dwě makej khěžzy wotpalikej. Pschi tym so sta, so so wěsty Hamer, jeho žona a 17lětna domjaza dźowka sobu spalichu, pschetoź woheń bě so tak spěschnje rosschěrił, so woni se spanja njewotuczichu a tak swoju smjercź w płomjenjach namakachu.

W Ranspachu pola Plauena w Voigtlandže je so 7. meje tamnischi Pragerez wětrnik wotpalił. Tajke wotpalenje je so sa 4 lěta hižom tsi krócź stało.

W Lipsku wuhladachu wóndanjo w jenej kalkowej jamje swěrjo, kotrež straschnje suby pokasowasche, jako chzychu so jemu bliżicź. Duž sebi myslachu, so je to někajke dźiwje swěrjo, ale naposledku so pokasa, so bě to sylny schwinz, kiž běsche so někak do Lipska sabłudźił.

W Großböhli pola Lipska su so 18. meje domske, k tamnischemu ryczerkubłu słuschaze, wotpalike a je so pschi tym jena służobna dźowka spalika, kotraž so s płomjenjow won wunamakacź njemożesche. Tež je so ryczerkublerjowa mandźelska straschnje wopalika.

Na nětczischej lipskej maszy běsche 17. meje jědyn zusy pschekupz listownju shubił, w kotrejž psches 1000 toler papjerjanych pjenjes tczesche. Wón dźěsche teho dla na poliziju, so by tam swoju schkodu wosjewił. Ale bjes tym jako tu wěz jedyn polizajski sastojnik napisowasche, pschińdźeschtej dwě knježniczy a pschinjeseschtej listownju, prajizy, so stej ju na Augustowskim torhoschczu namakałej. Tón pschekupz bě njemało wjesoły, so swoje pjenjesy tak rucze saso dosta a tej knježniczy so jara dźiwaschtej, so jimaj 20 toler jako sakonske namakanske myto wupłacźichu.

Na universitecze w Lipsku je w tu khwilu 1657 studentow sapisanych. Tak wjele jich w nowischim czasu jenje bysko njeje.

Jeho majestosć kral Jan je starskemu mužej J. G. Richterej w Gwaisendorfje slěbornu, k sasłużbnemu rjadej słuschazu medaillu spożežił.

Wobsedźeŕ wulkich želesowych fabrikow Richard Hartmann w Chemnitzu je tute fabriki jenemu towarstwu pschedał a pschi swojim wustupjenju dźełaczerjam tychle fabrikow 12,000 toler darił, s tym postajenjom, so ma so dań s tuteje summy k podpjeranju tych bjes nimi nakoždy, kiž budża braschni a po starobje njemózni.

Lětuscha diöcesanska shromadźisna budyskeho wokrjesa smeje so póndjelu 20. junija. Psched njej so dopołdnja w 10 hodźinach krótka Boża słužba wotdźerži, hdyž budże knjes farař Räda s Barta ryczeć dźerżecź. Shromadźisna sama budże pod wjedźenjom knjesa zyrkwinskeho a schulskeho radźiczela Jentscha w sali noweje měschczanskeje schule wotdźerżana a budże knjes farař Wetzka s Budyschina ryczeć „wo zyrkwinym położenju nětczischeho czasa," knjes farař Kauffer s Hołbina „wo zyrkwinskim wołabnym žiwjenju w Božej słužbje a kschesczijanskim waschnju," knjes farař Ficker se Sohlanda nad Sprewju „wo skutkowanju zyrkwinych prjódkstejerjow" a knjes měschczanski radźiczel Heßler s Budyschina wo „kschesczijanskim mikoscziwym skutkowanju."

Pruski. Połnózny parlament je w swojich wuradžowanjach skónczinje nowy kriminalny sakon tseczi krócź pschewuradźił a s tym ważny dźěl swojeho skutkowanja dokonjał. Pschi druhim wuradžowanju bě wón smjertnu schtrafu se sakonja zyle wotstronił, ale dokelź so rada połnózoněmskeho swjasła, s radźiczelow němskich wjerchow wobstejaza, s tym spokojicź nochzysche, dha bu pschi poslenschim wothłosowanju smjertna schtrafa sasso do sakona pschijata, tola s někajkim wumjenjenjom. Prjedy bě mjenujzy w tym nowym kriminalnym sakonu na 14 pschestupjenjow smjertna schtrafa postajena, nětko pak jenoź na 2 pschestupjeni a to na wjelesradu (Hochverrath) a samordowanje. Sa smjertnu schtrafu 127 sapostkanzow, pschecziwo njej pak 119 hłosowasche.

Hrabja Bismark je sasso do Barlina pschijěł a so na wuradžowanjach parlamenta wobdźělił. — Parlament so najskerje w tychle dnjach wobsanknje.

Starschej synaj pruskeho krónprynza, kotrajž staj někotre měsazy w połodnischej Franzowskej pschebywałoj a na dompuczu tež Schwajzarsku wopytałoj, staj so nětko sasso domoj wróczikoj.

Awstria. Khěžor je druhu komoru awstriskeho shromadneho sejma, kaž tež sejmy wschitkich jenotliwych krajow rospuschcził — tola s wuwsaczom czěskeho sejma — a budża so teho dla sapostkanzy s nowa wuswolecź dyrbjecź.

So czěski sejm rospuschczeny njeje, to někotsi sa hubjene snamjo dźerża a su teho měnjenja, so so drje hrabi Potozkemu wurunanje s Czechami radźiko njeje. Ale to su jenoź hudanja a tukanja, pschetoź hacź dotal ani hrabja Potozki ani wodźerjo Czechow tež niz słowczko wot teho wosjewili njejsu, schtoź su bjes sobu wuradźowali a ryczeli.

W pasleńschich dnjach je tójschto wosebnych czěskich semjanow k tak mjenowanej czěskej deklaraziji pschistupiło; hewak běchu tež někotsi němszy sapostkanzy s Tyrola do

Prahi pschischli, so bychu s cžiskimi deklarantami wujednali, kak maja ßo w politizy sadžeržecž.

To ßu wscho snamjeschka, kajke měnjenje ta abo druha strona ma, ale sjawnje ßo s nich hischcže spósnacž njeda, hacž a kak ßo nowosrjadowanje awstriskeho khěžorstwa radži.

Khěžor je dotalneho wuherskeho ministra finanzow, hrabju Lonnaya, sa shromadneho awstriskeho ministra finanzow pomjenowal.

Franzowska. Politiski njepokoj, kotryž ßo pschi poßleńschim plebiszitu woßebje w Parisu psches wschelake sběžki pokasowasche, je saßo woczichnył a je w Parisu saßo wschitko czicho.

Czi, kotsiž ßu jako pomoznizy teho cžlowjeka wußlědženi, kiž chzysche wóndanjo khěžora Napoleona skónzowacž, w bliczschim cžaßu psched ßud pschińdu.

Schpaniska. Stary Espartero je jenej deputaziji, kotraž bě ßo jeho wopraschała, hacž ßo wón sa schpaniskeho krala wuswolicž da, wotmolwił, so je k temu swolniwy, jeli ßebi to schpaniski lud žada.

Někotre nowiny powjedachu, so ßu ßebi w Schpaniskej tež pomyßlili, pruskeho prynza Bjedricha Korlu sa schpaniskeho krala wuswolicž, ale so je sranzowski khěžor tak dołho pscheczіwo temu ryczał, hacž ßu tole wotmyßlenje spuschczili.

Spěwy.

Bóh wjele kraßnischi.

(Časopis M. S. 40.)

Khodžach s nalěczom po semi,
Jeho pychu wohladacž,
Wukhwalach ju s khěrluschemi,
Chzych ßo nad njej sradowacž:
Ale kraßnischi ßy, Božo!
Běsche moje wusnacže,
Najwysche ßy moje sbožo,
Khěrlusch mój a wjeßele!

Cžopłych krajow wjetschu kraßnoscž
Duch mi staji psched wocži,
Kajka hakle barbow jaßnoscž
Je tam a ßwět saronski.
Ale kraßnischi hacž skutki
Je jich wulki stworiczel,
Wón wsmi khwalbu, wón ßamlutki,
Jemu duscha wopor sczel.

Narodnischcža žórłow, rěkow —
Hory, doły pschekroczach,
Ssrěbach tam ßrjedž bukow, schmrěkow
Cžisty duch a womłodžach:
Ale kraßnischa je ruka,
Kotraž to wscho natwari,
Je to wotsczěń jeno błuka
Pornjo Božej kraßnosczi.

Morjo schumicž ßłyschach w duchu,
Hrósby ma a potajnstwa,
Klak ßo! klinczesche mi w wuchu,
Kajka móz to wulkotna!
Ale kraßnische je mjeno
Teho, kiž knjes morja je.
Masch strach psched nim? poskhaj jeno,
Luboscž wón ßo mjenuje.

Pohladach na kraßne, mózne
Bože dźiwy s wjeczora,
Widžach hwěsdne niebjo nózne —
A hłóß we mni sawoła:
Hischcže kraßnischi je teho
Trón, kiž knježi nad nimi,
Waczka procha podßłónczneho,
Wón ma stoł tež we tebi.

Kak tam budža hakle kraßne
Bydła naschej sbóžnoscže!
Ma ßwět rjeńsche něschto cžaßne,
Kiž wón prjedyhěta je?
Je pak prěni dom tak rjany,
K rjeńschemu ßo narodžu —
K tamnym honam powołany
Rad ßo jednam se ßmjerczu!

Handrij Seileŕ.

Ze Serbow.

S Khělna. Sańdženu njedželu 22. meje sta ßo tudy ßlědowaze njesbože. Tudomny hižom něhdže 40 lět stary korczmarjez ßyn Michał Běrka bě na jedyn schtom salěsł, kiž blisko domu stejesche, so by tam hałosu wotrěsał, kotraž hacž na tsěchu doßahasche a pschi wětsiku na njej schkodu cžinjesche. Pschi tym ßo sta, so wón se schtoma padže a ßo tak straschnje wobschkodži, so dyrbjesche tón ßamy dźeń wumrjecž.

S Budyschina. Pjatk tydženja ßo tudy někotsi hólzy kupachu a bjes nimi tež jedyn hólczcz s Lómska, kiž płowacž njemožesche. Po khwili pytnychu, so tam wjazy njeje, hdžež ßo tajzy kupaja, kiž płowanja wustojni njejßu, a pschińdže jim bórsy do myßle, so drje je ßo dale podał a ßo do hłubiny ßunył. Duž poczachu jeho pytacž a tudomny měschczanski pißař knjes Buchheim, kotryž bě tam runje pschischoł, tež khětsje do rěki skocži a sa tym hólzom ßlědžesche. Jemu ßo tež radži, na njeho trjechicž a jeho, jako bě ßo sa nim podnurił, s hłubiny na ßwětło pschinjescž, hdžež jeho do cžołma połožichu a na brjoh won wuwjesechu. Wón bě hižom kaž morwy a hakle po prózowanju, psches hodžinu trajazym, ßo knjesej Dr. Dreßlerej radži, jeho saßo połnje k žiwjenju pschinjescž.

S Budyschina. Kaž hewak, tak, tež pschi cžehjenjenjach poßlenjeje (77) kralowskeje sakskeje lotterije tudomny kollekteur C. F. Jäger sen. s wulkim sbožom hrał, pschetož do jeho kollekzije padže 1 dobytk po 10,000

l., 1 dobytk po 2000 tl., 8 dobytkow po 1000 tl. 10 dobytkow po 400 tl., 13 dobytkow po 200 tl., 19 dobytkow po 100 tl. a něhdźe 800 mjeńschich dobytkow.

S Budyschina. Sańdźenu wutoru pschipołdnju w 1 hodźinje pschijědźeschtej Jeju kralowskej wyßokosczi krónprynz Albert a prynz Jurij do nascheho města a wotstupischtaj w hotelu k słotej kiczi. Jako běschtaj potom bórsy w tak mjenowanej sozietecze s tudomnymi wojerskimi wyschimi powobjedowałoj, podaschtaj ßo na exerzirnischczo a wobhladowaschtaj tam tudomne wójsko. Wjeczor poda ßo krónprynz do Žitawy, so by nasajtra tamnische wójsko wobhladował, prynz Jurij pak ßo do Draždźan wróczi. — Do Budyschina staj wonaj s Kamjeńza pschijěłoj, hdźež běschtaj dopołdnja wójsko, tam stejaze wobhladowaj.

S Budyschina. Bliżsche poßedźenja tudomneho pschißažneho ßuda budu w czaßu wot 14. hacž do 28. junija a pschińdźe do jednanja 14. junija Michał Schreiber dla saraženja, 15. Jan Nowak dla woheńsałoženja, 16. 17 a 19. Otto Ernst Hartung dla jebanja a pschekschiwjenja, 20. Juliana Augusta Friebe dla skónzowanja dźěscza, 21. Ernst Rolle dla kranjenja, 22. Michał Warnacž dla jebanja a pschekschiwjenja, 23. E. A. M. Haufowa dla jebanja, 24. a 25. J. E. Pietzsch a C. Pietzschowa dla woheńsałoženja, 27. C. A. Nikolaus dla rubjenja a 28. F. s Kamptz dla rubjenja a njepozcźiwoscze.

Prilopk.

* W Shorjelzu budźe 31. meje wulka ratarska wustajeńza wotdźeržana. Wysche wscheho gratu a maschinow, kotrež ßo pschi ratarstwje trjebaja, budźe tež wjele rjanych koni, howjadow, wowzow, ßwini atd. wustajenych.

* Na ßwjedźeń Jana Njepomucenskeho kiž ßo 16. meje kożdeho lěta w Prasy ßwjeczi, bě lětßa psches 40,000 zusnikow do tuteho města pschijěło a pschischło.

* Jako wóndanjo jena dźěłaczeŕka na jenym polu blisko Radeberga hnój kidasche, sta ßo, so wona papjerku s hnoja wuczahny, kotraž běsche, kaž wona k wulkemu wjeßelu wuhlada, hischcze zyle dobra 50tolerska banknota.

Na bože stpěcze.

Stpisch do njebjeßow,
Dobyczelo, knježe ßwěta;
Ssyła jandźelow
Kraßnje, pokornje cze wita.

Město dozpił ßy
K prawizy tam Božoh tróna,
Zeptar njeslemny
Pyschi cze a wěczna króna.

Ach, my khodźimy
Hischcze czěmnu, straschnu drohu:
Nusu czerpimy,
Storki ranja spróznu nohu.

Kralo, wěru ßylń,
Hdźyž naß ßwět a czert chze błudźicz;
Duschu s troschtom pjelń,
Chze-li hrěch a ßmjercz naß rudźicz.

Wsmi naß junu tam,
Hdźež ty ßy, wschěch wěrnych žadoscz,
Ach, daj wužicz nam
Njepschestajnje měr a radoscz.

E. N.

Hans Depla a Mots Tunka.

Hanß Depla. Njeczescz wjazy wužije, hacž czescz!

Mots Tunka. Haj, to trjechi a hdy by w pruskej holi było.

H. D. Ale Hanßo, schto dha ty wo tym wěsch?

M. T. Nó, psched někotrym czaßom bě w jenej holanskej wßy kwaß a je tam na njón tež jena žona pschischła, kiž ma kałateho muža, hacž runje pscheproschena njebě. A wona ßo k hosczom ßyny a pijesche khofej a tunkasche tykanz, hacž jenož to tak pluskotasche.

H. D. Ale ja ßebi myßlu, so dźě na kwaßach tež njeproschenym hosczom to a druhe popscheja a so ßebi teho dla njeby trjebał hubu torhacz.

M. T. To drje je wěrno, ale spomnjena žona běsche w tym njepschistojna, so ßebi potom, jako běsche jědła a piwa, hischcze tykanz do rubischka sawali a s nim domoj czampasche.

H. D. Aj aj tola!

Jena sahrodniska žiwnoscz se 26 akrami ležomnosczow je tunjo na pschedań abo tež na pschenajecze. Hdźe? to je shonicz we wudawarni Serb. Nowinow.

Lětuschi trawny wužitk na jara rjanej, něhdźe 4 kórzy wulkej łuzy ma ßo jutsje njedźelu 29. meje po loßach na pscheßadźowanje pschedawacz.

Shromadźisna popołdnju w 3 hodźinach w Müßiggangez korczmje.

W Brěsynzy pola Delneje Hórki.

Michał Lehmann.

Dwaj kamjeńtnaj, hromadu sestajanaj ßwinjazaj khlěwaj stej na pschedań we Wurizach czo. 1.

Dwaj nowaj dwajpschežnaj wosaj a jedyn kruwjazy wós, wschitke se želesnymi wóskami, ßu na pschedań pola kowarja w Něczinje pola Pomorez.

Dwaj konjazej wotroczkaj a dwaj dźěłaczeŕskaj wotroczkaj dostanu ßłužbu na knježim dworje w Brěsynje pola Huczíny.

20 kółczow pczołow, s korbow a Dźierzonskich kaschczow wobstejaze, k wjetschemu dźělej derje wobßadźene, budźe ßo ßrjedu 8. junija t. l. pola wuczerja Schützy w Bukezach pschipołdnja wot 2 hodźinow ßem na pscheßadźowanje pschedawacz.

Pschenajecźe.

Podpißany ma poruczności, pola, k dominiju w Nadźanezach ßłuschaze a něhdźe 140 kórzow ležomnoseźe wopschijaze, po domskhowanju lětuschich žnjow na 8 lět po parzellach pschenajecź. Te ßame ßu bjes wuwsacźa w najlěpschej kulturje a ßu tež jara płódne a dobre. Něhdźe 31 kórzow ßłuscheja k budyskim ležomnosczam a moža ßo runje tak, kaž pódlanske pola, lohko s města wobstaracź.

Wschitzy na wotnajecźe smyßleni ßu s tutym pscheproscheni, to hacž do 8. junija t. l. pola podpißaneho abo pola hetmana w Nadźanezach wosjewicź, hdźež ßu tež najwažnische wuměnjenja pschenajecźa nawjedźicź.

Pschenajeńska termia budźe posdźischo psches tute nowiny k nawjedźenju data.

Pschenajecźe łukow horka spomnjeneho dominija ma ßo w pósdnischim lěczu psched wotawinymi žnjami stacź.

W Budyschinje, 25. meje 1870. Ryczník **Seehaussen.**

Skótsawěsczenje.

Jene jara renommirowane skótsawěsczaze towarstwo pyta jeneho widźeneho dźěławeho hłowneho agenta so budysku krajsku direkziju. Franko-offerty pod „Vieh-Versicherung" wobstara „Annoncen-Expedition der Herren Sachse und Comp. in Leipzig."

K dobrocźiwemu wobkedźbowanju

poruczamy ßwój bohacźe srjadowany skład jako:

hotowu drastu sa muskich
a sa žónske,
ßukno a buckskin,
caßenetty a wutki sa kholowy,
amerik. a jendź. kožoßukno,
meublowe kattuny a damasty,
połwołm. a wołm. drasczenja,
lustry wschěch dobrosczow,
němske a jendźelske ßomoty,
flanelle, futrowe barchenty,
schawle a rubischcza,
kattuny a jaconetty,
Płat a schaty,
5/4 a 7/4 cźischczane barchenty,
☞ Drasta ßo w krotkim cźaßu po měrje seschije.

kitaj ßamßneje fabriki,
módry płat, cźischcź. drillich,
wschě družiny podschiwka,
židu a posamenty,
krinoliny, gummijowe stupnje,
wołmjane a bawmjane schtrykow.
pschedźeno,
schtrympy a wołmjane twory;

---

ff. cigarry,
tobaki wschěch dobrosczow.
materialne twory,
spirituosy a barby

L. Böhme & ßyn
w Wosporku na torhoschczu.

Wschitke družiny

bukskina a ßukna

jako: hładke (woßebje cźorne) a melirowane ßukna, lětnje ßukna w najnowschich mustrach a turnarske ßukno we wschelakich barbach ma stajnje we wulkim wubjerku na pschedań

Julius Hartmann
w Budyschinje na mjaßowym torhoschczu.

Jedyn ženjeny muž, se žonu ale bjes dźěcźi, by ßłužbu jako wajchtar, dźěławy muž atd. na jenym knježim dworje na ßo wsał. Wscho dalsche je shonicź we wudawarni Serb. Nowinow.

Dwaj krawskaj možetaj pschi dobrej sdźi trajaze dźěło pola podpißaneho dostacź psched garbarskimi wrotami cźo. 390 po 1 skhodźe.

J. Scholta (Schulze).

Pschedběžne wosjewjenje.

S tutym dowolam ßebi, mojim cżeſcżenym wotebjerarjam najpodwolniſcho wosjewicz, ſo ja moje

kolonialtworowe a ſpirituoſowe khlamy

wot 1. julija t. l.

do mojeho domu **na žitnej haßy cżo. 52**
njedaloko hłowneho torhoſchcża pſchepokožu.

Se wſchěm poczeſcżowanjom

Carl Noack.

Swój ſkład
gogolinſkeho kalka,
guana, koſcżiny,
ſuperphoſphata,
cementa,
tſěſchnych, ponoſchkowych a murjerſkich
zyhlow
porucża najpodwolniſcho

H. Grieshammer
w Budyſchinje,

ſe ſkładom na dwórniſchczu ſ napſchecża kubłokubje.

Wulke ßłódke **wuherſke ßlowki** punt po 22 np., pſchi wotkupjenju 5 puntow po 20 np. porucża
Aug. Lehmann na ßerbſkej haßy.

Sa lětuſchi twarſki cżaß porucżamy naſche, pſches wukas wyßokeho kral. ſakſk. miniſterſtwa d. d. w Draždżanach, 28. oktobra 1859 jako **twjerdy** tſěſchny kryw pſchipoſnate

tſěſchne papy

w taflach a rołach, poßleniſche po ſkaſanju w požadanej dołhoſcżi, a woſjewjamy ſ dobom, ſo my pródkpißane wobſtaranje pſchikrycża też do akkorda bjerjemy.

Stalling & Ziem
w Shorjelzu w Hornej Luſizy.

Wot tutych horka porucżenych tſěſchnych papow ma ſtajnje ſkład a je k wobſankњenju akkordneho dźěła hotowy

Heinr. Jul. Linka
w Budyſchinje.

Jena dubowa wala, 10 łohczi dołha a 25 zolow w pſcherěſku, je na pſchedań pola Jana Mitaſcha w Kołwaſy pola Pomorez.

Dokelž tuto lěcże w budże pſchedawacz njebudu, proſchu mojich cżeſcżenych wotebjerarjow, ſo bychu do mojeho wobydlenja pſchiſchli. Ja mam pſchezo wulki wubjerk ſpěwarſkich a biblijow w ßerbſkej a němſkej rycżi, kaž też ſchulſkich knihi a pißankow a wobſtaram też ſwjaſanje nowych a ſtarych knihi.

E. Kliemand, knihiwjaſar
na bohatej haßy pſchi wrotach cżo. 81
ſ napſchecża pſchekupza Mickana.

Hiſchcże žadyn ßrědk

njeje ßo pſche khorhoſcże dychazych organow jako pſche kaſchel, pſche wobcżežnoſcże bróſta, ſchije a płuzow tak wulzyſchnje jara hojazy wopokaſak, kaž **běły bróſtſyrop H. Leopolda & Co. we Wrotßławju.** Tón ßamy ma w bleſchach po 6, 11 a 20 nßl. ſaßo na pſchedań

A. B. Pannach w Budyſchinje.

Ssuche droždże

ſnateje dobroſcże a wſchědnje cżerſtwe porucża
Hermann Kunack
na bohatej haßy pódla póſta.

Woßebje derje ßłodżazy

khofej

punt po 8 nßl. porucża
Hermann Kunack
na bohatej haßy pódla póſta.

Ambalema-cigarry

100 ſchtuk po 22½ nßl., kaž też wſchě druhe druzyny porucża w derje wotležanej tworje najtuniſcho
Hermann Kunack
na bohatej haßy pódla póſta.

Sswój najlěpje wuhotowany
magazin muskeje a hólczazeje drasty
porucza k dobroczíwemu wobkedzbowanju
P. Baruch na žitnych wikach.

Porjadne wotpoßłanje łódźow s Bremena
do
Newyorka, Baltimora a Philadelphije.

Dwójzy sa tydźeń, ßrjedu a ßobotu
psches snate spěschne bremske parołódźne towarstwa
„Norddeutsche Lloyd."

Dwójzy sa měßaz, 3. a 17. kożdeho měßaza,
psches rjane, spěschnjejésdźaze, tsimastowe bremenske płachtowe łódźe.

Nasymu a nalěto porjadne wotpołanje
do New-Orleansa a Galvestona, a nalěto do Quebeca.

Spěschue wobstaranje, dobra a bohata jědź, kaž tež tunje pschewjesne płaczisny. Bližsche wukasowanje psches mje abo psches mojich knjesow agentow: w Budyschinje knjes M. A. Flanderka.

Carl Joh. Klingenberg,
konzessionirowany łódźny expedient.

Někotre sta centnarjow
rżanych wotrubow, czorneje muki a futtergriesa, jara rjanu tworu ma tunjo na pschedań
J. Kögler w Budyschinje
na kamjentej haßy.

Brißlingi, małe sardellowe rybiczki, punt po 12 np.
ßuscheny jereje,
ßłodowy syrop,
candis-syrop, jara rjany, punt po 16 np.
porucza najtunischo
C. A. Wehla
na mjaßowym torhoschczu czo. 40.

Rigaske
krónske ßymjeńtne lane ßymjo
porucza
Rudolph Hölzer.

Epileptiske widlischcza
(padazu khoroscz)
sahoji **listnje** specialny lěkař sa epilesiju doktor O. Killisch w Barlinje, nětko: Louisenstraße 45. — Hižom psches sto sahojenych.

Khofej, rajß,
zokor, zyły a drobny,
wulke rósynki,
małe rósynki,
zymt, muskat, safran
syrop,
wscho dobre a tunje, porucza
Rudolph Hölzer.

Khěžniska žiwnoscz czo. 21 w Plußnikezach se 4 kórzami pola a łuki, kaž tež s dobrymi twarjenjemi, je tam se ßwobodneje ruki na pschedań.

---

ff. **rajßowu schterku**, woßebnu sa czeńke běłe schaty,
ff. **halsku pscheńcznu schterku,**
paleny gyps,
portland-cement najlěpscheje dobroscze,
ßuche a w firnißu rybowane barby,
bernsteinowy, kopalowy a damarski lak,
lany wolij, firniß
porucza k dobroczíwemu wobkedzbowanju
C. A. Wehla
na mjaßowym torhoschczu czo. 40.

Česny wěnc
na rów zemrjeteho towarša
Augusta Ranicha
w Žornosykach.

Džiwne pucże ßmjercź tu khodźi
Wſchelako prjecź woła naß
Jenoh' ſahe, druhoh' poſdźi,
Kaž je wotměnjeny cżaß.
S tym chze Bóh nam pokaſowacź
Ssmjercże wěſtoſcź cżłowjek ma;
Cżaß pak Bóh ßam poſtaja.

Tamny tydźeń jandźel ßmjercże
W Žornoßykach krocżeſche,
Do khoreho doma ſandźe,
Hdźež macź a ßyn leżeſche.
Wobeju wón wotſal woła,
Pucź jim k njebju pokaſowa:
Wjecżor macź tu wotemrje,
Rano ßyn pak ſa njej dźe.

Dwaj a pólſta lět macź ſtara,
Ssyn pak dźewjatnacże bě,
Hdyž Bóh jeju wotſal žada,
Jimaj k ßebi kaſaſche.
Macź a ßyn nětk ſjenocżenaj
Pſched njeho ſtaj ſtupiłoj;
Kónz je wſcheho cżerpjenja,
Ouch ßo k Bohu poſběha.

Wobcżežnoſcże ßwěta wonaj
Hromadże jow noſcheſchtaj,
Hdyž na khorym łožu wobaj
Lětſa doma leżeſchtaj.
Nětk pak ſtaj ſe ſemſkich honow
Pſchiſchłoj do njebjeſkich domow,
Tam je wſchitko pſchětrate,
Tam jim wěcżnje derje je.

Kaž to naléczo wot kwětkow
Luboſne a rjane je,
Tak we kcżenju ßwojich lětow
Towarſch naſch tu ſtejeſche.
Kwětka ſwjadnje, kcżenje ſhinje,
Wſchitko bórſy ßwój kónz ſměje;
Tak tež ſahe ſemrjety
Sswojim bożmje prajeſche.

Poßłuſchny ßyn ſtarſchich běſche,
Wſchudźom rady widżeny,
Pſchewodźicź macź ßwoju chżyſche,
K jejnej ſparnej komorzy;
Haj, wón tež ju pſchewodżeſche,
Niż pak, kaž ßej myßlik běſche:
Jako cżěło pſchewodża
Sswoju macź hacź do rowa.

Wowka, nan a ßotry ſteja
Pola rowa żałoſcża,
Ssyna, bratra wobpłakuja,
Ssmjercź jich lubych ßobu wſa;
Wjazy njebudża jich widżicź,
Jow ßo maja wot nich dźělicź;
Żenje ßo wjaz njewrócża,
Row to ßwoje wobkhowa.

Wſchitkich, kiž wy żarujecże,
Njech Bóh ſaßo troſchtuje,
Do Bożej' ßo wole dajcże,
Schtož Bóh cżini, dobre je.
Wón wſchak druhdy bije rany,
Tola tež je hoji ſaßy;
Stajnje ßo mu dowěrcże,
Wſchitko jemu porucżcże.

Haj, we njebju naſchi lubi,
Kaž my mamy nadźiju,
Steja tam pſched Bożim thróni,
Halleluja ſpěwaju.
Tam ßo ſ jandźelemi wodża,
W lutej kraßnoſcżi tam khodża:
Daj Bóh, ſo tež junu my
Něhdy tam tež pſchińdźemy.

Žornocżanſka młodoſcź.

Srudne, ale tola wérne!

Hdy bychu ßo tola tajzy nadobni knjeża, kiž ßu hiſchcże tež ßobuſtawy zyrkwineho prjódkſtejerſtwa na tajke waſchnje njeſadźerżeli, kaž ßo to pſched nékotrym cżaßom w jenym budyſkim hoſcżeńzu ſta, hdźež ßo jedyn zyrkwiny prjódkſtejer ſ b—cżanſkeje woßady tak daloko ſapomni, ſo wón jeneho muża, kotryž teho ßameho na jeho njepſchiſtojne ſadżerżenje kedźbneho ſcżini a k měrej napominaſche, ſa wkoßy hrabny a jeho khětro pocżaha a jemu wobleczo krawnje rosdrapa. Wón ßo ſ tym pſched tymi, kiž tam běchu, w żanym błyſchcżatym ßwětle pokaſak njeje, ale jeho ſkutkowanje daſche jara cżěmnu ſcżěn na jaßnu ſchcżežku tajkeho cżeßneho muża panycź, kajkicž tónle bycź dyrbjał.

Dobre polépſchenje pſcheje jedyn,
kotremuž to jara żel běſche.

Drjewo na pſchedań.

Na kołbiczańſkim reviru bjes Schcżeńzu a Hermanezami pſchi kołbiczańſkim hrodże je wulka dźělba khójnoweho zyle jadriweho palneho drjewa, wobſtejazeho ſe ſchcżěpjanych a pjeńkowych kloſtrow, kaž tež walcżkow, wſchěbnje dopołonja k wotwjeſenju na pſchedań. Skaſanje ma ßo pola podpißaneho ſtacź.

Hajnik **Urban** w Kołbizu.

Khěża cżo. 40 we Luſku pola Woſporka je ſe ßwobodneje ruki na pſchedań.

Kedźbu!

Jutſje njedźelu **kulenje wo kołbaßy** w Jeńkezach a tež w Rodezach.

Porjedźenje.

W cź. 19 Serb. Nowinow na ſtronje 156 **nima** rěkacź: „Mattheja 45, 46," ale ma ßo ſtajicź: „Mattheja 25, ſcht. 45, 46.

Nakładnik: J. E. Smoleŕ. Ciſć L. A. Donnerhaka w Budyšinje.

Cisło 22. — 4. junija — 1870.

Serbske Nowiny.

Za nawěšťki, kiž maja so w wudawarni Serb. Nowin. při bohatych wrotach wotedać, płaći so wot rynčka 1 nsl.

Zamolwity redaktor a wudawaŕ
J. E. Smoleŕ.

Kóžde čisło płaći 6 np. Stwórtlětna předpłata pola wudawarja 66 np. a na kral. saks. pósće 7½ nsl.

Wopschijecze: Najnowsche. — Swětne podawki. — Spěwy. — Ze Serbow: S Budyschina. S Noweje Wěży nad Sprewju. S Kißlika. S Wulkeho Pschesdrjenja. S Bukojz w Delnej Łužizy. S Khocźebuza. S Tacźez. — Pschilopk. — Hanß Depla a Mots Tunka. — Nawěschtnik. —

Płaćizna žitow a produktow w Budyšinje.

28. meje 1870.

Dowoz: 6719 kórcow.	Płaćizna w přerěžku na wikach, wyšša.			nižša.			na bursy, najwyšša			najniža.		
	tl.	nßl	np.	tl.	nßl	np.	tl.	nßl	np.	tl.	nßl	np.
Pschenża	5	22	—	5	10	—	6	10	—	5	20	—
Rožka	4	2	5	3	22	5	4	2	5	4	—	—
Jeczmjeń	3	2	5	3	27	5	3	2	5	3	—	-
Wowß	2	5	—	2	—	—	2	7	5	2	5	—
Hróch	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Woła	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Raps	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Jahły	7	10	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Hejduschka	5	5	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Kana butry	—	22	—	—	20	—	—	—	—	—	—	—
Kopaßkomy	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Zent. ßyna	1	5	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—
Lane ßymjo	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—

Pjenježna płaczisna.

W Lipsku, 2. junija. 1 Louisd'or 5 toler 17 nßl. 6½ np., 1 połnowažazy cźerwjeny słoty abo dukat 3 tl. 6 nßl. 5⅝ np.; winske bankowki 82½ (16 nßl. 5 np.)

Czahi sakskoschlesynskeje żelesnizy s Budyschina.

Do Draždżan: Rano 7 hodźinow — minutow*; dopołdnja 9 h. 5 m.; pschipołdnju 1 h. — m.*; popołdnju 4 h. 10 m.*; wječor 8 h. 20 m.*; w nozy 2 h. 40 m.**. 4 h. — m.

Do Shorjelza: rano 7 h. 50 m.*; dopołdnja 10 h. 50 m.*; popołdnju 3 h. 20 m.†; wječor 6 h. 50 m.*; wječor 9 h. 35 m.; w nozy 12 h. 35 m.; 1 h. 45 m.**

*) Pschisankujenje wot a se Zitawy a Liberza (Reichenberga.)
†) Pschisankujenje do Zitawy.

Pschispomnjenje. Czahaj se znamjeschkom ** bjes Draždżanami a Shorjelzom jenož w Budyschinje a Lubiju sastawataj. Wonaj mataj jenož wosy prěnjeje a druheje klaßy a ma ßo sa billet ¼ wjazy płaczicź; dźeńske billety pschi nimaj njepłacza.

Spiritus płaczesche wczera w Barlinje.

16 tl. 15 nßl. a 16 tl. — nßl.
pschenża 61—72 tl., rožka 40—51 tl.,
(to je: sa 25 pruskich kórzow.)
rěpikowy wolij (njeczischczeny) 15 tl. — nßl.
(Czischczeny, kaž ßo w Budyschinje pschedawa stajnje něhdże 1⅛ tl. drožschi.)

Najnowsche.

Barlin, 1. junija. Kral chze ßo do Emsa podacź, so by tam ruskeho khěžora wopytał. Hrabja Bismark s nim pojědże.

Bern w Schwajzarskej, 31. meje. Tójschto italskich republikanszy smyßlenych sběžkarjow je schwajzarske mjesy pschekroczilo, dokelž dyrbjachu psched wojakami italskeho krala cźěkacź.

Florenz, 31. meje. Garibaldi je ßudnischzy do pschepytanja wsaty, dokelž je ßo na poßlenich republikanskich njepokojach wobdźělił.

Florenz, 31. meje. W provinzy Como je ßo republikanska banda pokasała. Wójsko je na nju poßłane.

Barlin, 1. junija. Kral je dźenża do Emsa wotjěł a wostanje tam haž do 4. junija.

Wolby do połnóznoněmskeho parlamenta smeja ßo najskerje ßrjedź septembra, wolby do pruskeho ßejma pak w druhej połojzy teho ßameho měßaza.

Blizische ludliczenje 1. decembra tuteho lěta wotdžeržane.

Win, 1. junija. Dotalny franzowski poßłanz na khěžorskim awstriskim dworje, wjerch Grammont, je ßo do Parisa podał, dokelž je sa ministra, a na jeho město pschińdże wjerch de la Tour d' Auvergne.

Sakſka. W Dornhennersdorfje je 20. meje žona ſkalza Weigelta jako njedželniza ſe ßwojim džěſčom ſkradžu ſ domu wuſchka a bu po nekotrych dnjach w jenym bliſkim hatze ſ tym džěčatkom morwa namakana.

W Kadiczu pola Grimmy wudyri 28. meje pſches to, ſo jenu pinzu ſe ßkomu wupalachu, tajki ſtraſchny woheń, ſo ßo ſ nim 15 domſkich a pódlanſkich twarjenjow wotpali. Tež ßu ßo pſchi tym 3 ßwinje a 10 huß ſpaliłe.

Jako běchu wóndanjo w Drazdžanach jena žona ſe ßwojimaj džěſczomaj a jedyn jeje podroznik powobjedowali, počzachu wſchitzy ßylnje bluwacz, ſchtoz jich na tu myßliczku pſchiwjedże, ſo je w jědži, kotruz běchu wužili, něſchto jědojteho byko; woßebje dokelz běſche tſecze džěczo, kotrez njebě ßobu wobjedowako zyle, ſtrowe woſtako. Lěkar, kotrehoz běchu k pomozy powołali, bórſy ſa tym pſchińdże, ſo je arſenik w jědži byk, a na jeho praſchenjaj pokaſa ßo ſo bě ta žona wot jeneje ßkužobneje džowki jako dar nekajku muczku doſtała, kotruz bě ſa pſcheńczny muku džerzała a k wobjedej nakoziła. Wſchitke ſchtyri woßoby běchu nekotre dny na ßmjercz khore nětko pak ßo ſ nimi ſaßo polepſchuje.

Jeho majeſtoſcz kral Jan je emeritirowanemu wuczerjej Wachtelej w Liebethalu ſkotu, k ſaßkužbnemu rjadej ßkuſchazu medaillu ſpožczik.

Prußy. Dokelz ßu w nowiſchim czaßu w morjach bliſko Chineſiſkeje mórſzy rubjeznizy tež nemſke pſchekupſke kódże nadpadowali a wurubili, dha je kanzler poknóznonemſkeho ſwjaſka, hrabja Bismark, ſ jendželſkim a amerikanſkim knježerſtwom radu ſkładowak, kak by ßo tajke rubjeznißtwo najlepje ſahnacz hodziko. W nowiſchim czaßu je ßo nětko poſtajiko, ſo budża pſchichodnje jendželſke, amerikanſke a poknóznonemſke wójnſke kódże hromadże pſchecziwo tajkim rubjeznikam ſkutkowacz a pódla tež chineſiſkemu knježerſtwu pſchi tym ßobuſkutkowanje pſchiſwolicz.

Kral je ßo ſ Barlina na hród Babelsberg pſcheßydlik a hrabja Bismark je ßo ſaßo na ßwoje kubko w Pomorſkej podak.

Awſtria. Nowy wolby ſa jenotliwe krajne ßejmy maja ßo hižom kónz měßaza junija ſtacz a ßo teho dla wot tych, kotrychž to naſtupa, we wſchěch awſtriſkich krajach ſhromadžiſny a wuradžowanje teho dla wotdžerzuja, ſo by ßo poſtajiko, ſchtó ßnadz by ßo ſa ſapoßkanza wuſwolicz hodził.

Pſchiſpomnicz ßo ma, ſo je Czeſka tón jenicżki kraj, hdzež krajny ßejm rospuſchczeny njeje a hdzež ßo teho dla žane nowe wolby njeſtanu. Miniſter- pſchedßyda hrabja Potozki je to najſkerje teho dla tak czinik, dokelz ßo wurunanje ſ Czechami radziko njeje; pſchetoz hacz runje je w Czechach wjele wjazy czeſkich dyzli nemſkich wuſwolerjow, dha je dotalny krajny ßejm tola tak ſrjadowany, ſo maja Nemzy w nim pſchewahu, a to chze hrabja Potozki lohko doſcz pſchecziwo Czechaм nakoziczz.

Schto chze hrabja Potozki dale czinicz, ſo by awſtriſke krajne naležnoſcze do praweho porjadka — abo wjele wjaz — do praweho njeporjadka pſchinjeßk, to hiſchcze ſjawne njeje. W tu khwilu wón ſ galiziſkimi Polakami jedna, ſo by jich na ßwojej ſtronje ſdžerzak. Wón chze jim teho dla jeneho Polaka jako galiziſkeho naměſtnika dacz, jedyn Polak by ßo hewak ſa miniſtra poſtajik a wyſche teho bychu ßo Galiziji wſchelake prawiſny dake, ſo by wona kruch ßamoſtatnoſcze měła. Hacz pak budże to wſcho galiziſkim Polakam doſcz, to ßo njewě, a duz je tez njewěſte, hacz woni na Potozkeho ſtronje woſtanu. — Pſchiſpomnicz ma ßo, ſo je hrabja Potozki tež Polak ſ Galizije.

Franzowſka. Njedaloko měſta Poitiers je ßo na tamniſchej želeſnizy wulke njeſboże ſtako. Czah běſche runje na jenym naßypje, kiž je 18 łohži wyßoki, jako ßo jenemu woſej wóſka wotkama a pſches to te druhe woſy ſ kolije wuſkoczichu. Schěſcz woſow ßo ſ naßypa dele wali a woni buchu wſchě na make kuſki roslemjene. Dwaj człowjekaj buſchtaj na měſcze ſaraženaj a pjecz człowjekow doſtachu czežke rany. Wſchitzy druſy pucżowarjo ßu bole abo mjenje ranjeni. Jeneho pucżowarja ſ zyła namakali njejßu a je lohku mózno, ſo jeho czéko nětdże pod jenym rosraženym woſom leži.

Rußowſka. Taj człowjekaj, kotrajž ſtaj pſched nekotrym czaßom awſtriſkeho ſaſtojnika, prynza Arenberga, ſkónzowałoj a potom wſchelake wězy ſ jeho wobydlenja kranyłoj, buſchtaj 26. meje wot ßuda ſa winowateju ſpósnataj a k pjatnaczelétnemu czežkemu dželu w ſibirſkich podkopkach wotßudženaj. Jeli budżetaj potom hiſchcze žiwaj, dha mataj ßo nětdże w Sibiriji ſaßydlicz. — (Nekotremužkuliž budże ßo dziwno ſdacz, ſa tutaj mordarjej k ßmjercži wotßudženaj njejſtaj. Ale to na tym leži, ſo ſa tajke pſcheſtupjenja, kotrez pſched ziwilny ßud pſchińdu, w Rußowſkej hižom dawno žana ßmjertna ſchtrafa njewobſteji; jenoz pſchi tych pſcheſtupjenjach, kotrez ma wojerſki ßud wuczinicz, może ßo pſcheſtupnik tež k ßmjercži wotßudzicz.)

Khežor Alexander je ßerbſkemu mitropolitej (arzybiſkopej) Michalej w Belgradże rjad ßwjateho Wladimira druheje rjadomnje ſpožczik a jemu pódla ßamoruczinje pißany liſt poßkak.

Grichiſka. Pola měſta Lamia bu 21. meje woßom rubjeznikow wot žiwjenja k ßmjercži wotprawjenych a krótko prjedy běchu ßedmjoch bliſko jeneho druheho tamniſcheho měſta na ſchibjeńzu pojßnyli. S zyła ßo grichiſkim rubjeznikam wot teho czaßa, hdzež běchu nekotrych Jendželczanow ſkónzowali, jara hubjenje dże a wſchudžom ſa nimi ßlédża a jich koja. A to je tez trjeba, pſchetoz woni zuſych ludži a tamniſchich wobydlerjow w nowiſchim czaßu žakoßnje pſcheſcżehachu.

Spěwy.

Wusnaczo.

(Časopis čo. 40.)

Ha njejßym też knjes nadobny,
Niz hrabja, ani kral,
Ssym žiwjenja wschak wjeßoky —
To moja dusha khwal!

Khlěb wschědny spokojnosci mi je,
To nikom' njepschedam,
K tej trjeba njej', kaž widžicje,
So skote hory mam.

Swět zyky měj sa pschecjela,
Schtóž tejko potrjebje,
Mi ßwěrna dusha jeniczka
Desci k mojom' sboži je.

A wupanje hdy ßylska mi,
Tu bjeru do kupje,
Kaž roßa rózam njeschkodži,
Tak to też njeje slě.

Ja najěm ßo a nadjěkam
A rjenje naspju ßo —
Schto wjazy, prajcje, potrjebam?
Duž khwaleny budž Bóh!

H. S.

Ze Serbow.

S Budyschina. Tudomne nalětne wokmjane wiki budža lětßa pschichodny pjatk 10. junija wotdžerżane.

S Noweje Wßy nad Sprewju. Tudomna wobydlerka Marja Nowakowa, kotraż je 61 lět stara, bu 26. meje w tak mjenowanym małym haczje morwa namakana. Hacż runje hižom dlěschi czaß khora a khamorna, běsche wona tola na Boże stpicże do Kluksch ke mschi hicż chzyła a bě ju najskerje ßylny wětr do wody czißnył, hdżeż bě ju Boża ruczka sajała.

S Kißlika. Schtwórtk tydżenja sahe rano je ßo w tudomnej bliskosczi khětry kruch knježeje hole wotpalił a tuka ßo na to, so je woheń něchtón sakožił.

§*. S Wulkeho Pschěsdrjenja. Nasch czesczeny gmjenski pródkstejeŕ k. Jakub Czech dosta w Njeßwaczidle schtwórtk 12. meje wot knjesa ßudniskeho hamtmana Wackera czeßny diplom, jako dżakomne pschipósnacże sa 25 lětne ßwěrne skutkowanje jako gmjenski prjódkstejeŕ. Pschitomny běsche też pokmócznik njeßwaczilskich kubłow, k kotrymž też Pschěsdrjeń ßkuscha, k. dwórski radżiczeł a ryczerkubleŕ Weber nad Ssmochczizami.

S Bukoj w Delnej Łužizy „zaßnik" pische: Ssobotn 21. meje jědżesche nasch bur Nowotnik s Drjowka domoj. Blisko Drjowka ßo jemu hižom konjej spkoscheschtaj, dokelž czah na żelesnizy hrimotajzy pschihna, a leczeschtaj k Jasorzy. Nowotnik njepuschczi czahadka s ruki, to pak běsche jeho njesboże; pschetoż wós ßo rosraßy a a konjej Nowotnika sa ßobu wleczeschtaj hacż k Jasorzy, hdżeż jeju něchtón sastaji. Nowotnik straschny wohnhladasche; jedyn bok jeho hkowy je czisicze wobódrjeny a wucho wottorhnjene. Jena ruka je wjele krócz pschekamana a ma wón hewak wjele druhich ranow naczinjenych. Drjowkowski lěkaŕ, po kotrehoż běchu bórsy poßkali, chzysche tu ruku wotrěsacz, dokelž měnjesche, so móhł symny woheń pschidyricz, — khory pak to njepschida. Hacż ßo saßo wustrowi, to Bóh wě.

S Khoczebusa „zaßnik" pische: „Pjatk 27. meje bu pola Khoczebusa w rězy tepjeny czlowjek namakany, kotryż běsche dyrbjał hižom dlěschi czaß we wodze leżecz. S jeneho schkleńczaneho woczka, kotreż běsche město prawdżiwe honoßyk, sposnachu, so to nichtón druhi njeje, khiba krawski mischtr Wagenknecht s Khoczebusa, kotrehoż wot 3. februara wjazy widżeli njeběchu. Nop jeho hkowy běsche pscheraženy, też běchu rěsane rany a druhe wobkschodżenja na jeho czěle widżecz, s czehoż ßo ßudżicz hodži, so je jeho něchtón najprjedy saraßył a potom hakle do wody czißnył.

S Taczez. H. W. Ssobotu 21. meje rano w 3 hodżinach wudyri tudy pola bura Bjenuscha w jenej hromadże walczkow woheń, kotryż niz jenoż wschě Bjenuschez twarjenja, ale też 20 druhich dworow do procha a popjeła pschewobrocži. Bjenuschej ßo 2 jałojzy, 2 ßwinjeczi, 15 wowzow, 15 huß a někotre kury spalichu.

S Baczonja. Wóndanjo běsche jene srěbjo tudomneho ryczerkublerja Mischnarja na městnosczi, kotraż bě saschlahowana, jako jedyn hólczez pschińdże a na to srěbjo tak dołho halekasche, hacż to se strachom do saschlahowanja skoczi a to tak njesbożomnje, so ßo s jenej żerdżu pschekko. Jako běchu tu żerdż s jeho czěła wuczahnyli, widżachu, so ßo to srěbjo pschi żiwjenju sdżerżecz njehodži a duż je hnydom satsělichu.

Přilopk.

* Psches żelesnizu bjes Tönisom a Forst-Süchtelnom wóndanjo jedyn wowczeŕ wowzy czěrjesche; wón pak posdże pytny, so ßo jedyn czah bliži, wot kotrehoż bu potom 16 wowzow pschejědżenych a morjenych. Psches to czah s kolije wuskoczi, wosy ßo roslemichu, a sta ßo pschi tym to njesboże, so buschtaj dwaj czlowjekaj saraženaj, woßmjo pak łožsche abo czeżsche rany dostachu.

* W Magdeburgu je 18. meje jedyn sahrodniski wuczomnik na ßlědowaze waschnje wo żiwjenje pschischok. Wón běsche ßebi, so by wroble tsělał, jenu wětrowu buschkej pożczik, ale njewjedżo, kak ma ju naczahowacz, bě wón tejko powětra (lofta) do njeje napumpał, so ßo wona pukny. Pschi tym jeho kruch buschkwje blisko wutroby tak ßylnje dyrje, so bě wón mórwy. S dobom běsche też dybsaczny czaßnik zyle rosbity.

* Na wermsdorfſkim revirje njedaloko měſta Oſchatza chzychu ßebi dźěłacźerjo, kotſiž w lěßu dźěłachu, khofej ſwaricź. Pſchi tym pak ßo khójny ſapalichu a hacź runje bu woheń khětſje poduſcheny, dha bě tola hižom na 200 tl. ſchkody nadźěłak.

* Wóndanjo cźekny w Lipſku ſ jeneje menažerije jena wulka javaſka wopiza. Hacź runje ßebi wſchu mózgu prózu dawachu, ju ſaßo doßahnycź, dha ßo to tola njeradźi, pſchetoź wona ſkocźi njenadźujzy do wokna Brehmez winoweje pinzy a njeběſche wjazy widźecź. Dokelź bě hižom wjecźor, dha njehodźeſche ßo ſa tón dźeń niczo dale cźinicź. Naſajtra pak do teje pinzy na pytanje dźěchu, ale tu wopizu w prěnjej wulkej pinzy njenamakachu, duž dźěchu do druheje mjeńſcheje pinzy a hlaj! tam bě ta wopiza pódla dweju bleſchow ſchampanſkeho wina, kotrež bě teź hacź do poßlenjeje kapki wupiła. Wona nětko teź je ßwojim knjeſom lubjerad domoj dźěſche.

* W Ssedmihródſkej (Siebenbürgen) mějachu 13. meje ſatraſchne njewjedro, pſchetaž wulki ſlimk, kiž ßo njejapzy ſta, tejko deſchcźa nala, ſo woda w měſtaſchku Nagy-Bun, w Kokelburgſkim wokrjeßu leżazym 60 twarjenjow ſwottorha, pſchi cźimž ßo něhdźe 200 cźlowjekow ſatepi. Wo wßy Bonyha je wulka woda wſchitke twarjenja pjecźoch žiwnoſcźow wotnjeßła a nowe rěcźniſchcźo, 12 łohcźi hłuboke wudrěła. W tutej wßy ßu teź jedyn nan ſ dwěmaj wotroſcźenymaj dźowkomaj a tſjo młodźi ludźo ßwoju ßmjercź w žołmach namakali.

* W Eislebenje chzedźa Dr. Lutherej hódny wopomnik ſtajicź, ale hacź dotal je ßo k temu hatle 3500 toleŕ nahromadźiło.

* Centralny komitet němſkich katholſkich towarſtwow je wobſanknył, ſo ma ßo lětuſcha hłowna ſhromadźiſna w Regensburgu wotdźerźecź. Najprjedy bě město Wrótßław (Breslau) ſa to poſtajene.

* Nowa, w Cźedu (we Wuherſkej) natwarjenja reformirtſka zyrkej, kotrejeź twarba je pſches 30,000 ſchěßnakow khoſchtowała, je ßo 8. meje dopołdnja ſaßwjpnyła, jako ßo tam runje Boża ßłużba dźerźeſche. Wulke ſboże bě, ſo tórm tak padźe, ſo na zyrkej ßamu njepadźe, hewak budźiſche na 500 ludźi wo žiwjenje pſchiſchło. Tak buchu jenoź tſi ſtare žony ſarażene, kotrež pod tórmom ßedźachu.

* Do Potßdama wondanjo jedyn cźlowjek na velocipedźe ſ Draždźan pſchijědźe. Wón bě k temu 2 dnjaj 3 hodźiny trjebał.

* W Magdeburgu wudyri w Habermannez reſtauraziji woheń a dołho njetrajeſche, dha ßo tſěche a najwyſch ſchóß paleſche. Woheń běſche tak ſpěſchnje wokoło ßo hrabaſche, ſo možachu ludźo lědź płomjenjam wucźeknycź. Tola ſtaj ßa jedyn wojak a jedyn 14lětny hólcźez ſpalikoj, a jena žona bu tak wobſchkodźena, ſo je po krótkim cźaßu wumrjeła.

* S Wotydła pißaja, ſo je tam wěſta Johanna Khryſtiana Wolfowa ſchěſćź lět na padazu khoroſcź cźerpika, kotruž je w ßwojim cźaßu pſches ſtrožele doſtała a ſo je ju nětko pſches nakožowanje widliſchcźowych polverow (Krampfpulver) wotbyła, kotrež wěſty P. M. Salomon, Wallnerſtraße No. 14 w Barlinje ſa tuni pjenjes pſchedawa.

* W Nieczychowje (w pruſkej Polſkej) ßyjeſche 14. meje wucźeŕ Bilezki na polu, jako njewjedro ſ deſchcźom pſchicźeże. Wón teho dla dwě brónje ſtaji a rub na njej pſcheſtrje, ſo by ßo pſched deſchcźom nětkaŕ wukhował. Ale lědom běſche tam ſtupił, jako tam teź błyſk dyri a jeho na měſcźe ſaraſy.

* S Fiſchenicha pißaja: Džiwne njeſboże je ßo tudy ſtało. Mjenujzy wobaj ſtarſchej jeneje ßwójby běſchtaj ßo na polo pedałoj a dwě dźěſcźi doma woſtajikoj. Sso domoj wrócźiwſchi namakaſchtaj tutej dźěſcźi po dokhim pytanju w jenej kſchinje, ale wonej běſchtej morwej, dokelź běſchtej ßo tam ſadußyłoj. Jeje wěko bě jimaj nětkaŕ ſapanyko a wonej njeběſchtej je ſaßo wotcźinicź mohłej.

* Na italſkich univerſitetach lětßa jenoź ſchtyrjo ſtudentojo na duchownſtwo ſtuduja. Profeßorow duchownſtwa je tam tſiadwazyczi.

* W lěcźe 1865 mějeſche jedyn pſchekupz w Kölnje to njeſboże, ſo jemu jeho ſłoty dybſacźny cźaßnik do rěki Rheina padźe. Pſched nětkotrymi dnjami — po tajkim po pjecźich lětach — bu pak tón cźaßnik pſchi cźiſcźenju rěki ſaßo namakany a temu pſchekupzej daty.

* S Kiela pißaja: „Tudy je ßo pſched nětkotrymi dnjami błědowaze njeſboże ſtako. S Preetza pſchijědźe wós ſe ſtarym želeſom, kotrež běſche jenemu wikowarjej pſchedate. Bjes tym ſo bě wóſka do domu ſchoł, ſo by pſchiwjeſenje želeſa woſjewił, běſche wěſty Fahrenkrug ſ k woſej ſtupił, ſo by ßebi wobhładał, ſchto na nim je. Wón tam bjes druhim teź jenu ſtaru bombu namaka, kotruž na pleſtr cźißny. Wona ßo pſchi tym ſapali a roſlecźa a jemu wobej ruzy wottorhny, kruch želeſa jemu pak do cźełka praßny a bu hewak wſchelaka ſchkoda na woknach bliſchich domow nacźinjena.

* W Brěſowje (bjes wuherſkimi Sſkowakami,) mějachu wóndanjo wulke krupobicze a je tam wone na 30,000 ſchěßnakow ſchkody nacźiniło. Teź buchu wſchelake twarjenja jara wobſchkodźene.

Blisko wuherſkeho měſta Tothvaßony dyri błyſk do jeneje wowcźernje, kotraź ßo ſapali, tak ſo pſches 200 wowzow w płomjenjach kónz wſa. W nětkotrych wßach dyrbjachu ludźo na łubje cźełkacź, dokelź bě ſ njewjedrom wulki ſlimk a pſches to wulka woda naſtała. Wo wßy Peczel dwaj cźlowjekaj we wodźe žiwjenje ſhubiſchtaj.

Kak Hans Depla a Mots Tunka

rozom wótřitaj a ludźi pódla škrějetaj.

* * *

Hanß Depla. Swět je druhdy tola jara lěni.

Mots Tunka. Swět drje runje niz, ale ludźo na ßwěcze.

H. D. Haj, tak ja też měnju, a so bych ßa ßwoje měnjenje też dopokasmo měł, dha chzu czi jenu wěz powjedacz, kiž je ßo w P. stała.

M. T. Kajka dha to wěz běsche?

H. D. Hlaj, w pomjenowanej wßy bu paduch wot ludźi popanjeny, kiž tam dränirowachu, a woni teho njebolaka k rychtarjej dowjedżechu.

M. T. A schtoha ßo tam s nim sta?

H. D. Rychtař da jemu jěsch, potom pak wothlada ßebi paduch składnosch a czekny.

M. T. Schto dha rychtař k temu prajesche?

H. D. Schto wón prajesche? Nó, wone ßo sdasche, jako by jemu to czeknjenje spodobne było, pschetož wón něschto borbotasche, schtož běsche kaž by rjekł, „so je jemu tón paduch se ßwojim czeknjenjom wjele khodżenja salutowak.

M. T. Hm, schto jenož to rěka, so pak je w Krótkej Horschczi saßo nowy hosczeńz nastał?

H. D. Haj, to je teho dla, so bychu tam nětko też jedyn hosczeńz prěnjeje klaßy měli.

M. T. Ach tak. Ale s czim dha ßo tajki hosczeńz prěnjeje klaßy psched druhimi hosczeńzami wusnamjena?

H. D. Nó psches to, so knjeni hosczeńzarka ludźi nuts woła, hdyż nimo du.

M. T. A dale niczo?

H. D. O haj, wona dyrbi ßylna wulka żónska bycz, hosczeńzař pak wuczeny krawz.

Drjewowa aukzia.

Pónd'zelu 13. junija budże ßo wulka dżělba **twarskeho drjewa, klozow a palnych drjewow** a to

1) w bliskosczi **Kilianez jamy** pola **Wukranczíz** a Makeje Subrnicżki twarske drjewo, klozy a khójnowe pjeńkowe drjewo kaž też walczki; —
— shromadżisna pschi Kilianez jamje dopołdnja w 10 hodżinach —
2) na **lichańskim reviru** dubowe hałosy a pjeńki, —
— shromadżisna pschi lichańskich wowczernjach; —
3) na **lemischowskim reviru** khójnowe schczěpowe a pjeńkowe drjewo a walczina

na pschepadżowanje pschedawacz.

P. Nowak.

Reje

druhi dżeń ßwjatkow w Drožďżiju.

Starožitnostny wotrjad M. S.

srjedu po swjatkach popołdnju wot 1 hodźiny w hosćeńcu k złotej krónje. Sobustawy chcyłe na to kedźbować! **Předsyda.**

Sahrodniska żiwnosczcżo. 4 we Łuschcżu pola Khróschcżiz je se wschitkim inventarom se ßwobodneje ruki na pschedań. Wscho dalsche je pola wobßedżerja tam shonicz.

Wosowy mas

dostach saßo, każ ßym jón hižom prjedy měł, teho runja też hižom jónkrócz pschetrjebany bomöl, a tón najtunischo poruczam.

J. T. Teutscher
w Porschizach.

Porjadne wotpoßłanje łódźow ſ Bremena
do
Newyorka, Baltimora a Philadelphije.

Dwójzy ſa tydźeń, ßrjedu a ßobotu
pſches ſnate ſpéſchne bremſke parolödźne towarſtwa „Norddeutſche Lloyd.“

Dwójzy ſa měßaz, 3. a 17. kóždeho měßaza,
pſches rjane, ſpéſchnjejéſdźaze, tſimaſtowe bremenſke płachtowe łódźe.

Naſymu a naléto porjadne wotpokanje
do New-Orleansa a Galveſtona, a naléto do Quebeca.

Spéſchne wobſtaranje, dobra a bohata jědź, kaž tež tunje pſchewjeſne płacźiſny. Bliźſche wukaſowanje pſches mje abo pſches mojich knjeſow agentow: w Budyſchinje knjes **M. A. Flanderka.**

Carl Joh. Klingenberg,
konzeſſionirowany łódźny expedient.

Skótſawěſćenje.

Jene jara renommirowane ſkótſawěſćaze towarſtwo pyta jeneho widźeneho dźeławeho hłowneho agenta ſa budyſku krajſku direkziju. Franko-offerty pod „Vieh-Verſicherung“ wobſtara „Annoncen-Expedition der Herren Sachſe und Comp. in Leipzig.“

Woßebje derje ßłodźazy
khoſej
punt po 8 nßl. porucza

Hermann Kunack
na bohatej haßy pódla póſta.

Ambalema-cigarry

100 ſchtuk po 22½ nßl., kaž tež wſchě druhe druźiny porucza w derje wotležanej tworje najtuniſcho

Hermann Kunack
na bohatej haßy pódla póſta.

400—500 toleŕ ßo k Michałej abo prjedy na prěnju hypotheku pytaja. Wot koho? to je we wudawarni Serb. Nowinow ſhonicź.

100 toleŕ myta

ßo temu wupłaczi, kiž mi ſakoŕerja wóhnja, kotryž ßo na kißlanſkim reviru 26. meje t. l. mějeſche, tak poſnamjeni, ſo może ßo pſcheczíwo njemu ſudniſzy ſakroczicź.

We Łaſu, 27. meje 1870.

Knježi wyſchi hajnik.
Wenzel.

Katholſki Poſoł cźo. 6 je wuſchoł.

Drjewo na pſchedań.

Na kołbiczańſkim reviru bjes Schcźeńzu a Hermanezami pſchi kołbiczańſkim hrodźe je wulka dźělba khójnoweho zyle jadriweho palneho drjewa, wobſtejazeho ſe ſchcźěpjanych a pjeńkowych kłoſtrow, kaž tež walcźkow, wſchěchnje dopołnja k wotwjeſenju na pſchedań. Skaſanje ma ßo pola podpißaneho ſtacź.

Hajnik **Urban** w Kołbizu.

Dokelž tuto lěcźe w budźe pſchedawacź njebudu, proſchu mojich cźeſcźenych wotebjerarjow, ſo bychu do mojeho wobydlenja pſchiſchli. Ja mam pſchezo wulki wubjerk ſpěwarſkich a biblijow w ßerbſkej a němſkej ryczi, kaž tež ſchulſkich knihi a pißankow a wobſtaram tež ſwjaſanje nowych a ſtarych knihi.

E. Kliemand, knihiwjaſaŕ
na bohatej haßy pſchi wrotach cźo. 81
ſ napſchecźa pſchekupza Mickana.

Hiſchcźe žadyn ßrědk

njeje ßo pſche khorhoſcźe dychazych organow jako pſche kaſchel, pſche wobcźeżnoſcźe bróſta, ſchije a płuzow tak wulzbſchnje jara hojazy wopokaſak, kaž **běły bróſtſyrop H. Leopolda & Co. we Wrotßławju.** Tón ßamy ma w bleſchach po 6, 11 a 20 nßl. ſaßo na pſchedań

A. B. Pannach w Budyſchinje.

Khěža cźo. 21 w Jitku ſ 1 kórzom ſahrody je hnydom na pſchedań a je wſchitko dalſche pola gmejnſkeho prójokſtejerja tam ſhonicź.

Wschitke družiny

bukskina a ßukna

jako: hładke (woßebje cžorne) a melirowane ßukna, lětnje ßukna w najnowschich mustrach a turnarske ßukno we wschelakich barbach ma stajnje we wulkim wubjerku na pschedań

Julius Hartmann

w Budyschinje na mjaßowym torhoschcžu.

Sswój najlěpje wuhotowany

magazin muskeje a hólcžazeje drasty

porucža k dobrocžiwemu wobkedžbowanju

P. Baruch na žitnych wikach.

Pschenajecže.

Podpißany ma porucžnoscž, pola, k dominiju w Nadžanezach ßłuschaze a něhdže 140 kórzow ležomnoscže wopschijaze, po domskhowanju lětuschich žnjow na 8 lět po parzellach pschenajecž. Te ßame ßu bjes wuwsacža w najlěpschej kulturje a ßu tež jara płódne a dobre. Něhdže 31 kórzow ßłuscheja k budyskim ležomnoscžam a moža ßo runje tak, kaž pódlanske pola, lohko s města wobstaracž.

Wschitzy na wotnajecže smyßleni ßu s tutym pscheproscheni, to hacž do 8. junija t. l. pola podpißaneho abo pola hetmana w Nadžanezach wosjewicž, hdžež ßu tež najwažnische wuměnjenja pschenajecža nawjedžicž.

Pschenajeńska termia budže posdžischo psches tute nowiny k nawjedženju data.

Pschenajecže łukow horka spomnjeneho dominija ma ßo w pósdnischim lěcžu psched wotawinymi žnjami stacž.

W Budyschinje, 25. meje 1870. Ryczník **Seehaussen.**

Pschedběžne wosjewjenje.

S tutym dowolam ßebi, mojim cžescženym wotebjerarjam najpodwolnischo wosjewicž, so ja moje

kolonialtworowe a spirituosowe khlamy

wot 1. julija t. l.

do mojeho domu **na žitnej haßy cžo. 52**

njedaloko hłowneho torhoschcža pschepołožu.

Se wschěm pocžescžowanjom

Carl Noack.

Dwaj nowaj dwajpschežnaj wosaj a jedyn kruwjazy wós, wschitke se želesnymi wóskami, ßu na pschedań pola kowarja w Něcžinje pola Pomorez.

Jena sahrodniska žiwnoscž se 26 akrami ležomnoscžow je tunjo na pschedań abo tež na pschenajecže. Hdže? to je shonicž we wudawarni Serb. Nowinow.

Dwaj **krawskaj** možetaj pschi dobrej sdži trajaze džěło pola podpißaneho dostacž psched garbarskimi wrotami cžo. 390 po 1 skhodže.

J. Scholta (Schulze).

Dwaj konjazaj wotrocžkaj a dwaj džěłacžerskaj wotrocžkaj dostanu ßłužbu na knježim dworje w Brěsynje pola Hucžiny.

Wosjewjeje.

Nasche lětusche **kralowske tsělenje** sapočnje ßo 2. ßwjedźeń ßwjatkow 6. junija a skónczi ßo ßrjedu 8. junija.

Pschecźeljo tuteho ßwjedźenja ßu s tutym najpodwolnischo pscheproscheni.

Wobßedźerjo karoußelow a wschelakich budow, jeli chzedźa ßo na ßwjedźenju wobdźělicź, maja to pola nascheho tsěleŕskeho starscheho k. Indingera wosjewicź.

We Wosporku, 26. meje 1870. **Tsěleŕski direktorium.**

Wospjet ßo na to kedźbne cźini, so je morjenje a łojenje ptakow, kaž skónzowanje hněsdow a wubjeranje jejkow a młodźatow jenož po sakonu, wukonjenje hońtwy nastupazym, wot 1. decembra 1864, tym dowolene, kiž maju prawo k temu, a to s wuměnjenjemi, tam pschispomnjenymi.

Woßebje njeje tež pschi plantažach kónzowanje ptakow dowolene a wotscherjenje s nałoženjom tsělby je wot dowolenja ßudniskeho hamta wotwißaze.

Duž ßo na knjesow směrzow, na knjejstwa, na duchownych, wucźerjow, wjeßne grychty, gmejnskich sastojnikow, kaž tež na wschěch, kotrymž ßo sjawny porjadk spodoba, s nowa to napominanje stanje, pscheßlědowanju ptakow psches wotrosczenych, kaž tež dźěczi wschudźe napscheczíwo stupacź a pschi składnosczi psches najbližsche polizajske organy pschestupjenja ßem k. nawjedźenju dacź.

Kralowski ßudniski hamt w Rakezach,
31. meje 1870. **Wacker.**

Sa wucźahowarjow

wotjědu parne łódźe w měßazu juniju
wot Bremena do Newyorka
4., 8., 11., 16., 18., 22., 25. a 30. junija;
wot Bremena do Baltimore
15. a 29. junija.
Płatowe łódźe wotjědu
wot Bremena do Newyorka a Baltimore
3. a 17. kóždeho měßaza.

Pchewjesne pjenjesy ßu sa ßrjedźnokrywnych paßažirow na parołódźi na 50 tol. pruskeho kouranta ponižene, dźěczi niže 10 lět płacźa pokojzu, cźěschne dźěczi 1 tol.

Na płatowych łódźach ßu pschewjesne płacźisny tež na 28 tol. słota ponižene, dźěczi niže 8 lět płacźa 10 tol. mjenje, cźěschne dźěczi 3 tol.

W Budyschinje 1. junija 1870.

M. A. Flanderka,
konceßionirowany agent sa wucźahowarjow.

Wojerske towarstwo w Rakezach.

Njedźelu 12. junija popołdnju w 4 hodźinach w towarstwowym pschebytku shromadźisna.

Pschedßyda.

Łužičan čo. 6 je wušoł

a wopřija: 1) Kłok lubosće. Spěw wot K. Pětrowiča. 2) Serbowka. Historiska novella. Zeserbšćił K. A. Fiedleŕ. (Pokračowanje.) 3) Wěnašk najlubšej. Spěw wot J. Ćěsle. 4)Hlomačanski jězor. Wot K. A. Jenča. 5) Njezaprahnjace bohatstwo rostlinow žiwostnych a přemysłowskich. Wot M. Rostoka. (Pokračowanje.) 6) Z Budyšina a z Lužicy. Wot redaktora. 7)Słowjanski rozhlad. Wot J. E. Smolerja. (Pokračowańje.) 8) Listowanje.

Psches spodźiwnu móz

je s najlěpschich selow pschihotowany a wot wjele lěkarskich autoritätow poruczeny

Dr. med. Hoffmanowy

běły selowy bróstsyrop

hižom wot dołheho cźaßa bjes ludźimi snajomy a ma ßo teho dla pschi kaschelu, torhatym kaschelu, bolnju na broscźe a w schiji na najlěpje poruczecź.

Wot tuteho seloweho syropa maja skład a pschedawaja jón w bleschach po 1 tl., 15 nßl. a 7½ nßl.

W **Budyschinje** knjes Rud. Hölzer a knjes Wilh. Jacob; w **Lubiju** knjes Reinhold Reiß; w **Schěrachowje** knjes Ferd. Pech; w **Rakezach** knjes G. H. Dobritz; w **Klukschu** knjes Ernst Postel; w **Nowosalzu** knjes Rich. Bamberg; w **Kamjeńzu** knjes Hermann Kästner a we **Wosporku** knjes J. G. Pötzschka.

Serbsku

prědarsku- konferencu

nic na srjedu 8. junija, ale hakle na srjedu 6. julija dopołdnja w dźewjećich do hosćeńca złoteje króny w Budyšinje z tym bratrowscy přeprošuje

předsydstwo.

Kedźbu!

Kehelekulenje wo por bukskinowych kholowow a potom **reje** w Ssowrjezach 2. dźeń ßwjatkow.

A. Kmoch.

Nakładnik: J. E. Smoleŕ. Cišć L. A. Donnerhaka w Budyšinje.

Čisło 23. — 11. junija — 1870.

Serbske Nowiny.

Za nawěštki, kiž maja so w wudawaŕni Serb. Nowin. při bohatych wrotach wotedać, płaći so wot rynčka 1 nsl.

Zamolwity redaktor a wudawaŕ
J. E. Smoleŕ.

Kóžde čisło płaći 6 np. Štwórtlětna předpłata pola wudawarja 66 np. a na kral. saks. pósće 7½ nsl.

Wopschijecze: Najnowsche. — Swětne podawki. — Spěwy. — Ze Serbow: S Budyschina. S Tacžez. S Pißaneho Doła. S Baczonja. S biskopskich stronow. — Pschilopk. — Hanß Depla a Mots Tunka. — Nawěschtnik.

Płaćizna žitow a produktow w Budyšinje.

4. junija 1870.

Dowoz: 6058 kórcow.	Płaćizna w přerězku na wikach, wyšša.			nižša.			na bursy, najwyšša			najniža.		
	tl.	nßl	np.	tl.	nßl	np.	tl.	nßl	np.	tl.	nßl	np.
Pscheńza . .	5	22	—	5	10	—	6	10	—	5	20	—
Rožka . .	4		—	3	22	5	4	2	5	4	—	—
Jeczmjeń . .	3	—	—	3	22	5	3	2	5	3	—	-
Wowß . .	2	7	5	2	—	—	2	7	5	2	5	—
Hróch . .	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Woka . .	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Raps . .	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Jahły . .	7	20	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Hejduschka .	5	10	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Kana butry .	—	17	—	—	19	—	—	—	—	—	—	—
Kopaßłomy .	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Zent. ßyna .	1	5	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—
Lane ßymjo .	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—

Pjenježna płaczisna.

W Lipsku, 9. junija. 1 Louisd'or 5 toler 17 nßl. 6½ np., 1 połnowažazy cžerwjeny słoty abo dukat 3 tl. 6 nßl. 5⅝ np.; winske bankowki 83½ (16 nßl. 7 np.)

Czahi sakskoschlesynskeje želesnizy s Budyschina.

Do Draždžan: Rano 7 hodžinow — minutow*; dopołdnja 9 h. 5 m.; pschipołnju 1 h. — m.*; popołnju 4 h. 10 m.*; wjeczor 8 h. 20 m.*; w nozy 2 h. 40 m.**. 4 h. — m.

Do Shorjelza: rano 7 h. 50 m.*; dopołnja 10 h. 50 m.*; popołnju 3 h. 20 m.†; wjeczor 6 h. 50 m.*; wjeczor 9 h. 35 m.; w nozy 12 h. 35 m.; 1 h. 45 m.**

*) Pschisanknjenje wot a se Žitawy a Liberza (Reichenberga.)
†) Pschisanknjenje do Žitawy.

Pschispomnjenje. Czahaj se snamjeschkom ** bjes Draždžanami a Shorjelzom jenož w Budyschinje a Lubiju sastawataj. Wonaj mataj jenož wosy prěnjeje a druheje klaßy a ma ßo sa billet ¼ wjazy płaczicz; dzeńske billety pschi nimaj njepłacza.

Spiritus płaczesche wczera w Barlinje.

16 tl. 15 nßl. a 16 tl. — nßl.
pscheńza 61—74 tl., rožka 40—51 tl.,
(to je: sa 25 pruskich kórzow.)
rěpikowy wolij (njeczisczeny) 15 tl. — nßl.
(Czisczeny, kaž ßo w Budyschinje pschedawa stajnje něhdže 1⅛ tl. drěžschi.)

Najnowsche.

Konstantinopel, 8. junija. Pschi wohnju 5. junija je ßo wotdzělenje města, hdžež Armeniszy bydla, zyle wotpaliło a njemóžesche ßo tam niczo sdzerzecz. Tež je ßo tón kruch wotpalił, hdžež italszy dzěłaczerjo bydla. — Hacž dotal bu psches 150 czěłow wot ludzi namakanych, kotsiž ßu žiwjenje w płomjenjach shubili, a s rospadankow jich pschezo hischcze wjazy won czahaja. — Hród jendzelskeho poßłanza je ßo tež wotpalił, teho runja tež němski hospital a móžachu ßo khori jenož s nusu płomjenjam wutorhnycz. Dwaj ßo tak wopalischtaj, so dyrbjeschtaj po krótkim czaßu wumrjecz. — Knježerstwo je sa wotpalenych zelty nastajecz dało a dawa zyrobu bjes nimi rosdzělecz.

Bern, 8. junija. Po nowschich powjesczach je nawjedowaŕ italskich sběžkarjow, wěsty Nathan, s 28 mužemi do Schwajzarskeje pschestupił, hdžež bu se ßwojimi ludzimi sajaty a do města Chura wotwjedzeny.

Lubij, 9. junija. Tudomny fabrikant Latorff je psched někotrymi njedzelemi najskerje do Ameriki wujěł, něhdže 100,000 toleŕ dołha sawostajschi. — W Dürrhennersdorfje je wczera błysk do jenych domskich dyrił a je wotpalił.

Barlin. Kral ßo do Emsa poda, so by tamnische kupjele 5 njedzel nałožał. — Hrabja Bismark je dzenßa saßo do Pomorskeje wotjěł.

Sakſka. Jeho majeſtoſcz kral Jan je wjeßnemu rychtarjej J. C. G. Lehmannej w Kunnersdorfje pola Pirny ßlěbornu, k ſaßkužbnemu rjadej ßkuſchazu medaillu ſpožčik.

S Draždžan pißaja, ſo je ßo tam ſańdžene ßwjatki na ſakſko-cžeſkim dwórniſchczu 66,000 cžlowjekow pak do Draždžan pſchiwjeſko, pak ſ Draždžan druhdže wotwjeſko. — Na ſakſko ſchleſynſkej želeſnizy je tam 30,800 ludži pſchijěko abo wotjěko, na lipſkodraždžanſkej pak něhdže 12,900 a po Łobju na parokódžach pſches 23000 puczowarjow.

Dokelž je porjedženje mosta, w Małej Subrniczźy pſches rěku Lubatu wjedžazeho, nětko dokonjane, dha može ßo pſches njón ſaßo jěſdžicz. Sa to ßo pak něhdže hacz do 20. junija po puczu ſ budyſko-woſpórſkeho ſchußeja do Hrodžiſchcza wjedžazym jěſdžicz njeßmě, dokelž ßo móſt, w Hrodžiſchczu pſches Lubatu wjedžazy, w tutym cžaßu porjedža.

Wot nowych korreſpondenzkartow, kotrež ßo 1. julija pſchi póſtach połnóznoněmſkeho ſwjaſka, kaž tež w Awſtriji ſawjedu, budže ſchtuka 1 nſl. khoſchtowacz.

Druha kompagnia ſakſkeho pionier-bataillona ßo 1. julija do pruſkeje twjerdžiſny Graudenza poda, ſo by tam ſe ſedmjomi pruſkimi mineurkompagnijami manövrirowała. — (Graudenz — polſki Grudziądz — leži w ſapadnych Prußach (Weſtpreußen) a wobydlerjo ßu w tamniſchej wokolnoſczi ſ wjetſcha Polazy.)

Lubijſko-žitawſka želeſniza je w prěnich 3 měßazach luteho lěta 61,404 toleŕ dokhodow měła, to je 1931 tl. mjenje, dyžli loni w tym ßamym cžaßu.

Prußy. Zyłe połnóznoněmſke wójſko trjeba nětko kóžde lěto 95,540 rekrutow. Cži ßo na to waſchnje doſtanu, ſo ßo pſchi kóždolětnym rekrutirowanju 86,860 muži wuſběhnje a ſo něhdže 8680 muži dobrowolnje do wójſka ſtupi. Po liczbje wobydleŕſtwa ma kóžde lěto do wójſka ſtajicz: Pruſka 69,691 muži, Sakſka 7720, Heßenſka tu ſtronu Maina 795 a druhe kraje połnóznoněmſkeho ſwjaſka 8654 muži.

Pruſka ſwudowjena kralowa Hiłžbjeta běſche pſched něktorym cžaßom khětro doſcz ſkhorjeła, tola pak ßo jeje ſtrowoſcz nětko porjedža.

W Shorjelzu bu wutoru tydženja wulka ratarſka wuſtajenža wotdžerżana, na kotrejž bě tójſchto wſchelakeho ſkotu a wjele ratarſkich maſchinow a tajkeho gratu wuſtajene. Ludži a pſchihładowarjow bě ßo tam pſche wſchu měru wjele nahromadžiło, tak ſo bě jich 20,000. Teho dla tež we wſchelakich hoſczenzach jědž njedoßahaſche a dyrbjeſche něktoryžkuliž wjeßoły bycz, hdyž po dołhim wokołobłudženju a napraſchowanju w hoſczenzu ſkónczńje pola jeneho rěſnika abo w jenej budže ſa drohi pjenjes kołbaßu a kuſk ßucheje zakty doßahny. A jako chzychu ludžo domoj jěcz, dha na wſach ꝑobrachowaſche a je wjele ludži 4—5 hodžinow na ſhorjelſkim dwórniſchczu cžakacz dyrbjało, prjedy hacz mózachu wotjěcz. — Wot ſakſkich wuſtajerjow ßu na tutej wuſtajenży bjes druhimi cžeßne myto doſtali: ryczerkubleŕ Steiger nad Małym Budyſchinkom, ryczerkubleŕ ſ Noſtiz nad Serbſkimi Pawłozami, ryczerkubleŕ Schmalz nad Biſkopizami (Biſchdorf), klempnaŕ Schulz w Budyſchinje, fabrikant Goetjes w Budyſchinje, klempnaŕ Marczink, rjemjenjeŕ Leuner a ßedłaŕ-woſytwarjeŕ Nowak ſ Budyſchina.

Awſtria. W awſtriſkich nowinach w tu khwilu hrabju Beuſta jara krucze pſchimaja, jemu winu dawajo, ſo wón teho dla ſa to ſkutkuje, ſo bychu ßo njekniczomne turkowſke loßy w awſtriſkich krajach pſchedawacz ßměli, dokelž je ßebi wot turkowſkeho knjeżerſtwa wulku ſumu pjenjes ßlubicz dał. Hacz dotal Beuſt tute nowiny wobſkorżić njeje, hacz runje ßu jeho k temu napominake, a duž ſda ßo ta wěz wěrna bycz.

W politiſkim naſtupanju ßo Awſtrije dla w tu khwilu wjele prajicz njehodži a dyrbimy teho dla na nowe wolby ſa jenotliwe krajne ßejmy wotcžakacz; pſchetoż wot teho, kak tute wupanu, budže w tajkim napohładanju wjele wotwißowacz, hacz runje prjedy żadyn dobry a wěſte porjad w Awſtriji njenaſtanje, hacz budža Cžechojo ſpokojeni.

W Khrowatſkej poczinaja tamniſchi wobydlerjo w nowiſchim cžaßu ſ wyſchimi ſaſtojnikami, kotrychž je jim wuherſke miniſterſtwo dało, jara njeſpokojni bycz a běſche ßo w tychle dnjach deputazia k khěžorej do Wina podała, ſo by ßo tam na nich wobcžežowała. Khěžor je ßlubił, ſo chze tajkim ſkórżbam bórſy wotpomhacz.

Sswobodne město Bremen. Tudy je 6. junija popołdnju w 4 hodžinach ſtraſchny woheń wudyrił a 20 domſkich a 12 pſchekupſkich magaziuow do procha a popjeła pſchewobrocził. Schkoda je wulka.

Franzowſka. Khěžor bě wóndanjo trochu ſkhorjeł, je ſaßo zyle ſtrowy. — W fontainebleauſkim lěßu, kotryž khěžorej ßłuſcha, je ßo wóndanjo pſches 200 hektarow lěßnych ſchtomow wotpaliło.

Italia. S tuteho kraja pißaja, ſo tam hiſchcze pſchezo żadyn prawy měr a pokoj njeje, dokelž tam hiſchcze něktore republikanſke bandy wokoło cžahaja. Wone drje wulke njejßu, cžinja pak knjeżerſtwu a měrnym wobydlerjam tola hary doſcz.

S Roma pißaja, ſo ßu jednanja wo bamżowu njemolnoſcz ſkonczene a ſo ma ßo wothkoßowanje bórſy ſtacz.

Turkowſka. Armeniſcy, w Turkowſkej bydlazy ſchcheſczijenjo, kotſiž ßo hacz dotal do Roma dżerżachu, ßu w nowiſchim wot bamża wotpanyli.

W Konſtantinoplu a to w pſchedměſcze, kotrež Pera rěka, je 5. junija woheń wudyrił a żałoßnje wullu ſchkodu naczinił. Něhdže 7000 twarjenjow je ßo wotpaliło. — W Perje najbole ſchcheſczijenjo bydla.

Lětny dźeń

ßmjertneho dźělenja mojeje lubeje

mandźelskeje.

Wumrje 9. junija, pohrjebana 12. junija 1869.

Tak spisch ty nětk, o luba macjež!
Žno lěto w twojim rowje tam;
Ach mi ßo ßamo wot ßo ptacje,
Hdyž na tebje dźenß spominam,
Kak ty we twojim žiwjenju
Bě pschi mni s sprawnej luboscju.

O srudna nóz, o srudne ranje,
Kiž sa naß dźenß psched lětom bě,
Ach hdyž ja dźenßa spomnju na nje,
Kak je mi s nowa saßo slě,
Hdyž widźu tebje we duchu
Na ßmjertnym łožu — we kaschcju.

Nětk ßym tež wopuschczeny w ßwěcji
A khodźu srudny wokoło,
A pytam trosht po mojich dźěcźi,
Kiž pak ßu s wjetscha daloko;
Tak to mje jeńczźy troschtuje:
Mój luby Bóh schcje žiwy je.

Duž njewopuschcź, mój Wumóžniko!
Mje nětk na moje stare dny,
Mje podpjeraj, mój pomozniko,
Hdyž budu ßłaby, braschniwy,
Na tebje jeńczźy spuschczam ßo,
Na stare dny, mój Sbóžniko.

Sdźerž mi tak dołho, hacž ßym žiwy,
Mój rosom, myßl a widźenje,
So bych ja k tebi, Dobroczinwy,
Sso modlicź mohł hacž do ßmjerce;
Budź ty mój trosht, hdyž bydlu tu
Ssam lutki w mojim wumjeńku.

A hdyž ßym ßwojim k wobcjeżnoscji,
Kaž stari ludźo husto ßu,
Dokelž we ßwojej hubjenoscji
Ssnadź ßam ßej pomhacź njemožu,
Dha njedaj, so te dźěcźi tu
Mje ßwojoh' nana sabudu.

Haj, hdyž ßym ja na stare léta
Kaž zyle wysche na ßwěcje,
Dha wsmi mje, Božo, s teho ßwěta
Bjes dołhej cjeżkej khoroscje,
Haj wsmi mje s hnady do njebja,
Hdźež ßy ty, luba mandźelska.

Tam saßo s tobu sjednoczeny
Ja budu do wschej wěcznoscje,
Psches Božu hnadu pschekraßnjeny,
Kaž biblia to wopische,
Hdźež njebdźa ßylsy, srudoba:
To je mój trosht a nadźija.

A tak spi derje w ßwojim rowje
To cjeło, luba macjerka,
Hacž junu czi po ßwojim ßkowje
Nasch Sbóžnik s njeho sawoła,
Hdźež njebdźe do wschej wěcznoscje
Tam žane wjazy dźělenje.

Pětr Mtónk.

Ze Serbow.

S Budyschina. Wot sjawneho ßuda bu 31. meje sahrodnik Jan Jurz s Horneje Borschcze teho dla k tsinjedźelskemu jastwu wotßudźeny, dokelž bésche ßebi wot towarstwa, pola kotrehož měješe ßwoje smachi atd. sawěscżene, po wotpalenju 7. novembra 1869 sarunanje sa tajke wězy žadak, kotrež ßo jemu wotpalike njeběchu.

S Tacżez. Dźeń 21. meje, rano ½4 hodźinow, wudyri tudy jara straschny woheń, kotryž wulki dźěl nascheje wßy do procha a popjeła pschewobrocźi. Pschetoż sa poł hodźiny bu 23 statokow sahubjenych. Woheń, najskerje sakoženy, wuńdże w jenej hródźi połbura Mateja Bjenuscha a spóżera se spodźiwnej spěschnoscżu wscho jeho wobßedźeństwo. S dobom rosschěrjesche ßo do wschěch stronow s tajkej mozu, so ßo sa krótki cżaß też hischcze 22 druhich cżißkow spali. Ssu to mjenujzy wysche pomjenowaneho Bjenuscha wobßedźeństwa bura Schebischka, baru Michlika, połbura Schelnika, sahrodnika Holaska, rychtarja Hajńka, połbura Wjazßławka, bura Höhlera, khěżnika Lenika, khěżnika Buscha, khěżnika Pinka, połbura Holaska, khěżnika Jeroscha, khěżnika Wolschki, wowcżerja Zeschki, khěżnika Hansa Turki, khěżnika Jurja Turki, khěżnika Wogawy, khěżnika Lenizkija, połbura Mjerschinki, khěżnika Mětascha, khěżnika Popa a gmejńska khěża. Pomjenowanym je ßo nimale wsche spaliło a je tu teho dla nusa jara wulka. Też je wschelaki skót we wóhnju ßobu kónz wsak, kaž n. pisch. 7 howjadow, 2 cżeleczi, 2 ßwinjeczi, 22 wowzow, 36 huß atd. Wbosy wotpaleni ßu, bur Höhler wuwsaty, wschitzy Sserbjo. F.

S Pißaneho Doła. Tudy je ßo 31. meje wudowa Wilhelmina Hermannowa w cżeżkich myßlach ßama tepika. Tajke myßle běchu po ßmjerce jeho mandźelskeho na nju pschischkle. Wona bě 47 lět stara.

S Baczonja. Srěbjo, wo kotrmyž bésche tydźenja rycz, njeje tudomnemu ryczerkublerjej Mischnarjej ßłuschało, ale ßłuschesche tudomnemu kublerjej Rjechej.

S bliskopskich stronow. Adreßu dowěry na ministerstwo a protest pschecźiwo wschelakim njezyrkwinskim wuprajenjam a wobsanknjenjam druheje komory poßlenjeho sakskeho ßejma, kiž bu nam wot hodźijskeho zyrkwineho prjódkstejerstwa pschipoßłany, ßu w naschej bliskoscji też we wujesożanskej a palowskej woßadze podpißali a ju do Draždźan wotpoßłali.

Wjeßne žiwjenje.

Wy w městach chzecze radosć?
O pschińdźcze na wjeß k nam!
Tu w polach, w honach kraßnosć
Wschě domy pyschi nam.
Jow bohacźk njesatwari
Nam ßwětko wot ßkónza,
A niczo wocźku taji
Tu hwězdne njebjeßa.

My widźimy, kak radnje
Bóh wschitko žohnuje,
Kak ßkónczko, deschczik kraßnje
Lěß, hona kschewjuje.
Nam schtom a kwětka kczěwa,
Sso žita žołmuja,
A we wschěch hajkach spěwa
Nam lóschtna ptaczina.

Po spróznym džěle ßkodźi
Nam też jědź jednora,
Sso wjeßekosć nam hodźi,
Kiž czaßy pschikrótscha.
Haj, chzecze radosć widźecź
A wjeßke žiwjenje,
Je stwórba wascha žadosć:
Sso na wjeß pschiwjedźcze!

Pschek. **Wagner.**

Přilopk.

* W Großgerawje mějachu njedźelu a pondźelu tydźenja rano saßo khětro ßylne semjerźenje.

* W jenej krajinje amerikanskeje unije je ßo towarstwo sakoźiło, kotrež chze lěnich mužow porjedźicź. Ale na kajke waschnje? Nó s pukami. Wóndanjo ßobustawy tuteho towarstwa jeneho kowarja, kotryž ßwojej ßwójbje tradacź dasche, k jenemu schtomej pschiwjasachu a jemu 62 pukow wotkoźichu, s tym pschispomnjenjom, so saßo pschińdu, jeli ßo wón sa ßwoju ßwójbu pschichodnje lěpje staracź njebudźe.

* W farskej zyrkwi w Luzernu sta ßo na Boże stpicze błědowaze njesboże. Jako běsche w zyrkwi ßamej Boża ßłužba, czehnjesche wonka na kerchowje jena prozeßia nimo, kaž je tam to na tutym dnju waschnje. Bjes tym wot tórma, kiž ßo runje porjedźesche, jedyn kamjeń, kaž jejo wulki, wotpadźe a ßo s někajkim schrótowanjom po zyhlowanej tšesche dele kuli. Ludźo teho dla horje hladachu a jena stara žona sawoła: „tórm pada!" Wschitzy, kiž běchu w zyrkwi, se strachom poskoczichu a kóždy pytasche, kak by najpréni wucźeknył. Czi na kerchowje ßo też na czékanje dachu a někotsi psches murju skoczichu. Wjetschi dźěl ludźi pak ßo s kerchowymi durjemi won czischczesche, pschi czimž někotsi panychu. Stanycź wjazy njemožachu, ale buchu poteptani. Psches to je dźeßacź człowjekow bole a mjenje wobschkodźenych a dwaj staj wumrjekoj. Hewak bu wjele kamjenjow na rowach roskamanych a schto je ßo drasty rostorhało, to ßo wupowjedacź njehodźi — a to wscho jeneho makeho kamuschka dla!

* S Veveya w franzowskej Schwajzarskej pißaja wo tymle wulkim njesboźu. Tamnische spěwanske towarstwo běsche w Gruyeresu koncert wotdźerźało a ßo po allierskim dole na dompucź podało. Blisko Jamana je jězor, na kotrymž wowczerjo na czeßankach, hromadże swjasanych, wokoło jězdża a ryby loja. Něhdże 30 ßobustawow spomnjeneho towarstwa na tajke pławidło salěse, so bychu khwilu po jězoru jesdźili. Ale ßrjedź teho makeho, tola pak hłubokeho jězora, ßo te czeßanki někak roswjasachu, psches czoź ßo 20 człowjekow tepi. Bjes nimi běchu někotsi radni knjeza, dwaj bohataj pschekupzaj a czi drusy běchu też wschitzy widźeni mužojo.

* W Dohndorfje pola Köthena bě ßo wóndanjo jedyn kóń wottorhnył. Jedyn murjeŕ, kotryž jenu khěžu wonka běleschе, chzyschе jeho sadźerźecź, ale dokelž ßo jemu to njeradźi, dźěschе wón spokojnje do khěže, prjedy pak, hacź bě do njeje stupił, skoczi tón kóń sa nim, hrabnje teho murjerja se subami sa khornaŕ, sběhny jeho a czißnje jeho na semju, hdźeż s prenimaj nohomaj na njeho klaknje a jeho tak roskußa, so tón njesbožomny na měsce morwy wostanje. Jedyn muž, kiž temu murjerjej na pomoz běżeschе, bu też wot teho snjemdrjeneho swěrjecźa nadpanjeny a możeschе jenož na to waschnje njesbožu czeknycź, so psches wyßoki płót skoczi.

* W Penzinu pola Wina je 31. meje najstarschi awstriski wojak, wésty Franz ryczeŕ Stäub wumrjeł. Wón bě 109 bět stary. Jako bě 40 lět we wójsku ßłużił, bu wón s wójska puschiczeny s létnej pensiju wot 500 schěßnakow, kotruž je nimale 50 lět wužił.

* Wot 1. julija budu na postach połnóznoněmskeho swjaska tak mjenowane korrespondenzkarty wudawane. To ßu frankirowane tołste papjerki, na kotrychž jenu stronu ßo adreßa, na druha pak list napische a bjes kouverta prjecź posczele. Te papjerki jedyn na posczе darmo dostanje, jeje frankomarka dyrbi ßo pak sapłacźicź.

* W Hohnsteinje je ßo 4. junija w nozy jene, něhdże 10 minutow wot města leżaze kubło wotpaliko. Jeho kubleŕ se ßwojej ßwójbu s měrom spasche, jako bu jeho mandźelska wot ßwojeho czeschneho dźěsczа wubudźena a pschi tym dźiwne rjapotanje saßłyscha. Wona teho dla muża sawoła a jako tón durje na kuóju wotewri, dha jemu płomjenja napschecźiwo dyrichu, a jemu lědy tak wjele khwile wosta, so możeschе ßłużobnych a dźěczi wubudźicź, s kotrymiž nimale zyle bjes drasty srudnej ßmjerczi czekny. Žona bě hižom prjedy s domu wuběżała a howjada a konje buchu płomjenjam wutorhnjene, ßwinje pak a kosy, kury a hußy ßo spalichu.

* Kak w rheinskej krajinje zyhel dźěkaju.

Chze-li něchtón w Rheinskej něhdże nowe twarjenje stajicź, dha napali ßebi na tym ßamym měsce zyhla.

To je mózno, dokelž nimale wschudże ßo hlina namaka. Pschihotowanje a palenje zyhla ſtanje ßo takle.

Najprjedy wuryja ſtudnju, nimajuli w bliskoſczi wodu. Potom ryja hlinu, pschedżěłaju ju a tworja ſ njeje zyhle. Kóżdy zyhel pokoża na ſemju, ſo by trochu wobſtyhnył. Potom ſtajeja je na worſchty, hdżež hiſchcze lěpje wuſtyhnyja. Wſcho ſtanje ßo tak każ druhdże ſ torfom. Su nětko zyhle ßuche doſcź, dha kładu je do wulkich kopizow, ßypaju pschi tym mjeſy nje kamjeńtne wuhlo a ſapala ſtónczńje to ßamo na jenym boku. Woheń cżehnje ßo pomaku dale, a hdyż je wuhaßnył, ßu zyhle hotowe. Tajkich kopizow, na dwaczyczi kohczi dołhich a ſchěrokich a na dżeßacź kohczi wyßokich, móże jedyn tam wſchudże doſcź widżecź. Krupp w Eßenje n. pſch. dawa wſchón ßwój zyhel tak dżěłacź.

Najlěpje wuſtoja ßo na tajke dżěło Walonojo, kiż na belgiſkich mjeſach bydla. Woni pſchicżehnjeja pſchi pſchi ſapoczatku lěcża we wulkich ßykach ßem a dżěłaju każ konje ßwjatk a pjatk, ſo bychu ßebi něſchto ſaßłużili a w ſymje jěſcź měli.

Njebyſchtej bruniza a torf ßo tež k tajkemu palenju hodżiłoj?

Cyrkwinske powjeſće.

(Budża ßo nětko, dokelž je wjazy měſta, ſaßo woſjewjecź.)

Wěrowani:

Michalska cyrkej: Handrij Neumann, wobydler na Żidowje, ſ Johannu Bawßez tam.

Katholska cyrkej: Jan Handrik, wobydler, ſ Hanu Domaniz w Budyſchinje.

Křćeni:

Michalska cyrkej: Jan Auguſt, Handrija Hanſka, kněźkarja w Nadżanezach, ß. — Hana Auguſta, Handrija Pjetaſcha, kněźkarja w Delnej Kinje, dż. — Marja Madlena, Handrija Sswory, wobydlerja w Dobruſchi, dż.

Zemrjeći:

Dżeń 27. meje: Marja Hana, Jana Libuſche, kněźerja na Żidowje, mandż., 64 l. 4 m. — 30., Marja Madlena rodż. Ponichez, njebo Handrija Wocha, kněźerje na Żidowje, wudowa, 77 l. 3 m. 17 d. — 31., Jan Bohuwěr Kſchiżank, ökonom w Budyſchinje, 59 l. 5 m. 27 d.

Hans Depla a Mots Tunka.

Hanß Depla. Praj wſchak, Motſo, je to nuſne, ſo ßo kózkař wopije?

Mots Tunka. To bych njewjedżił; ja ßebi myßlu, ſo jemu to trjebu njeje, hdyż wón po wßach wokoło jěſdżi a kózki kupuje.

H. D. Hm! ale wóndano bě jedyn w P., tón w korczmje ßedżo tutkaſche, kóń pak wonka ſtejeſche a hłód żiwjeſche, ſo bě ſrudnje hladacź. Duż jemu zuſy ludżo kuſk żracź dachu.

M. T. Schto dha tón kózkař k temu prajeſche?

H. D. K temu wón niczo njeprajeſche, ale potom pak ßakrowaſche.

M. T. Ale cżoho dla dha to?

H. D. Jako bě ßo tón kożkař na wós ßynył a konja ſchwiknył, ſo by tón wós dale cżahnył, dha ßo tón dżiw ſta, ſo kóń ſ roſowym prědkom wuběża a kózkař na ſadnym ßedżo woſta.

M. T. Schto dha wón potom cżiniſche?

H. D. Wón ßakrowaſcho a ſeleſche, potom pak dyrbjeſche ſa konjom hicź, ſo by wós ſaßo do rjadu ſtajił, ludżo pak ßo ßmějachu, prajizy; ſo je to hańbu, konja wonka hłódneho ſtejo woſtajicź, kiż ßo tola tak nuſnje trjeba.

Kedźbu!

Wot tych, pſches ßwoje bohatſtwo na pizy ſnatych lukow ryczerkubła w Hermanezach nad Sprewju budże ßo lětuſchi trawny wužitk ſa ßyno ſchtwórtk 16. junija rano wot 9 hodżinow ſjawnje na pſcheßadżowanje pſchedawacź.

Schtwórty dżěl kupnych pjenjes ma ßo na dnju aukzije ſapłaczicź.

Pſchedawanſke wuměnjenja budża kupowarjam pſched ſapoczatkom lizitazije k nawjedżenju date.

Shromadżiſna pſchi młynje w Hermanezach.

Pſchedawanje trawy, ſ tutym woſjewjene, ßo hiſchcże ženje ſtało njeje a njeßmě ßo ſ pſchedawanjom trawjenja w ſtarym hacże pſcheměnicź. Tole ßo, każ je ſnate, poſdżiſcho ſtanje.

W Hermanezach pola Rakez.

Inſpekzia.

Pschedběžne wosjewjenje.

S tutym dowolam ßebi, mojim cześczenym wotebjerarjam najpodwolnischo wosjewicz, so ja moje

kolonialtworowe a spirituosowe khlamy

wot 1. julija t. l.

do mojeho domu **na žitnej haßy čo. 52**

njedaloko hłowneho torhoschcza pschepołožu.

Se wschěm pocześcżowanjom

Carl Noack.

Porjadne wotposßłanje łódżow s Bremena

do

Newyorka, Baltimora a Philadelphije.

Dwójzy sa tydżeń, ßrjedu a ßobotu
psches snate spěschne bremske parołódżne towarstwa
„Norddeutsche Lloyd."

Dwójzy sa měßaz, 3. a 17. kożdeho měßaza,
psches rjane, spěschnjeješdżaze, tsimastowe bremenske płachtowe łódże.

Nasymu a naléto porjadne wotposßłanje
do New-Orleansa a Galweſtona, a naléto do Quebeca.

Spěschne wobstaranje, dobra a bohata jědź, kaž tež tunje pschewjesne płaczisny. Blizsche wukasowanje psches mje abo psches mojich knjesow agentow: w Budyschinje knjes M. A. Flanderka.

Carl Joh. Klingenberg,
konzessionirowany łódżny expedient.

Swój najlěpje wuhotowany
magazin muskeje a hólczazeje drasty
porucza k dobroczinemu wobkedżbowanju
P. Baruch na žitnych wikach.

Hischcze žadyn ßrědk

njeje ßo psche khorhoscze dychazych organow jako psche kaschel, psche wobcżeżnoscze bróſta, schije a płuzow tak wulzbschnje jara hojazy wopokasak, kaž **běły bróſtſyrop H. Leopolda & Co. we Wrotßławju.** Tón ßamy ma w bleschach po 6, 11 a 20 nßl. saßo na pschedań

A. P. Pannach w Budyschinje.

Dokelž tuto lěcże w budże pschedawacz njebudu, proschu mojich cześczenych wotebjerarjow, so bychu do mojeho wobydlenja pschischli. Ja mam pschezo wulki wubjerk spěwarskich a biblijow w ßerbskej a němskej ryczi, kaž tež schulskich knihi a pißankow a wobstaram tež swjasanje nowych a starych knihi.

E. Kliemand, knihiwjasar
na bohatej haßy pschi wrotach čo. 81
s napschecza pschekupza Mickana.

Wospjet ßo na to kedžbne cžini, ſo je morjenje a kojenje ptakow, kaž ſkónzowanje hnězdow a wubjeranje jejkow a mkodžatow jenož po ſakonu, wukonjenje hońtwy naſtupazym, wot 1. decembra 1864, tym dowolene, kiž maja prawo k temu, a to ſ wuměnjenjemi, tam pſchiſpomnjenymi.

Woßebje njeje tež pſchi plantažach kónzowanje ptakow dowolene a wotſcherjenje ſ nakoženjom tſělby je wot dowolenja ßudniſkeho hamta wotwißaze.

Duž ßo na knjeſow ſměrzow, na knjejſtwa, na duchownych, wucžerjow, wjeßne grychty, gmejnſkich ſaſtojnikow, kaž tež na wſchěch, kotrymž ßo ſjawny porjadk ſpodoba, ſ nowa to napominanje ſtanje, pſcheßlědowanju ptakow pſches wotroſcženych, kaž tež dźěcži wſchudże napſchecžiwo ſtupacž a pſchi ſkładnoſcži pſches najbližſche polizajſke organy pſcheſtupjenja ßem k nawjedženju dacž.

Kralowſki ßudniſki hamt w Rakezach,
31. meje 1870.

Wacker.

Wſchitke druzyny

bukskina a ßukna

jako: hładke (woßebje cžorne) a melirowane ßukna, lětnje ßukna w najnowſchich muſtrach a turnarſke ßukno we wſchelakich barbach ma ſtajnje we wulkim wubjerku na pſchedań

Julius Hartmann

w Budyſchinje na mjaßowym torhoſchczu.

Pſches ſpodziwnu móz
je ſ najlěpſchich ſelow pſchihotowany a wot wjele lěkarſkich autoritätow poručzeny
Dr. med. Hoffmanowy
běły ſelowy bróſtſhrop
hižom wot dołheho cžaßa bjes ludźimi ſnajomy a ma ßo teho dla pſchi kaſchelu, torhatym kaſchelu, bolenju na broſcže a w ſchiji na najlěpje poručzecž.

Wot tuteho ſeloweho ſyropa maja ſkład a pſchedawaja jón w bleſchach po 1 tl., 15 nßl. a 7½ nßl.
W **Budyſchinje** knjes Rud. Hölzer a knjes Wilh. Jacob; w **Lubiju** knjes Reinhold Reiß; w **Schěrachowje** knjes Ferd. Pech; w **Rakezach** knjes G. H. Dobritz; w **Klukſchu** knjes Ernſt Poſtel; w **Nowoſalzu** knjes Rich. Bamberg; w **Kamjeńzu** knjes Hermann Käſtner a we **Wosporku** knjes J. G. Pötzſchka.

600 toleŕ ßo na dobru wěſtoſcž pyta. Wot koho? to je ſhonicž we wudawarni Serb. Nowinow.

Rachlowſke evangelſko-lutherſke towarſtwo ſměje na ßwjatu Trojizu mißionſku hodźinu w Ssowrjezach w mtynje.

Khěža na pſchedań.

W Drožďžiju pola Pomorez je dwajſchoßowa khěža cžo. 3 ſ rjanej ßadowej a trawnej ſahrodu a ſ dwěmaj kórzomaj pola na pſchedań. Wſcho dalſche je ſhonicž pola wobßedžerja tam.

Sshnowe a wotawne žně na kuble cžo. 14 w Khwacžizach budža ßo wutoru 14. junija t. l. dopołdnja w 10 hodźinach ſa hotowe pjenjeſy na pſcheßadžowanje pſchedawacž. Tež je na ſpomnjenym kuble ßkoma na pſchedań.

Na woczomaj běbnym

je ßwětoſnata w ſkutku prawa
Dr. Whitowa wodźiczka ſa wocži
wot **Traug. Ehrhardta** w **Großbreitenbachu** w **Thüringſkej**, à **flacon** 10 nßl. najlěpſche poručzicž. Tola njech ßebi kóždy jenož Dr. **Whitowu wodźiczku ſa wocži** wot Traugotta Ehrhardta žada, pſchetož **tuta** je jenož w **ſkutku prawdźiwa**. Jej ßu najwyſcho wjerchowſke koncežije ſpožcžene a je ßedi wot 1822 ßwojeje **njepſchetrjecheneje hojazeje mozy** dla **wulku ßwětnu khwalbu** dobyła, ſchtož tyßazy wopißmow dopokaſuja. Poručzenja wobſtara knjes **Emil Menzner** w hrodowſkej haptyzy w Budyſchinje.

Jenož dopokaſma wubudża dowěrjenje w bliſkoſcži a dalokoſcži, tak piſche n. p. knjes Marzell Hollinger ſ Fricka w Schwajzarſkej, 4. haperleje 1869. Wyßokocžeſcženy knjes Ehrhardto! Pſcheßwědcženy, ſo Waſcha Dr. Whithowa wodźiczka **jara woßebnu ßłužbu cžini**, dha Waß proſchu ꝛc. (tudy ßłědźuje ſkaſanje.) — Knjes Carl Bönig w Vorwohle piſa 26. oktobra 1869. Knjes Tr. Ehrhardto! Wot teho cžaßa, ſo ßym ßebi hižom wjazy lět wot Waſcheje Dr. Whitoweje wodźiczki ſa wocži ßłacž dał, kotraž je **jara dobre ßłužby** wopokaſała, je wona w mojej wokolnoſcži wulku ßławu dobyła atd.

Knjes W. Hartmann w Londonje piſche 10. februara 1869. Kóždy mojich wotebjerarjow, kotryž je Dr. Whitowu wodźiczku ſa wocži nakožał, **khwali ju** dla jeje **woßebneje hojazeje mozy** atd.

W Jatſjobju je ſahrodniſka žiwnoſcž cžo. 21 ſe 16 akrami ležomnoſcžow a ſe 117 dawkſkimi jenoſcžemi napołożena, bjes wumjeńka, a ſ połnymi žnjemi na pſchedań a je wſcho dalſche pola wobßedžerja tam ſhonicž.

Něktore kopy njetrjeneho lena ßu na pſchedań w Krakezach cžo. 19.

Žitna haßa 51. **Wupschedawanje.** Žitna haßa 51.

Pschichodnu ßrjedu 15. a schtwórtk 16. junija mam ja wotpohladanje, dźělbu **létnich tworow**, kaž tež **wotestajene symske twory** po jara tunich ale twjerdych płaczisnach wupschedawacz.

W Budyschinje. S poczeschczowanjom

Reinhold Truöl na žitnej haßy.

Pschenajecze polow s pschedawanjom žnjow.

Pola a łuki, k dominiju w Nadžanezach ßłuschaze, budża ßo nětko

pjatk 17. junija 1870

we wjetschich a mjeńschich parzellach pod wuměnjenjemi, w termiji wosjewjomnymi, na pscheßadżowanje pschenajecz a žně, na nich stejaze, ßo s dobom na pscheßadżowanje pschedawacz.

Na wotnajecze a kupjenje smyßleni ßo pscheproschuja ßo na spomnjenym dnju rano w 9 hodźinach w korczmje w Nadżanezach nutsnamakacz.

Bliżsche wukasowanje budże hewak knjes ök.-inspektar Meisel, w Budyschinje na horncżerskej haßy bydlazy swolniwje dawacz.

Dominium w Nadżanezach 7. junija 1870.

Drjewowa aukzia.

Wutoru 14. junija t. l. budże ßo w **mjedźojskim knjeżim lěßu** wot pschihotowanych nakamanych drjewow, ßuschizow a wulěßowanych żerdźow a schtomow

3½ kloftra ⅝ kohcz. mjehkich schczěpow,
51 kloftrow = = = kliplow,
1¼ kopy = = twjerdych walczkow a
69 kop = = mjehkich walczkow

pod wuměnjenjom naßadżowanja sa hotowe pjenjesy na pscheßadżowanje pschedawacz.

Aukzia sapocznje ßo dopołdnja w 10 hodźinach we wotdźělenju: „kubła" pschi mjedźojsko-spytecżanskim pucżu.

Hrabinske Schall-Riaucourske hajnistke sarjadowanje w Huszy.

Hugo Opelt.

Drjewowa aukzia.

Pónduelu 13. junija dopołdnja w 9 hodźinach ma ßo na krakecżanskich leżomnosczach w tak mjenowanej „nowinje" 15 kloftrow dubowych schczěpow, kulecżkow a pjenkow sa hotowe pjenjesy na pscheßadżowanje pschedawacz.

Dwě familiji dźěłacżerskich ludzi ßo na jene kubło sa Draždżanami pytatej. Wjesenje tam je darmo. — Hewak ma města sa 1 dohladowarja, sa poßkow, wotroczkow, sahrodnikow, sa domske, stwinske a kuchinske holzy

Bernhardt Jubisch

w hoscżeńzu k skotemu lawej w Budyschinje.

Wosjewjenje.

Dziwocżanske ßerbske ev. luth. mißionske towarstwo smeje jutsje 12. junija jako na ßwjeczeń ßwiateje Trojizy, jako na jedyn a dwaczyty m létnim dnju ßwojeho sałożenja, popołdnju w tsjoch hodźinach ßwoju hłownu schromadżisnu. A dokelž ma ßo na tutym dnju, kaž kóżde léto, nowe wuswolenje sastojnstwa stacz, dha ßo teho dla wschitzy pscheczelio mißionstwa, woßebje pak wschitke ßobustawy towarstwa wutrobnje prosscha, ßo tehdy bohacze nutsnamakacz a ßwoje wuswolenske listki pschi nutsstupjenju wotedacz.

Pětr Młónk, pißmawjedźer.

Murjerjo

dostanu pola podpißaneho trajaze dźěło.

Gustav Marcha,
murierski mischtr.

Kedźbu!

Jedyn stary, ale hischcze zyle dobre koprowy kotoł, 25¾ punta cżežki a 10—12 wódnych khanow wopschijazy, je tunjo na pschedań

na žitnej haßy cżo. 51.

Kedźbu!

Jutsje njedźelu **kulenje wo kołbaßy** we Wujeżku pod Cżornobohom.

Nakładnik: J. E. Smoleŕ. Ciść L. A. Donnerhaka w Budyšinje.

Čisło 24. — 18. junija — 1870.

Serbske Nowiny.

Za nawěštki, kiž maja so w wudawarni Serb. Nowin. při bohatych wrotach wotedać, płaći so wot rynčka 1 nsl.

Zamolwity redaktor a wudawar
J. E. Smoleŕ.

Kóžde čisło płaći 6 np. Stwórtlětna předpłata pola wudawarja 66 np. a na kral. saks. póśće 7½ nsl.

Wopschijecże: Najnowsche. — Swětne podawki. — List. — Ze Serbow: S Budyschina. S Woßeńzka. S Delneje Stróże. Se Schczeńzy. S Kißlika. S Hucźiny. — Pschilopk. — Hanß Depla a Mots Tunka. — Zyrkwinske powěschże. — Nawěschtnik.

K nawjedżenju.

Ezi ßami czeschczeni wotebjerarjo Serbskich Nowinow, kotsiż chzedża sa nje na tsecże schtwórtlěto 1870 do prědka płaczicz, njech nětko 66 np. w wudawarni Serbskich Nowinow wotedadża. Ezi, kotsiż ßebi Serbske Nowiny psches póst pschinjeschz dawaja, njech tola njesapomnja, ßebi je tam sa 7½ nßl. skasacz. Na pruskich póstach Serbske Nowiny też wjazy njepłacza hacz 7½ nßl. — Sa pschinjeßenje do domu płaczi ßo sakskim póstam schtwórtlětnje jenoż 1 nßl.

Redakcia.

Płaćizna žitow a produktow w Budyšinje.

11. junija 1870.

Dowoz: 6307 kórcow.	Płaćizna w přerězku na wikach, wyšša.			nižša.			na bursy, naiwyšša			najniža.		
	tl.	nßl	np.	tl.	nßl	np.	tl.	nßl	np.	tl.	nßl	np.
Pschenża	6	—	—	5	20	—	6	15	—	5	27	5
Rožka	4	5	—	4	—	—	4	10	—	4	5	—
Jeczmjeń	3	5	—	3	—	—	3	2	5	3	—	—
Wowß	2	7	5	2	2	5	2	7	5	2	5	—
Hróch	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Woka	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Raps	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Jahły	7	20	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Hejduschka	5	10	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Kana butry	—	15	—	—	14	—	—	—	—	—	—	—
Kopaßkomy	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Zent. ßyna	1	2	5	1	—	—	—	—	—	—	—	—
Lane ßymjo	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—

Spiritus płaczesche wczera w Barlinje.

16 tl. 20 nßl. a 16 tl. — nßl.
pschenża 61—78 tl., rožka 40—53 tl.,
(to je: sa 25 pruskich kórzow.)
rěpikowy wolij (njeczischczeny) 15 tl. — nßl.
(Czischczeny, kaž ßo w Budyschinje pschedawa stajnje něhdże 1⅛ tl. drožschi.)

Pjenježna płaczisna.

W Lipsku, 15. junija. 1 Louisd'or 5 toler 17 nßl. 6½ np., 1 połnowažazy czerwjeny słoty abo dukat 3 tl. 6 nßl. 5⅝ np.; winske bankowki 84⅜ (16 nßl. 8¾ np.)

Czahi sakskoschlesynskeje želesnizy s Budyschina.

Do Drażdżan: Rano 7 hodźinow — minutow*; dopołdnja 9 h. 5 m.; pschipołnju 1 h. — m.*; popołnju 4 h. 10 m.*; wjeczor 8 h. 20 m.*; w nozy 2 h. 40 m.**. 4 h. — m.

Do Shorjelza: rano 7 h. 50 m.*; dopołnja 10 h. 50 m.*; popołnju 3 h. 20 m.†; wjeczor 6 h. 50 m.*; wjeczor 9 h. 35 m.; w nozy 12 h. 35 m.; 1 h. 45 m.**

*) Pschisanknjenje wot a se Zitawy a Liberza (Reichenberga.)
†) Pschisankjenje do Zitawy.

Pschispomnjenje. Czahaj se znamjeschkom ** bjes Drażdżanami a Shorjelzom jenoż w Budyschinje a Lubiju sastawataj. Wonaj mataj jenoż wosy prěnjeje a druheje klaßy a ma ßo sa billet ¼ wjazy płaczicz; dżeńske billety pschi nimaj njepłacza.

Najnowsche.

Brüßel, 15. junija. Nowy belgiski ßejm budże najskerje nimale po jenej połojzy se sapoßłanzow liberalneje a po druhej połojzy se sapoßłanzow katholsko-klerikalneje strony wobstejecz.

Sakska. Jeho kralowska wyšokosć krónprynz Albert je šo 13. junija na nĕkotry čas do kupjelow Marienbad w Čechach podał.

Wot kommißije, k temu postajeneje, bu w Draždžanach sańdżeny pjatk sa 3 milliony 500,000 toleŕ starych wjetchich papjerjanych pjenjes spalenych.

Lĕtusha hkowna shromadżisna nĕmskich prawisnikow šo 27.—30. augusta w Lipsku wotdżerži.

W Biskopizach (Bischheim) pola Lubija je šo 11. junija Eichlerez brózeń wotpalika a je tutón woheń najskerje jedyn prosceŕ sakożik.

W Lipsku je šo 11. junija wulka hrosnosć staka. Mjenujzy jako bĕ tam wĕsty Werner se šwojeho wobydlenja wschelakich wobstaranjow dla wuschoł, šwojej dwĕ džowzy, jenu 18lĕtnu a druhu 9lĕtnu, doma sawostajschi, pschindže jeho šyn k nimaj. Tutón je hižom wjele njekasanstwow dla husto dosez poschtrafowany a bĕ w tu khwilu w lipsczanskej korrekzionskej khĕži, so by šo tam šnadz porjedžik. Do spomnjeneho wobydlenja pschischedschi, džĕsche wón hnydom do kuchnje, hdjež šekeru wsa a wobej šotsje s njej tak do hkowy praßny, so wonej bjes smyškow k semi panyschtej. Potom wotewri wón s mozu wschelake khamory, wsa tam pjenjesy a drastu a džĕsche šwoju stronu, šwojej šotsje w jeju krwi njeßmilnje ležo wostajschi. Hakle po dwĕmaj hodžinomaj jej ludžo stonacz a žakoscžicz šlyschachu, na czaž jimaj k pomozy pschindžechu a jej do hospitala donjesez dachu. Jako buschtej s domu njeßenej, runje jeju nan pschindže, kiž šo njemako stróži. — Teho stóstnika šu nasajtra w nozy s jenej njekniczomnej žónskej doßahnyli a do jastwa wotwjedli, jeho šotsje stej pak hischcze tak hubjenej, so je mako nadžije, so se živjenjom woteńdżetej.

W Lipsku je šo wóndanjo jena mkoda knjeżna, džowka samožitych starschich, s druheho poskhoda na plestr dele czißnyła a šo w czĕle nutska tak wobschodżika, so budże drje wumrjecz dyrbjecz. Wona chzysche šo teho dla wo živjenje pschinjesez, dokelž besche ju jeje dotalny luby wopuschczik a bĕ wotmyšleny, šo s jeje šotru do Ameriki pschedšydlicz.

S Kinsbórka pißaja wo šlĕdowazym njesbožu: Dopołdnja 7. junija da šebi kamjenjerubaŕ Rehoŕ tak mjenowany kreosot psche subolenje s haptyki pschinjesez a jako bĕ nĕschto wot njeho na bolazy sub nakožik, staji tu bleschku do kschleńczaneho khamorka. Jeho schtyrilĕtny šyn bĕ to widżak, khamor wotewrik, jako bĕ šam wo jstwje byk, a w mĕnjenju, so je w tej bleschzy palenz, tón kreosat wupik. Hacz runje bu lĕkaŕ hnydom k pomozy sawokany, dha šo tola temu hólzej pomhacz njehodżesche a wón dyrbjesche tón šamy džeń wjeczor w 10 hodžinach wumrjecz.

Awstriska arzywójwodka Sofia, šotra sakskej kraloweje, kotraž bĕ wódanjo k kralowskej šwójbje na wopytanje pschijĕka, je šo 9. junija saßo do Wina wróczika.

Jako mĕjesche 7. junija w Bjernaczizach šwjatkowne tsĕlenje bycz, tamni mĕschczanszy tsĕlzy w šwjedżeńskim czahu na tsĕlnischczo czehnjechu. Pschi tym šo sta, so šo kóń jich kommandanta, czĕßliskeho mischtra Schichta, njejapzy spkoscha, najprjódzy Schichta na semju czißny a potom bjes herzow skoczi, hdjež herzej A. H. Rauej s Oberkunnersdorfa tak straschnje na lĕwu nohu stupi, so bu jemu wona skamana.

Jeho majestosez kral Jan je wjeßnemu rychtarjej J. G. Mannej w Niederottenhainje, kiž je 35 lĕt rychtaŕ a s zyka 50 lĕt gmejnski sastojnik byk, šlĕbornu, k saßkužbnemu rjadej šluschazu medaillu spožczik.

W Chemnitzu bu schewski Lehmann s Kunnesdorfa teho dla k 9 lĕtam khostarnje (Zuchthaus) wotßudżeny, dokelž bĕsche se stej wolu wulki kamjeń na koliju želesnizy pokožik. Wot jeneho druheho šuda bu pak jedyn mkody czlowjek k 4mĕßaczjnej džĕkarni (Arbeitshaus) wotßudżeny, dokelž bĕ na jenej haleji schtomy, kiž bĕchu tam naßadżene, wobschkodżik.

W olbersdorfskim papjerniku bu 13. junija tamnischi tepjeŕ Döring wot jeneho subateho koła doßahnjeny a na mĕsczo satkóczeny. Wón bĕ 43 lĕt stary a sawostaji 3 njedorosczene džĕczi.

Prußy. Pruska krónprynzeßyna je 14. junija wjeczor strowu a czerstwu prynzeßynu porodżika.

Kral šo hakle sa nĕkotre njedżele do Emsa poda, so by tamnische kupjele wužik a kralowa, hdyž je šo s Baden-Badena do Barlina wróczika, do naranschich Prußow pojĕdże, so by tam wschelake mikoscziwe wustajenja wopytała.

Nowy kriminalny sakon, kotryž je połnóznonĕmski parlament wuradżik, 1. januara pschichodneho lĕta we wschitkich krajach połnóznonĕmskeho swjaska do živjenja stupi. Wón je we wschelakim nastupanju bóle miły, dyžli dotalne kriminalne sakony spomnjenych krajow.

W barlinskim kadettskim domje, w kotrymž šo mkodzi sdżĕkani ludžo k temu pschihotuja, so bychu jako wyschi do wójska stupili, je tyfus (hkowjaza khorosez) wudyrik a šu teho dla wschitzy tuczi mkodzi ludžo — jich je nĕhdże 700 — na czaš domoj puschczeni. Tjjo kadettojo bĕchu hižom na tu khorosez wumrjeli.

Nĕkotre nowiny chzedża wjedżecz, so je šo w tych dnjach, bĕschtaj hdjež ruski khĕžor a pruski kral w Emsu, šlub ruskeho wulkoknjasa Wladimira (šyna ruskeho khĕžora) a pruskeje prynzeßyny Marje (džowki prynza Bjedricha Korle) wobsanknył.

Blizscheho 3. augusta jako na narodnym dnju njebo pruskeho krala Bjedricha Wylema III. budże jeho statua, kotruž je jemu nĕtczischi kral w Barlinje stajicz dał, šwjedżeńszy wotewrjena. Hižom nĕtko je se wschelakich

mužow wubjerk pomjenowany, kiž ma k tutemu zwjedženjej wschě nusne pschihoty cžinicz.

Awstria. Hrabja Beust, kiž bě zo na zwjatki do Schtajermarkskeje podak, je tam skhorjek, tak so je někotre dny leżecz dyrbjak. Wón je zo po zwjatkach drje do Wina wrócžik, ale běsche w sańdženych dnjach tola hischcze tak khorowaty, so se jstwy hicz njamóżesche. Khežor je jeho dla dwaj krócz wopytak.

W tych awstriskich krajach, w kotrychž maja zo sa někotry cžaz nowi sapoßkanzy sa krajne zejmy a sa shromadny winski zejm wuswolecz, zo hižom wschelake pschihoty cžinja. We wjele wossewjenjach, kotrež zu zo w nowinach k nawjedženju dake, nětko tež wschelazy awstriszy Němzy počžinaja sa to rycžecz, so by zo tež Czecham jich prawo dako; pschetož Němzy zu w Awstriji k temu pschedßwědženju pschischli, so zo tam prjedy k lěpschemu wobroczicz njemóże, hacž tež Czechojo zwoje prawo dostanu.

W někotrych awstriskich nowinach je wobliczene, so je dotalne winske ministerstwo něhdże 20,000 Czechow na pjenjesach abo s jastwom khostacz dako, dokelž zu sa stare prawo czěskeho kralestwa pak někak rycželi pak pißali. A wschitke tajke schtrafy tola ani jeneho Czecha wobroczili njeißu; pschetož kóżdy wot nich je pschi zwojim měnjenju wostak a je po schtrafje, móhł rjez, hischcze horliwschi sa czěsku wěz, dyżli hdy drjedy.

Każ prjedawsche winske němske ministerstwo zurowje a njeßmilnje pschecžiwo Czecham sakhadżesche, tak sakhadża madżarske ministerstwo w Peschcze w tu khwilu pschecžiwo Khrowatam, dokelž zebi cżi nochzedża zwoju rycz a narodnoscz sahnacz |dacz. Madżarske ministerstwo je w Khrowaziji jeneho pschestupjeneho żida, wěsteho barona Raucha, sa bana abo najwyscheho krajneho sastojnika postajiło a tón nětko khrowatsku rycz a narodnoscz po poruczenju spomnjeneho madżarskeho ministerstwa na wsche waschnje podczischczuje. Sa to je jemu tuto ministerstwo dowoliło, so změ Rauch w Khrowaziji na njesprawne waschnje pjenjesy hromadu hrabacz, a hdyż zo żadyn na Raucha w tajkim nastupanju wobczežuje, dha tola nichtón zwoje prawo njedostanje, ale Rauch změ sakhadżecz, każ zo jemu spodoba.

W nowischim cżazu bě wón dweju profeßorow na sahrjebskim (Agram) gymnasiju bje-wscheho pschepytanja wotßadżicz dak, dokelž staj wonaj sprawnaj mużej a k Rauchowemu sakhadżenju s měrom pschihladowacz njemóżetaj. Ale jako bu tajke wotßadżenje snate, dha bórsy schesczo drusy professorjo tuteho gymnasija se skużby stupichu, tak so zo żana schula wjazy dżerżecz njemóżesche.

Franzowska. Khežor Napoleon je Franzowsam w najnowischim cżazu w politiskim wjele zwobody dak, tak so bychu móhli na khwilu spokojni bycz. To by zo drje też w doßahazej měrje stako, hdy budżische Napoleon pched někotrym cżazom njecżinił, jako by Franzowsam hischcze wjele wjazy zwobody dacz chzył. Duż woni s tym, schtož zu dostali, spokojni njeißu a je to też sjawnje w franzowskej druhej komorje widżecz, hdżež zebi wot ministerstwa dale a bole tajke wězy żadaja, kotrež ministrjo pschiswolicz njemoża, dokelž wjedża, so k temu khežorowu dowolnosez njedostanu. Sapoßkanzy druheje komory počžinaja teho dla s kóżdym dnjom bole pschecžiwo ministram rycżecz, a może k temu pschińcz, so dyrbi khežor pak ministrow se skużby puschcżicz pak druhu komoru rospuschczicz.

W Franzowskej počžinaja żentwy bjes kschesczijanami a żidami pschezo bole pschibjeracz. (W Awstriji zo to też stawa, jenoż trochu hinak, pschetož tam je loni jenoż we Winje 200 ludżi k żidowstwu pschestupiko a to najbole żónskich, so bychu zo se żidami woženicz mohke.)

Rußowska. Khežor Alexander je Ems wopuschczik a pschi zwojim wotjesdże pjenjesy bjes nizschich sastojnikow pak rjady (ordeny) bjes wyschich wudżelik. Jemu zu tamnische kupjele derje tyke a wón rjekny teho dla, so tam pschichodne lěto sazo pschijedże.

S Emsa je zo khežor Alexander k zwojemu zwakej, heßendarmstadtskemu wjelwójdże, podak, so by na jeho lětnim hrodże Jugenheimje někotry cżaz pschebył. Wot tam poda zo do Warschawy a potom do Zarskeho Sseka blisko Petersburga.

List s Ameriki.

Baden, St. Louis. Bo. Mo. 23. meje 1870. — Mój luby knjes Smolerjo! Budżcze s tutym wutrobnje postrowjeny s dalokeho sapada (wjeczora) Ameriki! Hižom dawno zym Wam jako staremu pschecželej a snatemu po mojim zlubjenju wobschérny list wo mojich podeńdżenjach w Amerizy pißacz chzył, ale mojeho wulkeho dżěła dla, kotrež zym wot spocżatka tudy namakak, njeje mi to móżno byko, a też dżenża ja to hischcze wuwjesez njemożu.

We wschej krótkosczi chzu jenoż naspomnicz, so zym w Concordia-College w St. Louis'u jene lěto studował a 24. decembra 1869 pruhowanje wobstak. Ja potom k evangelsko-lutherskej eben-ezerskej wożadże w Badenje pola St. Louis'a sa duchowneho pschińdżech a mi zo tu, dżakowano Bohu, prawje derje dże.

Schtož mje dżenża nucżi, Wam pißacz, je zlědowaze: W tym wulkim měsczе St. Louis'u bydli jara wjele Czechow a woni zu jedyn zyły kruch města wobzyhdlili. Najwjazy wot nich zu katholskeho wěruwusnacża, kiž maja tam zwoju czěsku schulu a chzedża zebi też wo blizschim cżazu zyrkej natwaricz. Bjes nimi je pak też wjele protestantow. Distriktny pschedßyda nascheje synody, knjes duchowny Bünger, je mje hižom někotry krócz praschak, hacž ja jako Sserb sa tutych protestantskich Czechow njeby něschto cżinicz mohł. Ja bych drje to rad cżinicz chzył, ale to budże sa mnje pschezo czežke doscz. Czěsku rycz, kotruž pola Waß w l. 1847 a 48 wuknych, zym nimale sabył, ale ja bych zo

bórsy ſaßo do njeje namakak, hdy bych jenoż cžéſke knihi měk. Tudy ßym jenoż jenu cžéſku bibliju kupicz mohł. Wy pak ſcże ſ cžéſkej literaturu derje ſnaty a duż proſchu Waß, ſo byſchcże mi wſchě nuſne knihi wobſtarali. — (To ßo ſtanje tak bórsy, hacż je jenoż możno. Smoleŕ.) —

Ja wěrju, ſo budu ſ pomozu nuſnych a dobrych knihi ſ nimi bórsy cžéſku Bożu ßłużbu dżerżecz móz.

Ja ßo nadżijam, ſo budu Wam ſa někotre njedżele někotre cžißka cžéſkich nowinow, tudy wukhadżazych, poßłacz móz. Sańdżeny tydżeń njemóżach je hiſchcże do ruki doſtacz; pſchetoż St. Louis je jara wulki.

Duchowny Brohm ſe St. Louis'a je w tu khwilu na viſitazionſkim puczowanju w Texas'u a wón tež tamniſchu ßerbſku woßadu wopyta. Ja ßym jara ſwjedżiwy, kajke powjeſcże wot tam ßobu domoj pſchinjeße.

Wodajcże mi, ßo ßym tak mało pißak. Ja mam wjele cžinicz. W Sakſkej ſkorża knjeża duchowni huſto na wjele dżéła, a knjeża wuczerjo teho runja. Ja pak ßym tudy duchowny a wuczeŕ w jenej woßobje! Mějcże ßo derje! — Waſch ſ Wami w luboſczi ſjenoczeny J. Palman ſ Bjedruſka.

Ze Serbow.

S Budyſchina. Na wołmjazych wikach, kotrez buchu tudy pjatk tydżenja wotdżerżane, bu ſa centnaŕ wołmy 4 hacż 10 toleŕ wjazy płaczene, hacż je ßo to loni ſtało.

S Budyſchina. W prěnim poßedżenju nětcziſcheho pſchißażneho ßuda, kotrez ßo 14. junija w nowym ßudniſkim domje wotdżerża, bu pſcheczíwo wotroczkej Michałej Schreiberej ſ Bruneje jednany, kotrehoż běchu dla farażenja abo tola dla ranjenja ſe ßlědowazej ßmjerczu wobſtorżili. Wón bu ſa njewinowateho ſpoſnaty. Naſajtra 15. junija bu wěſty F. L. E. ſ Kamptz ſ Kinsbórka dla njepozczíwoſcże ſe ßwojej ßamßnej dżowku k 4 lětam khoſtarnje wotßudżeny.

S Budyſchina. Tudy ßo powjeda, ſo na měſto njebo pſchedßydy tudomneho appellazionſkeho ßuda, knjeſa, ſ Criegern, dotalny vicepſchedßyda lipſczańſkeho appellazionſkeho ßuda, knjes ryczeŕ Dr. Petſchka pſchińdże.

S Woßeńzka w Delnej Łużizy piſche „zaßnik": Na tſeczim ßwjatkownym dnju bu naſcha ſwudowjena hnadna knjeni ſ Gladis, rodżena ſ Muſchwitz, jara ſrudżena, pſchetoż jeje ſtarſchi 19 lětny ßyn ßo pſchipadnje ſatſěli. Wón běſche tón ßamy dżeń pola ßwojeho wuja, knjeſa ſ Muſchwitz, we Wintorpje na wopytanju a dżéſche ſ knjeżim hajnikom na hońtwu, ſo by ßornika tſélik. Pſchi domojhiczu dżéſchtaj wonaj pſches jene kerki. W tym jako chżyſche Fritz ſ Gladis, tak jemu rěkachu, pſches hrjebju kroczicz, kiż tam běſche, jeho tſélba nětkaŕ w hakoſach wißajo woſta a rjemjeń ßuny ßo ſ ramjenja dele a rokka pſchińdże tak, ſo ßo do khribjeta měrjeſche. Pſchi ſpěſchnym pſchekroczenju je wón tſélbu najſkerje nětkaŕ ſatorhnył, pſches cžoż ßo tón jedyn honaczk trochu poſběhny a na kopornicżku dyri, tak ſo ßo rokka wutſěli a wſcho, ſchſoż w njej běſche, jemu do khribjeta ſlecża a hacż do dychawy horje dżéſche. „Schto to bu?" rjekny wón, ale hnydom tež k ſemi padże. Na to jeho na wintorpſki knjeżi dwór donjeßechu a dwaj lěkarjej, po totrejuż běchu bórsy poßłali, jemu wſchu możnu pomoz nakożiſchtaj, ale tež hnydom prajeſchtaj, ſo żanych 24 hodżinow wjazy żiwy njewoſttanje.

A tak tež běſche. W nozy doſta wón ſtraſchne bolenje, tak ſo njemożeſche ani leżecz, ani ßedżecz, a naſajtra rano wón wumrje. Ssobotu dopołdnja pſchewodżachu jeho k poßlenjemu wotpoczinkej a pohrjebachu jeho k bokn jeho njebo nana.

Hacż runja tajka ſpěſchna a ſrudna ßmjercz jeho maczeri a ſchtyrjam bratram wulku ſrudobu cžini, dha maja tola wſchitzy tu wjeßoku nadżiju, ſo je ſbóżnje wußnył, pſchětoż won běſche hnydom ßam ſa Bożim wotkaſanjam pożadak a je tež hiſchcże doſtak; tež druhe ßkowa ſ jeho erta dachu ſpoſnacz, ſo běſche ſe ßwojim wumóżnikom wujednany. — Bóh daj jemu ſbóżny wotpoczink!

S Delneje Stróże. Na měſto dotalneho tudomneho wuczerja k. Kunzy, kiż 1. julija do Wyßokeje pola Woßlinka pſchińdże, je k. wuczeŕ Birnich w Schczeńzy powokany.

Se Schczeńzy. Sa tudomne wuczerſke měſto bu 5. junija t. l. nětczíſchi pomozny wuczeŕ k. Alwin Knoblоch w Kobjelnju pola Mużakowa, ßyn k. wuczerja Knoblocha w Skyczinje, deſignirowany.

S Kißlika. Rano 5. junija w 2 hodżinomaj bu na tudomneho kublerja Jana Němza, kotryż bě po ſchczowkanju ßwojeho pßa k woknu ſtupił, ſ pucza dwójzy tſélene, tak ſo jemu jena tak mjenowana ßornjaza poſta lěwe ramjo ſrani. Jena kulka a te druhe poſty ßu nimo njeho ſlecżake.

S Huczíny. Snateho Bamża hiſchcże nimaja, hacż runje żandarmojo ßwěru ſa nim ßlědża: tola powjeda ßo, ſo ßu jeho wſchelazy ludżo pak tu pak tam widżeli.

Přilopk.

* Sańdżeny tydżeń je w Brandenburgu jedyn küraßier tamniſcheho regimenta ßwojeho rytmiſchtra a potom ßebje ßameho ſatſělił. Spomnjeny wyſchi njebě jemu někotre raſy na „urlaub" hicz dał.

* W Pariſu buchu wóndanjo ſaßo wſchelazy Polazy do jaſtwa ßadżeni, dokelż běchu wopaczne ruſke papjerjane pjenjeſy cžinili.

* Parokódż Dacia" je ßo pſched někotrym cżaßom njedaloko Bermudy rosraſyła a podnuriła. Wot 60 cżłowjekow, kotſiż na njej bżchu, běchu jenoż tſjo ßmjerczi wutorhnjeni.

* S Draždżan pißaja, ſo je tam ßwjatki po żeleſnizach,

kotrež do Draždżan wjedu, jara wjele zuſnikow pſchijěko, kiž ßu ßo potom ſ wjetſcha do ſakſkeje Schwajzarſkeje podali. Wjele wot nich też w ßamych Draždżanach woſta abo ßo do dalſchich měſtow a krajinow wotwjeſe.

* Jako na Boże ſtpicze wěſty Weiſa w Reinhardtsgrimmje pſchi jenej nowej plumpje, kotruż bě wón poſtajił, něſchto pſcheczinjeſche, padźe wón ſ rěbla do ſtudnje dele. Hacž runje bě ſtudźeń jenoż 7 kohczi hłuboka a jenoż połſchtwórta kohcza wody w njej, a hacž runjeż běchu ludźo na měſcze k pomozy, dha jeho tola hižom morweho ſe ſtudnje won pſchinjeßechu. Wón bě ßebi mjenujzy pſchi delepanjenju hłowu rosraſył a tak ßwoju ßmjerć namakał.

* W Londonje je wóndanjo jedyn 18 lětny cžłowjek ßwoju macž ſatſělił, dokelž wona ſ nim a ſ jeho ßotru trochu krucze ſakhadźeſche, a potom kněža ſapalił. Woheń bu pak haſcheny, a tón ſłóſtnik do jaſtwa wotwjedźeny.

* Jako ruſki kněžor wóndanjo někotre dny w Barlinje pſchebywaſche, doſta wón pſches 3000 proſcherſkich liſtow. Wón je wſchitke na poliziju poßłał a jim 1000 tol. pſchipokožił, ſo bychu ßo bjes najnuſniſchimi rosdźělili.

* Polvernił polaFollinyboſtła je 31. meje pſchipokdnju ſaßo rosleczał a ſ nim něhdże 50 centnarjow polvera. Cžłowjek žadyn wo žiwjenje pſchiſchoł njeje. — Něhdże pſched lětom je wón też hižom rosleczał.

* W Hornej Schtajerſkej mějachu 27. meje rano ßylne mjerſnjenje a na polach bliſko Hradza wjele mróſa.

Hans Depla a Mots Tunka.

Hanß Depla. Někotſi pſcheczeljo běchu ßo w ßwjatkownym tydźenju na jenu horu podali, hdźež ßo jim jara ſpodobaſche, ale na dompuczu dyrbjachu pſched hroſazym wulkim deſchczom w jenej wßy k jenemu ſnatemu do ſtwy cžeknyć.

Mots Tunka. A ſchtoha tam bě?

H. D. Deſchć ßo wjele hodźinow ſa ßobu jenoż tak lijeſche a duż dyrbjachu tam ſpomnjeni pſcheczeljo też tak dołho woſtacz, ale jich ſnaty jim ani jěſcz ani picz njepſchinjeße, hacž runje běchu ſkónczńje hłódni a lacžni.

M. T. Dha drje na njeho ßwarjachu?

H. D. To ja njewěm; ale jako wón ſaßo junu k nim ſtupi, rjeknu jedyn wot nich: „To pak je pſchezo jara kraßnje, ſo możemy tu pſchi tajkim mokrym wjedrje takle ſe ßuchej hubu ßedźecz!“

M. T. Schto dha tam w Krótkej Horſchczi tón hoſczeńzař prěnjeje klaßy tak ſ hłowu wijeſche?

H. D. Ach, wón wſchak bě lubosnu powjeſcz doſtał.

M. T. Kajku to?

H. D. Nó, ſo dyrbja tajzy hoſczeńzarjo nětko 20 tol. dawka dacz.

Cyrkwinske powjesće.

Wěrowani:

Pětrowska chrkej: Pětr Krawz, wobydleŕ w Budyſchinje, ſ Hańzu ſwudowjenej Puſczinowej rodź Bakzarjez.

Michałska chrkej: Handrij August Urban, wobydleŕ na Židowje, ſ Marju Auguſta Niedelez tam. — Handrij Glauſch, wobydleŕ w Budyſchinje, ſ Marju Auguſtu Urbanez ſ Małeho Wjelkowa. — Jan Grolmuß, kněžkař we Wjeleczinje, ſ Amaliju Auguſtu Michalkez ſ Bobolz.

Křćeni:

Pětrowska chrkej: Ida Martha Selma, Jana Ernſta Pjetſchki, měſchczana, kněžerja a hoſczeńzarja, dż. — Alma, Jana Matki, měſchczana a kněžerja, dż. — Franz Jan Maximilian, Korle Michała Handrika, měſchczana a pſchekupza, ß.

Michałska chrkej: Jan Rudolf Ota, Handrija Burgka, kublerja w Sſkonej Borſchczi, dwójniſki ß. — Ernſt Jurij, Handrija Schuſtera, ſahrodnika w Hownjowje, ß. — Ernſt Bohuměr, Handrija Mietha, kněžerja a kamjenjerubarja na Židowje, ß. — Hana Hulda, Oſkara Hendricha Hancža, maſchinowehe ſamkarja pod hrodom, dż.

Jutſje jako 1. njedźelu po ß. Trojizy ſměje ßo ſa evangelſko-lutherſkich Sserbow w kſchižnej zyrkwi a Draždżanach ßerbſka Boża ßkužba a budze k. farař Kordina ſ Minakała prědowanje, k. farař Imiſch ſ Hodźija pak ſpowjednu ryčz dźerżecz.

Aukzia walczkow.

Pónđżelu 20. junija t. l. budże ßo w demjanſkim ryczerkublerſkim lěßu a to we wotdźělenjach: liſchcża hona a dżeczelowe kerki w jenym drjewniſchczu a wot jenotliwje pſchihotowaneho drjewa

½ kopy ¾ kohcz. twjerdych walczkow a
77 kop = = mjehkich walczkow

pod wuměnjenjom naßadźenja ſa hotowe pjenjeſy na pſcheßadźowanje pſchedawacz.

Aukzia ſapocžnje ßo rano we 8 hodźinach we wotdźělenju liſchcża hora pſchidemjanſko-jaſonſkej ſchczeżky.

Hrabinſke Schall-Riaucourſke hajniſke ſarjadniſtwo w Huſzy.

Hugo Opelt.

Kuježim a hewak kóždemu może podpißany kożdy cżaß ſaſtojnikow a cżeladnikow wſchitkich drużinow dopokaſacz.

Bernhard Jubiſch
w hoſczeńzu k ſtotemu lawej w Budyſchinje.

Magdeburgske woheń sawěsczaze towarstwo

se sakładnym kapitalom wot pjecz millionow tolet prusk. kouranta

w 5000 akzijach po 1000 tl., kotrež ßu dospołnje wudate,

pschijima po tunich, twjerdych prämijach sawěsczenja psche wohnjowu schkodu tak derje w městach kaž na wßach na hibite pschedmjety.

W tunjosczi ßwojich prämijowych postajenjow wone niže žaneho druheho sprawneho towarstwa njesteji, **tež** poskicza wone **pschi sawěsczenju na dlěschi czaß hódny dobytk.**

Pschi ratarskich sawěsczenjach ßo sawěsczenym tójschto k lěpschemu pschiswoli.

Schkodowanje psches wuraženje gasa ßo tak saruna, kaž wóhnjowe schkodowanje.

Sawěsczeńske formulary, kaž tež exemplary powschitkomnych sawěsczeńskich wuměnjenjow móža ßo pola podpißaneho agenta kożdy czaß darmo dostacz, kotryž budze pschi napißanju sawěsczenja stajnje k pomozy hotowy a budze wschitke požadane wuloženja dawacz.

Wuczah s wobsankujenja magdeburgskeho woheńsawěsczazeho towarstwa sa sliczbne lěto 1869.

Sakładny kapital, pschisporjeny po revidirowanym statutu wot 1857 na . . 5,000,000 tl.— nßl.— np.

Reservy:

Kapitalowa reserva	626,022 tl. 13 nßl. 9 np.	
prämijowa reserva	1,954,990 = 23 = 11 =	
wopalna reserva	578,764 = — = — =	
Wschěch reservow w hotow pjenjesach.		3,159,777 tl. 7 nßl. 8 np.
Prämijowa reserva hischcze dostajomnych prämijow		5,562,517 = 8 = — =
Summa sawěsczenjow, w lěcze 1869 bywazych		2,940,324,210 = — = — =
Dokhody s prämijow: w hotowych pjenjesach	4,522,696 tl. 29 nßl. 6 np.	
pschednoschk s lěta 1868	1,846,118 = 26 = 11 =	
		6,368,815 = 26 = 5 =
Sapłaczene wohnjowe schkodowanja, s dobom pschednoschk sa hischcze njewuczinjene		3,441,028 tl. 5 = 2 =
Sa czaß 26lětneho wobstejenja bu hacž kónzej 1869 na 52,027 wotpalenych sarunanja wupłaczeneho		24,506,469 = 4 = 4 =

Sawěsczeńske formulary, kaž tež exemplary powschitkomnych sawěsczeńskich wuměnjenjow ßu pola podpißaneho wyscheho agenta kóżdy czaß darmo dostacz, kokryž pschi napißanju prěnischich stajnje swolniwje pomha, a hewak wsche něhdze nusne wukasanje dawa.

W **Budyschinje**, na hornczerskej haßy.

Heinr. Meisel, ök. inspektař,
wyschi agent magdeburgskeho woheń sawěsczazeho towarstwa.

Pschedběžne wosjewjenje.

S tutym dowolam ßebi, mojim czesczenym wotebjerarjam najpodwolnischo wosjewicz, so ja moje

kolonialtworowe a spirituosowe khlamy

wot 1. julija t. l.

do mojeho domu **na žitnej haßy czo. 52**

njedaloko hłowneho torhoschcza pschepołožu.

Se wschěm poczesczowanjom

Carl Noack.

Aukzia trawy.

Wschitka trawa na **gmejnskej łuzy w Něwßezach** budze ßo na Jana 24. junija t. l. popołdnju w 4 hodzinach na pscheßadzowanje pschedawacz.

Jena kruwa a jena jałojza, wobej wyßokosczělnej, stej na pschedań na kuble czo. 19 w Dzěžnikezach.

Jedyn mały schěry psyczk, pinczer a na mjeno „bußel" kedzbowazy je ßo něhdze psched dwěmaj njedzelomaj shubił a njech ßo na knježim dworje w Bolborzach sa **dobre myto** woteda.

Jena kowarnja je na pschenajecze pola Handrija Wiczasa w Hnaschezach.

Katholski Posoł czo. 12 je wuschoł.

Wosjewjenje.

Póndźeln 20. junija t. l. rano wot 8 hodźinow ma ßo saßo **pschedawanje trawy k ßynu** na wjazorych, k majoratskemu knjejstwu w Njeßwacźidle ßłuschazych łukach sjawnje na pscheßadźowanje pschedawacź.

6ty dźěl kupnych pjenjes ma ßo na dnju aukzije jako pschedpłata sapłacźicź.

Wuměnjenja budźa pscheď sapocźatkom pschedawanja wosjewjene.

Naßadźenje je wuměnjene.

Shromadźisna na tak **mjenowanej scheschowskej łuzy pschi bohowskim pucźu.**

W Njeßwacźidle w juniju 1870.

Inspekzia.

Porjadne wotpoßłanje łódźow s Bremena

do

Newyorka, Baltimora a Philadelphije.

Dwójzy sa tydźeń, ßrjedu a ßobotu
psches snate spěschne bremske parołódźne towarstwa
„Norddeutsche Lloyd."

Dwójzy sa měßaz, 3. a 17. koždeho měßaza,
psches rjane, spěschnjejěsdźaze, tsimastowe bremenske płachtowe łódźe.

Nasymu a nalěto porjadne wotpoßłanje
do New-Orleansa a Galvestona, a nalěto do Quebeca.

Spěschne wobstaranje, dobra a bohata jědź, kaž tež tunje pschewjesne płacźisny. Bližsche wukasowanje psches mje abo psches mojich knjesow agentow: w Budyschinje knjes **M. A. Flanderka.**

Carl Joh. Klingenberg,
konzessionirowany łódźny expedient.

Wschitke družiny

bukskina a ßukna

jako: hładke (woßebje cźorne) a melirowane ßukna, lětnje ßukna w najnowschich mustrach a turnarske ßukno we wschelakich barbach ma stajnje we wulkim wubjerku na pschedań

Julius Hartmann
w Budyschinje na mjaßowym torhoschcźu.

Sswój najlěpje wuhotowany

magazin muskeje a hólcźazeje drasty

porucźa k dobrocźiwemu wobkedźbowanju

P. Baruch na žitnych wikach.

Na faru we Wosporku ßo jena sprawna domowska dźowka pyta.

Lětusche ßynowe žně na jenej 4 kórzy wulkej łuzy budźa ßo jutsje 19. junija popołdnju w 3 hodźinach w Lětonju po loßach na pscheßadźowanje pschedawacź.

Wosſewjenje.

Dokelž je ßo hoſpodarſtwo na rychžerkuble w Hermanezach wojerowſkeho wokrjeßa, njedaloko wulkoſdžarowſkeje a rakeczanſkeje póſtſkeje ſtazije, hinak ſrjadowako, dha budža ßo

póndželu 27. junija t. l. dopołdnja wot 10 hodžinow

ſjawnje ſa hotowe pjenjesy na pſcheßadžowanje pſchedawacz:

2 konjej,
2 czehnitaj wokaj,
1 byk (czělz),
14 krumow, wyßokoſcžělnych, ßuczelnych a jakowych,
7 jakojzow,
1 mkódſchi byk,
6 wjaſanych czelatow,
1 ranza, ßuprójchna,
1 mkody kundroß,
1 mkoda ranza;

} algauſkeho kſchiženja,

dale:

wſchelake hoſpodarſke woſy,
pluhi,
motyki,
bróny,
wowcze jaßle a wſchelake druhe hoſpodarſke wězy.

Prjedywobhladowanje wſchitkich pſchedajomnych pſchedmjetow je dowolene a chzyk ßo teho dla kóždy, kiž wo to rodži, na knježeho hajnika wobroczicz.

W Hermanezach nad Sprewju, w juniju 1870.

Inſpekzia.

Czeſczenym wobhdlerjam Njeßwaczidła a wokolnoſcze ſ tutym k dobroczinwemu nawjedženju dawam: ſo ßym ßo tudy jako ßedlar a rjemjenjer ſaßhdlił.

W Njeßwaczidle, 11. junija 1870.

Guſtav Kapler.

Kedžbu!

Ja ſ tutym wſchitkich warnuju, mje pſches pſchiſtłodžaze rycze do haniby njeſcz a budže kóždy, wot kotrehož něſchto tajke naſhonju, wote mnje pſched ßudom wobſkorženy.

Jan Scholta w Hodlerju.

Drjewowa aukzija.

Schtwórtk 23. junija t. l. budže ßo na hatkowſkim reviru pola Minakała něhdže 90 kop wubjernje rjanych khójnowych walczkow a 70 kloſtrow pjeńkow, pod wumě-njenjemi, pſched aukziju woſjewjomnymi, na pſcheßadžowanje pſchedawacz. Sapoczatk w 9 hodžinach. Shromadžiſna w korczmje w Minakale.

Müller.

W młynje w Nadžanezach ßu hiſchcze wjazore kopy rżanych woklepjow, kaž tez wowßnych wałow na pſchedań. Wſcho bližſche je pola podpißaneho ſhonicz.

Sejlerſki miſchtr **A. Urban**
na hornczerſkej haßy.

Hiſchcze žadyn ßrědk

njeje ßo pſche khorhoſcze dychazych organow jako pſche kaſchel, pſche wobczežnoſcze bróſta, ſchije a płuzow tak wulzyſchnje jara hojazy wopokaſał, kaž **běły bróſtſyrop H. Leopolda & Co. we Wrotßławju.** Tón ßamy ma w bleſchach po 6, 11 a 20 nßl. ſaßo na pſchedań

A. Pannach w Budyſchinje.

Jedyn wětrnik ſ 7½ korza dobrych ležomnoſczow, ſ nowymi twarjenjemi, ſ pjekarnju a w dobrym położenju (Lage) je pſcheměnjenja dla hndom na pſchedań. 1000 toler kupnych pjenjes może na nim wěſcze ſtejo woſtacz.

Wſcho dalſche wukaže wobßedžer **Korla Shmank** w Hlinje pola Hucziny.

Pſchedawanje trawy.

Lětuſchi trawny wužitk na knježich nowych łukach w ſchczernſchkach, njedaloko Minakała, budže ßo bližſchu **póndželu 20 junija** rano wot 9 hodžinow po loßach ſa hotowe pjenjesy na pſcheßadžowanje pſchedawacz. — Po tutej aukziji budže tam pſchedawanje dubowych kuleczkowych kloſtrow a brěſowych hromadow.

W Minakale 15. junija 1870.

Hrabinſka Einſiedelſka inſpekzia.

Kedžbu!

Jutſje njedželu **kulenje wo kobaßy** we Wadezach a tež w Pomorezach pola M. Jeńka.

Nakładnik: J. E. Smoleŕ. Ciſć L. A. Donnerhaka w Budyšinje.

Čisło 25. — 25. junija — 1870.

Serbske Nowiny.

Za nawěšťki, kiž maja so w wudawarni Serb. Nowin. při bohatych wrotach wotedać, płaći so wot rynčka 1 nsl.

Zamolwity redaktor a wudawaŕ
J. E. Smoleŕ.

Kóžde čisło płaći 6 np. Stwórtlětna předpłata pola wudawarja 66 np. a na kral. saks. póśe 7½ nsl.

Wopschijecże: Najnowsche. — Swětne podawki. — Ze Serbow: S Budyschina. S Kamjenza. S Warnołeżiz. S Wjeleczina. S Ledźborz. S Brěmjenja. S Blunja. Se Žarnowa. S Mužakowa. S Minakała. S Wojerez. S Hrodźischcża. S Huczinh. Hanß Depla a Mots Tunka.

K nawjedźenju.

Ezi ßami czeſczeni wotebjerarjo Serbſkich Nowinow, kotſiž chzedża ſa nje na tſecże ſchtwórtlěto 1870 do prědka płaczicz, njech nětko 66 np. w wudawarni Serbſkich Nowinow wotedadża. Ezi, kotſiž ßebi Serbſke Nowiny pſches póſt pſchinjeſcz dawaja, njech tola njeſapomnja, ßebi je tam ſa 7½ nßl. ſkaſacz. Na pruſkich póſtach Serbſke Nowiny też wjazy njepłacża hacz 7½ nßl. — Sa pſchinjeßenje do domu płaczi ßo ſakſkim póſtam ſchtwórtlětnje jenoż 1 nßl.

Redakcia.

Płaćizna žitow a produktow w Budyšinje.

18. junija 1870.

Dowoz: 6395 kórcow.	Płaćizna w přerěžku na wikach, wyšša.			nižša.			na bursy, najwyšša			najniža.		
	tl.	nßl	np.	tl.	nßl	np.	tl.	nßl	np.	tl.	nßl	np.
Pšeńža . .	6	5	—	5	25	—	6	15	—	5	2	5
Rožka . .	4	7	5	4	2	5	4	9	—	4	9	—
Jeczmjeń . .	3	2	5	3	—	—	3	2	5	3	—	—
Wowß . .	2	7	5	2	2	5	2	7	5	—	—	—
Hróch . .	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Woka . .	—	—	—	—	—	—	3	25	—	—	—	—
Raps . .	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Jahły . .	7	25	—	7	20	—	—	—	—	—	—	—
Hejduschka .	5	10	—	5	5	—	—	—	—	—	—	—
Kana butry .	—	16	—	—	15	—	—	—	—	—	—	—
Kopaßkomy .	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Zent. ßyna .	1	2	5	1	—	—	—	—	—	—	—	—
Lane ßymjo	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—

Spiritus płaczesche wczera w Barlinje.

16 tl. 20 nßl. a 17 tl. — nßl.
pšeńža 61—80 tl., rožka 40—54 tl.,
(to je: ſa 25 pruſkich kórzow.)
rěpikowy wolij (njecziſczeny) 15 tl. — nßl.
(Eziſczeny, kaž ßo w Budyschinje pſchedawa ſtajnje něhdże 1⅛ tl. drožſchi.)

Pjenjezna płaczisna.

W Lipſku, 22. junija. 1 Louisd'or 5 toler 17 nßl. 6½ np., 1 połnowažazy czerwjeny ſkoty abo dukat 3 tl. 6 nßl. 5⅝ np.; winſke bankowki 84⅜ (16 nßl. 8¾ np.)

Czahi ſakſkoſchleſynſkeje żeleſnizy ſ Budyschina.

Do Draždżan: Rano 7 hodźinow — minutow*; do połdnja 9 h. 5 m.; pſchipołnju 1 h. — m.*; popołnju 4 h. 10 m.*; wjeczor 8 h. 20 m.*; w nozy 2 h. 40 m.** 4 h. — m.

Do Shorjelza: rano 7 h. 50 m.*; dopołnja 10 h. 50 m.*; popołnju 3 h. 20 m.†; wjeczor 6 h. 50 m.*; wjeczor 9 h. 35 m.; w nozy 12 h. 35 m.; 1 h. 45 m.**

*) Pſchiſanknjenje wot a ſe Žitawy a Liberza (Reichenberga.)
†) Pſchiſanknjenje do Žitawy.

Pſchiſpomnjenje. Czahaj ſe ſnamjeſchkom ** bjes Draždżanami a Shorjelzom jenoż w Budyſchinje a Lubiju ſaſtawataj. Wonaj mataj jenoż wosy prěnjeje a druheje klaßy a ma ßo ſa billet ¼ wjazy płaczicz; dżeńſke billety pſchi nimaj njepłacża.

Najnowsche.

Paris, 21. junija. Khěžor a khěžorka ſtaj ßo dżeńża wjeczor na hrod St. Cloud pſcheßydliłoj.

Brüßel, 21. junija. Dotalne miniſterſtwo je ſe ßłużby ſtupiło, dokelž wjetſchina noweho ßejma na jeho boku njebudże.

Saksa. W Lipsku staj so 16. junija dwaj hólcaj tepikoj, jedyn 7létny s mjenom Hertel bě pschi kupanju pscheš wobhrodženje do hłubokeje wody sahnył a pschindże wo žiwjenje, dokelž płowa cynjemóżesche, tón druhi 10létny s mjenom Dietzel shubi žiwjenje, dokelž so na sakasanym měsczje kupasche, hdżež jemu w smjertnej nuzy nichtón k pomozy njebě.

Tej dwě Wernerez holzy w Lipsku, kotrejž bě, kaž smy tydženja powjedali, jeju bratr se zekeru czežko ranił, tola znadź pschi žiwjenju wostanjetej; pschetoż w posledńschich dnjach je so s nimaj hódnje polěpschowacz počało.

W Plauenje bu 11. junija jedyn wojak, kiž pschi tsělenju do tarcze (schajby) pokasowasche, do khribjeta tsělany a psches to czežko ranjeny. — Teho runja bu 13. junija jedyn w Zwikawje stejazy wojak pschi manöwrirowanju psches bliske wutsělenje do schije ranjeny.

W Lengefeldże je so 15. junija w nozy Dreßelez hakle nowonatwarjena pschadna fabrika zyle wotpaliła. — Nasajtra běsche w Nowym Měsczu pola Falkensteina wulki woheń, psches kotryž so 8 domskich, 7 brózjnjow a 8 kolnjow wotpali. Wón bě na to waschnje wuschoł, so běchu tsjo hólzy w jenej brózni se schtrychowanczkami hrajkali a tam někak zkomu sapalili. Pschi tym je so hischcze to njeschoze stako, so je so tón najmłódschi tychle hólzow, kotryž běsche $^5/_4$ léta stary, zobu spalił.

Ruski khěžor je wyschemu inspektarjej zandarmerije k. s Cerrini rjad zwjateho Stanißkawa druheje rjadownje spožcził.

Na universitecze w Lipsku je w tu khwilu 1665 studentow a to je 150 wjaz dyžli w sańdżenym poklěcze. Wjes nimi je 829 Saksow a 836 wukrajanow, tak so je posledńschich wjazy, schtož w nowischim czazu hischcze zenje byko njeje.

W Khemnitzu je 10. junija tamnischi sahrodnik a kowař J. T. Klaus s pschatrow dele panył a so pschi tym tak wobkschodził, so drje budże žiwjenje pschizadżicz dyrbjecz.

Minister prawdy k. Dr. Schneider je so se zwojeho pucjowanja saso do Draždżan wrócził.

Jeho kralowska wyssokosczcz krónprynz Albert je s Marienbada, hdżež jeho wyssoka knjeni mandżelska nětko pschebywa, saso do Draždżan pschijěł.

Pruzy. W Barlinje je Dr. Stronsberg wulki hromadnik sa skót sakoził a bu tón wóndanjo s pěknej konjazej wustajenzu wotewrjeny. Krónprynz bě jón tež wopytał.

Kral je so 19. junija wjeczor do Emsa podał, so by tamnische kupjele wużiwał. Wón bu tam s wulkim poszczesczowanjom powitany a buchu w tajkim nastupanju wokolne hory někotry krócz s bengalskim wohnjom wschelakich barbow poswěczene. — Kral je tym, kiž zu so w Konstantinoplu wotpalili, 20,000 nórtow darił. — Wón je sakskeho appellazionskoßudniskeho radziczela Wernera sa radziczela pschi najwyschim němskim pschekupskim sudże w Lipsku pomjenował.

Awstria. Minister wójny baron Widman je se zkužby stupił a so do Draždżan podał. (Wón dyrbjesche teho dla s ministerstwa wustupicz, dokelž je so hakle nětko wukopało, so je wón w mkódschich létach jako leutnant s jenym konditarjom zlě sakhadżał a jeho na czěle wobschkodził.)

Nowe wolby sa awstriske zejmy zu w sańdżenych dnjach na wšach a w mjeńschich městach byle a bu tójschto tajkich mužow wuswolenych. kotsiž hischcze sapoßkanzy byli njezzu.

W lěcze 1873 budże we Winje wulka wustajeńza wotdżerżana a je khěžor zwoju ddwolnoscz k temu dał. — Khěžor je k wuporjedżenju wulkeje zyrkwje zwjateho Schczěpana we Winje na léto 1870 něhdże 30,000 schěßnakow pschipokasał. — Krónprynz Rudolf w tu khwilu po wyschej Awstriji puczuje.

Hrabja Karolyi, kotryž bě jeneho polizaja nabił, bu wot zudnistwa k schtyrinjedżelskemu jastwu wotzudżeny.

Franzowska. Khěžor ma drjenje w stawach, dokelž je so wóndanjo sasymnił; tola njeje tak jara khory, so by s ministrami wschě wězy liž zu ważne, wuradżowacz njemohł.

W franzowskich nowinach so jara na to skorži, so je tam létza zakoßnje zucho. Duž jara na pizy pobrachuje a dyrbja barja wjele skotu pschedacz; tež zu zita jara schkodowake, tak so hižom pkaczisna pocza zylnje horje hacz, tola wona wot někotrych dnjow dale horje njeńdże hicz runje zu tam wuhlady pschezo hubjenje dosez a to wozebje w nastupanju pscheńzy, s kotrejež wjele njebudże, jeli w tychle dnach deschcz pschischoł njeje.

Hižom dleschi czaz je so sa to skutkowało, so by so s Němzow psches Schwajzarsku zelesniza do Italskeje natwarika, dokelž by to sa pschekupstwo a wiki w Němzach jara wużitny byle. Nětko je so wuradżiło, so ma so tajka zelesniza twaricz a so ma wona psches schwajzarsku wyssoku horu Sankt-Gotthard do Italije wjesez. Tajki runy pucz s Němzow do Italije so wschelakim Franzowsam njespodoba a woni poczachu teho dla w nowinach wudawacz, so budże wona w pschekupskim a wojerskim nastupanju k schkodże Franzowskeje. Skónczinje so tez w druhej komorje wo to praschachu. Ministrjo wotmolwichu, so tajka zelesniza Franzowskej schkodżicz njemóże, w pschekupstwje niz, dokelž ma Franzowska zelesnizu psches horu Mont Cenis do Italije, kotraž so w pschichodnym lěcze wotewri, a we wojerskim nastupanju tež niz, dokelž móże so sanktgotthardska zelesniza jara lohko s franzowskeje strony skasycz.

Ruzowska. Někotre nowiny powjedaja, so turkowski sultan k ruskemu khěžorej na pokupu Krym na

wopytanje pschijědže, hdyž budže tam tutón lětża nasymu pschebywacz.

Turkowska. Pschi wóhnju, kotryž je sańdženu žwjatoczniczku wulke konstantinopelske pschedměsto, kotrež Pera rěka, sahubik, je něhdže 15,000 žwójbow abo něhdže 60,000 ludźi wobydlenje a žiiwnosć shubilo. Něhdže 2000 cłowjekow je w płomjenjach wo žiwjenje pschischko a schkoda bjes wotpalenje naczinjena, žo na 28 millionow toleŕ wobliczа; pschetož w Perje běchu runje najwjetsche konstantinopelske khlamy, pschekupske magaziny atd.

Ze Serbow.

S Budyschina. Dokelž je k. kandidat Jakub žwoje wysche wuczerske město pschi realnej schuli w Žitawje dla žwojeho pscheżhydlenja do Kamjenza wopuschczik, dha je k. andidat J. H. Baldeweg s Budyschina sa dwazyteho wyscheho wuczerja na spomnjenej wuczerni pomjenowany.

S Budyschina. Tudomny sekzionski ingenieur k. baron s Wagner je wot ministerstwa snutskomnych należnosczow pomjenowanje wodotwarski inspektaŕ (Wasserbau-Inspector) dostak.

S Budyschina. Sańdženu wutoru rano namakachu w rězy Sprewi blisko hosczenza „k tsjom lipam" czěło sestarjeneje žónskeje, kotraž je tudy njesnata. Wona bě jenož žuknju wobleczena.

S Budyschina. Sańdženu póndželu žo tudy a to w sali noweje měschczanskeje schule lětuscha diöcesanska synoda wotdžerża a bě na nju wjele duchownych a zyrkwinych prjódkstejerjow pschischko. K sapoczatkej běsche sjawna Boża žkužba w tudomnej pětroskwej zyrkwi a prědowasche k. farař Räda s Barta wo tym praschenju: „Schto sjednocza naš pschi wschitkej wschelakosczi darow?" a wotmolwi na to na sakkadže 1. Korinth. 12, 4—7: 1) tón jedyn Duch, kiž tute dary dawa, 2) tón jedyn Knjes, kotremuž wschitzy žkužimy a 3) tón jedyn Bóh, kotryž psches nje skutkuje wscho we wschěm — k shromadnemu wužitkej. Wón wobsauknu žwoju ryczˇ s napominanjom k tajkemu sjednoczenju pschi zyrkwinym prjódkstejerstwje a pschi dżenżnischej shromadżisnje.

Wuradżowanje žamo sapocza žo ½12 hodżinow pod pschedžhydstwom k. zyrkwineho radżiczela Jentscha, kotryž po modlitwje k Bohu wo jeho žohnowanje krótku cyczˇ k shromadżenym dżerżesche, prajizy, so žu žo seschli, so bychu wo zyrkwinych należnosczach cyczeli, a wukożujo, so ma tajke rosryczˇowanje k wutrobnemu wježelu, k žwjatemu wubudżenju a k twjerdej nadżiji wjesczˇ.

Jako běchu pschitomni potom dżenski porjad postajili a pódla wobsanknyli, kak ma žo wothłożowacˇ, ryczˇesche k. farař Ficker wo skutkowanju zyrkwinych prjódkstejerjow. Po jeho měnjenju pschižkuschnosczˇ zyrkwinych prjódkstejerjow wożebje w tym wobsteji, so bychu we wożadże snutskomne žiwjenje wubudżeli, ale so bychu žo tež s kschesczˇijanskej lubosczu wo swonkomne należnosczje wożady starali. Pschi tym wón kedżbnosczˇ wożebje na to wobroczˇi, so na wschelakich pohrjebnischczˇach (kerchowach) hischczˇe wulki njeporjadk a pschi pohrjebach tu a tam hischcze dosczˇ njepschistojne sadżerżenje knježi. Wón teho dla zyrkwinych prjódkstejerjow k temu napominasche: 1) so bychu žo sa pschistojne pohrjebnischa starali a 2) so bychu na to hladali, so pohrjebny dżeń njeby piwny dżeń byk.

Potom staji zyrkwiny prjódkstejeŕ Fahnauer tón namjet: 1) so ny shromadżisna wot ministerstwa kultuża powołanje krajneje synody żadała a žo 2) sa to wuprajiła, so by žo privatny patronat horjesběhnyk, a wożady prawo dostali, duchowneho wuswolicˇ. Prěni namjet bu potom, jako bě jón P. prim. Kuhn pschedżěkał, pschijaty a wón rěka w tejle fórmje: „diöcesanskej synodze sda žo pschecza hódne byczˇ, so by žo krajna synoda bórzy powołała" a druhi namjet bu tež pschecziwo 25 hłożam sa dobry sposnaty, jako bě jón ryczˇnik Jakub tak pschedżěkał, so wón takle rěkasche: „diöcesanska shromadżisna sa nusne dżerži, so by žo privatny patronat, kaž nětko wobsteji, horjesběhnyk a žo wożadam rosrižowaze žobuskutkowanje pschi wobżadżenju duchownych městow dało."

(Skónczenje.)

S Budyschina. Pschi žerbskej Božej žkužbje, kotraž žo 1. njedżelu po žwjatej Trojizy w dražđanskej kschižnej zyrkwi wotdżerża, dżerżesche k. farař Kórdina s Minakała prědowanje a k. farař Imisch s Hodżija dwě spowjednej ryczˇi. Spowjednych ludźi běsche 170. — Blizscha tajka Boża žkužba smeje žo 14. njedżelu po žw. Tr. 18. septembra teho lěta.

S Budyschina. Na pożleńschich wołmjazych wikach běsche 8026 kamjenjow a 17 puntow wołmy žem pschiwjesenych, po tajkim něhdže 1100 kamjenjow mjenje, dyžli konsche lěto. Pschedatych bu 7000 kamjenjow a běchu płaczˇisny sa kamjeń 1 abo 2 tl. wysche, dyžli loni. Duž bě płaczˇisna sa najlěpschu wołmu 11 hacˇ 13 tl. sa kamjeń, sa žrěnju 10 hacˇ 11 tl. a sa schpatnischu 9 hacˇ 10 tl.

S Budyschina. Sańdženu wutoru dopołdnja w 11 hodżinach kral Jan a knjeni kralowa, swudowjena knjeni kralowa, prynzeżyna Amalia a genuesiska wójwodka, kaž tež krónprynz Albert s wulkim pschewodżeństwom s extraczahom na tudomne dwórnischczo pschijědżechu, so bychu žo dale do Žitawy podali a wot tam Dybin wopytali. Oberst Montbé, tajny radżiczel s Beust, měschczanosta Löhr a pschedżyda měschczanskich sastupjerjow, ryczˇnik Seehaużen, tych wyżokich knježich najpokornischo postrowichu. — Na dompuczu žu woni Herrnhut na jenu hodżinu wopytali a žo wjeczˇor bórzy po 8 hodżinach nimo nascheho města sażo do Dražđan wjesechu.

S Budyschina. Wot tudomneho pschižażneho žuda

bu ſańdenu ßobotu prjedawſchi kinsbórſki ßudniſki hamtmann pſchekwiwjenja pjenjes ſa winowateho ſpósnaty a teho dla k 3 lětam a 5 měßazam khoſtarnje (Zuchthaus) a ſańdzenu ßrjedu prjedawſchi póſthalkař Warnacz w Pancžizach podobneho pſcheſtupjenja dla k 2 lětomaj a 6 měßazam khoſtarnje wotßudzeny.

S Kamjeńza. Tudy wóndanjo 19 lětny cžěßliſki Michał Schuſter do wroblow tſělesche, ſo by je wot wiſchnjow wotſcherił. Wón pak ßo pſchi tym tak njewuſchiknje ſadzerża, ſo ßebi pſchi wutſělenju hkowu rani a jemu ſchrót pſches woczko do moſow ſlecza, tak ſo dyrbjesche Schuſter ſa tſi hodźiny wumrjecz.

S Warnołcžiz. Pjatk tydzenja 17. junija dopołnjar po 9 hodźinach tudy pola mlynka-wobßedzerja Auguſta Schuſtera woheń wudyri a jeho domſke, mlyn, wumjeńk, rěſak a brozeń, kaž twarjenja ſahrodnika Bjedricha Marſchnera do procha a popjeła pſchwobrocžiz. Schuſterej ßu ßo nimale wſchě ſmachi ſpaliłe, Marſchner je pak nimale wſcho płomjenjam wutrohnycz mohł. — Woheń je pjecza pſches to wuſchoł, ſo běchu do pjezy ßuche cžernje natykali.

S Wjeleczina. Tudy ſta ßo 18. junija dopołdnja to njeſboże, ſo tſilětny ßynk kublerja Grollmuſa ſ woſa padże, dokelž běſchtej ßo krumje, do njeho ſapſchehnjenej, ſpkoſchałej, a ßo pſchi tym tak wobſchkodźi, ſo dyrbjeſche pſchipołdnju w 1 hodźinje wumrjecz.

S Ledźborz. Tudy je ßo 16. junija Madlena Schwarzowa, 64 lět ſtara, na kubi wobwěßnyła. Dołho trajaze bolenje a cžeźke myßle, pſches to naſtate, ßu ju drje k tajkemu ſrudnemu ſkutkej ſawjedłe.

S Brěmjenja. Tudy pſchijědże 3. junija kubleŕ Lehmann wot Sderje ſ woſom, do kotrehoż běchu kruwy ſapſchehnjene. W tym ßamym wokomiknjenju konje ſ woſom, kotrež běchu pſched Zimmermannez hoſcženzom ſtali, runje na njeho pſchihnachu. Wón teho dla, ſo njebychu do kruwow praßli, ßo napſcheczo ſtaji, ale pſchińdże pſchi tym pod koło a bu jara wobſchkodzeny.

S Blunja. Tudy wudyri 7. junija wjeczor w jědnatej hodźinje w brózni Magerez kubła woheń, pſches kotryż ßo tale, kaž pódlanſkej brózni kublerjow Nuſy a Marka a wſchitke twarjenja khěžnika Khr. Nowaka pomjenowaneho Redka wotpalichu. Kak je woheń wuſchoł, njeje ſnate.

Se Žarnowa w Delnej Łužizy piſaja, ſo ſtej ßo tam 7. junija rano w 3 hodźinach dwě brózni korczmarja Rychtarja wotpaliłej. Pſchi tym je ßo jemu tež rjana kucza a dobra młócžaza maſchina ſpaliła.

S Mużakowa. Njedzelu 12. junija naſta na knjeżim reviru we Wuſkidźi woheń a je wón tam něhdże 20 jutrow lěßa ſahubił.

S Minakała. Sańdzenu póńdzelu popołdnju w ſchtwórtej hodźinje ßu ßo brózeń, hródź, khlěw a kolnja, k tudomnej ſchuli ßkuſchaze, wotpaliłe. Woheń je w hromadze walczkow, pódla kólnje ſtejazych, wuſchoł a hnydom brózeń a kolnju doßahnył, kiž běſchtej wobej drjewjanej a ſe ßkomu krytej. Schula ßama, kotraż ßo tež wot wjeczorneho boka palicz pocza, bu ſ Bożej a dobrych ludźi pomozu pſched wotpalenjom wobarnowana, tola ßu durje, a wokna atd. wopalene a wobſchkodzene. Dokelž woheń jara ſpěſchnje wokoło ßo hrabaſche, dha njebě mózno, jemu wſchitkón ſłót wutorhnycz a ſtej ßo teho dla dwě ßwinjeczi, něſchto kur a kaniklow ſpaliłej. Kak je woheń naſtał, njeje ſnate.

S Minakała. Jeho majeſtoſcz kral Jan je tudomneho knjeżeho inſpektarja k. Liebuſcha ſa ſměrza w rakeczanſkim hamtſkim wokrjeßu pomjenował.

S Wojerez. Tudy bu 15. juni prěnja lětuſcha generalna wucžerſka konferenza pod pſchedßydſtwom k. ſuperintendenta Karraßa wotdzerżana a cžitaſche pſchi tym tudomny wucžeŕ k. Jurk naſtawk „wo wucžbje w naſtupanju noweje měry a wahi.“ Hewak bu hiſchcze wo wſchelake ſchulſke a wucžerſke naležnoſcze jednane. Druha konferenza ſměje ßo 28. ſeptembra teho lěta.

Naſch nowy kralowſki wokrjeßny fyſikus rěka Dr. Rohowsky a je hižom ßem pſchicžahnył. — W tudomnej wucžerſkej präparandze, wot k. ſuperintendenta Karaßa lětßa ſakoženej, je 8 präparandow.

S Budyſchina. Tudomny banqueir knjes G. E. Heybemann ßwjeczeſche 22. junija ßwój 50lětny měſchczanſki jubiläum a doſta pſchi tutej ſłkadnoſczi wyſche wſchelakich darow a cžeßnych pißmow tež wot Jeho majeſtoſcze krala Jana ryczerſki kſchiż albrechtſkeho rjada.

S Hrodźiſchcza. Tudy ßu ßo w nozy 20. junija w druhej hodźinje wot ſahrodniſkeje žiwnoſcze cžo. 33 domſke, hródże, brózeń a drjewjeńz wotpaliłe. Woheń je drje najſkerje ſakoženy.

S Hucžiny. Snaty Bamž je drje ßo něhdże do hole dele ſcžahnył, pſchetoż w tudomnej wokolnoſczi wo nim w tu khwilu niczo pytnycz njeje.

Měſačne hrónčka.

Haperleja.

1. Ssuchi měrz, mokra leja, ſymna meja
   Pjelni brózńje, kaž tež pinzy,
   Ssyna wjele buram ſcžele.
2. Njech leja łuki napina,
   To ßynam duſchnje pohnoja.

Meja.

1. Hdyž w meji dubý kcžeja,
   Doſcz khlěba ludźo ſměja.
2. Je mokry měßaz rózowy,
   Je rady ßuchi ßynowy.

3. Hdyž meja łuki powadźa,
Sso ßyna rady njeradźa.

Junij.

1. Sczele Bóh njewjedra, deschcźiki hnadne,
Sahony žita nam lubja radne.

2. Na cžož ßmažnik deschcźuje,
Bóh tón knjes to žohnuje;
Wot ßwjateho Wita pak hacž do Jana
Witana buram njej' mokrota.

Kak rozom

Hans Depla wótřitaj

a a

Mots Tunka ludźi pódla

škrějetaj.

* * * * *

Hanß Depla. Njemóžesch mi prajicž, Motßo, kak ma jedyn sapocžecž, so žane tkhi njekrydnje?

Mots Tunka. Hm, to je jara lohka wěz. Hdyž sacžujesch, so cži tkha něhdže na cžěle ßedži, dha najprjedy palz a pódlanski porst se ßlinami namacžesch a potom s wulkej wuschiknoscžu nimo teho města hrabnjesch, hdžež ta tkha ßedži. Na tajke waschnje wěscže žanu tkhu njekrydnjesch.

H. D. Ach tak ja njeměnju, ale wjele wjazy, so . . .

M. T. Haj, so tkhi tebje njekrydnu. W tym nastupanju niczo njepomha, hacž to, so je s gwałtom sabiwasch abo so ßebi persiski insektowy polver do łoža abo do drasty naßypasch; tutón wone na žane waschnje snjescž njemóža.

Drjewowa aukzija.

Dźeń 1. julija t. l. dopołdnja w 9 hodźinach budźe ßo 45½ kloftra duboweho palneho drjewa na nowowjescžanskim reviru na pscheßadźowanje pschedawacž.

W Barcže 22. junija 1870.

Wiedemann, wyschi hajnik.

Khofej

zyle woßebje derje ßłodźazy punt po 8 nßl. a pschi wotkupjenju 10 puntow na dobo po 75 np. porucža na bohatej haßy pódla pósta.

Hermann Kunack

Młynski wucžomnik pytany.

Jedyn młody ßylny cžlowjek, kotryž chze młynstwo nawuknycž, móže pod spodobnymi wuměnjenjemi pola podpißaneho město dostacž.

W Scheschowje. **J. A. Hämsch.**

Pschenajecže ßadu.

Na ryczerkuble w Ssmochcžizach ßu lětusche wischnje, posdźischo tež ßlowki a druhi ßad s wobydlenjom na pschenajecže.

12 kop 3lětnych ßuchich 6/4 zolowskich a 5/4 zolowskich deskow je na pschedań w Cžělchowje cžo. 13.

Cžisty ržany cžorny a běły khlěb, jara běły a kiž woßebje derje ßłodźi, porucža

pjekarnja **Wilhelma Wärznera**
na schulerskej haßy cžo. 3.

Wosjewjenje.

Dokelž je ßo hospodarstwo na rychrkuble w Hermanezach wojerowskeho wokrjeßa, njedaloko wulkosdzarowskeje a rakeczanskeje póstskeje stazije, hinak srjadowako, dha budza ßo

póndzelu 27. junija t. l. dopołdnja wot 10 hodzinow

sjawnje sa hotowe pjenjesy na pscheßadzowanje pschedawacz:

2 konjej,
2 czehnitaj wokaj,
1 byk (czělz),
14 krumow, wyßokosczělnych, ßuczelnych a jałowych,
7 jałojzow,
1 młodschi byk,
6 wjasanych czelatow,
1 ranza, ßuprószna,
1 młody kundroß,
1 młoda ranza;

} algauskeho kschiženja,

dale:

wschelake hospodarske wosy,
płuhi,
motyki,
bróny,
wowcze jaßle a wschelake druhe hospodarske wězy.

Prjedywobhladowanje wschitkich pschedajomnych pschedmjetow je dowolene a chzyk ßo teho dla kóždy, kiž wo to rodži, na knjeżeho hajnika wobroczicz.

W Hermanezach nad Sprewju, w juniju 1870.

Inspekzia.

Porjadne wotpoßłanje łódzow s Bremena

do

Newyorka, Baltimora a Philadelphije.

Dwójzy sa tydzeń, ßrjedu a ßobotu
psches snate spěschne bremske parolódzne towarstwa
„Norddeutsche Lloyd.“

Dwójzy sa měßaz, 3. a 17. kóždeho měßaza,
psches rjane, spěschnjejěsdzaze, tsimastowe bremenske płachtowe łódze.

Nasymu a naléto porjadne wotpoßłanje
do New-Orleansa a Galvestona, a naléto do Quebeca.

Spěschne wobstaranje, dobra a bohata jědz, kaž tez tunje pschewjesne płaczisny. Bliżsche wukasowanje psches mje abo psches mojich knjesow agentow: w Budyschinje knjes M. A. Flanderka.

Carl Joh. Klingenberg,
konzessionirowany łódzny expedient.

Khěža na pschedań.

Khěža czo. 38 we Wujezku pola Bukez se ßadowej sahrodu, 186 kwadratnych prutow wulkej, s 32,97 dawkskimi jenosczemi a s 330 tl. we wopalnej kaßy wotschazowana, je na pschedań. Wona je bjes renty a wumjenka, wopschija dwě stwě, dwě komorje, pinzu a hródz a je maßiwna twarjena.

Wscho dalsche wukaże

wyschi hajnik **Walda** we Wujezku.

Deski.

Wschitke druzinu ßuchich deskow a katow ma stajnje na pschedan

Julius Meißner
w Ssmilnej pola Biskopiz.

☞ Skasanja móza ßo tez psches listy stacz.

Khěža czo. 22 w Ssepschezach pola Delneho Wujesda se 14 korzami pola a łuki je na pschedań a może ßo wscho dalsche pola wobßedzerja tam nashonicz.

Pschedběžne wosjewjenje.

S tutym dowolam ßebi, mojim cžesczenym wotebjerarjam najpodwolnischo wosjewicž, so ja moje

kolonialtworowe a spirituosowe khlamy

wot 1. julija t. l.

do mojeho domu **na žitnej haßy cžo. 52**

njedaloko hłowneho torhoschcza pschepołožu.

Se wschěm pocžesczowanjom

Carl Noack.

Wschitke družiny

bukskina a ßukna

jako: hładke (woßebje cžorne) a melirowane ßukna, lětnje ßukna w najnowschich mustrach a turnarske ßukno we wschelakich barbach ma stajnje we wulkim wubjerku na pschedań

Julius Hartmann

w Budyschinje na mjaßowym torhoschczu.

Sswój najlěpje wuhotowany

magazin muskeje a hólcžazeje drasty

porucža k dobrocžiwemu wobkedžbowanju

P. Baruch na žitnych wikach.

Jedyn wětrnik s 7½ korza dobrych ležomnosczow, s nowymi twarjenjemi, s pjekarnju a w dobrym położenju (Lage) je pscheměnjenja dla hnydom na pschedań. 1000 toleř kupnych pjenjes može na nim wěscže stejo wostacž.

Wscho dalsche wukaže wobßedžeř **Korla Symank** w Hlinje pola Hucžiny.

Kedžbu.

Korcžmarska ležomnoscž cžo. 33. w **Bukojnje** pola Hucžiny, bjes wumjeńka, maßivne twarjenja a 6 kórzow pola a łuki wopschijaza, budže ßo

29. junija t. l. dopołdnja w 10 hodžinach

pschedawacž.

Na kupjenje smyßleni chzyli ßo w spomnjenym cžaßu tam nutsnamakacž.

Tsjo **krawszy** moža pschi dobrej sdži a trajazym džěle hnydom do džěła stupicž

na garbarskej haßy cžo. 377.

Aukzia.

S tutym k nawjedženju dawam, so budža ßo wutoru 28. junija w Porschizach pola Budyschina někotre parzelle pola a jena parzella duboweho lěßa, kaž tež łuka (wobej poßleńschej pola Bukojny ležazej) na pscheßadžowanje pschedawacž, pschi cžimž budže tež to restkubło ßobu pschedawane. — Shromadžisna na prjedawschim Wehliz kuble.

W Jasońzy. **Korla Pietsch.**

Hischcže žadyn ßrědk

njeje ßo psche khoroscže dychazych organow jako psche kaschel, psche wobcžežnoscže brósta, schije a płuzow tak wulzyschnje jara hojazy wopokasał, kaž **běły bróstsyrop H. Leopolda & Co. we Wrotßławju.** Tón ßamy ma w bleschach po 6, 11 a 20 nßl. saßo na pschedań

A. Pannach w Budyschinje.

Oleka ſtejazeho wopokaſmo ſwěczi ſa dobroſcz

Dr. med. G. C. Kocha

univerſal-magenbittera

Knjeſej Ludwigej Kochowej w Draždžanach.

Waſch **univerſal-magenbitter** je mi pſche moje **žołdkowe a delnožiwotne wobcżežnoſcże** jara dobru ſkužbu cžinik tak ſo ſym nimale wot nich wumóženy. K dospołnemu ſahnaczu tutych wobcżežnoſczow proſchu mi ſa pſchipokożene pjenjeſy hiſchcże 4 bleſche bórſy poſłacz.

Oſterode, 14. 1864.

S pocżeſczowanjom a najpodwolniſcho.

Fr. Müller, ſchewſki miſchtr.

Wot tuteho univerſalneho magenbittera maja ſkład w bleſchach po 10 nßl. w **Budyſchinje** knjes Rud. Hölzer, w **Lubiju** knjes Reinhold Reiß, w **Nowoſalzu** knjes Richard Bamberg, w **Kamjeńzu** knjes Herm. Käſtner, w **Wjernarjezach** knjes Carl Aug. Lehmdt a w **Klukſchu** knjes Ernſt Poſtel.

5 toleŕ myta.

doſtanje tón ſamy, kotryž tajkeho cžłowjeka, kiž na mjeſchiſkich leżomnoſcżach pſchi wjeßnej rěcżży topoły łama a kaſy, podpißanej gmejnſkej radże tak woſſewi, ſo móże ßo pſchecżiwo njemu ßudniſzy ſakrocżicz.

W Mjeſchizach, 19. junija 1870.

Gmejnſka rada.

We wudawarni Serb. Nowinow je ſa 15 np. ßlědowaza němſka knižka doſtacz:

Žane žołdkowe wobcżežnoſcże wjazy!

(Kein Magenübel mehr.)

W tutej knižzy to roſeſtaja:

Dr. med. Gnoyer w Hamburgu,
medicinalſki radžiczel **Dr. Müller** w Barlinje,
Dr. Alfred Clemenz w Kölnje n. R.,
Dr. med. Carl Ferd. Petzold w Draždžanach,
C. A. Mahr, techniſki chemikaŕ w Draždžanach,
Dr. phil. Heß, chemikaŕ w Barlinje a
Dr. Adolf Hecker, chemikaŕ w Draždžanach.

Lotteria.

Cżeſczenym Sserbam Budyſchina a wokolnoſcże dawam ſ tutym najpodwolniſcho k nawjedżenju, ſo budże bliżſchu póndżelu 27. junija prěnja klaßa 78teje lotterije cżehnjena, k cżemuž ßo ſ loßami wſchitkich druzinow w najrjeńſchim wubjerku poruczam.

W Budyſchinje 25. junija 1870.

C. F. Jäger sen.
na ſwonknej lawſkej haßy cżo. 801 delka.

Hoſcżeńz k połměßazej

w Budyſchinje

na ſwonknej lawſkej haßy njedaloko dworniſchcża

poruczа ßwoje pěknje wuhotowane hóſtne ſtwy, dobre jědże, wſchelake piwa, wubjerne wina, tunje a pilne poßłużenje.

S pocżeſczowanjom

Hermann Schultze,
hoſcżeńzaŕ-najeńk.

Knjeże reſtkubło w Kißliku, wobſtejaze ſ domſkich a hoſpodarſkich twarjenjow, 26½ jutra (morgena) role a 14 jutrow łuki, budże ßo wot 1. oktobra t. l. pod ſpodobnymi wuměnjenjemi ſ nowa pſchenajecż. Cżi, kotſiż wo to rodża, chżyli ßo bórſy na naß wobroczicż.

W Laſſu, 21. junija 1870.

Knjeżi rentamt.

Woſſewjenje.

Pſchi wobſtajnym ßuchim wjedrje budże ßo w bliżſchich tydżenjach wot tórfniſchcża, k ryczerkubku Wyßokej pola Rakez ßkuſchazemu, kruch teho ßameho palicz, ſchtoż ßo dla wotwobroczenja njedoſroſtymjenja k ſjawnemu nawjedżenju dawa.

Inſpekzija.

☞ We Wujeżku pola Bukez je khěża cżo. 49 ſ 2½ kórza pola a khěża cżo. 50 ſ 3 ½ kórza pola na pſchedań. Wobej ſtej próſnej a bjes wumjeńka a móżetej ßo hnydom wobcżahnycz.

Wſcho dalſche je pola wobßedżerja ſhonicz.

Jedyn pſchedeſchcżnik (Regenſchirm), kotryž je ſańdżenu ßobotu na ſadnej bohatej haßy leżo woſtał, może, ßo we wudawarni Serb. Nowinow ſaßo doſtacz.

Kedżbu!

Jutſje njedżelu **kulenje wo kołbaßy** w Rachlowje każ tež w Trjebjeńzach.

Dżak.

Ja ſa ßwoju pſchißłuſchnoſcz dżerżu, ſ tutym knjeſe radżinemu aßeßorej Buchheimej w Budyſchinje ſa to ſo je mojeho ßyna kiž bě pſchi kupanju k njeſbożu pſchiſchoł, ſwolniwje ſ hłubiny rěki wucżahnył, a knjeſej Dr. Dreßlerej ſa to, ſo je jeho ſ wulkej próżu ſaßo k żiwjenju pſchinjeßł, ßwój najwutrobniſchi a najnaležniſchi dżak wuprajicz, ſ tym požadanjom a ſ tej próſtwu, ſo by jimaj Bóh lubý knjes jeju dobroczinoſcz bohacże ſarunacz chżył.

W Lomſku pola Njeßwacżidła 18. junija 1870

J. Schneider.

Nakładnik: J. E. Smoleŕ. Ciſć L. A. Donnerhaka w Budyšinje.

Čisło 26. — 2. julija — 1870.

Serbske Nowiny.

Za nawěštki, kiž maja so w wudawarni Serb. Nowin. při bohatych wrotach wotedać, płaći so wot rynčka 1 nsl.

Zamolwity redaktor a wudawař
J. E. Smoleř.

Kóžde čisło płaći 6 np. Štwórtlětna předpłata pola wudawarja 66 np. a na kral. saks. pósće 7½ nsl.

Wopschijecze: Najnowsche. — Swětne podawki. — Ze Serbow: S Budyschina. S Kamjeńza. S Wjeleczina. Se Židowa. S Minakała. S Kupoje s Jatsjobom. S Hrodzischcza. — Měßaczne hrónczka. — Pschilopk. — Zyrkwinske powjescze. — Nawěschtnik.

K nawjedzenju.

Czi ßami czesczeni wotebjerarjo Serbskich Nowinow, kotsiž chzedza sa nje na tsecze schtwórtlěto 1870 do prědka płaczicz, njech nětko 66 np. w wudawarni Serbskich Nowinow wotedadza. Czi, kotsiž ßebi Serbske Nowiny psches póst pschinjescz dawaja, njech tola njesapomnja, ßebi je tam sa 7½ nßl. skasacz. Na pruskich póstach Serbske Nowiny tež wjazy njepłacza hacz 7½ nßl. — Sa pschinjeßenje do domu płaczi ßo sakskim póstam schtwórtlětnje jenož 1 nßl.

Redakcia.

Płaćizna žitow a produktow w Budyšinje.
25. junija 1870.

Dowoz: 6822 kórcow.	Płaćizna w přerězku na wikach, wyšša.			nižša.			na bursy, najwyšša			najniža.		
	tl.	nßl	np.	tl.	nßl	np.	tl.	nßl	np.	tl.	nßl	np.
Pscheńza . .	6	10	—	5	25	—	6	20	—	6	10	—
Rožka . .	4	12	5	4	5	—	4	15	—	4	12	5
Jeczmjeń . .	3	5	—	3	—	—	3	5	—	3	2	5
Wowß . .	2	10	—	2	5	—	2	10	—	2	2	5
Hróch . .	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Woka . .	—	—	—	—	—	—	3	25	—	—	—	—
Raps . .	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Jahły . .	7	25	—	7	20	—	—	—	—	—	—	—
Hejduschka .	5	10	—	5	5	—	—	—	—	—	—	—
Kana butry .	—	18	—	—	16	—	—	—	—	—	—	—
Kopaßłomy .	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Zent. ßyna .	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Lane ßymjo	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—

Spiritus płaczesche wczera w Barlinje:

16 tl. 20 nßl. a 17 tl. — nßl.
pscheńza 61—80 tl., rožka 40—53 tl.,
(to je: sa 25 pruskich kórzow.)
rěpikowy wolij (njeczisczeny) 14 tl. 15 nßl.
(Czisczeny, kaž ßo w Budyschinje pschedawa stajnje něhdźe 1⅛ tl. drôžschi.)

Pjenježna płaczisna.

W Lipsku, 30. junija. 1 Louisd'or 5 toler 17 nßl. 6½ np., 1 połnowažazy czerwjeny słoty abo dukat 3 tl. 6 nßl. 5⅝ np.; winske bankowki 84⅜ (16 nßl. 8¾ np.)

Czahi sakskoschlesynskeje želesnizy s Budyschina.

Do Draždžan: Rano 7 hodźinow — minutow*; do połdnja 9 h. 5 m.; pschipołnju 1 h. — m.*; popołnju 4 h. 10 m.*; wjeczor 8 h. 20 m.*; w nozy 2 h. 40 m.** 4 h. — m.

Do Shorjelza: rano 7 h. 50 m.*; dopołnja 10 h. 50 m.*; popołnju 3 h. 20 m.†; wjeczor 6 h. 50 m.*; wjeczor 9 h. 35 m.; w nozy 12 h. 35 m.; 1 h. 45 m.**

*) Pschisanknjenje wot a se Žitawy a Liberza (Reichenberga.)
†) Pschisanknjenje do Žitawy.

Pschispomnjenje. Czahaj se snamjeschkom ** bjes Draždžanami a Shorjelzom jenož w Budyschinje a Lubiju sastawataj. Wonaj mataj jenož wosy prěnjeje a druheje klaßy a ma ßo sa billet ¼ wjazy płaczicz; dźeńske billety pschi nimaj njepłacza.

Najnowsche.

Draždžany, 30. junija. Genuesiska wójwodka (knjeni prynzeßyna dźowka krala Jana), kotraž někotre njedźele tudy pschebywasche, je ßo do Schwalbacha podała, so by tamnische strowe kupjele wužiła. — Kral je ßo s Weimara wrócził.

Sakska. W Naumbergu pola Leisniga 22. junija rano woheń wudyti a 25 domskich a pódlanskich twarjenjow do procha a popjeła pschewobroczi. Smachow bu płómjenjam mało wutorhnjenych a je ßo wjele skotu spaliło.

Pśches Khönigshain cżehnjesche wóndanjo cżrjóda zyganow. Woni běchu w lěßu blisko Seitendorfa pschenozowali a tam bě jena jich żónska dżěczo porodżiła. Tola to ju njesadżěwasche, s tutym dżěczatkom bórsy rano pśches spomnjenju wjeß hicz, a njesdasche ßo, so by jej to cżežko było. Tuczi zyganjo mějachu bjes druhim też 5 barow (mjedżwjedżow) se ßobu.

Poßlenje rospodanki wotpaleneho kralowskeho theatra w Draždżanach buchu wóndanjo wotwjesene a je to město, hdżež theater stejesche, nětko zyle wurunane.

W Oelsnitzu je ßo tamnu ßrjedu w nozy 12 brożnjow wotpaliło.

Pschi ßylnym njewjedrje, kotreż pjatk tydżenja běsche, dyri błysk do hródże Petschelez kubła a saraśy tam jenn kruwu. — Tón ßamy dżeń dyri błysk do Schmidtez domskich we Wittgendorfje a pschewobroczi je do procha a popjeła. W domskich bu herz Brendler wot błyska saraženy a jeho 14létna dżowka pohłuschena a wopalena. Brendler sawostaji wudowu a 6 dżěczi. — Dale je tutón dżeń błysk do jenych domskich w Niederfriedersdorfje dyrił a je sapalił, ale woheń bu bórsy sahaschený.

Tež swonka Łużizow ßu njewjedra na spomnjenym dnju slě sakhadżake. W Marienbergu bě skoro tak cżemne, każ w nozy a wotpali ßo tam też jena khěża s błyskom. — Wokoło Auerbacha bě wulki sliwk a krupobicże, kotreż je tam wulku schkodu nacziniło, a ßylne wody ßu s polow wjele płódneje semje wotpławiłe. — W Schreiersgrünu dyri błysk do jstwy jeneho domu, saraśy 15létnu dżowku wobßedżerja a pohłuschi někotrych ludżi. Wón też na łubi sapali, ale wóhen bu saduschený.

Jeho majestoscz kral Jan je ßo 28. junija dopołdnja w pschewodżeństwje generalmajora s Thielau a oberstleutnanta s Rex na extraczahu do Weimara podał. Tam je wón teho ßameho dnja pschipołdnju w 1 hodżinje pschijěł a bu wot weimarskeho wjelwójwody pschecżelniwje powitany. Wobaj wyßokaj knjesaj podaschtaj ßo potom na hród Belvedere, hdżež běsche też rußowski khěżor pschijěł.

Jedyn pruski wyßoki sastojnik s mjenom Dr. Friedberg je psched někotrym cżaßom do Sakskeje pschijěł, so by ßudniske jednanja sakskich ßudow bliże sesnał. Woßebje ßo jemu pjecża tak mjenowany ßud schöffow lubi a chże wón pjecża sa to skutkowacz, so by tón też ßo w Pruskej sawjedł.

Prußy. W Barlinje budże 3. augusta pomnik njebo krala Bjedricha Wylema III. ßwjedżeńszy wotewrjeny a je měschczańska rada teho dla tón namjet stajiła, so by město Barlin na tutón ßwjedżeń 30,000 toleŕ waziło. Tute pjenjesy bychu ßo k wupyschenju haßow, k poßwěczenju abo illuminirowanju radneje khěże a podobnych domow atd. nałożicz měże, tak so bychu ludżo widżeli, kak jara Barlinszy na ßwojej kralowskej ßwójbje dżěl bjeru. Ale sastupjerjo města, psched kotrychż je ta wěz wóndanjo pschischła, tele pjenjesy pschiswolili njejßu a bu teho dla na radnej khěži a na kralowskim dworje wulka njespokojnosczi. Napoßledku je ßo pak tola wjetschina měschczańskich sastupjerjow na prawy pucz dopomniła a te pjenjesy pschiswolila.

Tak mjenowany korespondenzkarty, na kotreż ßmy psched dwěmaj njedżelomaj spomnili, ßo jara derje pschedawa; dwaj millionaj bě jich cżischczanych a te ßu nimale wschitke rospschedate a dyrbja ßo teho dla nowe cżischczecz. Tajke karty ßu na póscze abo pola kóżdeho listynoscherja sa 1 nßl. dostacz; na jenu stronu ßo adreßa napische, na druhu pak list ßam a potom ßo wona bjes kouverta na póst da. Tajke karty ßu po tajkim sjawne listy a duż budże tón, kiż chze někomu něschto pißacz, schtoż kóżdy wjedżecz njeßmě, tola dale kouvertirowany a sasygkowany list wotpośłacz dyrbjecz.

Swudowjena kralowa Hilżbjeta je ßo do Pilnitz podała, so by tam sakśku kralowsku ßwójbu wopytała.

Awstria. We wjetschim dżěle awstriskich krajow ßu ßo w poßleńschim cżaßu wolby sapośłanzow sa krajne ßejmy stałe a je pschi tym tójschto nowych mużow wuswolenych, kiż hacż dotal hischcże w żanym ßejmje njeběchu. Pśches to pschińdu też nowy mozy do ßejmow a je hižom s wopŕědka widżicz, so budże nětko wjazy swólniwosczе k temu, so bychu jenotliwe kraje ßwoje stare prawo saßo dostałe. Jeli pak ßo to stanje, dha by ßo sjednanje s Czechami lohko stacz mohłe.

Na Morawje (Mähren) ßu ßo tak mjenowani deklarantojo wschitzy saßo wuswolili. (— Deklarantojo mjenuja ßo pschiwißarjo cżeśkeje strony. —)

Město djakowarskeho biskopa Stroßmayera, kotrehoż chżychu Khrowatojo měcz, je wuherśke ministerstwo fararja Mihajlowicża sa arzybiskopa w Sahrjebje (Agram) pomjenowało. Khrowatojo ßu s tym jara njespokojni, dokelż je snate, so je Mihakawicz wulkt njepschecżel Khrowatow a khrowatsku ryczż schpatnje rosymi.

Egiptowski kronprynz Tewfik-pascha je do Wina pschijěł a tam někotry cżaß wostanje. Wón je něhdże 18 lět stary. — Khěżor je ßo do Ischla podał. — Hdyż ruski khěżor na dompuczu do Warschawy pschijědże, dha jeho tam awstriski major Bechtolsheim w mjenje awstriskeho khěżora postrowi.

Hrabja Beust je wot khěżora dowolene dostał, so ßmě awstriski a wuherski krajny wopon do wapona ßwojeje familije horjewsacz.

Franzowska. Wóndano je jedyn sapóßłanz druheje komory na ministerstwo to praschenje stajił, hacz njeby cżaß był, ßobustawy ßwójby wuhnateho franzowskeho krala

Louis-Filippa ſaßo do kraja puſchczicz a jim jich kubła, kotrez buchu jim wſate, ſaßo dacz. Wón pſchiſtaji, ſo móhło ßo to czim ſkerje ſtacz, dokelz je franzowſki lud hakle pſched krótkim czaßom pſches plebiſzit ſjawnje, dopokaſak, ſo ßo k khẽżorej Napoleonej dżerżi; pſchetoz pſchi praſchenju, kotrez ßo pſchi plebiſzitu ſtaji, je pſches 7 millionow Franzowſow po woli khẽżora Napoleona hłoßowało.

Khẽżorej ßo tole praſchenje njelubi a duz budże drje ßo wón wo to ſtaracz, ſo tón napraſchowar żane kmane wotmolwjenje njedoſtanje.

Schtoz bliżſche żitne żně naſtupa, dha budża tute w Franzowſkej wulkeje ßuchoty dla hubjene doſcz, ale tola niz tak hubjenje, każ ßebi pſched nẽkotrym czaßom myßlachu, dokelz je w poßleńſchim czaßu trochu deſchcża panyło. Tola budże ßo wjele żita we wukraju kupowacz dyrbjecz a teho dla ßo tez żitne płaczisny tak nẽkak wyſche dżerża.

Jendżelſka. Lord Clarendon, miniſter ſwonkonych należnoſczow, je 27. junija na bẽżeńzu wumrjeł.

Ze Serbow.

S Budyſchina. Tudy wumrje 22. junija w nozy k. profeßor Theodor Koch. Wón je nẽhdże 35 lẽt na tudomnym gymnaſiju ſ wulkej ßwẽrnoſczu mathematiku wucził. Wón bu ſańdżenu ßobotu 25. junija rano czeßnje po pohrjebany a bẽchu tez wſchitzy gymnaſiaſtojo a jich kk. wucżerjo na pſchewodżenje pſchiſchli.

S Budyſchina. Sańdżenu ßrjedu je präſident Dr. Friedberg ſ Barlina je ſakſkim generalnym ſtatnym ryczńikom Dr. Schwarzom tudomne ßudniſtwo wopytak a pola nẽkotrych ßudniſkich jednanjach pſchitomny był.

S Kamjeńza. Pſchi ſabiwanju jenych ßwißlow czẽßla Mikławſch Senda ſ Worklez 21. junija tak njeſbożomnje dele padże, ſo dyrbjeſche naſajtra wumrjecz. Won ſawoſtaji żonu a jene dżẽczo.

S Wjeleczina. Wot 1. julija je tez tudy póſtſka expedizia ſakożena. Póſtſki poßelnik dże wſchẽdnje rano 8 hodżinow 30 minutow ſ Budyſchina do Wjeleczina a popołdnju 5 hodżinow 15 minutow ſ Wjeleczina naſpjet, tak ſo ßo wjeczor 7 hodżinow 15 minutow do Budyſchina wróczi.

S Daliz. Sańdżenu wutoru 28. junija rano w 8 hodżinach pytny tudomny kubleŕ a gmejnſki prjódkſtejeŕ Jan Auguſt Guda, ſo ßo w jenej komorje, kotraż je wotroczkam ſawoſtajena, pali. Tuta komora je do hródże ſatwarjena a duz je ßo Bożej a ſpẽſchnej człowſkej pomozy dżakowacz, ſo bu wohen na tajkim ſtraſchnym mẽſcze ſahe doſcz poduſchenz, dokelz budżiſche ßo hewak ßnadz zyke kubło wotpalicz móhło. Twarjenje ßamo żanu ſchkodu wſako njeje, tola ßu ßo wotroczkam ſmachi a Gudże jene kożo, dwẽ poßleſchczi a jedyn czaßnik ſpalik. Kak je wohen wuſchoł, njeje ſnate.

Se Żidowa. W nozy wot 24. k 25. junija je ßo mandżelſka tudomneho murjerja Pjecha w bliſkej rẽzy tepika a bu jeje czẽko hakle ſa nẽkotre dny namakane.

S Minakała. Tudy je ßebi 25. junija dotalny knjeżi ökonomſki inſpektaŕ Noa ßam żiwjenje wſak. Wón bẽſche ßłużbu horje dak a mẽjeſche teho dla prjecz czahnycz.

Se Spal. Knjes kandidat Kubiza je wóndanjo we Wrótßkawju ßwoje pruhowanje pro ministerio khwalobnje wobſtak, tak ſo móże ßo nẽtko ſa fararja wuſwolicz dacz.

S Kupoje ſ Jatſjobjom. Tudomnej ryczerkubli budżetej na namjet herbow njebo k. ryczerkublerja Rychtarja 5. julija na kupjanſkim hrodże na pſcheßadżowanje pſchebawanej.

S Hrodżiſchcża. Na tudomnych knjeżich puczach ßu ßadowe ſchtomy naßadżene a wot tutych bẽſche wóndanjo 32 podkamanych. Wosporſki żandarm k. Schmidt je poſdżiſcho wußlẽdżik, ſo ßu to tſjo proſcheŕſzy hólzy ſ Brußow czinili a wyſche teho tez pucźniki a żita wobſchkodżili.

S Budyſchina. Tudy bu na namjet klukſchanſkeho ratarſkeho towarſtwa w ſhromadżiſnje wobſanknjene, ſo ma ßo ſa wßy budyſkeho, rakeczanſkeho a wosporſkeho ßudniſkeho hamta ſhromadna khudżinſka dżẽkarnja (Armenarbeitshaus) ſ hoſpitalom ſakożicz a ſo maja ßo potrjebne khóſty po pokojzy po hkowach a po druhej pokojzy po jenoſczach ſnjeſcz.

S Budyſchina. Wot pſchißażneho ßuda bu 23. junija Eleonora Auguſta Mathilda Haufowa wot jow jebanja dla k 4 lẽtnej khoſtarni wotßudżena. Prjedy pak, 21. junija bu wotroczk Rolla ſa njewinowateho ſpóſnaty.

Mẽſačne hrónčka.

Julij.

Kajkaż je Marja woteſchła,
Tak je, hacz pſchiñdże k nam Madlena.

To michakſki mẽßaz nam njedowari,
Schtoz praznik a żnjeńz nam ſakomdżi.

Přilopk.

* We Wurbiſu ßu ßo w nozy 21. junija domſke a hoſpodarſke twarjenja hoſczeńzarja P.n.ch.a, kublerki Schołtoweje a ſahrodnikow Muchi a Schołty, wotpaliłe. Dokelz bẽchu wſchẽ twarjenja ſe ßkomu kryte, dha ßo wohnju mało wutorhnycz hodżeſche, tak ſo ßo wyſche domjazeje nadoby a hoſpodarſkeho gratu Ponichej tez 1 kóń a 1 ßwinjo ſpali. — Woheń ſtaj najſkerje dwaj młodaj człowjekaj ſakożikoj, kotrymajż Ponich njebẽ hoſpodu dacz chcył.

* W mnichowſkim pſchedměſćze Au ſta ßo 20. junija to njeſboże, ſo w tamniſchim rěſaku drjewokupz Faulhaber ſ prawej ruku do tamniſcheje kulojteje piły pſchiňdże, pſchi čžimž bu jemu tuta ruka pod kohčzom ſ tajkej mozu wotrěſnjenja, ſo wotrěſnjeny kruch hacž k wjerchej horje ſlecža.

* W gömörſkim wokrjeßu (we Wuherſkej) mějachu ſańdženy tydžeń ßylne krupobicže. W Vargedu běſche wulki ſliwk. Woda, kotraž ßo ſ horow dele wali, je jenu holzu podtorhnyła a ßobu wſaka, a jeje cžěło hiſchcže namakali njejßu.

* W Brünnje je ßo 23. junija tamniſchi theater wotpalił. Ludžo pſchi tym wo žiwjenje pſchiſchli njejßu.

* Wo wßy Kirchdorfje (w Awſtriji) wumrje wondanjo Hana Marja Hümerez, 82 lět ſtara, kotraž běſche 71 lět w tamniſchi hoſcženzu ßłužiła, do kotrehož běſche 11 lět ſtara jako pěſtoncža ſaſtupiła.

* Bjes Claypolom a Newarkom ſtorcžiſchtaj 21. junija dwaj cžahaj na želeſnizy na ßo a bu jedyn wot njeju powaleny a do hrjebje dele cžißnjeny. Pſchi tym bu 16 cžłowjekow ſaraženych a pſches 200 cžežko a lohko wobſchkodženych.

* Draždžanſki biſkop Forwerk, kiž je w tu khwilu na konzilu w Romje, ßo pjecža na nowy tydžeń domoj wróći.

* W Pruſkej dyrbjachu hacž dotal kandidatojo wucžerſtwa ſ najmjeńſcha ſchěſcž njedžel we wójſku ßłužicž. Ale dokelž nětko jara na wucžerjach pobrachuje, dha tam pſchichodnje ſ zyła wjazy do wójſka njetrjebaja.

* Awſtriſki khežor je wotpalenym w konſtantinopelſkim pſchedměſćze Pera 20,000 nórtow darił.

* W Moſkwje bě wóndanjo we wulkim magazinje pſchekupza Popowa woheń wudyrił a je ßo jemu něhdže 800 cžwizow palenza ſpaliło. Hacž runje palazy palenz ſ wulkej ßylnoſcžu po haßach dele běžeſche, dha ßo tola radži, pódla ſtejaze twarjenja pſched ſapalenjom wobarnowacž.

* W Londonje maja w tu khwilu wulku pßowju wuſtajenzu a ßu w njej pſy wſchěch družinow widžecž. Jich ſchcžowkanje njeje ſkoro k wutracžu, dokelž na druhim konzu ſchcžowkacž počznu, hdyž hiſchcže na prěnim ſaſtali njejßu — wſcho jene, hacž je wo dnjo abo w nozy.

* S Gubina pißaja, ſo je tam wondanjo w kralowſkim lěßu woheň něhdže 1500 jutrow 25lětnych khójnow ſanicził a ſo je w płomjenjach wjele ſwěriny kónz wſako a to bjes druhim też 5 džiwich ßwini.

* Pjatk tydženja mějachu w Leisnigu jara ßylne njewjedro, kotrež woßebje w Meusdorfje a Libertwolkwitzu jara ſakhadžeſche. Po wulkim ſliwku ſta ßo tajke powodženje, ſo dyrbjachu ludžo, kiž w nize leżazych domach bydlachu, ſ delneho ſchoßa cžěkacž. W ſahrodach a na polach ßu płody jara wobſchkodžene a je wjele płódneje pjerſchcže wudrjeneje. — W Hohenſteinje, Lichtenſteinje, Lößnitzu, Limbachu a Lungwitzu mějachu wjecžor też wulke ſliwki a krupobicže, ſchtož je wulku ſchkodu nacžiniło. W Hartmannsdorfje błyſk ſchěſcž krócž ſa ßobu dyri; jedyn błyſk dyri do Heinigez kubła a w jenym wokomiknjenju ſtejachu wſchě twarjenja w płomjenjach a ßo wſchitke wotpalichu. Jenoż ſkót bu jim wutorhnjeny. Wobßedžeŕ ßam, wot błyſka pohłuſcheny, bu ſ wulkej próżu ſ woknom won wunjeßeny a hiſchcže nětko khory leži.

Cyrkwinske powjesće.

Wěrowani:

Michalska cyrkej: Jan Korla Dub, wobydleŕ w Žarkach, ſ Marju Madlenu Böhmarjez ſ Brěſowa. — Handrij Měrčžin, wobydleŕ w Budyſchinje, ſ Madlenu Rychtarjez.

Katholska cyrkej: Jan Bohumiŕ Hendrich Langa, murjeŕ w Budyſchinje, ſ Marju Madlenu Lembergez ſe Sderja.

Křćeni:

Michalska cyrkej: Hańža, Bohuwěra Eiſelta, wobydlerja w Hownjowje, dž. — Ernſt Emil, Eduarda Lübecka, khěžerja a ſukelnika na Židowje, ß. — Ernſt Auguſt, n. ß. we Wulkim Wjelkowje. — Marja Martha, Korle Bohumiła Domaſcha, wobydlerja na Židowje, dž. — Jan Auguſt, Handrija Urbana, wobydlerja na Židowje, ß. — Korla Auguſt, Jana Bohuwěra Schmidta, murjerja na Židowje, ß. — Marja Martha, Jana Korle Jencža, cžěßle na Židowje, dž. — Hana Marja, n. dž. pod hrodom.

Katholska cyrkej: Madlena, Jana Almerta, fabrikſkeho kowarja, dž. — Hana Helena, Jana Rjeczki, wobydlerja w Džěchorezach, dž.

Zemrejći:

Dżeń 3. junija: Mikławſch Kral, wobydleŕ ſ Lutobeža, 40. l — 7., Marja Madlena rodż. Schuſterez njebo Michała Něſaka, žiwnoſcžerja we Wurizach, mandželſka, 67 l. 6 m. — 8., Hana Khryſtina n. dž. na Židowje, 5 m. — 9., Pětr Budaŕ, khěžeŕ pod hrodom, 75 l. 5 m. — 10., Hana Marja rodż. Haaſez, Bjedricha Auguſta Mättiga, polerja a ſchtrymparja na Židowje, mandželſka, 25 l. 3 m. 22 d. — 11., Ota Max, T. W. Grellmanna, ſchewza na Židowje, ß., 1 l. 5 m. 7 dž. — 12., Jan Kulka, wobydleŕ, 58 l. 5 m. — Auguſt Handrak, wobydleŕ ſ Khemberka, 54 l. — 13., Jan Hotty, žiwnoſcžeŕ w Delnej Kinje, 56 l. 4 m. 8 d.

Skótne wiki w Minakale wutoru 5. julija.

Jena pěſtoncža wot 14—16 lět móže hnydom ßłužbu dóſtacž. na kotolſkej haßy cžo. 114.

Jedyn krawſki móže hnydom trajaze dźěło pola podpißaneho dóſtacž.

Lißner w Sarycžu.

Dwaj krawſkaj možetaj hnydom pſchi dobrej ſdži trajaze dźěło pola podpißaneho dóſtacž.

J. Scholta (Schulze),
pſched garbarſkimi wrotami cžo. 390.

Kolonialtworowe, ſpirituoſowe, tobakowe a cigarrowe khlamy

Carl Noack

ßu wot dżeńßniſcheho dnja

na żitnej haßy cżo. 52

(njedaloko hłowneje ſtraże — hauptwachi —).

Sa dobroczżiwe wobkedżbowanje mi w mojim prjedawſchim pſchebytku w tak wulkej měrje wopokaſane ßo ſ tutym najwutrobniſcho dżakujo, ja najpſcheczżelniſcho proſchu, mi to ßamo tež w mojich nowych khlamach ſpożczżicż chżycż, a budu ßo ja ſtajnje prozowacż, ſo bych dowěrjenju, mi wopokaſanemu, w kóżdym naſtupanju doſcż cżinił.

W Budyſchinje, 1. julija 1870.

S poczeſczowanjom najpodwolniſchi

Carl Noack.

Wotewrjenje khlamow.

Cżeſczenym Sserbam Budyſchina a wokolnoſcze ſ tutym najpodwolniſcho k nawjedżenju dawam, ſo ßym tudy na dżeńßniſchim dnju

na jerjowej haßy cżo. 269

khlamy płatowych tworow

ſ dobom

ſ manufakturnymi tworami

wotewrił a poruczam te ßame ſe ßlubjenjom ſpokojazeho poßłużenja k dobroczżiwemu wobkedżbowanju.

W Budyſchinje, 27. junija 1870.

Emil Wehrle.

Mißionſka hodżina we Wulkim Wjelkowje.

Dżiwocżanſke ßerbſke evangelſke lutherſke mißionſke towarſtwo ſměje, jeli Bóh tón Knjes hnadu k temu ſpożczi, jutſje ſa tydżeń — 10. juliju w ſchuli we Wulkim Wjelkowje mißionſku hodżinu. Duż ßo ſ tutym wſchitzy pſchecżeljo a pſchecżelnizy mißionſtwa, woßebje pak wſchitke ßobuſtawy naſcheho towarſtwa wutrobnje proſcha, ßo na pomjenowanym dnju po nyſchporje popołdnju w tſjoch tam bohacze nuts namakacż.

Pětr Młónk, pißmawjedżer.

Wojerſke towarſtwo w Porſchizach.

Hłowna ſhromadżiſna njedżelu 3. julija popołdnju w 3 hodżinach.

Sobuſtawy chżyli w prawym cżaßu a tež wſchitzy pſchińcż, dokelż budża ſnamjenja towarſtwa wudawane a ßo horjebranje nowych ßobuſtawow w pſchebytku towarſtwa ſtauje.

Pſchedßyda.

Khoſej

zhle woßebje derje ßkodżazy punt po 8 nßl. a pſchi wotkupjenju 10 puntow na dobo po 75 np. poruczа

na bohatej haßy pódla póſta

Hermann Kunack

Jedyn ßhlny dwajpſcheżny wós ſe żeleſnymi wóſkami, 65 centnarjow noſchazy, a jedyn ßhlny jenopſcheżny wós ma na pſchedań **kowar w Něrżinje.**

Knjeże reſtkubło w Kißliku, wobſtejaze ſ domſkich a hoſpodarſkich twarjenjow, 26½ jutra (morgena) role a 14 jutrow łuki, budże ßo wot 1. oktobra t. l. pod ſpodobnymi wuměnjenjemi ſ nowa pſchenajecż. Cżi, kotſiż wo to rodża, chżyli ßo bórſy na naß wobroczżicż.

W Kaſu, 21. junija 1870.

Knjeżi rentamt.

Porjadne wotpošłanje łódźow ſ Bremena
do
Newyorka, Baltimora a Philadelphije.

Dwójzy ſa tydźeń, ſrjedu a ſobotu
pſches ſnate ſpěſchne bremſke parołódźne towarſtwa
„Norddeutſche Lloyd.“

Dwójzy ſa měſaz, 3. a 17. kóždeho měſaza,
pſches rjane, ſpěſchnjejěſdźaze, tſimaſtowe bremenſke płachtowe łódźe.

Naſymu a naléto porjadne wotpošłanje
do New-Orleansa a Galveſtona, a naléto do Quebeca.

Spěſchne wobſtaranje, dobra a bohata jědź, kaž tež tunje pſchewjeſne płaćizny. Bliſche wukaſowanje pſches mje abo pſches mojich knjeſow agentow: w Budyſchinje knjes **M. A. Flanderka.**

Carl Joh. Klingenberg,
konzeſſionirowany łódźny expedient.

Wſchitke druźiny
bukſkina a ſukna
jako: hładke (woſebje cźorne) a melirowane ſukna, létnje ſukna w najnowſchich muſtrach a turnarſke ſukno we wſchelakich barbach ma ſtajnje we wulkim wubjerku na pſchedań

Julius Hartmann
w Budyſchinje na mjaßowym torhoſchczu.

Swój najlěpje wuhotowany
magazin muſkeje a hólczazeje draſty
porucza k dobroczíwemu wobkedźbowanju
P. Baruch na žitnych wikach.

Jedyn wětrnik ſ 7½ korza dobrych leżomnoſczow, ſ nowymi twarjenjemi, ſ pjekarnju a w dobrym położenju (Lage) je pſcheměnjenja dla hnydom na pſchedań. 1000 toler kupnych pjenjes może na nim wěſcze ſtejo woſtacź.

Wſcho dalſche wukaże wobſtedźer **Korla Symank** w Hlinje pola Huczíny.

Epileptiſke widliſchcza
(padazu khoroſcź)

ſahoji liſtnje ſpecialny léka ŕ ſa epileſiju doktor O. Killiſch ſa Barlinje, nětko: Louiſenſtraße 45. — Hižom pſches w ſtohojenych.

We wudawarni Serb. Nowinow je ſa 15 np. ſlědowaza němſka knižka doſtacź:

Žane žołdkowe wobcźežnoſcze wjazy!
(Kein Magenübel mehr.)

W tutej knižzy to roſeſtaja:

Dr. med. Gnoyer w Hamburgu,
medicinalſki radźiczel **Dr. Müller** w Barlinje,
Dr. Alfred Clemenz w Kölnje n. R.,
Dr. med. Carl Ferd. Petzold w Draždźanach,
C. A. Mahr, techniſki chemikaŕ w Draždźanach,
Dr. phil. Heß, chemikaŕ w Barlinje a
Dr. Adolf Hecker, chemikaŕ w Draždźanach.

Powschitkomna aßekuranza w Trieschze

(Assicurazioni Generali)

ſawěſczuje pſchi **rukowanſkim fóndsu** wot:

30 millionow 407,653 ſchěßnakow, 47 krajzarjow awſtr. czißła

a) **twory, mobilije, žnjeńſke płody** a t. d., kaž tež, hdyž to krajowe ſakony dowoluja, **twarjenja wſchěch družinow** pſche **wóhnjowu ſchkodu;**

b) poſkiczuje ſawěſczenja na **žiwjenje człowjekow** na najwſchelakſche waſchnje ſa **najtuniſche twjerde Prämije** a wuſtaja policy po **pruſkim kourancze.**

Towarſtwo wupłaczi w lěcze 1868 ſa 14,129 ſchkodowanjow ſummn wot 4 millionow 781 tyßaz 265 ſchěßnakow a 38 krajzarjow.

K kóždemu wukaſanju a k wobſtaranju ſawěſczenjow poruczeja ßo jako agentojo:

Ernſt Walther w Budyſchinje.
Korla Auguſt Berger w Ketlizach.
Jan Noack w Drjeczinje.

Na woczomaj běbnym

je ßwětoſnata w ſkutku prawa

Dr. Whitowa wodźiczka ſa wocži

wot **Traug. Ehrhardta** w **Großbreitenbachu** w **Thüringſkej**, à **flacon** 10 nßl. najlěpſche poruczicz. Tola njech ßebi kóždy jenoż Dr. **Whitowu wodźiczku ſa wocži** wot Traugotta Ehrhardta žada, pſchetoż **tuta** je jenoż w **ſkutku prawdźiwa**. Jej ßu najwyſcho wjerchowſke **koncesije** ſpoczczene a je ßedi wot 1822 ßwojeje **njepſchetrjecheneje hojazeje mozy** dla **wulku ßwětnu khwalbu** dobyła, ſchtoż tyßazy wopißmow dopokaſuja. Poruczenja wobſtara knjes **Emil Menzner** w **hrodowſkej haptyzy** w Budyſchinje.

Jedyn ſ tych **mnohich** pſchikładow **ſbožowneho ſpěſchneho ſahojenja** ſahorjenja **woczow**. Ja czerpjach něhdże 14 dnjow na ßylnym ſahorjenju woczow a wobroczich ßo, dokelž wſchě nakoženе ßrědki niczo njepomhachu, k ßławnej Dr. Whitowej wodźiczży ſa wocži wot Traugotta Ehrhardta. Po nakoženju **jenoż jeneje bleſche** ſtej mojej **wocži ſaßo daſpołnje ſtrowej** a nimam ani najmjeńſcheje horzoty w nimaj, a tutu wodźiczki tajkim, kiž na woczomaj czerpja, doſcz poruczicz njemožu. Shorjelz w Schleſ. Seeliger.

Hiſchcze žadyn ßrědk

njeje ßo pſche khoroſcze dychazych organow jako pſche kaſchel, pſche wobczežnoſcze bróſta, ſchije a płuzow tak wulzyſchnje jara hojazy wopokaſał, kaž **běły bróſtſyrop H. Leopolda & Co. we Wrotßławju.** Tón ßamy ma w bleſchach po 6, 11 a 20 nßl. ſaßo na pſchedań

A. Pannach w Budyſchinje.

Hólczez, kotryž chze ſchewſtwo nawuknycz, może hnydom město dostacz pola ſchewza K. E. Taffelta we Wulkim Dažinje.

Sahrodniſka žiwnoſcz czo. 2 w Něczinje pola Bukez ſe 6 akrami a 159 kwadratnymi prutami leżomnoſczow a ſe 135,94 dawſkimi jenoſczemi napokożena, je hnydom ſe ßwobodneje ruki na pſchedań.

W Něczinje 22. junija 1870.

Jan Mikanja.

Młynſki wuczomnik pytany.

Jedyn młody ßylny człowjek, kotryž chze młynſtwo nawuknycz, może pod ſpodobnymi wuměnjenjemi **poła** podpißaneho město dostacz.

W Scheſchowje. **J. A. Hämſch.**

Hoſczeńz k połměßazej

w **Budyſchinje**

na ſwonknej lawſkej haßy njedaloko dwórniſchcza

porucza ßwoje pěknje wuhotowane hóſtne ſtwy, dobre jědże, wſchelake piwa, wubjerne wina, tunje a pilne poßłużenje.

S poczeſczowanjom

Hermann Schultze,
hoſczeńzař=najeńk.

Pſchipóſnacze.

Kirchheim a Teck (Würtemberg), 27. hap. 1869.

Knjeſej **Ludwigej Kochej** w Draždżanach.

Ja czuju ßo nuczeneho, Wam někotre pſchipoſnawaze ßłowa wo Dr. **Hoffannowhym běłym ſelowym bróſtſyropje** pißacz.

Tutón je mje po nakoženju jenoż ¼ bleſchki wot mojeho, mje hižom tójſchto czaßa czwilowazeho **hroſneho kaſchela** doſpołnje wuhojił a tutón woßebny hojazy ßrědk kóždemu, kiž je na to khory, najnaležniſcho poruczam.

Se wſchěm poczeſczowanjom

C. F. Siegel.

W **Budyſchinje** knjes Rud. Hölzer a knjes Wilh. Jacob; w **Lubiju** knjes Reinhold Reiß; w **Schěrachowje** knjes Ferd. Pech; w **Rakezach** knjes G. H. Dobritz; w **Klukſchu** knjes Ernſt Poſtel; w **Nowoſalzu** knjes Rich. Bamberg; w **Kamjeńzu** knjes Hermann Käſtner a we **Woſporku** knjes J. G. Pötzſchka.

Katholſki Poſoł czo. 13 je wuſchoł.

Wotewrjenje khlamow.

S tutym cžesczenym Sserbam Budyschina a wokolnoscže najpodwolnischo k nawjedženju dawam, so ßym

kolonialne, cigarrowe a spirituosowe detailne khlamy

knjesa **Reinholda Klemma** na swonkownej lawskej haßy cžo. 693/94 na dženßnischim dnju na moje sliczbowanje pschewsał a so je pod mojej firmu

Carl Pötschke

powjedu.

Pod ßlubjenjom stajnje sprawneho, dobreho a tunjeho poßłuženja poruczam ßwoje prjódkwsacže k dobrocžiwemu wobkedžbowanju a podpißam ßo

W Budyschinje 1. julija 1870.

najpodwolnischo
Carl Pötschke.

Jereje jara tucžne a rjane, schtuku po 1 np. ma na pschedań
J. T. Reimann
s napschecža theatra.

Sswój bohacže srjadowany skład **cigarrow, schnupowanskeho a kurjenskeho tobaka** najlěpje porucža
J. T. Reimann
s napschecža theatra.

Khofej, rajß, krupy, nudle, hroch, ßoczki porucža najtunischo
J. T. Reimann
s napschecža theatra.

Wužitne

khofejowe poruczenje.

ff. Campinos khofej	punt po	65. 70. 80. 85. np.
= Bahia	= =	= 65. 70. np.,
= Guatemala	= =	= 90. 95. 100 np.,
= Ceylon	= =	= 95. 100. np.,
= Neilghery	= =	= 110—120. np.,
= Java f. žołty	= =	= 90—100. np.,
= Menado f. žołty	=	= 100—120. np.,
= Menado f. bruny	=	= 130—140. np.,

Wubjerna dobroscž tutych družinow je dopokasana
Płaczisna jara tunja.

Ernst Hämsch
na jerjowej haßy.

Jedyn wojnarski

móže trajaze dźěło dostacz pola wojnarja **E. Strehle** w Droždžiju pola Pomorezach.

Theater français.

Pola tsělernje wschědnje wulke pschedstajenja khumschtarjow bratrow **Matula** a balletskich rejwarjow a rejwarkow **Neuwald** w nowej magizy, fysizy, balecže, gymnastizy atd.

Njedželu popołdnju prěnje pschedstajenje w 4 hodžinach, druhe w 6 hodžinach a poßlenje we 8 hodžinach.

Na dźěławych dnjach prěnje pschedstajenje w 5 hodžinach, druhe w 7 hodž. a poßlenje w 9 hodž.

Prěnje město 7½ nßl., druhe 5 nßl., na galleriji 2½ nßl.

Dźěcži na 1. a 2. měscže połojzu płacza.

Bohaty wopyt wotcžakujo
s pocžesczowanjom
A. Straßburger & Matula.

Jedyn dźěcžazy wosyczk je na pschedań na wulkej bratowskej haßy cžo. 188 po 1 skhodže.

Dokelž ßym wobsanknył ßo se ßwojej firmu skerje lěpje do Lipska pscheßydlicž, dha ßym ßwoje dotalne khlamy pola bohatych wrotow, kotrež mějach s knjesom Ssmolerjom w hromadže, dženßa wopuschcžił a proschu teho dla najpodwolnischo wschěch, kiž mi hischcže něschto poßłacž abo płacžicž maja, so bychu ßwoje poßyłki a płacženja hacž na dalsche do mojeho wobydlenja na kotołnej haßy cžo. 111 1 skhód wyßoko wobstarali.

Pschi tutej składnosczi ßo hnuty cžuju ßwojim ßerbskim pscheczelam a snatym sa mi bohacže wopokasanu dowěru a luboscž sjawnje ßwój najwutrobnischi dźak wuprajicž s tej pscheczelnej próstwu, so byschcže mje tež dale w dobrym pomjatku wobkhowali.

W Budyschinje 1. julija 1870.

Bohuwěr Pjech
firma: Smoleŕ a Pjech.

Serbska prědaŕska konferenca
njemóže so hišće 6. julija zeńć.

Předsydstwo.

Nakładnik: J. E. Smoleŕ. Cišć L. A. Donnerhaka w Budyšinje.

Čisło 30. 9. julija 1870.

Serbske Nowiny.

Za nawěštki, kiž maja so w wudawarni Serb. Nowin. při bohatych wrotach wotedać, płaći so wot rynčka 1 nsl.

Zamolwity redaktor a wudawar
J. E. Smoleŕ.

Kóžde čisło płaći 6 np. Stwórtlětna předpłata pola wudawarja 66 pn. a na kral. saks. pósće 7½ nsl.

Wopschijecże: Najnowsche. — Swětne podawki. — Ze Serbow: S Budyschina. S Kamjenza. S Rodez. Pschilopk. — Zyrkwinske powjescze. — Nawěschtnik.

K nawjedzenju.

Čzi ßami czeschczeni wotebjerarjo Serbskich Nowinow, kotsiż chzedza sa nje na tsecze schtwórtlěto 1870 do prědka płaczicz, njech nětko 66 np. w wudawarni Serbskich Nowinow wotedadza. Čzi, kotsiż ßebi Serbske Nowiny psches póst pschinjeschcz dawaja, njech tola njesapomnja, ßebi je tam sa 7½ nßl. skasacz. Na pruskich póstach Serbske Nowiny tez wjazy njepłaczja hacz 7½ nßl. — Sa pschinjeßenje do domu płaczi ßo sakskim póstam schtwórtlětnje jenoz 1 nßl.

Redakcia.

Płaćizna žitow a produktow w Budyšinje.
25. julija 1870.

Dowoz: 6822 kórcow.	Płaćizna w přerězku na wikach, wyšša.			nižša.			na bursy, najwyšša.			najniža.		
	tl.	nßl	np.	tl.	nßl	np.	tl.	nßl	np.	tl.	nßl	np.
Pschenża	6	15	—	6	—	—	6	27	5	6	15	—
Rožka	4	12	5	4	7	5	4	15	5	4	15	—
Jeczmjeń	3	3	—	3	—	—	3	5	—	3	2	5
Wowß	2	12	5	2	5	—	2	10	—	2	7	5
Hróch	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Woka	—	—	—	—	—	—	3	25	—	—	—	—
Raps	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Jahły	7	25	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Hejduschka	5	10	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Kana butry	—	17	—	—	15	—	—	—	—	—	—	—
Kopaßkomy	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Zent. ßyna	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Lane ßymjo	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—

Spiritus płaczesche wczera w Barlinje:

16 tl. 20 nßl. a 17 tl. 10 nßl.
pschenża 61—78 tl., rožka 40—52 tl.,
(to je: sa 25 pruskich kórzow.)
rěpikowy wolij (njeczyschczeny) 14 tl. 10 nßl.
(Czyschczeny, kaž ßo w Budyschinje pschedawa stajnje něhdże 1 ⅛ tl. drožschi.)

Pjenjezna płaczisna.

W Lipsku, 6. julija. 1 Louisd'or 5 toler 17 nßl. 6½ np., 1 połnowažazy czerwjeny skoty abo dukat 3 tl. 6 nßl. 5⅝ np.; winske bankowki 83⅜ (16 nßl. 7¼ np.)

Czahi sakskoschlesynskeje żelesnizy s Budyschina.

Do Draždżan: Rano 7 hodźinow — minutow*; do połdnja 9 h. 5 m.; pschipołnju 1 h. — m.*; popołnju 4 h. 10 m.*; wjeczor 8 h. 20 m.*; w nozy 2 h. 40 m.** 4 h. — m.

Do Shorjelza: rano 7 h. 50 m.*; dopołnja 10 h. 50 m.*; popołnju 3 h. 20 m.†; wjeczor 6 h. 50 m.*; wjeczor 9 h. 35 m.; w nozy 12 h. 35 m.; 1 h. 45 m.**

*) Pschisankujenje wot a se Zitawy a Liberza (Reichenberga.)
†) Pschisankujenje do Zitawy.

Pschispomnjenje. Czahaj se znamjeschkom ** bjes Draždżanami a Shorjelzom jenoz w Budyschinje a Lubiju sastawataj. Wonaj mataj jenoz wosy prěnjeje a druheje klaßy a ma ßo sa billet ¼ wjazy płaczicz; dżeńske billety pschi nimaj njepłacza.

Najnowsche.

Paris, 6. julija. Na napraschowanje w druhej komorje rjekny minister Gramont, so kněžor njepschiswoli, so by jene zuse (pruske) knježerstwo někoho (hohenzollernskeho prynza) sa schpanskeho krala wuswolicz dało. (To sa wójnu wonja.)

Sakska. Dokelž je kamjenski wokrjesny lěkař Dr. Röderer něhdže na schěsć njedżel sapuczowak, dha budża jeho jednore dźěła w tutym czasu wot Dr. Streita w Kamjenzu, wažnische podeńdżenja pak wot budyskeho wokrjesneho lěkarja Dr. Wenglera wobstarane.

Město Draždżany chze we bližschim czasu 4 milliony toleř pożczicz a to dla wschelakich wulkich nowotwarbow, kotraž maja so skerje lěpje sapoczecz. Wot tutych pjenjes ma so nakożicz něhdže 1½ milliona toleř na wodowod (Wasserleitung), 300,000 tl. na powjetschenje měschczanskeho hospitala, 100,000 na twarjenje sastarazeje khěže, 600,000 tl. na natwarjenje nowych schulow, 300,000 tl. sa nowy móst psches Łobjo, 300,000 tl. na wuprawjenje praweho Łobjoweho brjoha atd., atd.

Na budyskim torhoschczu w draždżanskim nowym měsczu so w bližschim czasu nowy theater twaricz poczinje.

Rußowski khěžor 1. julija rano w dwěmaj hodźinomaj s Weimara psches Lipsk extraczahom s do Draždżan pschijědże. S nim běsche jeho syn wulkoknjas Wladimir a wschelazy wosebni knjeza jeho pschewodżeństwa. Na dwórnischczu bu wón wot princa Pětra Oldenburgskeho, kaž tež wot sastojnikow ruskeho posłanstwa w Draždżanach postrowjeny, a wón potom, jako bě něhdže 10 minutow w kralowskim salonje pschebył, na sakskoschlesynskej żelesnizy dale jědżesche. — Wulkoknjas Wladimir njeje pak s nim sobu jěł, ale je w Draždżanach wostał, hdżež w hotelu Bellevue bydli, so by sebi Draždżany a tamnische wopomnjenja hódne wězy wobhladował. Jedyn ras bě wón tež pola kralowskeje swójby w Pilnitzu na wobjedże a na druhi dżeń w Moritzburgu, hdżež princ Jurij s nim hontwu na dźiwje swinje wotdżerża.

Kralowski hród w Draždżanach, kotryž běsche w běhu czasa jara njenahladny bycz poczał, w tu kwihlu s nowa wobarbuja a běla.

Wóndanjo su w Lipsku jenu 16lětnu pěstonczu do jastwa sadżili. Jej bě mjenujzy służba horje data a dokelž so jej to njelubjesche, dha chzyschе so wjeczicz. Wona teho dla do mloka, kotrež měješe mjeńsche dźěżo picz, tójschto sody sčzini, so by to temu dźěsczu schkodźiło. Ale k sbožu hosposa na to mloko pohladny a dokelž bě jeho barba zyle hinascha, hacz hewak, dha je do haptyki k pschepytanju posła. Tam prajachu, so je něschto schkódne w nim a bórsy wusłědżichu potom, so je spomnjena pěstoncza na tym wina.

W Ssmilnej sta so 1. julija słědowaze njesboże. Něhdže 10lětny hólz tamnischeho wajchtarja Frenzela hrajkasche s druhimi dźěcźimi na puczu, jako dwaj wosaj s brunizu pschijědżeschtaj. Tón hólczez chzyschе swój maly hatk, kotryž bě sebi na puczu natwarił, někak s jenym kamjenjom wobarnowacz. Ale w tym wokomiknjenju, jako jón tam pokoži, jeho tón jedyn wós podtorże a tak straschnje pschejědże, so běsche wón na měsczе morwy.

Kaž je snate, chzychu wot Schandawy do Sebnitza a dale żelesnizu twaricz, kotraž měješe tež kruch psches Czěsku hicz. Ale nětko je awstriske ministerstwo wobsankyło, so wone k temu, so by so spomnjena żelesniza psches kruch Czěskeje twarika, swoju dowolnosć njeda.

W Jahnsdorfje pola Stollberga swjeczesche 30. junija tamnischi duchowny Hilbenz swój 50lětny sastojnski jubiläum. Wón je so w lěcze 1796 w Budyschinje narodził, běsche najprjódzy nětkoty czas farař w Kóskach, potom 31 lět wa Sohlandże nad Sprewju, hacz bu 1832 do Jahnsdorfa powołany.

Sakske hłowne biblisce towarstwo smeje 16. augusta popołdnju w 4 hodźinach swój lětni swjedżeń w Draždżanach, na nasajtra popołdnju sakske hłowne mißionske towarstwo.

W Sakskej je w tu khwilu 776 ryczników a su w draždżanskim wokrjesu 260, w Draždżanach pak 169; w lipskim 240, w Lipsku samym pak 150; w budyskim 81, a wot nich 18 w Budyschinje a 25 w Žitawje; w zwikawskim 195 a wot nich 15 w Zwikawje, 45 w Chemnitzu atd.

W Leisnigu 2. a 3. julija direktarjo sakskich měschczanskich schulow swoju sedmu shromadźisnu wotdżerżachu. Po wschelakich wuradżowanjach bu tež postajene, so ma so na shromadźisnje pschichodneho lěta wo prinzipje gothaskeho schulskeho sakona jednacz a buchu sa tajkich, kiž bychu w tajkim nastupanju rosprawu dacz měli, direktarjo Berthelt, Friedländer, Saupa, Wangemann (s Budyschina) a Bechert wosnoleni.

W Eibawje je něhdže 40 człowjekow skhorjeło, dokelž su swinjaze mjaso jědli, w kotrymž běchu trichiny. Někotsi su czežko khori.

S Draždżan pisaja, so je so ruski wulkowjerch Wladimir 5. julija wot tam to Nürnberga podał.

Kral Jan je wotpalenym Němzam w Konstantinopli 300 tol. darił a knjeni kralowa 100 tol.

Prußy. Dokelž princ Bjedrich Korla 3. armeekorps nětko hižom 10 lět kommandiruje, dha je jeho tuto wotdżelenje pruskeho wójska 1. julija psches wobsebitu deputaziju postrowicz dało a jemu wysche teho rjany wopomnik dariło. Je to połdra kholcza wysoki sleborny stołp, na kotrehoż podnožku su wschitkej te bitwy a bitwiczki sapisane, na kotrychž je so spomnjeny armeekorps pod kommandom princa Bjedricha Korle wobdżelił.

Někotre nowiny chzedża wjedżecz, so franzowski khěžor do Emsa pschijědże, so by tam pruskeho krala wopytał.

Ministerstwo kultusa je wosjewiło, so smědża wot nětk kandidatojo duchownstwa s tajkich krajow, kotrež do połnóznoněmskeho swjasla słuscheja, bje-wscheho sadźewka w Pruskej duchowne města dostacz.

Jako ruski khěžor na swojim puczowanju 1. julija rano do Wrótsławja (Breslau) pschijědże, bu wón tam

wot pruskeho krónprynza, kiž bě teho dla wožebje ſ Barlina pschijěł, najpscheczelnischo postrowjeny. Pschi tutej ſkładnoſczi ruski khěžor krónprynzej rjad ſwjateho Jurja ſpožczi, kotryž jenož tajzy dostanu, kiž ſu w dobytej bitwje byli a wojowali.

Awstria. Loni bě ſo stako, so běſche mimisterſtwo wschitkich czěſkich ſapoſłanzow wot jich ſapoſłanſtwa wotſtadžiło, dokelž běchu woni tak mjenowanu deklarazju podpiſali, w kotrejž je wuprajene, so žadyn Czech ani na prażſki ani na ſhromadny winſki ſejm njepſchińdže, prjedy hacz czěſke kraleſtwo ſwoje ſtare prawa ſaſo njedoſtanje. — Měſto tajkich wotſtadženych ſapoſłanzow abo deklarantow ſo w tychle dnjach w 50 czěſkich wolbnych wokrjeſow nowi ſemſzy ſapoſłanzy wuſwolachu — a kajki bě kónz? We wſchitkich 50 wokrjeſach buchu ſaſo ſtari deklarantojo wuſwoleni a to ſ wjetſcha ſe wſchěmi hłoſami. — To je hižom tſeczi ras, ſo ſu ſo deklarantojo bjes wſcheho wuwſacza wuſwolili.

Galiziſke měſto Jaroſław je hrabju Beuſta ſa czeſneho měſchczana pomjenowało. S teho ſlěduje, ſo móže ſo wón nětko w Galiziji něhdże ſa ſejmſkeho ſapoſłanza wuſwolicz dacz. A jenož teho dla je ta zyła wěz tež najſkerje ſrjadowana.

Dokelž je baron Widman wojerſke miniſterſtwo skožicz dyrbjał, dha je to ſamo hrabja Potozki na khwilu na ſo wſał. Wuſche teho je profeſor Stremayr wot khěžora ſa miniſtra kultuſa a ſjawneho wuczeńſtwa a baron Petrino ſa miniſtra ratarſtwa pomjenowany.

Ruſſowſka. Khěžor Alexander je 1. julija wjeczor do Warſchawy pschijěł a bě jemu k czeſczi zyłe měſto rjenje poſwětżene. Něhdże w 10 hodžinach pschijěhdże awſtriſki arzywójwoda Albrecht, pschewodžany wot wſchelakich awſtriſkich wyſchkow, ſo by khěžora Alexandra w mjenje awſtriſkeho khěžora postrowił. Alexander jeho na dwórniſchczu po pschijěſdże pscheczelniwje witaſche. Arzywójwoda Albrecht běſche w ruſſowſkej uniformje a bu wot khěžora do hrodu Laſſenki dowjedżeny, ſo by tam bydlił. Psched tutym hrodom bě ſchwadrona litawſkich hulanow poſtajena, dokelž je arzywójwoda Albrecht czeſny kommandant tuteho regimenta.

Naſajtra pschijěhdże wón na hród, hdżež khěžor bydli, ſo by jeho postrowił a khěžor Alexander jemu pschi tutej ſkładnoſczi rjad ſwjateho Jurja ſpožczi. Pschipołdnju w 1. hodžinje bě wulka a pyſchna parada, na kotrejž ſo 45,000 muži wſchelakeho ruſkeho wójſka wobdżěli.

Franzowſka. Kaž ſo ſoa, dha ſchpaniſzy miniſtrjo a ſchpaniſzy ſejmſzy ſapoſłanzy krucze na to myſla, jeneho hohenzollernſkeho prynza ſa ſchpaniſkeho krala wuſwolicz. To je hakle pſched nětkotrymi dnjami nětkak na ſjawnoſcz pschiſchło a duž nětko franzowſke nowiny jara na to hawtuja a pschi tym ſylnje na Bismarka ſwarja.

Ale — budże nětkotryžkuliž prajicz, czoho dla może to Franzowſam wopaki byczy a ſchto dha to Bismarka naſtupa, hdyž ſo nětkajki hohenzollernſki prynz ſa ſchpaniſkeho krala wuſwoli.

Ta wěz je pak tajka. W ſtarſchich czaſach běſche hižom ſwójba hohenzollernſkich hrabjow (grofow), ſ kotrychž bu jedyn wot khěžora ſa bramborſkeho khurwjerſcha powyſcheny. Tuta wotnoha hohenzollerſkeje ſwójby poſdžiſcho k evangelſkej wěrje pſcheſtupi a pruſke kraleſtwo ſałoži. Jena druha wotnoha hohenzollernſkeje ſwójby woſta pak katholſka a běchu to hechingſzy a ſigmaringſzy wjerchojo. Wobej wotnoſy pak ſtajnje dobre pſcheczelſtwo bjes ſobu dżerżeſchtej, hacz ſkónczinje jedyn ſigmaringſki wjerch pſched nětkotrymi 30 lětami ſwój kraj ſa dobry pjenjes pruſkemu krałej wotſtupi a na khwilu do pruſkeho miniſterſtwa ſaſtupi. S tuteje katholſkeje wotnohi hohenzollernſkeho domu ſu hižom Rumunojo ſwojeho nětżiſcheho wjercha wuſwolili, a ſ tuteje wotnohi chzedża ſebi też, kaž ſo ſda, Schpaniſzy ſwojeho noweho krala wuſwolicz; pſchetož w Schpaniſkej tola jenož ſkoro luczi katholſzy bydla.

Dokelž pak je nowy rumuniſki wjerch woſebje pſches Bismarkowu politiku do Rumuniſkeje pſchiſchoł, dha mënja Franzowſojo, ſo drje Bismark tež ſobu pomha, ſo by ſo jedyn druhi hohenzollernſki prynz ſa ſchpaniſkeho krala wuſwolił. We tym pak, kaž franzowſke nowiny praja, wěſty ſtrach ſa Franzowſku leži; pſchetož tutón hohenzollernſki prynz by jako ſchpaniſki kral tola pſchezo ſ pruſkim kralom dżerżał a dokelž Franzowſka bjes Pruſkej a Schpaniſkej leži, dha to hinak hacz ſtraſchne ſo Franzowſku byczy njemože, hdyž wójna wudyri; pſchetož tehdy budżetej ſebi Pruſka a Schpaniſka wěſcze pſchecziwo Franzowſkej pomhacz.

A duž żadaja franzowſke nowiny, ſo khěžor Napoleon njeby wuſwolenje hohenzollernſkeho prynza ſa ſchpaniſkeho krala pſchiſwolił.

Ze Serbow.

S Budyſchina. Knjes cand. theol. Otto Emil Lehmann, rodżeny ſ Połczinzy a w tu khwilu wyſchſchi wucżeŕ na tudomnym krajnoſtawſkim ſeminaru, bu wóndanjo mohł rjez jenohłóſnje ſa duchowneho evangelſkeje woſady w Rumburgu wuſwoleny. F.

S Budyſchina. Pschi ſkładnoſczi nětczińſcheho tudomneho wulkeho tſělenja je na tudomnym tſělniſchczu bjes druhim tež tak mjenowany velocipedkarouſſel poſtajeny, na kotrymž dżěczi a wotroſczeni do koła wokoło jěżdża. Dokelž bě tam ſańdżenu njedżelu wulka czińſchczeńza, ſta ſo, ſo bu 8lětny Warnaczej hólz ſe Židowa do tuteho karouſſla ſtorczeny a po ſdaczu jara wobſchodżeny. Poſdżiſcho pak ſo powjedaſche, ſo jemu żadyn ſtaw ſkamany njeje a ſo jeho rany ſtraſchne njejsu.

S Kamjeńza. Tudy je 30. junija knjes Nowak, diakonus a ſerbſki prědar ſwoje ſaſtojnſtwo ſkožił. Pschi

tutej ſkładnoſczi doſta wot krala Jana cžeßny kſchiž ſaßkužbneho rjada a wot měſta Kamjeńza diplom cžeßneho měſchczanſtwa. Hewak pſchepoda jemu zyrkwine prjódkſtejerſtwo rjanu votivnu taflu. Knjes Nowak, kiž je ßo 1802 w Malſchezach narodźił, ßo do Draždżan pſcheßydli.

S Kamjeńza. Naſch nowy diakonus a ßerbſki prědař, knjes Ernſt Jan Jurij Jakub, ſtarſchi ßyn njebo knjeſa fararja Jakuba w Budyſchinje a hacž dotal wyſchi wucžeŕ pſchi realnej ſchuli w Žitawje, bu 3. njedželu po ßwjatej Trojizy 3. julija t. l. do ßwojeho tudomneho ſaſtojnſtwa pſched ſhromadženej woßadu a pſchitomnoſczi radnych knježi a zyrkwinych prjódkſtejerjow ßwjedženſzy ſapokaſany. Tajke ſapokaſanje abo tajka ordinazia ſta ßo wot tudomneho k. pastora prim. Schwaby pod aßiſtenzu k. fararja Wanaka ſ Woßlinka a k archidiakona Schwarza ſ Kamjeńza. Knjes ordinator měješe ßwoju ryčž na te ßłowa ſakoženu, kotreż ßu 1. Tim. 4, 16 ſapiſane a rěkaja: „Měj kedžbu na ßebje ßameho a na tu wucžbu!“ a wón widžiſche je na tón ßwjedžeń wuſtojnje nakoži. Nowy knjes duchowny dżeržeſche pak ßwoje wſchě wutroby hłuboko hnujaze naſtupne prědowanja na podłožku ßłowow, kotreż ßu w pſalmje 118, 24 a 25 wopſchijate a dopokaſa, ſo je „dżenża dżeń teho Knjeſa,“ pſchetož 1) wón poſběhuje naſchu wutrobu k wješołemu džakej a 2) wón dawa naſchim kolenam poklaknyč k pokornej próſtwje. — Sapokaſanje knjeſa Jakuba w tudomnej ßerbſkej zyrkwi ſtanje ßo 4. njedželu po ßw. Trojizy wot k. fararja Imiſcha ſ Hodžija.

S Rodeż pola Bukez. Sańdżenu wutoru rano w tſeczej hodžinje wudyri tudy w jenej knježej brózni woheń a wotpalichu ßo knježe brózhje, hrodże atd., tola je hród ſtejo woſtał a najeńkowe wobydlenje. Spaliło je ßo wjele rjaneho lětuſcheho ßyna, kaž też wjele hoſpodarſkeho, ratarſkeho a rólneho gratu, wyſche teho pak też 8 jara rjanych howjadow.

S Budyſchina. Tudy budże wot 17. julija hacž do 7. auguſta wulka měſchczanſka rjemjeßniſka wuſtajeńza (Gewerbe- und Induſtrieausſtellung) wotdżeržana a to w turnſkej hali a k njej ßłuſchazej ſahrodże na kamjentnej haßy. Wotewrjenje ſtanje ßo 17. julija po dopołdniſchich Božich ßłužbach a płaczi ſaſtupny liſtk na prěnich tſjoch dnjach 5 nßl., na druhich dnjach 2½ nßl., dżěczi dadża pak 2½ nßl. a 15 np.

Doßelž budże wjele nakupjenych rjanych wěžow wuloßowanych, dha budża też loßy po 10 nßl. wudawane, kotreż ßu pſchi kaßy na wuſtajeńzy doſtacz a hewak też pola wubjernikow. (We wudawarni Serb. Nowinow budża też na pſchedań.)

S Budyſchina. Žandarmeria budyſkeho a lubijſkeho hamtſkeho hetmanſtwa měješe 1. julija ßwoje lětne tſělenje na tudomej winizy a bu ſ tym też tež 25lětny ſaſtojnſki a mandżelſki jubelſki ßwjedžeń k. wokrjeßneho wyſcheho żandarma Pilka ſjenoczeny. Wón doſta pſchi tutej ſkładnoſczi w pſchitomnoſczi k. hamtſkeho hetmana ſe Salza a Lichtenau, kaž też wyſcheho inſpektarja wſchěch ſakſkich żandarmow k. ſ Cerrini rjany regulator (cžaßnik) wot ßwojich towarſchow jako cžeßny dar a hewak wſchelake ſbožopſchecza.

Sswěrny towarſch.

Mějach ßwěrnoh' towarſcha,
Nichtó lěpſchoh' njenam'ka;
K bitwje bubon wokaſche,
Porno mi wón kroczeſche
We runym ſtupanju.

Mózna kula pſchileczi;
Płaczi tebi abo mi? —
Jeho wona roſtorže,
Wón mi k noham lěżeſche,
Bě kaž kruch wote mnje.

Mrje, mi ruku poſkiczo;
Ja pak rjeknych wojujo:
Ruku czi dacz njemóžu,
Dži nuts k tamnom' žiwjenju,
Mój ßwěrny towarſcho!

Pſchek. Wagner.

Cyrkwinske powjesće.

Wěrowani:

Pětrowska cyrkej: Jan Rychtař, wobydleŕ w Budyſchinje, ſ Marju Hanu Schneiderez.

Michałska cyrkej: Jan Ernſt Mužik, wobydleŕ w Czichońzach, ſ Marju Madlenu Schołczizž ſ Małßez.

Křćeni:

Pětrowska cyrkej: Ida, Jana Auguſta Bałzarja měſchczana, khěżerja a murjerja w Budyſchinje, dž.

Michałska cyrkej: Amalia Auguſta, n. dž. pod hrodom,

Katholska cyrkej: Helena Gabriela, Handrija Gudykublerja w Hornej Kinje dž.

Zemrjeći:

Dżeń 17. junija: Marja rodž. Pjetraſchez, njebo Jana Pjecha, piwarſkeho, ſawoſtajena wudowa, 72 l. 2 m. — 20., Pětr Roſtok, wobydleŕ w Khelnje, 54 l. 2 m. — 21., Ernſt, Handrija Horaka, knježeho hetmana we Wulkim Wjelkowje, ß., 7 m. 21 d. — 25., Jan Mučžeŕ, wumjeńkaŕ na Židowje, 87 l. 5 m. 2 d. — Marja Madlena rodž Hejdanez, Jana Bohuwěra Pjecha, murjerja na Židowje, mandżelſka, 40 l. 3 m. — 27., Khryſtiana Karolina rodž. Bärez, Jana Buhowěra Wehle, měſchczana a khěżerja w Budyſchinje, mandżelſka, 63 l. 7 m.

Hans Depla a Mots Tunka.

Hanß Depla. Luby Motso, kak dha pak sańdźenu njedźelu na kschczisnach běsche?

Mots Tunka. Tam wschak běsche jara schwarnje, ale ale bowskobanko!

H. D. Nó schto dha czi prawje njebě?

M. T. Haj jena młoda burowka běsche tež kmótra a jejny młody mužik ju s dwěmaj konjomaj ßam wjesesche, najskerje pak bě jemu to jara njelubo, so dyrbjesche tež tych druhich kmótrow ßobu na wós wsacz.

H. D. Ale to tola niczo tak jara njelubo bycz njemóže, pschetož kmótsja tola hromadu ßłuscheja.

M. T. Haj wschak haj, mój luby Hanßo, to ja tež tak praju. Hdyž pak wonaj do Budyschina po jeneho kmótra pschijědźeschtaj, kiž hischcze zyle shotowany njebě, dha wón k wosu dźěsche a proschesche kmótru, so by do jstwy nuts stupiła, dokelž chzył jej wón tu nuchawku, kotruž bě ji k czescźi pschihotowacz dał, pschepodacz a potom hnydom ßobu jěcz. Ale dha požeschtaj wobaj ßwaricz a rjeskotacz, prajizy, so czakane njebudźe a so jow tak stacz njebudźetaj, jako byschtaj po proschenju pschijełoj.

H. D. No, to runje jara pschistojne rycze njeběchu. Ale schto dha potom s tym kmótrom bě, hdyž wonaj wujědźeschtaj?

M. T. Temu wschak niczo wysche njewosta, hacz so dyrbjesche ßebi ßam dróżku najecz, jeli so běžecz njechasche.

H. D. Ale dosta pak wón tak rucze dróżku abo žadyn druhi wós?

M. T. O haj a běsche tež jara derje, so sa nimaj njeběžesche, pschetož spomnjeny burik běsche tež w bližschej wßy druheho kmótra a babu s dźěsczom, kiž tam na njeho czakachu, ßedźo wostajił.

H. D. Aw jaw tola na tajkeho njesdźěłaneho człowjeka!

Nawěštnik.

Sa wuczahowarjow do Ameriki.

Wschitkim tym, kotsiž wo to rodźa, móżu hižom nětko w nastupanju wotjědźenja płachtowych łodźow do Galvenstona (w Texasu) ßlědowaze k nawjedźenju dacz.

Do Galvestona wotjědu prěnje rjane tsimastowe bremenske płachtowe łódźe prěnjeje klaßy

17. augusta a 3. septembra.

Schtóž chze ßobu jěcz, tón njech ßebi rucze pola mje města skasa, pschetož wuczahowarjow je wjele.

W Budyschinje.

M. A. Flanderka.
łonceßionirowany agent.

Hroch k ßyczu

doposnata najlěpscha a najdlěscha drużina, kaž tež woki, prawdźiwy hobrski kołodźij atd. porucza k nasymskim ßywam

Otto Wollmann

stajnje w ßwojej khěži na schulskich hrjebjach czo. 679, ßobotu tež w składźe na žitnych wikach.

Kedźbu!

Jutsje njedźelu kulenje wo kołbaßy w Błózanach.

Dwaj krawskaj dostanjetaj pschi dobrej sdźě trajaze dźěło pola

Na Židowje czo. 145

Ernsta Pursche.

Tsi dołhe woßrjedki lenu 6 hachtlow wußycza, pola rożki pschi schczeżży wot Wuriz do Raboz ßu hnydom na pschedań a je wscho dalsche shonicz pola domownika (hausknechta) w hoscżeńzu k słotemu lawej w Budyschinje.

1350 toleŕ

zyrkwinych pjenjes, kotrež ßo pschi porjadnym płaczenju danje njewupowjedźa, maja ßo na woßebje dobru wěstoscz 1. oktobra teho lěta s nowa wupožczicz.

W Porschizach 9. julija 1870.

Zyrkwine prjódkstejerstwo
psches
Hermanna Juliußa Trautmanna
fararja.

Jena khěža w Delnym Wujesdźe je na pschenajecze a móže ßo hnydom wobczahnycz. Wscho dalsche je shonicz pola tyscherja Jungi w Tranjach.

Drjewowa aukzia.

Ssredu 13. julija t. l. maja ßo na hrodźischczanskim reviru

27 kloftrow dubowych pjeńkow

na pscheßadźowanje pschedawacz. Shromadźisna dopołdnja w 9 hodźinach w Libschiz keŕkach.

W Hrodźischczu, 7. julija 1870.

Zettwitz.

Kn. „Zaßnikarjoj!"

Wy ße mólischo. Ja měnim list, kenž hyschczi pißany njejo. — A howaz tež derje wěm kaki łoksch ße sa „Zaßnik" nałožujo a kake pjero ße trjebasch ma, — kaž to hyžno hopokasał ßom.

S póstrowjenim
N.

Wotewrjenje khlamow.

S tutym cześćenym Sserbam Budyschina a wokolnosćze najpodwolnischo k nawjedźenju dawam, so ßym

kolonialne, cigarrowe a spirituosowe detailne khlamy

knjesa **Reinholda Klemma** na swonkownej lawskej haßy cźo. $^{693}/_{94}$ na dźenßnischim dnju na moje sliczbowanje pschewsak a so je pod mojej firmu

Carl Pötschke

powjedu.

Pod ßlubjenjom stajnje sprawneho, dobreho a tunjeho poßłużenja poruczam ßwoje prjódkwsacze k dobroczźiwemu wobkedźbowanju a podpißam ßo

W Budyschinje 1. julija 1870.

najpodwolnischo
Carl Pötschke.

Kolonialtworowe, spirituosowe, tobakowe a cigarrowe khlamy

Carl Noack

ßu wot dźenßnischeho dnja
na żitnej haßy cźo. 52

(njedaloko hłowneje straże — hauptwachi —).

Sa dobroczźiwe wobkedźbowanje mi w mojim prjedawschim pschebytku w tak wulkej měrje wopokasane ßo s tutym najwutrobnischo dźakujo, ja najpschecźelnischo proschu, mi to ßamo tež w mojich nowych khlamach spożczicź chzycź, a budu ßo ja stajnje prózowacź, so bych dowěrjenju, mi wopokasanemu, w kóżdym nastupanju doscź cźinił.

W Budyschinje, 1. julija 1870.

S pocześcźowanjom najpodwolnischi
Carl Noack.

Magdeburgske woheń sawěscźaze towarstwo

se sakładnym kapitalom wot pjecź millionow tolet pruſk. kouranta

w 5000 akzijach po 1000 tl., kotrež ßu dospołnje wudate,

pschijima po tunich, twjerdych prämijach sawěscźenja pschе wohnjowu schkodu tak derje w městach kaž na wßach na hibite pschedmjety.

W tunjoscźi ßwojich prämijowych postajenjow wone niże żaneho druheho sprawneho towarstwa njesteji, tež poskicźa wone **pschi sawěscźenju na dleschi cźaß hódny dobytk.**

Pschi ratarskich sawěscźenjach ßo sawěscźenym tójschto k lěpschemu pschiswoli.

Schkodowanje psches wuraźenje gasa ßo tak saruna, każ wóhnjowe schkodowanje.

Sawěscźeńske formulary, każ tež exemplary powschitkomnych sawěscźeńskich wuměnjenjow móża ßo pola podpißaneho agenta kożdy cźaß darmo dostacź, kotryż budże pschi napißanju sawěscźenja stajnje k pomozy hotowy a budże wschitke požadane wukoženja dawacź.

W **Budyschinje**, na hornczerskej haßy. **Heinr. Meisel**, ök. inspektaŕ,
wyschi agent magdeburgskeho woheń sawěscźazeho towarstwa.

Swój najlěpje wuhotowany

magazin muskeje a hólčazeje drasty

porucza k dobroczíwemu wobkedzbowanju

P. Baruch na žitnych wikach.

Wotewrjenje khlamow.

Czesczenym Serbam Budyschina a wokolnosczje s tutym najpodwolnischo k nawjedzenju dawam, so sym tudy na dzensnischim dnju

na jerjowej hasy czo. 269

khlamy płatowych tworow

s dobom

s manufakturnymi tworami

wotewrik a poruczam te same se slubjenjom spokojazeho posłuzenja k dobroczíwemu wobkedzbowanju.

W Budyschinje, 27. junija 1870.

Emil Wehrle.

Porjadne wotposłanje łódzow s Bremena

do

Newyorka, Baltimora a Philadelphije.

Dwójzy sa tydzeń, srjedu a sobotu
psches snate spěschne bremske parołódzne towarstwa
„Norddeutsche Lloyd."

Dwójzy sa měsaz, 3. a 17. kozdeho měsaza,
psches rjane, spěschnjejesdzaze, tsimastowe bremenske plachtowe łódze.

Nasymu a nalěto porjadne wotposłanje
do New-Orleansa a Galvestona, a nalěto do Quebeca.

Spěschne wobstaranje, dobra a bohata jědz, kaz tez tunje pschewjesne płaczisny. Blizsche wukasowanje psches mje abo psches mojich knjesow agentow: w Budyschinje knjes M. A. Flanderka.

Carl Joh. Klingenberg,
konzessionirowany łódzny expedient.

Wschitke druziny

bukskina a sukna

jako: hładke (wosebje czorne) a melirowane sukna, letnje sukna w najnowschich mustrach a turnarske sukno we wschelakich barbach ma stajnje we wulkim wubjerku na pschedań

Julius Hartmann

w Budyschinje na mjasowym torhoschczu.

Gustav-Adolfski ßwjedżeń w Hodźiju.

Gustav-Adolfske sjenoczeństwo w Biskopizach chze ßwój létny ßwjedżeń pschichodnu ßrjedu, 13. julija w Hodźiju dżerżecz. Sserbske kemschenje ma ßo popołdnju dwěmaj, němske popołdnju schtyrjoch sapoczecz. Sa ßerbske kemschenje staj k. farař Jencz s Palowa prědowanje a k. farař Ssykora se Ssmilneje rosprawu, teho runja sa němske kemschenje k. konsistorialny radźiczel Dr. Kohlschütter s Dražđżan prědowanje a k. wyschi wuczer Pacha s Biskopiz rosprawu pscheczelniwje na ßo wsakoj.

Wschitkich pscheczelow Gustav-Adolffkeje należnoscze k tutemu ßwjedżenjej lubje pscheproschuja

superintendenta M. Zschucka, pschedßyda,
rychznik Roch, pißmawjedżer,
H. Jmisch, farař w Hodźiju.

Wužitne

khojejowe poruczenje.

ff. Campinos khojej punt po 65. 70. 80. 85. np.
= Bahia = = = = 65. 70. np.,
= Guatemala = = = 90. 95. 100 np.,
= Ceylon = = = = 95. 100. np.,
= Neilghery = = = 110—120. np.,
= Java f. żołty = = = 90—100. np.,
= Menado f. żołty = = 100—120. np.,
= Menado f. bruny = = 130—140. np.,

Wubjerna dobroscz tutych druźinow je dopokasana Płaczisna jara tunja.

Ernst Hämsch
na jerjowej haßy.

Hischcze żadyn ßrědk

njeje ßo psche khoroscze dychazych organow jako psche kaschel, psche wobczeżnoscze bróśta, schije a płuzow tak wulzyschnje jara hojazy wopokasat, każ **běły bróśtsyrop H. Leopolda & Co. we Wrotßławju.** Ton ßamy ma w bleschach po 6, 11 a 20 nßl. saßo na pschedań

A. Pannach w Budyschinje.

Hólczej, kotryż chze schewstwo nawuknycz, może hnydom město dostacz pola schewza K. E. Taffelta we Wulkim Dażinje.

Młynski wuczomnik pytany.

Jedyn młody ßylny czlowjek, kotryż chze młynstwo nawuknycz, może pod spodobnymi wuměnjenjemi pola podpißaneho město dostacz.

W Scheschowje. **J. A. Hämsch.**

Khojej

zyle woßebje derje ßkodżazy punt po 8 nßl. a pschi wotkupjenju 10 puntow na dobo po 75 np. poruczа

na bohatej haßy pódla pósta
Hermann Kunack

Jedyn ßylny dwajpscheżny wós se żelesnymi wóskami, 65 centnarjow noschazy, a jedyn ßylny jenopscheżny wós ma na pschedań **kowař w Něczinje.**

Khojej punt po 65 hacz 140 np.,
zokor w kehelach a mlěty po 46—60 np.,
hróch, ßoczki, buny a jahły punt po 15 np.,
krupy punt po 18 np. a drożscho,
rajß rjany a wulkosornaty punt po 20. 24. 30 a 36 np.,
łamany rajß rjany běły, punt po 16 np.
mydło punt po 35, 40 a 45 np.,
w zyłym hischcze tunischo
poruczataj

Ginzel a Ritscher
na swonkej lawskej haßy cżo. 798.

We wudawarni Serb. Nowinow je sa 15 np. ßlědowaza němska knižka dostacz:

Żane żołdkowe wobczeżnoscze wjazy.

(Kein Magenübel mehr.)

W tutej knižzy to rosestaja:

Dr. med. Guyer w Hamburgu,
medicinalski radźiczel **Dr. Müller** w Barlinje,
Dr. Alfred Clemenz w Kölnje n. R.,
Dr. med. Carl Ferd. Petzold w Dražđżanach,
C. A. Mahr, techniski chemikar w Dražđżanach,
Dr. phil. Heß, chemikar w Barlinje a
Dr. Adolf Hecker, chemikar w Dražđżanach.

Epileptiske widlischcza
(padazu khoroscz)

sahoji **listnje** specialny lěkař sa epilesiju doktor O. Killisch w Barlinje, nětko: Louisenstraße 45. — Hižom psches sto sahojenych.

Kedżbu!

Na wschelake napraschowanje s tutym najpodwolnischo k nawjedżenju dawam, so wudawarnja Serbskich Nowinow tez dale w dotalnym pschebytku pschi bohatych wrotach wostanje a so budże tam tez kniharnja snowa założena.

J. E. Smoler.

Nakładnik: J. E. Smoleŕ. Ciść L. A. Donnerhaka w Budyšinje.

Čisło 28. — 16. julija — 1870.

Serbske Nowiny.

Za nawěštki, kiž maja so w wudawarni Serb. Nowin. při bohatych wrotach wotedać, płaći so wot rynčka 1 nsl.

Zamolwity redaktor a wudawar
J. E. Smoleř.

Kóžde čisło płaći 6 np. Štwórtlětna předpłata pola wudawarja 66 pn. a na kral. saks. pósće 7½ nsl.

Wopschijecze: Najnowsche. — Swětne podawki. — Ze Serbow: S Kubschiz. S Krakez. S Běłych Noßliz. S Łaska. S Hodźija. S Rodez. Pschilopk. — Zyrkwinske powjescze. — Nawěschtnik.

Płaćizna žitow a produktow w Budyšinje.

10. julija 1870.

Do woz: 6814 kórcow.	Płaćizna w přerězku na wikach, wyšša.			nižša.			na bnrsy, najwyšša			najniža.		
	tl.	nßl	np.	tl.	nßl	np.	tl.	nßl	np.	tl.	nßl	np.
Pscheńza . .	6	7	5	6	—	—	6	20	—	6	15	—
Rožka . .	4	7	5	4	2	5	4	10	—	4	7	5
Jeczmjeń . .	3	5	—	3	—	—	3	5	—	3	2	5
Wowß . .	2	7	5	2	2	5	2	10	—	2	7	5
Hróch . .	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Woka . .	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Raps . .	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Jahły . .	8	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Hejduschka .	5	10	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Kana butry .	—	16	—	—	15	—	—	—	—	—	—	—
Kopaßłomy .	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Zent. ßyna .	—	27	5	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Lane ßymjo	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—

Pjenježna płaczisna.

W Lipsku, 13. julija. 1 Louisd'or 5 toler 17 nßl. 6½ np., 1 połnowažazy czerwjeny słoty abo dukat 3 tl. 6 nßl. 5⅝ np.; winske bankowki 82¹ (16 nßl. 5 np.)

Czahi sakskoschlesynskcje želesnizy s Budyschina.

Do Draždžan: Rano 7 hodźinow — minutow* dopołdnja 9 h. 5 m.; pschipołnju 1 h. — m.*; popołnju 4 h. 10 m.*; wjeczor 8 h. 20 m.*; w nozy 2 h. 40 m.** 4 h. — m.

Do Shorjelza: rano 7 h. 50 m.*; dopołnja 10 h. 50 m.*; popołnju 3 h. 20 m.†; wjeczor 6 h. 50 m.*; wjeczor 9 h. 35 m.; w nozy 12 h. 35 m.; 1 h. 45 m.**

*) Pschisanknjenje wot a se Žitawy a Liberza (Reichenberga.)
†) Pschisanknjenje do Žitawy.

Pschispomnjenje. Czahaj se snamjeschkom ** bjes Draždžanami a Shorjelzom jenož w Budyschinje a Lubiju sastawataj. Wonaj mataj jenož wosy prěnjeje a druheje klaßy a ma ßo sa billet ¼ wjazy płaczicz; dźeńske billety pschi nimaj njepłacza.

Spiritus płaczesche wczera w Barlinje:

16 tl. 20 nßl. a 17 tl. — nßl.
pscheńza 61—78 tl., rožka 40—51 tl.,
(to je: sa 25 pruskich kórzow.)
rěpikowy wolij (njeczisczeny) 14 tl. — nßl.
(Czisczeny, kaž ßo w Budyschinje pschedawa stajnje něhdźe 1⅛ tl. drôžschi.)

Najnowsche.

Wójna najskerje budźe — tak se wschěch stronow pischu, pschetož franzowske ministerstwo po woli khěžora Napoleona tajke požadanje na pruskeho krala staja, kotrež hižom ßwojeje czescze dla na žane waschnje dopjelnicz njemóže. A so chze franzowski khěžor wójnu mjecz, je se wscheho widźecz. Franzowske wójsko je hižom do wěsteho porjadka postajene a prěnja armeja, 150,000 muži ßylna, móže kožđu minutu na wójnu czahnycz a druha armeja wot 120,000 mužow može někotre dny posdźische sa njej hicz atd.

Tuto wójnske wotpohladanje franzowskeho khěžora ßu tež w Barlinje spósnali, pschetož pruski kral je ßo tam s Emsa wrócził a jeho ministrjo a radźiczeljo, kotsiž běchu na wschě strony ßwěta sapuczowali, ßu tež do Barlina pschijěli, so bychu tam radu składowali. Najskerje budźe tež parlament na krótku shromadźisnu do Barlina powołany, so bychu sapoßłanzy se wschěch północnoněmskich krajow ßwoje měnjenje wuprajili. A bjes tym, so my tele rynczki pißamy, ßo lohko doscz tež hižom pschihoty czinja, so by ßo wscho połnóznoněmske wójsko mobilisirowało.

Rom, 13. julija. Na konzilu bu dźenßa bamžowa njemolnoscz s 450 hłoßami pschecziwo 88 wobsanknjena.

Sakska. W Alteibawje 50 ludźi a w Ebersbachu 11 cłowjekow, kotśiż běchu wóndanjo kołbaßu atd. wot jeneho ßwinjeza jěbli, na trichiny khorych leži. Jedyn wot nich, młody bohaty pschekupz Neumann, kotryż je ßo hakle pśheb někotrym cżaßom woženił, je po wulkej bolosczi na tule dźiwnu khoroscz wumrjecz dyrbjał.

Jeju kralowskej wyßokosczi krónprynz Albert a krónprynzeßyna Karola staj ßo 9. julija se ßwojeho puczowanja saßo do Draždżan wróczikoj.

Jeho majestosczi kral Jan je ßo 11. julija na puczowanje pśches lipsku a zwikawsku krajsku direkziju podał a ßo dżenża saßo do Draždżan wróczi. Wón bu na ßwojim puczu wschudżom jara pschecżelniwje witany a postrowjeny.

Minister finanzow knjes baron s Friesen je ßo 11. julija do kupjel we Wiesbadenje podał.

Sańdżenu njedżelu mějachu w Mischnu a w tamnischej wokolnosczi ßylne njewjedro s wulkim wětrom, wot kotrehoż bu wjele stow ßadowych a druhich schtomow podkamanych a wuwróczaznych. Ssad bu nimale wschón dele sbity a s někotrych domow tśěchi wottorhnjene a ßobu wsate.

Na tym ßamym dnju dyri błysk do hródże kublerja Franki w Porchowach a sapali ju, tak so ßo tuta a podlanske domske wotpalichu. Dokelż běsche s dobom ßylny sliwk, dha ßo dale niczo wotpaliło njeje, hacż runje bě wětr jara torhazy.

W Khróstawje je 9. julija 2lětny ßyn khlamarja Muchi do jeneho wódneho kótlika panił a ßo tam tepił.

Na pschiłażnym ßudże w Draždżanach buchn wóndanjo wschelakich paduchstwow a pschekschiwjenjow dla wotßudżeni: Michał Heinrich se Sswinarnje k 8lětam khostarnje (Zuchthaus), jeho bratr Jan k 3 létam, dźěłaczeŕ Żofka a jeho żona w Draždżanach k 8 měßazam a k 1 lětu dźěłarnje, teho runja dostaschtej dwě Żofkez dżowzy někotre njedżele jastwa, sa njewinowatych buchu pak wuprajeni: Pětr Heinrich, Handrij Heinrich a wěsty Knebel.

W Lipsku wóndanjo jena 16lětna ßłużobna holza w druhim poskhodże woknowe schkleńzy cżischczesche a bě pschi tym na wokno stupika. Pschi tym pak ßebi někak pschehlada a na haßu dele pany, hdżeż ßo tak straschnje wobschkodzi, so dyrbjesche po někotrych hodżinach wumrjecz.

W sakskim wójsku je ßebi w tutym lěcże hižom 15 wojakow żiwjenje wsako. To pokasuje wot mało wutrajnosczje a hischcże wot mjenje pobożnosczje, hdyż ßebi tajzy młodzi a cżerstwi lndżo ßami żiwjenje pschikrótscha.

Kral Jan je studenkej Großmannej, kotryż bě teho dla, dokelż běsche jeneho druheho studtenta w duellu satśělił, k połschtwórtalětnemu jastwu na twjerdżisnje wotßudżeny, jeho tschtrafu na jene lěto miłoscziwje pomjenschił.

Minister kultuża a sjawneho wucżeńskwa, k. baron s Falkenstein je ßo se ßwojeho puczowanja do Draždżan wrócził a tam dźěła ßwojeho powołanja saßo na ßo wsał.

Sakske wójsko budże kónz augusta k manövram hromadu sczehnjene a to prěnja, druha a tsecża infanteriebrigada w Draždżanach a pola Draždżan wot 24. hacż do 29. augusta, prěnja kavaleriebrigada pola Großenhaina wot 23. hacż do 28. augusta, druha kavaleriebrigada pola Grimmy wot 22. hacż do 26. augusta. Hacż do 2. septembra budże wot wotdźělenjow manövrirowane bjes Draždżanami, Tharandom a Lomaczom, bjes Zwikawom a Meeranu, bjes Chemnitzom a Glauchawom. Wjetsche manövry někotrych brigadow s dobom budża 8., 9. a 10. septembra bjes Zwikawom, Krimiczawom, Meranu a Glauchawom. Powschitkomny bivouak śmeje ßo 8. a 9. septembra wjecżor.

Pschi njewjedre, kotreż ßo sańdżenu njedżelu w mischonskej stronje měješche, powali ßylny wětr fóru ßyna njedaloko Weinböhle. Wěsty młody cżłowjek s mjenom Rotha, kiż pódla dżěsche, bu pod wós podtorhnjeny. Wón ßo wudobycz njemóżesche a ßo we wodże saptepi, kotraż ßo wot wulkeho sliwka po puczu dele walesche.

W Zwikawje je ßo 11. julija tamnischi tak mjenowany wolschowy młyn wotpalił a stej ßo tam pschi tym wěsty Petzold a jeho żona spalikoj.

Prjedawschi oberst Lenz je 7. julija w Oberlößnitzu pola Draždżan wumrjeł.

W Kürbitzu pola Plauena w Voigtlandże je ßo 6. julija 26 burskich kubkow a 7 sahrodniskich żiwnosczow se wschěmi domskimi a pódlanskimi twarjenjami wotpaliko a wysche teho hischcże 8 domskich a knjeża wowczernja s brózniu. Pschi tym ßo to njesboże sta, so ßo tsilětny holczez kubjeja Müllera spali a so dyrbjesche hewak tez 7 howjadow, 4 ßwinje, 7 kosow a 34 wowzow w płomjenjach kónz wsacz. Wóhnju je ßo mało wutorhnycz mohło, dokelż běchu wotpaleni s wjetscha na ßynach.

Prußy. S Barlina pißaja, ßo drje hinak njepschińdże, hacż so wójna bjes Franzowskej a Pruskej wudyri, dokelż je se wscheho, schtoż je franzowste ministerstwo w tychle dnjach cżiniło, sjawnje widżecz, so chze khěżor Napoleon wójnu měcz. Mjenujzy sańdżeny tydżeń je na ßwětko pschischko, so je schpaniske ministerstwo hohenzollernskemu prynzej Leopoldej schpanisku krónu poskicziło a so je jemu tutón wotmolwił, so chze se schpaniskim kralom bycz, jeli jeho sapoßłanzy na schpaniskim ßejmje wuswola. Sa tajke wuswolenje je pak, jeli ßo zyle njemolimy, dżeń 1. augusta postajeny.

Tudy chzemy, hacż runje ßmy to hižom tydżenja powjedali, na to spomnicz, so stej hohenzollernska ßwójba a pruska kralowska ßwójba dwě wotnosy jeneho a teho ßameho schtoma a tutej wotnosy stej stajnje w někajkim sjenocżeństwje wostałej, hacż runje stej ßo hižom pśheb 458 létami dźěliłej. Jeje schtom rěka pak hohenzollernski schtom a jedyn

ſtaw teho ſameho, burghrabja Bjedrich bu wot Sigismunda, tehdom němſkeho khěžora, w lěcze 1412 ſa khurwjerha w Bramborſkej poſtajeny, a jeho potomnizy ſu poſdźiſcho, jako běchu k evangelſkej wěrje pſchestupili, pruſke kraleſtwo ſakožili. Druhi ſtaw ſpomnjeneho ſchtoma je pak ſwójba hohenzollerſkich wjerchow, kiž w Sigmaringſkej a Hechingenſkej knjeżachu, hacz napoſledku nan horka pomjenowaneho prynza Leopolda ſwój kraj pruſkemu kralej pſcheda a ſo ſe ſwojej ſwójbu do Pruſkeje pſcheſydli.

Jeho ſchtyrjo ſynojo do pruſkeje wojerſkeje ſkužby ſtupichu a tón młódſchi wot nich je 1866 w Czechach panył, jeho bratr, oberleutnant Korla, bu wot Rumunow ſa wjerha wuſwoleny a nětko w Rumunſkej knježi. Druhi bratr Leopold je w tu khwilu oberſt jeneho gardyregimenta w Barlinje a jeho mandźelſka je jena portugiſiſka prynzeſyna, tak ſo je prynz Leopold ſwak portugiſiſkeho krala a teho runja też ſakſkeho prynza Jurja, pſchetoż tuteho mandźelſka je też portugiſiſka prynzeſyna. Sigmaringſka wotnoha hohenzollernſkeho ſchtoma je pak katholſka woſtała a duż by ſo prynz Leopold ſa Schpaniſkich derje hodźił, dokelž je ſchpaniſki kraj nimale zyle katholſki.

Hacz runje hohenzollernſki prynz Leopold žadyn pruſki prynz njeje, ale jenoż jeho ſwójba ſe ſtarodawnych czaſow ſ nětczíſchej pruſkej ſwójbu někak w pſcheczelſtwje ſteji, dha počzachu tola Franzowſojo hnydom haru hnacz, jako ſhonichu, ſo chzedża prynza Leopolda ſa ſchpaniſkeho krala ſczinicz. Haj, dokho njetrajeſche, dha poſła franzowſki khěžor ſwojeho poſłanza Benedettia do Emſa k pruſkemu kralej ſ tym požadanjom, ſo by wón prynzej Leopoldej njepſchiſwolił, ſo ſa ſchpaniſkeho krala wuſwolicz dacz. Napoleon ſebi mjenujzy myſłi, ſo by to ſa njeho njelubosne poſtajenje byko, hdy by wón k ranju pruſkeho krala ſa ſuſoda měł a k wjeczoru jeho pſcheczela Leopolda, tak ſo byſchtaj wonaj na Franzowſku ſ dweju bokow czíſchczecz mohłoj.

Na Napoleonowe požadanje je pruſki kral wotmolwił, ſo wón prynzej Leopoldej w naſtupanju ſchpaniſkeho thróna ani niczo pſchikaſowacz ani ſakaſowacz nima a ſo ſo wón teho dla do teje wězy měſchecz njemože. Wón pak je drje tola prynzej Leopoldej k nochowanju radźił, pſchetoż tutón je ſo 12. julija ſchpaniſkeho thróna wotrjeknył a to ſchpaniſkemu miniſterſtwu k nawjedźenju dał, prajizy, ſo ſo jeho dla žadyn němſki kraj do wójny ſapleſcz nima.

Kóždy dyrbjał ſebi myſłicz, ſo by Napoleon nětko ſpokojny byez mohł. Ale temu tak njeje; pſchetoż wón je 13. julija pſches ſwojeho poſłanza Benedettia w Emſu na pruſkeho krala to nowe požadanje ſtajił, ſo by jemu tón twjerdże ſlubił, ſo nochze na žane waſchnje czerpicz, hdy by prynz Leopold ſnadź poſdźiſcho po woli ſchpaniſkeho luda czinicz chzył.

S tajkeho Napoleonoweho požadanja je ſjawnje widżecz, ſo jemu po prawym wo prynza Leopolda czinicz njeje, ale ſo wón dale niczo nochze, hacz to, ſo by pruſkeho krala do wójny ſaplełk. To je pruſki kral też ſpósnał, pſchetoż wón je franzowſkemu poſłanzej Benedittijej hnydom prajicz dał, ſo ſ nim niczo wjazy ryczecz nima. To rěka ſ druhimi ſłowami: „Ja tajke hrube požadanje dopjelnicz nochzu, pſchetoż ja widzu, ſo Napoleon ſ Pruſkej wójnu ſapoczecz pyta.“ — Duż je ſo drje Benedetti nětko do Pariſa wrócził a najſkerje wjazy do Pruſkeje njepſchińdże.

S Barlina dale piſaja, ſo je ſo tam hrabja Bismark wrócził, a ſo je tam też miniſter wójny knjes Roon pſchijěł. S teho móże też kóždy ſpósnacz, ſo czaſ počzina ſtraſchniſchi byez a ſo ſo nam ſnadź wójna bliži.

Awſtria. Tudy też myſłą, ſo wójna wudyri; pjenježne papjery jara ſpaduja a někotre wot uich ſteja nětko 25 toleŕ niże, hacz pſched tydźenjom.

Franzowſka. Tudy ſo hižom wójnſke pſchihoty czinja a wſchelake kódże ſu hižom hotowe, ſo bychu ſ Algierſkeje tamniſche franzowſke wójſko domoj pſchiwjeſe. — Statne papjery w ſwojej płaczíſnje jara ſpaduja.

Belgiſka. Miniſter wójny je wotdźělenje wójſka na mjeſy poſłał, ſo bychu tam želeſnizy ſkaſali a tak Franzowſam pucz pſches Belgiſku na khwilu někak ſaraczili.

Ze Serbow.

S Kubſchiz. Tudy je ſo ſańdźenu wutoru pſchipołdnju dwór kublerja Pětra Hetmana wotpalił, kotryž ſ domſkich, konjemza, wumjeńka, kruwarnje, ſ kolnje, ſwinjazeho khlěwa a hiſchcze ſ jeneho ſtarſcheho wumjeńka ſ kolnju a wjelbom wobſtejeſche. Woheń je w kolni wudyrił, kotraž bě j dźěła ſe ſynom napjelnjena, ale kak je ſo palicz počzało, to njeje ſnate,

S Krakez. Tudy bu 9. julija ſa jenym płotom njedaloko naſcheje wſy 50lětny lěpjeŕ a wumjeńkaŕ Kieſel ſ Wuhanczíz morwy namakany.

S Běłych Noſłiz. Tudy padże 6. julija dopołdnja wokoło 11 hodźinow 4lětny hólczez murjerja Voigta do gmejnſkeje ſtudnje, kotraž bě wotewrjena, a namaka tam ſwoju ſmjercz.

S Łaſka. Na tudomnym knježim fórbarku počza ſo wokoło pſchipołdnja 7. julija w jenej ſtarej brožni palicz a bu wona do procha a popjeła pſchewobroczena. Płomjenja běchu wulke a móžéſche ſo bliſko ſtejazy młyn jenoż lědom ſ wulkej prózu pſched ſapalenjom wobrucz.

S Hodźija. Sańdźenu ſtrjedu popołdnju mějachmy tudy rjany guſtav-adolfſki ſwjedźeń. Drobniſchu rosprawu pſchichodnje podamy.

S Rodez. Kak mało ſebi ſwěrjata, a byli to wróble, ſe wſchěch ſcherjenjow, kotrež ſu ludźo jim k wottraſchenju ſhotowali, czinja, je tudy pola naß ſ nowa

widżeć. Tu ßu mjenujzy na jedyn wischnjowy ſchtom wutykane kholowy poißyli, ſo njebychu wroble tón ßamy ſa hoſcżeń dżeržake, hdżeż móhke ßo najéſcź a potom bjes ſapkaczenja dale leczecź. Hižom konſche lěto be ßo to ſtako a hižom tehdy ßebi wroble a ſchkórzy wjele ſ teho ſcherjenja njeſcżinichu; lětſa pak ßu wróble hiſchcże khroblische. S rostorhanych kholowow ßo ßkóma nalěto pſchezo bole ſhubjowaſche, a wróblaze hnéſda pſchezo bóle w bliſkoſcżi pſchibjerachu. Pſched nětkotrym cżaßom ßo ſa kholowami hladaſche, a hlej! — do nich je ßo wroblez ßwójba faßydlika. S rostorhanym ſakom ptaczki nuts, a ſ dżéru pola kolena won létaju. Woßredża je hnéſdo najrjeńſcho pſchihotowane a w tu khwilu ßedźi knjeni na jejkach, mjes tym ſo knjes radoſtnje na hakoſy ſpéwa a ßebi dys a dys ſraku wiſcheń wuſchcżipnje. Dla żadnoſcże je wobßedżeŕ ptaczki w měrje woſtajik. E. K.

Přilopk.

* W Urjachu w Kärntniſkej buchn ſańdżeny tydżeń pſchi jenym njewjedrje ſchtyrjo wotroczży na jedyn ras wot błyſka ſaraženi. Woni běchu deſchcża dla pod jedyn ſchtom ſtupili.

* W jenych ſchpaniſlich nowinach bě wóndanjo něchtó woſjewik, ſo ma ßwinje na pſchedań a bě pſchiſtajik: wone ßu tak tucżne, ſo dyrbi je jedyn najprjedy bicź a na tajke waſchnje po jich ſakorcżenju ſpoſnacź, hdże maja hkowu.

* W Pariſu w tu khwilu jětra ſlě ſakhadżeja; ſandżeny tydżeń je tam 238 cżłowjekow na nje wumrjeko. (— W Franzowſkej nichtón nuſowany njeje, ßebi abo ßwojim dżěcżom jětra ſchcżěpicź dacź. —)

* Lětſa ßu ßo wiſchnje w Cżechach derje radźike a bě ßo jich jenoż ſe żateſkeje ſtrony na jenym jeniczkim dnju połtſeża ſta centnarjow do Prahi poßłako.

* Měſto Barlin je ßo w tutym lěcże hižom wo 30,000 ludźi pſchiſporiko. Najwjazy tutych ludźi ßu pſchicżahowarjo.

* Wóndanja nětkotſi offizierojo, kiż w Spandawje ſteja, po jenym tamniſchim jéſorje na cżołmje jéſdżachu, jako ßo cżołm pſcheczißny. Wſchitzy pſches płowanje ßmjercżi wucżeknychu hacź do jeneho a to bě premierleuenant Herwarth, ßyn generala Herwartha-Bittenfelda. Hakle naſajtra jeho cżéło namakachu.

* W Ujtwje pola Karlsbada je ßo 30. junija 85 domſkich wotpaliło a wyſche teho hiſchcże zyrkej, fara, ſchula, ſynagoga a radna khěża.

* Tamón tydżeń ßo w jenych brunizowych podkopkach bliſko Skeho Komorowa njejapzy jena ſcżéna wotwali a jamu ſawali, w kotrejż běſche runje 12 dżěłacżerjow. Dżeßacżo wot nich ſ muſu wucżeknychu, ale dwaj buſchtaj tak twjerdże faßypnjenaj, ſo możachu jeju jenoż morweju wucżahnycź.

* W Nowogradże w Khrowatſkej 19. junija woheń wudyri a ßo tam 16 twarjenjom wotpali. Tójſchto wobydlerjow běſche na bruhej ſtronje rěki Drawy na polu a wot nich ßo woßomnacżo do jeneho wuſkeho cżołma ßynychu, ſo bychu ßo domoj wrócżili a woheń haſchecź pomhali. Ale ßrjedź rěki ßo cżołm powrocżi a jenoż dwaj możeſchtaj żiwaj na brjoh wupłowacź, wſchitzy druſy ßo tepichu.

Cyrkwinske powjesće.

Wěrowani:

Katholska chrkej: Jan Auguſt Pjetiſchka, knjezi pohoncź w Dobruſchi, ſ Hanu Dietrichez ſ Wulkeho Wjelkowa. — Jan Schokta, wobydleŕ w Budyſchinje, ſ Hanu Rekez ſ Ratarjez.

Křćeni:

Pětrowska chrkej: Jan Pawoł, Pětra Wicżaſa, měſchcżana a khěżerja, ß.

Michałska chrkej: Auguſt Hermann, Korle Auguſta Sahrodnika, krawza na Żidowje, ß. — Jan Bohuwěr, Jana Bohuwěra Hilbenza, tyſcherſkeho miſchtra a khěżerja pod hrodom, ß. — Hana Augſta, Ernſta Heyny, wobydlerja w Sajdowje, dż. — Hana Marja, Jana Auguſta Harnapa, wobydlerja w Hrubjelcżizach, dż. — Helena Erneſtina, Korle Auguſta Kalaucha, khěżkarja w Jeńkezach, dż. — Marja Helena, Auguſta Manjowki, żiwnoſcżerja w Libochowje, dż. — Marja Wilhelmina, Jana Korle Pjetraſcha, wobydlerja w Dżěżnikezach, dż. — Auguſt Max, Jana Auguſta Kaſchpra, murjerja na Żidowje, ß. — Hana, Auguſta Brody, ſahrodnika w Bobolzach, dż.

Zemrjeći:

Dżeń 30. junija: Hana rodż. Gretſchlez, njebo Handrija Kobanje, khěżerja na Żidowje, wudowa, 62 l. 2 m. d. — 2. julija: Hana Auguſta, n. dż. ſ Němßez. — 6., Jan Bohuwěr, Jana Bohuwěra Hilbenza, tyſcherſkeho miſchtra a khěżerja pod hrodom, ß., 13 d.

Nawěſtnik.

Jedyn butrowy ruczny korbik ſ butrowym rubiſchkom je něchtón ßobotu 2. julija t. l. pſchi Kilianez korczmarſtwje w Budyſchinje do mojeho plonwoſa ſtajik. Tón, komuż ßkuſcha, może jón pola mje faßo doſtacź.

Kubler **Rencź**
w Skanezach pola Woſporka.

Palczne koła.

Dwě hiſchcże dobrej palcżnej koki, jene 5 kóhczow a 6 zolow wyßoke ſ 120 palzami a druhe 5 kóhczow wyßoke ſe 116 palzami ſtej każ temu ßkuſchaze zywa na pſchedań pola mkynka Schokty w Krónży.

Sakſki renty-ſawěſczazy wuſtaw.

My ſ tuthym k nawjedženju dawamy, ſo ßmy
w **Rakezach**
agenturu ſakožili a tu ßamu
knjeſej ßudniſkohamtſkemu kopiſtej **J. A. Lehmannej**
pſchepodali.

W Draždžanach, 30. junija 1870.

Direktorium.

Sakſki renty-ſawěſczazy wuſtaw

je k temu poſtajeny, ſo by ßwojim dželbjerjerjam na podkožku kapitalowych płaczenjow ſ woprědka měrnu, ſ pſchibjerazymi létami ſtaroby trajnje pſchibjerazu a we wyßokej ſtarobje po jeje wulkoſczi k małkoſczi płaczenjow wyſche wſcheho pſchiměra ſtejazu, hacž do ßmjercze trajazu rentu abo dań k wužiczu poſkiczika. To dozpi wón pſches dobre nakoženje ſjenoczenych kapitalow a pſches pſcheherbowanje danje a kapitalowych wotdželenjow wotemrjetych na tych, kiž ßu hiſchcze žiwi.

Pſchiſtup, kiž je k létuſchemu towarſtwu hiſchcze hacž do kónza novembra wotewrjeny, móže ßo ſtacz: pak pſches tak mjenowane połne ſakkadki po 100 toler, wot kotrychž ßo renta bórſy doſtawa, w kóždej ſtarobje, abo pſches kruchate ſakkadki ſ najmjeńſcha wot 10 toler w ſtarobje hacž do 15 lět, wot 35 toler pſchi 16 hacž 20, 40 toler pſchi 21 hacž 25, 45 toler pſchi 26 hacž 30, 50 toler pſchi 31 hacž 35, a wot 60 toler pſchi 36 hacž 40 lět ſtaroby. Sa kruchate ſakkadki ßo renty hakle wupłacza, hdyž ßu ßo pſches jich pſchipißanje (ſ danju na dań) połne ſakkadki doſpołniłe. K pospěſchenju tajkeho doſpołnjenja ßu dopłaczowanja w kóždej tolerſkej ſummje, a, kaž kruchate ſakkadni ßame, hacž do 40. léta ſtaroby dowolene.

Dawaja tute kruchate ſakkadky po jich doſpołnjenju nětko zyle te ßame renty kaž bórſy ſczinjene połne ſakkadki, dha ßo ſ najwyſchej létnej rentu wot 150 toler ſa jenu ſakkadu, ſa kruchate ſakkadki wot 10 lět ſadanjenje wot 1500% doßahnje, kotrež tajkeho, kiž je wot jeneho létneho towarſtwa žiwy woſtał, wěſcze doſtacz dyrbi. Pſchetož tutón wuſtaw wotpoczńje jenož na principu wſajomnoſcze (Gegenſeitigkeit) a pſchińdu w nim renty po twjerdym prawidle tak k rosdželenju, ſo je ſ wotemrjeczom jeneho létneho towarſtwa też jeho zyłe kapitalowe ſamoženje dowužite.

Pſchi wotemrjeczu ßo ſakkadki, a, hdyž ßu ßo renty hižom płaczike, pod wotczehnjenjym tuthych poßleńſchich herbam naſad wupłacza.

Poſkicza nětko ſakſki rentowy-wuſtaw najlěpſchu ſkładnoſcz, ſo ßo wěſta, ſ danju na dań roſczacza nalutowarnja ſakoži, kotraž je poſdžiſcho najlěpſcha ſaſtararnja w ſtarobje, dha ma ßo wón kóždemu, kiž może jedyn kapital parowacz, k wužiczu ſa ßebje, **ſtarſchim a cžłowſkim pſchecželam** k wobdželnju ßwojich dželczi, poručenych, mótkow abo druhich ßwěru poručicz.

W 30. ſhromadnym lěcze 1870 je ßo hižom ult. meje pſches 377 woßobow 676 nowych ſakkaddow ſapokažiło a na 15, 640 tl. w hotowych pjenjeſach ſapłaczilo, kaž też na kruchate ſakkadki prjedawſchich létnych towarſtwow 14,947 tl. 15 nßl. 5 np. dopłaczilo.

Sliczbowanſke rosprawy na léto 1869, kotrež też tabellu rentow, kiž na léto 1870 k wupłaczenju pſchińdu, ßobu wopſchija, kaž też ſtatuty a broſchuru „Zwiegeſpräch (rosrycžowanja)“, kotrež wo ſrjadowanju a ſkutkowanju tuteho pſchezo bole ſakcžěwazeho wuſtawa na lohko ſroſymliwe waſchnje wukkadowanje dawaja, ßu darmo doſtacz. — Kóžde bliżſche wukaſanje da

W Rakezach, 15. julija 1870

agent
J. A. Lehmann
na torhoſchczu cžo 11.

Mój ſkład

derje wotležanych cigarrow, 1000 po 4—28 tl. dobrocžiwemu wobkedžbowanju poruczejo, cžinju ja woßebje na wulku dželbu **ſwubjeranych cigarrow** kedžbne, wot kotrychž ja, ſo by je wurumował

25 ſchtuk po 5 nßl,
100 = = 19 nßl.

pſchedawam. — Pſchi wotkupjenju wjetſchich dželbow hiſchcze tuniſcho.

Ernſt Hämſch
prjedy Herm. Seibt, na jerjowej haßy.

Na pucžu wot Wulkeje Dubrawy do Kamjeneje atd. bu 11. julija jena ſchěra ßuknja wot jeneho pohoncza ſhubjena. Namakar dyrbi ju ſa pſchiſprawne myto na knježim dworje w Ssmochczizach wotedacz.

Dwaj **krawſkaj** možetaj hnydom pſchi dobrej ſdži trajaze dželo pola podpißaneho doſtacz.

J. Scholta (Schulze),
pſched garbarſkimi wrotami cžo 390.

Porjadne wotpoßłanje łódźow ſ Bremena
do
Newyorka, Baltimora a Philadelphije.

Dwójzy ſa tydźeń, ßrjedu a ßobotu
pſches ſnate ſpěſchne bremſke parołödźne towarſtwa
„Norddeutſche Lloyd.“

Dwójzy ſa měßaz, 3. a 17. kóždeho měßaza,
pſches rjane, ſpěſchnjejěſdźaze, tſimaſtowe bremenſke płachtowe łódźe.

Naſymu a naléto porjadne wotpoßłanje
do New-Orleansa a Galveſtona, a naléto do Quebeca.

Spěſchne wobſtaranje, dobra a bohata jědź, kaž tež tunje pſchewjeſne płaćiſny. Bliſche wukaſowanje pſches mje abo pſches mojich knjeſow agentow: w Budyſchinje knjes M. A. Flanderka.

Carl Joh. Klingenberg,
konzeſſionirowany łödźny expedient.

Swój najlěpje wuhotowany
magazin muſkeje a hólčazeje draſty
porucza k dobroćiwemu wobkedźbowanju
P. Baruch na žitnych wikach.

Wotewrjenje khlamow.

Cześćenym Serbam Budyſchina a wokolnoſcze ſ tutym najpodwolniſcho k nawjedźenju dawam, ſo ßym tudy na dźeńßniſchim dnju

na jerjowej haßy čźo. 269
khlamy płatowych tworow
ſ dobom
ſ manufakturnymi tworami

wotewrik a poruczam te ßame ſe ßlubjenjom ſpokojazeho poßłużenja k dobroćiwemu wobkedźbowanju.

W Budyſchinje, 27. junija 1870.

Emil Wehrle.

Epileptiſke widliſchcźa
(padazu khoroſcź)

ſahoji liſtnje ſpecialny lěkař ſa epilepſiju doktor D. Killiſch w Barlinje, nětko: Louiſenſtraße 45. — Hižom pſches ſto ſahojenych.

Jedyn pſchedeſchćźnik bu na puczu ſ Bórku do Dobraſchez namakany a móže ßo pola Kreczmarja w Dobraſchezach ſaßo dóſtacź.

1350 toleŕ

zyrkwinych pjenjes, kotrež ßo pſchi porjadnym płaćenju danje njewupowjedźa, maja ßo na woßebje dobru wěſtoſcź 1. oktobra teho lěta ſ nowa wupožćiźcź.

W Porſchizach 9. julija 1870.

Zyrkwine prjódkſtejerſtwo
pſches
Hermanna Juliuſa Trautmanna
fararja.

Kolonialtworowe, spirituosowe, tobakowe a cigarrowe khlamy

Carl Noack

ßu wot dżenßnischeho dnja

na žitnej haßy cžo. 52

(njedaloko hłowneje straže — hauptwachi —).

Sa dobrocžiwe wobkedžbowanje mi w mojim prjedawschim pschebytku w tak wulkej měrje wopokasane ßo s tutym najwutrobnischo dżakujo, ja najpscheczelnischo proschu, mi to ßamo tež w mojich nowych khlamach spožcžicž chzycž, a budu ßo ja stajnje prózowacž, so bych dowěrjenju, mi wopokasanemu, w kóždym nastupanju doscž cžinił.

W Budyschinje, 1. julija 1870.

S pocžesczowanjom najpodwolnischi

Carl Noack.

Łódźne pschewjesenje

wot

Bremena do Nordameriki.

Podpißany wot kral. sakskeho knjeżeŕstwa konzeßionariowany agent wobstara paßažirow a wuczahowarjow na wubjernokraßnych, s **Bremena** do **Newyorka, Neworleansa a Galvestona** tydżeńszy wotjěsdżazych **parołódżach połnóznoněmskeho Lloyda**, kaž 1. a 15 dżeń kóždeho měßaza na wulkich tsimastowych **bremskich paketskich płachtołódżach** do **Newyorka, Baltimora, Quebeca, Neworleansa a Galvestona.**

Pschewjesne płacžisny ßu najtunscho postajene a podawa na napraschowanje rad darmo wukasanje **Handrij Lorenz** na dwórnischcžu w Pomorezach a w Budyschinje.

Bjes tymi **strowotnymi winami**, kotrež ßu ßo hacž dotal pschedawałe, ßo nasch

Pedro-Ximenes

psches ßwoju hódnoscž a dobre skutkowanje pschede wschěmi druhimi woßebje wusnamjena.

Tuto prawdžiwe schpaniske wino hodži ßo dla ßwojich wutkow woßebje jako khoro-wino pschi wschelakim woßłabnjenju, w cžaßu wotkhorjenja po cžežkich khoroscžach, pschi njemóznoscžach dżěcži a wotroscženych, hdżež žiwnoscž w porjadku njeje a hdżež dyrbi ßo żołdk poßylnicž a maja ßo mozy s nowa pschisporicž.

W originalnych bleschach po 6, 12 a 18 nßl. ma skład sa Budyschin a wokolnoscž.

J. G. Klingst Nachfolger.

Minden nad Weseru.

Wincke & Co.

winowa wulkopschekupniza.

Katholski Posoł cžo. 14 je wuschoł.

Originalna blescha po 10 nßl. | **Dr. med. Kochowy** | Originalna blescha po 10 nßl.

universalny magenbitter,

kotryž je s najstrowschich selow pschihotowany, móže ßo jako woßebny položazy ßrědk psche **żołdkowu ßłaboscž**, psche **njeappetitnoscž**, psche **ßłabe pschetłacze** a s njeho **nastawaze cžerpjenja delneho žiwota** poruczecž, a je wón hižom psches wjele wopißmww pschiposnaty.

Wot tuteho universalneho magenbittera maja skład w bleschach po 10 nßl. w **Budyschinje** knjes Rud. Hölzer, w **Lubiju** knjes Reinhold Reiß, w **Nowosalzu** knjes Richard Bamberg, w **Kamjeńzu** knjes Herm. Kästner, w **Wjernarjezach** knjes Carl Aug. Lehmdt a w **Klukschu** knjes Ernst Postel.

Jena žiwnoscž s 8 kórzami ležomnoscžow je khorosecž dla na pschedań cžo. 1 w Małym Wjelkowje.

Aukzia trawy.

Wutoru 19. julija t. l. rano wot 8 hodźinow budźe ßo w Hermanezach trawa w starym hacźe a stejaza seradella na pscheßadźowanje pschedewacź.

Schesty dźěl kupnych pjenjes ma ßo hnydom na dnju aukzije sapłaczicź.

Pschedawanske wuměnjenja ßo psched sapoczatkom aukzije wosjewja.

Naßadźenje je wuměnjene. — Shromadźisna w starym hacźe.

W Hermanezach nad Sprewju wojerowskeho wokrjeßa, w juliju 1870.

Inspekzia.

Do Galizije

ßo jedyn nježenjeny hajnik pyta abo tola tajki, kiž žane dźěcźi nima. Dale pyta ßo tam hetman abo wothladowaŕ skotu a jedyn wowczerski. Wscho dalsche je pola podpißaneho shonicź.

H. Meisel na horncźerskej haßy.

Drjewowa aukzia

na maleschanskim reviru.

Póndźelu 18. julija t. l. budźe ßo na stróžanskej a hlinjanskej holi

30 kloftrow khójnowych schcźěpow,
31 „ „ pjeńkow,
14 „ brěsowych pjeńkow a
50 kop khójnowych sbytkowych walcźkow

po jenotliwych dźělbach sa hotowe pjenjesy na pscheßadźowanje pschedawacź. Aukzia sapocźnje ßo rano ½8 hodźinow w tak mjenowanej winizy pola Lemischowa.

Hrabinske Schall-Riaucourske hajniske sarjadnistwo w Maleschezach.

M. Sachßa, wyschi hajnik.

Materialtworowe a spirituosowe khlamy

Carl Noack

52. na žitnej haßy 52.

(njedaloko hłowneje straže — hauptwachi —) porucźeja:

khofej derje a cźiscźeßłodźazy, punt po 66, 70, 72, 75, 80, 90, 100, 110 a 120 np. pschi wotkupjenju 5 puntow tunischo;

zokor w kehelach punt po 47, 48, 49, 50 hacź 52 np.,
„ mlěty, punt po 36, 40, 44, 48, 50 np.,

rajß, punt po 16, 18, 24, 32, 36 a 40 np.,

hróch, jahły, ßoczki, buny, nudle, krupy, w zyłym a po jenotliwym najtunischo;

java-zigarry, 100 schtuk po 18, 19, 20 a 21 nßl.,

pfalzske zigarry 100 schtuk po 14, 15 nßl.,

wschitke družiny ßłodkich **palenzow** a **liqueurow** po woßebje tunich płacźisnach.

Hischcźe žadyn ßrědk

njeje ßo psche khoroscźe dychazych organow jako psche kaschel, psche wobcźežnoscźe brósta, schije a płuzow tak wulzyschnje jara hojazy wopokasał, kaž **běły bróstsyrop H. Leopolda & Co. we Wrotßławju.** Tón ßamy ma w bleschach po 6, 11 a 20 nßl. saßo na pschedań

A. Pannach w Budyschinje.

We wudawarni Serb. Nowinow je sa 15 np. ßlědowaza němska knižka dostacź:

Žane žołdkowe wobcźežnoscźe wjazy.

(Kein Magenübel mehr.)

W tutej knižzy to rosestaja:

Dr. med. Gnoyer w Hamburgu,
medicinalski radźicźel **Dr. Müller** w Barlinje,
Dr. Alfred Clemenz w Kölnje n. R.,
Dr. med. Carl Ferd. Petzold w Draždźanach,
C. A. Mahr, techniski chemikaŕ w Draždźanach,
Dr. phil. Heß, chemikaŕ w Barlinje a
Dr. Adolf Hecker, chemikaŕ w Draždźanach.

Lotteria.

Ja podpißany dawam s tutym najpodwolnischo k nawjedźenju, so ßo bližschu póndźelu 18. julija cźehnjenje 2. klaßy směje.

C. F. Jäger sen.
na swonknej lawskej haßy cźo. 801 delka.

Wischnjowy ßwjedźeń

w Delnej Kinje jutsje njedźelu 17. julija. Sapocźatk popołdnju w 4 hodźinach w plantažach pschi restauraziji.

Richter, wischnjowy najeńk.

Khěža cźo. 5 we Wulkim Woßeku pola Horneho Wujesda s 4 kórzami pola a łuki je na pschedań a móže ßo dalische pola wobßedźerja tam shonicź.

Jedyn gratdźěłaŕ, hetmanjo a wotrocźzy moža psches podpißaneho sa Draždźanami pschi wyßokej sdźi město dostacź.

Bernhard Jubisch w słotym lawje.

Porjadna słužobna holza wot 14—16 lět móže hnydom ßłužbu dostacź na mjaßowym torhoschcźu cźo. 149 w Budyschinje.

Kedźbu!

Jutsje njedźelu **kulenje wo kołbaßy** we Wadezach a tež w Jeńkezach pola Ducźmana.

Nakładnik: J. E. Smoleŕ. Cišć L. A. Donnerhaka w Budyšinje.

Extralist. Serbske Nowiny.

Wudaty 16. julija rano.

Barlin, 15. julija. **Franzowski khěžor je pruskemu kralej wójnu pschipowjedźił.**

Redaktor a wudawař J. E. Smoleř. Cźischczak L. A. Donnerhak w Budyschinje.

Čisło 29. — 23. julija — 1870.

Serbske Nowiny.

Za nawěštki, kiž maja so w wudawarni Serb. Nowin. při bohatych wrotach wotedać, płaći so wot rynčka 1 nsl.

Zamolwity redaktor a wudawaŕ
J. E. Smoleŕ.

Kóžde čisło płaći 6 np. Stwórtlětna předpłata pola wudawarja 66 pn. a na kral. saks. pósće 7½ nsl.

Wopschijecje: Najnowsche. — Swětne podawki. — Spěw. — Ze Serbow: S Budyschina. S Korsymja. S Rakez. S Kuha. S Hodžija. — Pschilopk. — Nowsche. — Hanß Depla a Mots Tunka. — Zyrkwinske powjesce. — Nawěschtnik.

Płaćizna žitow a produktow w Budyšinje.

16. julija 1870.

Dowoz: 6687 kórcow.	Płaćizna w přerězku na wikach, wyšša. tl.	nßl.	np.	nižša. tl.	nßl.	np.	na bursy, najwyšša. tl.	nßl.	np.	najniža. tl.	nßl.	np.
Pschenza	6	10	—	5	25	—	6	20	—	6	10	—
Rožka	4	2	5	3	27	5	4	2	5	4	—	—
Jeczmjeń	3	2	5	3	—	—	3	5	—	—	—	—
Wowß	2	11	—	2	2	5	2	12	5	2	10	—
Hróch	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Woka	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Raps	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Jahły	8	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Hejduschka	5	12	5	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Kana butry	—	16	—	—	15	—	—	—	—	—	—	—
Kopaßkomy	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Zent. ßyna	—	27	5	—	22	5	—	—	—	—	—	—
Lane ßymjo	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—

Pjenježna płaczisna.

W Lipsku, 20. julija. 1 Louisd'or 5 toler 17 nßl. 6½ np., 1 połnowažazy cžerwjeny skoty abo dukat 3 tl. 6 nßl. 5⅝ np.; winske bankowki 74 (14 nßl. 8 np.)

Cžahi fakskoschlesynskeje želesnizy s Budyschina.

Do Draždžan: Rano 7 hodžinow — minutow* dopołdnja 9 h. 5 m.; pschipołnju 1 h.— m.*; popołnju 4 h. 10 m.*; wjeczor 8 h. 20 m.*; w nozy 2 h. 40 m.** 4 h. — m.

Do Shorjelza: rano 7 h. 50 m.*; dopołnja 10 h. 50 m.*; popołnju 3 h. 20 m.†; wjeczor 6 h. 50 m.*; wjeczor 9 h. 35 m.; w nozy 12 h. 35 m.; 1 h. 45 m.**

*) Pschisanknjenje wot a se Žitawy a Liberza (Reichenberga.)
†) Pschisanknjenje do Žitawy.

Pschispomnjenje. Cžahaj se znamjeschkom ** bjes Draždžanami a Shorjelzom jenož w Budyschinje a Lubiju sastawataj. Wonaj mataj jenož wosy prěnjeje a druheje klaßy a ma ßo sa billet ¼ wjazy płaczicz; dženske billety pschi nimaj njepłacža.

Spiritus płaczesche wczera w Barlinje.

16 tl. 20 nßl. a 17 tl. — nßl.
pschenza 61—72 tl., rožka 40—45 tl.,
(to je: sa 25 pruskich kórzow.)
rěpikowy wolij (njeczischczeny) 14 tl. 10 nßl.
(Czischczeny, kaž ßo w Budyschinje pschedawa stajnje něhdže 1⅛ tl. drožschi.)

Najnowsche.

Köln nad Rheinom, 21. julija. Tudomnym nowinam pißaja s Triera, so ßu někotsi pruszy pěschzy a saarbückszy hulanojo na wotdželenje franzowskich chaßeurow (praj: schaßörow) nadpad sczinili. Tuczi po někotych wutdělenjach zosachu, tak so hulanojo wulki kruch sa nimi cžerjachu a ßo potom wróczichu. Morjeny a ranjeny nichtón njeje.

Emden, 21. julija. Njedaloko Borkuma běschtej wczera dwě franzowskej łódži widżecz. (— Borkum je jena kupa, kotraž k Hannoverskej ßłuscha a bjes Oster- a Westeremsom leži.)

* Belgiska a Hollandska stej do Barlina a do Parisa wosjewiłej, so neutralnej wostanjetej.

* S Warschawy pißaja, so je tamnische ruske wójsko hotowe, ßo na awstriske mjesy podacz, jeli budże to trěbne.

Köln, 21. julija. Pruszy wojazy, kotsiž běchu franzowske mjesy na khwilu pschekrocžili, běchu pěschzy 40. infanteriereginenta a tsi schwadrony 7. regimenta hulanow. Dokelž Franzowsojo zosachu, dha ßo Pruszy bórsy wróczichu.

Sakska. Jeho kralowska wyšokosć krónpryns Albert je jako roskasowaŕ 12. (sakskeho) armeekorpsa pšes muras wot 16. julija wosjewiš, so je wot tuteho dnja sakski armeekorps na wójnsku nohu postajeny a so ma šo teho dla sakske wójsko mobilisirowacz. Duz šu wschitzy reservistojo a druzy, kotrychz to nastupa, k šwojim wójnskim wotdzelenjam khwatali, tak so je nětko zyke sakske wójsko dospołnje hromadze a k wojowanju hotowe. — Konje, kotrez hischcze kavalleriji, artilleriji atd. pobrachowachu, šu tez hizom po zykym kraju swubjerane a s wjetscha hizom tam dowjedzene, hdzez šu trěbne. — Hewak je tez wosjewjene, so šo s krajow połnóznoněmskeho swjaska do druhich krajow pschedawacz njesmjedza: bróń, wójnska munizia, pólver, wokoj, schwabel, konje, šyno a škoma, kamjeńtne wuhlo atd. — Dale je wosjewjene, so šu wschitke mórske znamjenja na brjohach němskeho šywjerneho morja prjecz wsate. Duz nětko zane němske łódze wjaze do zusby njejesdza, dokelz šo boja, so by je franzowske wójnske łódze sajake, a wucahowarjo, kiz šu do Ameriki abo něhdze druhdze na łódzach wotjecz chcyli, nětko prjecz njemóza.

Potom je wosjewjene, so šo nětko sa listy, korrespondenzkarty a listy s pjenjesami (hacz do 100 tl.), kotrez šo na mobilnych wojakow sczeku, zadyn porto płaczicz njetrjeba. Na adreßy dyrbi pak škowo „Feldpostbrief" pschistajene bycz a dyrbi napißane bycz: armeekorps, divisia, regiment, bataillon, (abo druhe pomjenowanje) hdzez tón wojak steji, na kotrehoz je list pißany a ma šo jeho mjenu tez pschistajicz, hacz je jenoz wojak abo podofizier, serzant, feldwebel, leutnant atd. Rekommandirowe pošyłki (Sendungen), postvorschuß a postanweisungi šo wot polneho posta njewobstaraja a maja šo pjenjesy teho dla w listach škacz a šo sa tajke listy tez zadyn porto płaczicz njetrjeba, kaz to hizom horka naspomnichmy. Ale pakety maja šo s dotalnym postom na wojakow škacz a ma šo sa nje porto płaczicz. Hdyz pak šo wójsko na dalschi marsch poda, dha šo tez tajke pakety wjazy njewobstaraja.

Bjes tym so je sakske wójsko mobilne, budze w Draždzanach general s Hausen sastupny generálkommandant a general s Hake kommandant 1. infanteriebriegady No. 45., oberst s Kochtizky w Budyschinje kommandant 2. infanteriebrigady No. 46, oberst se Schmieden w Zwickawje kommandant 3. infanteriebrigady, a generalmajor s Wagner kommandant 4. infanteriebrigady w Lipsku. Poßleńschi tsio knjeza šu s nowa do škuzby stupili. Adjutant k. oberšta s Kochtizky budze knjes s Polenz, kiz běsche hacz dotal aßeßor na budyskim hamcze a je hizom poßlenju wójnu šobu czinik.

Prynz Jurij, kotryz běsche šo do Mnichowa (München) pobak, je šo wot tam saßo do Draždzan wrócził. — Po wschěch sakskich městach šo wulke sahorjenje pschecziwo Franzowsam pokasuje, dokelz ludzo měnja, so ma Napoleon swoje wotpohladanje niz jenoz pschecziwo Pruskej, ale tez pódla pschecziwo zyłej Němskej.

Sběrki sa towarstwa, kotrychz wotpohladanje je, ranjenych wojakow pěknje wothladacz, šu šo hizom sapoczake, a je w Draždzanach jedyn knjes k temu hnydom 1000 tl. darił.

Pschedšydstwo draždzanskeje ptaczeje łuki je wosjewiło, so wona lětsja wotdzerzana njebudze.

W Lipsku buchu nowiny „Sächsische Zeitung," kotrez Franzowsow khwalachu a pschecziwo Pruskej schczuwachu, pjecza sakasane.

Wschelake nowiny powjedaja, so je šo kral Jan pšes šwojeho ministra wójny s tym požadanjom na pruskeho krala wobrocził, so by tón tez sakskim wojakam w prěnim rynku pschecziwo Franzowsam wojowacz dał.

Jako bě do Draždzan powjesc pschischła, so je wójna pschipowjedzena, je kral pšes ministra s Nostitz-Wallwitz franzowskemu poßłanzej hnydom poß pschepodacz dał, a je tutón 19. julija wjeczor s Draždzan wujeł.

Pschekupzy w Lipsku šu na sakskeho a tez na pruskeho krala pißmo poßłali, w kotrymz praja, so chzedza rad wschě woporv pschinjesc, kotrez šebi wójna pschecziwo Franzowsam žada. — Teho runja šu lipszy studentojo tajku adreßu na wobeju kralow wobsanknyli.

Prußy. Kral je šo, kaz hizom tydzenja pißachmy do Barlina wrócził. Jako šo s dwórnischcza na kralowski hród wjesesche, bu jemu wot luda, s kotrymz běchu wschě haßy połne, škawa wołana, dokelz šo hordym a njeczeßnym zadanjam franzowskeho khězora podczińnył njeje. Lud potom tez hischcze pšched hród czehnjesche a kralej pšes škawu wołanje swoje spodobanje nad jeho dotalnym sadzerzenjom pokasowasche. Kral šo sa tajke wopokasma někotry krócz dzakowasche.

Se wschěch městow pruskeho kraja kralej pißma sczeku, s tym wuprajenjom, so chzedza s nim krej a samozenje na wójnu pschecziwo Franzowsam nakoziczi. To samo stawa šo tez s pruskich nowych krajow, jako s Hannoverskeje, hdzez šo hacz dotal sdasche, so šu jara njespokojni s tym, so je Hannoverska k Pruskej pschischła.

Prjódkstejazeje wójny dla je kral sapoßłanzow połnóznoněmskeho parlamenta do Barlina powołał a parlament šam 19. julija w kralowskim hrodze wotewrił. W šwojej cyczi rjekny wón bjes druhim, so je lubeho měra dla hohenzollernskemu prynzej Leopoldej k wotrjeknjenju wot schpanskeho thróna radził, ale so do poßleńscheho zadanja franzowskeho khězora njeje swolicz móhł, dokelz je tajke požadanje jeho czesc a czesc zyłeho němskeho luda šylnje raniło. S Napoleonowych požadanjow je sjawnje widzecz, so chze wón wójnu pschecziwo Němzam wjesc a duz šu sapoßłanzy němskeho parlamenta do Barlina powołani, so bychu jako sastupjerjo němskeho luda šwěd-

czenje wo tym dali, schto je měnjenje němskeho luda napscheczo njehornym požadanjam franzowskeho khěžora. To pak nětko, hdyž je so němski lud w nowischim czasu sjenocził, jane hinasche bycz njemože, hacz to, so ma so franzowski gwakt s gwaktom wotpokasacz.

Kralowa rycz bu wjelekrócz se skawuwokanjom pschetorhnjena a po jeju skónczenju wón pod skawuwokanjom saposkanzow salu wopuschczi.

W prěnim poswedżenju parlamenta, kotrez so popołdnju w 2 hodzinomaj sapocza, běchu wschitzy ministrjo pschitomni a njetrajesche dołho, dha hrabja Bismark wustupi, prajizy, so je wón runje pismo wot franzowskeho khěžora dostał, w kotrymz je wójna pruskemu kralej pschipowjedżena. W poswedżenjach, kotrez so potom mějachu, bu adresa na krala wuradżena a so k temu pschiswoli, so by so 120 millionow toleř na prjódkstejazu wójnu požczilo.

Wschelazy ludzo myslachu (a bjes nimi je tez wěscze franzowski khěžor był), so połodnischi Němzy — a to wosebje Bajerska a Württembergska — pschi prěnjej lěpschej wójnje tu składnosez wuzija, so bychu swajsk rostorhnyli, kotryž jich k Pruskej wjasa. Psches to by Napoleon wulki dobytk měł, pschetoż na tajke waschnje by jemu schěroki pucz do Němzow wotewrjeny był. Ale wón je so w swojich myslach jara molił; pschetoż Němzy w Bajerskej a Württembergskej su so sa to wuprajili, so s połnóznoněmskim wójskom hromadze na Franzowsow poczahnu, a jich knjezerstwa su pruskemu kralej k nawjedżenju dali, so budża twjerdże k njemu dżerżecz. Bajerski sejm je teho dla hižom wójnsku požczonku wot 18 millionow schěssnakow pschiswolił a wot württembergskeho so to tez w tychle dnjach stanje, Badenska pak hižom dawno swěru s Pruskej dżerży a mała Hessensko-Darmstadtska tez hinak czinicz njemože. Połodnische němske kraje su po tajkim Bajerska, Württembergska, Badenska a Hessendarmstadtska.

Jako bě pruski kral wěstosez dostał, so chzedża tute kraje tón wójnski swjask, kotryž su w lecze 1866 s nim sczinicz dyrbjeli, swěru dżerżecz, dha je wón pruskeho krónprynza sa wyscheho kommandanta połodnischeho němskeho wójska pomjenował a je so tutón pjecza hižom do Mnichowa (München) podał. Sa wyscheho kommandanta połnóznoněmskeho wójska je prynz Bjedrich Korla postajeny.

Schtoż nětko połnóznóněmske wójsko nastupa, dha je wone wot wjerawscheho dnja hižom tak daloko w porjadku, so może wschudżom njepschecżelej napschecziwo stupicz. Teho dla so tez na żelesnizach wot sandżeneho schtwórtka żane twory wjazy wosyez njemoża a schtoż parschomy nastupa, dha te tez najskerje wot dżensnischeho dnja (sobotu) so njebudża hacz na dalsche po żelesnizy wjesez móz, dokelž budża wschitke żelesniske wosy na khwilu sa wójsko trěbne. Po někotrych dnjach budże pak w tajkim nastupanju lohko dosez saso lěpje a budża ludzo saso po żelesnizy jěsdżicz móz.

Hdyž je zyłe połnóznoněmske wójsko pod brónju, dha je to něhdże 1 million 200,000 muži, wot kotrychž może so pak jenoż 700,000 muži na njepscheczela poskacz, dokelž maja czi druzy wschelake twjerdżisny a żelesnizy wobsadżene dżerżecz. K tutemu połnoznoněmskemu wójsku pschindże hischcze s najmjeńscha 200,000 muži połodnischoněmskeho wójska, tak so by němske wójsko něhdże 400,000 sylnische było, dyžli franzowske, pschetoż tuto je jenoż 520,000 muži sylne.

Dotalny kommandeur 40. infanteriebrigady, knjes s Beeren, je sa kommandanta twjerdżisny Königsteina pomjenowany.

W prěnischich dnjach tuteho tydżenja so wjele wo tym bledżesche, so su Franzowsojo hižom mjesu pschekroczili a Badensku wobsadżili a drusy chzychu saso druhe powjesczo wjedżecz, — ale wschitko bě sekżane. Wutoru wjeczor skónczenje tez někotre nowiny powjesez pschinjesechu, so je so strony Franzowsow wójnske skutkowanje sapoczało, ale nasajtra rano shonichmy, so to dale niczo było njeje, hacz so su nekotsi franzowszy wojazy njedaloko pruskeho města Saarbrückena blisko wsy Solsterhöhe prusku mjesu pschekroczili, tamnischu zkonsku khěžu pschepytali a dweju gränzjägerow sajeli a so saso do Franzowskeje wrócili.

Schtoż Dansku nastupa, dha chze wona neutralna wostacz, to rěka, wona nochze ani Němzam ani Franzowsam pomhacz. Tak chze so tez Awstria sadżerżecz: pschetoż jako wóndanjo khěžor s ministrami wuradżowasche, schto by so w nětczischim czasu czinicz měło, su wobsanknjene, so ma so awstriske khěžorstwo s měrom dżerżecz: pschetoż hewak mohli Rusojo do kraja pschincz. Najwosebnischa wina pak, czeho dla so Awstria na wójnje wobdżělicz njemóże, je ta, so jej nichtón ani schěssnaka njepożczi — a bjes pjenjes so żana wójna wjesez njehodzi.

Hdyž Awstria s měrom wostanje, dha tez ruskemu khěžorej trjeba njebudże, so do wójny měschecz, a Italska chze, kaž je skyschecz, teho runja neutralna wostacz. Schpanisska pak s zyła wo żanej wojnje niczo wjedżecz nochze a Jendżelczenjo, hacz runje su njespokojni s tym so je khěžor wójnu sapoczał, tola tez zyle neutralni wostanu a jendżelske ministerstwo je to hižom wosjewiło; Turku a Schwedu pak ta wěz niczo njenastupa.

Duz wostanu skónczenje jenoż Němzy a Franzowsojo, kiž budża napscheczizwo sebi wojowacz. To staj dwaj wulkej ludaj a mataj woboj khwalbu wosebneje wónjskeje kmanosczo. Tak derje Němzy kaž tez Franzosojo su hižom wjele wulkich wójnow wjedli a wjele dobyczow sczinili, tak so je czezko prajicz, na kotru stronu prěnje dobycze

panje. Jenož to mohło ßo ßnadź ſ někakej wěſtoſczu prajicź, ſo tuta wójna uajſkerje tak rucźe ſkónczena njebudźe, kaž wójna lěta 1866.

Schtož pak nětko powjeſcźe naſtupa, kotrež budźa Serbſke Nowiny pſchinoſchecź, dha drje my pißacź njeßmjemy, hdźe němſke wójſka ſteja, kak ßo pſchihotuja abo hdźe cźahnn, pſchetož ſ teho mohł ßebi njepſchecźel wužitk wſacź; ale powjeſcźe wo bitwach a druhich wažnych wójnſkich podawkach ßměmy kóždy cźaß woſjewjecź, tak ſo kóždy ſe Serbſkich Nowinow ſhoni, ſchto je ßo něhdźe něſchto wažne ſtało. — A jeli by ßnadź žana bitwa w prěnich dnjach žaneho tydźenja była, dha damy to extra wotcźiſchcźecź a tutón extracźiſchcź tym, kiž Serb. Nowiny na póſcźe bjeru, tež po póſcźe póſcźelemy, drnſy wotebjerarjo pak njech ßo ſ najmjeńſcha kóždu ßrjedu we wudawarni Serb. Nowinow ſa tym wopraſcheja.

Spěwy.

Schtóž we wutrobje je,
To pſches ert tež dźe.

(Hłóß: Ja ßo na ßabath hotuju.)

Pſches ſrudobu do wjeßela,
To je tón pucź tam do njebja,
Pſches kſchiž a horjo na ßwěcźi
Dźe naſch pucź k wěcźnej ſbóžnoſcźi
A napoßledk pſches ßmjercź a row
Do Božich kraßnych njebjeßow.

To je tón pucź, kiž na ſemi
Cźi ſtari wotzojo ßu ſchli,
To je tón pucź, na kotrymž jow
Je tež naſch luby Sbóžnik ſchoł,
To je tón pucź, kiž nětk ſchcźe tu
Cźi wěrni kſcheſcźijenjo du.

A tutón pucź tež woſtanje
Tón jeniczki, kiž k njebju dźe;
Haj, luba duſcha, wopomń ßej,
So pódla žadyn druhi njej',
Hacź jeno tón pucź ſchěroki,
Kiž ma ßwój wukhod we heli.

Duž, ſprawna duſcha pobožna,
Pſches ſrudobu do wjeßela,
Pſches krótke cźaßne cźerpjenje
Do wěcźnej' kraßnej' wěcźnoſcźe
Dźi ſtroſchtnje ßwój pucź ſcźerpliwa,
Wſchak dźe do wěcźnoh' wjeßela.

Haj, ſprawna duſcha, poßylń ßo,
Tam njeje wjazy daloko;
Wſchak widźiſch hužom naſdala
Tón wěcźny dom, te njebjeßa,
Hdźež ſa to krótke cźerpjenje
Tam ſmějeſch wěcźne wjeßele.

Schtóž pak ßej tudy wuſwoli
Tón ſlóſchtniwy pucź ſchěroki:
Po krótkim cźaßnym wjeßelu
Tam ſměje wěcźnu ſrudobu,
Haj ſtyſk a horjo ſawěſcźe
Tam junu do wſchej' wěcźnoſcźe.

Haj, jeho cźaß tu wuběhnje
Pſches cźělne hrěſchne wjeßele,
A hdyž ta ßmjercź ßo pſchibliža,
Wón nima žanoh' Sbóžnika,
Wón widźi jeno pſched ßobu
To ſatamanſtwo — ßwoju ſdu.

O běda! tehdy ſpocźina
Sso ßmjertny ſtyſk a ſrudoba;
Wón widźi jeno pſched ßobu
Tón ſymny row ſe ſtrachotu,
Pſches kotryž wón ſe ſtyſkom dźe
Pſched Boži ßud — tam do hele.

Duž ty, o Wótzje na njebju,
Ssmil ßo na kóždym hrěſchniku,
Daj, ſo ßo ſ cźaßom dohlada,
So tón pucź njeńdźe do njebja,
So cźini wěrnu pokutu,
Prjed' hacź je ßmjercź na jaſyku.

Haj, ty naſch luby Sbóžniko,
Ach ſwarnuj twoje ſtadleſchko,
So njeby wot njoh' žadyn ſtaw
Na ſchěroki pucź ſaběžał,
Hlaj, prjedy hacź ßo dohlada,
Na ſchěrokim ßo namaka.

O ßwjaty Ducho njebjeſki,
Wjedź naß wſchěch tón pucź k ſbóžnoſcźi
Pſches ſrudobu do wjeßela,
Pſches Golgatha do Ziona,
Hdźež ſa to krótke cźerpjenje
Ta duſcha wěcźnje ſbóžna je.

Pětr Młónk.

Ze Serbow.

S Budyſchina. Sańdźenu njedźelu bu tudomna rjemjeßna wuſtajeńza wotewrjena. Wona je na kamjeńtnej haßy w turnſkej hali a pódlanſkej ſahrodźe. Pſchi jeje ſkónczenju (7. auguſta) budźe ßo wjele rjanych wězow wuloßowacź a ßu loßy po 10 nßl. we wudawarni Serb. Nowinow kóždy cźaß doſtacź. — Schtóž chze ßebi wuſtajeńzu wobhladacź, ma pſchi ſaſtupjenju 2½ nſl., dźěcźi pak 15 np. ſapłacźicź.

S Budyſchina. Pódla lawſkeho tórma ßu nětko jara rjane nowe cźaßnikarſke khlamy, pſchetož k. cźaßnikař Schneider, kiž hacź dotal w Libuſchez domje na bohatej haßy ßwoje cźaßnikarſtwo mějeſche, je ßo tam pſche,) ßydlił. Pola njeho je wulki wubjerk cźaßnikow (ſegerjow . na pſchedań a ßo tam tež cźaßniki tunjo a derje porjedźeja1

S Parzowa. Tudy 11. julija wjecźor w 1 hodźinach pola kublerja Kulki woheń wudyri, kotrež Kulkez

a 10 druhich dworow twarjenja, kaž też farske hródże do procha a popjeła pschewobroczi. Pschi tym żo 9 howjadow, 3 cżelata, 2 żwinjeczi, 7 proßatow a tójschto huß spalichu.

S Korsymja. Wotroczk Jan Gruhl ſ naſcheje wßy je żebi najſkerje ſ hańby a ſtracha jeneho paduchſtwa dla żam żiwjenje wſak.

S Rakez. Tudy je nalutowarnja (Sparkaſſe) ſakożena a dawa wona 4 prozenty ſa pjenjeſy, kotrež żo jej dowěrja. Knjes gmejnſki prjódkſtejer Schczępank je kaßiraŕ a wón kóżdu żrjedu popołdnju wot 2 do 4 hodżinow pjenjeſy ſa nalutowarnju horjebjerje.

§*. S Łuha. Póndżelu popołdnju dżeń 18. julija ſta żo tudy ſcżěhowaze njeſboże. Marka, jeniczke dżěczo tudomneho khalamrja Jakuba Schmidła, ſchtyri a poł lěta ſtara, hrajkaſche na pomjenowanym dnju w ſahrodże pola jeneho kolika, ſa kotryż żo ſchtryk k ſchatßuſchenju pſchiwjaſuje. Sa ſpomnjeny kolik běſche cżenki ſchtryczk ſwoběmaj kónzomaj horkach pſchiwjaſany; pódla ſtejeſche kóſlik, na kotryż běſche najſkerje ſpomnjena holczka ſaléſka, żo někak pſchehladaka, ſ hłojczku do teho ſchtryka pſchiſchła, ſ kóſlika żo wobßunyła a tak pſches ſadajenje k wulkej ſrudobje żwojich ſtarſchich żwoje mkode żiwenje pſchißadżicz dyrbjała.

S Budyſchina. Njedawno je naß ruſki hrabja Pětr Arkadijewicż Goleniſchczew-Kutuſow wopytał, ſo by żerbſku cyczż a narodnoſcz nawjedżił. Wón je ſ bliſkeho pſchecżelſtwa żławneho generala Kutuſowa, kiż w lěcże 1812—13 ruſke wójſko pſchecżiwo Napoleonej I. kommandirowaſche. Dale běſche tu ſańdżeny tydżeń Polak knjes profeßor Bronißław Grabowſki ſ Warſchawy, ſo by żerbſki lud a jeho rycz bliże ſeſnał.

S Hodżija. Ssrjedu pſched tydżenjom, dżeń 13. julija, żwjecżeſche tudy biſkopſke Guſtav-Adolfſke ſjenocżeńſtwo żwój lětny żwjedżeń ſe żerbſkim a němſkim kemſchenjom. S wulkej pilnoſczu a horliwoſczu běchu żo teho dla hižom wjazy dnjow do prjedy wſchelake pſchihoty k pſchekraßnjenju tajkeho ważneho żwjedżenja cżiniłe. Tak bu pſchede wſchěm luby Boži dom ſ wěnzami, pletwami, roſtlinami a ſchtomikami hacż na najrjeńſcho wudebjeny a pucż wot fary hacż k zyrkwi ſ tſjomi cżeſtnymi wrotami wupyſcheny. Prěnje cżeſtne wrota běchu wot klamarja Rencża, druhe wot klamarja Seligarja, tſecże wot zyrkwineho prjódkſtejerſtwa natwarjene. Też widżachmy nětkotre domy ſwěnzowane, a ſ zyrkwineje wěże żo khorhowje ſmahowachu. Runjeż żwjedżeńſki dżeń żaneho rjaneho wjedra njemějachmy, dyrbimy tola wuſnacż, ſo bě żwjedżeń żamón jara kraßny, wutrobu poſběhowazy a wobdżělenje pſchecżiwo wſchemu doczakanju bohate. Popołdnju w dwěmaj hodżinomaj żo żwjatocznoſcz ſapocża. Harmoniſke ſynki ſwonow ſaklinczachu a pyſchny, ſ khorhowjemi wudebjeny cżah doróſcżeneje mkodżiny, zyrkwinych prjódkſtejerjow, mnohich wucżerjaw a 17 duchownych ſ bliſka a daloka żo ſ fary do Knjeſoweje żwjatnizy na pucż naſtaji. Mkodżina, kiż bě w ſchěſcz wotdżělenjach pſchicżahnyła, běſche rjenje ſwěnzowana, a je żebi k temu cżěſchczańſka mkodżina żama rjanu khorhoj kupiła. Chor poſawniſtow, kotſiż hłóß khjerluſcha „Jedyn twjerdy hród je naſch Bóh żam!“ dujachu, dżěchu prjedy cżaha, a ſa nim żlědowachu wulke cżrjódy kemſchazeho luda.

(Pſchichodnje ſkónczenje.)

Přilopk.

* W Mexikanſkej mějachu 11. meje wulke ſemjerżenje. Někotre měſta buchu jara wabſchkodżene a w tſjoch wßach nimale wſchitke twarjenja ſpowalane. Też je wjele ludźi wo żiwjenje pſchiſchło.

* Njedaloko Reichenbacha w Odenwaldże bu wóndanjo jedyn 14lětny hólczez wot jeneho wulkeho hodlerja nadpanjeny a na ſemju cżißnjeny. Wón poczja khětſje ruczże ſe wſchej mozu wołacz a wobaraſche żo bjes tym ſchtoż mózeſche. Na jeho wołanje jena żona pſchiběża a teho rubjeżneho ptaka ſ motyku wuhna. Wón pak jara pomału prjecz leczeſche, jako bě prjedy ſ pyſkom a paſorami teho hólza khětro na khowje a bróſcże ranił.

Nowſche.

Barlinſke nowiny „Börſenzeitung“ pißaja: Franzowſojo ſměja tſi armeje, a tak też Němzy. Ta němſka armeja, kotraż jako wyſcheho nawjedowarja pruſkeho prynza Korlu Bjedricha doſtanje a mjeno „centralna armeja“ powjedże, budże wobſtacz ſ gardekorpſa a 2., 3. 4. armeekorpſa (pomorſkeho, brandenburgſkeho a pruſkoſakſkeho) kaž też ſ kralowſkeho ſakſkeho (12.) armeekorpſa.

Franzowſki poßłanz Benedetti a jeho ludżo żu 19. julija Barlin wopuſchczili a żo do Pariſa podali.

* Po nowſchich poſtajenjach ſměje ſo ſ naſchimi bliżſchimi żeleſnizami na khwilu tak: Na ſakſko-ſchleſynſkej żeleſnizy bjes Draždżanami a Shorjelzom żo hacż na dalſche żane twory wjazy njewoża, dżenża 23. a jutſje 24. julija móża żo parſchony na czahach wjeſcz, kotrež ſ Draždżan rano w 6 hodżinach a popołdnju w 5 hodż a ſe Shorjelza rano 5 h. 35 m. a 7 h. 5 m. wjeczor wotjědża, tak mjenowany czah 29 pak na wſchěch ſtazijach pucżowarjow horjebjerje. Wot póndżele 25. julija pak żo na wſchěch żeleſnizach ani twory ani parſchony njewoża, khiba żnadż ſ Draždżan do Bodenbacha a ſ Lubija do Liberza (Reichenberga)

* Redaktor lipſczanſkich nowinow „Sächſiſche Zeitung“ je żadżeny, dokelż je na Pruſkich ſchczuwał.

Kak Hans Depla a Mots Tunka rozom wótřitaj a ludźi pódla škrějetaj.

* * *

Hanß Depla. Dobra wěz chze khwilu měcz!

Mots Tunka. Haj, to ßebi cźi schtyrjo we Wulkich Schparach też myßlachu a duż woni na jenym mosćźiku pschezo schtyri lěta twarjachu.

H. D. Njeje dha ßo jim to wostudźiło?

M. T. Haj druhdy; ale dokelž měješche tón najtwjerdschu hłowu, kotrehoż ležomnosćz je na puczu k Rachlowej na prawizy, dha wschak ta wěz ſ khwilemi tczaza wosta — ale nětko ßu wschitzy hromadże wjeßeli, ſo je mósť hotowy.

H. D. Nó to je pěknje, ſo je jich ſtónczńnje radosćz ſjenoczíka.

H. D. Niczo hórſche, kaž cźlowjek, kiž ßo nad druhich ludźi njeſbożom wjeßeli a ma tola ßam poruka doſtź.

M. T. Haj tajkeho pimpußa ja też ſnaju.

H. D. Schto dha maſch jemu wumjetowacź?

M. T. Nó, pola njeho ßu huſto doſcź kranjene wězy wupytowali, a nětko, hdyž něſchto je, dha ßo żadławje wjeßeli, hdyž někoho wo wßy „pfänduja.

H. D. Ale wupfändowanje je drje druhdy hańba, kranjenje je pak ſtajnje hrěch.

M. T. Haj, tak ja też měnju.

M. T. Hdyž je cźlowjek pſchemudry, dha je druhdy poł njembdry.

H. D. Haj, to ludźo wóndanjo w Dołhej Horſchczi a wokolnosćzi też prajichu a pſchi tym na tamniſcheho hoſcźeńzarja prěnjeje klaßy żałoßnje ßwarjachu.

M. T. Ale cźoho dla dha to?

H. D. Nó, wón bě ßam drożdże dźěkał a dokelž je tunjo pſchedawaſche, dha je ludźo też bórſy pokupichu, ale, ale —.

M. T. Schto dha bě dale?

H. D. Nó, tykanzy běchu kaž woßuchi, a khejbětař bě ßebi pſchi roskußowanje cźeleßna tak napinał, ſo njedźelu, hdyž ſ móſchniczku wokoło khodźeſche, ßo ſe ßkowom dźakowacź njemożeſche, ale jenoż ſ hłowu kiwaſche.

M. T. Wbohi cźlowjek tón!

H. D. A wſchelake żony ßebi ſuby wukußake.

M. T. Aw jaw jaw tola!

Cyrkwinske powjesće.

Wěrowani:

Michałska cyrkej: Jan Julius Eberhardt, ſerjant kral. 5. brandenburgſkeho infanterieregimenta cźo. 48 w Küſtrinje, ſ Marju Eleonora Schwiebuſez ſe Żidowa. — Hermann Pawoł Wetzka, hkowny wucźeŕ pſchi Wimmerſkej wyſchej holcźej ſchuli w Drajdźanach, ſ Minnu Emiliju Auguſtu Fiedlerjez ſ Horneje Kiny.

Katholska cyrkej: Mikławſch Młynk (Müller) ſ Daliz ſ Hańju Madlenu Żurez w Sſkonej Borſchczi.

Křćeni:

Pětrowska cyrkej: Helena Hedwiga, Jana Lowki, pohoncźa, dź.

Michałska cyrkej: Marja, n. dź. ſ Bobolz.

Katholska cyrkej: Jan Pětr, Sebaſtiana Zofki, pohoncźa, ß.

Zemrjećí:

Dźeń 9. julija: Amalia Emma, Jana Bohumiła Kulki, khěžerja pod hrodom, dź., 3 m. — Ernſt Herman, Jana Auguſta Pilaka, wobydlerja, ß., 1 m. 17 d.

Ssrjedu 27. julija budza we Wulkich Sdzarach lětusche tsecze skótne wiki wotdzeržane.

Sa wuczahowarjow do Ameriki.

Dokelž je wójna wot Franzowskeje pscheczíwo Pruskej resp. pscheczíwo połnóznoněmskemu swjaskej pschipowjedzena, wotpoßłanje łódzow wjazy móžno njeje Mórske snamjenja ßu prjecz wsate a rěka Wesera je tak saraczena, so ßo po njej jěsdzicz njehodzi. Wschitke expedizije parnych a płachtowych łódzow ßu sastałe.

Ja proschu tych wuczahowarjow, kotsiž ßu ßo pschi mni k pschewjesenju pschipowjedzili, so bychu ßwój nadawk pola mje nasad wsali, jeli ßo jim njespodoba, lěpschi czaß wotczakacz. Sonadz wójna dołho njetraje a my budzemy po sbožomnym dobyczu dzěła potom saßo wjeßele dale wjescz móz.

W Budyschinje, 18. julija 1870.

M. A. Flanderka,
konceßionirowany agent.

Sswój najlěpje wuhotowany

magazin muskeje a hólczazeje drasty

porucza k dobroczíwemu wobkedzbowanju

P. Baruch na žitnych wikach.

Schlesynske woheńsawěsczaze towaŕstwo we Wrótßławju.

Rukowazy kapital wot 3 millionow toleŕ prusk. kouranta.

Tuto towaŕstwo sawěsczenja psche wóhnjowe schkodowanje w městach a na wßach na hibite wězy horjebjerje a to po wschomóžno tunich prämijach, hdzež ßo žaue dopłaczowanje njestanje. Pschi sawěsczenju na wjazore lěta ßo wulke dobytki skicza.

Prospekty a sawěsczenske formulary ßu pola podpißaneho agenta kóždy czaß darmo dostacz a budze wón kóždemu wscho wukasowacz, schtož je pschi sawěsczenju trjeba.

W Maleschezach 1870.

Jan Wehla, agent.

Hischcze žadyn ßrědk

njeje ßo psche khoroscze dychazych organow jako psche kaschel, psche wobczežnoscze brósta, schije a płuzow tak wulzyschnje jara hojazy wopokasał, kaž **běły bróstsyrop H. Leopolda & Co. we Wrotßławju.** Tón ßamy ma w bleschach po 6, 11 a 20 nßl. saßo na pschedań

A. Pannach w Budyschinje.

Jena žiwnoscz s 8 kórzami ležomnosczow je khoroscze dla na pschedań czo. 1 w Małym Wjelkowje.

Epileptiske widlischcza
(padazu khoroscz)

sahojilistnje specialny lěkaŕ sa epilesiju doktor O. Killisch w Barlinje, nětko: Louisenstraße 45. — Hižom psches sto sahojenych.

---

3 ßylne želesne njebosy sa plumpytwarjerjow ßu na pschedań. Hdze? to je shonicz we wudawarni Serbskich Nowinow.

Psches spodziwnu móz

je s najlěpschich selow pschihotowany a wot wjele lěkarskich autoritätow poruczeny

Dr. med. Hoffmanowy
běły selowy bróstsyrop

hižom wot dołheho czaßa bjes ludzimi snajomy a ma ßo teho dla pschi kaschelu, torhatym kaschelu, bolenju na broscze a w schiji na najlěpje poruczecz.

Wot tuteho seloweho syropa maja skład a pschedawaja jón w bleschach po 1 tl., 15 nßl. a 7½ nßl.

W **Budyschinje** knjes Rud. Hölzer a knjes Wilh. Jacob; w **Lubiju** knjes Reinhold Reiß; w **Schěrachowje** knjes Ferd. Pech; w **Rakezach** knjes G. H. Dobritz; w **Klukschu** knjes Ernst Postel; w **Nowosalzu** knjes Rich. Bamberg; w **Kamjeńzu** knjes Hermann Kästner a we **Wosporku** knjes J. G. Pötzschka.

Internazionalne, pod sakitanjom Jeje kralowskeje wyßokoscze **krónprynzeßyny Karole** stejaze **albertske towarstwo** s tutym wjeßnych wobydlerjow, kotsiž dźě tola tež tejko ßynow a snatych na wójnje maja, najnalěžnischo proßy, so bychu tutemu towarstwu po móžnosczi rucže

schaty,
płat we wjetschich a mjeńschich dźělbach,
łožowe płachty,

kaž tež **pjenjesy** k wothladanju ranjenych abo khorych wojakow dobrocźiwje daricź chzyli.

K horjebranju teho wscheho ßu rad hotowi:
měschczanski radźiczel **Franz** na bohatej haßy czo. 68; pschekupz **Braun** na bohatej haßy; pschekupz **Müller**, firma **J. A. Henoch** na hłownym torhoschczu a redaktor **Smoleŕ** we wudawarni Serb. Nowinow.

W Budyschinje 23. julija 1870.

Direktorium albertskeho towarstwa.

Wosjewjenje.

Sastupjeneho mobilisirowanja dla ßo hermank a skótne wiki, na 2. augusta we Lasu postajene, wotdźeržecź njebudźa.

Wjeßne grychty.

Drjewowa aukzia.

Póndźelu 25. julija t. l. budźe ßo w družkecźanskim a w pódlanskim huscźanskim ryczerkublerskim lěßu wot ßuschizow, wětroslemjeneho a wulěßowaneho drjewa

1 kloftr 6/4 łohcź. twjerdych schcźěpow,
1 „ „ „ mjehkich schcźěpow,
43½ „ „ „ mjehkich kuleczkow,
2 kopje 6/4 łohcź. twjerdych walczkow a
170¼ kopy „ „ mjehkich walczkow

we wotdźělenjach: družkecźanske keŕki, wowcźerski lěß, kocźiski haj, jěsor a skała pod wuměnjenjom naßadźenja sa hotowe pjenjesy na pscheßadźowanje pschedawacź.

Aukzia sapocźnje ßo dopołdnja w 9 hodźinach w družkecźanskich keŕkach pschi budyskej drósy blisko wßy Brěsynki.

Hrabinske Schall-Riaucourske hajniske sarjadnistwo w Huszy.
Hugo Opelt.

We wudawarni Serb. Nowinow je sa 15 np. ßlědowaza němska knižka dostacź:

Žane žołdkowe wobcźežnoscźe wjazy.

(Kein Magenübel mehr.)

W tutej knižzy to rosestaja:

Dr. med. Gnoyer w Hamburgu,
medicinalski radźiczel **Dr. Müller** w Barlinje,
Dr. Alfred Clemenz w Kölnje n. R.,
Dr. med. Carl Ferd. Petzold w Draždźanach,
C. A. Mahr, techniski chemikaŕ w Draždźanach,
Dr. phil. Heß, chemikaŕ w Barlinje a
Dr. Adolf Hecker, chemikaŕ w Draždźanach.

Materialtworowe a spirituosowe khlamy

Carl Noack

52. na žitnej haßy 52.
(njedaloko hłowneje straže — hauptwachi —)
porucźeja:

khofej derje a cźiscźeßłodźazy, punt po 66, 70, 72, 75, 80, 90, 100, 110 a 120 np.
pschi wotkupjenju 5 puntow tunischo;
zokor w kehelach punt po 47, 48, 49, 50 hacž 52 np.,
„ mlěty, punt po 36, 40, 44, 48, 50 np.,
rajß, punt po 16, 18, 24, 32, 36 a 40 np.,
hróch, jahły, ßocźki, buny, nudle, krupy,
w zyłym a po jenotliwym najtunischo;
java-zigarry, 100 schtuk po 18, 19, 20 a 21 nßl.,
pfalzske zigarry 100 schtuk po 14, 15 nßl.,
wschitke družiny ßłodkich **palenzow** a **liqueurow** po woßebje tunich płacźisnach.

We wudawarni Serb. Nowinow je sa 2½ nßl. dostacź:
Schkit Boži. Wójnske modlitwy.

Kedźbu!

Na wschelake napraschowanje s tutym najpodwolnischo k nawjedźenju dawam, so wudawaŕnja Serbskich Nowinow tež dale w dotalnym pschebytku pschi bohatych wrotach wostanje a so budźe tam tež knihaŕnja s nowa sałoženа.

J. E. Smoleŕ.

Nakładnik: J. E. Smoleŕ. Cišć L. A. Donnerhaka w Budyšinje.

Čisło 30. — 30. julija — 1870.

Serbske Nowiny.

Za nawěštki, kiž maja so w wudawarni Serb. Nowin. při bohatych wrotach wotedać, płaći so wot rynčka 1 nsl.

Zamolwity redaktor a wudawar
J. E. Smoleŕ.

Kóžde čisło płaći 6 np. Stwórtlětna předpłata pola wudawarja 66 pn. a na kral. saks. pósće 7½ nsl.

Wopschijecze: Najnowsche. — Swětne podawki. — Spěw. — Ze Serbow: S Kißlizy. S Budyschina. S Hodžija. Wójnske powjesce. — Pschilopk. — Modlitwa. — Zyrkwinske powjesce.

Płaćizna žitow a produktow w Budyšinje.

23. julija 1870.

Dowoz: 6847 kórcow.	Płaćizna w přerézku na wikach, wyšša.			nižša.			na bursy, najwyšša.			najniža.		
	tl.	nßl	np.	tl.	nßl	np.	tl.	nßl	np.	tl.	nßl	np.
Pschenza . .	6	15	—	6	5	—	6	20	—	6	5	—
Rožka . .	4	10	—	4	5	—	4	11	—	4	7	5
Jeczmjeń . .	3	5	—	3	—	—	3	5	—	3	—	—
Wowß . .	2	15	—	2	10	—	2	15	—	2	10	—
Hróch . .	—	—	—	—	—	—	4	20	—	—	—	—
Woka . .	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Raps . .	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Jahły . .	8	7	5	8	—	—	—	—	—	—	—	—
Hejduschka .	5	10	—	5	5	—	—	—	—	—	—	—
Kana butry .	—	19	—	—	18	—	—	—	—	—	—	—
Kopaßłomy .	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Zent. ßyna .	—	25	—	—	20	—	—	—	—	—	—	—
Lane ßymjo	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—

Pjenježna płaczisna.

W Lipsku, 28. julija. 1 Louisd'or 5 toler 17 nßl. 6½ np., 1 połnowažazy cžerwjeny złoty abo dukat 3 tl. 6 nßl. 5⅝ np.; winske bankowki 75⅝ (1 nßl. 1½ np.)

Cžahi sakskoschlesynskeje želesnizy ſ Budyschina.

Do Draždžan: Rano 7 hodžinow — minutow* dopołdnja 9 h. 5 m.; pschipołnju 1 h. — m.*; popołnju 4 h. 10 m.*; wječor 8 h. 20 m.*; w nozy 2 h. 40 m.** 4 h. — m.

Do Shorjelza: rano 7 h. 50 m.*; dopołnja 10 h. 50 m.*; popołnju 3 h. 20 m.†; wječor 6 h. 50 m.*; wječor 9 h. 35 m.; w nozy 12 h. 35 m.; 1 h. 45 m.**

*) Pschisankujenje wot a ſe Žitawy a Liberza (Reichenberga.)
†) Pschisankujenje do Žitawy.

Pschispomnjenje. Cžahaj se znamjeschkom ** bjes Draždžanami a Shorjelzom jenož w Budyschinje a Lubiju sastawataj. Wonaj mataj jenož wosy prěnjeje a druheje klaßy a ma ßo sa billet ¼ wjazy płacžicz; dženske billety pschi nimaj njepłacza.

Spiritus płaczesche wczera w Barlinju.

16 tl. 20 nßl. a 17 tl. — nßl.
pschenza 61—72 tl., rožka 40—45 tl.,
(to je: sa 25 pruskich kórzow.)
rěpikowy wolij (njeczischczeny) 14 tl. 10 nßl.
(Czischczeny, kaž ßo w Budyschinje pschedawa stajnje něhdže 1⅛ tl. drohschi.)

Najnowsche.

Barlina, 28. julija. Wczera je na thüringskej želesnizy pola Sangerhausena jedy czah ſ füsilierbataillonom 26. infanterieregimenta ſ kolije wuskocził. Psches to bu 7 muži morjenych a 40 ranjenych.

Barlin, 28. julija. Kontrakt, kotryž je franzowski khežor ſ pruskim kralom sczinicz chzył, je franzowski poßłanz Benedetti napißał. — (Napoleon to prěje.)

Paris, 27. julija. Tudomne nowiny pißaja, so franzowske wójsko bamžowy kraj wopuschczi a so wojazy italskeho krala Rom wobßadža.

Draždžany, 29. julija. Prynz Jurij je ßo wczera na pucz podał, so by kommando ßwojeje divisije nastupił.

Barlin, 29. julija. Jako běchu wczera wotdželenja pruskeho wójska franzowske mjesy pola Saarbrückena pschescheli, trjechichu wschudže na njepschecželow. Hacž runje ßo ßylnje tšelesche, njemějachmy žane schkodowanje.

Popołdnju njepschecžel psches mjesy ſ artilleriju pschicžeže a tšelesche ſ granatami, kotrež pak naschim wojakam njeschkodzichu.

Pola Forbacha njepschecžel wotdželenje infanterieregimenta No. 69 nadpadže, bu pak wotraženy a wostaji 1 wyschka a 8 muži leżo.

Sakska. Sakski ßejm ßo prjódkstejazeje wójny dla shromadźicź njetrjeba, so by ßnadź pjenjesy sa wójnu pschiswolił, dokelž je tejko pjenjes w krotkej pokładnizy, hacź je nusne.

S Bremena a Hamburga nětko žane łódże do Ameriki njejěsdźa. Duž maja ßo listy do Ameriki psches Belgisku a Jendźelsku ßłacź. Jenolutny list płaczi 4 nßl.

Mandźelske žony a dźěczi wot reserwistow a wobornikow (landwehristow), k wójsku powołanych, maja, jeli ßu teho potrjebne, pjenjeżnu podpjeru dostacź a to žona na měßaz 1 tl. 15 nßl. a kóžde dźěczo 15 nßl. W nasymskich a symskich měßazach dostanje kóžda tajka žona 2 tl. — Kotrež žony wo spomnjenu podpjeru rodźa, maja to gmejnskemu prjódkstejerjej k nawjedźenju dacź, kiž potom wscho dalsche wobstara.

Schtož wójnsku duchownu ßkužbu nastupa, dha je sa to tež postarane; pschetož sa evangelskich wojakow ßu schtyrjo divisionszy prědarjo a sa katholskich dwaj polnaj kapłanaj postajeni.

Ministerstwo kultußa a sjawneho wuczeństwa je pschikasało, so ma ßo ßrjedu 3. augusta dopołdnja nětczischich straschnych wobstejenjow dla we wschěch sakskich evangelskich zyrkwjach wurjadna Boża ßkužba wotdźerżecź.

Draždźanske hłowne gustav-adolfske towarstwo je wosjewiło, so ßo lětuscha hłowna shromadźizna 2. a. 3. augusta w Połcźnizy wotdźerżecź njemoże, ale so ßo hacź na dalsche wotstorczi.

Kral Jan je 1500 tl. sa pomozy potrjebne ßwójby reserwistow a wobornikow, k wójsku powołanych, darił, teho runja tež 1500 tl. internazionalnemu towarstwu.

Sakska 78. lottoria budże ßo, jeli njepschewinite sadźěwki njesastupja, dale hracź a směje ßo cźehnjenje 3. klaßy 8. 9. augusta t. l.

Nimale we wschitkich sakskich městach ßu ßo towarstwa k wothładanju ranjenych a khorych wojakow sałoźike a w tych městach, kiž pschi żelesnizach leża, ßu sjenocźenstwa, kotrež wojakow, kotsiž ßo nimo wjesu, s picźom a jědźu wokschewjeja.

Wschelake nowiny powjedaja, so je k. biskop Forwerk w Romje pschecźiwo njewolnosczi bamża hłosował. Tak ßu tež nimale wschitzy němszy a awstriszy biskopojo — něhdże 115 jich běsche — cźinili a ßo potom s Roma na dompucź podali.

Prußy. W Pruskej bu sandźenu ßrjedu nětczischeje wójny dla wulki modlerski a pokutny dźeń se sjawnej Božej ßkužbu wotdźerżany.

W Barlinje je ßo k lěpschemu khorych a ranjenych wojakow hižom psches 200,000 tl. nawdało, wschelazy bohaczi pschekupzy ßu po 10,000 tl. darili. Hewak ßo, kaž w Sakskej, tak tež po wschej Pruskej wojazy, kiž na njepschecźela cźahnu na żelesnizach a na dróhach s jědźu a picźom wokschewjeja a to niz jenoż wo dnjo, ale tež w nozy.

Se wschelakich amerikanskich městow, hdźež Němzy bydla, ßu cźi nětczischeje wójnu dla hižom někotre sta tawsynt toleŕ do Barlina pošłali. — Tak derje w Pruskej, kaž tež w Sakskej ßu wschelazy ludźo tym wojakom, kiž ßnadź we wójnje jenu kanonu abo khorhoj dobudu abo ßo na hinasche waschnje wusnamjenja, wulke pjenjeżne cźeßne myta wustajili.

Kral je rjod żelesneho kschiża, kotryž bu prjedawschej wójnje pschecźiwo Napoleonej I. sałożeny, saßo ponowił a do skutka stajił.

S Awstrije. S tuteho kraja w tu khwilu w nastupanju wójny dale niczo ßłyschecź njeje, hacź so chże khěžor neutralny wostacź, to rěka, so wón ani Němzam ani Franzowsam pomhacź nochze. Tola sda ßo po powjesczach wschelakich nowinow, so ßu tam w nowschim cźaßu sapocźeli nětkotre wotdźělenja wójska do lěpscheho porjadka stajicź.

Jendźelska. Psched nětkotrymi dnjami pschinjeßechu wulke jendźelske nowiny „Times“ tu powjesć, so je nětczischi franzowske khěžor pruskemu kralej dźiwne wosjewjenje cźinił, mjenujzy, so chze sjenocźenje pokodnischich Němzow (Bajerskeje, Badenskeje, Heßendarmstadtskeje a Württembergskeje) s połnóznoněmskim swjatkom dowolicź, jeli ßmě wón Luxemburg a Belgisku s Franzowskej sjenocźecźicź; ale so je pruski kral tuto poskicźenje wotpokasał, hacź runje by na tajke waschnje s knjesom nade wschitkim Němzami bycź móhł. S woprědka nichtón tajkej powjesczi wěricź nochzyschе, ale nětko ßu barlinske nowiny praja, so je ßo to wo prawdźe wot franzowskeho khěžora stało a so je wón 1866 pruskemu kralej tež pschecźiwo awstriskemu khěžorej pomhacź chzył, hdy by tón pschiswolił, so by ßebi Luxenburg a kruch němskeho kraja na lěwym boku Rheina wsacź ßměł.

Duž nětko jendźelske nowiny na Napoleona jara ßwarja, pschetoj Jendźelczanow twjerde požadanje je, so by Belgiska dale ßamostatna wostała. Woni bychu teho dla sj Napoleonom, hdy by tón Belgisku wsacź chzył, najskerje wójnu sapocźeli.

Italia. S Roma pišaja, so je bamž po wot hłosowanju wjetschiny tam shromadźenych biskopow ßwoju njemolnosć proklamirował.

Schtož italske kralestwo nastupa, dha je wone drje wosjewiło, so neutralne wostanje, ale italski kral da tola ßwoje wójsko na wójnsku nohu stajicź. Czeho dla? to njeje sjawne; někotsi pak měnja, so chze wón Rom wobßadźicź, jeli so by ßo Napoleonej jeho wěz njeradźiła.

Spěwy.

Wěſchczenje pod lipu

abo

woßudapokne žně.

Nan:

Kak kraßnje ſaßy wonja
Na lipje kčeniczko!
Schto, ßyno, ßedkaſch konja,
Mjecz paßach na bjedro?
Hdże chzeſch, hdyž lipa woka:
„Sa dżewjecz dnjow ßu žně."
Nam koßu klepaj ſ nowa,
Kłóß każe ßyczenje!

Ssyn:

Ach, nano, daj mi czahnycz
Do pola druheho,
Na wójnu dyrbju ſtanycz,
Kraj wótzny bróni ßo;
Mi žnjeńſki druhi kiwa
Wěnz wjele ßwjeczíſchi;
Pſchi brjohach rheinſkoh' ſliwa
Běd howri ryczerſki.

Nan:

O ßyno, ſ mozu lawa
Dha ſtej ſa wótzny kraj,
Sa jeho czeſcz a prawa
Ty puta rosrubaj;
Haj, hroža-li tez czerczi,
Ty ßo jich njeſtrachuj,
Ty wutrobity ßmjerczi
Do wocżow pohladuj!

Macz, bratſja a ßotry:

Se ßylſu wokoſchany
Czehń { ßyno / bratſje } k twojim žnjam,
Czehń, ſchkitez poruczany
Tym ßwjatym jandżelam. —
Hdżez tez cże ſemja noßy,
Sa tebje wutroba
Tu wo dnjo, w nozy proßy,
Naſch duch cże wobdawa.

Dżěd:

Tez ja běch wojak něhdy
Lipſk naſche ſnaje žně,
Jow mojich raſow ßlědy
Ssu czeßne ßwědczenje —
Schtoż czinicz maſch, to dżěkaj,
Wjedż dobre ryczerſtwo.

Wowka:

Twój wótzjenaſch ßej ſpěwaj
A poruczy Bohu ßo!

Njewjeſta:

Kaž dokho žórka ſmeje
Tam Rhein a žołmow rój,
A naſch kraj žnje a ßyje:
Ssym twoja a ty moj;
A njewidżu cje ſaßy,
Maſch ßmjercz ty ßudżenu —
Tam horka budu kwaßy,
Mój wěnz tam pſchinjeßu.

Ssyn:

Do bitwy truba trubi,
Wuſk tſětkow hižo rži,
Dha boßmje, boßmje kubi
Tu moji wutrobni;
My widżimy ßo ſaßy,
To kóżda duſcha wěr,
A rjeńſche žně a czaßy
Ssyczi budże ſkoty měr.

Wjeßni wobydlerjo pod lipu;

My dowěrjamy hkoßu
Sso krucze twojemu,
Smjercz mahaj ſ krawej koßu,
Bóh ſteji ſa prawdu,
Běh móz a hnadu dawa,
Tak wyſkacz budżemy:
„Viktoria a ßławu,"
„Měr ſkoty žnjeki ßmy!"

17/7 70. H. S.

Ze Serbow.

S Budyſchina. Sserbſzy wojazy ſ pruſkeje horneje a brje tez ſ delneje Luſižy, kotſiž k linieninfanteriji ßkuſcheja, ſtejachu hacz dotal ſ wjetſcha w Póſnanju (Poſen.) Jako czi ſandżenu ßrjedu wjeczor ſpěwajo na budyſke dwórniſchczo pſchijědżechu, woni tez wutrobitoſcze pokni wyſkachu:

Sserbjo Sserbjo woſtanu,
Sserbjo dobudu!

Bóh daj, ſo bychu wſchitzy žiwi woſtali a ßo jako ßławni dobyczerjo domoj wróczili.

Pſchi jenym bataillonje ſpomnjeneho wójſka bě wjele Sserbow, tón druhi bataillon běſche pak nimale zyle ßerbſki.

S Dołheje Borſchcze. W tym pſcheßwědczenju, ſo mohli ßnano Wy, czeſczeny knjes redakkoro, ßlědowaze powjeſcze w Serbskich Nowinach nakožicz, wosjewjam, — tak wjele hacz je mi ſnate — ſo ßu w Kſchiſchowje, Wulkim Radſchowje a Dołhej Borſchczi reſerviſtojo, krajni woborniży a mkódſchi mužojo, pod bróń powołani, po ßwojej próſtwje a po ßamßnym nuczenju pſched dżělenjom wot tych ßwojich w ßrěnich dnjach ſandżeneho tydżenja w Božich domach Boże wotkaſanje wuživali. Někotſi, kotſiž mějachu ſa mako hodżinow woteńcz, ßu ßo woprajicz dali.

Sawěrnje žadny podawk! hdyž czerſtwy mkodżenz wuživa, ſchtoż ßebi hewak jenoż khori a ſchědżiwzy żadaja. Tak doloko hacz ßmy to w naſchej wokolnoſczi wobkedżbowacz możli, dha je naſch mkody lud drje ſ czeżkeſ

tyſchnej wutrobu wopuſchczili te radne žně, tu lubu domiſnu a tych ſrudženych žwojich — a to woželbje też czi, kiž žu hužom w ſaňdženej wójnje pobyli — tola pak ani proſchka njewole abo morkotanja žłyſcheli njejžmy, wjele bole rěkaſche a bě huſto žłyſchecz: my žmy wſchak k temu powołani, kral naš woła a ta prjódkſtejaza wójna móžu chzeli Bóh, nam a naſchim džěczom hacz do dalniſchich ſtawow k trajazemu, ſkotemu měrej dopomhacz! Woni žu žo tudy a druhdže jako kſcheſczijenjo na pſchichodny czaž pſchihotowali a žu ſ Bohom a Khryſtušom wuſchli. Tutón pak budž ſ naſchimi wojakami a ſ nami wſchitkimi. Wón ſchkituj też to ſtadleſchko naſchich žerbſkich mužow a mkodženzow w žiwjenju a žmjerczi, po tym jako jenemu kóždemu wot nich tón Knjes w krawnych bitwach wudželi.

J. B. K., c. d.

S Kißlizy. Tudy žu žo 21. julija domſke czo. 23, w tu khwilu kłobukarjej Uhligej w Budyſchinje žłuſchaze, wotpaliłe.

S Budyſchina. Pjatk tydženja wjeczor bu tudomny, na garbarſkej haži bydlazy kłobukař Korla Staabs, jako bě žo runje domoj wrócził, w žwojim domje nadpanjeny a ſaraženy. Běſche to něhdže w 11 hodzinach wjeczor. Tón nadpadowař je pſchi žwojim njeſkutku žekeru nakožowak a Staabſej hłowu žakožnje roszychnowak, njeje pak tola kaž žo ſda, niczo rubicz mohł, dokelž běchu na Staabſowe wołanje ludžo hromadu běžecz poczeli a tón rubježnik teho dla czeknycz dyrbjak. Schtó je wón był, njeje hiſchcze ſjawne; pſchetož jeneho człowjeka, kotrehož běchu hnydom do pſchepytanja wſali, žu bórſy ſažo puſchczili, a nětko maja pjecza jeneho czěžłe ſe Schleſynſkeje žedžo, dokelž w tajkim naſtupaju na njeho tukaja.

S Budyſchina. Knjes krabja Einſiedel nad Minakakom atd. je ſa žony a džěczi reſerviſtow a woborníkow, k wójſku powołanych, 500 tl. a internazionalnemu towarſtwu 100 tl. darił.

S Hodžija. (Skónczenje rosprawy wo Guſtav-Adolfſkim žwjedženju.) Jako bě žo Bożi dom, w kotrymž byrglow mózne ſynki hižom radoſcziwje klinczachu, bórſy na to ſ kemſcherjemi mohł rjez pſchepjelnik, wotewri žo žerbſka Boża žłužba ſ hrimotazym wuſpěwanjom 1. a 2. ſchtuczki khěrluſcha: „Jedyn twjerdy hród je naſch Bóh žam!“ Potom ſtupi tudomny wjelewaženy k. farař Imiſch na Bożi wołtař, poſtrowi žwjedženſku ſhromadžiſnu ſe ſnatym japoſchtołſkim poſtrowjenjom: „Tón Knjes budž ſ Wami!“, wuſpěwa ſ zyrkwineje agendy wołtařnu modlitwu a czitaſche ſ móznym hłoſom 100. pſalm: „Wyſkajcze temu Knjeſej, wſchitkón žwět atd.“ Nětko doſpěwa wožada ſe žwjatej horliwoſczu pod pſchewodom byrglow a poſawnow 3. a 4. ſchtuczku naſpomnjeneho khěrluſcha, na czož k. farař Jenecz ſ Palowa na Boże měſto ſtupi a žwjedženſke prědowanje džerżeſche na podkožku žłowa Božeho w Sjewjenju S. Jana 3, 2. a to pod tymle rospołożkom: „Budžcze ſbudliwi a požylńcze to ſbytkne, to mrějaze! — 1) Schto je to mrějaze, kotrež mamy požylnjowacz? 2) Kak mamy tuto ſbytkne a mrějaze požylnicz? 3) Czeho dla dyrbimy to ſbytkne, kotrež chze wumrjecz, požylnjowacz?“ Tute džěle žwojeho wubjerneho prědowanja wón jara wuſtojnje pſchewjedże a je pódla też ſe ſajimawymi hiſtoriſkimi powjeſczemi wuhotowa. So jeho mózne prědowanje k wutrobam džěſche, mózeſche žo na tej hłubokej nutrnoſczi jažnje ſpósnacz, kotraž bě wſchitko poškuchařſtwo ſapſchijaka. Jako bě žo po prědowanju 1. ſchtuczka 768. khěrluſcha wuſpěwała, poda k. farař Sſykora ſe Ssmilneje na podkožku 2. ſchtuczki 147. pſalma: „Tón Knjes twari Jeruſalem a ſhromadžuje ſahnatych ſ Iſraela!“ jara ſajimawu rosprawu wo ſkutkowanju Guſtav-Adolfſkeho towarſtwa. Na to ſpěwaſchtej žo 2. a 3. ſchtuczka naſpomnjeneho khěrluſcha, po czi k. farař Ryczeř ſ Delneho Wujěſda wołtařnu modlitwu ſe ſnatej wuſtojnoſczu ſpěwaſche a wožadže zyrkwine žohnowanje wudželi. S wuſpěwanjom 8. ſchtuczki ſpomnjeneho khěrluſcha žo žerbſka Boża žłužba ſkónczi. Po njej ſapocza žo němſke kemſchenje, na kotrymž k. konſiſtorialny radziczel Dr. Kohlſchütter ſ Dreždžan „wo drohej parli“ duchapołne prědowanje džerżeſche, wo kotrymž mózeſche pisař tuteje rosprawy jeno 1. džěl žłyſchecz, dokelž mějeſche ſ bliżſchim czahom wot Žiczeńka ſažo do Budyſchina wotjěcz. Kaž ſ pſchecželſkeho liſta ſhonich, je kollekta, pſchi zyrkwinych durjach nahromadžena, 74 toleř 28 nžl. 7 np. wunježka. Bóh tón Knjes požohnuj też tónle dar, kotryž je luba hodžiſka wožada k ſbožu naſchich pomozy potrjebliwych wěrybratrow ſ nowa tak bohacze na wołtař luboſcze ſkładowała!

Wójnſke powjeſcze.

Džeńža ſchtwórtk 28. julija popołdnju, hdyž tole pisacz ſapoczinamy, njeje hiſchcze powjeſcze wo žanej bitwje bjes Němzami a Franzowſami pſchiſchła. S zyła žo ſda, ſo franzowſki khěžor njeje tak pſchihotowany był, kaž žebi to w Němzach myžlachu; pſchetož hacz dotal hiſchcze žane wjetſche franzowſke wójſko němſke mjeſy pſchekroczikło njeje. Saňdženy tydžeń budžiſche to lohka wěz była, ale w tychle dnjach ſteji hižom tejko němſkeho wójſka na mjeſach, ſo Franzowſojo hinak do němſkeho kraja nuts njemoža, khiba ſo prjedy wulku bitwu dobudža. Ale němſke wójſko je nětko, hdyž žu pokodniſchi Němzy k połnóznoněmſkemu ſwjaſkej pſchiſtupili, wjele wjetſche, dyžli franzowſke a duž może žo ſkerje ſtacz, ſo němſke wojazy franzowſke mjeſy pſchekrocza a tam Franzowſow pſchimacz počznu.

Pruſki krónpryz, kiž je ſa wyſcheho kommandanta bajerſkeho, württembergſkeho, badenſkeho a heſſendarmſtadtſkeho wójſka pomjenowany, je do Mnichowa (bajerſkeho

hłowneho města) pschijěł. Na dwórnischczu w Lipsku bu wón wot tamnischeho sakskeho wójska, a wot měschczanow jara pschecželniwje postrowjeny.

S Barlina pišaja, so je so 26. julija pschi moscze pola Rheinsheima bjes pruskimi hulanami, pionnierami a bajerskimi tsělzami s jeneje strony a s franzowskimi pěschkami s druheje strony maka bitwiczka sběhnyła. Franzowsojo zosachu, jeneho morweho ležo wostajschi a Pruszy mějachu dweju ranjeneju pionnierow.

Pruski general s Obernitz je sa kommandeura württembergskeho wójska pomjenowany.

Se Saarbrückena pišaja wot 23. julija: Franzowszy wojazy tsělachu dženża na jedyn, s wojakami wobsadzany cžah, kotryž bjes Louisenthalom a Bobachom jědžesche. Jena kulka rosrasy wókno jeneho koupeja, ale žaneho wojaka wobschkodźka njeje.

Wschitzy bajerszy prynzojo žobu na wójnu poczahnu.

Se Saarbrückena pišaja 24. julija: Něhdže 30 hulanow 7. regimenta je dženża rano mjesy pschekroczyło a želesnizu bjes Saargemündom a Hagenom skasyło.

Pruske wójsko je 22. julija móst, kotryž pola Kehla psches Reihn wjedże, s polverom rosrasyło, tak so kruchi hacz na franzowsku stronu lětachu.

S Frankfurta nad Majnom pišaja wot 24. julija: Wczera rano spytasche jedyn bataillon Franzowsow saarski móst pola Wehrdena wobsadzicz, bu pak wot saarlouiskeje wobsadki (Besetzung) wotraženy. W tym samym cžasu chzychu Franzowsojo, kotsiž su Gersweiler wobsadzili, móst dobycz, psches kotryž želesniza wjedże, woni buchu pak teho runja wotraženi. — (Wehrden a Gersweiler stej dwě pruskej wsy.)

S Heidelberga pišaja wot 22. julija: Na tudomnej želesnizy stejachu sandženu nóz wschelake wosy s wójnskej potrjebu a bjes nimi běschtaj tež dwaj wosaj s patronami. Na jene dobo pocza so jedyn tuteju wosow palicz a so tež zyle spali, wot teho druheho pak jenoz pokojza. Dwaj wojakaj staj so pschi tym žobu spalikoj.

S Ulma pišaja: Po poruczności kommandanta tudomneje twjerdzisny je so wokolnosczi nascheho města powodźika. Swójby tudomnych wyschkow su twjerdzisnu wopuschczili.

Hrabja Münster, jedyn s najbohatschich hannoverskich jemjanow, shromadźuje ludźi, s kotrymiž by mórski brjóh psched Franzowsami sakitował.

Sakske ministerstwo snutskomnych naležnosczow wosjewjuje, so bychu tajzy, kotsiž bychu w polu ranjenych abo khorych wojakow wothladacz a jim k pomozy stacz chzyli, to w Draždžanach w „Bureau für die sächsische Felddiakonie" wosjewili. Czi, kotsiž chzedža tajku žkužbu czinicz, rěkaja „polni diakonojo" a jich skutkowanje so skutkowanju žwjatojanskich ryczerjow (s czerwjenym kschižom) pschisanknje.

S Barlina pišaja wot 27. julija: Wczera běchu so württembergski generalstabsoffizier hrabja Zepelin a tsjo badenszy offizierojo se schtyrjomi dragonarjemi psches franzowske mjesy podali, so bychu wokolnosczi městaschka Hagenawa rekognoszirowali (pschepytali). Jako bě so to stako, trjechichu woni na jedyn franzowski regiment husarow. Jenoz hrabja Zepelin možesche czeknycz. Po franzowskich nowinach bu wot tych tsjoch wyschkow jedyn morjeny, dwaj pak buschtaj sajataj, schtoz pak tych dragonarjow nastupa, dha wo nich niczo prajene njeje.

Přilopk.

* We Wuherskej je hischcze pschezo dosez rubježnikow. Tak bu wóndanjo w Běkozyrkwi 16 rubježnikow rumunskeje narodnosczje wojbježnjenych.

* Wjerch Lichnowski a někotsi druhi semjenjo su 150 friedrichsdorow (po 5 tl. 20 ngl.) myta sa teho wustajila, kiž prěnju franzowsku khorhoj dobudże.

* Jedyn professor we Wrótzkawju je na swoje durje papjerku pojžnył s tymi skowami: „Dokelž maja knježa studentojo nětko něschto lěpscheho czinicz, hacz do kollegijow khodźicz, dha sym ja moje pschednoschki wobsanknył." — (Studentojo su s wjetscha do wojakow wuschli.)

* Na gymnasiji w Budyschinje je wczera 9 primanarjow swoje maturitatne pruhowanje sczinilo. Woni najskerje wschitzy hnydom do wójska stupja. — (Hewak su tež hižom někotsi budyszy schulszy wucžerjo s wójskom woteschli. — Wot redakzije: Nam by lubo było, hdy by nam něchtón skerje lěpje k nawjedženju dał, kotsi pruszy serbszy kandidatojo a wucžerjo su k. wójsku powołani.

* Bismarckowaj dwaj synaj staj tež na wójnu czahnyłoj. —

Modlitwa

kscheschczijanskeju starscheju sa lubeho syna, kiž je měł sobu na wójnu czahnycz.

Knježe Božo, njebjeski Wótzje, ty sy wschehomózny a wot wulkeje smilnosczje: nad kimž ty swoju ruku dźerżisch, tón je derje wukhowany; tón shoni, kak ty hnadnje spomožesch. Kak krasne je twoje mjeno se wschěch czasow. Ty njejsy Gideonej psches mjecz Midianskich ani Davitej psches Goliathowu hobrsku bróń panycz dał, ale sy jimaj spoczczik dobywarske domojwróczenje. Twoje ruka, o Knježe, njeje pschikrótschena w naschich dnjach. Duž do twojeho wschehomózneho swarnowanja poruczamoj naju lubeho syna, kiž daloko wot nasz psched njepscheczelskim wójskom steji. Pschikaz twojim swjatym jandželam, so bychu jeho se swojim schkitom jako s murju wobdawali, so so jeho žana schkoda ani njesboże njedótknje. O kak

chzemoj tebje khwalicz, hdyž po dobrym skónczenju tuteje wójny jeho saßo cžikeho a cžerstweho do naju rukow pschiwjedżesch. O duž, luby luby Wótcže, kiž ßy jeho stworik a namaj k wjeßelu dak, sdżerż jemu żiwjenje a strowosczż! Polóżuj jemu jeho cžeżke wojerstwo, do kotrehoż ßy jeho na tón cżaß powołak. Twoja hnadu jeho pschewodżuj na wschěch puczach a městach wo dnjo a w nozy a we wschěch strachach. Njedaj jemu ani cžełnje ani duchownje sawutliczż. Daj jemu twerdże na twojim lubowanym Ssynu Khrystußu Jesußu wißacż, hdy by tež k prawizy a k lěwizy jeho ßama njewěra wobdawaka. Daj twojemu ßkowu, kotrejż je ßkyschak a wuknyk, jemu k żiwemu troschtej a k wolschewjenju ßkużicż. Swarnuj jeho, so njeby ßo jeho wěra a lubosczż k tebi w horzoczi wójnskich strachotow sadußyka, ale wjele bole rosika a pschibjeraka, so mohkoj jeho, na shonjenju twojeje hnady wobohaczeneho, jako wulzy sbożomnaj starschej w ßwojim cżaßu domoj witacż. O Knjeże, kak bubże namaj s tym wschitke naju staranje a stysłanje do wjeßela a radosczże pschewobroczene! Mohła twoja lubosczż namaj tule radosczż sapowjedżiczż?

O Knjeże, wodaj namaj, so ßo skhroblichmoj s tajkim praschenjom twoju lubosczż wobmjesowacż. Twoja Boża lubosczż móże wschak jako lubosczż hinajschi pucż s namaj khodżicż. Ty lubujesch, tež hdyž srudżujesch. Teho, teho daj ßo namaj dżerżecż, hdy by ty naju se żarowanjom domapytak. Hoj, Knjeże, jeli so ßy w twojej dżiwnej njewußlědnej radże wobsauknyk, so naju wocži jeho njebyschtaj tudy na semi żiweho wohladałoj, dha, o Wótcże, ßo shibujemoj, hdyž tež s krawjażej, dha tola do twojeje mudreje wole podatej wutrobu pod ßkowo twojeho cžerpjażeho Ssyna: „Niż moja ale twoja wola ßo stań!“

Knjeże, njewotwobroczż ßwoje wucho, hdyž naju starschiska „srudna wutroba hischeże dale psched tobu ßo wußypuje. Mój wschak nachzemoj, jeli so chzesch namaj s tej wójnu naju lubeho ßyna wsacż, pschecżiwo tebi morkotacż. Ale wo to daj ßo bha proßycż, so chzył naju dżecżu w ßmjertnym bědżenju jeho trosyk a jeho pomoz bycż, jemu Khrysta dla wschitke jeho hrěchi wodacż a jemu we wěrje dacż jeho duschu do twojeju rukow poruczicż. Knjeże, nasch Knjeże, kak cżeżke wumrjecża ßu tola na bitwischczach! O hdyž nětdże naju ßyn cżeżky sranjeny w ßwojej krwi leży a nichtó pschi nim njeje, kiž by jeho rany wobalak, jemu jeho ßmjertny pót s cżoka setrěk, s kapcżiczku wody jeho jasyk wokhłodżik, dha, dha khwataj po twojej hnadże s jeho duschu s teje żałoscże da sbóżnoscże twojich njebjeßow.

O ty mikoscżiwy njebjeski Wótcże, daj ßo Khrysta dla naproßycż: Cżiń s naju dżěcżom derje, njech je k żiwjenje abo k wumrjecżu. O pschekraßnjuj nad nim a nad namaj to ßkowo twojeho wěrypokneho wotroczka: „Hdyž ßmy żiwi, ßmy my temu Knjesej żiwi; wumrjemy, dha wumrjemy my temu Knjesej. Teho dla njech my ßmy żiwi abo njech wumrjemy, ßmy my teho Knjesa.“

Pschispomnjenje redakzije. Tuta modlitwa je wsata s knihi: Schkit Boži. Wójnske modlitwy.“ a je tam tež wjele druhich rjanych wójnskich modlitwow k namakanju, jako: Modlitwa we wójnskej nusy; — modlitwa kschescżijanskeje żony, kotrejż muż we wójnskim wójsku stesi; — modlitwa kschescżijanskeje hosposy sa ßwojeho muża ßwojich dżěcżi nana, kiž we wójnskim wójsku steji; — modlitwa pokutneho wojaka w wójnskim cżaßu; — modlitwa kschescżijanskeho wojaka, na wójnskej straży stejażeho; — modlitwa kschecżijanskeho wojaka, hdyž ma ßo bitwu bicż; — skórżbna modlitwa, hdyž je bitwa pschihrata; dżakna modlitwa kschescżijanskeho wojaka po dostym dobyczu; — wschelake shromadne modlitwy we wójnskej nusy atd., atd.

Ta knihja płacżi jenoż 2½ nßl. a je dostacż we wudawarni Serb. Nowinow.

Cyrkwinske powjesće.

Wěrowanaj:

Katholska cyrkej: Michał Brückner, měschczan a khěżer w Kulowje, s Hanu Wjerabez s Khelna.

Křćeni:

Pětrowska cyrkej: Jan Juvij, Pětra Kmocha, wobydlerja, ß. — Wylem Pawoł, Jana Kubizy, pohonczja, ß. — Marja, Handrija Kuhna, wobydlerja, dż. — Marja Augusta Martha, Korle Bjedricha Wylema Miczki, wobydlerja, dż. — Max Pětr Pawoł, Jurja Augusta Pětscha, měschczana a wósku, ß. —

Michalska cyrkej: Ota Max, Handrija Ernsta Jermißa, wobydlerja pod hrodom, ß. — Hermann Ota, Jana Bernharda Hermanna Bergelta, wobydlerja pod hrodom, ß. — Ernst Theodor, Ernsta Wylema Schöny, ryczerkublerja nad Jaßońzu, ß. — Emma Paulina, n. dż. w Dobruschi.

Zemrjeći:

Dżeń 11. julija: Marja Madlena, Handrija Ssworu, wobydlerja w Dobruschi, dż., 7 n. 1 d. — Marja Augusta n. dż. s Bobolz, 8 d. — Ernestina Marja, Bohuwěra Mikawscha Kraka, wobydlerja pod hrodom, dż., 3 m. 11 d. — Jan Wels, kubler w Hrubjelczizach, 33 l. 3 m. — 12., Marja Madlena, Korle Augusta Knjeżka na Żidowje, dż., 23 l. 3 m. 22 d. — Hana rodż. Gruhlez, njebo Jana Ryhtarja, wumjeńkarja we Wurizach, wudowa, 79 l. 12 d. — 13., Emma Amalia, Michała Juranza, korczmarja we Wukkim Wjelkowje, d., 1 l. 10 m. 20 d. — 14. julija: Jurij Ernst, Michała Gudy, měschczana a khěżerja, ß., 12 l. 3 m. 22 d. — Madlena, njebo Pětra Laraßa, żiwnoschczerja w Hrubjelczizach, sawostajena dżi. 15. — 15., Marja Dorothea, njebo Jurja Schneidera, měschczana, khěżerja a murjerja, sawostajena dż., 77 l. 4 m. — 17., Hana rodż. Hänselez, njebo Handrija Kłoßa, herbskeho mkynka w Brěsowje, wudowa, 72 l. 1 m. 1 d. — 10., Marja Madlena, n. dż. w Delnej Kinje, 10 m. 13 d. — 20., Jan Jurij, Pětra Kmocha, wobydlerja, ß., 17 d. — Korla Moritz Stoß, murjeř na Żidowje, 44 l. 6 m. 2 d.

Internazionalne, pod sakitanjom Jeje kralowskeje wyßokoscze krónprynzeßyny Karole stejaze albertske towarstwo s tutym wjeßnych wobydlerjow, kotsiž dźě tola tež tejko ßynow a snatych na wójnje maja, najnalěžnischo proßy, so bychu tutemu towarstwu po móžnoscži rucže

schaty,
płat we wjetschich a mjeńschich dźěłbach,
łožowe płachty,

kaž tež pjenjesy k wothladanju ranjenych abo khorych wojakow dobroczjiwje daricz chzyli.

K horjebranju teho wscheho ßu rad hotowi:
měschczanski radźiczel Franz na bohatej haßy czo. 68; pschekupz Braun na bohatej haßy; pschekupz Müller, firma J. A. Henoch na hłownym torhoschczu a redaktor Smoleŕ we wudawarni Serb. Nowinow.

W Budyschinje 23. julija 1870.

Direktorium albertskeho towarstwa.

Sswój najlěpje wuhotowany

magazin muskeje a hólczazeje drasty

porucza k dobroczjiwemu wobkedźbowanju

P. Baruch na žitnych wikach.

Materialtworowe a spirituosowe khlamy

Carl Noack

52. na žitnej haßy 52.

(njedaloko hłowneje straže — hauptwachi —)
poruczeja:

khofej derje a cžiscześłodźazy, punt po 66, 70, 72, 75, 80, 90, 100, 110 a 120 np.
pschi wotkupjenju 5 puntow tunischo;

zokor w kehelach punt po 47, 48, 49, 50 hacž 52 np.,
" mlěty, punt po 36, 40, 44, 48, 50 np.,

rajß, punt po 16, 18, 24, 32, 36 a 40 np.,

hróch, jahły, ßoczki, buny, nudle, krupy,
w zyłym a po jenotliwym najtunischo;

java-zigarry, 100 schtuk po 18, 19, 20 a 21 nßl.,

pfalzske zigarry 100 schtuk po 14, 15 nßl.,

wschitke družiny ßłodkich **palenzow** a **liqueurow** po woßebje tunich płaczisnach.

Hischcze žadyn ßrědk

njeje ßo psche khoroscze dychazych organow jako psche kaschel, psche wobczežnoscze brósta, schije a płuzow tak wulzyschnje jara hojazy wopokasał, kaž **běły bróstsyrop H. Leopolda & Co. we Wrotßławju.** Tón ßamy ma w bleschach po 6, 11 a 20 nßl. saßo na pschedań

A. Pannach w Budyschinje.

Epileptiske widlischcza

(padazu khoroscz)

sahojilistnje specialny lěkaŕ sa epilesiju doktor O. Killisch w Barlinje, nětko: Louisenstraße 45. — Hižom psches sto sahojenych.

---

3 ßylne želesne njebosy sa plumpytwarjerjow ßu na pschedań. Hdźe? to je shonicz we wudawarni Serbskich Nowinow.

Bjes tymi **strowotnymi winami**, kotrež ßu ßo hacž dotal pschedawałe, ßo nasch

Pedro-Ximenes

psches ßwoju hódnoscz a dobre skutkowanje pschede wschěmi druhimi woßebje wusnamjena.

Tuto prawdźiwe schpaniske wino hodźi ßo dla ßwojich wutkow woßebje jako khoro-wino pschi wschelakim woßłabnjenju, w cžaßu wotkhorjenja po cžežkich khoroscžach, pschi njemóznoscžach dźěcži a wotroscženych, hdźež žiwnoscz w porjadku njeje a hdźež dyrbi ßo žołdk poßylnicz a maja ßo mozy s nowa pschisporicz.

W originalnych bleschach po 6, 12 a 18 nßl. ma skład sa Budyschin a wokolnoscz

J. G. Klingst Nachfolger.

Minden nad Weseru.

Wincke & Co.
winowa wulkopschekupniza.

Wosjewjenje.

Sa tudomne město ßo s pschihłoßowanjom měschczanskich sastupjerjow a s pschiswolenjom kralowskeje krajskeje direkzije sa czaß nětczischich wobstejenjow hacz na dalsche ruczne požczonki wot 100 tolerjow a we wjetschich kulowatych summach na kontoknižki po pjeczprozentskim sadanjenju a na pollětne wupowjedzenje horjebjeru. Tajke pjenjesy maja ßo pschi direkzije měschczanskeje nalutowarnje wotedacz, kotraž je k wobstaranju tuteje naležnoscze poruczności dostała.

W Budyschinje, 19. julija 1870.

Měschczanska rada.
Löhr, měschczanosta.

Wosjewjenje.

Wschitzy czi ßami, kiž ßu wote mnje w Rabezach drjewokupili, ßo s tutym napominaja, mi po tehdomschim postajenju kupne pjenjesy 7. augusta popołdnju wot 1 hodziny w Duczmanez korczmje w Jeńkezach pschi sminjenju ßudniskeho sakroczenja sapłaczicz.

H. Dietrich w Porschizach.

Khěža czo. 58 w Radworju s 3¼ kórzami pola a łuki a se 46 dawkskimi jenosczemi napołożena, je se žnjemi a s inventarom se ßwobodneje ruki na pschedań. Wscho dalsche je shonicz pola wobßedzerja tam.

We wudawarni Serb. Nowinow je sa 2½ nßl. dostacz:

Schkit Boži. Wójnske modlitwy.

We wudawarni Serb. Nowinow je sa 15 np. ßlědowaza němska knižka dostacz:

Žane žołdkowe wobczežnoscze wjazy.
(Kein Magenübel mehr.)

W tutej knižzy to rosestaja:

Dr. med. Gnoyer w Hamburgu,
medicinalski radziczel **Dr. Müller** w Barlinje,
Dr. Alfred Clemenz w Kölnje n. R.,
Dr. med. Carl Ferd. Petzold w Draždzanach,
C. A. Mahr, techniski chemikař w Draždzanach,
Dr. phil. Heß, chemikař w Barlinje a
Dr. Adolf Hecker, chemikař w Draždzanach.

Loßy po 10 nßl.

budyskeje rjemjeßnjeje wustajeńzy, kotrež budza 7. augusta czehnjene a rjane dobytki lubja, ßu we wudawarni Serb. Nowinow dostacz.

Poruczaze dopomnjenje.

Dr. Borchardtowe aromat. mediz. selomydło, (à 6 nßl. pr. pakczik).

Dr. S. de Boutemarda aromat. subowa pasta, (à 6 a 12 nßl.).

Dr. Hartungowy chinaskorowy wolij (w sasyglowanych bleschach po 10 nßl.).

Dr. Hartungowa selopomada, (w sasyglowanych tyglach, à 10 nßl.).

Dr. Kochowe krystalne selobonbony w orig. tyskach à 10 a 5 nßl.

Haptykarja **Sperati'a** italske mjedowe mydło (w orig. kruchach, po 2½ a 5 nßl.).

Professora **Lindy** vegetabiliska žerdkopomada (à 7½ nßl. sa kruch).

Snutskomna hódnoscz horkapomjenowanych spezialitätow wostaji wscho wobschěrne wukhwalenje, = hižom małe spytanje je doscz, so ßo pscheßwědczenje wo hódnonosczi a woßebnosczi tutych wužitnych artiklow dobudze. = Prospekty a powuczenja ßo darmo dawaja, a ma te ßrědki ßame w snatej dobrosczi stajnje na pschedań w Budyschinje měschcz. haptykař **O. Schimmel,** kaž tež w Kamjeńzu: **Fr. Vogel,** w Ostritzu: w haptyzy, a w Lubiju: **Carl Dümmler.**

Dokelž někotryžkuliž njewě, kak ma ßo nětko adreßa na wojerskich listach napißacz, dha ßym ja swolniwy, to kóždemu, kiž wo to rodzi, we wudawarni Serb. Nowinow darmo wobstaracz.

Smoleř.

Nakładnik: J. E. Smoleř. Cišć L. A. Donnerhaka w Budyšinje.

Čisło 31. — 6. augusta — 1870.

Serbske Nowiny.

Za nawěštki, kiž maja so w wudawarni Serb. Nowin. při bohatych wrotach wotedać, płaći so wot rynčka 1 nsl.

Zamolwity redaktor a wudawar
J. E. Smoleř.

Kóžde čisło płaći 6 np. Štwórtlětna předpłata pola wudawarja 66 pn. a na kral. saks. pósće 7½ nsl.

Wopschijecze: Najnowsche. — Swětne podawki. — Ze Serbow: S Pschiwcziz. S Delneje Hórki. S Budyschina. S Myschez. S Njeßwaczidła. S Trupina. S Noweje Jaßońzy. — Wójnske powjescze. — Pschilopk. — Zyrwinske powjescze. — Nawěstnik.

Płaćizna žitow a produktow w Budyšinje.

30. julija 1870.

Dowoz: 6847 kórcow.	Płaćizna w přerězku na wikach, wyšša.			nižša.			na bursy, najwyšša			najniža.		
	tl.	nßl	np.	tl.	nßl	np.	tl.	nßl	np.	tl.	nßl	np.
Pscheńza . .	6	15	—	6	5	—	6	20	—	6	5	—
Rožka . .	4	10	—	4	5	—	4	11	—	4	7	5
Jeczmjeń . .	3	5	—	3	—	—	3	5	—	3	—	—
Wowß . .	2	15	—	2	10	—	2	15	—	2	10	—
Hróch . .	—	—	—	—	—	—	4	20	—	—	—	—
Woka . .	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Raps . .	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Jahły . .	8	7	5	8	—	—	—	—	—	—	—	—
Hejduschka .	5	10	—	5	5	—	—	—	—	—	—	—
Kana butry .	—	19	—	—	8	—	—	—	—	—	—	—
Kopaßłomy .	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Zent. ßyna .	—	25	—	—	20	—	—	—	—	—	—	—
Lane ßymjo	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—

Pjenježna płaczisna.

W Lipsku, 4. augusta. 1 Louisd'or 5 toler 17 nßl. 6½ np., 1 połnowažazy czerwjeny słoty abo dukat 3 tl. 6 nßl. 5⅝ np.; winske bankowki 75⅝ (1 nßl. 1¼np.)

Czahi sakskoschlesynskeje želesnizy s Budyschina.

Do Draždžan: Rano 7 hodźinow — minutow* dopołdnja 9 h. 5 m.; pschipołnju 1 h. — m.*; popołnju 4 h. 10 m.*; wjeczor 8 h. 20 m.*; w nozy 2 h. 40 m.** 4 h. — m.

Do Shorjelza: rano 7 h. 50 m.*; dopołnja 10 h. 50 m.*; popołnju 3 h. 20 m.†; wjeczor 6 h. 50 m.*; wjeczor 9 h. 35 m.; w nozy 12 h. 35 m.; 1 h. 45 m.**

*) Pschisanknjenje wot a se Žitawy a Liberza (Reichenberga.
†) Pschisanknjenje do Žitawy.

Pschispomnjenje. Czahaj se snamjeschkom ** bjes Draždžanami a Shorjelzom jenož w Budyschinje a Lubiju astawataj. Wonaj mataj jenož wosy prěnjeje a druheje klaßy) s ma ßo sa billet ¼ wjazy płaczicz; dźeńske billety pschi nimaj njepłacza.

Spiritus płaczesche wczera w Barlinje.

16 tl. 20 nßl. a 17 tl. — nßl.
pscheńza 61—72 tl., rožka 40—45 tl.,
(to je: sa 25 pruskich kórzow.)
rěpikowy wolij (njeczisczeny) 14 tl. 10 nßl.
(Czisczeny, kaž ßo w Budyschinje pschedawa stajnje něhdźe 1⅛ tl. drôžschi.)

Najnowsche.

S Barlina, 4. augusta wjeczor. Jeho majetoscz kral Wylem je dźenßa na knjeni kralowu Augustu ßlědowazu depeschu poßłał: „Pod Fritzywomaj woczomaj bu dźenßa błyschczaty ale krawny dobytk sczinjeny psches schtórmowanje Weißenburga a hory Gaisberg, sady neho ležazeje. Nasch 5. a 11 a 2. bajerski armeekorps wojowachu. Njepscheczel czěka, 500 njeranjenych jatych, jenu kanonu a zeltowo lěhwo mamy w naschich rukach Franzowski divisionski general Douay morwy. Nasch general Kirchbach lohko ranjeny. Mój regiment a 58. staj wjele schkodowałoj. Bóh budź khwaleny sa tónle prěni ßławny wójnski skutk! Wón njech dale pomha!

W Mainzu, 4. augusta. Wilhelm."

Pschispomnjenje redakzije. To je nimale ta ßama powjescz, kotruž ßmy pod „wójnskimi powjesczami" s Niederotterbacha wosjewili, jenož s tym wuměnjenjom, so je tudy 58. regiment mjenowany. My w tu khwilu hischcze njewěmy, hacž je 50 abo 58 regiment měnjeny, pschetož 58. ßłuscha tež k 5. armeekorpsu a stejesche w Glogawje a Fraustadtu. To je sa naß skónczńje wscho jene, pschetož w 58. je tež jara wjele pruskich Sserbow a dnž ßu czi na kóždy pad pschi dobyczu pódla byli. — Fritza rěka pruski krónprynz.

Sakska. Wolby za pokrózhnoněmski parlament su wotstorčene a smeja so nastawerje hakle po nowym lěrze 1871. Tola maja gmejnszy prjódkstejerjo swoje wolbne pschihoty tak sajnicz, so moža so, hdyž budże to trjeba, bórzy dokonjecz.

Budyski zudniski hamtman je wosjewił, so maja gmejnszy prjódkstejerjo sapisy tych pomozy potrjebnych zonow hacz do 12. augusta t. l. na hamt wobstaracz, kotrychž muzoju su k wójsku powołane.

We wschěch městach, kotrez jara daloko wot železnizy njeleza, maja so w tychle dnjach lazarethy za ranjenych a khorych wojakow pschihotowacz. W Budyschinje so tajki lazareth pjecza w tamnischej kaserni zakoži. — W Lipsku je turnska hala hižom jako lazareth pschihotowana.

W Lipsku je 50 pjekarjow hromadu stupiło, kotrizy zyke bértlléto kózdy tydzeń 500 pokrutow khléba pomozy potrjebnym zonam a dźěczom k wójsku powołanych reservistow a wobornikow darmo dadza. — Teho runja su tamnischi haptykarjo zlubili, so chcedza tajke zony a dźěczi, hdyž znadź skhorjeja, darmo z lékarstwom zastaracz.

Knjeni kralowa je za pomozy potrjebne zwójby reservistow a wobornikow (landwehristow) 1000 tl. a za internazionalne towarstwo 500 tl. darika. (Poźleńsche towarstwo so za khorych a ranjenych wojakow stara.)

Krónprynz Albert je so z 29. julija k wójsku podał a tam tez nasajtra zbožomnje pschijeł. Jako chzysche wón w Draždźanach z tamnischeho dwórnischcza wotjecz, běsche tez Jeho majestosez kral Jan pschitomny, kaz tez knjeni krónprynzeznya Karola a hewak běchu tam wschelazy ministrjo, wyschzy, radni a druzy wozebni knjeza pschijeli. Pschi tej składnosczi dzerzesche draždźanski wyschi měschczanosta Pfotenhauer rycz k krónprynzej, w kotrejz jemu wscho zboże na pucz pschejesche, z pschepodaczom rjanoho wěnza z dubowego liscza, na czoz krónprynz wotmolwi, so ma tu twjerdu nadźiju na dobycze nad Franzowsami. W Lipsku bu krónprynz po swojim pschiwjesenju na tamnische thüringske dwórnischczo wot radnych knjezich, profesorow, offizierow atd. wutrobnje witany a jako wjerzor w 11 hodzinach wotjedze, je wushromadzeny lud zylnje zlawu wolasche.

So w nastupanju zyroby za sakske wójsko hubjenje starane njeje, je bjes druhim tez z teho spósnacz, so ma liferant Hustig za nje kozde tsi dny 200 wokow k sarezanju wobstaracz.

W zykej Sakskej ma so hacz na dalsche 6000 kozow za khorych a ranjenych wojakow pschihotowaez; w Lipsku samym 1200 a w Draždźanach 2000.

K wojerstwu wusběhnjeni ludzo abo tajzy, kiz so k temu zadajo, maja so 8. augusta rano na tsélerni w Biskopizach, 10. augusta na tsélerni w Kamjenzu, 12. a 13. augusta na tsélerni w Budyschinje wojerskej kommißiji pschepodaczom z prjódkstajicz.

W Lipsku je dotalny rektor tamnischeho universiteta k. Dr. Zarncke z nowa jako tajki wuzwolany.

Sakski minister wójny, general z Fabrice, je wot pruskeho krala jako najwyscheho němskeho wójnskeho roskasowarja za generalgouverneura w Sakskej pomjenowany.

Do Draždźan pschindże pjecza 8. pruski landwehrregiment jako wobsadka (Besatzung.)

Draždźanske nowiny powjedaja, so su sakskich wojakow we wschěch městach, do kotrychž bliskocze woni na swojim puczu pschijědżechu, najpschecželnischo witali a jich wschudżom w poknej měrje z jědzu a piczom wokschewjeli. To samo powjedaja tez wschelake południschoněmske nowiny.

W Draždźanach běchu wóndanjo wunjeßli, so tam bórzy 500 ranjenych sakskich wojakow pschiwjesu, kiz su swoje rany pola Saarbrückena dostali. Na napraschowanje, kotrez so tam teho dla poßła, bórzy to wotmolwjenje pschindże, so zane złowczko na tym wěrno njeje a so pola Saarbrückena ani jedyn sakski wojak zobu wojował njeje. S zyła je pola Saarbrückena jenoz mało wojakow morwych wostało.

W Budyschinje ma so za tamnischi wójnski lazareth 300 kozow pschihotowacz.

Pruzy. Kral Wylem je so zandzenu njedzelu popołdnju w 6 hodzinach na pucz k wójsku podał, przedy pak wschitkich politiskich pschestupnikow wobhnadźił. Njemózhnje wjele luda bě so na dwórnischczu shromadźiło, kotryz jemu pschi wotjedzenju horliwje zławu wolasche. S kralom tez hrabja Bismark w tym samym wosu zobu jedzesche.

Minister wójny je wosjewił, so so konje za krajnu woboru (landwehru) wjazy darmo stajecz njetrjebaja, ale so ma so sarunanje za te same pola intendantury liquidirowacz.

W Barlinje bu tamón tydzeń 670 porow bjes dalschego pschipowjedanja wěrowanych, dokelz běchu nawoženje njejapzy k wójsku powołani.

W samym Barlinje je nězdże 35,000 reservistow a wobornikow k wójsku powołanych.

Ta powjesecz, so je Napoleon pruskemu kralej pschecziwo Awstriskej pomhacz chzył a so je zlubił, so niczo pschecziwo temu njesměje, hdyž zebi pruski kral Bajersku, Württembergsku, Badensku a Darmstadtheßensku wosmje, jeli Napoleonej Belgisku a Luxemburgsku wsacz pschiswoli — je zyle wěrna a je to Bismark se wschěmi nusnymi dokumentami sjawnje dopokasał. Duz tez to nětko franzowske ministerstwo wjazy njepreje, ale pyta so jenoz na to waschnje wobaracz, so praji, so je Bismark tajku myßliczku najprjedy wuprajił — tola pak njemóze wone tajke wudawanje z niczim dopokasacz.

Pruski kral je 2. augusta rano w 6 hodzinach do twjerdzisny Mainza pschijeł a tam bydlenje wobczahnył. Hrabja Bismark, general Moltka a minister Roon su

tam pjerja tež ſ nim pſchijeli. (Twjerdzijna Mainz leži pſchi rěki Rheinje.)

Awſtria. Hacž runje chze awſtriſki khěžor neutralny woſtaci, dha je miniſterſtwo tola ſa dobre ſpóſnako, wójſko do lěpſcheho porjadka ſtajicž a wojakow, kiž ſu na khwilu domoj puſchczeni, ſaſo pod bróń powołacž.

Wuherſke miniſterſtwo tež pſchiholy czini, ſo by ſo tamniſcha landwehra pod bróń powołała a je jemu wuherſki ſejm k temu pjenjeſy pſchiſwolił.

Němzy, kiž w Awſtrijt bydla, po ſwojich myſlach ſ wjetſcha na pruſkej ſtronje ſteja a ſebi teho dla wſchu mózu prózu dawaja, ſo by Awſtria neutralna woſtała; Madžarjo, kiž we Wuherſkej bydla, ſu pak pjecža ſa Franzowſow, Czechojo pak ani wo Němzach ani wo Franzowſach niczo wjedzecz nochzedza, ale žadaja ſebi, ſo by miniſterſtwo w Awſtriji wſcho do dobreho porjadka pſchinjeſło a ſo wo ſwonkowne naležnoſcze bjes potrjeby njeſtaralo.

Khěžor je pſchikaſał, ſo maja ſo jeuotliwe krajne ſejmy (landtagi) w měſazu auguſtu ſhromadžicz. Wón je tež dotalny czeſki ſejm rospuſchcził a w Czechach nowe wolby wupiſacz dał. Mózno je, ſo pſchi tutych wolbach tón krócz Czechojo pſchewahu doſtanu.

Winſke nowiny pišaja, ſo budze tak mjenowany konkordat ſkerje lěpje horjeſběhnjeny.

Italia. So je italſke miniſterſtwo ſ Napoleonom nječkaſki ſwjaſk ſczinilo, to je ſe wſcheho widzecz, ale kajki tutón ſwjaſk wó prawdze je, to hiſchcze ſnate njeje. Tola měnja wſchelake nowiny, ſo je Napoleon Rom a bamžowy kraj najſkerje italſkemu kralej ſlubił a ſo budze tutón teho dla Franzowſam pomhacz. — Franzowſke, w bamžowym kraju ſtejaze wójſko, je po poruczności Napoleona hotowe, ſo kózde wokomiknjenje do Franzowſkeje wróczicz.

Jendželſka. Jendželczenjo ſu to jara ſa ſło wſali, ſo Napoleon tak jara ſa Belgiſkej a Luxenburgſkej ſteji a jich miniſterſtwo je teho dla wobſanknyło, tójſchto wójniſkich kódzow k fakitanju belgiſkeje ſanoſtatnoſcze do tamniſchich ſtronow poſłacz.

Ze Serbow.

S Pſchiwczicz. S tudomneje rěczki bu 31. julija khěžkař Jan Bohumił Jermis ſe Skanez morwy wuczehnjeny. Wón je 74 lět ſtary.

S Delneje Hórki. Wutoru 2. auguſta rano w 7 hodzinach ſu ſo domſke, nježenjenej Hańži Sendžicz ſłuſchaze, wotpaliłe. Woheń je pjecža pſches žahły popjeł wuſchoł.

S Budyſchina. Jako wóndanjo pruſki prynz Albrecht (ſtarſchi) ſ wotdželenjom pruſkeho wójſka po želeſnizy na tudomne dwórniſchczo pſchijedze, bu wón wot jeneho ſ tych knježich (wot k. Dr. Höcknera), kiž tam nimo wjeſenych wojakow ſ pjecom a ſ jedzu maſſchewjeja, pſcheczelniwje poſtrowjeny. Wón ma to tež pſcheczelniwje wotmolwi a na měſto Budyſchin a jeho dobroczinych wobydlerjow, kaž tež na wutrobite ſakſke wójſko ſławu wunjeſe, kotrejž pruſky wojazy hrimotajzy pſchihłoſowachu.

S Budyſchina. Dotalny wyſchi appellazionſki radžiežel k. E. J. Neßky je ſa pſchedsydu tudomneho apellazionſkeho ſuda pomjenowany a hižom ſwoje ſaſtojnſtwo nastupił. Dale je dotalny aſeſor k. M. A. Thierbach ſa ſudniſkeho radžiczela na tudomnym wokrjeſnym ſudze pomjenowany a tudomny appellazionſki radžicžel k. Domſch je ſo na ſwoje požadanje penſionirowacz dał.

§*. S Myſchez. Sobotu, dzeń 30. julija rano w 3 hodz. wudyri w bróžni, tudomnemu młynwobſedžerjej Kißlingej ſłuſchazej, woheń, kotraž ſo, kaž tež pódla ſtejazy młyn hnydom hacz do wokolnych murjow wotpaliſchtej. Boże ſwarnowanje běſche, ſo žadyn wětr njedujeſche, hjewak budžichu płomjenja lóhkozyku wjeſ ſahubicz móhło. Woheń je naiſkerje ſakoženy.

§*. S Njeſwaczidła. Kollektana ſwjedženju dzeń 3. auguſta w naſchim Božim domje ſkkadowana wunjeſe pſchi ſerbſkej Božej ſłužbi 20 tl. — nſł. 5 np., pſchi uěmſkej 14 tl. 5 nſł. 5 np., potajkim hromadje 34 tl. 6 nſł. — np.

S Trupina. Schtwórtk 28. julija dopołdnja dyri błyſk do tudomneje knježeje bróžuje, ſo ſo wona ſe wſchěm, ſchtož we njej běſche, wotpali. S dobom je woheń tež pódla ſtejazu maſzinu bróžeń najeńka Schołty a jeho wjelbowane hródže ſ wulkej dželbu ſyna atd. do procha a popjeła pſchewobroczik.

S Budyſchina. Czi 9 gymnaſiaſtojo, katſiž wóndanjo tudy maturitatne pruhowanje ſczinichu, ſo bychu hnydom do wójſka ſtupicz móhli, ſu ſłědowazy knježa: F. J. Miſchnar ſ Wulkeho Radſchowa (Serb), B. A. Th. Götz ſ Budyſchina, K. T. Röſeberg ſ Běleje (S.), P. J. Wehner ſ Lunzenawa, E. H. Zimmer ſ Kołwaſy (S.), H. O. Hadank ſ Parzowa (S.), E. J. Köhler ſ Draždžan, G. G. Müller ſ Elsniga, G. Winkler ſ Draždžan. (— Dwaj ſtarſchej bratraj k. Hadanka ſtaj pjecža tež na wójnu czahnycz dyrbjałoj, tak ſo ma k. parzowſki farar w tu khwilu tſjoch ſynow pſchi wójſku.)

§*. S Noweje Jaßońy. Dzeń 26. julija mějeſche tudomnych korczmarjez džówka kwaß. Pſchi tym ſo tež rejwaſche. Mandželſka Jakuba Syndy ſ Luſcza běſche lědom ſarejwała, dha padze a běſche morka, Boża ruczka běſche ju ſajała.

Wójnſke powjeſcze.

Wojowanje je ſo ſobotu 30. julija pola Saarbrückena ſapaczało. Tuto pruſke měſto ma nětkle 12,000 wobydlerjow a leži bliſko franzowſkich mjezow. Tam ſtejeſche jedyn

bataillon pruſkich pěſchkow a wotdźělenje hulanow. Na tych ſpomnjeny dźeń wjetſcha dźělba franzowſkeho wójſka pſchiczeże, bu pak wotražena, a ſda ßo, ſo ßu Franzowſojo jenoż rekognoſcźirowacź chźyli, to rěka, ſo ßu jenoż naſhonicź pytali, hdźe pruſke wójſko ſteji.

Dale ſda ßo, ſo Pruſzy Saarbrücken njejßu dźerżecź chźyli, dokelž tam njejßu wjazy wójſka poſtajili, pſchetoż woni ßu tuto měſto 2. auguſta wopuſchćźili. W tajkim naſtupanju mamy ßlědowaze powjeſcże:

Saarbrücken, 30. julija, popołdnju w 5 hodźinach. Naſcha infanteria ma poruczność, Saarbrücken wopuſchćźicź, jeli Franzowſojo ſ wulkej mozu na tuto měſto pſchiczahnu. Kavaleria ma ßo po móżnoſcźi bliſko njepſchecżela dźerżecź, ſo by ſtajnje wjedźiła, hdźe wón ſteji. K ranju wot (franzowſkeho měſta) Thionville ßo Franzowſojo hromadu czahnu. Woni ßu Gersweiler wopuſchćźili, jako buchu prjedy ſ lěßa bliſko St. Arnauda wuhnacźi.

Saarbrücken, wutoru 2. auguſta, dopołdnja. Wulke dźělby franzowſkeho wójſka ßo pſchibliżuja. Wone ßo ſda, ſo chże pruſki bataillon, tudy ſtejazy pod wojowanjom měſto wopuſchćźicź.

Saarlouis, 2. auguſta. Mała dźělba pruſkich wojakow, kotſiż w Saarbrückenu ſtejachu, bu dźenßa dopołdnja w 10 hodźinach wot 3 franzowſkich diviſijow nadpanjena a na měſto njepſchecżel ſ 23 kanonami tſělesche. Pruſzy wojazy měſto w 2 hodźinomaj wopuſchćźichu. Schkodowanje na ludźoch njeje wulke. Po ryczach jeneho jateho Franzowſy je franzowſki khěżor w 11 hodźinach dopołdnja pſched Saarbrücken pſchijěł.

S Barlina, 4. auguſta. Drobniſche powjeſcże, kotrež ßu w poßlenjej nozy wo wojowanju pola Saarbrückena pſchiſchłe, ßu ßlědowaze: Hacź runje Franzowſojo ßylnje ſ kanonami tſělachu, dha woſtachu naſche pſchedſtraże (Vorpoſten) tola tak dołho na ßwojich měſtach ſtejo, hacź njepſchecżel ſ połnej mozu njepſchiczeże. Hakle potom, jako běchu ßo Franzowſojo do tſjoch diviſijow ſrjadowali, wucżeże ßłabe pruſke wotdźělenje ſ měſta a poſtaji ßo bliſko njeho na połnóznym boku, ſo by njepſchecżela wobkedźbowało. Schkodowanje w tutej bitwiczźy naſcheje pſchedſtraże ſ naſcheje ſtrony bě jenoż 2 offiziraj a 70 muži, kiż ßu panyli, hacźrunje njepſchecżeljo ſe chaßepotami, mitrailleuſami a kanonami jara ßylnje tſělachu. Njepſchecżel je po ſdaczu wjele ludźi ſhubił.

Na tym ßamym dnju (2. auguſta) dźěſche njepſchecżel pola Rheinheima k ranju wot Saargemünda pſches pruſke mjeſy a tſělesche po zyłych kompagnijach na naſche patrouille, pſchi czimż bu jenoż jedyn kóń trjecheny. Wjecżor ßo njepſchecżel ſaßo do Franzowſkeje wróczi. Naſchi wojazy ßu ßo we wſchitkich tutych bitwiczźach kraßnje dźerżeli.

Niederottersbach, ſchtwórtk 4. auguſta popołdnju 5 hodźinow 55 minutow. **Wyſchcżate ale krawne dobycże** krónprynzoweje armeje pod jeho ßamßnymaj wocżomaj pſchi dobywanju Weißenburga a hory Geisberg pſches regimenty 5. a 11. pruſkeho a 2. bajerſkeho armeekorpſa. Franzowſka diviſia generala Douay, k armeekorpſej marſchala Mac-Mahona ßłuſchaza bu rosbita a je cźěkała, ßwoje zyłe zeltowe łěhwo nam ſawoſtajſchi. Pſches 500 njeranjenych jatych, bjes nimi wjele Turkow, a jena franzowſka kanona je w naſchich rukach; franzowſki general Douay je morwy; naſch general Kirchbach je lohko ranjeny; kralowi grenadierojo a 50. regiment ßu wjele ſchkodowali.

Weißenburg, po franzowſku Wißembourg, je franzowſke měſto na ßamych pfalzbajerſkich mjeſach, a ma nědhże 7000 wobydlerjow. — Niederotterbach je wjeß njedaloko Weißenburga. — Bjes tym, ſo běchu Franzowſojo ßwoju kedźbliwoſcź na Saarbrücken wobroczili, je pruſti krónprynz ſ cźicha ßwoje pſchihoty na Weißenburg ſcźinił a je ßo jemu jeho wotpohladanje derje radźiło.

Pomjenowany 50. regiment ſteji hewak w Póſnianju (Poſen) a nimale połojza teho ßameho wobſteji ſ pruſkich Sſerbow. Woni ßrjedu tydźenja pſches budyſke dwórniſchćźo jědźechu. Hacź runje dyrbi ßo drje wſchelakim lubicź, ſo ßu naſchi **Sſerbja** prjenju bitwu, kótraż je ßo w tutej wójnje biła, ßobu **dobyli** a ßwoju krej a ßwoje żiwjenje ſa němſki kraj wutrobicże woprowali, dha nam tola wutrobnje żel cźini, ſo budże pſches to wjele ſerbſkich duſchow wojerowſkeho a rosborſkeho wokrjeża do wulkeje ſrudoby pſchewobroczenych. — Spomnjeni kralowi grenadierojo ßłuſcheja k 7. grenadierregimentej, kotryż hacź dotal w Liegnitzy a Löwenbergu ſtejeſche; 11. armeekorps wobſteji najbole ſ heßenſkich dźěcźi.

Mainz, 4. auguſta, popołdnju w 3 hodźinach. Wo bitwiczźy pſchi Saarbrücku ßu ßlědowaze dalſche powjeſcże pſchiſchłe. Tſi kompagnije regimenta N. 40 něktore hodźiny twjerdże ſtejachu a nuſowachu pſches to njepſchecżela k temu, ſo dyrbjeſche ßwoju zyłu móz nałożicź. Hakle potom zofachu Pruſzy pſches rěku Saar do poſtajenja, kiż bě ſa nich pſchihotowane. Njepſchecżel ßo tam na nich njeſwaži a tež rěku Saar njepſchekroczi. Smyßlenje wojakow je najlěpſche, dokelž widża, ſo Franzowſojo tak ſtraſchni wojazy njejßu, każ běchu wuwołani.

Přilopk.

* Strowoſcź k. krajſkeho direktarja ſ Gutſchmid je ßo tak porjedźiła, ſo je jeho miniſter wójny ja civilneho kommißara tajkeje kommißije pomjenował, kiż ſmeje ßo wo lazarethy zyłeho ſakſkeho kraja ſtaracź.

* W franzowſkim wójſku je tež wotdźělenje wojakow, kotſiż ßu mohamedanſkeje wěry ſ Algierſkeje. Woni ßo Turkojo mjenuja a bjes nimi je tež tójſchto murow. Jich khwalba dobra njeje, dokelž ßu ſły, rubjeżny lud. — Druha tajka banda ßu zouavojo, ſchtoż ßu najbole

dobrowolniży se wschěch kónzow semje, kotsiž hewak k niczemu druhemu kmani njejßu.

* Mitrailleusa (praj: mitralejsa) je nowa franzowska wójnska maschina abo tsělba, kotruž Němzy „Kugelspritze" mjenuja. Wona je po wopißannju nowinow „Kölnische Zeitung" tajkale. Něhdže dwazyczi abo tsizyczi a druhdy tež wjaz tsělbowych rokow, kiž ßo wot sad nutykuja (Hinterladungs-Gewehrlänse), ßu twjerdże hromadu sjenoczene, tak so wonhladaja kaž tolsta kanona, a wone tež, kaž kananowa roka, na lasecze s koleßami leża. Te jenotliwe roky ßo na mechaniske waschnje s patronami natykuja (loduja a tež wutsěleja. Kóżdy ras jenoż nekotre roky tsěleja a to tak dołho, hacž ßu zyle horze; potom ßo to zyke sjenoczeństwo rokow wobroczi a hnydom poczinja druhe roky tsělecz. Tute roky tsěleja tak daloko, kaž „zündnadelgewehr a chaßepot (praj: schaßepoh)" a moża teho dla sa krótki czaß wjele tyßaz (tawsynt) kulkow swutsělecz a tak wjele schkody bjes wojakami naczinicz, to rěka, hdyż czi s měrom steja.

Dokelż je kóżda tajka mitrailleusa tak czeżka, każ kanona, dha dyrbi ßo s konjemi wosycz abo do njeje ma ßo s najmjeńscha 20 ßylnych muzi sapschahnycz. Hižom tole jeje straschnosez wo wjele pomjeńscha; pschetoż s njej njamoża wschudżom jěcz, hdżež może ßo kóżdy pěschk lohko podacz. Dokelż ma mitrailleusa najskerje ßwoje ßamßne woßebite patrony, dha dyrbja ßo tež we wulkej hromadże ßobu wosycz a to je tola jara wobczeżna wěz, kotraż jeju spěschnosez jara sadżewa. Hewak pak tež nichtón s njej tsělecz njemóże, hacž czi ludżo, kotsiž ßu na to po dlěschim wuknjenju wuwuczeni, a hdyż jena njepschecżelska kanonowa kula żanu mitrailleusu trjechi, dha ju tež najskerje tak rosrasy, so ßo s njej wjazy tsělecz njehodżi. Tajke trjechenje njemoże pak jara czeżke bycz, dokelż njepschecżel bórsy wuhlada, hdże żana mitrailleusa steji abo tsěli.

Hacž budże teho dla tuta nowa tsělba tak straschna, każ to Franzowsojo wudawaja, to je hischcze njewěste. Woni maja hacž dotal 42 mitrailleusow.

* W Barlinje běchu njekotsi měschczenjo 1500 toleŕ czeßneho myta temu wojakej wustajili, kiž w nětczischej wójnje prěnjeho franzowskeho wojaka satsěli. To je ßo wóndano wot jeneho pěschka s mjenom Kraus stako, kotryż spomnjene pjenjesy dostanje, jeli pak na wójnje wostanje, dha maja ßo jeho herbam dacz.

* W Szöverdu (w Ssedmihródskej) ßo nan a ßyn wonka na łuzy pschi njewjedrje pod wulki kopjen ßyna skhowaschtaj, hdżež błysk dyri a wobeju saraſy.

* W Pjeru (we Wuherskej) mějachu sandżeny tydżeń satraschnje ßylny wětr se ßylnym njewjedrom. Jako po nim na pola pschińdżechu, so bychu sa żitami pohladali, k ßwojej wulkej srudobje wuhladachu, so běsche wětr ßnopy wunjeßł.

* S Gießmannsdorfa pißaja, so ßu tam 1. auguſta njewjedro s tajkim wichorom měli, kiž je najprjódzy tsěchu jeneho doma zyle wotkrył a potom nekotre kopy żita, na polu stejazeho, ßobu wsak, so ßnopy, każ stadko baczonow, wokoło lětachu. Wschitke tuto żito je wětr prjecz wunjeßł.

* W kollekcze, kotraż ßo sandżenu ßrjedu sa pomozy potrjebne żony a dżěczi budyskich reserwistow a wobornikow, k wójsku powołanych, shromadżowasche, je ßo w pětrowskej zyrkwi 149 tol. 23 nßl. 6 np. nawdało. — Budyske zyrkwje běchu pschi tutej wurjadnej Bożej ßłużbje wschitke s kemscherjemi pschepjelnjene.

* Dokelż dyrbja pomozy potrjebne żony reserwistow, a wobornikow, k wójsku powołanych, dla dostacza wustajeneje podpjery wěrowanske wopißma sa ßebje a kschcżeńske wopißma sa ßwoje dżěczi pokasacz, dha je ministerstwo kultußa kk. duchownym poruczko, so bychu tajke wopißma darmo dawali.

Měsačne hrónčka.

August. Żnjeńc.

1. Dopołdnja rad pschestanje,
   Hdyż rano w żnjenzu deschczik dże.
2. Nam kicze rjenje sesrawja,
   Je wjedro rjane a czopke na Kawrjeńza.
3. Pschińdu pschi prědku njewjedra,
   Budże tak najskerscho do kónza.

Cyrkwinske powjesće.

Wěrowani:

Pětrowska cyrkej: Bohuwěr Ernst Ssykora, serjant 2. kompagnije 4. infanterieregimenta No. 103, s Karlinu Franziſku Henriettu Riethußez.

Michałska cyrkej: Ernst August Hentzschel, wobydleŕ pod hrodom, s Marju Auguſtu Sodanez tam. — Korla August Wylem Wendler, krawz pod hrodom, s Amaliju Thereſu Schenkez tam.

Křćeni:

Pětrowska cyrkej: Helena Martha, Jurja Miczki, měschczana, khěżerja a cigarrydżěkarja, dż. — Ernst August Albert, Jana Bohuwěra Baltena, schewza, ß.

Michałska cyrkej: Auguſta Ida Martha, Ernſta Henniga, schewza na Židowje, dż. — Jan Bohuwěr, Korle Bohuwěra Wackera, kublerja w Bórku, ß. — Bjedrich Ernst, Michała Měrczinka, wobydlerja pod hrodom, ß — Ernst Handrij, Jurja Wiczasa, khěżerja na Židowje, ß. — Korla Adolf Immanuel, Korle Adolfa Wetzki, khěżerja pod hrodom, ß.

Zemrjeći:

Dżeń 21. julija: Handrij Nopper, wobydleŕ, 48 l. — 22., Ernst Louis Kudżela, krawski, 46 l. — 24., Ernst Wylem, Korle Auguſta Krawza, wobudlerja, ß., 8 m. 4 d. — 25., Marja Madlena, Korle Auguſta Petricha, wobydlerja na Židowje, dż. 11 d.

Hans Depla a Mots Tunka.

Hanß Depla. Praj wschak mi, Motßo, hdy ßo najwjazy łži?

Mots Tunka. Nó, ja ßebi myßlu, tehdom hdyž chze ßo něchtón woženicz, pschetož w tajkim czaßu ludźo na njeho łža a ßo pschißłodźeja, ßo mohłe ßo skały kwěkacz.

H. D. Hm, to wschak je wěrno; ale ja czaß wěm, hdźež ßo hischcze bole łži a hdźež do bladow wěrja, kiž tola po prawym k wěrje podobne njejßu

M. T. Ale kajki czaß dha to je?

H. D. To je wójnski czaß, a jeli mi wěricz nochzesch, dha chzu czi powjedacz, kajke blady ßo w saúdźenych dnjach hižom rosnoschowachu a tež ßylnje wěrjachu.

M. T. Kajke blady dha to běchu?

H. D. Najprjódzy ta blada, so je general Steinmetz franzowske mjesy pschekrocził a Franzowsow we wulkej bitwje sbił — a bjes tym spomnjeny general hischcze pola wójnskeho wójska njeběsche.

M. T. Schto dale?

H. D. K druhemu, so ßu Franzowsojo rěku Rhein s wulkim wójskom pschekroczili — a tola woni hischcze daloko wot Rheina steja.

K tseczemu, so ßu franzowske łódźe do naranscheho morja pschijěłe a tam 30,000 Franzowsow na brjóh wußadźiłe, kiž ßu potom bórsy wulke město Schczeczin abo Stettin wobßadźili — a pschezo hischcze žana jeniczka franzowska wójnska łódź w naranschim morju (Ostsee) njebě.

K schtwórtemu, so sakszy wojazy w tychle dnjach saßo domoj pschijědu, dokelž je franzowski khěžor prajił, so je wón jenož Pruskej wójnu pschipowjedźił a teho dla jenož s pruskim kralom wójnu wjedźe — a tola dyrbjeli ludźo wjedźecz, so sakski kral pruskemu pomhacz dyrbi, hdyž ma tón wojnu.

M. T. Ale ßy dha ty tajkim bladam wěrił?

H. D. Czepl by njewěrił, hdyž to wschitzy ludźo powjedaja — a na ßwěcze je tola tež wjele možno:

M. T. Ssu pak dha tajke blady tež w Serbskich Nowinach stałe?

H. D. Ně, ale ja ßebi myßlach, so móža tola wěrne bycz', dokelž dźě redaktorjo pjecza wschitko pißacz njeßmjedźa.

M. T. Njebudź dźiwny; hdy budźichu tele powjescze wěrne byłe, dha budźische je redaktor Serbskich Nowinow tež powjedacz mohł, pschetož wón dyrbi jenož to samjelczecz, hdźe němske wójska steja a hdźe czahnu abo schto chzedźa czinicz, wscho druhe pak, to ßmě wón wosjewicz.

Powschitkomna aßekuranza w Triescze

(Assicurazioni Generali)

sawěsczuje pschi rukowanskim fóndsu wot:

30 millionow 407,653 schěßnakow, 47 krajzarjow awstr. czißła

a) twory, mobilije, žnjeńske płody a t. d., kaž tež, hdyž to krajowe sakony dowoluja, twarjenja wschěch družinow psche wóhnjown schkodu;

b) poskiczuje sawěsczenja na žiwjenje cžłowjekow na najwschelaksche waschnje sa najtunische twjerde Prämije a wustaja policy po pruskim kourancze.

Towarstwo wupłaczi w lěcze 1868 sa 14,129 schkodowanjow summu wot 4 millionow 781 tyßaz 265 schěßnakow a 38 krajzarjow.

K kóždemu wukasanju a k wobstaranju sawěsczenjow poruczeja ßo jako agentojo:

Ernst Walther w Budyschinje.
Korla August Berger w Ketlizach.
Jan Roack w Drjeczinje.

Epileptiske widlischcza

(padazu khoroscz)

sahojilistnje specialny lěkař sa epilesiju doktor O. Killisch w Barlinje, nětko: Louisenstraße 45. — Hižom psches sto sahojenych.

We wudawarni Serb. Nowinow je sa 2½ nßl. dostacz:

Schkit Boži. Wójnske modlitwy.

We wudawarni Serb. Nowinow je sa 15 np. ßlědowaza němska knižka dostacz:

Žane žołdkowe wobczežnoscze wjazy.

(Kein Magenübel mehr.)

W tutej knižzy to rosestaja:

Dr. med. Gnoyer w Hamburgu,
medicinalski radźiczel Dr. Müller w Barlinje,
Dr. Alfred Clemenz w Kölnje n. R.,
Dr. med. Carl Ferd. Petzold w Draždźanach,
C. A. Mahr, techniski chemikař w Draždźanach,
Dr. phil. Heß, chemikař w Barlinje a
Dr. Adolf Hecker, chemikař w Draždźanach.

Internazionalne, pod sakitanjom Jeje kralowskeje wyßokoscze krónprynzeßyny Karole stejaze albertske towarstwo s tutym wjeßnych wobydlerjow, kotsž dźě tola tež tejko ßynow a snatych na wójnje maja, najnalěžnischo proßy, so bychu tutemu towarstwu po móžnosczi rucže

schaty,
płat we wjetschich a mjeńschich dźělbach,
łožowe płachty,

kaž tež pjenjesy k wothladanju ranjenych abo khorych wojakow dobroczíwje daricz chzyli.

K horjebranju teho wscheho ßu rad hotowi:
měschczanski radźiczel Franz na bohatej haßy czo. 68; pschekupz Braun na bohatej haßy; pschekupz Müller, firma J. A. Henoch na hłownym torhoschczu a redaktor Smoleŕ we wudawarni Serb. Nowinow.

W Budyschinje 23. julija 1870.

Direktorium albertskeho towarstwa.

Sswój najlěpje wuhotowany

magazin muskeje a hólczazeje drasty

porucza k dobroczíwemu wobkedźbowanju

P. Baruch na žitnych wikach.

Na woczomaj bědnym

je ßwětosnata w skutku prawa

Dr. Whitowa wodźiczka sa woczi

wot **Traug. Ehrhardta** w **Großbreitenbachu** w Thüringskej, à flacon 10 nßl. najlěpsche poruczicz. Tola njech ßebi kóždy jenož Dr. **Whitowu wodźiczku sa woczi** wot Traugotta Ehrhardta žada, pschetož **tuta** je jenož w **skutku prawdźiwa**. Jej ßu najwyscho wjerchowske konceßije spožczene a je ßedi wot 1822 ßwojeje **njepschetrjecheneje hojazeje mozy** dla **wulku ßwětnu khwalbu** dobyła, schtož tyßazy wopißmow dopokasuja. Poruczenja wobstara knjes **Emil Menzner** w hrodowskej haptyzy w Budyschinje.

Wjele lět na woczomaj bědny, a tola hischcze pomozu namakach. Wot wjele lět bě moja žona na woczi jara běona, schtož w běhu czaßa tak pschibjerasche, so měnjachu, so ßnadź wona woßlepi, dokelž běsche wscha lěkarska pomoz podarmo a ßo czerpjenje pschezo pohórschesche. Potom pak jako běch wo wubjerym skutkowanju Dr. Whitoweje wodźiczki sa woczi wot Fr. Ehrhardta ßłyschał, kupich s Wascheho składu w Žarowje w D. L. někotre bleschki wot tuteho ßrědka, a **po jeho nałoženju** stej woczi mojeje žony **zyle wuhojenej**, tak so móže wona **tež wjeczor** pschi **ßwězy wschitke domjaze dźěła** wobstaracz. To ja knjesej Traugottej Ehrhardtej **prawdy** dla rad wobßwědczam. Rinkendorf pola Trěblow w D. L., 14. oktobra 1869. Gottlob Langa, bnrski kubleŕ.

Katholski Posoł czo. 15 je wuschoł.

Materialtworowe a spirituosowe khlamy

Carl Noack

52. na žitnej haßy 52.

(njedaloko hłowneje straže — hauptwachi —)

poruczeja:

khofej derje a czisczeßłodźazy, punt po 66, 70, 72, 75, 80, 90, 100, 110 a 120 np.
pschi wotkupjenju 5 puntow tunischo;

zokor w kehelach punt po 47, 48, 49, 50 hacž 52 np.,
" mlěty, punt po 36, 40, 44, 48, 50 np.,

rajß, punt po 16, 18, 24, 32, 36 a 40 np.,

hróch, jahły, ßoczki, buny, nudle, krupy,
w zyłym a po jenotliwym najtunischo;

java-zigarry, 100 schtuk po 18, 19, 20 a 21 nßl.,

pfalzske zigarry 100 schtuk po 14, 15 nßl.,

wschitke družiny ßłodkich **palenzow** a **liqueurow** po woßebje tunich płaczisnach.

Loßy po 10 nßl.

budyskeje rjemjeßnjeje wustajeńzy, kotrež budja 7. augusta czehnjene a rjane dobytki lubja, ßu we wudawarni Serb-Nowinow dostacz.

Pjeczprocentske łužiske sastawne listy w kruchach po 500 tl.,

kiž ßo **ult. decembra 1876 al pari** nasad sapłacza, ßo wot podpißaneho banka saßo per Cassa pschedawaja.

W Budyschinje, 29. julija 1870.

Kranjostawski bank.
s Loeben. Ehrig.

Wosjewjenje.

Sa tudomne město ßo s pschihłoßowanjom měschczanskich sastupjerjow a s pschiswolenjom kralowskeje krajskeje direkzije sa czaß nětczischich wobstejenjow hacž na dalsche ručzne požczonki wot 100 tolerjow a we wjetschich kulowatych summach na kontoknižki po pjeczprozentskim sadanjenju a na pollětne wupowjedzenje horjebjeru. Tajke pjenjesy maja ßo pschi direkziji měschczanskeje nalutowarnje wotedacž, kotraž je k wobstaranju tuteje naležnoscze poručznoscž dostała.

W Budyschinje, 19. julija 1870.

Měschczanska rada.
Löhr, měschczanosta.

Lotteria.

Hacž runje je wójna wudyriła, dha budže ßo kralowska sakska lotteria tola dale hracž a směje ßo czehnjenje 3. klaßy hižom bližschu póndzelu 8. a wutoru 9. augusta.

Duž njech czi, kiž ßu prjedawschej klaßy pola mje brali, tež hnydom po lóß 3. klaßy ke mni pschińdu, dokelž móhli hewak wjele schkodowacž.

Wysche teho poručzam ßo czesczenym Sserbam s 1/1, 1/2, 1/4, a 1/8 loßami we wulkim a rjanym wubjerku.

W Budyschinje, 3. augusta 1870.

C. F. Jäger sen.
na swonknej lawskej haßy czo. 801.

Khěža czo. 58 w Radworju s 3¼ kórzami pola a łuki a se 46 dawkskimi jenosczemi napołožena, je se žnjemi a s inventarom se ßwobodneje ruki na pschedań. Wscho dalsche je shonicž pola wobßedzerja tam.

Rapsowa ßłoma, kaž tež jeczne wały ßu na ßwobodnym kuble w Jeschizach pola Delneje Hórki na pschedań.

Kóždeho taßamza (Bandwurm)
sa 2 hacž 4 hodziny bjes boloscze a schkodowanja zyle saczěri; teho runja tež **blědawu a lischawu** wěscze saczěri a to listnje **Voigt** lěkař w **Croppenstadt** (Preußen).

Dickowa konceßionirowana daloko wuwołana spodziwnje hojaza załba,
kotraž je ßo najbóle kóždy ras jako dobra wopokasała, porucza ßo w žerdkach po 3 nßl. a po 12 np.,
wot **hrodowskeje haptyki**
w Budyschinje.

Kedžbu!

Na wschelake napraschowanje s tutym najpodwolnischo k nawjedzenju dawam, so wudawařnja Serbskich Nowinow tež dale w dotalnym pschebytku pschi bohatych wrotach wostanje a so budže tam tež knihařnja s nowa sałožena.

J. E. Smoleř.

Nakładnik: J E. Smoleř. Cišć L. A. Donnerhaka w Budyšinje.

Extralopjeno. Serbske Nowiny.

Wudate 10. auguſta.

Budyſchin 9. auguſta. Lědy běchmy ßebi bitwu trochu rospomnili, kotruž běſche pruſki krónprynz ſchtwórtk 4. auguſta pola franzowſkeho měſta Weißenburga nad Franzowſami dobył, jako naß bórſy ſaßo powjeſcź pſcheßłapny, ſo ſtej wot němſkeho wójſka nimale ſ dobom ſ nowa dwě wulkej bitwje dobytej.

Mjenujzy pruſki krónprynz po weißenburgſkej bitwje ſe wſchej mozu ſa njepſcheczelemi honjeſche, a je jich tež bliſko Wörtha doſczahnył. Tam ſběže ßo ßobotu 6. auguſta wulka bitwa a hacź runje běſche jara krawna a dyrbjachu wojazy horzo wojowacź, dha pruſki krónprynz tola ſaßo bitwu dobu, kotraž je hiſchcze bole błyſchczata, dyžli weißenburgſka. Franzowſojo buchu jara ſbiczi a němſke wójſko dobu pſches 30 kanonow, 2 hodlerjej, 6 mitralleuſow a wjazy dyžli 6000 jatych. Sſławny marſchal Mac-Mahon Franzowſow kommandirowaſche, ale wón dyrbjeſche kaž prjedy pola Weißenburga, tak tež nětko pola Wörtha zofacź. Wón je ßo do bliſkoſcze měſta Nancy ſczahnył. Pódla njeho padże general Colson a general Ragout je ſhubjeny. Pſches 100 wyſchich je w pruſkich rukach.

Druha wulka bitwa bě tón ßamy dźeń bliſko Saarbrückena a to pod kommandom ſtareho generala Steinmetza. Wona ſapocza ßo pſchipołdnju a trajeſche hacź do cźmneho wjeczora. Franzowſojo buchu ſkónczinje wotehnaczi a dyrbjachu ſpěſchnje cźěkacź, wjele ſtow jatych a zelty dweju diviſijow w pruſkich rukach ſawoſtajſchi. Tež tuta bitwa bě jara krawna a je ſ wobeju ſtronow wjele ludźi ſpadako. Pruſki general François morwy woſta. Wón bě kommandeur 27. infanteriebrigady, kotraž k 14. diviſiji 7. armeekorpſa ßkuſcha. Pruſzy Franzowſow hacź do bliſkoſcze měſta Forbacha honjachu.

We weißenburgſkej bitwje je lěwe kſchidło němſkeho wójſka, w wórthſkej to ßamo, w ſaarbrückſkej pak prawe kſchidło wojowako. Sſrjedźne wójſko (centrum), pola kotrehoż ßu bjes druhim tež gardekorps a Sakſojo (12. armeekorps), hacź do 9. auguſta hiſchcze do žaneje bitwy pſchiſchło njeje.

Wórth leži k połonju wot Weißenburga, Bitſch pak k wjeczora wot tuteho měſta a Forbach je měſto k wjeczoru wot Bitſcha. Mac-Mahon ßo po wórthſkej bitwje ſ dźělbu wójſka do Reichshofena ſczahny, ſo by pr. krónprynzej pucź do Nancy'a ſadźěwak. Wón kommandirowaſche ſ zyła 3 armeekorpſy.

Po poruczinoſczi pruſkeho krala ßu njedźelu pſchipołdnja w Barlinje, Draždźanach a druhich wjetſchich němſkich měſtach, viktoria" tſěleli. (— Viktoria je kacźanſke ßkowo a rěka „dobycźe.")

Tudy chzemy pſchiſpomnicź, ſo maja Franzowſojo hodlerja na žerdźe měſto khorhojow, a ma kóždy regiment jenoż 1 hodlerja, bjes tym ſo ma kóždy němſki regiment 3 khorhoje. Duž je tam cźežko tajkeho hodlerja dobycź.

Depeſcha, kotruž je Napoleon do Pariſa poßłał, rěka tak: „Metz, 6. aug. wo połnozy. Mac Mahon je bitwu ſhubił. Froßard je wot Saarbrückena zofacź dyrbjał. Zofanje ſta ßo w dobrym porjadku. Wſcho może hiſchcze ſaßo do praweje kolije pſchińcź. — Pruſzy ßu pjecza tež tójſchto mitraleuſow měli a ſ tymi naſchim wojakam wjele ſchkodźili. — Metz, 7. aug. pſchipołdnju: Mac Mahon wobara Nancy. Tudomne wójſko je dobreje nadźije. My mamy hiſchcze tſi armeekorpſy w dobrym porjadku. Schkodowanje njepſcheczela je wulke a wón może teho dla jenoż pomału do prědka cźahnycź. Pruha, na kotruž ßmy ſtajeni, je ſtraſchna, ale franzowſki lud ju wěſcze wobſteji. — Metz, 7. aug. popołdnju: Hromaducźehnjenje naſchich wojakow ſtawa ßo bjes ſadźěwka. Wſcho wojowanje je po ſdaczu ſaſtako.

Napoleon.

S Pariſa piſaja, ſo je Paris a wokolny kraj w wobleženoſczi (Belagerungszuſtand.) Franzowſki ßejm ma ßo 10. aug. w Pariſu ſeńcź. — Miniſterſtwo je pſchikaſako, ſo dyrbja wſchitzy Franzowſojo bjes 30 a 40 lětami do nazionalgardy ſtupicź, wſchitzy mužojo mjenje 30 lět pak do mobilgardy. Nazionalgarda ſměje Paris a druhe wobtwjerdźene měſta ſakitowacź, mobilgarda ma ßo pak jako reſerva k wójſku pſchiſanknycź.

S teho wſcheho je widźecź, ſo je ßo Napoleon ſe ßwojim miniſterſtwom do wulkeho ſtracha podał.

W Pariſu měnja, ſo budże w bliżſchich dnjach wulka bitwa bliſko Metza abo poſdźiſchu bliſko Chalonsa (praj: Schalonga). — Pruſzy ßu pjecza hižom w St. Avoldu njedaloko Metza.

Redaktor a wudawař J. E. Smoler. Cźiſchczał L. A. Donnerhak w Budyſchinje.

Čisło 32. — 13. augusta — 1870.

Serbske Nowiny.

Za nawěštki, kiž maja so w wudawaŕni Serb. Nowin. při bohatych wrotach wotedać, płaći so wot rynčka 1 nsl.

Zamolwity redaktor a wudawaŕ
J. E. Smoleŕ.

Kóžde čisło płaći 6 np. Štwórtlětna předpłata pola wudawarja 66 pn a na kral. saks. pósće 7½ nsl.

Wopschijecze: Najnowsche. — Swětne podawki. — Wojerski list. — Ze Serbow: S Budyschina. S Wjeleczina S Plußnikez. S Bambrucha. S Róžanta. S Wojerez. — S Kamjenza. S Wólschnizy. S Hodźija. — Wójnske powjescze. — Pschilopk. — Zyrwinske powjescze. — Próstwa. — Nawěstnik.

Płaćizna žitow a produktow w Budyšinje.
6. augusta 1870.

Dowoz: 6425 kórcow.	Płaćizna w přerězku na wikach, wyšša.			nižša.			na bursy, najwyšša			najniža.		
	tl.	nßl	np.	tl.	nßl	np.	tl.	nßl	np.	tl.	nßl	np.
Pscheńza . .	6	15	—	6	—	—	6	20	—	6	7	5
Rožka . .	4	2	5	3	25	—	4	5	—	4	2	5
Jeczmjeń . .	3	—	—	2	27	5	3	2	5	3	—	—
Wowß . .	2	20	—	2	10	—	2	22	5	2	22	—
Hróch . .	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Woka . .	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Raps . .	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Jahły . .	8	20	—	8	15	—	—	—	—	—	—	—
Hejduschka .	5	10	—	5	5	—	—	—	—	—	—	—
Kana butry .	—	17	—	—	15	—	—	—	—	—	—	—
Kopaßłomy .	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Zent. ßyna .	1	—	—	—	25	—	—	—	—	—	—	—
Lane ßymjo	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—

Pjenježna płaczisna.

W Lipsku, 11. augusta. 1 Louisd'or 5 toler 17 nßl. 6½ np., 1 połnowažazy czerwjeny słoty abo dukat 3 tl. 6 nßl. 5⅝ np.; winske bankowki 80⅛ (16 nßl. ¼ np.)

Czahi sakskoschlesynskeje želesnizy s Budyschina.

Do Draždžan: Rano 7 hodźinow — minutow* dopołdnja 9 h. 5 m.; pschipołnju 1 h. — m.*; popołnju 4 h. 10 m.*; wjeczor 8 h. 20 m.*; w nozy 2 h. 40 m.** 4 h. — m.

Do Shorjelza: rano 7 h. 50 m.*; dopołnja 10 h. 50 m.*; popołnju 3 h. 20 m.†; wjeczor 6 h. 50 m.*; wjeczor 9 h. 35 m.; w nozy 12 h. 35 m.; 1 h. 45 m.**

*) Pschisanknjenje wot a se Žitawy a Liberza (Reichenberga.
†) Pschisanknjenje do Žitawy.

Pschispomnjenje. Czahaj se snamjeschkom ** bjes Draždžanami a Shorjelzom jenož w Budyschinje a Lubiju astawataj. Wonaj mataj jenož wosy prěnjeje a druheje klaßy) s ma ßo sa billet ¼ wjazy płaczicz; dźeńske billety pschi nimaj njepłacza.

Spiritus płaczesche wczera w Barlinje.

16 tl. — nßl. a 15 tl. 15 nßl.
pscheńza 61—70 tl., rožka 40—47 tl.,
(to je: sa 25 pruskich kórzow.)
rěpikowy wolij (njeczisczeny) 14 tl. — nßl.
(Czisczeny, kaž ßo w Budyschinje pschedawa stajnje něhdźe 1⅛ tl. dróžschi.)

Najnowsche.

Po želesnizy

s Draždžan — psches Budyschin — do Shorjelza nětko saßo wschitke czahi jěsdza, khiba s wuwsaczom nózneho czaha a budyskeho czaha dopołdnja w 9 h. 5 m.

Win, 11. augusta. Tudy knježeŕstwo njewě, schto by cžiniło; pak pschikasuje, so ma ßo wójsko na wójnsku nohu stajicz a ßo pak ta pak tamna strona wobtwjerdźicz: ale někotre dny posdźischo ßo wschě pschikasnje saßo nasad wosmu. — Ta zyła wěz je tajka, so ßo we Winje boja, so awstriske němske kraje najskerje k Němzam pschistupicz pytaja, hdyž ßo pruski kral jako dobyczeŕ s Franzowskeje wróczi.

Florenz, 10. augusta. Italske ministerstwo je po powjesczach, so ßu Franzowsojo sbiczi, wobsanknyło, so chze hischcze poczakacz, prjedy hacž s Franzowskej do wójnskeho swjaska stupi.

Rom, 10. augusta. Franzowsojo ßu bamžowy kraj wopuschczili, pschi wotjěsdźe pak bamžej 43 kanonow požczili. Bamž ma něhdźe 15,000 muži wójska.

Forbach, 10. augusta. Pruske wójsko w 3 ßylnych armejach dale bole do Franzowskeje nuts czehnje. Prawe wójsko wjedźe general Steinmetz, lěwe pruski krónprynz a ßrjedźne prynz Bjedrich Korla.

Saksa. Jako 8. auguſta jedyn cžah ſ Draždžan do Lipska [illegible], wjaſi won na tamnišchim dwórnišchu na jedyn cžah wojakow a dokelž ſ tym hromadu ſtoſny, dha buchu 6 wojakow khetro ranjenych.

Krónprynz Albert je ſa ſwójby reſerviſtow a woborníkow, k wójſku powołanych, 200 tl. darił a prynz Jurij tež 200 tl., prynzeßyna Amalia pak 1000 tl. Prynz Jurij je hewak tež internazionalnem towarſtwu 100 tl. darił.

W Eckersdorfje pola Tharanda dyri 2. auguſta błyſk do tamniſchich Nowakez domſkich, ſaraſy tam wumjeńkarja Augustu a pohkuſchi dweju cžłowjekow. Woheń, kiž bě naſtał, bu bórſy haſcheny.

Prjódkeſtejeŕ duchowny Fröhlich w Draždžanach je ßo k wójſku podał, a ſ nim 19 diakoniſßow, ſo bychu pſchi wothladanju ranjenych wojakow ßłužbu cžinili.

W Eibawje je hacž dotal 6 cžłowjekow na trichiny wumrjeło.

Wojerſki liſt.

Wot Jana Młynka ſe Sarycža,
kral. ſakſk. wojaka 9. komp. 4. inf. regimenta No. 103.

Wallau pola Hochheima 31. julija 1870. Drohoa wulžhlubowanaj ſtarſchej, bratſja, a t. d.! — Daloko w zuſnym kraju ſapſchimnu pjero, ſo bych wam lubi ſtarſchi woſjewił, hdže ßym a hdže ßym pobył. Pſchede wſchittim pak chzu ſpomnicž, ſo ßym cžeſcženemu redaktorej lubemu kmótrej k. Smolerjej pſched wotjězdom ſ Budyſchina ßlubił, jemu wot naſchich wojakow něſchto piſacž. Duž proſchu, ſo byſchcže tutón liſt wotpißali a jemu tón ßamy pſchipóßłali.

Lubym cžitarjam Serb. Now. pak chzu pſchedſpomnicž, ſo ßym 16. dezembra konſcheho lěta do wójſka naſtupił. Krótko pſched wudyrjenej wójnu buch pola naſcheho knjeſa feldwebla ſa pißarja poſtajeny a bórſy patym ſa „gefreitu" powyſcheny. Schtož nětk pſchihoty, k wójnje ſcžinjene, naſtupa, dha běchu tute jara krótke a ßu hižom wſchitkim derje ſnate, teho dla tež dale na nje njeſpomnju. 16. julija bu naſcha ſakſka armeja mobiliſirowana a my njeběchmy nětk žadyn džeń wěſcži, na kotrymž budžemy Budyſchin a naſch luby ſakſki kraj wopuſchcžicž dyrbjecž. Duž pſchiňdže pſchikaſnja, ſo mamy w nozy wot 28. k. 29. julija wotjěcž. My ßo teho dla w ſpomnjenej nozy w 12 hodžinach na žitnych wikach pola dźiwadła ſhromadžowachmy, cžehnichmy potom po lawſkej haßy won na dwórniſchcžo, hdžež ßo 29. julija rano wokoło 3 hodžinow do woſow ſeßydachmy a ½5 hodžinow wotjědžechmy, jako běchmy prjedy kóždy 2 cigarrje a 1 cžiſchcžany ſpěw doſtali. W Biſſapizach maku khwilku ſaſtachny, teho runja tež w Radebergu. W Draždžanach ſadźeržachny ßo něhdže 10 minutow. Wot Draždžan jědžechmy, poſaſtawſchi w Rieſy a Wurzenje, do Lipska, hdžež wokoło 11 hodž. pſchindžechmy a potom wſch a mjaßo, karancžk piwo, 8 cigarrje kaž tež 3 cžiſchcžane ſpěwy doſtachmy. ½2 hodź wotjědžechmy ſ Lipska, poſaſtawſchi w Korwodze a Weißenfelſu, hdžež piwo, winowu limonadu a khofej do woſow doſtachmy, tež ſaſtachmy w Naumburgu, jědžichmy nimo Kösen hacž do Apolda a wot tam do Weimara a Erfurta, hdžež wjecžor w 7 hodžinach pſchijědžechmy a khofej na dwórniſchcžu doſtachmy — wot pruſkich wojakow warjeny. — Nětko jědžichmy w nozy pſches Bittendorf, Gotha, Eiſenach, Gersdorf, Bebra, Hersfeld, rano 30. julija pſches Neukirchen, Hünfeld, hdžež cžorny khofej k ßnědanju doſtachmy. W Fulda doſtachmy ſaßo khofej. Dale jědžichmy pſches Neuhof, Elm, Schlüchtern, Steinau, Salmünſter, Wächtersbach, Gelnhauſen, hdžež ßym jenu kſchiwu wěžu widźał, Meerholz, Langenſelbold, Hanau, Frankfurt nad Majnom, hacž do Kaſtell, tam doſtachmy khofej, ſadźeržachmy ßo khwilku, w kotrymž cžaßu ßebi kaſematty, rěku Rhein a t. r. wobhladowach. Do Kaſtella pſchijědžechmy wjecžor w 6 hodž. a w 7 hodžinach cžehnichmy do naſchich kwatirow pſches Erbenheim hacž do Wallau, hdžež wjecžor ½10 hodžinow pſchindžechmy.

W mojej kwatirje mam ßo jara derje, ſo ßebi lěpje žadacž njemóžu. W ſańdženej nozy bě hižom jedyn ſchpion popadnjeny a to w naſchej wßy wot nózneje ſtraže. Hacž na franzowſke mjeſy mamy hiſchcže 30—40 hodžinow. Jutſje rano w 4 hodžinach počžehnjemy dale.

Dale wam niczo piſacž njemóžu, hacž ſo ßym džak budź lubemu Bohu, ſtrowy hacž do kwartiry pſchiſchoł a nadźijam ßo, ſo ſ Bożej hnadnej pomozu tež dale ſtrowy woſtanu. Tola proſchu tež waju lubej ſtarſchej, njeczžintaj ßebi cžežke moje dla, my ßo po Bożej hnadnej woli ſaßo wohladamy. Bóh chzył teho dla tež waß wſchitkich ſtrowych a cžiłych ſdźeržecž. — Prajcže Klingſtezom wjele dobreho wot Auguſta, tež Jenczezom wot Jurja, my ßmy wſchitzy w Wallau zyły tſeczi bataillon, 9. 10. 11. a 12 kompagnija. Hdže Donatez Korla je, to njewěm.

Na ſaßowidženje Waſch waß wutrobuje lubowazy ßyn

Jan Bohuwěr.

Ze Serbow.

S Budyſchina. Tudomny póſt nětko wyſche liſtow tež pakety ſaßo wobſtara a to ſ dwěmaj cžahomaj wſchědnje, mjenujzy rano we 8 hodžinach a wjecžor ½7 hodžinow do Shorjelza; rano w 7 hodžinach a wjecžer 8 h. 15 min. do Draždžan. (Tola hladaj na 1. ſtronje.)

S Wjeleczina. Tudy je knjes Adolf Reichel jako poſtexpediteur poſtajeny.

S Plußnikez. Sańdženu ßobotu 6. auguſta ſta ßo tudy to njeſboże, ſo połpjatalětny hólcžez Hendrich Hermann Měrſch do jeneje ſtudnje pany a ßo ſatepi.

S Bambrucha. W kolni tudomneho kublerja

Hantuschka 8. auguſta wjeczor w 7 hodźinach woheń wudyri a tule kolnju ſ pódlanſkej maſſiwnej hródźu do procha a popjeła pſchewobrocźi. Pſchi tym ſo jenn ranza ſ proßatami a dwě kormnej ßwinjecźi ſpaliſchtej.

S Rózanta. Dźeń 11. julija ßo we łaſkowſkim młynje pczokarſke towarſtwo ſakoźi a bu ſchi tym knjes Juriji Robel ſ Njebelczicz ſa pſchedßydu wuſwolenh. Wón tajke ſa ſtojnſtwo na ßo wſa a bu potom poſtajene, ſo ma ßo pſchichodna ſhromadźiſna tuteho noweho towarſtwa 14. auguſta popołdnju w pjeczich hodźinach w kupjelach pola Smjeczkez wotdźerżecź. Hffe.

S Wojerez. Po żadanju k. redaktora tudy k nawjedźenju dawam, ſo ſ naſcheje wokolnoſcze dwaj ßerbſkej wuczerjej w němſkim wójſku ßłużitaj, mjenujźy k. Heruſchka ſ Wojerez a k. Krauſa ſ Hródka.

Pſchiſpomnjenje. Po wobliczenju jenych němſkich nowinow ſ zyła 64,000 Sſkowjanow w němſkim wójſku ßłuźi, mjenujźy 54,000 Polakow a 10,000 Sserbow.

S Kamjeńza. W cźaßach ſhromadneje nuſy a tyſchnoſcze, hdźeż ßo na wſchěch ſtronach cźłowſka njemóz ſjewi, hdźeż je ſ wocźomaj widźicź, ſo móże jenoż Bóh wukhowanje a pomoz ſkicźicź, tam je Knjeſowa cyrkej tak prawje na to powołana, ſměrowanje a ßwětko ſ Boźeho ßkowa w bohatſchej měrje podawacź a wſchě ſapſchijate duſche na teho Knjeſa pokaſowacź, kiż też pſches najſrudniſche dopuſchczenja k nam wotzowſzy ryczi. Teho dla ßo też w nětcziſchim ſrudnym wójnſkim cźaßu, każ wſchudźom, tak też nimale po wſchěch Sserbach bohacze wopytowane wjeczorne wójnſke Boże ßłużbu dźerża; teho dla bu też ſ wjetſcha w tych měſtach, hdźeż dotal wojazy ſtejachu, pſched jich wotßalenjom woßebita wojerſka Boża ßłużba dźerżana. Tak je ßo w Draźdźanach, tak je ßo też pola naß w Kamjeńzu pſches naſcheho wulzy luboważeho k. diakona a ßerbſkeho prědarja Jakuba ſtako. Wón bě wſchitko, tak derje ſwonkowne, każ też ſnutskomne, hacź nanajlěpje temu naprawik. Delkach w w zyrkwi ßedźachu wojazy, muż pſchi mużu, hłowa pſchi hłowje, a na łubjach woßadni, bjes nimi też wjele nanow a maczerjow, kiż běchu ßem pſchiſchli, ſo bychu hiſchcze junkrócź Bożemje prajili lubym ßynam, kiż mějachu naſajtra na wójnu cźahnycź. Po wuſpěwanju khěrluſcha „Ach poruczź Bohu ßwěru“ dźerżeſche k. diak. Jakub kraßne, wutroby ſapſchimowaze, wutroby poſběhowaze prědowanje po 5 Móji. 20, 3—4. a to po tutym ſakoźku: Knjes Zebaoth w nuſy a w ßmjercźi naſch Bóh; pſchetoź 1) wón je tón, kiż naſchej wutrobje khróſkoſcź dawa, a 2) wón je tón Bóh, pſches kotrehoż ßo nam dobycze doſtawa.“ Żana wutroba njewoſta njehnuta, żane wóczko bjes ßylſow. Haj też twjerdym mużam, kotrychźi hiſchcze żenje njeißmy płakacź widźili, ßylſy po lizomaj ßo ronjachu. Pſchemóżaze wokomiknjenja pak běchu, jako k. prědar ßrjedź najhłubſcheho hnucza kaſaſche, ſo bychu nětk wſchitzy ſ nim pokłaknyli. Wſchitke te tawſynty na kolenach kleczo, ſ hłoßom pkakajo, ſ poſběhnjenymi wutrobami k Bohu, jeho troſcht, jeho hnadu cźerpajo ſ tuteho mózneho wěrzażeho prědowanja, — o to běchu wokomiknjenja njebjeſkeju ßwjeczißny, wokomiknjenja traſajzeho żohnowanja, wokomiknjenja, na cźaß żiwjenja nam njeſapomnite. — Po horzej modlitwje bu ſ khěrluſchom„ Ach woſtan pſchi naß ſ hnadu“ wobſanknjenje. — Kak pożohnowani ßmy my tu pſches naſcheho noweho lubeho k. duchowneho, kak rjenje ßo dopjelnjuja wſchitke te ſbożopſchecza, kiż buchu pſchi jeho ßwjedźenſkim powitanju ſe ſtrony naſcheje měſchczanſkeje rady a jeho duchomneſkeju kk. kollegow pſched jeho wupyſchenym domom wuprajane, a te modlitwy a dobroproſchenja, kiż buchu pſchi jeho ßwjeczißnje pſches naſcheho k. primariußa Schwabu a njedźelu na to pſchi jeho ſapokaſanju do jeho ßerbſkeho ſaſtojnſtwa pſches k. fararja Imiſcha ſ Hodźija k Bożemu hnadnemu ſtoku horjeßkane! Luboſcź ſetkuje naſcheho noweho k. duwowneho na wſchěch ſtronach a kak ſbożomni ßo my Sserbjo kamjeńſkeje woßady ſacźuwamy, ſo je nam Bóh luby Knjes wobradźił woßebneho wěrjazeho prědarja a ßwěrneho dobreho Sserba w naſchim lubowanym k. duchownym! Wón budź nam dale k żohnowanju! B.

S Woleſchniz pola Klětooho. Sańdźenu ßobotu 6. auguſta pſchipołdnju w 2 hodźinomaj wudyri pola tudomnoho bura Junkera woheń, ſ kotrymż ßo jemu hródźe a brózhnje wotpalichu. Woheń ßu dźěcźi ſe ſchtrychowanczkami ſamjſchkrili.

S Hodźija. K mózhnemu ſaſtaranju potrjebliwych żonow a dźěcźatkow tych wojakow a wobornikow, kiż ßu ſ naſcheje woßady ßobu do wójny cźahnycź dyrbjeli, ßu tu 29. julija naſch k. farař Imiſch a kk. zyrkwini prjódkſtejerjo hrabja ſ Lippe nad Debrikezami, klamař Mrós ſ Hodźija a piwarz Ratza ſ Prěczez jako wubjerk lokalneho pomozneho towarſtwa hromadu ſtupili. Kollekta, kiż bu ſa ßmilne wotpohladanja tuteho towarſtwa 3. auguſta pſchi wójnſkim kemſchenju do ſchkliczkow pſched zyrkwinymi děrjemi ſkładowana, je 84 tol. 16 nßl. wunjeßka. S khwalobnej hotowoſcźu dźerżachu dźewjeczo zyrkwini prjódkſtejerjo, bjes nimi tſjo ryczerkublerjo kk. knjeżerſki radźicźel hrabja ſ Lippe nad Debrikezami, kralowſki ſměrz Ochernal nad Dźěchorjezami a Lohſa nad Brěſu te ſchkliczki. — W naſtupanju druhich ßmilnych towarſtwow, kiż, měſta a ſ Drezdźan wo pomoz proſcha, bu wobſanknjene, je ſ poruczenjom a ſ darami ßwěru podpjeracź. Tak ßo tu też ſa wójnſke diakonatſtwo dary ſhromadźuja pola k. zyrkwineho prjódkſtejerja Mróſa kiż je hižom 8 tol. 6 nßl. 5 np. nahromadźił, a pola k. zyrkwineho połkadnika Renza, kiż je hižom 6 tol. 22 nßl. nahromadźił. Tute wójnſke diakonatſtwo jewoße biteho podpjeranja hódna. W měſcze ßo dary ſa nje ſhromadźuja pola kk. pſche-

kupzow Wehle a Siemsa, kaž też pola k. profeßora Dr. Palma.

Wójnske powjesćze.

Budyschin 9. auguſta. Lědy běchmy ßebi bitwu trochu rospomnili, kotruž běſche pruſki krónprynz ſchtwórtk 4. auguſta pola franzowſkeho měſta Weißenburga nad Franzowſami dobył, jako naß bórſy ſaßo powjeſćz pſcheßłapny, ſo ſtej wot němſkeho wójſka nimale ſ dobom ſ nowa dwě wulkej bitwje dobytej.

Mjenujzy pruſki krónprynz po weißenburgſkej bitwje ſe wſchej mozu ſa njepſcheczelemi honjeſche, a je jich też bliſko Wörtha doſczahnył. Tam ſběže ßo ßobotu 6. auguſta wulka bitwa a hacž runje běſche jara krawna a dyrbjachu wojazy horzo wojowacz, dha pruſki krónprynz tola ſaßo bitwu dobu, kotraž je hiſchcze bole bkyſchczata, dyžli weißenburgſka. Franzowſojo buchu jara ſbiczi a němſke wójſko dobu pſches 30 kanonow, 2 hodlerjej, 6 mitralleuſow a wjazy dyžli 6000 jatych. Sſławny marſchal Mac-Mahon Franzowſow kommandirowaſche, ale wón dyrbjeſche kaž prjedy pola Weißenburga, tak też nětko pola Wörtha zofacz. Wón je ßo do bliſkoſcze měſta Nancy ſczahnył. ¡Pódla njeho padże general Colson a general Ragout je ſhubjeny. Pſches 100 wyſchich je w pruſkich rukach.

Druha wulka bitwa bě tón ßamy dżeń bliſko Saarbrückena a to pod kommandom ſtareho generala Steinmetza. Wona ſapocza ßo pſchipołdnju a trajeſche hacž do czěmneho wjeczora. Franzowſojo buchu ſkónczńje wotehnaczi a dyrbjachu ſpěſchnje czěkacz, wjele ſtow jatych a zelty dweju diviſijow w pruſkich rukach ſawoſtajſchi. Też tuta bitwa bě jara krawna a je ſ wobeju ſtronow wjele ludzi ſpadało. Pruſki general François morwy woſta. Wón bě kommandeur 27. infanteriebrigady, kotraž k 14. diviſiji 7. armeekorpſa ßłuſcha. Pruſzy Franzowſow hacž do bliſkoſcze měſta Forbacha honjachu.

We weißenburgſkej bitwje je lěwe kſchidło němſkeho wójſka, w wórthſkej to ßamo, w ſaarbrückſkej pak prawe kſchidło wojowało. Sſrjedżne wójſko (centrum), pola kotrehoż ßu bjes druhim też gardekorps a Sakſojo (12. armeekorps), hacž do 11. auguſta hiſchcze do żaneje bitwy pſchiſchło njeje.

Wórthy leži k połonju wot Weißenburga, Bitſch pak k wjeczora wot tuteho měſta a Forbach je měſto k wjeczoru wot Bitſcha. Mac-Mahon ßo po wórthſkej bitwje ſ dżělbu wójſka do Reichshofena ſczahny, ſo by pr. krónprynzej pucz do Nancy'a ſadżěwał. Wón kommandirowaſche ſ zyła 3 armeekorpſy.

Po poruczńoſczi pruſkeho krala ßu njedżelu pſchipołdnja w Barlinje, Draždżanach a druhich wjetſchich němſkich měſtach, viktoria" tſěleli. (— Viktoria je łaczańſke ßłowo a rěka „dobycze.")

Tudy chzemy pſchiſpomnicz, ſo maja Franzowſojo hodlerja na żerdże měſto khorhoje, a ma kóżdy regiment jenoż 1 hodlerja, bjes tym ſo ma kóżdy němſki regiment 3 khorhoje. Duż je tam czežko tajkeho hodlerja dobycz.

Depeſcha, kotruž je Napoleon do Pariſa poßłał, rěka tak: „Metz, 6. aug. wo połnozy. Mac Mahon je bitwu ſhubił. Froßard je wot Saarbrückena zoſacz dyrbjał. Zoſanje ſta ßo w dobrym porjadku. Wſcho może hiſchcze ſaßo do praweje kolije pſchińcz. — Pruſzy ßu pjeczа też tójſchto mitraleuſow měli a ſ tymi naſchim wojakam wjele ſchkodżili. — Metz, 7. aug. pſchipołdnju: Mac Mahon wobara Nancy. Tudomne wójſko je dobreje nadżije. My mamy hiſchcze tſi armeekorpſy w dobrym porjadku. Schkodowanje njepſcheczela je wulke a wón może teho dla jenoż pomału do prědka czahnycz. Pruha, na kotruž ßmy ſtajeni, je ſtraſchna, ale franzowſki lud ju wěſcze wobſteji. — Metz, 7. aug. popołdnju: Hromaduczehnjenje naſchich wojakow ſtawa ßo bjes ſadżěwka. Wſcho wojowanje je po ſdaczu ſaſtako.

Napoleon.

S Pariſa piſaja, ſo je Paris a wokolny kraj w wobleżenoſczi (Belagerungszuſtand.) Franzowſki ßejm je ßo 10. aug. w Pariſu ſeſchoł. — Miniſterſtwo je pſchikaſało, ſo dyrbja wſchitzy Franzowſojo bjes 30 a 40 lětami do nazionalgardy ſtupicz, wſchitzy mužojo mjenje 30 lět pak do mobilgardy. Nazionalgarda ſměje Paris a druhe wobtwjerdżene měſta ſakitowacz, mobilgarda ma ßo pak jako reſerva k wójſku pſchiſanknycz.

S teho wſcheho je widżecz, ſo je ßo Napoleon ſe ßwojim miniſterſtwom do wulkeho ſtracha podał.

W Pariſu ménja, ſo budże w bliżſchich dnjach wulka bitwa bliſko Metza abo poſdżiſchu bliſko Chalonsa (praj: Schalonga). — Pruſzy ßu hižom dale St. Avolda njedaloko Metza.

Jako ßobotu 6. auguſta pſched wjeczerom w Barlinje rěkaſche, ſo jatych Franzowſow pſchiwjeſu, bě ßo na tamniſchim anhaltſkim dwórniſchczu jara wjele ludzi ſhromadżiło, kotſiž chżychu woßebje ſajatych Turkow widżecz. To ßo jim też doſta, pſchetoż tajkich tam też wuhladachu. Woni mějachu brune woblecza a njeběchu jara wulzy. Jich draſta bě: ſchěroke módre khołowy, módra arabiſka jeczka, ſe żołtymi ſchnórami wobßadżana, a na hłowje maka bruna mězka ſ czeczikom. Czi druſi wojazy běchu najbole pěſchzy, kotſiž mějachu módre ßuknje, czerwjene khołowy a czerwjenu mězu. Też běchu někotſi huſarojo ſ módrej draſtu, kotraž bě ſ běłymi ſchnorami wobßadżana. — Wſchitzy jeczi ſwolniwje cigarry, jědż a picze wot pſchihladowarjow bjerjechu, hacž jedyn hauptmann niz, kotryž zyle ſrudny ßedżeſche a niczo bracz nochzyſche. — Po krótkim czaßu jatych do Graudenza a Torunja (Thorn) wotwjeſechu, hdżež maja hacž na dalſche woſtacz.

Prěnja franzowſka kanona je ßo pola Weißenburga

dobyka a to wot wojakow 5. bataillona tšelzow (Jägerbataillon), kotšiž hač dotal w Shorjelzu stejachu. Móžno je, so ßu po tajkim ßnadž też Sserbja pódla byli. — Sa dobycze prénjeje franzowskeje kanony je 500 tl. wustajenych a kral da 60 dukatow so kóždu dobytu franzowsku kanonu.

W Budyschinje 11. auguſta. Franzowske wójsko je zyły kraj wot némskich mjesow hač do ßmuhi, kotraž bjes městami Thionville, Metz a Nancy leži, zyle wopuschczilo, wone je po tajkim hač do réti Mosele zosako. Hkowna kwartira khéžora Napoleona béſche 10. auguſta w Chalons'u. Blížſcha wulka bitwa budże teho dla najſkerje w champagniſkej (praj: ſchampańſkej) runinje; ſhubja ju Franzowſojo, dha je potom pucž hač pſched Paris wotewrjeny. Tam by potom ſaßo jena bitwa byczˇ měla; ale to budże franzowſkemu wójſku lédom móžno, dokelž tehdy wjazy w trébnym porjadku njebudże.

Bjes tym pak ßo też njeſpokojnoſcz bjes Franzowſami ſběha a w ßamej druhej komorje je ſapoßkanz Keratry tón namjet ſtajił, ſo dyrbjał ßo Napoleon wotßadžicž.

Pruſki kral je krónprynzej rjad želeſneho kſchiža druheje rjadomnje ſpožcził.

Se Saarbrücken pißaja: Bitwa 6. auguſta je waznijſcha, hač ßo ſ woprédka ſdaſche. Nimale zyły korps franzowſkeho generala Froßarda je rosbity. Léhwo jeneje diviſije a wulke magaziny, tójſchto pontonow ßu dobyte. Jatych je hižom pſches 2000. Ale ſchkodowanje ſ némſkeje ſtrony je też jara wulke. Tak ma jenož 5. diviſia néhdže 1800 morwych a ranjenych.

S Hagenawa pißaja: Krónprynzowe wójſko namaka pſchi dalemarſchirowanju wſchě wßy ſ ranjenymi Franzowſami połne; woni ßu we wörthſkej bitwje ſ najmjeńſcha 10,000 morwych a ranjenych ſhubili. (Wörth, kiž na wſchěch khartach njeje, leži bliſko Niederbronna a Reichshofena.)

S Barlina, 11. auguſta. Hač do dżeńßniſcheho ranja je pſches tudomne město 2122 jatych franzowſkich wojakow a 144 jatych franzowſkich wyſchkow do Küſtrina a Kralowza (Königsberg) dowjeſenych, hdžež maja hač na dalſche woſtacz. Dżeńßa wjeczor pſchiwjeſu 187 ranjenych Franzowſow, kotſiž do Spandawa pſchińdu.

Wczera wjeczor pſchiwjeſechu do Barlina 400 ranjenych némſkich wojakow. (— Na budyſkim dwórniſchczu ßmy też ſ nékotrymi ranjenymi ryczeli, kotſiž do Schleſynſkeje domoj jédżechu, ſo bychu ßo tam wuhojicz dali.

S Karlsruha (w Badenſkej) pißaja wot 10. auguſta, ſo je franzowſka twjerdžiſna Straßburg ſe wſchěch ſtronow wot némſkeho wójſka wobdata. General Beyer je tamniſcheho kommandanta napominał, ſo by ßo pſchepodał, ale tón to czinicz nochze.)

Saarbrücken, 10. auguſta. Naſchi ſteja hižiom 2 hodżinje pſched Metzom a ßu hewak w Faulquemontu, Fouligny a Saarunion. Franzowſojo ßu maku twjerdžiſnu Lützelſtein wopuſchczili.

Draždżany, 10. auguſta. Pruſzy landwehrdragonarjo, kotſiž tudy ſtejachu, naß jutſje wopuſchcza, ſo bychu ßo k Rheinej podali.

S Kiela (w Holſteinſkej) pißaja: 7. auguſta bé tu néhdže 3 mile dale 8 franzowſkich wojnſkich łódžow widżecz. Hač dotal Franzowſojo ſe ßwojimi łódžemi hiſchcze žane némſke pſchimorſke město nadpanyli njeßu.

Sakſki połny póſt wopſchija 24 ſaſtojnikow, 10 poſtillonw, 19 trainwojakow, 12 woſow a 75 koni.

S Mnichowa 11. auguſta: Bajerſzy ßu Lützelſtein wobßadžili a maku twjerdžiſnu Lichtenberg ſ tſélenjom ſapalili.

Paris, 11. aug.: S Metza je depeſcha pſchiſchła, ſo ßo tam hač do pſchipołdnja žadyn nadpad wot némſkeho wójſka ſtał njeje. — (Metz je najtwjerdſcha franzowſka twjerdžiſna a ma pódla ßebje wobtwjerdżene léhwo ſa 150,000 muži.)

General Bazaine (praj: Baſän) je ſa wyſcheho roskaſowarja franzowſkeho wójſka pomjenowany. Wón je jara ßurowy człowjek a w ßwojim czaßu w Mexikanſkej kommandirowaſche. — (Po tajkim je marſchal Mac-Mahon wot wyſcheho roskaſowanja wotßadżeny.)

Přilopk.

* Pſchi twarbje noweje želeſnizy, kotraž ßo do Chrudima (w Czechach) twari, běſchtej ßo wóndanjo dwě wotdżéleni dżěłaczerjow ſwadżikoj a potom do pukow dakoj. Dżěłaczerjo ßo tak ßurowje bijachu, ſo bórſy tſjo morwi ležo woſtachu, a bitwa prjedy njeſaſta, hač hulanojo ſ Pardubiz pſchijěchachu a biczkow roſehnachu.

* W Domnawje (w naranſchich Prußach) děri błyſk do zyrkwje, jako ßo runje popołdniſcha Boża ßłużba dżerżeſche. Prědowanje bé ſkónczene a woßadnł ſ wjetſcha w pſchitwarku pod tórmom ſtejachu. Tam ßo runje błyſk wobroczi, tſjoch człowjekow na měſcze ſaraſy a pſches tſizeczi czežo a lóžo wobſchkodži. W zyrkwi hewak błyſk wjele ſchkody naczinił njeje.

* Dokelž ludžo khě wunoſchuja, kotrež tym, kiž maja wojakow pola wójnſkeho wójſka, ſtrach czinja abo tola czeſcz naſcheho wojowazeho wójſka ranja, dha je budyſki ſtatny ryczník wſchitkim żandarmam a polizajam pſchikaſał, ſo maja jemu tajkich ſełharnikow k nawjedżenju dacz, kotſiž potom ſchraſu hač do 6 měßazow jaſtwa doſtanu. — (Sserbjo, daž njepſchimajcze ßo tych hłupych bladow, kotrež wam wſchědnje ſ nowa pſchinoſchuja, ale pokażcze ſełharnikam jich pucze!)

* W Pariſu je dotalne miniſterſtwo wotſtupiło. Miniſterpſchedßyda je general hrabja Palikao.

* W Mariataferlu (w Austriji), hdjež nă wotpust khodza, 3. auguſta woheń wudyri. Wſchitke twarjenja ßo wotpalichu hacj do fary a zyrkwje, kotrejž ſtejo moſtaſchtej, dokelž ſtej maßivnej.

* Jene wotdželenje artillerije běſche na poßlenju cžěſku wójnu (1866) jeneho kóſka ßobu wſako, kotryž ſ wojakami wſchudže ßobu khodjeſche. Wón je ßo ſ Czech živy domoj wróczić a nětko tamón tydżeń ſaßo na Franzowſow ßobu cžahnyk.

* S Chemnitza pißaja: Jedyn ſchědžiwz ſ tudomneje wokolnoſcže ma ſchtyrjoch ßynow pola wójſka ſtejo. Jako taj dwaj mködſchej na tudomne dwórniſchczo pſchiňdžeſchtaj, ſo byſchtaj wotjěkoj, poklaknyſchtaj ßo pſched ßwojim nanom, kotryž jeju žohnowaſche a potom rjekny: „Nětko dzitaj, mojej hólzaj, a bijtaj ßo twjerdže ſa němſki wótzny kraj!“

* Stary marſchal Wrangel chzyſche tež ßobu na wójnu, ale kral jemu to jeho khamornoſcže dla dowolił njeje. Jako pak jeho regiment ſ Barlioa wotjedže, dha bě wón tola tež hiſchcže na dwórniſchczo pſchijěł, hdjež 100 tl. wuczeže, ſo bychu ßo bjes wojakow tuteho regimenta rosdželili. Hewak dari wón tež khorhojnikej 50 tl., jeho pſchi tym napominajo, ſo dyrbi ßwoju khorhej pſched knjepſcheczelom wobarnowacž.

* S Italije pißaja, ſo je franzowſke wójſko město Rom a bamžowy kraj hižom nimale zyle wopuſchczilo abo jón w tychle dnjach tola wopuſchczi. Jeli italſki kral nochze, ſo bychu Garibaldi a jeho ludžo Rom wobßadžili, dha budže tam ßwoje ßamßne wójſko poßkacž dyrbjecž. Rom na tajke waſchnje do ruki italſkeho krala pſchiňdže. — Jendželſke miniſterſtwo je bamžej poſkiżiło, ſo by ßo na kupu Maltu pſcheßydlił, jeli ſo by nětko wjazy w Romje woſtacž nochzył. Bamž pak hiſchcže njewě, ſchto by czinił.

Cyrkwinske powjeſce.

Křćeni:

Michalska cyrkej: Marja Martha, Jena Bohumiła Schumanna, wobydlerja na Židowje, dž. — Hana Alma, Bjedricha Auguſta Neumanna, tkalſkeho miſchtra w Scžijezach, dž. — Korla Auguſt, Auguſta Kobanje, kamjenjerubarja w Delnej Kinje, ß. — Amalia Auguſta, Auguſta Matzki, pohonczja w Czichońzach, dž. — Korla Auguſt, Korle Auguſta Wenzala, khěžerja na Židowje, ß.

Zemrjeći:

Dżeń 27. julija: Korla Auguſt, Pětra Bartka, wobydlerja na Židowje, ß., 5 m. 3 d. — 31., Madlena ſwudowjena Pokdrakowa, 63 ½ l. — 2. auguſta: Jan Pjekař, ſtražnik w Libochowje, 59 l. 7 m. 10 d. — 3., Michał Frauenſtein, ſalmiſchtr w Fiſcherez papjerniku na wobydleŕ na Židowje, 53 l. 9 m. 5 d. — Hana rodž. Klingſtez, njebo Jana Rachliży, khěžerja a rěſnika na Židowje, wudowa, 85 l. 8 m. 12 d.

Próſtwa
ſa krajne wójſko we wójnſkim cžaßu.

Knjeże Bożo zebaoth, ty Bożo njebjeſkich wójſkow, do twojeje wſchehomózneje ruki poruczamy naſcheho krala a naſch zyły wótzny kraj w tutych ſtraſchnych cžaßach a tebje woßebje proßymy, ty chzył ßwoju ruku mikoſcžiwje dżerżecž nad naſchim krajnym wójſkom. Knjeże, budž ty ſchkit a troſcht, móz a ßylnoſcž tych twojich, kotſiž nětko ſa naß wojuja pſchecziwo njepſcheczelam naſcheho luda. Daj jim wěrnu wěru a ſtroſchtnu wutrobu w dowěrjenju na twoju wěczną mikoſcž a wſchehomóz, ſo ßo njepſcheczeloweje mozy njeſtrója. Spožž ſe ßwojeje mikoſcže naſchemu ludu dobycže. Daj nawjedowarjam Davitowu bohabojoſcž a ſboże we wojowanju, Joſuowu ßwěrnoſcž a Gideonowu mudroſcž a wěrjazu dowěru. Wobdař zyke wójſko ſ duchom poßkuſchnoſcže a ßwjateje porjadnoſcže. Poſczel ßwojich ßwjatych jandželi twojim na pomoz a ſchkituj prawdu pſchecziwo hrubej mozy. Wodaj wſchě hrěchi a ſkóſcže tym, kiž do horzeje bitwy cžahnu, a ſměrowanje twojeje hnadypokneje bliſkoſcže jim njewotczehń. Do twojeju ßmilneju rukow tych poruczujemy, kotrychž wſchitke dny ßmjertne ſtrachoty wobdawaja.

Pomhaj, ſo ßo żana duſcha ſ nahłej a krawnej ßmjerczu prjecž njetorhnje bjes wěrneho wobroczenja k tebi. Pomhaj ſranjenym a ſahoj jich. Budž ty jich troſcht a pomoz a poſběhuj jich duſchu ſ twojim ßmilenjom. Njewopuſchcž mrějazych a budž bliſko tym, kotrychž daloko wot ßwojich lubych poßlenja hodžinka doſczehnje.

Ach, Knjeże, ty ßy lubowař měra, a twoje kraleſtwo je prawdoſcž, měr a radoſcž w ßwjatym Duchu. Duž tola mikoſczjwje wodž wutrobu móznych k měrej, ſo móhł twój lud tebi w pokoju a czichoſczi ßkužicž, ſo mohła wſchitka nadobna wuſtojnoſcž a nawjedžitoſcž, rolniſtwo a rjemjeßko kčěcž a tycž.

O Bożo wſcheho troſchta, twój bohaty pokoj budž tež wſchitkim bliſko, kiž ßo w tutym czežkim czaßu ſe ßmjerczu ßwojich lubych a ſ wójnſkimi ſtróżelemi domapytaja. Do twojeje wſchehomózneje ruki ßo ſ twojim zyłym ludom poruczamy; ßmil ßo nad nami a pomhaj nam. Njedaj naſchemu drohemu wótznemu krajej zuſym do mozy panycž a njehnuj ßo wot naß w tychle ſkych cžaßach. Daj ßebi wſchitkich ßynow naſcheho luda poruczenych bycž. Swarnuj jich twojeje luboſcže dla. Knjeże, na tebje ßo ſpuſchczamy. Budž nam mikoſczjwy a wußkyſch naß Jeſom Khryſta dla. Hameń.

Pſchiſpomnjenje redakzije. Tuta rjana modlitwa je wſata ſ knižki: **Domjazy wółtař. Modleriſke knihi.** Seſtajał H. Imiſch, farař w Hodžiju.

Swój najlěpje wuhotowany
magazin muskeje a hólczazeje drasty
porucza k dobroczíwemu wobkedzbowanju
P. Baruch na žitnych wikach.

Internazionalne, pod sakitanjom Jeje kralowskeje wyßokosczе **krónprynzeßyny Karole** stejaze **albertske towarstwo** s tutym wjeßnych wobydlerjow, kotsiž dźě tola też tejko ßynow a snatych na wójnje maja, najnalěžnischo proßy, so bychu tutemu towarstwu po móžnosczi rucže

schaty,
plat we wjetschich a mjeńschich dźělbach,
łožowe plachty,

kaž też **pjenjesy** k wothladanju ranjenych abo khorych wojakow dobroczíwje daricz chzyli.

K horjebranju teho wscheho ßu rad hotowi:
měschczanski radźiczel **Franz** na bohatej haßy czo. 68; pschekupz **Braun** na bohatej haßy; pschekupz **Müller**, firma **J. A. Henoch** na hłownym torhoschczu a redaktor **Smoleŕ** we wudawarni Serb. Nowinow.

W Budyschinje 23. julija 1870.

Direktorium albertskeho towarstwa.

Pjeczprocentske łužiske sastawne listy w kruchach po 500 tl.,

kiž ßo **ult. decembra 1876 al pari** nasad sapłacza, ßo wot podpißaneho banka saßo per Cassa pschedawaja.

W Budyschinje, 29. julija 1870.

Kranjostawski bank.
s Loeben. Ehrig.

Bjes tymi **strowotnymi winami**, kotrež ßu ßo hacž dotal pschedawake, ßo nasch

Pedro-Ximenes

psches ßwoju hódnosczˊ a dobre skutkowanje pschede wschěmi druhimi woßebje wusnamjena.

Tuto prawdźiwe schpaniske wino hodźi ßo dla ßwojich wutkow woßebje jako khoro-wino pschi wschelakim woßłabnjenju, w czaßu wotkhorjenja po czeżkich khorosczach, pschi njemóznosczach dźěczi a wotrosczenych, hdźež żiwnosczˊ w porjadku njeje a hdźež dyrbi ßo żołdk poßylnicz a maja ßo mozy s nowa pschisporicz.

W originalnych bleschach po 6, 12 a 18 nßl. ma skład sa Budyschin a wokolnosczˊ

J. G. Klingst Nachfolger.

Minden nad Weseru.

Wincke & Co.
winowa wulkopschekupniza.

Łužičan čo. 8 je wušoł

a wopřija: 1) Na hwězdźičku. Spěw wot K. Pětrowič. 2) Serbowka. Historiska novella. Zeserbšćił K. A. Fiedaleŕ. (Pokračowanje.) 3) To moje njebjo. Spěw wot J. Česle. 4) Njezaprahnjace bohatstwo rostlinow žiwostnych a přemysłowskich. Podał M. Rostok. (Skónčenje ze 6. čisła.) 5) Wojak wječor na straži. Spěw wot H. Jórdana. 6) Něšto wo arseniku. Wot B. Mučiuka. 7) Z Budyšina a z Łužicy. Wot redaktora. 8) Słowjanski rozhlad. Wot J. E. Smolerja. 9) Rebusy. Wuhudanje charady 7. čisła. Listowanje.

Přispomnjenje. Wopřijeće **7. čisła Łužičana,** druhu sobotu julija wudateho, je tole: 1) Na łazowskich honach. Spěw wot Česle. 2) Serbowka. Historiska novella. Zeserbšćił K. A. Fiedleŕ. (Pokračowanje.) 3) Poslednje kwětki. Spěw wot Puškina. Přeł. Wudowjeńc. 4) Złotowłóska. Češka bajka. Zdźělił H. Jórdan. 5) Z Budyšina a z Łužicy. Wot redaktora. 6) Słowjanski rozhlad. Wot J. E. Smolerja. 7) Charada. Wot Wařka.

Sakske wójnske diakonatstwo,

kiž sa naschim wójskom do wójny czehnje, so by tam srjanjenych a skhorjenych wojakow na jich bolosczi-wych khorych a ßmjertnych łožach kaž s maczernej lubosczu wothladało a jich s Božim ßłowom troschtowało, je ßo na mnje wobrocziło, so bych jemu k pomozy ßerbskeho kandidatu abo schtudentu abo wuczerja pschipóßłał, dokelž je bjes wójskom tola tež wjele Sserbow, sa kotrychž by w žałosczach abo w ßmjertnej nusy troschtne a natwarjaze było, hdy by ßo ßerbski bratr w lubej maczernej ryczi s nimi a sa nich modlił a jim ßłowo wěczneho žiwjenja do wutroby skicził. Schtóž by bjes ßerbskimi kandidatami, schtudentami abo wuczerjemi k temu w Jesußowym mjenje swólniwy był, tón chzył mi to bórsy sjewicz.

W Hodžiju 10. augusta 1870

H. Imisch,
farař.

Wosjewjenje.

Lětuschi ßad, w puczowych halejach atd., k majoratskemu knjejstwu w Njeßwaczidle ßłuschazych, ma ßo bórsy pschedacz.

Knježa inspekzia ma porucznoscz, kupne poskieženja horjebracz.

Wosjewjenje.

Dziwoczanske ßerbske ev. luth. mißionstwo směje jutsje — 14. augusta — po nyschporje shromadzisnu, na kotruž ßo wschě pscheczeljo a pscheczelnizy mißionstwa woßebje pak wschitke ßobustawy towarstwa s tutym lubje pscheproschuja.

Pětr Mónk, pißmawjedžeř.

Epileptiske widlischcza
(padazu khoroscz)

sahoji listnje specialny lěkař sa epilesiju doktor O. Killisch w Barlinje, nětko: Louisenstraße 45. — Hižom psches sto sahojenych.

We wudawarni Serb. Nowinow je sa $2\frac{1}{2}$ nßl. dostacz:

Schkit Boži. Wójnske modlitwy.

Kóždeho taßamza (Bandwurm)

sa 2 hacz 4 hodziny bjes boloscze a schkodowanja zyle saczěri; teho runja tež **blědawu** a **lischawu** wěscze saczěri a to listnje **Voigt** lěkař w **Croppenstadt** (Preußen).

Khofej, punt po 66, 72, 80, 90, 100 np. atd.,
rajß „ „ 18, 20, 24, 28, 30, np. atd.,
syrop „ „ 16, 18, 20, 36 np.,
cigarry, 25 schtuk po $2\frac{1}{2}$, 4, $4\frac{1}{2}$, 5, $5\frac{1}{2}$, 6, 7, $7\frac{1}{2}$ nßl. atd.,

palenzy

wschitkich družinow porucza najtunischo

Rudolph Hölzer

na rožku ßerbskeje a schulerskeje haßy.

Wosowy mas

w 1 puntowych kistkach po 2 nßl. porucza

Rudolph Hölzer

na rožku ßerbskeje a schulerskeje haßy.

Wulki skład
wschelakich czaßnikow.

S tutym najpodwolnischo k nawjedženju dawam, so ßym ßo s mojimi khlamami

do mojeho domu
pschi lawskim tórmje

pschedßydlił a so mam tam wulki a rjany wubjerk czaßnikow (segerjow) wschitkich družinow po najtunischich płaczisnach na pschedań.

Tež mam wulki skład czaßnikowych reczaskow najnowscheje módy a ßo pola mje tež czaßniki tunjo a derje porjedžeja.

☞ Tež pschispominam hischcze, so ßym ja **ßerbskeje** rycze tak derje mózny, kaž němskeje.

W Budyschinje **J. G. Schneider,**
pódla lawskeho tórma. czaßnikař.

Jedyn kmany, porjadny kowař, kiž ßo na wsche dzěło wusteji, chze jenu kowarnju kupicz abo wotnajecz. Poskiczenja njech ßo wosjewja we wudawarmi Serb. Nowinow.

Sjawny dzak

praju ja wschitkim tym ßamym, kiž mi pschi tudomnym wóhnjowym njesbožu 30. julija t. l. k pomozy běchu, woßebje pak mam ßo ßulschowskej ßykawje a jeje mužstwam dzakowacz, so ja moje bydlenje s Božej pomozu wobkhowach.

Jan Höhna
w Myschezach.

Nakładnik: J. E. Smoleř. Cišć L. A. Donnerhaka w Budyšinje.

Čisło 33. ~ 20. augusta ~ 1870.

Serbske Nowiny.

Za nawěštki, kiž maja so w wudawarni Serb. Nowin. při bohatych wrotach wotedać, płaći so wot rynčka 1 nsl.

Zamolwity redaktor a wudawar
J. E. Smoleŕ.

Kóžde čisło płaći 6 np. Stwórtlětna předpłata pola wudawarja 66 pn. a na kral. saks. pósće 7½ nsl.

Wopschijecże: Najnowsche. — Swětne podawki. — Ze Serbow: S Delneje Stróże. S Raschowa. S Mucźnizy. S Rakojd. — Spěw. — Wójnske powjesće. — Pschilopk. — Hanß Depla a Mots Tunka. — Zyrwinske powjesće. — Nawěstnik.

Płaćizna žitow a produktow w Budyšinje.

13. augusta 1870.

Dowoz: 6591 kórcow.	Płaćizna w přerězku na wikach,			na bursy,								
	wyšša.			niža.			najwyšša			najniža.		
	tl.	nßl	np.	tl.	nßl	np.	tl.	nßl	np.	tl.	nßl	np.
Pschenża	6	15	—	5	27	—	6	20	—	6	10	—
Rožka	4	5	—	3	27	—	4	5	—	4	2	5
Jećmjeń	3	2	5	3	—	—	3	5	—	3	2	5
Wowß	2	20	—	2	20	—	2	20	—	2	18	—
Hróch	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Woka	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Raps	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Jahły	8	20	—	8	15	—	—	—	—	—	—	—
Hejduschka	5	15	—	5	10	—	—	—	—	—	—	—
Kana butry	—	16	—	—	15	—	—	—	—	—	—	—
Kopaßłomy	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Zent. żyna	1	—	—	—	25	—	—	—	—	—	—	—
Lane żymjo	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—

Pjenjezna płaczisna.

W Lipsku, 18. augusta. 1 Louisd'or 5 toler 17 nßl. 6½ np., 1 połnowažazy cźerwjeny słoty abo dukat 3 tl. 6 nßl. 5⅝ np.; winske bankowki 82⅜ (16 nßl. 4¾ np.)

Cźahi fakskoschlesynskeje żelesnizy s Budyschina.

Do Draždżan: Rano 7 hodźinow — minutow* dopołdnja 9 h. 5 m.; pschipołnju 1 h. — m.*; popołnju 4 h. 10 m.*; wječor 8 h. 20 m.*; w nozy 2 h. 40 m.** 4 h. — m.

Do Shorjelza: rano 7 h. 50 m.*; dopołnja 10 h. 50 m.*; popołnju 3 h. 20 m.†; wječor 6 h. 50 m.*; wječor 9 h. 35 m.; w nozy 12 h. 35 m.; 1 h. 45 m.**

*) Pschisanknjenje wot a se Žitawy a Liberza (Reichenberga.

†) Pschisanknjenje do Žitawy.

Pschispomnjenje. Cźahaj se znamjeschkom ** bjes Draždżanami a Shorjelzom jenož w Budyschinje a Lubiju sstawataj. Wonaj mataj jenož wosy prěnjeje a druheje klaßy) a ma żo sa billet ¼ wjazy płaczicź; dźeńske billety pschi nimaj njepłacza.

Spiritus płaczesche wczera w Barlinje.

16 tl. 10 nßl. a 16 tl. — nßl.
pschenża 61—70 tl., rožka 40—50 tl.,
(to je: sa 25 pruskich kórzow.)
rěpikowy wolij (njeczisczeny) 14 tl. — nßl.
(Czisczeny, kaž żo w Budyschinje pschedawa stajnje něhdże 1⅛ tl. drožschi.)

Najnowsche.

Pont à Moußon, 17. augusta. General Bazaine (praj: Basän), wyschi roskasowar franzowskeho wójska, kiž chzyschе s Metza do Verduna zosacź, bu 16. augusta rano w 9 hodźinach wot 5. brandenburgskeje divisije (kotraž 3. armeekorpsej sługscha a je hižom pola Saarbrückena wojowała) nadpanjeny a twjerdże dźeržany. Pruszy wojazy pokasachu njepschemérnu wutrobitosc, dokelž 6 hodźinow schtyrjom franzowskim divisijam sami napschecźiwo stejachu, hacź jim 10. armeekorps k pomozy pschindże. Schkodowanje je na woběmaj stornomaj jara wulke. Franzowsojo dyrbjachu so do Metza wrócźicź, jako běchu 2000 jatych, 2 hodlerjej a 7 kanonow Gubili.

K brandenburgskej divisiji sługscheja: Leibgrenadierregiment No. 8., inf. reg. No. 48., grenad. reg. No. 12., inf. reg. No. 52., dragon. reg. No. 2., No. 10. a No. 12., hulan. reg. No. 3., feldart. reg N. 3 a pionnierbat. No. 3. — Bitwa běsche pola městaschka, kiž Mars-la-Tour rěka.

Saksa. W Draždžanach žu jeneho žadźili, kiž bě nĕkajke kĕž w nastupanju wójny wumjeŝk. Teho runja je žo dwĕmaj w Biskopizach tak seschko, kotrejž žu pak saŝo puschćiłi.

W Draždžanach je ruski poddan Meyer 10,000 tl. k lĕpschemu ranjenych wojakow darił a jedyn njemjenowany 5000 tl.

W Lipsku je Dr. Klotz, profeŝor klaŝiskeje filologije wumrjeł.

Skakał Tietza ſ Althörnitza bu wóndanjo w Zimmermannez skale w Pethawje wot jeneho padazeho kamjenja tak straschnje do hłowy ranjeny, ſo dyrbjeſche po krótkim cžaŝu wumrjecž.

So by dobrowolne wothladanje ranjenych a khorych wojakow žwój dobry porjad mĕło, žu ſa zyku Saksku mužojo postajeni, kiž maja žwĕru ſa tym hladacž. Sa budyske hamtske hetmanstwo je w tajkim nastupanju knjeżerski radźiżel ſſ Kiesenwetter a ſa lubijske pak wokrjeŝnoŝudniski direktał ſ Muke w Žitawje powjenowany. — Najwyschi roskasował w tutej naležnoſcži je ſa zyke němske wójsko wjerch Pleŝ.

S Draždžan pišaja wot 15. augusta: Po saksko-schleſynskej żelesnizy (kotraž psches Łužizu wjedże) je žo w 13 dnjach wscho do hromady 2387 wyschich, 79,700 podwyschkow a wojakow, 24313 koni a 2159 wosow, pontonow a kanonow pschewjesko. Wot nich žkuscheja k 5. pruskemu armeekorpsej 1171 wyschich, 38,600 podwyschkow a wojakow a 11,800 koni; k 6. pruskemu armeekorpsej pak 1136 wyschich, 38,000 podwyschkow a wojakow a 12,400 koni. Wyschе teho je žo po spomnjenej żelesnizy wot saskeho, we Łužizy stejazeho wójska pschewjesko: 80 wyschich, 3100 podwyschkow a wojakow, 113 koni a 29 wosow.

Pruŝy. Pruska kralowa w tu khwilu barlinske wójnske lazarethy wobhladuje a ranjenych wojakow, kiž tam leża, pilnje wopytuje.

Pruske knjeżerstwo je bajerskemu 10 millionow toler k wójnskim wudawkam požcžiło a žu žo tute pjenjesy wóndanjo ſ Barlina do Mnichowa dowjeske.

Pruski kral, kiž bĕsche hižom sańdżenu žrjedu se žwojej hłownej kwartiru njedaloko wulkeje franzowskeje twjerdżiſny Metz, je po pschekrocženju franzowskich mjesow wosjewjenje na Franzowsow wudał, w kotrymž wón praji, so žo žanemu Franzowsej, kiž wojak njeje, niczo njelubosne njeſtanje a so jim žadyn němski wojak też ani najmjeńsche bracž njedudże. — Sa to žebi pak kral żada, žo bychu Franzowsojo němskim wojakam żyrobu a wobydlenje swolniwje spožcžili. Hewak je pruski kral postajił, so žo ſ kraja, wot Němzow wobžadzeneho, žadyn rekruta abo stary wojak k franzowskemu wójsku podacž njeżmĕ. Kóżdy franzowski hospodar, kiž wojakow, kiž pola njeho do kwartiry pschińdu, ſ żyrobu wobstaracž njemóże, ma kóżdemu tajkemu wojakej kóżdy dżeń 2 frankaj (to je: 16 nŝł.) saplacžiż, so by žebi tón žam żyrobu kupicž mohł. — Wyschе teho je pruski kral wschĕ żelesnizy a telegrafy w franzowskich krajinach, wot němskeho wójska sajatych, saŝo do rjadu stajicž dał a dawkidawanje je tam też hižom srjadowane, tak so dyrbja tamni Franzowsojo nĕtko dawki do pruskeje kaŝy domacž. Franzowski kraj, hacž do sańdżenje póndżele wot němskeho wójska wobžadzeny, ma psches 2 millionaj wobydlerjow a je po wopschijeczu nĕschto wjetschi, hacž saske kraleſtwo.

Mjena wschitkich wojakow, kiž we wójnje panu abo kiž žu ranjeni, žo tak rucže hacž mózno wosjewja. (W Serbskich Nowioach budże mjeno tajkich žerbskich wojakow žwjeru wotcžischcžane, kaž też němskich, kotrychž starschi abo pschecžetto w Sserbach bydla, tak daloko hacž žu nam snacži.)

Kóżdy ranjeny wojak, kotryž chże žo žnadź doma wuhojicž dacž, žmĕ žo na wschĕch němskich żelesnizach a póstach darmo wjesch. — Na rĕzy Rheinje je 18 parokódżow, kotrež ranjenych wojakow do lazarethow wschelakich pschirheinskich mĕstow woża.

Awstrija. We Winje žu skónczńje k temu pschežwĕdczenju pschischli, so je najlĕpje, hdyž žo do nĕtcžischeje wójny njemĕscheja, pschetoż pjenjesy jim k tym pobrachuja a hewak je sjawnje widżecž, so wschitzy awstriszy Němzy na pruskej stronje steja. Też może žo lohko stacž, so budża žo tucži k Pruskej pschisankunycž pytacž. — (To by saŝo schtrafa była, kotruž je awstriske knjeżerstwo derje saŝłużiło. Wone je mjenujzy žwojim Italskim a Němzam stajnje hołdowło, žwĕrnych Sskowjanow (Czechow, Sskowakow, Khroatow atd.) pak stajnje podcžischczowało a je hischcże dżenża podcžischczuje. Sa to žu Italszy hižom Awstriju wopuschcžili a awstriszy Němzy žo na tajke wopuschczenje pilnje hotuja. Awstriske khĕżorstwo dyrbi po tajkim rospanycž.)

S Czech žo nĕtko wjele wucženych ludźi do Rußowskeje pschecžahuje. Tak žu tam sańdżeny tydżeń schtyrjo czeszy wucżeni wujĕli, dokelž žu w Rußowskej dobre profeŝorske mĕsta dostali. — Hewak też wjele czeskeho luda do Rußowskeje czehnje.

Franzowska. W Parisu maja nowe ministerstwo. Nowe ministrjo runje jara pĕkni ludżo njejžu, a hacž žu mudri, to maja bórsy dopokasacž, pschetoż hewak mohło ſ Napoleonowym knjeſtwom kónz bycž, prjedy hacž bychu woni schto hódne wuskutkowali. Schtoż žu hacž dotal postajili, to ſ dżĕła mało mudrosczе dopokasuje. Tak žu woni wobsanknyli, so dyrbja wschitzy Němzy kraj wopuschczicž a duž žu wschĕ dróhi. kotrež ſ Franzowskeje do Němskeje wjedu, němskich wucżahowarjow polne. Psches to kóżdy tajki Němz wjazy abo mjenuje schkoduje a nĕkotryżkuliż wjele tawsynt toler shubi. A ma Franzowska ſ teho žadyn wužitk? Nĕ, niz najmjeńschi. Wjele wjazy

budże wona to lohko doscz jara droho sapłaczicz dyrbjecz. Pschetoż hdyż Němzy, każ su nětko sda, dobudża, dha budże Franzowska wschu schkodu sapłaczicz dyrbjecz, kotruż su wuhnaczi Němzy wsali.

Druha njemudrosczˊ, kotruż su nowi ministrjo wobeschli, je ta, so ludźi nusuja, franzowske papjerjane pjenjesy po nawyschej płaczisnje bracz. Hacz dotal je to kóżdy sam czinik, nětko pak hdyż su ministrjo tajki pschikas dali, dha sebi ludźo myślicz počinaja, so drje franzowske papjerjane pjenjesy wjazy dobre njejsu, — a duż so wot nich po możnosczi wotlakuja.

Hewak je ministerstwo wobsanknyło, so ma so sa 2400 millionow frankow papjerjanych pjenjes wudacz; 1 frank je 8 ngl.

Wschelake nowiny powjedaja, so so khěžorka Eugenia na czěkanje hotuje a so je teho dla hižom na belgisku kralowu pisaka, so by jej ta psches Belgisku do Jendželskeje pomhała.

Khěžor Napoleon je so wscheho kommandirowanja wotrjekł a so s Metza se swojim synom do Chalonsa podał.

Italia. W Romje su jara njespokojni na to, so su Franzowsojo tuto město a bamżowy kraj wopuschczili. Bamż sam pak, każ so sda, Franzowsow njelubuje, a je, każ wschelake nowiny pisaja, list na pruskeho krala poslał, w kotrymż jemu sboże k temu pscheje, so je Franzowsow sbił. — Tež chzedża někotre nowiny wjedżecz, so so bamż najskerje do Pruskeje pschedsydli, hdyż jeho Italszy s Roma wuczěrja. — (Nam so tajkimle powjesczam tak prawje wěricz nochze.)

Rußowska. Nětko je zyle wěste, so so awstriske knjezerstwo teho dla do wójny njeměscha, dokelż ma psched Rußami strach. Mjenujzy ruski khěžor je awstriskemu k nawjedżenju dał, so joho wójsko na měsczo do Galizije a snadź tež do Wuherskeje pschiczehnje, jeli so Awstrija do wójny měschecz počnje.

Psches to je ruski khěžor Němzam wulku skužbu wopokasał, pschetoż teho dla, dokelż dyrbi so awstriske wójsko s měrom sadżerżecz, je wscho němske wójsko, kotreż w Pósnanskej, Schlesunskej a Sakskej stejesche, na Franzowsow czahnyczˊ mohło.

Ze Serbow.

S Delneje Stróże. Ssrjedu popołdnju 10. augusta je so nasch nowy wucżeŕ k. Birnich, kiż běsche hacz dotal w Schczeńzy, k nam pschesydlił. Jemu běchu so schulski inspektaŕ k. farař Golcz s Rakez, tudomny schulski prjódkstejeŕ k. Scholta a druzy, każ tež schulska młodosczˊ, s wěnzami a se 4 khorhojemi pyschena, hacz na strożansko-schczeńczanske mjesy napschecziwo podali. Knjes Birnich, kotrehoż běsche k. rychtaŕ Mikel s czesczo a lubosczo wjesk, tam s wosa wustupi a bu najprjódzy khěrlusch „Nětk mamy sasy wucżerja“ wuspěwany. Potom k. farař Golcz noweho k. wucżerja wutrobnje witasche a sta so to samo tež wot k. schulskeho prjódkstejerja Scholty, po czimż so czah do Stroże poda.

Tam na schulski dwór pschischedschi, hdżež běsche wjele luda shromadżeneho, saklincza najprjedy se wschěch erta khěrlusch „Njech Bohu dżakuje“, na czoż k. farař rjanu ryczˊ k wucżerjej, k druhim pschitomnym a k schulskej młodosczi dżerżesche, po kotrejż tež nowy k. wucżeŕ wutrobne a hnujaze słowa ryczesche, kotreż so nam derje spodobachu. Wobej ryczi stascht̄ej so w serbskej a němskej ryczi.

Na to dżěchu schulske dżěczi do schulskeje stwy, hdżež kóżde dżěczo pschi durjach k. wucżerjej a jeho knjeni mandżelskej ruku skiczi, jeju pschistojnje witajo. To samo so tež wot druhich pschitomnych na najwutrobnische waschnje sta. Skónczˊnje buchu dżěczom a tež druhim wot k. wucżerja zakty a piwo wudżělene.

Bóh luby Knjes chzył nam tu k. wucżerja Birnicha dołho stroweho a czerstweho sdżerżecz a jeho prózowanje w naschej schuli bohacze żohnowacz.

S Raschowa. Pónđżelu 8. augusta padże tudomny kubleŕ Jan Kschižank s pschatrow na huno, pschi czimż so tak wobschkodzi, so dyrbjesche posdżischo wumrjecz. Wón sawostaji żonu a 4 dżěczi.

S Mucżnizy. Tudy so 11. aug. popołdnju w 4 hodż. Henselez domske wotpalichu. Tuto njesboże je czim żałosnische, dokelż je khěžkaŕ Hensel pschi wójsku a wón teho dla swojej swójbje k pomozy bycz njemóże. Kak je woheń wuschoł, njeje snate, dokelż nichtó doma njeběsche.

S Rakoid. Pschi njewjedrje, kotreż tudy 12. augusta popołdnju w schtwórtej hodźinje mějachmy, dyri błysk do knježich, knjesej hrabi s Lippe nad Bartom atd. skuschazych kolnjow a pschewobroczi je do procha a popjeła. Pschi tym je so něhdże 300 kórzow wowsa spaliło.

Trosch̄t.

Hłoß: Kak je Bóh jara dobroczˊiwy.

Mój ducho hladaj swjeselený
Tam horje k módrym njebjesam,
Hdżež budżesch s Bohom sjednoczený
Sso runacz swjatym jandżelam.
O kajki troschˊt! o kajka radosczˊ!
Hdyż mój duch na to spomina,
Tam dopjelni so moja żadosczˊ,
Tam, tam sej mój duch požada.

Tam horka, tam we Božim raju,
Tam żana strafchna wójna njej',
Tam słoty měr a radosczˊ maju,
Tam njepschelija człowsku krej;
Duż Bożo spożcz nam bórsy sasy
Tón trajazy a dobry měr,

A daj nam žohnowane cžaßy,
Wſchón ſběžk a njeměr wotecžeř.

Hdyž je mój běh tu dopjelnjeny,
Hdyž je mój cžaß tu, domoj hicž,
Kak chzu ja tehdy ſwjeßeleny
Mój pucž tam horje naſtupicž:
Tam horka, tam we Božim raju
Sso milliony wjeßela,
Kiž netko wěcžnu ſbóžnoſcž maju
Pſches ßwojoh' luboh' Sbóžnika.

Tam Bóh mi wſchitko pkacžicž budže,
Schtož cžerpjach tudy bjes winy,
Mój Bóh, kiž wſchitko widži wſchudže,
Też hlada mi do wutroby,
Wón ſnaje wſchitke pokhilenje,
Wón ſnaje ſprawnu wutrobu,
Wón ßłyſchi ſtyſkne žakoſcženje —
Wón dawa kóždom' jeho ſdu.

To poßylnjuje moju nohu
Na wuſkim pucžu k wěcžnoſcži,
So troſchtnje du mój pucž a drohn,
Hacž pſchiwoła mój Jeſuß mi:
„Pój k njebju horje, ſprawna duſcha,
Hdžež ßy ßej horzy žadała,
Pój, pój, cji wěcžna ſbóžnoſcž ßkuſcha,
Wo kotruž ßy ßo bědźiła.“

Hdyž mi ßo na tym pucžu ſtyſchcže
Pſches ßwět k tym jaßnym njebjeßam,
Dha poßylń mje, o Jeſom Khryſchcže,
So ſpěſchnje du, hacž pſchińdu tam.
O derje mi, hdyž mózu hladacž
Tak ſwjeßeleny k njebjeßam;
Schtó móže wjetſchi troſcht mi nadacž?
Bóh daj, ſo ja jón wobkhowam.

Pětr Mónk.

Wójnſke powjeſcže.

Kaž je němſke wójſko ſapocžało, tak też pokracžuje. Wone bjes pſchеſtacža ſa franzowſkim wójſkom honi a hdžeż je doßahnje, tam ßo też hnydom ſ nim do bitwy da, w kotrejž je hacž dotal ſtajnje dobyło. So je pſchi tym wjele wojakow němſkeho wójſka panyło, to drje je wěrno, ale Franzowſow je hiſchcže wjele wjazy panyło. Franzowſojo ßu twjerdže wojowali, ale podarmo, a wyſche teho ßu hacž dotal hižom na 15,000 jatych, wjele kanonow a druheje brónje, kaž też njeſmérne hromady zyroby a druhich wězow ſhubili — a pódla też wutrobitoſcž a nadžiju do lěpſcheho pſchichoda. Něhdže 6 franzowſkich armeekorpſow je hižom zyle rosbitych a jich hubjene powoſtanki cžérja, ſchtož moža, ſo bychu Chalons (praj: Schalong) doßahnyli a ßo tam někak poſtajili. — Druhe powoſtanki khwatachu do wulkeje twjerdžiſny Metz, ſo bychu ßo tam ſ tymi armeekorpſami ſjeonocžili, kotrež hiſchcže w žanej bitwje byli njejßu; ale też tam njejßu němſkemu wójſku wucžeknycž móhli.

Franzowſojo chzychu ßo mjenuſzy ſady rěki Moſele na tej ßmuſy bjes městami a twjerdžiſnami Nancy (praj: Nanſi), Metz a Thionville pſchecžiwo němſkemu wójſku ſtajicž. Ale ſkóncžnje ßo pokaſa, ſo ßo to njehodži, dokelž běſche němſke wójſko ſ tajkej pſchemozu a tak rucže pſchicžahnyło, ſo ßo ſa Franzowſow pola Moſele žane dobycže wotcžakowacž njehodžeſche.

Duž bu ſ franzowſkeje ſtrony wobſanknjene, hacž do Chalonsa zoſacž, ßo w tamniſchich wobtwjerdženjach twjerdže poſtajicž a němſkemu wójſku pucž do Pariſa ſaracžicž. Tam bychu ßo Franzowſojo też ſ tymi wotdžělenjemi poßylnicž mohli, kotrež jim ſ Pariſa k pomozy cžahnu. Ale jich tajke wobſanknjenje bě ßo trochu poſdže ſtało; pſchetož wodžerjo němſkeho wójſka běchu bjes tym wobſanknyli, Franzowſam pucž do Chalonsa ſaběžecž a jich pola Metza tak ſbicž, ſo žane kmane franzowſke wójſko wjazy hacž do Chalonsa pſchińcž njemóže.

Jako ßo teho dla 15. auguſta Franzowſojo pola Metza hibacž počachu, ſo bychu na Verdun (praj: Werdeng) a dale do Chalonsa cžahnyli, nadpany je ſ praweho boka prawe kſchidło němſkeho wójſka, kotrež ſtary general Steinmetz kommandiruje. Bitwa bě kruta a krawna ſ wobeju bokow, ale Steinmetz tola to dozpi, ſo dyrbjachu Franzowſojo ſaßo do Metza na ſad zoſacž, 4000 morwych a ranjenych ſhubiwſchi, a jenož někotrym franzowſkim wotdžělenjam ßo radži, ſo možachu pucž do Chalonsa dobycž.

Naſajtra rano 16. auguſta pak Franzowſojo ſ tajkej mozu ſ Metza pſchicžežechu, ſo možachu ßo nadžecž, ßo pſchs němſke prawe kſchidło pſchedrěcž. To budžiſche ßo jim ßnadž też radžiło, hdy budžichu Pruſzy na to pſchihotowani njebyli.

Tudy chzemy pſchiſpomnicž, ſo němſke wójſko ſ tſjoch armejow wobſteji; prawu armeju kommandiruje Steinmetz, ßrjedžnu prynz Bjedrich Korla a lěwu pruſki krónprynz.

Jako nětk 16. auguſta Franzowſojo ſ tajkej wulkej mozu pſchicžežechu, ſo jich diviſija, kiž jich ſ praweje ſtrony pſchimny, ßnadž njebudžiſche ſdžeržecž mohła, dha jich njenadžujzy prynz Bjedrich Korla ſ lěweje ſtrony nadpany a to ſ wojakami, kiž w tutej wójnje hiſchcže w žanej bitwje byli njeběchu. Cžim wjazy Franzowſow ßo wot Metza žórleſche, cžim wjazy wójſka na nich ſe ßrjedžneje němſkeje armeje pſchicžeže. A naſta ſatraſchne, krute a dołhe wojowanje. Bitwa 12 hodžinow ſa ßobu trajeſche a je ſ kóždeje ſtrony wjele wjele tawſynt ludži panyło. Ale dobytk bě napoßledk na němſkej ſtronje; Franzowſojo dyrbjachu ßo ſaßo do Metza wrócžicž, wjele hórſcho ſbicži a rosbicži, hacž džeń prjedy.

Hacž ßo hiſchcže jedyn ras won ſwaža, ſo bychu ßo pſches němſke wójſko pſchebicž pytali, kotrež je nětko pucž do Chalonsa ja dale do Pariſa twjerdže ſaracžko, — to pak je tola jara njewěſte, a je lohko mózno, ſo dyrbja w Metzu ſ měrom ležo woſtacž.

Stanje pak ßo to, dha je Franzowſam jenoż hiſchcże to wójſko wyſche woſtako, kotreż je ßo nĕkak pola Chalonsa ſhromadżiko. Tam cżĕri pruſki krónprynz ſe wſchej ſpĕſchnoſczu, — a jeli ßo jemu radżi, tamniſche franzowſke wójſko ſbicż, dha je pucż hacż pſched Paris cżiſty a nichtó nĕmſke wójſko hacż tam ſadżerżecż njemoże.

A pſchi wſchĕm tym ßu w nĕmſkim wójſku armeekorpſy, kotreż hiſchcże ſ zyła w żanej bitwje pobyli njeißu. Tajke ßu pruſki gardykorps, pomorſki armeekorps, Sakſojo atd. Cżi nĕtko ſ njeſcżerpliwoſczu na to cżakaja, ſo bychu też ſ Franzowſami wojowacż a jim pokaſacż mohli, ſchto ſamoża.

My podamy nĕtko hiſchcże nĕkotre drobniſche powjeſcże:

Niż jenoż wſchón franzowſki kraj, kotryż wot nĕmſtich mjeſow haeż do rĕki Moſele doßaha, je wot franzowſkeho wójſka wuprójſnjeny, ale nĕmſke wójſko a to woßebje armeja pruſkeho krónprynza je tule rĕku pſchekrocżiła a wjele mil bliże k Pariſej pókrocżiła, tak ſo pruſke pſchedſtraże ſańdżenu ßrjedu 30 mil wot Pariſa ſtejachu.

Wulke mĕſto Nancy je 13. auguſta nĕmſkemu wójſku do ruki panyło. Wone ma nĕhdże 50,000 wobydlerjow. Najprjódży pſchihnachu 4 huſarojo do Nancya a po nich 40 druhich, kotſiż hnydom wrota wobßadżichu a kruch żeleſnizy ſkaſycż dachu. Naſajtra rano pſchicżeże potom nĕſchto pruſkich regimentow. Dale bu w tych ßamych dnjach Pont-à-Moußon (bjes Metzom a Nancyom) wobßadżeny, każ też Frouard, k wjecżoru wot Nancya, hdżeż żeleſniza do Toula a Commercya do Pariſa wjedże.

Maka twjerdżiſna Marſal a twjerdżiſna Lichtenberg, kotrejż wobej w Elſaßu leżitej, ſtej wójſku pruſkeho krónprynza też do ruki panykej. Wulka twjerdżiſna Straßburg nad Rheinom, wo kotrejż ßo ſpĕwa „O Straßburg, o Straßburg, du wunderſchöner Stadt", je hiſchcże w franzowſkich rukach. Nĕmzy ßu judrje woblehnyli, ale cżeżko budże, ju dobycż, dokelż je jara derje wobtwjerdżena. Wona ma nĕhdże 90,000 wobydlerjow a jenoż hłód móhł ju k temu hnacż, ſo by ßo poddała. Mjeńſcha twjerdżiſna Bitſch njedaloko Saarbrückena je też hiſchcże wot Franzowſow wobßadżena. Wona leży na horje, każ Königſtein, a je teho dla cżeżko dobycż.

Herny, 15. auguſta. Wcżera popołdnju prĕni a 7. armeekorps Franzowſow, ſ wonka Metza ſtejazych, nadpadże a jich po krawnym wojowanju do mĕſta ſahna. Woni 4000 morwych a ranjenych ſhubichu. — W Marſale je 60 kanonow do naſchich rukow panyło.

Saarbrücken, 10. auguſta. Dżenża ſakſki (12.) armeekorps franzowſke mjeſy pſchekrocży. Avantgarda je hižom 8. pſcheſchła.

Paris, 15. auguſta. Naſche (franzowſke) wójſko je wcżera poczało na lĕwy (wjecżorny) brjóh Moſele pſche kracżecż. Jako bĕ nĕhdże pokojza wójſka rĕku pſcheſchło, bu wone wot Pruſkich nadpanjene. Cżi buchu pak k wrócżenju nuſowani.

Paris, 14. auguſta. Pruſzy hulanojo bĕchu wcżera pola Commercya (na lĕwej ſtrony rĕki Maaſy abo Meuſy) widżecż a jĕchachu potom k mĕſtu Bar-le-Duc. — Też je powjeſcż pſchiſchła, ſo Pruſzy we Vigneullesu ſteja (nĕhdże 5 mil tamnu ſtronu Moſele njedaloko Commercya a 5 mil wot Verduna.)

Pont à Moußon, 17. auguſta. General Alvensleben je wcżera (16. aug.) ſ 3. armeekorpſom k wjecżoru wot Metza na tu dróhu ſakrocżić, po kotrejż Franzowſojo do Verduna a Chalonsa zofaja. Krawne wojowanje pſcheczżiwo diviſijam franzowſkich generalow Decean, L'admirault, Froßard a Canrobert a pſcheczżiwo khĕżorowej gardże. Wot 10. pruſkeho a wot wotdżĕlenjow 8. a 9. pruſkeho armeekorpſa pod kommandom prynza Bjedricha Korla pokracżowajo podpjerany, radżi ßo Alvensleben ej njepſcheczżela po 12hodżinſkim horżym wojowanju ſaßo do Metza ſahnacż. Na wobĕmaj bokomaj je jara wjele ludżi ſpadako. Na pruſkej ſtronje ſtaj generalej Döring a Wedel morwaj, generalej Rauch a Grüter ranjenaj. Kral dżenża wojakow na dobycżeńſkim bitwiſchcżu poſtrowi.

S franzowſkeje ſtrony piſaja: Paris, 17. auguſta. Po wojowanju, kotreż ßo njedżelu mĕjeſche, ſtej 15. auguſta dwĕ pruſkej diviſiji ſpytałej, wotmarſchirowanje naſcheho (franzowſkeho) wójſka ſ Metza ſadżĕwacż. Wonej buſchtej pak wotraženej. W chalonſkim lĕhwje ßo wjele wójſka ſhromadżuje.

Hacż dotal ßu franzowſke wójſke kódże 13 nĕmſkich pſchekupſkich kódżow ſajałe.

Franzowſke wójnſke kódże ßu ßo po wjetſchim dżĕle pſched kielſki pſchiſtaw (Hafen) lehnyke, hacż dotal pak hiſchcże niczo wuſkutkowałe njeißu. Też w naranſchim morju ßo wot nich hiſchcże niczo ſtako njeje.

W franzowſkim mĕſcże Saargemündu padże nĕmſkemu wójſku do rukow 40,000 centnarjow wowßa, rajßa, khofeja, ruma wina atd., wjele wojerſkeje potrjeby — ſchtoż bĕ franzowſke wójſko leżo woſtajiło.

Württembergſzy jĕſni ßu po wörthſkej bitwje jenu franzowſku wójnſku kaßu dobyli, w kotrejż bĕ 220,000 frankow pjenjes. A naſajtra ſaßo jenu doßahnychu, w kotrejż bĕ nĕhdże 150,000 frankow.

Marſchalej Mac-Mahonej ßu woni jeho wós ſe wſchĕmi drohimi wĕżami wſali a potom też jedyn druhi wós, w kotrymż bĕſchtej dwe woßebneje knjeni — jeho pſcheczżelnizy — bykej.

Přilopk.

* S Hucżiny. Snateho Bamża ßu ſchtwórtk wjecżor tudy doßahnyli. Mjenujzy tón ſĕrżant wot tſĕlzow, kotryż je ßem kommandirowany, dokelż je naſch k. żandarm hiſchcże na ßwoje, wot Bamża doſtatete rany bĕdny, wuhlada na ßmĕrkach cżłowjeka, kiż ßebi falſchnu brodu

pschiczinjesche. Myßlo, so je to najskerje Bamž, hrabny wón sa ßwojej tslěbu a běžesche na teho cžlowjeka. Tón pak ßo jemu njepodda, ale poča s revolverom na njeho tsělecž a teho serjanta też dwójzy lohko trjechi. Tutón dyrbjesche teho dla s bajonettom na Bamža hicž a jeho też tsi krócž kó, tak so dyrbjesche ßo tón, jako běchu hischcże drusy ludžo ßobu na njeho pschischli, skónčnje poddacž. Do budyskeho jastwa ßu jeho wječzor w 11 hodžinach pschiwjesli a powjeda ßo, so je jara cžežko ranjeny. — W jeho revolveru běchu hischcże tsi kulki.

* Němske wójsko ma 12. armeekorpsow a potom hischcże też 1 pruski gardekorps. Wone je w nětczischej wójnje do 3 armejow džělene. Prěnju armeju (prawe kschidko) kommandiruje general Steinmetz a k njej ßkuscheja: 1., 7., 8. a 9 armeekorps wscho do hromady 100,000 infanterije a 50,000 kavalerije a artillerije. Druhu (ßrjedžnu) kommandiruje prynz Bjedrich Korla a k njej ßkuscheja: 2., 3., 4., 10. a 12. (sakski) armeekorps a heßenska divisija, wscho do hromady 220,000 muži a je wot tuteje armeje w tutej wójnje jenož 3. armeekorps w bitwje byk. Tsečzu armeju (lěwe kschidko) kommandiruje pruski krónprynz a k njej ßkuscheja: 1. a 2. bajerski armeekorps, badensko-württembergski a 5. 11. pruski armeekorps, něhdže 200,000 muži.

Cyrkwinske powjesće.

Křćeni:

Michalska cyrkej: Jurij Hermann, Jurija Karluša, wobhydlerja pod hrodom ß. — Korla August, n. ß. w Khelnje — Emma Margaretha, Korle Hendricha Heinzy, cicarrydžerkarja na Židowje, dž. — Helena Augusta, Jana Michalka khěžnika w Delnej Kinje, dž. — Hana Theresia, Jana Měta, wobhydlerja w Němßezach, dž.

Zemrjeći:

Džeń 8. auguſta: Pawoł August Max, Pětra Auguſta Rjeczki, měschczana, khěžerja a tyscherskeho mischtra, ß., 6 m. 17 d. — Khrystiana Korolina, Jana Michalka, wobhydlerja na Židowje, dž., 27. l. 11 m. 5 d. — 10., Michał Hokbjan, wumjeńkař na Židowje 76 l. 8 m.

Kak Hans Depla a Mots Tunka rozom wótřitaj a ludźi pódla škrějetaj.

* * *

* * *

Hanß Depla. Njeßwěrnosecz ßo na nikim njelubi.

Mots Tunka. Haj, a najmjenje na prjedawschim wojaku.

H. D. Kajkeho wojaka dha měnisch?

M. T. Nó, jeneho, kiž je něhdy w Holstajnje stak a ßwojej lubej wot tam pißak, so dyrbi jemu ßwěrna wostacz a so chze ßebi ju wsacz, hdyž budże ßo něhdy ženicz mózh.

H. D. Je dha jemu wona ßwěrna wostaka.

M. T. To ßo wě, ale wón ßwoje ßkowo dżerżak njeje.

H. D. Kak dha to?

M. T. Nó, wón je ßebi jenu druhu sa žonu wsak.

H. D. Ale schto dha jeho prjedawscha luba k temu praji?

M. T. Wona je njespokojna, kaž móže ßebi kózde myßlicz, a je jemu toho dla wóndanjo ßwoje měnjenje na kemschazym puczu sjawnje rjekka.

H. D. A schto dha wón k temu prajesche?

M. T. Wón pschedeschczinik wsa a ju s nim storczi.

H. D. A fi fi tola na tajkeho njehěblowaneho cžlowjeka!

Sswój najlěpje wuhotowany
magazin muskeje a hólczazeje drasty
porucza k dobroczíwemu wobkedzbowanju
P. Baruch na žitnych wikach.

Internazionalne, pod sakitanjom Jeje kralowskeje wyßokoscze krónprynzeßyny Karole stejaze albertske towarstwo s tutym wjeßnych wobydlerjow, kotsiž dźě tola tež tejko ßynow a snatych na wójnje maja, najnalěžnischo proßy, so bychu tutemu towarstwu po móžnosczi rucže

schaty,
płat we wjetschich a mjeńschich dźělbach,
łožowe płachty,

kaž tež pjenjesy k wothladanju ranjenych abo khorych wojakow dobroczíwje daricz chzyli.

K horjebranju teho wscheho ßu rad hotowi:
měschczanski radźiczel Franz na bohatej haßy czo. 68; pschekupz Braun na bohatej haßy; pschekupz Müller, firma J. A. Henoch na hłownym torhoschczu a redaktor Smoleŕ we wudawarni Serb. Nowinow.

W Budyschinje 23. julija 1870.

Direktorium albertskeho towarstwa.

Pjeczprocentske łužiske sastawne listy w kruchach po 500 tl.,

kiž ßo **ult. decembra 1876 al pari** nasad sapłacza, ßo wot podpißaneho banka saßo per Cassa pschedawaja.

W Budyschinje, 29. julija 1870.

Kranjostawski bank.
s Loeben. Ehrig.

Wosjewjenje.

Sa tudomne město ßo s pschihłoßowanjom měschczanskich sastupjerjow a s pschiswolenjom kralowskeje krajskeje direkzije sa czaß nětczischich wobstejenjow hacz na dalsche ruczne požczonki wot 100 tolerjow a we wjetschich kulowatych summach na kontoknižki po pjeczprozentskim sadanjenju a na pollětne wupowjedźenje horjebjeru. Tajke pjenjesy maja ßo pschi direkziji měschczanskeje nalutowarnje wotedacz, kotraž je k wobstaranju tuteje naležnoscze poruczności dostała.

W Budyschinje, 19. julija 1870.

Měschczanska rada.
Löhr, měschczanosta.

Wosſewjenje.

Lětuſchi ßad, w puczowych halejach atd., k majoratſkemu knjejſtwu w Njeßwaczidle ßłuſchazych, ma ßo bórſy pſchedacz.

Knjeża inſpekzia ma poruczność, kupne poſkiczenja horjebracz.

Khoſej, punt po 66, 72, 80, 90, 100 np. atd.,
rajß „ „ 18, 20, 24, 28, 30, np. atd.,
ſyrop „ „ 16, 18, 20, 36 np.,
cigarry, 25 ſchtuk po 2½, 4, 4½, 5, 5½, 6, 7, 7½ nßl. atd.,

palenzy

wſchitkich družinow poruczą najtuniſcho

Rudolph Hölzer

na rožku ßerbſkeje a ſchulerſkeje haßy.

Jedyn kmany, porjadny kowař, kiž ßo na wſche dźěło wusteji, chze jenu kowarnju kupicz abo wotnajecz. Poſkiczenja njech ßo woſſewja we wudawarmi Serb. Nowinow.

Wulki ſkład
wſchelakich czaßnikow.

S tutym najpodwolniſcho k nawjedženju dawam, ſo ßym ßo ſ mojimi khlamami

do mojeho domu
pſchi lawſkim tórmje

pſchedßyblik a ſo mam tam wulki a rjany wubjerk czaßnikow (ſegerjow) wſchitkich družinow po najtuniſchich płaczišnach na pſchedań.

Tež mam wulki ſkład czaßnikowych reczaſkow najnowſcheje módy a ßo pola mje tež czaßniki tunjo a derje porjedżeja.

☛ Tež pſchiſpominam hiſchcze, ſo ßym ja ßerbſkeje rycze tak derje mózny, kaž němſkeje.

W Budyſchinje **J. G. Schneider,**
pódla lawſkeho tórma. czaßnikař.

Kóždeho taßamza (Bandwurm)

ſa 2 hacz 4 hodźiny bjes boloſcze a ſchkodowanja zyle faczěri; teho runja tež **błědawu** a **liſchawu** wěſcze faczěri a to liſtnje **Voigt** lěkař w **Croppenſtadt** (Preußen).

Mojim ßobuwikowarjam a wotteberjerjam ſ tutym k nawjedženju dawam, ſo ja moju nimale 50 lět wobſtejazu garbarnju tež hiſchcze dale wjedu.

W Lubiju, w auguſtu 1870.

Carl Geyer senior,
ſ bydlenjom pola k. barbarja Zimmera cžo. 239.

Epileptiſke widliſchcza
(padazu khoroſcz)

ſahoji liſtnje ſpecialny lěkař ſa epileſiju doktor O. Killiſch w Barlinje, nětko: Louiſenſtraße 45. — Hižom pſches ſto ſahojenych.

Dwaj krawſkaj, kiž ſtaj dobraj džěłaczerjej, možetaj pola podpißaneho hnydom džěło doſtacz.

Kara w Myſchezach.

We wudawarni Serb. Nowinow je ſa 2½ nßl. doſtacz:

Schkit Boži. Wójnſke modlitwy.

Lubym **Schczeńczanam** a tamniſchim ſchulſkim džěczom ja ſ tutym hiſchcze junkrócz Bożemje praju! S dobom džakuju ßo tež lubym **Stróżanam** ſa wſchě wulke woporv, kotrež ßu tak derje we ſchuli, kaž tež ſ wonka njeje na wſchelke twarby ważili; teho runja ſa wſchitku, mi pſchi mojim pſcheßydlenju wopokaſanu pomoz, ſa natwarjenje rjanych cžěßnych wrotow, ſa pletwa, wyſche wſchitkich durjow pſchicžinjenych, ſa wupyſchenje bydlenſkeje a ſchulſkeje ſtwy ſ najrjeńſchimi wěnzami, kaž tež ſa wſchu, mi a mojej ßwójbje pſchi naſchim pſchicžehnjenju do Stroże wopokaſanu cžeſcz a luboſcz. Woßebje wutrobny džak praju hiſchcze knjeſej duchownemu **Golczej** ſa jeho wutrobne poſtrowjenje a rycže, knjeſej rychtarjej **Mikelej** ſa pſchewjeſenje ſe Schczeńzy, kaž tež ſchulſkemu prjódkſtejerjej a kowarſkemu miſchtrej knjeſej Schołcże ſa tak wſchelaku prózu a wobſtaranje hižom pſched mojim pſchicžehnjenjom. Bóh luby Knjes chzył to wſchitkim bohacże ſarunacz.

W Stróži, 15. auguſta 1870.

Birnich, wucžeŕ.

Wčera wječor w 10 hodźinach wusny po krótkim ale ćežkim ćerpjenju ćiše a zbóžnje naša lubowana dźowka, sotra a wnučka, knježna **Olga Smolerjec,** štož my lubym přećelam a znatym ze zrudnej wutrobu najpodwolnišo k nawjedźenju dawamy.

Na Židowje a w Budyšinje, 18. augusta 1870.

Hluboko zrudźeni zawostajeni.

Nakładnik: J. E. Smoleŕ. Ćišć L. A. Donnerhaka w Budyšinje.

Extralopjeno. Serbſke Nowiny.

Wudate 20. auguſta rano.

Rezonville, 18 auguſta, wjeczor we 8 hodzinach, nĕhdze 2 mili k wjeczoru wot Metza. Depeſcha wot pruſkeho krala na kralowu.

Wulke dobyczе nad Franzowſami.

Franzowſke wójſko bu dzenſa w jeho jara ſylnym poſtajenju pod mojim wjedzenjom nadpanjene, po 9 hodzinſkej bitwje zyle ſbite, wot pucza do Pariſa wotrĕſnjene a do Metza naſad ſahnate. **Wylem.**

Redaktor a wudawaŕ J. E. Smoleŕ. Cziſchczak L. A. Donnerhak w Budyſchinje.

Čisło 34. ~ 27. augusta ~ 1870.

Serbske Nowiny.

Za nawěstki, kiž maja so w wudawarni Serb. Nowin. při bohatych wrotach wotedać, płaći so wot rynčka 1 nsl.

Zamolwity redaktor a wudawaŕ
J. E. Smoleŕ.

Kóžde čisło płaći 6 np. Stwórtlětna předpłata pola wudawarja 66 pn. a na kral. saks. pósće 7½ nsl.

Wopschijecje: Najnowsche. — Swětne podawki. — Wojerski list. — Ze Serbow: S Budyschina. S Hrańzy. S Semiz. — Wójnske powjesćze. — Pschilopk. — Spěw. — Zyrwinske powjesćze. — Nawěstnik.

Płaćizna žitow a produktow w Budyšinje.

20. augusta 1870.

Dowoz: 6543 kórcow.	Płaćizna w přerězku na wikach, wyšša.			nižša.			na bursy, najwyšša			najniža.		
	tl.	nšl	np.	tl.	nšl	np.	tl.	nšl	np.	tl.	nšl	np.
Pschenża	6	10	—	6	—	—	6	20	—	6	15	—
Rožka	4	10	—	4	5	—	4	12	5	4	10	
Jećmjeń	3	5	—	3	—	—	3	5	—	3	2	5
Wowß	2	10	—	1	25	—	2	15	—	2	—	—
Hróch	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Woka	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Raps	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Jahły	8	25	—	8	20	—	—	—	—	—	—	—
Hejduschka	5	19	—	5	5	—	—	—	—	—	—	—
Kana butry	—	19	—	—	17	—	—	—	—	—	—	—
Kopaßkomy	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Zent. žyna	—	27	5	—	20	—	—	—	—	—	—	—
Lane žymjo	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—

Pjenježna płaćizna.

W Lipsku, 25. augusta. 1 Louisd'or 5 toler 17 nšl. 6½ np., 1 połnowažazy cžerwjeny złoty abo dukat 3 tl. 6 nšl. 5⅝ np.; winske bankowki 80⅜ (16 nšl. ¾ np.)

Cžahi sakskoschlesynskeje železnizy s Budyschina.

Do Draždžan: Rano 7 hodžinow — minutow* do połdnja 9 h. 5 m.; pschipołnju 1 h. — m.*; popołnju 4 h. 10 m.*; wjeczor 8 h. 20 m.*; w nozy 2 h. 40 m.** 4 h. — m.

Do Shorjelza: rano 7 h. 50 m.*; dopołnja 10 h. 50 m.*; popołnju 3 h. 20 m.†; wjeczor 6 h. 50 m.*; wjeczor 9 h. 35 m.; w nozy 12 h. 35 m.; 1 h. 45 m.**

*) Pschisanknjenje wot a se Žitawy a Liberza (Reichenberga.

†) Pschisanknjenje do Žitawy.

Pschispomnjenje. Cžahaj se znamjeschkom ** bjes Draždžanami a Shorjelzom jenož w Budyschinje a Lubiju sstawataj. Wonaj mataj jenož wosy prěnjeje a druheje klaßy) a ma ßo za billet ¼ wjazy płaćicz; djeńske billety pschi nimaj njepłacza.

Spiritus płaczeńsche wczera w Barlinje.

16 tl. 20 nßl. a 16 tl. — nßl.

pschenża 61—78 tl., rožka 40—52 tl.,

(to je: za 25 pruskich kórzow.)

rěpikowy wolij (njeczišczeny) 14 tl. 5 nßl.

(Czišczeny, kaž ßo w Budyschinje pschedawa stajnje něhdže 1⅛ tl. drožschi.)

Najnowsche.

Bar-le-Duc, ßrjedu 24. augusta, wjeczor w 9 hodžinach. Chalons je wot Franzowsow wopuschczeny. Naschi pruszy wojazy ßu s dźěła hižom dale Chalonsa. Wójsko pschezo dale k Parisej czehnje.

Paris, schtwórtk 25. augusta. Se wschitkich powjesczow, kotrež je franzowske ministerstwo dostało, je spósnacz, so pruszy wojazy hacz do departementa Haut-Marne a dale Chalonsa regognoszirują. Präfekt spomnjeneho departementa je k nawjedźenju dał, so je arrondißement Vaßy wot Pruskich wobßadźeny. Franzowske ministerstwo je pschikasało, so dyrbi ßo njepschecželam se wschěmi mozami napschecziwo stacz.

Požczonka wot 750 millionow frankow je zyle podpißana.

Brüßel, schtwórtk 25. augusta. Po tudomnych nowirach je khěžor Napoleon w Courcelles'u. Chalonske wotwjerdźene lěhwo bu spalene; na dróhach, kiž do Parisa wjedu, ßu wschelake saraczenja pschihotowane.

Paris, 24. augusta. W ßejmje bu wobsanknjene, so maja wschitzy prjedawschi wojazy, 25 hacz do 35 lět stari, pod bróń stupicz; dale wschitzy prjedawschi wyschi hacz do 60 lět a wschě generalojo hacz do 70 lět.

Sakska. Pschi njewjedrje 17. auguſta dyri bkyſk do Grundmannez domſkich w Rohrbachu pola Kamjeńza a pſchewobroczi je ſ pódlanſkej kolnju do procha a popjeka.

W jenych kamjeńtowuhlowych podkopkach bliſko Hähnichena ßo 15. auguſta jena ſtrona ſaßypny a hewjerja Kobanju, kiž tam dźěkaſche, tak wobſchkodźi, ſo wón na měſcze morwy woſta.

Bliſko draždźanſkeho feldſchlößchena buchu 20. auguſta ſchtyrjo mužojo, kiž w jenej pěſkowej jamje ryjachu, tak ſtraſchnje ſaßypnjeni, ſo ßo tſjo ſadußychu, prjedy hacž jich wurychu.

Pruſki póßkanz w Draždźanach knjes Eichmann je 100 toleŕ ſa ßwójby ſakſkich reſerviſtow a wobornikow darił, kiž ßu k wójſku powołani.

Sańdźenu ßobotu je ßo 20 a njedźelu 30 ſakſkich polnych diakonow na bitwiſchczo pola Metza podako.

Sańdźenu póndźelu prěni ſakſzy ranjeni do Lipſka pſchijědźechu. Bjes nimi běſchtaj dwaj wyſchkaj, mjenujzy hauptmann Rouvroy wot infanterieregimenta No. 105 a leutnant Heinrich wot infanterieregimenta No. 104.

Dźeń prjedy pſchińdźe tam něhdźe 1000 ranjenych a khorych wojakow ſe wſchelakich wotdźělenjow němſkeho wójſka, kotſiž buchu ſ jědźu a picźom wokſchewjeni a też ſ nowa ſawjaſani; cźi, ſa kotrychž ßo dalewjeſenje ſtraſchne ſdaſche, w lipſkich lazarethach woſtachu, tych druhich pak dale wotwjeſechu.

Jako bě do Draždźan powjeſcź pſchiſchła, ſo je ſakſke wójſko pſchi Rezonville Franzowſow ſbiko, bu tam wjeczor wjetſchi dźěl domow rjenje poßwěcźenych.

Sańdźenu wotoru w nozy do Draždźan major artillerije Hoch pſchijědźe. Wón je pola Metza do praweje nohi tſělený. Teho runja pſchiwjeſe ßo hauptmann ſ Zeſchau, kiž je ſ dwěmaj kulkomaj do nohi ranjeny.

W Draždźanach je pionnierkaſerna też do lazaretha pſchewobroczen.

S Lipſka pißaja, ſo ßu wot tam ſaßo cźahi jěſdźicź poczeli, ſ kotrymiž ßo wojazy k wudoſpołnjenju ſchkodowanja dotalnych bitwow k wójſku woža. Infanterieregiment No. 107 je k temu 400 muži pſchipoßłanych doſtał.

Bjes Altenburgom a Gößnitzom buſchtej wóndano dwě žonje, jako pſches želeſnizu dźěſchtej, wot lokomotivy hrabnjenej a też na měſcze morjenej.

Prnßy. Pruſzy miniſtrjo maja 11 ßynow pola wójſka. Jeniczki ßyn miniſtra Itzenplitza je 16. auguſta pola Metza panył a jedyn ßyn hrabje Bismarka bu tam ranjeny, druhemu pak kóń ſatſělený.

Pſched ſapoczatkom wójny je bamž Pius na pruſkeho krala pißał a jeho napominał, ſo by ßo tola wójny woſtajił. Tutón je bamžej wotmolwił, ſo chze rad ſ měrom woſtacź, jeli jeho Napoleon na pokoj woſtaji.

Sa pfalzbajerſke měſta, kotrež ßu zyły cźaß wójny ſ němſkim wójſkom wjele wobcźežnoſczow a wudawkow měke, ßu pruſke měſta hacž dotal 250,000 tl. nawdake.

Někotre nowiny powjedaja, ſo ßo měr, jeli ßo wſcho derje radźi, wot pruſkeho krala ſ Franzowſami pod ßlědowazymi wuměnjenjemi wobſanknje: 1) Napoleon ßo watßadźi. 2) Elſaß a Lothringen ßo wot Franzowſkeje Němzam wotſtupi. 3) Franzowſka ſaplacźi Němzam 500 millionow toleŕ wójnſkich khóſtow a 4) němſke wójſka dźerža wěſte franzowſke twjerdźiſny a měſta 3 lěta wobßadźene.

Nimale 200,000 wobornikow (landwehriſtow) je na pucźu do Franzowſkeje.

Awſtria. W Czechach ßu tón tydźeń pak ſ nowa ßejmſkich ſapóßłanzow wuſwoleli. Możno je, ſo cźěſzy ſapoßłanzy tón krócź na cźěſki ßejm póńdu, do Wina pak hicź nochzu.

Franzowſka. Hdźe khěžor nětko je, to ſjawne njeje, někotſi měnja, ſo je w Chalonsu (praj: Schalongu) abo w Reimſu. Wón je, móhł rjez, hižom kaž wotßadźeny, pſchetož pſchi wojſku niczo roskaſowacź njeßmě a w Pariſu cźinja, ſchtož chzedźa, ßo jeho prjedy ani wopraſchawſchi. W Pariſu knježi w tu khwilu miniſterpſchedßyda hrabja Palikao a kommandant měſta general Trochu (praj: Troſchü).

W Pariſu hiſchcźe njewjedźa, ſo je wjetſchi dźěl franzowſkeho wójſka pod generalom Bozainom (Baſänom) wot němſkeho wójſka wobſanknjeny a ßu tehó dla hiſchcźe pſchezo dobreje myßle. Tola dawaja Paris ſe wſchej mozu hiſchcźe bole wobtwjerdźecź, hacž wóu hižom je. Paris je hižom jara wobtwjerdźeny, ale wón ßo tola pſcheczźiwo zuſemu wójſku njebudźe dołho dźerżecź móz, dokelž ma nimale 2 millionaj wobydlerjow, kotrymž budźe zyroba bórſy tak pobrachowacź, ſo budźa ßo poddacź dyrbjecź.

Napoleonowy ßyn je w Jendźelſkej; prynz Napoleon je ßwoju ßwójbu do Schwajzarſkeje poßłał a khěžorka Eugenia dawa dźeń wote dnja ßwoje ſmachi pakowacź a prjecź ßłacź. Wona chze pjecźa do Ameriki cźekнycź.

Italia. W tutym kraju ßu ludźo, kotſiž na to myßla, ſo by ßo Nizza a Savoyſka, kotrejž je italſki kral Napoleonej wotſtupicź dyrbjał, ſaßo wot Franzowſkeje wottorhnyłej, jeli Franzowſojo wójnu pſchěhraja.

W bamžowym wójſku, hdźež najbole zuſnizy ßkuża, je njeporjadk ſ kóždym dnjom wjetſchi, dokelž Franzowſojo a Němzy domoj cźěkaja. Duž drje dołho wjaz tracź njebudźe, ſo italſke wójſko bamžowy kraj wobßadźi.

Wojerſki liſt.

Wot Jana Mětynka ſe Sarycźa,
kral. ſakſk. wojaka 9. komp. 4. inf. regimenta No. 103.

Wulzy lubowanj ſtarſchej! S wutrobnej próſtwu k

Bohu lubomu knjeſej, ſo by Waß wſchitkich pſchi ſtrowoſczi a czerſtwoſczi we wótznym kraju ſdżerżał, wosmu pjero, ſo bych Wam nješchto k wjedżenju dał, kak ßo mi hiſchcze dże a hdże ßmy.

Każ ßym Wam w prěnim liſcze pißał, běch we Wallau w kwartirje. Póndżelu 1. auguſta rano w 4 hodżinach ſ hromadżichmy ßo kónz wßy Wallau a czehnichmy w 5 hodżinach prjecz. ¾ na 9 hodżinow pſchiczežechmy do Kaſtel pola Majnza a dżěchmy po łódżnym moſcze (Schiffbrücke) na a wot kupy Petersau pſches rěku Rhein, czehnichmy potom dale pſches Appenheim a Großenwinterheim do bivouaka pola Oberingelheima, hdżež wjeczor w 7 hodżinach pſchindżechmy. Wot 2. hacz do 8. auguſta czahachmy kóżdy dżeń dale k franzowſkim mjeſam. 8. mějachmy Bożu ßłużbu na poli pola Sanddorfa. Wutoru 9. dopółdnja w 10 hodżinach czehnichmy dale pſches wſchelake wßy, hacz wjeczor w 10 hodżinach do bivouaka pola Möbelsheima pſchindżechmy, hdżež kóżdy mucżny a hdżež ſprózny doſcz ßo lehny a każ bě. Sſrjedu 10. mějachmy dżeń wotpoczinka. Dopółdnja w 11 hodżinach ja ſ khorich a popołdnju wokoło 3 hodżinow hdżež buchmy do Möbelsheima pſchepokożeni, dowjeſechu też mje tam do jeneja khěże, hdżež hacz do wjeczora woſtach. Wjeczor wjeſechu naß burjo „Spannbauer" hacz na dwórniſchczo w Blieskaſtel, wot jow dyrbjachmy po żeleſnizy do Homburga do lazaretha wotjěcz, dokelż pak żadyn czah njepſchijědże, też żadyn wós doſtacz njemójachmy běchmy tam hacz do pjatka. — My běchmy 35 wot naſcheh bataillona. — Pjatk 12. auguſta popołdnju w 4 hodżinach naß pjeczo burjo, kiż běchu domoj puſchczeni, ßobu do Homburga wſachu. Tudy kupich ßebi na haßy nowy teſtament a pſalmy ſo 2 nßl. Nětko pſchindżechmy do lazaretha kiż bě w ßyrotnej khěži. Jow naſche mjena a khoroſcz do knihow ſapißachu a kiż mějachu bolaze nohi, buchu do zyrkwje pſchepokożeni, czi druſy woſtachu tudy. Ssobotu 13. auguſta buchmy pſchepytani a do jſtwów pokaſani, hdżež mějachmy woſtacz. Njedżelu 14. prajeſche mi lěkař, ſo mam ßo jutſje ſaßo k mojej kompagniji wróczicz. Moja khoroſcz pſchindże wot naſymnjenja, pſchetoż my mějachmy někotre nozy we wulkich deſchczikach pod hołym njebjom leżecz. S Miſchnarjez Michałom ſ Banez, każ też ſ mnohimi druhimi ſnatymi ßym ryczał, kiż běchu wſchitzy ſtrowi, atd. Naſche wójſko je ſandżeny ſchtwórtk 11. auguſta franzowſke mjeſy pſchekroczilo a mam ja teho dla khwatacz, ſo je doſczahnu. S dowěrjenjom na Boha ßym waſch waß wutrobnje lubowazy ßyn

Jan Bohnwěr.

Ze Serbow.

H. Se Semiz. Też tudy ßo pjenieſy ſhromadżuja ſa żony a dżěczi tajkich, kotſiż ßu dom wopuſchczicz dyrbjeli, ſo bychu pſcheczimo njepſcherżelej naſcheho wulkeho wótzneho kraja wojowali.

Pſched dlěſchim czaßom je ßo w Smilnej pſches k. zyrkwinſkeho wucżerja Zwiefela ſpěwanſke towarſtwo ſakożiło, k kotremuż też ſemiczanſzy a tumiczanſzy młodzi hólzy a mużojo ßłuſcheja. Zyły ſwjaſk ma na 70 ßobuſtawow.

Tuto towarſtwo a ßmilnjanſzy herzy wotdżerżachu 7. a 14. auguſta popołdnju dwaj kónzertaj, kotrejuż wunoſchk bě 43 tolerk. Wot tutych pjenjes, k kotrymż běſche jedyn ſnaty dobroczeŕ ßam 10 tl. darił, doſtanjeja ßwójby wucżehnjenych ſakſkich wojakow 41 tl., pſchetoż 2 tl. dyrbjeſchtaj ßo na wudawki ſa nuſny pſchihot wudacz. Na wobaj kónzertaj běſche też wjele Biſkopczanow pſchiſchło.

S Hrańy. Pſchi njewjedrje, kotrež 19. auguſta tu mějachmy, błyſk do dwora tudomneho ſahrodnika Buka dyri a horka na łubi ſapali, tak ſo ßo domſke a hródże wotpalichu. Błyſk, kotryż pſches ſtwu delka ſlecza, njeje tam nikeho wobſchkodził, hacz runje hoſpoſa a tſi dżěczi wo jſtwje běchu.

S Budyſchina. Tudy ßo kóżdy dżeń ranjeni a khori pruſzy wojazy po żeleſnizy nimo wjeſu. Sańdżenu wutoru pſchijědże extracżah, na kotrymż běſche jich pſches 400.

S Budyſchina. Se ſnatym hucżinjanſkim Bamżom, kotryż bu pſchi ſajeczu ſtraſchnje kóty, ßo tak polěpſchuje, ſo jeho ramy najſkerje ſażija.

Wójnſke powjeſcze.

Saßo je pola Metza wulka bitwa była a je tam ſ franzowſkeje a němſkeje ſtrony wjele ludżi ſpadako. Mjenujzy general Bazaine je ſ wjetſchim dżělom franzowſkeho wójſka do Metza ſahnaty a by ßo wot tam rad pſches němſke wójſko pſchebił, ſo by do Pariſa czahnył. Wón je teho dla, każ ßmy tydżenja powjedali, bliſko Metza hižom dwě bitwje měł, njeje pak ßo pſchedrěcz mohł a duż wón ſchtwórtk tydżenja 18. auguſta w tajkim wotpohladanju tſeczu bitwu ſapocza, ale też tuta ßo jemu radżiło njeje. Wón mějeſche ßwoje wotměrjenje woßebje na połnózny ſtronu, hdżež żeleſniza ſ Metza do Thionville wjedże. Tam chżyſche ßo pſchebicz a ßo potom na lěwu ſtronu k Pariſej winycz.

Ale w radże němſkeho wójſka bě hinak wobſanknjene. Sſrjedżna abo druha armeja, kotraż pod wyſchim kommandom prynza Bjedricha Korle ſteji, pſchiczeże 18. auguſta rano wot Pont-à-Moussona na wjeczornu ſtronu Metza, hdżež pola Renzoville 3 armeekorpſy ſtejo woſtachu a tam ſ Franzowſami ßurowu bitwu dżerżachu, bjes tym ſo 12. (ſakſki) a gardekorps hacz na St. Marcel a Doncourt do prědka dżěſche, hdżež 3. a 10 korps ſa nimaj ßłědo-

waſche. Poßleńſche ſchtyri korpſy mějachu tak dołho marſchirowacź, ſo hakle popołdnju w 4 hodźinach do bitwy faſtupichu. Bjes tym běchu ßo prěńſche 3 korpſy pola Rezonville a potom njedaloko Gravelotte krawnje bili a tamniſche lěßy — hacź teź ſ wulkim ſchkodowanjom — dobyli a teź wobdźerźeli, poßleńſche 4 korpſy wſachu pak St. Privat, Verneville a tamniſche lěßy. Franzowſojo běchu wſchudźom najlepje wobtwjerdźeni a bě teho dla jara cźeźko, jich wobtwjerdźenja dobycź. Tola bě $\frac{1}{2}$9 hódźinow wſchitko dobyte, ſchtoź bě němſke wójſko dobycź měło. Ale ſchkodowanje běſche pſchi tym wulke; pſchetoź němſke wójſko mějeſche něhdźe 11 — 12,000 morwych a ranjenych, wot kotrychź něhdźe 2000 na ſakſke wójſko pſchińdźe.

Sakſzy wyſchzy, kiź buchu w rezonvilſkej bitwje njedaloko Metza morjeni abo ranjeni.

I. infanteriebriegada No. 45. 1. leibgrenadierregiment No. 100. Morwaj: generalmajor ſ Craushaar, adjutant Jencke. Ranjeni: oberſtleutnant Schumann, major ſ Brandenſtein, hauptmann ſ Raab, hauptmann ſ Keller, hauptmann ſ Berleppſch I., hauptmann Müller, adjutant ſ Löben, adjutant ſ Brück, ſecondeleutnantojo Gregory, Keller, Chalybäus, Wolf a Claus.

II. grenadierregiment (pruſkeho krala Wylema) No. 101. Morwaj: hauptmann ſ Ammon, vicefeldwebel Wimmer. Ranjeni: oberſtleutnat ſ Kochtitzky, hauptmann ſ Zeſchau, hauptmann ſ Plato, ſecondeleutnantojo Blohm, ſ Uslar-Gleichen, Uhlemann, Gaſchütz, ſ Bünau, ſ Hodenberg, avantageur Brandt ſ Lindau, feldwebel Kahle, lěkaŕ Zocher.

Regiment tſělzow No. 108: Ranjeni: major Allmer, hanptmann Zahn, premierleutnant Jungblut, ſecondeleutnant Blohm.

III. infanteriebrigada No. 47; infanteriere-giment No. 104 Morwaj: premierleutnant ſe Schönberg II., adjutant Burkhardt. Ranjeni: oberſt ſ Leonhardi, adjutant Bekenn, adjutant Pohle, hauptmann ſ Metzſch, adjutant ſ Egidy, major Zillich, premierleutnant Köring, ſecondeleutnantojo ſ Münchsauſen, Heynig, Flechſig.

Infanterieregiment No. 105. Morwi: adjutant ſ Koſpoth, ſecondoleutuant Aſter I., hauptmann Scheffel. Ranjeni: adjutant Spaltehólz, adjutant Menz, major Günther, hauptmann ſ Rouvroy, premierleutnant Blohm II., ſecondeleutnantojo ſ Gutſchmid, Raabe, Langwagen, Philipp a Franke, vicefeldwebel Schmidt.

IV. infanteriebrigada No. 48, infanteriere-giment No. 106. Morwaj: hauptmann ſe Schütz, ſecondeleutnant Müller. Ranjeni: oberſt ſ Abendroth, major v. d. Decken, hauptmann Frotſcher, ſecondeleutnant Landgraf.

Infanterieregiment No. 107. Morwi: oberſtlentnant ſe Schweinitz, hauptmann Wichmann, adjunt ſ Götz, premierleutnant Knaut, ſecondeleutnant Irmiſch. Ranjeni: major Thierbach, major ſ Cerrini, hauptmanaj ſ Gutbier, ſ Wittern, premierleutnantaj Mehlig, ſ Wurmb, ſecondeleutnantojo Hahn, Gruhl, ſ Löben, Jahn.

Bataillon tſělzow No. 12. Morwy: hauptmann ſ Dieskau. Ranjenaj: ſecondoleutnant ſ Metzſch, ſecondeleutnant Hagen. No. 13 nima žanych ranjenych.

Artilleria: Ranjeni: oberſtleutnant Schörmer, major Hoch, hauptmannaj Hammer, Keyßelitz, premierleutnant Fridrich.

Kavalleria: Ranjeny: rittmiſchtr Preußer.

Hewak maja pomjenowane wotdźelenja ſakſkeho wójſka něhdźe 2000 ranjenych a něhdźe 200 morwych podwyſchkow a wojakow.

Wſchitke druheho wotdźělenja ſakſke wójſka **nimaja** hacź dotal ani morwych ani ranjenych. Po tajkim **njejßu** hacź dotal **žane** ſchkodowanje měli: infanterieregiment No. 102. (Zitawſki) a No. 103 (budyſki). Teho runja teź hiſcheze wot kavallerije (wot jěſdnych) dalo nichtón ranjeny njeje a teź wot tych wotdźělenjow niz, kiź horka pomjenowane njejßu.

Do Drezdźan je jedyn lohkoranjeny, mjenujzy ſtudent Schluckwerder pſchijěł. Wón je pola 107. regimenta a bu w bitwje 18. auguſta ranjeny. Hewak ſtaj tam dwaj wyſchkaj panykoj, kotrajź ſtaj ſ Budyſchina, kotrajź wobaj pſchi 105. regimencze ſtejeſchtaj, mjenujzy adjutant ſ Koſpoth, ßyn prjedawſcheho oberſtleutnanta Koſpotha a wnuk knjeſa ſ Otto tudy, a leutnant Aſter, ßyn budyſkeho bauverwaltera Aſtera.

General ſ Craushaar a jeho pſchichodny ßyn, hauptmann ſ Pape, ſtaj do jeneho rowa khowanaj. — General ſ Craushaar je ßo 1815 we Wyßokim Bukowje wojerowſkeho wokrjeßa narodźił.

Schtoź nětko wužitk naſtupa, kotrehoź ßo ſ tſjoch poßleńſchich metzſkich bitwow khwala, dha wón woßebje we tym leži, ſo je wjetſchi dźěl franzowſkeho wótſka wot Pariſa wotrěſnjeny. Tajke wotrěſnjenje pak němſkemu wójſku wjele khoſchtuje, mjenujzy něhdźe 50,000 morwych a ranjenych; to je wjazy dyžli zyła pruſka ſchkoda we wójnje lěta 1866. Wona je pak teho dla tak wulka, dokelź Franzowſojo w dobrych wobtwjerdźenjach ſtejachu, ſ kotrychź mózachu zyłe rynki pruſkich wojakow potſělicź, prjedy hacź mózachu jim tucźi na ſchiju pſchińcź. Woßebje pruſka garda je žałoßnje wjele ſchkodowała. Młody hrabja Einſiedel ſ Krjebje, kotryź pſchi njej ſtejeſche, bu w tutej bitwje teź cźeźzy ranjeny.

S druheje ſtrony ßu pak Franzowſojo ſ najmjeńſcha teź tak wjele ſchkodowali a jeli chzedźa ßo ſ nowa pſchebicź pytacź, dha ßo jim najſkerje hiſchcze hubjeńſcho pónźe; pſchetoź nětko němſke wójſko w dobrych wobtwjerdźenjach

ſteji, ſ kotrychž może njepſcheczelej njemako ſchkody naczinicz, prjedy hacz może jemu tón bliſko pſchinicz. A ſo budże ßo Bazaine ſ nowa pſchebicz pytacz, to je lohko możno; pſchetož w Metzu je jenož ſa 40,000 muži zyroby na 6 njedżel pſchihotowaneje, a nětko ſteji tam něhdże 150,000. Duż jeho hkód a nuſa won wucżěrí.

Pruſki kral je ſakſkemu ßlědowazy liſt poßłał: „Pont-à-Mousson, 21. auguſta. Nětko hdyż ßym zyke wobdżělenje, kotrež ßu Twoji wojazy na dobyczu 18. auguſta měli, doſpołnje ſeſnał, dyrbju Tebi k tutemu Moje ſbożepſchecze wuprajicz. Schkodowanje je wſchak wulke. Wylem."

Saſſki kral je na ßwoje wójſko ßlědowaze poßelſtwo poßłał: „Wojazy! Sswěrni Waſchej ſańdżenoſczi, ſcże Wy ſ nowa wojowali a ßebi w ſtaroſnatej ſprózniwoſczi a wutrobnoſczi ſaßo Moje połne pſchipóſnacże dobyli. S hordoſczu Saſſka na Waß hlada a wobżaruje ſo mnu cżežke ſchkodowanja, wot Waß czerpjene. Ja pak ſcżeku mojim dobrym wojakam Moje kralowſke poſtrowjenje a dżakowanje. Bóh budź ſ Wami. Jan."

Po powjeſczi, kotruž ßmy poſdżiſcho ſhonili, buſchtaj wyſche rittmiſchtra Preußera tola też hiſchcże dwaj jěſdnaj ranjenaj a woßom koni je tſělenych. Też mamy hiſchcże pſchiſtajicz, ſo 2. bataillon infanterieregimenta No. 106 w bitwje pola Rezonville abo Metze żane ſchkodowanja měł njeje.

Hewak je ſ rosprawy, kotraž je wo ſkutkowanju ſakſkeho wójſka w bitwje 18. auguſta wudata, ſjawnje widżecz, ſo je to woßebje k dobyczu bitwy pomhako, ſo je ſakſke wójſko w prawym cżaßu do bitwy ſaſtupiło a w njej ſ wulkej wutrobitoſczu wojowako. General Craushaar padże, jako wón ßwoje wotdżělenje na ſchtórmowanje jeneje wßy wjedżeſche, kotraž běſche wot Franzowſow wobßadżena.

Do Lipſka je 24. auguſta 60 ranjenych Saſſow pſchiježko a naſajtra ſahe rano něhdże 100, wot kotrychž buchu někotſi do Draždżan poßłani, druſy pak w Lipſku woſtachu. Woni powjedachu, ſo ßo Franzowſojo żakoßnje krucże wobaraja a ſo ßu jich ſchaßepotſke tſělby lěpſche, dyžli „zündnadelgewehry", dokelž wjele dale tſěleja. To ßamo powjedachu też pruſzy ranjeni na budyſkim dwórniſchczu a pſchiſtajichu, ſo ßu też mitrailleuſy ſchkódniſche, hacz je ßo to ſ wopředka ſdako. Woßebje wjele ſchkody wone pſchi ſchtórmowanju cżinja, hdżež na ſchtormowazych kule jenož tak ßypaja, jako bychu ßo krupy ſchli, tak ſo jedyn muż huſto tſi, ſchtyri kule do żiwota doſtanje.

W poßleńſchich dnjach je pruſki krónprynz we hkownej kwartirje pola Metza pobył, ſo by tam radu ſkładował. Wobſanknyło je ßo, ſo ma wón pſchezo dale k Pariſej marſchirowacz, ſchtož je też bórſy ſcżinik, pſchetož jeho wójſko běſche hižom ſandżenu ßrjedu dale Chalonsa.

Chalons je 22 mil wot Pariſa, a chżemy tudy pſchiſpomnicz, ſo je wot němſkich mjeſow pola Lauterberga (bliſko Raſtadta Badenſkej) hacz do Metza też 22 mil, a wot Metza do Chalonsa ſaßo 22 mil, tak ſo je Paris wot Lauterberga 66 mil ſdaleny.

Po nowſchich powjeſczach je ßo pruſki kral k wójſku pruſkeho krónprynza podał. To je ſnamjo, ſo je tole tak ßylne, ſo ßo franzowſkeho wójſka, kotrež by jemu ßnadź pſched Pariſom napſchecżiwo ſtupiło, bojecz njětrjeba. Kak wjele němſkeho wójſka wokoło Metza ſtejo woſtanje, nam ſnate njeje, tola budże tam jeho khětro wjele woſtacz dyrbjecz, dokelž je w Metzu wulke franzowſke wójſko wobſanknjene. Na twjerdżiſnu Metz budża najſkerje w tychle dnjach ßylnje tſělecz počzecz; pſchetož ſe wſchěch ſtron ßo tam wulke ſchtuki woża, kotrež ßu k tajkemu woblehnjenju trjeba.

Franzowſke wójſko, kotrež pſched Pariſom ſteji, general Mac-Mahon kommandiruje.

Twjerdżiſna Straßburg je hižom wot němſkeho wójſka woblehnjena a ßo wot njeho ßylnje na nju tſěla. Straßbnrgſki kommandant ßo pak poddacz nochze, ale ßo twjerdże wobara. Pſchi tym pak wón też bjes potrjeby ßurowje ſakhadża. Mjenujzy tu ſtrony Rheina ſ napſchecża Straßburga leži badenſke měſto Kehl. A hacz runje ſtraßbnrgſki kommandant derje wě, ſo tam żani němſzy wojazy njeſteja, dha dawa tola ſe żehliwymi kulemi do Kehla tſělecz, tak ſo je ßo tam hižom wjele domow wotpaliko, bjes nimi dwě fabrizy.

Schtož měſto Paris naſtupa, dha ſda ßo, ſo chżedża ßo tam Franzowſojo na wſche waſchnje wobaracz. Woni počzinaja teho dla żony a dżěczi prjecz ßłacz, ſo bychu jim te k ſadżěwku njebyli. Ale nam ßo ſda, ſo pſchi wſchej ßwojej horliwoſczi Paris njebudża dżerżecz móz.

Přilopk.

* Franzowſke wójnſke kódże drje po naranſchim morju a njedaloko brjohow ßewjerneho morja (Nordſee) tam a ßem jěſdża, ale hacz do ſańdżeneho ſchwórtka tam wojowanje ſapočzałe njeßu.

* S Franzowſkeje nětko wſchědnje wjele ſtow Němzow pſchikhadżeja, pſchetož franzowſke knježerſtwo je wſchitkich Němzow, w Franzowſkej bydlazych, ſ kraju wupokaſako. — (Wſchěch Němzow w Franzowſkej běſche pjecża 400,000 duſchow.) — Němſke knježerſtwa ßu wobſanknyłe, ſo ßmědża Franzowſojo, kiž ßu ßo w Němzach ſaßydlili, tu też dlěhe woſtacz.

* Hrabja Villiers je ſa pruſkeho civilgouverneura w Elſaßu a knjes Kühlwetter ſa tajkeho w Lothringiſkej pomjenowany.

* Jako khěžor Napoleon ſ Metza do Chalonsa pſchiježże, jeho tamniſchi wojazy ſ tajkim hroſnymi ßłowami witachu, ſo ßo wón hnydom na hród Mourmelon poda. Wón ßo wot teho cżaßa nihdże wjazy pſched wojakami pokaſał njeje.

* W jenym frankfurtſkim lazarecze leži jedyn ranjeny Franzowſa, kiž ma 6 tſělenych ranow a w jenym druhim je jedyn wojak wot pruſkeho 87. infanterieregimenta, kotryž je wot zouavow 12 ranow ſ bajonettom dostał.

Na bitwiſchczu*)

Ssy 'ſchcze krawa, wutroba,
Tu hdžež ſtrach a ßmjercz dže ſ tobu,
Hdžež ßo žołmy ſběhaja
A cze huſto ſtorhnu ßobu, —
Horje ſ tobu k Jeſußej,
Jeniczkemu troſchtarjej!

Njeměj kedžbu boloſcze,
Sapomń radſcho ßama ßebje!
Jeſuß wjazy wuſtał je
W krawnym bědženju ſa tebje.
Jeho rany dawaja
Doſež czi hnadnoh' balſama.

Maſchli czíche rudženje,
Dokelž krawna ßmjercz cze woła,
Semju wſchak tež barbjeſche
Pſchelata krej Habelowa;
A kiž wjaz, hacž Habel bě,
Wumrje ſa naß połny krwě.

Jeſußowa krej ta cze,
Smycz wot twojeje krwje budže,
Jeho ßmjercz da žiwjenje,
Wumrjeſch doma abo druhdže.
Schtóž we jeho rukach mrje,
Sbóžny ſe ßwěta tón dže.

Jeſu, twoju wutrobu
Koſchicz daj mi wukrawjenu,
Ach, mi polij ſ twojej krwju
Moju duſchu rosrudženu.
Mi ßo kamje wutroba,
Pój mje troſchtuj hrěchow dla!

Wſchak ßy ſarył wſchitkón dołh,
To mi praji hižom wěra.
Ty, ty ßy mój hnadny ſtół,
We tebi mam połnoſcz měra.
Nochzeſch ßmjercze hrěſchnika,
Pſchinjeßł ßy mi njebjeßa.

Pſchikrótſch moje boloſcze!
Ach, po tebi hižom tradam.
S twojej mozu napjelń mje,
Njech, hdyž mrějo k ſemi padam,
Ssukžoh wěry žehli ßo,
Hacž też we krwi płowajo.

Ducha tebi poruczu,
Wſmi do twojich rukow jeho,
Puſchcz mje dróhu njebjeſku,
Wumož czíſche mje wot ſteho!

Moje ßłowo poßlenje,
Njech to Jeſuß, Jeſuß je.

Budžcze ſtroſchtni, kiž mi wy
Ssłyſły ronicze na rany;
Koſchcze mój ert ſblědnjeny,
Sslub naſch budze wohladany:
Junu druhe koſchenje
Sjenoczi ſaß ſ wami mje.

O, dha czehń nětk wot ſemje,
Ducho, k duchom czíſtym rady;
Zyle druhe žiwjenje
Skiczi czi twój Sbožnik ſ hnady,
Hdžež njej' wjaz krejpſchelecze,
Ale lute wjeßele,

Njech ßo czěžko ſranjene
Do ßwojeho rowa lehnje,
Jeſuß tón je ſhladacz chze,
Hdyž też duſcha wotſal czehnje.
Kraßne budze ſtawacz to,
Schtož tu krawe lehny ßo.

Rany ßu mi ſažite,
Ssyłſły wſchitke ſetrěwane;
Kedžbuj, ſchtóž tu nimo dže,
Schto je tudy napißane:
Samaritſki pſchicżeże,
Sranjeneho wumohł je.

Domaſchka.

*) Tutón khěrluſch je wot jeneho ßmjertnje ſranjeneho wojaka na bitwiſchczu ſeſtajany. Wón je wotczíſchczany w knihach „Zionſke hłoßy," hdžež ßu też wſchelake druhe wubjernje rjane khěrluſche.
L.

J. T. Reimann
w Budyſchinje
ſ napſchecza theatra
porucza ßwoje
kolonialtworowe, tobakowe a cigarowe khlamy ſ deſtillaziju a palenzpſchedawarnju
k dobroczíwemu wobkedžbowanju.
Wſcheho jenož ſprawna dobra twora a tunje płaczíſny.

Pſchedawanje wotawy.

Lětuſcha rjenje ſtejaza wotawa na tudomnej wulkej parkowej łuzy budze ßo pſchichodnu wutoru 30. auguſta po loßach ſa hotowe pjenjeſy na pſcheßadžowanje pſchedawacz.

W Minakale 23. auguſta 1870.

Hrabinſka Einſiedelſka inſpekzia.

Jena dźowka

może ſkhorjenja dla hnydom na ßwobodnym kuble w Jeſchizach pola Delneje Hórki do ßłužby ſtupicz.

Swój najlěpje wuhotowany

magazin muſkeje a hólčazeje draſty

porucza k dobroczíwemu wobkedźbowanju

P. Baruch na žitnych wikach.

Khoſej, punt po 66, 72, 80, 90, 100 np. atd.,
rajß „ „ 18, 20, 24, 28, 30, np. atd.,
ſyrop „ „ 16, 18, 20, 36 np.,
cigarry, 25 ſchtuk po 2½, 4, 4½, 5, 5½, 6, 7, 7½ nßl. atd.,

palenzy

wſchitkich druźinow porucza najtuniſcho

Rudolph Hölzer

na rožku ßerbſkeje a ſchulerſkeje haßy.

Mojim ßobuwikowarjam a woteberjerjam ſ tutym k nawjedźenju dawam, ſo ja moju nimale 50 lět wobſtejazu garbarnju też hiſchcze dale wjedu.

W Lubiju, w auguſtu 1870.

Carl Geyer senior,
ſ bydlenjom pola k. barbarja Zimmera čzo. 239.

Epileptiſke widliſchcza

(padazu khoroſcź)

ſahoji **liſtnje** ſpecialny lěkař ſa epileſiju doktor O. Killiſch w Barlinje, nětko: Louiſenſtraße 45. — Hižom pſches ſto ſahojenych.

Dwaj **krawſkaj**, kiž ſtaj dobraj džěłaczerjej, možetaj pola podpißaneho hnydom džěło doſtacź.

Kara w Myſchezach.

We wudawarni Serb. Nowinow je ſa 2½ nßl. doſtacź:

Schkit Boži. Wójnſke modlitwy.

Len

budźe ßo njedźelu 28. auguſta popołdnju w 4 hodźinach na polu pſchedawacź na

ryczerkuble na **Běłej Horje.**

Hólčez, kotryž chze **kowarſtwo** nawuknycź, móže pola kowarſkeho miſchtra Poltera we Worzynje město doſtacź.

Wulki ſkład

wſchelakich czaßnikow.

S tutym najpodwolniſcho k nawjedźenju dawam, ſo ßym ßo ſ mojimi khlamami

do mojeho domu

pſchi lawſkim tórmje

pſchedßydlik a ſo mam tam wulki a rjany wubjerk czaßnikow (ſegerjow) wſchitkich druźinow po najtuniſchich płaczíſnach na pſchedań.

Też mam wulki ſkład czaßnikowych reczaſkow najnowſcheje módy a ßo pola mje też czaßniki tunjo a derje porjedźeja.

☞ Też pſchiſpominam hiſchcze, ſo ßym ja **ßerbſkeje** rycze tak derje mózny, kaž němſkeje.

W Budyſchinje **J. G. Schneider,**
pódla lawſkeho tórma. czaßnikař.

Bjes tymi **ſtrowotnymi winami**, kotrež ßu ßo hacź dotal pſchedawake, ßo naſch

Pedro-Ximenes

pſches ßwoju hódnoſcź a dobre ſkutkowanje pſchede wſchěmi druhimi woßebje wuſnamjena.

Tuto prawdźiwe ſchpaniſke wino hodźi ßo dla ßwojich wutkow woßebje jako khoro-wino pſchi wſchelakim woßłabnjenju, w czaßu wotkhorjenja po czeźkich khoroſczach, pſchi njemóznoſczach džěczi a wotroſczenych, hdźež žiwnoſcź w porjadku njeje a hdźež dyrbi ßo žołdk poßylnicź a maja ßo mozhy ſ nowa pſchiſporicź.

W originalnych bleſchach po 6, 12 a 18 nßl. ma ſkład ſa Budyſchin a wokolnoſcź

J. G. Klingst Nachfolger.

Minden nad Weſeru.

Wincke & Co.

winowa wulkopſchekupniza.

Krajnoſtawſki bank.

W

krajnoſtawſkim banku

ſo dla wobliczenja danje

wot 12. hacz do 30. ſeptembra t. l.

njeſkutkuje.

Druhe dźěła banka pſches to žane pſcheměnjenja njeſměja.

Wupłaczenje nalutowarniſkeje danje ſtanje ſo wot 1. hacz ſobu 29. oktobra t. l.

W Budyſchinje, 22. auguſta 1870.

Krajnoſtawſki bank kralowſkeho ſakſkeho hornoluziſkeho markhrabinſtwa.

ſ Loeben.

Lotteria.

Cžehnjenje 4. klaſy kral. ſakſkeje lotterija ſměje ſo bliſchu 29. a 30. auguſta, k cžemuž ſo ſ kupnymi loſami najpodwolniſcho poruczam.

C. F. Jäger sen.

na ſwonknej lawſkej haſy cžo. 801 delka.

Kolonialtworowe, tobakowe, cigarrowe a ſpirituoſowe khlamy

Carl Pötſchke

na ſwonknej lawſkej haſy cžo. 693/94

porucža

khofej!

wſchelakich druzinow, derje ſkodžazy, punt wot 66—70 pn.

ff. **Compinas** punt po 75, 80 a 90 np.,
ff. **Guatemala** = = 100 np.,
zokor w kehelach = - 46, 47, 48 a 49 np.
mlety = = 46, 48, 50 np.
ff. **raff, petroleum** = = **ſwěczenje** } najtuniſcho,

cigarry,

No. 30. 100 ſchtuk 14 nſl. 25 ſchtuk 3½ nſl.
= 35. 100 = 15 = 25 = 4 nſl.
= 9. 100 = 18 = 25 = 4½ nſl.
= 10. 100 = 24 = 25 = 6 nſl.
= 5. 100 = 28 = 25 = 7 nſl.

wſchě druziny

derje wotležane, najlěpſcheje dobroſcze a běłeho palenja;

t o b a k,

prawdźiwy **Portorico,**
němſki **Portorico,**
Brottaro tobak,
Waſungſki tobak
tobak w paktach po 6, 10, 12 a 15 np.
rěſane tobaki, něpakowane, punt po 20, 24, 30, 40 np.

Hewak ja wſchě druziny **ſpirituoſow** a wſchitke druhe khlamarſke twory pſchi obrym poſkuženju po najtuniſchich płaczišnach poruczam.

Carl Pötſchke

na ſwonknej lawſkej haſy.

Wopomnik

na row

njebo **Handrija Piwarza** ſ Cžornjowa,

wumrje dżen 13. auguſta 1870, 74 lět ſtary.

We žohnowanju ſawoſtanje
To wopomnjenje praweho,
Hdyž tež tón ſamy pſches ſmjerć panje,
Jich lubym k troſchtej ſłuži to:
So po ſmjerczi bdże pyſchena
Jich hkowa ſ krónu žiwjenja.

Tež Tebi je Twój lóſ nětk panył
Na měſto kraſne, wjeſołe;
Tak někotry, kiž bě tu panył
Do błuda, ſo nětk wuſnaje:
So wón pſches Twoju wuczbu tu
Je pſchiſchoł k wěrnom' roskaczu.

Punt, wot Boha czi dowěrjeny,
Ty njejſy ſ wolu ſahrjebał,
Někotry khudy naſyczeny
Bu ſ tym, ſchtož Bóh bě Tebi dał,
Tak ſo dżenż ſyła dżakomna
Cže ſ płaczom k rowej pſchewodża.

Pſchi Twojim rowje wurudżena
Tych bratrow ſteji cžrjódżiczka,
We kotrejž, hdyž bě ſhromadżena,
Ty woſrjedża ſo namaka:
Ssu ſrudni, ſo je torhnyła
Ssmjercz prjecz tón ſtołp jich twarjenja.

Spi derji nětk, Ty ſprawny ſwědko,
Ty ſy tu móznje wojował;
Pſchi Božim thronje žnjej Ty nětko,
Schtož tu ſy ſ płaczom wuſywał.
Nětk Tebi tam ſo doſtanje
Sda, kotruž ſwět dacz njemóże.

Srudżeni ſawoſtajeni.

Nakładnik: J. E. Smoleř. Ciſć L. A. Donnerhaka w Budyſinje.

Čisło 35. ~ 3. septembra ~ 1870.

Serbske Nowiny.

Za nawěštki, kiž maja so w wudawarni Serb. Nowin. při bohatych wrotach wotedać, płaći so wot rynčka 1 nsl.

Zamolwity redaktor a wudawar
J. E. Smoleŕ.

Kóžde čisło płaći 6 np. Stwórtlětna předpłata pola wudawarja 66 pn. a na kral. saks. pósće 7½ nsl.

Wopschijecże: Najnowsche. — Swětne podawki. — Wojerski list. — Ze Serbow: S Budyschina. Se Schczeńzy S wojerowskeho wokrjeża. — Wójnske powjesćze. — Pschilopk. — Zyrwinske powjesćze. — Nawěstnik.

Płaćizna žitow a produktow w Budyšinje.
27. auguśta 1870.

Dowoz: 6456 kórcow.	Płaćizna w přerězku na wikach,						na bursy,					
	wyšša.			nižša.			najwyšša			najniža.		
	tl.	nšl	np.	tl.	nšl	np.	tl.	nšl	np.	tl.	nšl	np.
Pschenża	6	25	—	6	—	—	7	—	—	6	20	—
Rožka	4	10	—	4	5	—	4	12	5	4	17	5
Jeczmjeń	3	2	5	2	27	5	3	5	—	3	2	5
Wowß	2	5	—	1	25	—	2	5	—	2	—	—
Hróch	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Woka	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Raps	8	15	—	—	—	—	8	17	5	—	—	—
Jahły	8	25	—	8	20	—	—	—	—	—	—	—
Hejduschka	5	10	—	5	5	—	—	—	—	—	—	—
Kana butry	—	20	—	—	10	—	—	—	—	—	—	—
Kopaßkomy	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Zent. ßyna	—	25	—	—	20	—	—	—	—	—	—	—
Lane ßymjo	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—

Pjenjezna płaczisna.

W Lipsku, 1. septembra. 1 Louisd'or 5 toler 17 nßl. 6½ np., 1 połnowažazy cžerwjeny słoty abo dukat 3 tl. 6 nßl. 5⅝ np.; winske bankowki 81 (16 nßl. 2 np.)

Cžahi sakskoschlesynskeje želesnizy s Budyschina.

Do Draždżan: Rano 7 hodźinow — minutow* dopołdnja 9 h. 5 m.; pschipołnju 1 h. — m.*; popołnju 4 h. 10 m.*; wječor 8 h. 20 m.*; w nozy 2 h. 40 m.** 4 h. — m.

Do Shorjelza: rano 7 h. 50 m.*; dopołnja 10 h. 50 m.*; popołnju 3 h. 20 m.†; wječor 6 h. 50 m.*; wječor 9 h. 35 m.; w nozy 12 h. 35 m.; 1 h. 45 m.**

*) Pschisanknjenje wot a se Žitawy a Liberza (Reichenberga.
†) Pschisankjenje do Žitawy.

Pschispomnjenje. Cžahaj se znamjeschkom ** bjes Draždżanami a Shorjelzom jenož w Budyschinje a Lubiju sstawataj. Wonaj mataj jenož wosły prěnjeje a druheje klaßy) a ma ßo sa billet ¼ wjazy płaczicz; dźeńske billety pschi nimaj njepłacża.

Spiritus płaczesche wczera w Barlinje.

16 tl. 20 nßl. a 16 tl. — nßl.
pschenża 61—79 tl., rožka 40—53 tl.,
(to je: sa 25 pruskich kórzow.)
rěpikowy wolij (njeczischczeny) 14 tl. 5 nßl.
(Czischczeny, kaž ßo w Budyschinje pschedawa stajnje něhdże 1⅛ tl. drózschi.)

Najnowsche.

Varennes, schwórtk 1. septembra, dopołdnja w 9 hodźinach. Spytanje Mac-Mahona, němske wójsko wot Metza wotczischczecz a Franzowsam, tam wobsanknjenym, ßwobodnu dróhu k wotczehnjenju pschihotowacz, je psches bitwu 30. auguśta skażene. W tutej bitwje je němske wójsko Franzowsow sbiło a jim wjazy hacz 20 kanonow wsało. Schkodowanje njepschecżela je jara wulke, němske wójsko ma pak jenoż mału schkodu. — Wczera rano ßu pruszy hulanojo a husarojo — poßleńschi běchu s koujow slězli — dwě wßy w bliskoszczi Sedana dobyli, kotrejż běschtaj wot njepschecżela ßylnje wobßadżenej.

Busancy, 30. auguśta. Dżenża bu wójsko Mac-Mahona pola Beaumonta (praji Bowmonga) nadpanjene, sbite a k blegiskim mjesam sahnate. Franzowske zeltowe lěhwo nam do ruki pudże, teho runja tež tójschto kanonow.

Na bitwischczu pola Sedana, 1. septembra ¼4 hodźinow popołdnju. Rano wot 8 hodźinow dobyczerszy pokraczowaza bitwa koło wokoło Sedana. Garda, 4., 5., 11., 12. korps a Bajerszy wojuja. Njepschecżeljo ßu nimale zyle do města sahnaczi.

Wylem.

St. Barbe pola Metza, 1. septembra. Bazaine je wczera rano wupanył a zyły dżeń a nóz s 1. armeekorpsom, s divisiju Kummer a se 4. landwehrdivisiju wojował, hacz bu saßo do Metza sahnaty.

Sakska. W Oberoderwitzu pola Lubija sta ßo wóndanjo to njeßboże, so schtyrilětne Weberez dźěžo k wolschildam Anderez wětrnika tak bliſko pſchińdże, so bu wot jeneho do hłowy dyrjene a to tak ſtraſchnje, ſo na měſcze morwe woſta.

Direkzia lubijſko-žitawſkeje želeſnizy je wot jeje akzionerow połnomóz dostała, tu ßamu ſakſkemu knježerſtwu wotſtupicz.

Jako 23. auguſta blejchaŕ F. G. Steglich ſ Połčnizy do Bretniga domoj jědźeſche, ſwróćzi ßo jeho wós ſ dróhi do pſchěrowa. Wón bě pod wós panył a bu tak wobſchkodźeny, ſo jeho tam poſdźiſcho morweho namakachu. Steglich bě jara pjany był.

Kral je ſ nowa 1500 toleŕ ſa ßwójby reſerviſtow a wobornikow, k wójſku powołanych, darił a ſ druhich ſtronow je ßo też hižom tójſchto pjenjes ſa tajke wotpohladanje nawdało. Ale pomozy potrjebnych je też jara wjele a duż moża jenoż te ßwójby, kotreż to najnuſniſcho trjebaja, ſ pjenjes wokrjeßnych pomoznych towarſtwow (Bezirkhilfsverein) podpjeranje dostacz a to też jenoż tehdy, hdyż w tajkim naſtupanju wot gmejnſkeho prjódſtejerja abo duchowneho wopißanje pſchinjeßu.

Pruſki kral je krónprynzej Albertej ſa to, ſo je w bitwje 18. auguſta tak khwalobnje ſkutkował, rjad želeſneho kſchiża ſpožčził.

Kral Jan je prynzej Jurjej komthurſki kſchiż prěnjeje klaßy wojerſkeho Hendrichoweho rjada ſpožčził. Tón ßamy kſchiż druheje klaßy dostaſchtaj generalmajor Nehrhoff ſ Holderberg a artellerieoberſt Funka.

Někotre nowiny powjedachu, ſo wobaj, w ſakſkej Hornej Łužizy leżazaj, klóſchtraj, k wotpomhanju wójnſkeje nuſy a potrjeby niczo dałej njejſtej. Tajka powjeſcz pak wěrna njeje, pſchetoż klóſchtr Mariny Dok je twarjenja na ßwojim dworje w Grunawje k lazarethej abo hoſpitalej albertſkeho towarſtwa darmo dał a hewak 500 tl. darił a teho runja je też klóſchtr Marina Hwězda hacz dotal 2000 tl. pomoznym towarſtwam w Kamjenzu, Budyſchinje, Draždźanach a Lipſku dał.

K ſaſtupjenju panjenych a ranjenych ſakſkich wyſchich ßu ßo oberſtleutnant Rex, majoroj Peternowſki a Buſek, każ też 20 khorhojnikow (Fähnrich) ſ Draždźan k ſakſkemu wójnſkemu wójſku podali.

Wot ßoboty hacz do póndźele bě 50 ranjenych ſakſkich wojakow do Draždźan pſchijěło.

W Lipſku ßu ßudy na haßy ſtajene, do kotrychž ßo cigarry ſa wojakow ſhromadźuja. Hacz do ſańdźeneje njedźele bě něhdże 18,000 cigarrow nahromadźenych.

Polny póſt ßo na to wobezežuje, ſo je adreßa na liſtach, na wojakow wotpoßłanych, huſto tak hubjena a njepokna, ſo ßo njewě, hdże tón liſt ßkuſcha. Njech ßebi teho dla ludźo, kiż na wojakow piſchu, radſcho „Feldpoſt-Correſpondenzkarte" abo „Feldpoſt-Couvert" na poſcze kupja, pſchetoż na tych je hižom wucziſchczane, ſchto ma ßo tam ſ pißmom wupjelnicz.

Prußy. Sańdźenu njedźelu pſchiwjeſechu 27 franzowſkich kanonow do Barlina. Bjes nimi běchu 4 mitrailleuſy (praj: mitraleſy).

W barlinſkich lazaretach bě hacz do 24. auguſta 2355 ranjenych w ſaſtaranju, mjenujzy 1402 pruſkich a 953 franzowſkich wojakow.

Kral je porucził, ſo maja ßo tſi nowe reſervearmeje ſhromadźowacz, jena pola Rheina, druha pola Barlina a tſeča pola Glogawa. Poßleńſchu budże general Löwenfeld kommandirowacz.

Awſtria. Wolby ſa cžeſki ßejm ßu tak wupanyli, ſo ma cžeſka ſtrona wjetſchinu. Czechojo mohli teho dla němſku ſtronu wote wſcheho ßejmſkeho ſkutkowanja wuſanknycz a njemóhł jim teho dla nichtón žadyn poruk cžinicz, pſchetoż hacz dotal, hdźež běchu Czechojo na ßejmje w mjeńſchinje, ßu jich tam Němzy wſchudże podcžiſchczowali. Ale Czechojo nochzu ſkóſcz ſe ſkóſczu ſapkacžicz, ale ßu němſkim ſapóßłanzam k nawjedźenju dali, ſo chzedźa ſ nimi w pſchejenoſczi k lěpſchemu kraja ſkutkowacz. Na to ßu ßo ſ wobeju ſtronow mužojo wubrali, kiż maja wuradźicz, kak by ßo to najlěpje wuwjeſcz hodźiło.

Jeli ßo ſjednanje Czechow a Němzow radži, dha może też Awſtria hiſchcze dlěhe wobſtacz. Ale tajke radźenje ßo ſ cžežka ſtanje, dokelż je wutroba awſtriſkich Němzow Pruſkej pſchikhilena a wjele wot nich bychu najradſcho hižom w bliſchim cžaßu pruſzy bycz chzyli.

We Winje měnja, ſo budże drje nowa pruſka armeja, kotraż ßo wokoło Glogawa ſhromadźuje, najbole k temu ßkužicz, ſo by awſtriſke knježerſtwo wot wobdźělenja na wójnje wotdźerżała; pſchetoż na khěžorſkim dworje je wjele knježich, kiż bychu ſ Pruſkej radlubje wójnu ſapoczeli, hdy bychu ßo to jenoż ſwažicz móhli.

Franzowſka. Napoleon je w ßwojim ludu ſaßo bole k mozy pſchiſchoł. To je woßebje ſ teho widžecz, ſo jeho miniſter-pſchedßyda, hrabja Palikao, w Pariſu zyle po khěžorowym ſmyßlenju ſkutkuje a ßebi to tamniſchi lud lubicz da. Dokelż ßo mjenujzy Napoleon boji, ſo bychu w Pariſu republiku ſałożili, dha je Palikao po jeho poruczności w jenej nozy na 2000 ludźi, kiż ßu republikanſzy ſmyßleni do jaſtwa wotwjeſcz dał, a nichtón tam pſchecžiwo tajkej njeprawdoſczi niczo njepraji.

Palikao je dale pſchikaſał, ſo dyrbja wſchitzy Němzy ſ Pariſa won a pariſzy njekniczomnizy tule pſchikaſnju k temu wužija, ſo tajkich Němzow ſ gwaltom won honja a jim jich wobßedźeńſtwo bjeru. A jeli maja tamni Němzy wot někoho pjenjeſy dostacz, dha jim te ſarjeknu, tak ſo dyrbi wjele Němzow, kiż běchu tam w dobrych wobſtejenjach, jako proſcherjo ſ Franzowſkeje cžahnycz.

Napoleon je, każ ßo ſda, roskaſowanje nad wójſkom, pod generalom Mac-Mahonom ſtejazym, na ßo wſak-

Jeho ßyn je pjecza pschi nim; prynz Napoleon je pak na katolowskim italskim dworje w Florenzu a khěžorka Eugenia w Parisu knježi. Napoleon kóždy dżeń dweju poßłow k nej sczele.

Paris wysche tych 85 małych twjerdżisnow, kotrež tute město koło wokoło wopaßuja, tež hischcze na wschě możne waschnje wobtwjerdżuja. Ale Paris ma něhdże 8 mil we wobßahu a duż budże drje tola jara cżežko, tajke wulke město na wschěch stronach psched njepschecżelom derje doseż wobrucż.

Italia. Prynz Napoleon italskeho krala haż dotal njeje k temu naryczecż móhł, so by franzowskemu khěžorej k pomozy cżahnył.

W Romje chzedża ßo, każ ßo sda, pschecżiwo wójsku italskeho krala wobaracż, hdyż to pschicżehnje, so by Rom wobßadżiło. Żeleleśniza je hižom skażena a ludżo ßu postajeni, kiż maja wschelake mosty rostsělicż, hdyż powjesćż wo pschibliżenju njepschecżelow pschindże.

Wojerski list

Wot Korle Schimrigka s Hermanz.

W Nietschhovenja ... augusta 1870. — Wjelelubowanaj starschej! Najskerscho macże moje dla wulku staroscż, ßnadno měnicże, so ßym w bitwje panył, dokelż tak dołho pißał njeßym, ale mi móżno njebě, każ rady też chzych. Bitwicżka na 4tym pola Weißenburga a hrósbna bitwa na 6tym dnju augusta mi njedowolischtej moje pschedewsacże wuwjesćż. Hižom sa wczerawschim w nozy pola strażineho wóhnja ßym list sapocżał, tola pak dla wulkeje spróznoscże pódla wußnył.

Ja chzu Wam najważnische poßlenich dnjow wupowjedaćż. Schtwórtk 4. augusta rano wokoło dżewjeczich hodżinow pschekrocżachmy franzowske mjesy. Lědma běchmy je s tsikróżnym urrah postrowili, jako hižom ßylne hrimanje kanonow saßłyschachmy. S khwatatym postupom dżěchmy dale a hižom sa hodżinu stejachmy Franzowsam s napschecża. Pjaty bataillon tsělzow běsche nam do prědka pschischoł a bitwicżku sapocżał. Nasch bataillon sestupa po kromje jeneje wßy, ale Franzowsoju pschindżechu nam do khribjeta a walichu ßo do khežow. Nětk sapocża ßo straschne tsělenje. Ja stejach pschi jenej murjowanej hródży a wobkedżbowach khěżu, w kotrejż Franzowsojo běchu, a hlaj, s łubje dele ßo jedyn na mnje měrjesche, ja wutsělich rucże a trjechich jemu runje do cżoła, wón puschcżi ßwóju tsělbu a kiwny ßo do sady; posdżischo wsachmy te khěże a sczinichmy nihdże 20 jatych. — 2 mużej wot naschcho bataillona wostaschtaj morwaj a bu 5 ranjenych. — W blischschej nozy pschenozowachmy pschi wulkim deschczu 6od hołym njebjom na bitwischczu. Nasajtra rano dżěchmy pale, nascha armeja shromadżowasche ßo k bitwje. — dtehо augusta stawachmy rano sahe, běchmy pola avantgardy a sapocżinachmy bitwu. Hłowny bleżk sa naß běsche jedyn młyn, kiż běsche wot njepschecżela ßylnje wobßadżeny. Po dlěschim tsělenju s granatami a tsělbamy wuczěrichmy Franzowsow a wobßadżichmy młyn. Franzowsojo wróczichu ßo njejapzy s wulkej mnohoscżu a chzychu jich ta dobycż. S naschich dobrych khowankow s tsělachmy pschesk, so s dżiwym khwatkom cżěkachu. Na to dżěchmy młyn jenu łuku do prědka, so bychmy pschedležazy lěß dobyli, kiż běsche ßylnje wobßadżeny. Na tutej łuzy běsche, hdżeż ßmy jich tak wjele shubili, a sa zyke żiwjenje njesapomnju to wokomiknjeńczko, hdżeż tak wjele ßwěrnych mi k prawizy a k lěwizy spadachu. Hdyż běchmy kromu lěßa wsali, dżěsche njepschecżel w tym hodżinu dalokim lěstu nasad, a nětk sapocżinasche ßo běnjenje s jenotliwymi, każ straschnische bycż njemóże; ja ßym tam 25 ras wutsělił. Hodżinu daloko honjachmy njepschecżela, a potom wón zofasche. Napohlad tajkeho bitwischcża njemóżu s pjerom wopißacż, hdyż pak, da-li Bóh, saßo domoj doňdu, chzu Wam ertnje wschitko wupowjedacż. Jenoż tak wjele praju, so ßym ßo po bitwje Bohu wutrobnje dżakował sa dżiwne sdżerżenje. Dżeń 10. augusta bu ta twjerdżisna Pfalzburg bombardirowana, nasch bataillon ßłużesche k wobaranju artillerije a běsche granatam wustajeny. — Ssym hischcze żiwy; Bóh je hacż dotal pomhał a budże też dale pomhacż, atd.

Ze Serbow.

S Budyschina. Po żelesniży je tu hižom psches 2000 ranjenych němskich a franzowskich wojakow pschejeło, kotsiż buchu na dwórnischczu s jědżu a picżom wokschewjeni a też, jeli bě to trjeba, s nowa sawjasani. Na dwórnischczu pschebywa mjenujży stajnje jedyn lěkař a někotre wothladowarki. Ranjenych sakskich wojakow je mało ßem pschijěło.

Se Schczeńzy. Schtwórtk 11. augusta pschicżahny k nam k. Knobloch, rodżeny se Skyczina, a bu wot schulerskich dżěczi, gmejny a k. fararja Golcża cżeßnje a ßwjedżeńszy powitany.

S wojerowskeho wokrjeßa. „Pósnanske Nowiny" wosjewjachu tajkule, woßebje nam ważnu powjesćż: „Wot 6. regimenta ßu we wörthskej bitwje wschitzy stabsoffizirojo ranjeni; schkodowanje na offizirach a mużstwach je wulke. Tutón regiment wsa Wörth, bu pak dwójzy wot wulkeje pschemozy nasad cżißnjeny, hakle tsecżi ras ßo jemu poradżi njepschecżela zyle s města wubicż. Hauptmann s Mechow, kiż na schijubolenje w lazarecże leżesche, jako saßłyscha, so ßo bitwa sapocżina, ßyny ßo na prěnjeho blischscheho konja a jěchasche se ßwojej kompagniju a bu bórsy na to cżežko ranjeny. Wot prěnjeje kompagnije 6. regimenta je ßo jenoż 35 muży s bitwy wróczikо." — — K temu pschispominam, so wschitzy pěschzy, wojerowskeho

wokrjeßa pschi 6. regimencze ſteja, a 1. kompagnija ßo jenoż ſ naſcheho wokrjeßa rekrutiruje. Někotra ſakraßna ßerbſka duſcha budże teho dla w nětczíſchich dnjach ſrudne ßylſy płakacz; tola je też hiſchcze khětra liczba naſchich ßerbſkich wojowarjow ſtrowych a czilych.

S Budyſchina. Dotalny wyſchi ſeminarſki wučeŕ k. Lehmann, kiż je ßo w tychle dnjach jako evangelſki prědaŕ do Rumburga pſcheßydlił, ſkoži ſańdżenu ßrjedu ßwoje tudomne ſaſtojnſtwo, do kotrehoż bu hnydom na to jeho naßlědnik, k. kandidat duchownſtwa K. H. Lötzſch ſ Neuwelta poły Schwarzenberga (w rudnych horach), wot k. ſeminarſkeho direktora Leunera ſapokaſany.

Wójnſke powjeſcze.

Po poßlenjej metzſkej bitwje 18. auguſta je ſakſki krónprynz k wulkej czeſczi pſchiſchoł, pſchetoż pruſki kral je jemu armeju woßebje dał, kotruż ma wón (ſakſki krónprynz) kommandirowacz. Tuta armeja wobſteji ſ 12. (ſakſkeho) armeekorpſa, ſ pruſkeho gardykorpſa a ſe 4. armeekorpſa a wopſchija něhdże 110,000 muži.

S tejle armeju je ſakſki krónprynz metzíku wokolnoſcz wopuſchcził a ßo na pucz do Pariſa podał. Tak ßo k najmjeńſchemu woprědka ſdaſche, ale nětko je ßo pokaſało, ßo je ſa franzowſkim generalom Mac-Mahonom a jeho wójſkom honił. Mac-Mahon bu mjenujzy w bitwomaj 4. a 6. auguſta (pola Weißenburga a Wörtha) tak ſbity, ſo dyrbjeſche ſ powoſtankami ßwojeho wójſka hacz do Cholonſa (praj: Schalonga) czekacz. Tam ßo k njemu też ſbytki Froßardoweho wójſka podachu, kotreż běchu ſe ſaarbrückenſkeje bitwy wyſche woſtali, a hewak ßo jemu drje też něſchto wójſka pſchiſankny, kotreż běchu k njemu ſ Pariſa póßłali.

Duż ßebi myßlachu, ſo wón pruſke wójſko w Chalonſu docżaka a ſo tam k bitwje pſchińdże. Ale temu tak njeběſche; pſchetoż jako ßo pruſki prynz k Chalonſej bliżeſche, dha Mac-Mahon ſe ßwojim wójſkom tamniſche wobtwjerdżene lěhwo wopuſchczi a ßo k połnozy do Reimſa ſczeże, jako bě prjedy wſchitke twarjenja a magiziny chalonſkeho lěhwa ſpalicz a ſkaſycz dał.

A dokelż bě ßo wón na bok k Reimſej ſczahnył, niż pak runy pucz k wjeczoru do Pariſa, dha ßebi ludżo myßlachu, ſo drje wón generalej Bazainej (pr. Baſänej) k pomozy czehnje, kotryż je w twjerdżiſnje Metzu ſe ßwojim, něhdże 120,000 muži ßylnym wójſkom wot Pruſkich tak twjerdże wobſanknjeny, ſo ßo won njewěri. A někajku pomoz by wón też Bazainej wopokaſacz mohł; pſchetoż hdy by jich Mac-Mahon wot khribjeta pſchimał, bjes tym pak Bazaine ſ wulkim wójſkom ſ Metza wupanył, dha by pſchezo byc mohło, ſo by wón ſ wulkej dżělbu wójſka czeknył.

Ale to ſadżěwacz, to dyrbjeſche najwjetſcha próza němſkeho wójſka byc; pſchetoż Mac-Mahona woßebje ſbicz a potom ſaßo ſ Bazainom też woßebje cżinicz měcz, to dyrbjeſche tola wjele lożo byc, hacz hdy byſchtaj ßo wonaj w hromadże na Němzow walikoj a ßo tuczi potom pſcheczíwo nimaj wobaracz měli.

Duż hinak byc njemoże, hacz ſo je ſakſki krónprynz wuczahnył, ſo by ſa Mac-Mahonom ßlědżił a pſchi tym je jemu, każ budżemy bórſy widżecz, też dżělba armeje k pomozy była, kotruż pruſki krónprynz kommandiruje.

Sa někotre dny — to rěka, nimale ſa tydżeń — ßo też ſakſkemu krónprynzej ſtónczjnje radżi, na Mac-Mahonowe wójſko trjechicz. To je ſe ßlědowazeje depeſche widżecz. Wona rěka: „Varennes, 30. auguſta, ½3 hodżinow popołdnju. Avantgarda (prědnje wotdżělenje) 12. (ſakſkeho) armeekorpſa měješche wczera popołdnju ſbożomnu bitwiczku pola Mourarta ſ wojakami franzowſkeho 5. armeekorpſa.“ Druha depeſcha rěka: Grand-Pré, 30. auguſta. Wjeß Boucy, bjes Bouziersom a Attigny, wot infanterije a to woßebje wot Turkow wobßadżena, wyßoko a twjerdże leżaza, bu wczera wot dweju ſchwadronow huſarow, kiż běchu ſ konjow ſlěſli, ſchtórmowana. Franzowſojo buchu ſajeczi. Tſjo gardyhulanoju pſchiwjedżechu wjeczor 2 generalſtabsoffizierow, kiż k armeji Mac-Mahona ßłuſchataj.

W tutymaj bitwiczkomaj je jenoż armeja, kotruż ſakſki krónprynz kommandiruje, ſkutkowała, pſchetoż pruſzy gardyhulanoju też pod jeho kommandom ſteja, ale w ßamej wulkej bitwje, kotraż ſ dżěla ßo najſajtra měješche, je też armeja pruſkeho krónprynza ßobu była, pſchetoż 1. bajerſki armeekorps, na kotryż je w ßlědowazej depeſchi też ſpomnjene, ſteji pod jeho roskaſowanjom. Wobaj krónprynzaj ßebi teho dla pěknje pomhataj, ſchtoż ßo nam derje lubi.

Ta depeſcha pak takle rěka: „Varennes, 30. auguſta. My mějachmy dżenża dobyczerſku bitwu, w kotrejż 4., 12. (ſakſki) a 1. bajerſki korps pſcheczíwo Franzowſam wojowachu. Mac-Mahon bu ſbity a wot Beaumonta hacz pſches rěku Maas do bliſkoſcze Mouzona ſahnaty. 12 kanonow, někotre tyßazy jatych a wjele materiala w naſchich rukach. Naſche ſchkodowanje je małe. — Budż nam Bóh dale hnadny! Wylem.“

Dale rěka: „Brüßel (belgiſke hłowne měſto), 31. auguſta: Jako běſche Mac-Mahon we wczerawſchej bitwje hacz do Vane ſahnaty, wobnowichu němſke wójſka wojowanje a nowa a bitwa ßo rano w 5 hodżinach ſapocza. Němzy ßu hižom Carignan, wobßadżili Mac-Mahon do Sedana zoſaſche, hdżez budże najſkerje wot Němzow wobſanknjeny. Pruſzy 4 mitrailleuſy dobychu. Wojowanje běſche 4 mile wot belgiſkich mjeſow.

Wſchitke tute powjeſcze dopokaſuja, ſo ſ poßlenim porjadnym wójſkóm, kotreż Franzowſojo maja, jara hubjenje ſteji. Wone je ſbite a to najſkerje tak, ſo ßo njebudże wjazy Němzam napſchecżiwo ſtajicz móz. So tutym

njeby do ruki panyło, budże ßnadź drje do tych małych franzowſkich dwjerdźišnow roscżękacź, ſ kotrymiž ßu belgiſke mjeſy wobrubjene. Ale dokelž ßo tež tam njeby dołho dżeržecź móhło, dha je tež lohko možno, ſo Mac-Mahon ſ wójſkim do Belgiſkeje pſcheſtupi a tam bróń ſkoži. Tam drje němſke wójſko ſa nim cżahnycź njemože, ale wón ßam ßo tež ſe ßwojim wójſkom wjazy na wójnje wobdźělicź njeßmě.

Někotſi měnja drje, ſo mohł ßo Mac-Mahon pſches Ardenny k Pariſej ſcżahnycź; ale to drje tola jara cżežko póńdże, dokelž němſke wójſko prěki pſches nje ſteji.

Napoleon a jeho ßyn běſchtaj w poßleńſchich dnjach tež něhdże blisko belgiſkich mjeſow a je tež mózno, ſo dyrbitaj do Belgiſkej pſcheſtupicź, jeli w prawym cżaßu pſches Ardenny k Pariſej cżekkoj njeſtaj.

Pruſka hłowna kwartira je blisko poßleneho bitwiſchcża a pruſki kral je tam ſtajnje w najwjetſchej bliſkoſcźi, hdźež ßo bitwa bije.

W Pariſu běchu hiſchcże w tutych dnjach dobreje nadźije, ſo ßo Mac-Mahonej radźi, Bozaina ſ Metza wumóz. Wyſche teho ßo pak w Pariſu na wſchě móżne waſchnje bronja a wobtwjerdźuja, a měnja hiſchcże pſchezo, ſo skónczńje Paris němſke wójſko ſahubi. Ale franzowſke miniſterſtwo ßamo ßnadź tajkeho dobreho měnjenja njeje, pſchetož wone ßo powjeda, ßo chzedźa něktſi miniſtrjo do měſta Bourges'a a druſy ſaßo do jeneho druheho měſta daloko Pariſa pſcheßydlicź.

Hewak je w Pariſu hižom doſcź hubjene żiwjenje. Zuſnikow wupokaſuja a do jaſtwow tykaja, prajizy, ſo ßu wſchitzy Němzy pruſzy ſchpiony, a bohacźi Franzowſojo ſ Pariſa cżekkaja, tak ſo wſcha warba ſ wjetſcha ſaſtawa. A hdyž němſke wójſko pſched Paris pſchicżehnje, dha chzedźa wſchě żony a dźěcźi wuhnacź, ſo by tam mjenje jědźkow było.

Kommandant Straßburga ßo hiſchcże pſchezo poddacź nochze a teho dla je dźělba bajerſkeho a badenſkeho wójſka tule twjerdźiſnu krucże woblehnyło a ſe wſchej ßurowoſcźu do njeje tſěla. Straßburg wobſteji ſ dweju hłownoju dźělow, ſ citadelle, hdźež ßu jenož wojazy, a ſ wobtwjerdźeneho měſta, hdźež pſches 80,000 ludźi bydli. Tutych njepſcheczel won njepuſchcźi, ſo by tak Straßburg ſkerje poddaczu nuſował, a teho dla ſtraſchne żiwjenje wjedu. Pſchetož tež do měſta ßo ſtajnje ſ bombambi a palazymi kulemi tſěla, pſches cżož je wjele měſchcżanow żiwjenje ſhubiło. Tež je ßo hižom woßom haßow a wjele jenotliwych domow wotpaliło, teho runja tež tſi zyrkwje a na żadnoſcżach bohaty muſeum, atd. A pſchi tym dyrbja wobydlerjo tež hiſchcże hłód cżerpicź. — Na citadelli je ßo tež tójſchto magazinow ſpaliło.

W Metzu general Bazaine zyle ſ měrom ßedźi. So pak tam najſkerje wjele zyroby nima, je ſ teho widźecź, ſo je němſkich jatych, kotrychž měješche, ſ twjerdźiſnu puſchcźił. Jich bě 734 a woni powjedachu, ſo ſtaj ſ woprědka dwaj mužej na dźeń jenu pokrutu doſtałoj ale ſo dyrbjeſche wona poſdźiſcho ſu 6 mužow doßahacź. — Tſělenje pruſkeho wójſka do Metza ßo hiſchcże ſapocżało njeje, ale wón je jenož koło wokoło woblehnjeny, ſo nichtón won njemóże.

Pſchi bitwje, kotraž ßo 18. auguſta pſched Metzom měješche, je pruſki gardykorps najwjazy ſchkodował, pſchetož wón měješche 65 morwych a něhdże 350 ranjenych wyſchich, hewak pak na 7000 morwych a ranjenych wojakow. Gardy ßu teho dla tejko ſhubili, dokelž na żane waſchnje pſched Franzowſami zofacź nochzychu, hacź ſkónczńje Sakſojo k pomozy pſchińdźechu a k dobyczu bitwy dopomhachu.

Spomnicź mamy hiſchcże na to, ſo měješche 27. auguſta tſěcźi ſakſki regiment jěſdnych, 1. eſkadrona regimenta hulanow No. 18 a batteria Zenker blisko wßy Bouzancy njedaloko Bowziers'a bitwicźku ſe 6 eſkadronami franzowſkich chaßeurow (praj: ſchaßörow), w kotrejž buchu Franzowſojo ſbicźi a jich oberſt ſajaty.

Přilopk.

* W Tahanrohu a w Roſtowje nad Donom (w Rußowſkej) je pjecża kholera wudyrika.

* Jedyn ßyn jeneho měſchcżana w Kölnje nad Rheinom bě pſched woßmymi lětami ſ pruſkeho wójſka deſertirował. Wón bě do franzowſkeho wójſka ſtupił a we wſchelakich bitwach w Algierſkej, w Italiji a Mexikanſkej wſchelake lohke rany doſtał. Najpoßledy wón pola Metza pſcheczíwo Němzam ſtejeſche a bu 18. auguſta ſajaty. Do Kölna poßłany, bu tam do 68. landwehrregimenta tyknjeny a wotmarſchirowa 28. auguſta ſaßo do Franzowſkeje, ſo by tam nětko pſcheczíwo Franzowſam wojował.

* Bitwa 18. auguſta je tež w ßwójbje jeneho barlinſkeho rěſnika wjele ſrudoby nacżiniła, pſchetož na ſpomnjenym dnju buchu tuteho rěſnika tſjo ßynojo, kiž pola jeneje a teje ßameje kompagnije a w tym ßamym rynku ſtejachu, na jene dobo wot njepſcheczelſkeje kulki trjecheni. Jedyn je lohko, druhi pak cżežko ranjeny a tſeczi je morwy woſtał. Jako ßo jeho wobaj bratraj k njemu pokhiliſchtaj a ßo jeho jedyn wopraſcha, kak jemu je, dha bě jeho poßłenje ßkowo: „Sawodźej mje, mi poczina ſyma byc!" Tón lohko ranjeny je do Barlina pſchijěł.

* S Luxemburga piſaja, ſo je tam w poßleńſchim cżaßu wjele dźiwich ßwini a wjelkow pſchiběžało, kotrež pſched kanonowym hrimotom ſ ardennſkich lěßow wucżěkachu.

* S Ameriki nam piſaju, ſo knjes Palman ſ Bjedruſka (w tu khwilu w St. Louis) jako duchowny do Serbina w Texaſu pſchińdże.

* S Lindawa piſaja, ſo je ßo tam 28. auguſta tejko ßněha naſchło, ſo bychu wſchě wokolne hory ſ nim pſchikryte.

* Knjes aßeßor ſ Polenz je ſaßo do Budyſchina jako adjutant ſa tudomne landwehrkommando pſcheßadżeny.

* W Barſchczu ßo wjele ßukna dżěła a běſche ßebi tam pſched wójnu jedyn danſki kupz w Kopenhagenje, ſ mjenom Engel, tójſchto ßukna pola barſchczańſkeho fabrikanta Graßa ſkaſak. Ale dokelž ßo potom to ßukno bórſy do Danſkeje poßłacz njemóżeſche, dokelž ßo po żeleſnizach jenož wojazy wożachu, dha njemożeſche ßo tajke ſkaſanje bórſy dopjelnicz. Poſdżiſcho pak, jako buchn na żeleſnizach ſaßo twory wożene, woſjewi to Graß Engelej, pſchiſpominajo, ſo ßu Pruſzy nad Franzowſami dobywali, a wopraſcha ßo jeho, hacz ma jemu nětko to ßukno poßłacz. Ale Engel je jemu takle wotmolwił: „Jeli wěrno, kaž Wy we Waſchim pſcheczelniwym liſcze wot 17. auguſta piſchecze, ſo je pruſke wójſko nad Franzowſami dobywako, dha ßym wobſanknył, ſo ja hacz na dalſche wjazy ſe żanymi němſkimi tworami wikowacz njebudu, a mi teho dla niczo njeſczelcze, hdyž mi pak woſjewicze, ſo je ßo wójnſke ſboże pſcheměniło, ſo ßu Pruſzy ſ Bismarkom a Wylemom rosbiczi, dha możecze moje ſkaſanje dopjelnicz; atd. — Danſki lud mjenujzy Pruſkich hidżi, dokelž je pruſke knjeżerſtwo Danſkej Schleswig a Holſtein wſako.

* Jedyn bohaty grichiſki kupz we Winje, baron Sina, chze 3000 ranjenych na ßwojich kubłach we Wuherſkej darmo wothladacz dacz. — Tuto lubjenje by pěkne było, hdy by jenož do Wuherſkeje ſa tych ranjenych tak daloko njebyło.

* S Kralowza (Känigsberg) piſaja, ſo ßu tam wſchitkim franzowſkim jatym jětra ſchczěpili.

* Do bliſkoſcze Antwerpena ßu wulke czrjódy baczonow pſchiczahnyke a tam woſtake. Ludżo měnja, ſo ßu najſkerje ſ Elſaßa pſchileczałe, dokelž ßo jim tamniſcha hara lubika njeje.

* Mokre dny, kotrež ßmy někotre njedżele ſa ßobu měli, ßu w runinach wjele ſchkody na pſcheńzy, jeczmjenju a wowßu naczinili, we wyſchich krajinach pak też wjele rożki ſkaſyli.

* Sa němſke wójſko ßo pjecża kóżdy dżen 1000 wołow saręże. Woni ßu ſ wjetſcha ſ Polſkeje, Rußowſkeje, Holſteinſkeje a Wuherſkeje.

Cyrkwinske powjesće.

Wěrowani:

Pětrowska cyrkej: Michał Teich, cżěßla, ſ Marju Kobaniz.

Katholska cyrkej: Korla Oſkar Hartmann, cigarrydżěłaczeŕ na Żidowje, ſ Hanu Marju Leſchawiz tam.

Křćeni:

Pětrowska cyrkej: Auguſt Hermann, Jana Rychtarja, wobydlerja, ß. — Hana Helena, Jakuba Kubizy, wobydlerja, dż.

Michałska cyrkej: Linna Hulda, Jana Hermanna Klenki, żiwnoſczerja w Khělnje, dż. — Helena Martha, Bjedricha Ernſt Mättiga, ſchtrymparja, khěżerja a polerja na Żidowje, dż. — Jan Hermann, Jana Müllera, khěżkarja, a murjerja w Khelnje, ß. — Hana Amalia, Jana Auguſta Wiczaſa, wobßedżerja kraloweho mkyna, dż. — Hana Marja, Handrija Wobſta, khěżkarja we Wulkim Wjelkowje, dż.

Katholska cyrkej: Hańża Marja, Jakuba Libſche, kublerja w Hornym Hunowje, dż. — Hana Hańża, Jana Bohuwěra, Klingſta, ſchewza w Sajdowje, dż. — Marja Hańża, Jakuba Kſchiżanka pod hrodom, dż.

Zemrjeći:

Dżeń 11. auguſta: Franz Jan Maximilian, Korle Michała Handrika, měſchczana a pſchekupza, ß., 3 m. 6 d. — Hana rodż. Miczez, njebo Jana Bjeńſcha w Jenkezach, wudowu, 77 l. — 12., Ferdinand Pjetawa, měſchczan a pſchekupz, 44 l. — 17,. Marja Madlena Olga, Jana Ernſta Smolerja, redaktora a knihikupza w Budyſchinje, dż., 15. l. 4 m. 9 d. — Amalia Hańża, Khryſtiana Bjedricha Weigela, wobydlerja na Żidowje, dż., 17 n. 7 d. — 17., Hańża, njebo Handrija Biſolda, wobydlerja we Wulkim Wjelkowje, wudowa, 67 l. 11 m. — Jan Jurij, njebo Jana Pjetſchki, měſchczana a khěżerja, ß. 17. l. 9 m. — 18., Handrij Horak, żiwnoſczeŕ we Wurizach, 58 l. 1 m. 23 d. — 21., Jurij Eduard Kapleŕ, ryczeŕ krónſkeho rjadu, prjedy ryczeŕkubleŕ nad Drěwzami a wokrjeżny deputirta, 69 l. 11 m., (bu do Łaſa khowany.) — 24., Madlena rodż. Żurez, njebo Handrija Mörby, kublerja w Czemerzach, wudowa, 75 l. 2 m. 14 d.

Krajnoſtawſki bank.

W

krajnoſtawſkim banku

ßo dla wobliczenja danje

wot 12. hacz do 30. ſeptembra t. l.

njeſkutkuje.

Druhe dżěła banka pſches to żane pſcheměnjenja njeſměja.

Wupłaczenje nalutowarniſkeje danje ſtanje ßo wot 1. hacz ßobu 29. oktobra t. l.

W Budyſchinje, 22. auguſta 1870.

Krajnoſtawſki bank kralowſkeho ſakſkeho hornołużiſkeho markhrabinſtwa.

ſ Loeben.

Sswój najlěpje wuhotowany
magazin muſkeje a hólczazeje draſty
porucza k dobroczjwemu wobkedzbowanju
P. Baruch na žitnych wikach.

Wulki ſkład
wſchelakich czaßnikow.

S tutym najpodwolniſcho k nawjedzenju dawam, ſo ßym ßo ſ mojimi khlamami

do mojeho domu
pſchi lawſkim tórmje

pſchedßydlił a ſo mam tam wulki a rjany wubjerk czaßnikow (ſegerjow) wſchitkich družinow po najtuniſchich płaczjſnach na pſchedań.

Tež mam wulki ſkład czaßnikowych reczaſkow najnowſcheje módy a ßo pola mje tež czaßniki tunjo a derje porjedzeja.

☞ Tež pſchiſpominam hiſchcze, ſo ßym ja **ßerbſkeje** rycze tak derje mózny, kaž němſkeje.

W Budyſchinje **J. G. Schneider,**
pódla lawſkeho tórma. czaßnikař.

J. T. Reimann
w Budyſchinje
ſ napſchecza theatra
porucza ßwoje
kolonialtworowe, tobakowe a cigarowe khlamy ſ deſtillaziju a palenzpſchedawarnju
k dobroczjwemu wobkedzbowanju.
Wſcheho jenož ſprawna dobra twora a tunje płaczjſny.

Hólczez, kotryž chze **kowařſtwo** nawuknycz, móže pola towarſkeho miſchtra Poltera we Worzynje měſto doſtacz.

Kolonialtworowe, tobakowe, cigarrowe a ſpirituoſowe khlamy
Carl Pötſchke
na ſwonknej lawſkej haßy czo. 693/94
porucza

khofej!
wſchelakich družinow, derje ßłodzazy, punt wot 66—70 pn.
ff. **Compinas** punt po 75, 80 a 90 np.,
ff. **Guatemala** = = 100 np.,
zokor w kehelach = - 46, 47, 48 a 49 np.
mlěty = = 46, 48, 50 np.
ff. raff. **petroleum** } najtuniſcho,
= = **ßwěczenje** }

cigarry,
No. 30. 100 ſchtuk 14 nßl. 25 ſchtuk 3½ nßl.
= 35. 100 = 15 = 25 = 4 nßl.
= 9. 100 = 18 = 25 = 4½ nßl.
= 10. 100 = 24 = 25 = 6 nßl.
= 5. 100 = 28 = 25 = 7 nßl.
wſchě družiny
derje wotležane, najlěpſcheje dobroſcze a běłeho palenja;

tobak,
prawdziwy **Portorico,**
němſki **Portorico,**
Brottaro tobak,
Waſungſki tobak
tobak w paktach po 6, 10, 12 a 15 np.
rěſane tobaki, něpakowane, punt po 20, 24, 30, 40 np.

Hewak ja wſchě družiny **ſpirituoſow** a wſchitke druhe khlamarſke twory pſchi dobrym poßłuženju po najtuniſchich płaczjſnach poruczam.

Carl Pötſchke
na ſwonknej lawſekj haßy.

Epileptiſke widliſchcza
(padazu khoroſcz)
ſahoji **liſtnje** ſpecialny lěkař ſa epileſiju doktor O. Killiſch w Barlinje, nětko: Louiſenſtraße 45. — Hižom pſches ſto ſahojenych.

Jena **kowařnja** je ſe wſchěm gratom hnydom abo na Michała w jenej wulkej zyrkwinſkej wßy k pſchenajeczu. Hdze? to je ſhonicz we wudawarni Serbſkich Nowin.

K nashonjenju, hdże žadyn saſkſki wojak na wójnje je,

ßu ſakſzy polni duchowni ßwoju pomoz poſkiczili a moża ßo na nich pſches budyſke internazionale towarſtwo napraſchowanja ſtacz, ſ pſchiſpomnjenjom wojakoweho mjena a teho wójſkoweho wotdżělenja, k kotremuż ßkuſcha. — Schtóż ßebi pſchi tym ßam rady njewě, tón njech ßo na podpißaneho redaktora Serb. Nowinow wobroczi.

J. E. Smoleŕ.

Drjewowa aukzia.

W tudomnym knjeżim **bukoſſkim** lěßowym reviru budże ßo

ſchtwórtk 8. ſeptembra t. l.

něhdże 90 hromadow ßylneho khójnoweho wuléßowaneho ßuſchizoweho drjewa ſa hotowe pjenjeſy na pſcheßadżowanje pſchedawacz.

W Minakale, 31. auguſta 1870.

Hrabinſka Einſiedelſka inſpekzia.

Aukzia trawy

w Njeßwaczidle.

Schtwórtk 8. **ſeptembra t. l. rano wot** 8 **hodżinow** budże ßo **trawa ſa wotawu** na wjazorych k majoratſkemu knjeſtwu w Njeßwaczidle ßkuſchazych kukach ſjawnje na pſcheßadżowan je pſchedawacz.

6ty dżěl kupnych pjenjes ma ßo na dnju aukzije ſapkaczicz.

Wuměnjenja budża pſched ſapoczatkom pſchedawanja woſjewjene. Naßadżenje je wuměnjene.

Shromadżiſna na tak mjenowanej ſcheſchowſkej kuży pſchi bohowſkim moſtowym puczu.

W Njeßwaczidle w ſeptembru 1870.

Inſpekzia.

Sańdżenu ßobotu bu jedyn czornobawmjany pſchedeſchczník (Regenſchirm) ſ czornym kuloſtym rohowym pſchimadkom ſtejo woſtajeny. Namakař chżyk jón ſa pſchiſprawne myto we wudawarni Serb. Nowinow wotedacz.

Katholſki Poſoł czo. 17 je wuſchoł.

We wudawarni Serb. Nowinow je ſa 2½ nßl. doſtacz:

Schkit Boži. Wójnſke modlitwy.

Kóždeho taßamza (Bandwurm)

ſa 2 hacz 4 hodżiny bjes boloſcze a ſchkodowanja zyle ſaczěri; teho runja też **blědawu** a **liſchawu** wěſcze ſaczěri a to liſtnje **Voigt** lěkař w **Croppenſtadt** (Preußen).

Woſſewjenje.

W pohladanju na nětcziſchu krawnu wójnu a ſ dżělbranja ſa woßadnych, kotrychż ßwójbni maja w njej ßwoje żiwjenje ważicz, je podpißane zyrkwine próbkſtejerſtwo w ßwojim plenarnym poßedżenju wobſanknyło, tudomnu **kermuſchu**, kotraż by hewak 12. ſeptembra była, w nadżiji na měr, bjes tym wobſanknjeny, **na 7. nobembra pſchepołożicz.**

W Hodżiju, 31. auguſta 1870.

Zyrkwine prjódkſtejerſtwo tam.

H. Imiſch, farař.

Sańdżenu ßobotu bu ſe żitnych wikow hacz do **wulkich** mkynow w Budyſchinje moſcheń ſ 12 tolerjemi ſhubjena. Sprawny namakař chżyk ju ſa dobre myto we wudawarni Serb. Nowinow wotedacz.

K 1. januara 1871 ßo jena ſprawna, ſ dobrymi wopißmami ſaſtarana **hródżna dżowka** pyta.

Wſcho dalſche je ſhonicz w Budyſchinje w hoſczeńzu k ſtotej krónje delka k prawizy.

Na row

lubeje maczerje

njebo **Hańża Schramiz** ſ Kumſchiz.

Tak ſpiſch Ty nětko w khłódnym rowje
Żno léto a dwaj něßazy
We Porſchizach tam na kerchowje,
Hdżež Twoje cżěrko loni my,
O naſcha luba maczerka!
Smy pohrjebali do rowa.

A hdyż Ty běſche dokonjała
Tu pjecz a woßombdżeßacz lět
A ßwój dom derje wobſtarała,
Dha wopuſchczi Ty tutón ßwět
A dżěſche tak pſches ßmjercz a row
K tom' Sbóżnikej do njebjeßow.

Hlaj, tak ßy, luba macze, wuſchła
Tom' ſrudnom' wójnſkom' ropotej
A tam do cżichoh' Zoar doſchła
K tom' měrnom' férſchcze Jeſußej,
Hdżež njej' każ tudy na ßwěcze,
Tych hrěchow dla krej pſchelecze.

My pſchińdżemy wſchak też ſa Tobu,
Hdyż naſch cżaß tudy wuſchoł je,
Hdżež junu ſjednoczeni ſ Tobu,
My budżemy do wěcznoſcze:
Tam chcemy ſbóżnoſcz wużiwacz,
Kiż Bóh nam budze ſ hnady dacz.

A tak ſpi derje w Twojim rowje,
Ty naſcha luba maczerka,
We khłódnej ſemi na kerchowje,
Hacz Boži hłóß cze ſawoła;
Hlaj, naſch pucz dże pſches ßmjercz a row
Dom k Jeſußej do njebjeßow.

Srudni ſawoſtajeni.

Nakładnik: J. E. Smoleŕ. Ciść L. A. Donnerhaka w Budyšinje.

Extrałopjeno. Serbske Nowiny.

Wudate 3. septembra rano.

Po najnowschich wěstych powjesczach je franzowski khěžor Napolon 1. septembra wot němskeho wójska sajaty.

Sedan 2. septembra popołdnju. General Mac-Mahon je ranjenv, duž je general Wimpfen zyłe franz. wójsko poddał. Napoleon je ßo **Mi** (pruskemu kralej) ßam poddał a ja hischcze njewěm, hdže jeho posczełu.

Wylem.

Redaktor a wudawař J. E. Smoleř. Czischczał L. A. Donnerhak w Budyschinje.

Čisło 36. 10. septembra 1870.

Serbske Nowiny.

Za nawěstki, kiž maja so w wudawarni Serb. Nowin. při bohatych wrotach wotedać, płaći so wot rynčka 1 nsl.

Zamolwity redaktor a wudawar
J. E. Smoleŕ.

Kóžde čisło płaći 6 np. Stwórtlětna předpłata pola wudawarja 66 pn. a na kral. saks. pósće 7½ nsl.

Wopschijecże: Najnowsche. — Swětne podawki. — Wojerski list. — Ze Serbow: S Budyschina. S Delneho Wujěsda. S Dżěžnikez. S wojerowskeho wokrjeża. — Wójnske powjesćże. — Pschilopk. — Zyrwinske powjesćże. — Nawěschtnik.

Płaćizna žitow a produktow w Budyšinje.

3. septembra 1870.

Dowoz: 7367 kórcow.	Płaćizna w přerězku na wikach, wyšša.			nižša.			na bursy, najwyšša			najniža.		
	tl.	ngl	np.	tl.	ngl	np.	tl.	ngl	np.	tl.	ngl	np.
Pschenża	6	20	—	6	5	—	7	—	—	6	20	—
Rožka	—	15	—	4	5	—	4	20	—	4	15	—
Jeczmjeń	3	7	5	3	5	—	4	1	4	3	7	5
Wowß	2	5	—	1	25	—	2	5	—	2	—	—
Hróch	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Woka	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Raps	8	22	5	—	—	—	8	25	—	—	—	—
Jahły	8	25	—	8	20	—	—	—	—	—	—	—
Hejduschka	5	10	—	5	5	—	—	—	—	—	—	—
Kana butry	—	20	—	—	18	—	—	—	—	—	—	—
Kopaßkomy	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Zent. ßyna	—	25	—	—	20	—	—	—	—	—	—	—
Lane ßymjo	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—

Pjenjezna płaczisna.

W Lipsku, 8. septembra. 1 Louisd'or 5 toler 17 ngl. 6½ np., 1 połnowažazy cžerwjeny skoty abo dukat 3 tl. 6 ngl. 5⅝ np.; winske bankowki 81½ (16 ngl. 2 np.)

Cžahi sakskoschlesynskeje želesnizy s Budyschina.

Do Draždżan: Rano 7 hodźinow — minutow* dopołdnja 9 h. 5 m.; pschipołnju 1 h. — m.*; popołnju 4 h. 10 m.*; wječor 8 h. 20 m.*; w nozy 2 h. 40 m.** 4 h. — m.

Do Shorjelza: rano 7 h. 50 m.*; dopołnja 10 h. 50 m.*; popołnju 3 h. 20 m.†; wječor 6 h. 50 m.*; wječor 9 h. 35 m.; w nozy 12 h. 35 m.; 1 h. 45 m.**

*) Pschisankjenje wot a se Žitawy a Liberza (Reichenberga.

†) Pschisankjenje do Žitawy.

Pschispomnjenje. Cžahaj se znamjeschkom ** bjes Draždżanami a Shorjelzom jenož w Budyschinje a Lubiju stawataj. Wonaj mataj jenož wosy prěnjeje a druheje klaßy) a ma ßo sa billet ¼ wjazy płaczicz; dżeńske billety pschi nimaj njepłacża.

Spiritus płaczesche wczera w Barlinje.

16 tl. 20 ngl. a 16 tl. — ngl.
pschenża 61—80 tl., rožka 40—53 tl.,
(to je: sa 25 pruskich kórzow.)
rěpikowy wolij (njecžiščeny) 14 tl. 5 ngl.
(Cžiščeny, kaž ßo w Budyschinje pschedawa stajnje něhdże 1⅛ tl. drožschi.)

Najnowsche.

S Barlina 7. septembra. Dokelž je němskemu wójsku w poßleńschim cžaßu na 100,000 Franzowsow jako jatych do ruki panyło, dha je nětko wobsanknjene, so maja ßo tuczi po wschěch němskich krajach po merje wulkoscże kóždeho kraja rosdželicz. Duž tajkich jatych na Saksku pjecża 10,000 pschiňdże.

Paris 7. septembra. Přednje wotdželenja němskeho wójska běchu dżenßa w bliskoscżi městow Laon a Epernay.

London, 7. septembra. Ssyn khežora Napoleona je dżenßa do Hastings'a (w Jendželskej) pschijeł.

Reims, 5. septembra. Pruski kral je dżenßa do tuteho města nutsczahnył.

Paris, 6. septembra. General Vinoy je se ßwojim wójskom sbožomnje ßem pschijeł.

Menehould 6. septembra. Pruski kral je s hlownej kwatiru tudy.

Terni 7. septembra. Italske wójsko je ßo do Roma na pucz podało.

Kaßel 6. septembra. Khežor Napoleon je wczera ßem pschijeł a ßo bórsy na hród Wilhelmshöhe podał. S nim bě 16 femjanow a 40 słužobnikow.

Paris, 5. septembra. Khežorka Eugenia je ßo do Belgiskeje podała.

Sakska. Jako wóndanjo jedyn ezah ſ ranjenymi wojakami na draždżanſke dwórniſchczo jědżeſche, dha ßo ſta, ſo jedyn pruſki ranjeny wojak ſ njekedźibliwoſcze ſ woſa padże, pſchi cžimž bu jemu prawa ruka a noha wot cžaha žałoßnje rosmjeczena. W draždżanſkim lazarecze, hdżež jeho donjeßechu, ßu jemu potom rosmjeczenaj ſtawaj wotrěſali.

S Freiberga pißaja: Meſto teho, ſo bychu po rěblu do hłubokeho podkopka lěſli, wobſanknychu tſjo hewjerjo, ſo chzedża ßo w jenym ßudże dele puſchczicz. Woni to też ſcžinichu, ale ſchtryk ßo rostorhny a woni nĕhdże 140 kohczi dele panychu. Wſchitzy běchu na měſcze morwi a jich cžĕła ßo po kruchach ſaßo horje pſchinjeßechu.

Po doſtaczu powjeſeże, ſo je wulke franzowſke wójſko ſ franzowſkim khĕžorom w Sedanje němſkemu wójſku do ruki panyło, ßu w Draždżanach a nimale we wſchitkich druhich ſakſkich měſtach ſ wjeßełoſcze khorhoje wutyknyli a ßobotu abo njedżelu wjeczor domy illuminirowali.

Barliſka měſchczańſka rada je adreßu na pruſkeho krala wotpoßłała, w kotrejž wona najprjódży na to ſpomina, ſo je franzowſkeje hordoſcze a nadutoſcze dla ßo tejko němſkeje krwje pſchelało, a ſo je pſches to jara wjele ßwójbow do wulkeje ſrudoby ſaſtorczenych. Potom praji wona, ſo drje je njepſcheczel ſbity a budże drje ſkoro měr, ale ſo budże też trjeba, tajki měr ſ Franzowſami wobſanknycz, ſo woni Němzam wjazy tak lohko ſchkodżicz njemoża, kaž je ßo to hacž dotal ſtało. Duž by ßo Franzowſam Elſaß a Lothringſka wſacz měł. Skónczńje proßy ßo pruſki kral, ſo ßebi pſchi wobſanknjenju měra njeby wot druhich wjerchow niczo nuts ryczecz dał, ale jenož po ßwojim ßamßnym ſpodobanju a k lĕpſchemu němſkeho kraja měr ſcžinił. — Tuta adreßa je ßo też ſkoro we wſchitkich ſakſkich měſtach podpißała.

W Draždżonach bě kłoczi mór bjĕs zuſnymi howjada wudyrił, bu pak bórſy ſaßo wutupjeny.

Prußy. So je w Barlinje wjeßele wulke było, jako powjeſcz wo ſajeczu Napoleona a wo podaczu Mac-Mahonoweho wójſka pſchińdże, móże ßebi kóżdy myßlicz. Wſchitke domy běchu bórſy ſ khorhojemi kaž pokryte a po haßach lud ſ radoſtnym wokanjom wokoło cžahaſche, kóżdy w draſcze, w kotrejž bě runje pſchi ßwojim dżěle był.

S Barlina je wóndanjo ſaßo wjele póſtſkich ſaſtojnikow a poſtillonow ſ 200 konimi na wójniſchcza k pólnemn póſtej poßłanych, dokelž dotalni ſaſtojnizy dżěło pſchemóż njemóża. Woni maja mjenujzy wſchědnje na 200,000 liſtow wobſtaracz a wyſche teho też kóżdy dżeń 40,000 toleř, na wojakow wot domu poßłanych.

Franzowſka krajina Elſaß, kotraž ma ßo po žadanju wſchelakich ludźi wot Franzowſkeje wottorhnycz, ma w tu khwilu 1,700,000 wobydlerjow.

S Wrótßławja (Breslau) pißaja, ſo chze tamniſchi wjerchbiſkop Dr. Förſter ßwoje doſtójnſtwo ſkożicz a ſo je teho dla hižom na bamża do Roma pißał. Wón je hižom ſtary a khorowaty a hewak ßo jemu wſchelake wobſtejenja, kotrež ßu pſches poßleni romſki konzil w katholſkej zyrkwi ſakożene, tak prawje njelubja. Wón ma teho dla, kaž w nowinach ßam ſjawnje piſche, w ßwojim biſkopſtwje wjele mjerſanja a njeluboſcze.

Awſtria. Nowe poražene Franzowſow a ſajecze franzowſkeho khĕžora w Sedanje ßu na winſkim khĕžorſkim dworjĕ ſ wulkej njeluboſczu k nawjedżenju wſali, pſchetož tak derje kanzleř Beuſt a winſki miniſter Potozki, kaž też wuherſki miniſterpſchedßyda Andraßy budżichu radſcho měli, hdy budżiſche němſke wójſko pſchĕhrało. A ſo je jich dobry pſcheczel Napoleon jaty, to jim ſ zyka do hłowy nochze. Woni pſchezo hiſchcze měnjachu, ſo pruſkeho krala nĕkajke njeſboże potrjechi a ſo budża potom Napoleonej nĕkak k pomozy bycz móz.

Teho dla też w Awſtriji ſkradżu wójnſke pſchihoty cžinjachu, tak daloko hacž jim pjenjeſy doßahachu, a chzychu też k temu pożczonku wot 100 millionow ſchĕßnakow hczinicz, ſchtož pak ßo radżiło njeje.

Schtož wnrunanje ſ Czechami naſtupa, dha je w tajkim napohludanju w tu khwilu wſcho cžicho. Najprjedy ßo ſdaſche, ſo je winſke miniſterſtwo k temu ſwolniwe, ale w nowſchim cžaßu je wone po ſdaczu ſaßo na němſku ſtronu ſtupiło a chze cžĕſki ßejm roſpuſchczicz, jeli wón po jeho woli njeczini. A cžĕſki ßejm je drje wotworjeny, ale wón niczo njecziui, dokelž cžĕſka wjetſchina prjedy druhe wĕzy wurodżowacz njecha, hacž ßu požadanja cžĕſkeho luda dopjelnjene. Duž je njewĕſte, kak ta wĕz wupanje.

Franzowſka. Napoleonowe khĕžorſtwo, wo kotrymž ludżo měnjachu, ſo w poßleńſchim cžaßu ſaßo trochu twjerdſcho ſteji, je pſches to hubjeny kónz wſako, ſo je ßo Napoleon pruſkemu kralej pſchepodał. Franzowſojo tajke poczinanje ſa wulku hanibu dżerża a jako powjeſcz do Pariſa pſchińdże, ſo je Napoleon jaty, ſtaji w druhej komorje ſapoßłanz Favre tón namjet, ſo ma ßo Napoleonej a jeho ßwóbjje krajne knjeżerſtwo wſacz. Tajki namjet bu ſańdżenu ßobotu ſtajeny, ale wjetſchina komory nochzyſche w tym niczo wjedżecz.

Naſajtra (njedżelu) mějeſche druha kómora ſaßó poßedżenje a buchu wſchelake wĕzy wuradżowane, hacž ßo napoßledku wjele luda ſ mozu do ſale wali a wuwokanje **republiki** żadaſche. Tójſchto ſapoßłanzow ſalu wopuſchczi, druſy tam drje woſtachu, ale njewjedżachu, ſchto bychu cžinili. Skónczńje cži ſapoßłanzy lĕweje ſtrony, kiž ßu republikanſzy ſmyßleni, wobſaknychu, ßo na radnu khĕżu podacz a tam proviſoriſke (nakhwilne) knjeżerſtwo proklamirowacz. Woni ßo też tam podadża pod ludowym wokanjom „ßkawa republizy", na kotrymž też wojazy

wobdźělichu, a wječor bu měšćanam wosjewjene, so je provisorske knježerstwo hotowe.

Nasajtra 5. septembra je so sobustawow provisorskeho knježerstwa nowe ministerstwo postajiło, kotrež je hnydom **republiku** proklamirowało. Pschedsyda tuteho ministerstwa je general Trochu (praj: Troschü), kiž je tež s dobom kommandant město Parisa. Wón běsche hacž dotal pschećel swójby sahnateho franzowskeho krala Louis-Filippa a njeje drje po tajkim jara kruty republikanar. Minister wójny je general Leflo, minister swonkomnych naležnoćzow prjedawschi rynčnik Favre, snutskomnych pak rynčnik Gambetta. Etienne Arago je so parisu keho měšćanosta pomjenowany. W kommißiji sa wobaranje a sakitanje Parisa a zykeho kraja su wschitzy pariszy sapoßkanzy a bjes nimi je tež Rochefort (praj: Roschefor), kotrehož s jastwa na radnu khěžu pschiwjedžechu. Ssejm je rospuschćeny a wschitzy politiszy jeći su s jastwow puschćeni.

Nowe republikanske ministerstwo je bjes druhim tež wosjewiło, so wójnu pschećiwo Němzam se wschěmi mozami dale powjedže a Keratry, präfekt polizije w Parisu, je w swojej proklamaziji k nawjedženju dał, so je wotpohladanje republiki lěta 1870 to samo, kaž republiki lěta 1792, mjenujzy wuhnaćże zuseho wójska s franzowskeho kraja.

Po tajkim sebi Franzowsojo hischcze na žane měrćinjenje njemysla a tak budże němjke wójsko tež Paris woblehnyć a dobyć dyrbjeć, so by franzowske ministerstwo k wobsanknjenju měra nusowało.

Wójna teho dla dale póńdže a pak sa Franzowsow wupanje, to móže kóždy lohko wuhudać, hdyž womomni, so woni žane kmane wójsko wjazy nimaja, tak so budža nětko wobronjeni měšćenjo, žandarmojo, lěsni a polni wajchtarjo w Parisu wojersku sługžbu sastać dyrbjeć. Brónje maja tam, kaž so sda, dosć a na dosć, wosebje wjele kanonow, ale to jim pschezo k dobyću njepomha, hdyž němske, na 500,000 muži sylne wójsko na Paris pschiczehnje.

Wojerski list

Wot Jana Jurka s Delnych Kobliz
kral. pruск. gardista.

Na bitwischću pola Metza 19. augusta 1870. — Wutrobnje lubowana žona, starschej, bratrja a sotry! Dokelž je mi Bóh luby knjes hacž do tuteje hodźiny strowosć spožčił, so mošu někotre rynčki na Waß pißać, dha ja to činju s najwjetschej džakownosću k naschomu njebjeskemu wótcej.

My mějachmy wječera krawnu bitwu, pschi kotrejž bě tež zyły pruski gardykorps wobdźělany. Bitwa trajesche wot dopołdnja w 11 hodźinach hacž do cźěmneho wječora s njepschestawazym tšělenjom s kanonow a tšělbow. Nasch regiment kraloweje Hilžbjety stejesche najprjedy w reserwje a pschińdże hakle w 6 hodźinach do sylneho tšělenja, w kotrymž dyrbjachmy wutracź hacž bě zyle cźma. My mamy jara wulke schkodowanja a smy njepschecźela kruch nasad sahnali. Najskerje budże sasso jena bitwa ale hacž so na tej wobdźělimy, to njewěm, dokelž smy jara wjele schkody cźerpili.

Bóh wschak ma kóždeho w swojej ruzy, pschetož kaž to wčera bě, dha njemohł nichtón tola wěricź, so by jedyn jeniczki muž stejo wostał.

Moji wutrobnje lubowani, proschcze Boha, so by bórsy dał měr sćinicź a budźcze jemu džakomni, so je mje hacž dotal sdźerżał. Ach, kajka je to žałosć s tymi wbohimi ranjenymi; pschetož po bitwje to tola satraschnje wonhlada. — My leżachmy zyły nóz na bitwischću a noscherjo ranjenych zyły nóz prjecź noschachu. My smy wschitkich offizirow shubili, kak wjele mužstwow je pak panyło, to ja hischcze njewěm.

Ja sebi žadam, so bych Wam bórsy sasso pißacź móhł, njedyrbjało mi pak to spožčene bycź, dha Wam s tutym božemje praju. Wjele dobreho mojemu synkej. Ja sym wčera tež stajnje na Waß spominał. — Ja sawostanu Wasch Waß hacž do smjercźe wutrobnje lubowazy Jan Jurk.

Ze Serbow.

S Budyschina. Pomozny, w Hucźinje pschebywazy žandarm, serżant Kallenbach wot 2. bataillona tšělzow, je teho dla, dokelž je wosebje k popanjenju snateho Bamža dopomhał, sklěbornu, k Hendrichowemu rjadej sklušchazu medaillu dostał.

A knjes ryčerkubleŕski najeńk Graser, kaž tež knjes rychtaŕ Ufer s Brěsyny staj teho dla, dokelž staj bjes stracha sa swoje žiwjenje pschi sajeću spomnjeneho Bamža pomoznaj bykoj, po poručnosći ministerstwa snutskomnych naležnosćach wot kralowskeje budyskeje direkzije sjawny džak sa swoje skutkowanje dostałoj.

S Budyschina. Sandźenu sobotu su wschelazy tudomni měšćenjo, kotsiž běchu w Thiermannez restauraziji wojakam 103. regimenta (kiž hacž dotal tudy stejachu) telegrafisku depeschu wotposłali, w kotrejž jim swoju radosć nad jich wulkim dobyćom a sbožopschecze k dalschemu wójnskemu skutkowanju wuprajichu.

S Budyschina. Hacž do 1. septambra je psches tudomne dwórnischcźo 2529 ranjenych Pruskich, 38 Saksow a 251 Franzowsow jěło.

S Delneho Wujesda. So bychmy so Bohu džakowali sa te wulke dobycźa nascheho wójska, k temu poskiczi sandźena njedźela prjedarjej a kemscherjam tudy witanu skadnosć. Teho dla so tež s posběhnjenej myslu

a wutrobu wote wschitkich spěwasche „Budź cześć a khwalba wjerschnemu.“ Popołdnju a 2 hodźinomaj sanoschachu ßo dźakne khěrluschе k njebjeßam a te buchu pschewodźane s hrimotom ßylneho tšélenja s mörserow. W 4 hodźinach běchu kemschaze schczeźki pokne nutrnych woßadnych, kotsiž k modlerskej Bożej ßłużbje dźěchu, kiž ßo tudy we wójnskim czaßu dźerźi. Kollekta sa polne diakonasttwo wunjeße wot Sserbow skład 2 tl. 9 nßl., hacź runje bě duchowny jenoź wot kemscherjow po pjenjeźku proßył.

Po Bożej ßłużbje spěwachu schulske dźěczi na rjanym blaku psched zyrkwju wschelake ßerbske a němske spěwy a skónczichu se snatym spěwom „Die Wacht am Rhein“ ßerbski pschełożenym wot k. Seilerja.*) — Wjeczor bu knjeźi hród, kiž bě hižom prjedy se wschelakimi khorhojemi wupyscheny, na najkraßnischo illuminirowany a ßrjedź ßwěczkow a wěnzow widźachmy wulki kraßny wobras naschеho krala.

S Dźěžnikez. Sańdźeny schtwórtk popołdnju w tsečzej hodźinje stej wot tudomneho polvernika dwě khěžzy rosleczikej, pschi czimž buschtaj dźěłaczerjej Rychtař s Nowych Bobolz a Rjeczka s Dźěžnikez straschnje wopalenaj.

Wójnske powjesćze.

Soßo pak je nimale tydźeń krawnych bitwow a bitwiczkow wot němskeho wójska pschětraty a s njenadźitym dobyczom wěnzowany, saßo pak je ßo też tak derje na franzowskej, kaž też na němskej stronje wjele człowskeje krwě pschelako a wjele bolosćze a frudoby pschihotowako. Pschetoż wjele wojerskich muži je ßwoje žiwjenje woprowacź dyrbjako a hischcze wjaz tych ßamych je ßwoje strowe a czike stawy shubiko.

Wschitke te bitwy a bitwiczki pak, kotreż my tudy měnimy, ßo teho dla bijachu, so by ßo franzowske, pod marschalom Mac-Mahonom stejaze wójsko sahubiko. Tón bě mjenujzy chalonske wobtwjerdźene lěhwo wopuschczik, niz so by do Parisa czahnył, ale so by němskemu wójsku, kotreż je Metz woblehnylo, do khribjeta panył a ßnadź tak tamnische franzowske wójsko wumohł. So wón to chzyschе, to bu pak bórsy sjawne. Duż ßo sakski krónprynz, kiž bě se ßwojej sćtwórtej armeju hižom na puczu do Parisa, hnydom na prawy bok swiny a se wschej spěschnosczu sa Mac-Mahonom czerjesche. Hakle 27. auguśta pola Bouzancy 3. sakski regiment jězdnych, 1. eskadrona hulanow regimenta No. 18 a batteria Zenker na 6 eskadronow franzowskich chaßeurow (praj: schaßórow) trjechi a jich sbi a 29. auguśta sta ßo bitwa pola Beaumont. Na tutej ßo 4. (pruski) a 1. bajerski, kaž też 12. (sakski) armeeporps wobdźěli a je na tutym dnju woßebje sakski infanterieregiment No. 102 a No. 103 wjele schkodowak. S offizierow regimenta 103 wosta morwy: major Schönberg I.; ranjeni buchu hauptmanaj Kotzebue, Adam a Förster; premierleutnant Meyer; secondeleutnantojo Büttner a Berger; khorhojnik Lukas a vicefeldweblojo Schmidt, Drósча a Berger. Lohko ranjeni ßu: hauptman Döring, premierleutnantojo Käufler a Bucher, secondeleutnant Schwanewede. (Tuczi lohkoranjeni ßu pola wójska wostali.) Regiment No. 102 nima žaneho morweho offiziera, ranjeny pak je hauptmann Hohlfeld.

W ßlědowaznych bitwach a bitwiczkach žadyn offizier wot regimenta No. 102 a 103 panył njeje a sda ßo, so wot 30. auguśta hacź do 1. septembra po tajkim też žane mużstwa wot tuteju regimentow panyłe njejßu. Tola knjeźi w tym hischcze wulka njewěstosć, pschetoż jene draždźanske nowiny powjedaja, so ßu tam sańdźeny schtwórtk něhdźe 200 sakskich wojakow pschiwjesli, kotsiž buchu 1. septembra w bitwje pola Sedana ranjeni a s wjetscha k regimentomaj No. 102 a 103 ßłuscheja. A tuczi wojazy ßu też powjedali, so je w spomnjenej bitwje sakske wójsko něhdźe 2000 morwych a ranjenych měło.

Franzowsojo maja ßo w Metzu hubjenje dosćź; pschetoż zyroby je tam mało a dobru wodu ßu jim Prusźy wotrěsnyli, tak so dyrbja nětko masanu wodu rěki Mosle picź. Ale wo tym, so by ßo Bazaine pschepodacź chzył, pschezo hischcze niczo ßłyschez njeje.

Wot Mac-Mahonowa wójska je něhdźe 15,000 muži do Belgiskeje pschestupiło, hdźež ßu ßwoju bróń wotedacź dyrbjeli.

Jako chzyschе Mac-Mahon Bazainej na pomoz czahnyćź, poßła jemu tehdomnischi ministerpschedßyda Palikao poßlenich wojako, kotrychž w Parisu mějesche. Jich bě něhdźe 30,000 a jich kommandeur je general Vinoy. Tón pak posdźe pschindźe, pschetoż pola Mezieresa shoni wón, so je Mac-Mahon hižom sbity. Wón ßo teho dla wróczi a czěkasche se ßwojimi ludźimi, schtoż mózesche k Parisej. Jeli ßo jemu radźi, do Parisa dorasyćź, dha bychu tam tola něschto porjadneho wójska měli, hacź runje je to sa tak wulke město pschezo jara mało.

W budyskim lazarecze běchu 9. septembra ßlědowazy Sserbja: Jan August Schołta s Khwaczicz, Bjedrich August Biesold s Czornowa pola Kamjenza, Jakub Hansch s Hliny, Jan Lukas s Wolschiny pola Borschcze, August Helbing s Mjedźojsa, Jan Schmuk s Czerwjenych Noßliz, Mikławsch Rjelka se Schunowa, Hans Jurjanz s Czorneho Khołmza, Jan Knjeźk s Hłoschiny, Korla August Kuba s Lichanja, Ernst Hendrich Probst s Koßarnje, Jan Nowak s Delneho Wujesda, August Pětsch s Jenkez, August Kalich s Wulkeho Dažina. — Mjena druhich Sserbow hischcze dostali njejßmy.

* Redakzia proßy wo pschipoßłanje tuteho spěwa.

Teho runja tež błĕdowazy Němzy ſ tudomneje wokolnoſcże: Auguſt Karoweh ſ Budyſchina, Korla Adolf Hennig ſe Židowa, Hermann Stanga ſ Wjeleczina, Ernſt Adolf Becker ſ Budyſchina. S zyła je 115 ranjenych w lazarecze

Pſches bitwje, kotrejž ßo 29. do 30. auguſta mĕjeſchtej bu dozpite, ſo bu Mac-Mahon ſe ßwojim wójſkom pſchezo dale k twjerdžiſnje Sedanej cziſchczany. Saſki krónprynz jeho wot Belgiſkeje wotrĕſny, (pſchetož Sedan leži bliſko belgiſkich mjeſow,) tak ſo wón do Belgiſkeje pſcheſtupicz njemožeſche, pruſki krónprynz a wojazy prĕnjeje armeje pak jeho ſ druhich ſtronow wopſchiminychu, tak ſo bu 31. auguſta a 1. ſeptembra tuto zyke franzowſke wójſko do Sedana nuts ſahnate a ſe wſchĕch bokow wot němſkeho wójſka wobſanknjene. Pſchi tym bu nĕhdże 30,000 Franzowſow ſajatych a pſches 20 kanonow a 11 mitrailleuſow dobytych. Wokoło pſchipołdnja 1. ſeptembra bĕ ſjawnje widżecz, ſo ßo Franzowſojo wjazy hibnycz njemóża, ale ſo dyrbja ßo poddacz. Ale dokelž ßo ſ tym hiſchcze dlijachu, dha wotpołła pruſki kral oberſtleutnanta Bronſarta ſ bĕłej khorhoju, ſ tym požadanjom, ſo by ßo franzowſke wójſko podczißnyło. Bronſart bĕ ßo lĕdy na pucz podał, dha ßo ſ franzowſkeje ſtrony tež jedyn wyſchi ſ bĕłej khorhoju bliżeſche. Jako Bronſart do Sedana nuts pſchińdże, wjedżechu jeho hnydom pſched khĕžora, kiž jeho praſcheſche, ſchto wón chze. Bronſart wotmolwi, ſo ma poruczność, poddacże franzowſkeho wójſka a twjerdžiſna Sedan žadacz. Na to jemu Napoleon wotmolwi, ſo ma ßo na generala Wimpfena wobroczicz, dokelž je Mac-Mahon czežko ranjeny. K temu Napoleon pſchiſtaji, ſo ßwojeho adjutanta Reille ſ liſtom na krala poſczele a bĕſche nĕhdże w 7 hodžinach, jako wobaj pſched krala pſchińdżeſchtaj. Napoleonowy liſt ßo ſ tutymi ßłowami ſapocza: „Dokelž mi ſpožczene njebĕ, pſched mojim wójſkom wumrjecz, dha ſkožu mój teßak pſched Waſchej majeſtoſczu.“

Kral wotmolwi, ſo jemu ſetkanje tajkehole waſchnja žel czini, a požada, ſo by khĕžor jeneho połnomócznika poßłał, ſ kotrymž by ßo wſcho wujednało. Wot krala doſta Moltka k temu połnomóz, tola mĕjeſche tež Bismark pódla bycz, a wot Napoleona bu general Wimpfen poßłany.

Po wujednanjach, kotrež tuczi ſczinichu, je ßo ſpomnjene wójſko ſ khĕžorom Napoleonom pruſkemu kralej poddało a ma ßo do Němzow wotwjeſcz. Wſchitkim generalam a wyſchim pak teho dla, dokelž ßu tak khwalobnje wojowali, pruſki kral dowoli, ſo ßmĕdża ſe ßwojim ſmachami hicz, hdżež chzedża, jeli pißmo podpißaja, ſo w tutej wójnje wjazy pſcheczziwo němſkemu wójſku wojowacz a pſcheczziwo němſkemu krajej ſkutkowacz njechadża. Napoleonej buchu jeho ſmachi tež woſtajene a bu jemu poſdżiſcho rjany hród Wilhemshöhe pola Kaßela w Kurheßenſkej jako wobydlenje pſchipokaſany.

Poddało je ßo 14 infantoriediviſijow, 5 diviſijow kavallerije a 40 batterijow artillerije a wjele traina, wſcho do hromady nĕhdże 70,000 muži, bjes nimi 4000 wyſchich a 42 generalow. Po tajkim bu w Sedanu a jeho wokolnoſczi do 100,000 Franzowſow jatych.

General Bazaine, kiž bĕ wot 18. auguſta w Metzu ſ mĕrom ßedżał, pocza ßo 31. auguſta hibacz a chzyſche ßo pſches němſke wójſko pſchebicz, kotrež tule twjerdžiſnu wobdawa. Wón teho dla zyły dżeń a tež błĕdowazu nóz ßurowje wojowaſche, ale to jemu wſcho niczo njepomhaſche: wón bu ſaßo do Metza ſahnaty.

Přilopk.

* Jedyn tych knjeſow, kotſiž maja kódże, ſ ranjenymi wojakami po Rheinje dele jĕſdżaze, k wobſtaranju poruczene, powjeda w jenych nowinach błĕdowazy kuſk. Mjenujzy jako bĕ wón ſ jenej tajkej kódżu bliſko jeneje wßy njedaloko Mainza ſaſtał, ſo by ßebi tam czerſtwu wodu wobſtarał, pſchińdżechu tamniſchi wobydlerjo, prajizy, ſo bychu rad jeneho Turku widżecz chzyli. Tón knjes njemĕjeſche runje tón dżeń żaneho Turku, mĕnjeſche pak tola, ſo by hódne było, hdy by ßo tole požadanje k lĕpſchemu ranjenych derje wuziło. Wón rjekny teho dla, ſo chze tym wobydlerjam k woli bycz, jeli chzedża woni ranjenym nĕſchto wina a cigarrow daricz. Duž wobydlerjo khĕtſje po wino a cigarry dżĕchu a bjes tym bu jedyn lohkoranjeny żortniwy ſaſki wojak jako Turka nĕkak pſchewoblekany a na kódżi horka poſtajeni. Wobydlerjo pſchińdżechu a teho pſchemjeńka ſe ſpodżiwanjom wobhladachu, kotryž ſ khwilemi na nich hroſnje ſabórcza, a ßo wulzy ſpokojeni ſ kódże wróczichu. — Tón żort bĕ pak 45 bleſchow wina a 400 cigarrow wunjeßł.

* Hižom pſched nĕkotrymi lĕtſtotetkami je wucżeny Noſtradamus wſchelake wĕſchczenja ſawoſtajił, kotrež ßu tež wotcziſchczane. Jene tutych wĕſchczenjow rĕka: „Hdyž druhe khĕžorſtwo w Franzowſkej naſtanje, dha budże wone woßomnacze lĕt bjes tſjoch mĕßazow tracz. — Prĕnje franzowſke khĕžorſtwo bu wot Napoleona I. ſakożene, druhe pak wot Napoleona III. a to 2. decembra 1852. Wón je ßo pak, kaž wĕmy, 2. ſeptembra 1870 pruſkemu kralej pdddał a je po tajkim jeho khĕžorſtwo runje 18 lĕt bjes 3 mĕßazow trało.

* Mĕſto Paris mĕjeſche pſchi poßlenim, w lĕcze 1866 wotdżerżanym ludliczenju, 1 million 825,274 wobydlerjow a nĕhdże 90,000 domow. Koło wokoło Pariſa je naßyp (Wall) ſ murju a hrjebju ſ 85 makymi twjerdžiſnami. S wonka Pariſa je hiſchcze 15 tajkich twjerdžiſnow, kotrež ßu ſ dżĕla pſches wobtwjerdżenja bjes ßobu ſjednoczene. Paris ma 66 wrotow. W pariſkej najbliſchej wokolnoſczi je wjele mĕſtaſchkow a wßow, kiž maja wſchĕ do hromady ſ najmjeńſcha 200,000 wobydlerjow.

* Němzy, kotřiž w Parisu bydlachu abo tam dźěłachu, so tuto město nětk ſ wjetscha wschitzy wopuschczili, pschetož žadyn Němz tam wjazy swojeho žiwjenja wěſty njeje.

* Dotalny franzowſki minister-pschedsyda Palikao je so do Belgiſkeje pschedsydlił. — Teho runja je so Napoleonowy syn do belgiſkeho města Oſtenda podał a wot tam do Londona wotjěł.

* Najnowscha franzowſka revoluzija je so bje-wscheho dalscheho njeporjadka ſtała a republika je hižom we wschěch wjetſchich franzowſkich městach proklamirowana. Hacž dotal so tež ani jena ruka ſa ſdžerženje Napoleonoweho kněžorſtwa posběhnyła njeje. S teho je widžecz, ſo je jeho knjeſtwo jenož na njekmanych ludźi ſłożeny było

* Tſjo prynzojo prjedawſchi franzowſkeho krala Louis-Filippa su so do Pariſa podali. Ssnadź chzedża ſpytacz, hacž tam njebychu pscheczelow namakali, kiž bychu jeneho wot nich ſa franzowſkeho krala wuwołali. — (Pariſki kommandant Zrochu a minister Leflo běſchtaj hewak orleaniſtaj, to je pscheczelej prynzow Louis-Filippa, ale hacž ſtaj hiſchcze nětko tajkeho ſmyslenja, to je njewěſte.)

* Knězor Napoleon mějeſche kóžde lěto pſches 11 millionow tolerow dokhodow (nutspſchinđženja).

* Jako běſche pruſki krónprynz w franzowſkim měſcze Mihielu pola tamniſcheho měſchczanoſty w kwartirje, porodzi teho mandželſka syna, a tón nan krónprynza ſa kmótra wuproſy. Tutón tež ſwolniwje kmótſesche a dari knaczeri drohu a pyſchnu jehłu, džěczatku pak 50 dukatow.

* Hkowna kwartira pruſkeho krała wopſchija nimale 1000 ludźi. To su najbóle wyſokozy wojerſzy knježa, tola pak tež wſchelazy druſy mužojo a bjesnimi tež nětkotſi knihiczišchczerjo.

* Lipſku rada je wosjewiła, ſo budże tamniſcha michałſka maſa lětſa tež wotdžerżana, hdy by tež wójna hacž do Michała ſkónczena njebyła.

* W pomorſkim městaſchku Grabowje je 29. auguſta ena žona, wěſta Kronheimowa, 114 lět ſtara wumrjeła.

* Jedyn Amerikanar je pruſkemu kralej ſkote pjera poſłał, ſ tej próſtwu, ſo by ſ nim w swojim czaſu měr podpiſał.

* W Nürnbergu chzychu ludźo 5. ſeptembra jeneho měſchczana nabicz, dokelž ſo powjedaſche, ſo jeneho wojaka njeje do kwatiry wſacz chzył. Wón pak pſched ludźimi do swojeho domu cżekny a ſo tam ſankny, na cżoż jemu cżi wokna wubichu a tajku haru cżerjachu, ſo dyrbjachu jich napoſledku wojazy roſehnacz'

* Jedyn muſketier 79. regimenta, kotremuž bě 16. auguſta jena kulka pſches porſty lěweje nohi ſchtrychnyła, w Hildesheimje, hdjež běchu jeho k wuhojenju poſłali, ſlědowaze powjedaſche. „Ja leżach na bitwiſchczu tam, hdjež ranjenych ſawjaſuja, jako tam hrabja Bismark pſchińdże a ſo bjes druhim tež ſa mojim ranjenjom praſcheſche. Ja rjeknych, ſo su mi kurjaze woka operirowali, na cżoż wón prajeſche, ſo drje teho dla tež bjentuch trjebam, a mi pſchi tym 5 tolerſki ppjerjany pjenjes dari." Tutón pjenjes bě sebi ſpomnjeny wojak swěru ſkhował.

Cyrkwinske powjesće.

Wěrowanaj:

Michałska cyrkej: Jan August Mißgang, kubleŕ w Ssmolizach, ſ Hanu Auguſta Lohſez ſe Zidowa.

Křeni:

Michałska cyrkej: Korla August, Jana Auguſta Kſchižanka, kublerja w Tſělanach, ſ. — Marja Helena, Korle Auguſta Glätty, wobydlerja w Brěſowje, dž. — Hana Helena a Korla Ernſt, Jana Schczěpanka, knježeho wowczeho miſchtra w Delnej Kinje, dwójniſkej dźěſczi. — Helena, Jana Wobada, khěžkarja we Wulkim Wjelkowje, dž. — Ernſt August, n. ſ. w Hruboczizach.

Zemrjeći:

Dżeń 25. auguſta. Handrij Frenzel, wobydleŕ na Zidowje, 54 l. 25 d. — 28., Handrij Rabowſki, kubleŕ-wumjeńkaŕ w Rabozach, 47 l. 7 m. 6 d.

Powſchitkomna aſſekuranza w Trieſcze

(Assicurazioni Generali)

ſawěſczuje pſchi **rukowanſkim fóndsu** wot:

30 millionow 407,653 ſchěſnakow, 47 krajzarjow awſtr. czišła

a) **twory, mobilije, žnjeńſke kody** a t. d., kaž tež, hdyž to krajowe ſakony dowoluja, **twarjenja wſchěch družinow** pſche **wóhnjowu ſchkodu;**

b) poſkicżuje ſawěſczenja na **žiwjenje człowjekow** na najwſchelakſche waſchnje ſa **najtuniſche twjerde Prämije** a wuſtaja policy po **pruſkim kourancze.**

Towarſtwo wupłaczi w lěcze 1868 ſa 14,129 ſchkodowanjow ſummu wot 4 millionow 781 tyſaz 265 ſchěſnakow a 38 krajzarjow.

K kóždemu wukaſanju a k wobſtaranju ſawěſczenjow poruczeja so jako agentoju:

Ernſt Walther w Budyſchinje.
Korla August Berger w Ketlizach.
Jan Noack w Drjeczinje.

Swój najlěpje wuhotowany
magazin muskeje a hólczazeje drasty
porucza k dobroczíwemu wobkedžbowanju
P. Baruch na žitnych wikach.

Wulki skład
wschelakich cžaßnikow.

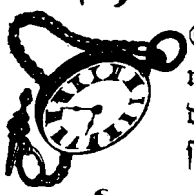

S tutym najpodwolnischo k nawjedženju dawam, so ßym ßo s mojimi khlamami

do mojeho domu
pschi lawskim tórmje

pschedßydlił a so mam tam wulki a rjany wubjerk cžaßnikow (segerjow) wschitkich družinow po najtunischich placzisnach na pschedań.

Tež mam wulki skład cžaßnikowych recžaskow najnowscheje módy a ßo pola mje tež cžaßniki tunjo a derje porjedženja.

☞ Tež pschispominam hischcze, so ßym ja **ßerbskeje** rycze tak derje mózny, kaž němskeje.

W Budyschinje **J. G. Schneider,**
pódla lawskeho tórma. cžaßnikař.

Bjes tymi **strowotnymi winami**, kotrež ßu ßo hacž dotal pschedawałe, ßo nasch

Pedro-Ximenes

psches ßwoju hódnoscž a dobre skutkowanje pschede wschěmi druhimi woßebje wusnamjena.

Tuto prawdźiwe schpaniske wino hodži ßo dla ßwojich wutkow woßebje jako khoro-wino pschi wschelakim woßłabnjenju, w cžaßu wotkhorjenja po cžežkich khoroscžach, pschi njemóznoscžach dóžczi a wotroscženych, hdyž žiwnoscž w porjadku njeje a hdyž dyrbi ßo żołdk poßylnicž a maja ßo mozy s nowa pschisporicž.

W originalnych bleschach po 6, 12 a 18 nßl. ma skład sa Budyschin a wokolnoscž

J. G. Klingst Nachfolger.

Minden nad Weseru.

Wincke & Co.
winowa wulkopschekupniza.

K nashonjenju, hdže žadyn saschski wojak na wójnje je,

ßu sakszy polni duchowni ßwoju pomoz poskicžili a moža ßo na nich psches budyske internazionale towarstwo napraschowanja stacž, s pschispomnjenjom wojakoweho mjena a teho wójskoweho wotdželenja, k kotremuž ßkuscha. — Schtóž ßebi pschi tym ßam rady njewě, tón njech ßo na podpißaneho redaktora Serb. Nowinow wobroczi.

J. E. Smoleŕ.

We wudawarni Serb. Nowinow je sa 2½ nßl. dostacž:

Schkit Boži. Wójnske modlitwy.

Na woczomaj běbnym

je **ßwětosnata w skutku prawa**

Dr. Whitowa wodźiczka sa woczi

wot **Traug. Ehrhardta** w **Großbreitenbachu** w **Thüringskej**, à **flacon** 10 nßl. najlěpsche poruczicž. Tola njech ßebi kóždy jenož Dr. **Whitowu wodziczku sa woczi** wot Traugotta Ehrhardta žada, pschetož **tuta** je jenož **w skutku prawdźiwa**. Jej ßu najwyscho wjerchowske koncesije spožczene a je ßedi wot 1822 ßwojeje **njepschetrjecheneje hojazeje mozy** dla **wulku ßwětnu khwalbu** dobyła, schtož tyßazy wopißmow dopokasuja. Poruczenja wobstara knjes **Emil Menzner** w **hrodowskej haptyzy** w Budyschinje.

Pschipośnarze a nowoskasanje ßu najlěpsche dopokasma **dobroscze** jeneho sabrikata. Ja Waß s tutym najpodwolnischo proschu mi hischcze (tejko a tejko) Waschejе **woßebneje prawdźiweje** Dr. Whitoweje wodźiczki sa woczi wot Traugotta Ehrhardta, kotraž jej mojej **bolazej woczi dospojnje** wuhojiła, hnydom poßłacž. Tuta wubjerna eßenza je sa jeneho pschecželа, kiž ma tež bolazej woczi. Blotto, chełmnskeho wokrjeßu w sapadnych Prußach, 24. novembra 1869. A. Stanga, tyscher. Dale: Wjedženy wot **dobreho skutkowanja** Waschejе **wubjerneje prawdźiweje** Dr. **Whitoweje wadźiczki sa woczi** wot Traugotta Ehrhardta dowolam ßebi Waß s nowa w dobroczíweje pschipoßłanje (tn ßlěduje skasanje) najpodwolnischo proßycž.

Schlüchtern, 3. novembru 1869.

Fr. Hopf, wucžeŕ.

Aukzia walczkow.

Póndzelu 12. septembra t. l. budze ßo w huscžanskim a pódlanskim družkecžanskim ryczeřkubleřskim lěßu a to:

w lěßnym wotdzělenju wowczerska hola 7¼ kop 6/4 łohcž. mjehkich walczkow
" " koczisski haj 76¾ kop " " " "
" " skała 11¾ kop " " " "

pod wuměnjenjom naßadzenja a pod wuměnjenjemi, prjedy wosjewjomnymi, na pscheßadzowanje pschedawacž.

Aukzia sapocžnje ßo dopołdnja w 10 hodzinach pschi huscžanskej wowcžeřni.

Hrabinska Schall-Riaucourske hajniske sarjadnistwo w Huszy.

Hugo Opelt.

Wosjewjenje.

Po tym so ßu ßo s poßleńschimi dobyczemi wójnske wobstejnoscze nimale zyle pscheměniłe, s cžimž je sechze-li Bóh, krejpschelecze nětko ßwój kónz dózpiło, je ßo tež wobsanknjenje, 31. augusta wosjewjene, pschepołoženje tudomneje kermusche nastupaze, na to pscheměniło a rosschěriło, so ßo nětko nascha kermuscha dwanaty septembra na dobo jako pschedběžny dobyczny dzakny ßwjedzeń ßwjeczi a ßo na nim k podpjeranju sakskeho wojerskeho pomozneho towarstwa sa te khude wudowy a ßyroty, kotrychž mandzelszy a nanojo ßu w tej wójnje spadali, wopor na wołtař składze.

W Hodziju 5. septembra 1870.

Zyrkwine prjódkstejerstwo tam.
H. Jmisch, farař.

Wosjewjenje.

Dziwocžanska ßerbske ev. luth. mißioske towarstwo směje — kermusche dla — jutsje sa tydzeń 18. septembra po nyschporje popołdnju w tsjoch shromadzisnu.

Pětr Młónk, pißmawjedzer.

Kuchařka pytana.

K 1. januara 1871 ßo jena holza, kotraž je tež warjenja wustojnu, pschi dobrej sdzě na knježi dwór w Lipiežu pyta.

Epileptiske widlischcza
(padazu khoroscž)

sahoji listnje specialny lěkař sa epilesiju doktor O. Killisch w Barlinje, nětko: Louisenstraße 45. — Hižom psches sto sahojenych.

Hollandski mlókowy pólver.

Tutón, se starodawnych cžaßow dopokasany, s najlěpschich selow a korjenjow pschihotowany pólver, po jenej abo po dwěmaj łžizomaj wschědnje kruwom abo wowzam na prěnju pizu naßypany, pschisporja wobžernoscž płodzi wjele mloka a sadzěwa jeho wokißnjenje. Pakczi płaczi 4 nßl. a je k dostaczu w

hrodowskej haptyzy w Budyschinje.

Łužičan čo. 9 je wušoł

a wopřija: 1) Honjeřski spěw. Wot H. Seilerja. 2) Serbowka. Historiska novella. Zeserbšćił K. A. Fiedleř. (Pokračowanje.) 3) Na straži. Spěw, přełožcny wot Wudowjeńca. 4) Powjedančko za Słowjanow. Z Rušćiny podał B. Pjech. 5) Moja wjes. Spěw wot J. Kaplerja. 6) Cařski abo hobrski zwón. Z Rušćiny podał Wudowjeńc. 7) Na piwje. Spěw wot Jórdana 8) Palman a Hilžička. Basnička wot H. S. podata wot K. A. Jenča. 9) Wosoł a wjelk. Podał J. Ludejrad. 10) Z Budyšina a z Łužicy. 11) Słowjanski rozhlad. Podawa J. E. Smoleř.

Lětuscha wotawa na gmejnskej łuzy, w Něwßezach budze ßo ßrjedu 14. septembra dopołdnja w 10 hodzinach na pscheßadzowanje pschedawacž, k cžemuž ßo na kupjenje smyßleni s tutym pscheproschuja.

Bližschu póndzelu 12. septembra popołduju w 3 hodzinach ßo w tak mjenowanych Khróstach pola Bolborz trawa pod wuměnjenjom naßadzenja po parzellach na pscheßadzowanje pschedawacž.

Dzenßa psched 3 njedzelemi bu wot Nadzanez do Budyschina seleny bawmjany pschedeschcznik (Regenschirm) s cžornej hocžku a želesnym kijom shubjeny. Sprawny namakař chzył jón sa pschisprawne myto we wudawařni Serb. Nowinow wotedacž.

Aukzija wotawy

budze póndzelu 12. septembra rano w 10 hodzinach na łukach, k ryczeřkuble na Běłej Horje ßłuschazych, wotdzeržana. — Sapocžatk pschi dworje.

Dürrenbergska

jědnźa ßol

je saßo na pschedań.

J. G. Klingst Nachfolger.

Nakładnik: J. E. Smoleř. Cišć L. A. Donnerhaka w Budyšinje.

Čisło 37. 17. septembra 1870.

Serbske Nowiny.

Za nawěstki, kiž maja so w wudawarni Serb. Nowin. při bohatych wrotach wotedać, płaći so wot rynčka 1 nsl.

Zamolwity redaktor a wudawar
J. E. Smoleŕ.

Kóžde čisło płaći 6 np. Stwórtlětna předpłata pola wudawarja 66 pn. a na kral. saks. pósće 7½ nsl.

Wopschijecże: Najnowsche. — Swětne podawki. — Ze Serbow: S Budyschina. S Nowych Bobolz. S Njesdaschez. S Cjemjeriz. S Khanez. S Worklez. S Delneho Wujesda. — Wójnske powjesće. — Pschilopk. — Zyrwinske powjesće. — Hans Depla a Mots Tunka. — Nawěschtnik.

Płaćizna žitow a produktow w Budyšinje.

10. septembra 1870.

Dowoz: 7354 kórcow.	Płaćizna w přerězku na wikach, wyšša. tl.	ngl	np.	nižša. tl.	ngl	np.	na bursy, najwyšša tl.	ngl	np.	najniža. tl.	ngl	np.
Pschenża	6	25	—	5	25	—	7	15	—	7	2	5
Rožka	4	12	5	4	5	—	4	15	—	4	12	5
Jeczmjeń	3	25	—	3	10	—	4	1	4	—	—	—
Wowß	2	5	—	1	25	—	2	5	—	2	—	—
Hróch	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Woka	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Raps	—	—	—	—	—	—	8	25	—	—	—	—
Jahły	8	15	—	8	10	—	—	—	—	—	—	—
Hejduschka	5	10	—	5	5	—	—	—	—	—	—	—
Kana butry	—	19	—	—	17	—	—	—	—	—	—	—
Kopaßkomy	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Zent. ßyna	—	22	5	—	17	5	—	—	—	—	—	—
Lane ßymjo	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—

Pjenježna płaćizna.

W Lipsku, 14. septembra. 1 Louisd'or 5 toler 17 ngl. 6½ np., 1 połnowažazy cjerwjeny skoty abo dukat 3 tl. 6 ngl. 5⅝ np.; winske bankowki 81½ (16 ngl. 3 np.)

Cżahi sakskoschlesynskeje želesnizy ſ Budyschina.

Do Draždżan: Rano 7 hodźinow — minutow* dopołdnja 9 h. 5 m.; pschipołnju 1 h. — m.*; popołnju 4 h. 10 m.*; wječor 8 h. 20 m.*; w nozy 2 h. 40 m.** 4 h. — m.

Do Shorjelza: rano 7 h. 50 m.*; dopołnja 10 h. 50 m.*; popołnju 3 h. 20 m.†; wječor 6 h. 50 m.*; wječor 9 h. 35 m.; w nozy 12 h. 35 m.; 1 h. 45 m.**

*) Pschisanknjenje wot a ſe Žitawy a Liberza (Reichenberga.

†) Pschisanknjenje do Žitawy.

Pschispomnjenje. Cżahaj ſe ſnamjeschkom ** bjes Draždżanami a Shorjelzom jenož w Budyschinje a Lubiju ſtawataj. Wonaj mataj jenož wosy prěnjeje a druheje klaßy) a ma ßo ſa billet ¼ wjazy płaćiczˊ; dźeńſte billety pschi nimaj njepłacża.

Spiritus płaczesche wczera w Barlinje.

17 tl. 10 ngl. a 17 tl. — ngl.

pschenża 61—80 tl., rožka 40—53 tl.,

(to je: ſa 25 pruſkich kórzow.)

rěpikowy wolij (njecziſczeny) 14 tl. 5 ngl.

(Cziſczeny, kaž ßo w Budyschinje pschedawa ſtajnje něhdże 1⅛ tl. drožſchi.)

Najnowsche.

Brüßel, 14. septembra. S Pariſa pißaja, ſo je fort Vincennes wot franzowſkeho wójſka wopuſchczeny, dokelž ßo dżerżecz njehodži.

Paris, 15. septembra. Na želesnizy bjes Pariſom a Lyonom ßo wjazy njejeſdżi. Mosty ßu wot Franzowſow roſtorhane, dokelž je ßo pola Montereau pruſka kavalleria pokaſała.

Paris, 15. septembra. Němſzy wojazy ßu Colmar (w hornym Elſaßu) wobßadźili a ſjenoczenje ſ Mühlhauſenom je ſkażene. Němzy chzedża tež pola Neuenburga pſches Rhein hicz.

Florenz, 14. septembra. Wójſko italſkeho krala je wczera město Corneto (w bamžowym kraju) wobßadźiło. Dwaj bataillonaj ſtaj do Terracina pſchiczahnyłej. Jene druhe wotdźělenje italſkeho wójſka běſche jenož hiſchcże 12 kilometrow wot Roma.

Barlin, 15. septembra. S Meluna pißaja, ſo ßu tam wczera armeekorpſy, k armeji pruſkeho krónprynza ßluſchaze, pſchiczahnyli. — Se Senlis'a pißaja: 30,000 Pruſkich ſteji pola Crépy-en-Valois, ßylne pſchedſtraże ßu do Nanteuila a Pleßis pſchiſchłe.

Paris, 15. septembra. Wczera pſchińdże 30 pruſkich dragonarjow do Nogent-ſur-Seine.

Sakska. Wot tych franzowskich jatych, kiž do Sakskeje pschiňdu, wostanu 4000 w Draždžanach, 500 dostanu pak kwartiru na twjerdžišnje Königsteinje a 500 w Lipsku w kaßernach tamnischeho hrodu „Pleißenburg." W Draždžanach smëje wulki džël spomnjenych Franzowsow ßwoje wobydlenje w tamnischich kasernach, czi drusy pak w barakach (budach) na torhoschczu „Alaunplatz."

W blischim czaßu ßo wschelake franzowske kanony, mitrailleusy, hodlerje atd., kotrež ßu sakszy wojazy dobyli, do Draždžan pschiwjeßu.

W bliskosczi Lichtensteina je ßo 8. septembra tamnischi, 1 paru czërjeny rësak wotpalik a je ßo pschi tym wjele klozow a desков spasiko.

Tón pruski wojak, kotryž bë wóndanjo na draždžanskim dwórnischczu s wosa panyk a ßo pschi tym tak wobschkodžik, so bëchu jeho amputirowacz drybjeli, je sa nëkotre dny wumrjek. Psched jeho ßmjerczu bë jeho žona k njemu pschijëka.

K wurunanju tych schkodowanjow, kotrež je sakske wójsko w nëtczischej wójnje hacz dotal mëko, je sandženu póndželu nimale 4000 mködschich wojakow s Draždžan, hdžëž bëchu ßo shromadžili, do Franzowskeje wotjëko. Bjes nimi ßu tež czi s budyskich gymnasiastow, kotrychž ßu po maturitatnym pruhowanju psched nëkotrym czaßom do wojakow wsali.

Prußy. W Barlinje a druhdže ludžo s tym tak prawje spokojni njejßu, so je kral Napoleonej tajke rjane wobydlenje dak, drusy pak mënja, so je wón na tym prawje czinik, dokelž je njewëste, hacz budže ßo republika w Franzowskej džerżecz móz, a by kral tola potom jenož s Napoleonom mër wobsanknycz mókł.

Khëżorej Napoleonej ßo, kaž ßo sda, na hrodże „Wilhelmshöhe" derje lubi a wón ßo we wokolnym parku husto wukhadża abo tam wokoło jësdži. S zyka ßmë tam czinicz, schtož chze, tola njeßmje ßo dale sdalicz, hacz 4 mile koło wokoło hrodu. S džëczimi, kiž tam do schule nimo khodża, ßo wón skoro wschëdnje rosryczuje. — Wot tych 42 wschelakich wosow a kuczow, s kotrymiž je s Parisa na wójnu wujëk, je jenož 16 na Wilhelmshöhe pschijëko a te tež wschë wjazy w dobrym rjedże njejßu, konje ßu pak jara rjane, ale dokelž je jich khëtro wjele, dha chze jich khëżor nëschto pschedacz. — Nëkotre nowiny powjedaja, so Napoleon pschi ßwojim wotjësdże se Sedana žanych pjenjes wjazy mël njeje a so je jemu teho dla kral Wylem 2000 tl. požczicz dyrbjak. — Pola khëżora je wjerch Ney a prynz Murat, dale generalojo Cartaneau, Pajol, Genlis a Reille. Mac-Mahon tam najskerje tež pschijëdże, tak bórsy hacz ßo to jeho ranow dla hodži. Wschëch khëżorowych a generalowych ßkužobnikow je 130, kotsiž tam w hoscżeńzu zyrobu dostawaja, Napoleonej a tym generalam pak nëkotsi kucharjo warja a pjeku, kotrychž je jim tam kralowa s Barlina poßkaka.

Awstria. Tudomne knjeżerstwo chze nëtko, hdyž je ßo Napoleon poddak, wo prawdże mër džerżecz, pschetož wone je wulku džëlbu wojakow domoj puschczi̇ko.

Shromadny winski ßejm mëjesche ßo 15. abo 17. septembra wotewricz, ale dokelž Czechojo na njón hicz nochzedża, dha je njewëste, hacz je wón ßwoje jednanja sapoczecz mohł.

Franzowska. Czi mužojo, kotsiž nowu franzowsku republiku rjaduja, ßebi wschu mózu prózu dawaja, so bychu w mëscze Parisu wscho tak pschihotowali, kaž ßebi to wójna žada. Ludži smëja drje tam doscz, ale bjes nimi je mało wuwuczenych wojakow, a duž s wobaranjom tak njepóndże, kaž ßo tam ndżijeja. Pschi wschëm pak to sa nëmske wójsko žane žórty njebudża, Paris dobywacz, pschetož tuto mësto je se wschëch bokow nanajlëpje wobtwjerdżene, tak so by najskerje jara wjele ludži khoschtowako, hdy buchu je Nëmzy s gwaltom wsacz chzyli. Duž mënja nëkotsi, so by lëpje byko, hdy bychu je koło wokoło wobsanknyli; pschetož po czaßu by Franzowsow hłód nusowak, so bychu ßo poddacz dyrbjeli.

Italia. Wójsko italskeho krala je do bamžoweho kraja sastupiko a drje dołho wjaz tracz njebudże, so tež mësto Rom wobßadži. Italski kral je to bamžej k nawjadżenju dak a jemu pschi tym ßlubik, so ßmë bamž kruch mësta w ßwojej mozy wobkhowacz a tam bje-wscheho sadżëwka knjeżicz. Tež rukuje jemu kral sa to, so ßo bamžej nichtón do jeho zyrkwinskich nalezhnosczow mëschecz njeßmje.

Ze Serbow.

S Budyschina. Sandżenu wutoru wjeczor pschijëdże na nasche dwórnischczo prëni czah s franzowskimi jatymi, kotsiž ßu ßo po sedanskej bitwje nëmskemu wójsku poddacz dyrbjeli. Na tutym czahu bëschе jich s najmjenscha 1700 a buchu wot 85 pruskich wojakow pschewodżeni. Nasajtra popołdnju ßo dwórnischczo saßo s franzowskimi jatymi czerwjenjeschе a potom tu hischcze wjele tajkich czahow nimo jëdżeschе, pschetož nëhdże 12,000 franzowskich jatych do Glogawa pschiňdże a druhe schlesynske twjerdżisny drje jich tež tójschto dostanu.

S Nowych Bobliz. Tydżenja spomnjeny dżëkacżer w dżëżniczanskim polverniku, Jan Rychtar, je na ßwoje rany wumrjek a bu sandżenu njedżelu pod wobdżëlenjom jara wjele pschewodżerjow na Mikławsch w Budyschinje khowany. Wón sawostaji žonu a 7 dżëczi.

S Njesdaschez. Tudy je ßo w czežkich myßlach swudowjena Hana Sofia Marczinkowa 30. auguſta ßama tepika. Wona sawostaji 4 dżëczi.

S Czemjeriz. Po wulkim deschczu, kiž 8. septembra wjeczor mëjachmy, ßo kalik, na dworje tudomneho kublerja

Halmy leżazy, ſapali. Tola njeſta ßo żana druha ſchkoda, hacž ſo ßo ßkoma ſpali, ſ kotrejž bě kalik wodżety.

S Khanez. Pjatk 9. ſeptembra bu khapałka, wot tudomneho młynka Wawrika natwarjena a na jeho wobßedżeńſtwa ſtejaza, wot k. biſkopa Forwerka poßwjeczena.

S Worklez. Tudy padże 10. ſeptembra mandżelſka naſcheho kowarja, Hana Pißnakowa, do knjeżeho hata a namaka tam ßwoju ßmjercz. Wona bě 59 lět ſtara.

S Delneho Wujeſda. Żeleſniza, kotraž mějeſche ßo nětko twaricz, je pſches nětcziſchu wójnu też ſchkodowaka. Naſch knjes, k. ſ Bredow, kiž ma tu zyku wěz w ruzy, bě tak daloko pſchinjeßł, ſo dyrbjeſche ßo twarba żeleſnizy naſymu ſapoczecz, je pſchi wójſku w ſchtabje naſcheho krónprynza a je po tajkim wſcho leżo woſtako.

Też ſ naſcheje woßady je wójna wjele nanowa hoſpodarjow do Franzowſkeje wotwokała a je nětkotrajkuliż ßwójba na czaß woßyroczena. Tola ßo kóżdej tajkej ßwójbje a też tym, kiž maja pola, wſcha można pomoz doſtawa. Hnydom pſchi ſapoczatku wójny bu w ſhromadżiſnje zyrkwineje rady kóżdemu zyrkwinemu ſtarſchemu poruczene, ßo ſa te pomozy potrjebne hoſpoſy ſtaracz a porjad poſtajicz, po kotrymż maja jim wjeßni ludźo żita poßyz, domoj ſwoſycz, rolu podworacz, kolij wußycz atd. To je ßo też w kóżdej wßy pěknje ſtako a budża ſpomnjenym hoſpoſam też te nowe wußywy porjadnje wobſtarane.

W naſchej woßadże je ßo po kraloweje próſtwje 13 toleŕ nawdako a po napominanju k. duchowneho ßu woßadni ſa ßwójby tych, kiž ßu na wójnu wuczahnyli, wopor na woltaŕ ſkadowali. Tónle wunjeße 21 tl., tak ſo kóżda wot tych 38 potrjebnych ßwojbow nimale po 17 nßl. doſta.

Wójnſke powjeſcże.

W bitwje pola Wörtha woſtachu ßlědowazy Serbjo morwi a ranjeni: a) wot 1. ſapadnopruſkeho grenadierregimenta No. 6. (1. weſtpreußiſches grenadierregiment No. 6.): Morwi: Jurij Głowk ſ Rósborka, Jan Khěżnik ſ Koſchle, gefrajta Bjedrich Auguſt Zimmermann ſ Wójerez, gefrajta Jan Pomhajbóh Żelnok ſ Czikez, Khryſtian Stopra ſe Schprejż, Jan Bohuwěr Maluſchka ſ Kobjelina pola Mużakowa, Bjedrich Auguſt Auerbach ſ Wojerez, Khryſtof Auguſt Rak ſ Wojerez, Korla Krüger ſ Kryngelez, Hadam Auguſt Jank ſ Wuſkidże, Jan Bubon ſe Żidżinoho, Jan Linak ſe Shorjelza, Jan Ernſt Schneider ſ Kſchiſchowa, gefrajta Matej Lutobor ſ Blunja, Jan Bohuwěr Kolpa ſ Laſa.*)

*) So ßo ſa ranjenych też w zuſym kraju duchownſzy ßwěru ſtaraja, je ſe ßlědowazeho wopißma ſjawnje ſpóſnacz.

Cżeżko ranjeni: Michał Kral ſ Kulowa, Pětr Ohneſorga ſ Wukranczicz, Jurij Bagl ſ Cżělnoho, Korla Ernſt Schicht ſe Stareho Lubalnja, Khryſtof Nowotny ſ Dyrbachu, Rěſak ſ Kulowa, Hajdek ſ Mużakowa, Jan Joſef Braunſtein ſ Kulowa, Korla Hendrich Rychtaŕ ſ Dubza, gefrajta Jan Polak ſ Laſa, Handrij Domaſch ſ Klětnoho, Matej Markus ſ Taczez, Khryſtian Mikſch ſ Mikoraſa, Bohumił Schliewin ſ Wojerez, Jan Wittig ſe Ssepſchez, Jurij Czóſchko ſ Drěwzow, Jurij Schurk ſ Koſchle, Khryſtian Nowak ſ Noweho Měſta, Guſtav Lariſch ſ Wojerez, Korla Ernſt Sommer ſ Wulkeho Radſchowa, Bjedrich Khryſtof ſ Wulkeho Radſchowa, Bjedrich Auguſt Janaſch ſ Wyßokeho Bukowa, Jan Louis Schuſter ſ Dubza, Khryſtian Andrejs ſ Stareho Lubalnja, Korla Ernſt Fryczа ſ Mikowa, Jakub Sebiſch ſ Taczez, podwyſchk Franz Bornemann ſ Kija, Khryſtian Nika ſ Wěſki (Luknitz) pola Mużakowa.

Lohko ranjeni: Ernſt Hanuſch ſ Khoczebuſa, Jan Bohuwěr Ducz ſ Kobjelina pola Mużakowa, Jan Korla Kamjeniz ſ Mużakowa, Jan Matijaſchk ſ Nydeje pola Wojerez, Michał Schokta ſ Němzow pola Kulowa, Jan Khryſtian Jank ſ Góle, Jan Auguſt Schwaba ſ Kobjelina, p. M., Jan Pomhajbóh Drigk ſe Sagorja, Hans Klawſch ſ Noweje Wßy pola Wojerez, Khryſtian Hanſch ſ Blunja, Michał Matko ſ Kulowa, horniſt Michał Serb ſ Delneho Wujeſda, Jan Handrak ſ Pakoßniży, Handrij Wiczas ſe Skyczina, Franz Pawoł Bulank ſ Kulowa, Jan Bohuwěr Janak ſe Sagorja, Korla Ernſt Schneider ſ Małych Radměrz, Jurij Serb ſ Delneho Wujeſda, Guſtav Adolf Schmidt ſ Khołma, Korla Auguſt Głowka ſ Góry, ge-

---

Wone rěka: Edenkoben w bajerſkej Pfalzy 6. ſeptembra 1870. Na cżeſczomny farſki hamt we Laſu. — Jan Bohuwěr Kolpa, grenadier w kralowſkim pruſkim grenadierregimencze No. 6., 5. kompagnije, ſ Laſa, bu w bitwje pola Wörtha 6. auguſta wot kulki do praweho kolena trjecheny a cżeżko ranjeny a wot tam ßem do lazaretha, na kralowſkim hrodże „Ludwigshöhe" ſakoženeho, pſchiwjeſeny. Jeho rana bu dale a bóle hórſcha, tak ſo dyrbjeſche ßo 23. auguſta wot hoſpitalſkeho lěkarja direktarja Dr. Beera na hornej ledżbje amputirowacz dacz. Hacz runje bu najßwěrniſcho wothladany a najßwědomniwſcho ſ lěkarſkej pomozu ſaſtarany, njemóżeſche ßo pak pſches to jeho żiwjenje ſdżerżecz a tón Knjes nad żiwjenjom a ßmjerczu jeho 1. ſeptembra wjeczor w 10 hodżinach wot tuteje ſemje wotwoka. Wón wußny cżicho a bjes wjele boloſczow. Tſeczeho ſeptembra dopołdnja we woßmich hodżinach bu wón na tudomnym pohrjebniſchczu ßrjedź ßwojich towarſchow, kotſiż běchu tudy też na ßwoje rany wumrjeli, pod mojim pſchewodżenjom ſcheſczijanſzy pohrjebany, jako běch jeho też na ßmjertnym kożu wjele krócz wopytał. Kſchiż ſ jeho mjenom pokaſuje měſto jeho wotpocżinka.

Dokelż ja adreßu jeho ſwudowjeneje maczerje bliże njeſnaju, dha Waß proſchu, jej to cżeżke ſchkodowauje, kotrež je ju potrjechiło, k nawjedżenju dacz! S hamtſkobratrowſkim poſtrowjenjom ſ najwyſchim poczeſczowanjom J. Ney, evangelſki farař.

frajta Hans Jurjanz pschimjenowany Pjetschik ſ Čzornoho Khołmza, Hans Nyč ſ Horow, Matej Liſk ſ Wulkeho Džẽwina, Ernſt Pawoł Ferdinand Barth ſ Hóſnizy, podwyſchk Pawoł Opitz ſ Redorja, Matej Groba ſe Spal, Matej Krupař ſ Jamnoho, Khryſtian Matz ſ Horow, Matej Kulka ſe Schiboje, Jan Nowak ſ Lipin (ſ Delneho Wujeſda?), Ernſt Wylem Rychtař ſ Budyſchina, Jan Bulka ſ Rownoho, Korla Bjedrich Mikławſch ſ Nowoho Lubalnja, Jan Bruknař ſ Kulowa, podwyſchk Handrij Čžuſchka ſ Hbjelſka, podwyſchk Korla Auguſt Wetzlau ſ Kulowa, Matej Soła ſ Brětneje, Handrij Schołta ſ Hbjelſka.

Njenamakani: Jan Korla Nowotnik ſ Manjowa, Jurij Mětaſch ſ Narta, Oswald Guſtav Herman Fiedleř ſ Wyßokeje, Hendrich Ludwig Fritſch ſ Mužakowa, Auguſt Goč ſ Wukrančiz, Matej Wjeńka ſ Wóßličzeje Hory, Marczin Auguſt Bäkel ſ Kulowa, Jurij Nowak ſ Noweho Měſta, Jan Bohuwěr Čzech ſ Tornowa, Bjedrich Auguſt Zuchold ſe Sslepoho, Matej Kowal ſe Stamen (?) pola Hródka, Jan Bohuwěr Bulzyk (?) ſ Běkeje Wody, Franz Auguſt Moritz Schuſchwary ſ Wojerez.

b) wot 1. ſchleſynſkeho bataillona tſělzow No. 5.) (1. ſchleſiſches Jägerbataillon No. 5.) Čžežko ranjeny: gefrajta Korla Bertram ſ Wóßličzeje Hory. Lohko ranjeny: tſělz Auguſt Jurjeńz ſ Wyßokeje.

c) Wot weſtfälſkeho füſilierregimenta No. 37. w bitwje pola Wörtha. Morwy: Korla Auguſt Schuſter ſ Wojerez. Ranjenaj: Korla Kſchižan ſ Wulkeho Radſchowa, gefrajta Korla Rjelka ſ Delneho Wujeſda.

d) Wot 2. brandenburgſkeho grenadierregimenta No.12. w bitwje pola Spicherena. Čžežko ranjeny: Ferdinand Ehriſch ſ Wojerez.

e) Wot 4. kral. ſakſkeho infanterieregiment No. 103. Ranjeni: Bjedrich Ang. Ferdinand Schüch ſ Raſchowa, gefrajta Pawoł Bernhard Hadank ſ Parzowa, Robert Hugo Schmidt ſ Hodžija, Jurij Klauſch ſ Luha pola Ssmjeczkez, Hermann Stanga ſ Nowych Warnołcziz, Jurij Lorenz ſ Jěžowa, Korla Robel ſ Khaßowa, Ernſt Wiczas (Lehmann) ſ Mjedžojſſa, Korla Auguſta Heina ſ Lahowa, Korla Auguſt Rencz ſ Lahowa. Teho runja ßu w budyſkim lazarecze: Wot infanterieregimenta No. 102: Handrij Połdrak ſ Jeńkez, Bjedrich Auguſt Libſcher ſ Luchowa, Jan Kubſch ſ Wórzyna. Dale: Handrij Libſcha pomjenowany Gollmer wot regimenta tſělzow No. 108; Ernſt Koch ſ Budyſchina wot trainbataillona a Korla Auguſt Bieſold ſ Počzapliz wot 2. jägerbataillona No. 13.

Tuczi runje pomjenowani ßu w budyſkim lazarecze w tamniſchej kaſernje abo doma pola ſtarſchich.

Wot teho ßamßneho regimenta ßu w Žitawje w tamniſchim lazarecze abo tež doma: Handrij Bohuwěr Bjeńſch ſ Jenkez, Korla Auguſt Klingſt ſ Lahowa, Korla Auguſt Kmoch ſe Stachowa. Gefrajta Jan Bohuwěr Mětynk ſe Sarycza leži cžežkoranjeny w jenym lazarecze w Franzowſkej.

So pak je horka pomjenowany pruſki grenadierregiment No. 6 tež w bitwach pola Sedana pódla był, je ſ liſta widžecz, kotryž je wojak Jan Schiman pſchimjenowany Bul ſ Hermanez domoj poßłał. Wón w nim piſche, ſo je jemu tam ſchtwórty porſt lěweje rnki pſchetſělany a ſo je nětko w lazarecze w Aachenje.

f) Wot 1. ſakſkeho leibgrenadierregimenta No. 100 w bitwje pola Metza 18. auguſta. Ranjeny: Rehoř ſ Bóſchiz.

g) Wot 2. grenadierregimenta No. 101. Ranjenaj: Jakub Schenkař ſ Noweje Wjeſki, vicefeldwebel Ernſt Kahla ſ Makeho Budyſchinka. Morwy: Korla Auguſt Förſtař ſ Bruneje.

h) Wot 5. infanterieregimimenta No. 104. Ranjeny: Jan Ernſt Wawer ſe Zornoßyk.

i) Wot 8. infanterieregimenta No. 107. Ranjeni: Pawoł Albert Kirchner ſ Budyſchina, Handrij Schołta ſ Makßez, Ernſt Hendrich Schmidt ſ Noweje Wßy pola Huſki.

k) Wot regimenta tſělzow No. 108. Morwy: Guſtav Hendrich Horjeńk ſ Radworja. Ranjeni: Jan Auguſt Nimſcht ſ Budyſchina, Korla Krawczik ſ Jitra, C. H. W. Adam ſ Hóſnizy.

l) Wot 12. jägerbattaillona. Ranjeny: Michał Domaſchka ſ Rakez.

Njenamakanaj: Jan Pětſch ſ Wjeßela, Jan Kurjo ſ (?).

m) Wot regimenta gardyjěſnych. Ranjeny: Korla Herman Jeſchka ſ Wuhańcziz.

n) Wot 6. brandenburgſkeho infanterieregimenta No. 52 w bitwje pola Gorze njedaloko Metza 16. auguſta. Ranjeny: Handrij Kolerk ſ Rychwałda. Njenamakanaj: Khryſtian Nowak ſ Lutow, Auguſt Schkoda ſ Wulkeho Radſchowa.

Czi pod f—m ſpomnjeni ſakſzy Sserbjo ßu ſ bitwy wot 18. auguſta, kaž ßmy to ſe ſapißa nawjedžili, kotryž je miniſterſtwo wójny wudało. Sapiß morwych a ranjenych Sakſow ſ bitwy wot 29. auguſta a 1. ſeptembra njeje hiſchcze hotowy a my ßmy ßebi teho dla mjena ſakſkich Sserbow, kiž ßu na tutymaj dnjomaj ranjeni, ſe ſapißow budyſkeho a žitawſkeho lazaretha naſběracz dyrbjeli. Čžežko ranjeni leža pak ſ wjetſcha w franzowſkich lazarethach a duž my jich mjena hiſchcze nimamy.

Pſchiſpomnjenje redakzije. „Njenamakani (Vermißte)“ mjenuja ßo czi wojazy, wo kotrychž ßo ſ wěſtoſczu njewě, hacž ßu panyli abo hacž ßu jeczi abo hacž ßu ßo něhdže ſaběželi. —

Bjes horka pomjenowanymi wojakami ßu drje tež někotſi Němzy, dokelž je cžežko narodnoſcz roſeſnacz we wßach abo měſtach hdžež Sserbja a Němzy w hromadze bydla.

Schtož wójnske skutkowanje sańdżeneho tydżenja nastupa, dha w tychle dnjach žane bitwy bjes němskim a franzowskim wójskom byke njejßu, pschetož tejko franzowskich wojakow, hacž je hacž dotal wysche wostako, čji ßu pak w franzowskich twjerdżišnach abo w Parisu. Němske wójsko teho dla na ßwojim puczu do Parisa pschečživo žanemu franzowskemu wójsku wojowacz njetrjebasche, ale možesche bjes bitwow do prědka cžahnycz, tak so ßebi myßlachu, so budża pschedstraže (vorpostny) hižom 12. septembra psched Parisom stejecz. Ale hdyž tež ßo němske wójsko bicz njetrjebasche, dha mějesche tola druhe sadżěwki, kotrež jemu tak rucže do prědka hicz njedachu. Franzowsojo ßu mjenujzy wschě pucže skasyli a mosty psches rěki a rěčki swottorhali, so dyrbi ßo to wscho saßo prjedy někak do rjadu stajicz, hacž móża wojazy dale hicz, a dokelž tež nihdże žana zyroba wjazy njeje, dha njemóže wójsko sa dżeń dale marschirowacz, hacž moża je jeho proviantne wosy doßahnycz. A to žane žorty njejßu, tejko sto tawsynt wojakow wschědnje s zyrobu wobstaracz!

A tež hischcże pschi tajkim měrnym marschirowanju wojazy ßwojeho žiwjenja wěsczi njejßu. Mjenujzy jako jene wotdżělenje němskeho wójska psched wobtwjerdżene město Laon pschicżeże, proschachu měschczenjo kommandanta tamnischeje citadelle (makeje twjerdżišny), so by ju Němzam pschepodał. Tón bě tež k temu swolniwy. Ale jako němszy wojazy na tu citadellu pschicżežechu a bě jedyn franzowski serżant s jenym němskim wyschkom woteschoł, so by jemu polwerowy magazin pschepodał, dha tón roslecża. Psches to bu něhdże 90 tšělzow wot 4. kompagnije 4. jägerbataillona, kaž tež 300 franzowskich mobilgardistow, kiž runje ßwoju bróń wotedawachu, pak morjenych pak ranjenych a wysche teho tež někotsi offizierojo. Kommandeur tuteho wotdżělenja, meklenburgski prynz Wylem, je tež psches kamjenje khětro jara wobschkodżeny. — Pruski kral je ßo nad tym jara srudźił a da tu wěz krucze pschepytacz.

Dale ßo powjeda. Jako bě sakski krónprynz ßwoju kwartiru wóndanjo w jenym prjedawschim kloschtru dostał, saßkyschachu jeho ludżo w nozy někajke schrótowanje. A to bě w pinzy. Duž ßo tam dwaj adjutantaj podaschtaj a wuhladaschtaj někotrych ludźi, kiž někajke ßudźiki do pinzy puschczachu. W tychle ßudźikach běsche pak polwer a s teho, so bě tam tež dołhi grot pschihotowany, běsche widżecz, so běchu chzyli zyły kloschtr na elektriske waschnje rostsělicz.

Kommandant twjerdżišny Straßburga ßo pschezo hischcże poddacz nochze, hacž runje wobležerjo satraschnje na nju kanoniruja. Woni maja někotre wulke schtuki, kotrež kule, dwaj centnarjej cżežke, tšěleja. Schtwórty dżěl města je ßo wot żehliwych kulow wotpalił a hewak je po zyłym měscze wjele twarjenjow spowalanych. Kóżdy dżeń ßo pali a schtož chze wot wobydlerjow ßwojeho žiwjenja někak wěsty bycz, tón dyrbi w pinzy bydlicz; ale w pinzach je wschudże woda, dokelž ßu hrjebje napjate. Wjele měschczanow je hižom žiwjenje shubiło a bjes druhim padże na jenu macz, kotraž se ßwojim dżěczatkom we kožu leżesche, psches tšěchu a wjerch jena kula, kotraž je wobej nosy wotrasy, dżěczatko pak posdźischo hischcże žiwe namakachu. — S twjerdżišny tež ßylnje tšěleja a wupady cžinja, tak so je pschi tamnischim němskim wójsku tež tójschto morwych a ranjenych.

General Bazaine ßo se ßwojim wójskom, w Metzu leżazym, tež hischcże pschepodacz nochze a němske wójsko, kotrež koło wokoło Metza leži, ma wot mokreho wjedra wjele cżerpicz. Žadyn wupad pak Bazaine w nowschim cżaßu cżinił njeje.

W bitwje blisko St. Marie aux Chenes a St. Privat pola Metza 18. augusta t. l. mějesche sakske wójsko 201 morwych, 1551 ranjenych a 296 njenamakanych, wscho do hromady 2048 muži.

Jeczi Franzowsojo, kiž maja w Sakskej wostacz, mějachu wczera do Lipska a do Draždżan pschijěcz.

Hdyž němske wójsko do prědka marschiruje, dha wone jara rědko wjedżecz da, kak daloko je pschischko, a po tajkim móżemy jenoż s franzowskich nowinow shonicz, hdże němszy wojazy w poßlenschich dnjach běchu. Tak pißaja wot 14. septembra s Parisa, so staj dżeń prjedy dwaj pruskaj regimentaj hulanow psches Provins a Nagis hacž do bliskosczе města Melun pschijěchakoj. Tsecza armeja běsche tehdy hižom blisko města Meaux a jeje pschedstraže stejachu něhdże 3 mile wot Parisa. Schtwórta armeja (pod sakskim krónprynzom) běsche hischcże dale sady a bole k poknozy, tola sda ßo, so budże sa někotre dny tež tak blisko, so s tsecżej psched ßamón Paris pschicżehnje. Najskerje ßo to 20. septembra stanje.

Přilopk.

* W poßedżenju pschißaznеho ßuda w Budyschinje, kotrež ßo na nowy tydżeń sapocznu, budża ßlědowazy woßoby ßudżene: Wutoru 20. septembra Marja swudowjena Rudlowa s Hucziny, wopaczneje pschißahi dla: 21. septembra August Reich s Kamjenza wopaczneje pschißahi dla; 22. septembra Korla Gottlieb Schmidt s Jasónzy, pschekschiwjenja dla; 23. a 24. septembra Korla Wilhelm Hohlfeld s Pikawy, dla spytaneho mordowanja a dokonjaneho rubjenja.

* W Spandawje buchu 9. septembra tsjo elsaszy bohaczi burjo satsělени, kotsiž běchu morwych a ranjenych wojakow na bitwischczu wurubjeli. Pola jeneho wot nich ßu 2000 toleř namakali.

* Barlinske nowiny pißaja, so ma kóżdy wojak, kiž psches Reims dże, tam bleschu schampańskeho wina dostacz. (Tam ßo mjenujzy najwjazy tajkeho wina pschihotuje.)

* Amerikanska unija a Schwajzarska stej franzowskn republiku pschipósnałej. — Khěžorka Eugenia je k ßwojemu ßynej do Hastings'a w Jendzelskej pschijěła.

* We Wahrenje pola Lipska wumrje 9. septembra tamnischi farař, k. Ernst Mrós, ßyn nětczischeho fararja k. Mrósa w Huszy. Wón narodźi ßo w lěcze 1829 w Huczinje, studowasche w Budyschinje a Lipsku, bě někotry czaß pomozny ouchowny w Bukezach, potom kapłan w Klukschu a wot lěta 1863 farař we Wahrenje. — Studowazy Sserbja jeho minjenje jara wobžaruja, pschetož wón bě dobry pscheczel lipskeho ßerbskeho towarsta a dawasche ßerbskim studentam rad składnoscz, so možachu w jeho Božim domje prědowacz.

* Do Wrótßławja (Breslau) pschińdże 12,000 jatych Franzowsow a budża tam w barakach a zeltach pschebywacz dyrbjecz.

Cyrkwinske powjesće.

Křćeni:

Pětrowska cyrkej: Marja Ernestina Selma, Jurija Wjeńki, pohoncza, dż.

Michałska cyrkej: Hana Amalia, Jana Augusta Donatha, khěžkarja w Nowych Cžichońzach, dż. — Korla Richard, Korle Antona Scheiby, schtrymparja na Židowje, ß. — Jan August, Augusta Měrscha, žiwnoscżerja-najeńka w Delnej Kinje ß. — Hana Martha, Jana Pětra Pjetschki, murjerja na Židowje, dż.

Zemrjeći:

Dźeń 1. septembra: Gerscha rodź. Faltenez, njebo Jana Ramscha, khěžera a polerja na Židowje, wudowa, 85 l. 5 m. 6 d. — 3. Korla Ernst, Handrija Dudy, murjerskeho mischtra w Dobruschi, ß. 8 d. — Hana Marja, Handrija Wobsta, khěžnika we Wulkim Wjelkowje, dż. 16 d.

Kak rozom

Hans Depla wótřitaj

a a

Mots Tunka luďźi pódla

škrějetaj.

* * * * * *

Hanß Depla. Wójna jara wjele ßmilnych darow trjeba.

Mots Tunka. Haj, a ja pschezo praju, so dyrbjał kóždy sa tych, kiž ßu na wójnu cżahnyli a maja tam ßwoje žiwjenje a cžiłe stawy wažicz, tejko cžinicz, hacž to samože.

H. D. Tak ja tež měnju; pschetož my móžemy tudy w dobrym měrje doma ßedźecz, možemy směrnje w ßwojich łožach spacz, bjes tym so naschi wojazy po zyłych dnjach pschi hubjenym wjedrje a na hubjenych puczach marschiruja, w nozy w mokrej drascze na mokrej semi leža, hłód cżerpja a hewak žane wokomiknjenje ßwojeho žiwjenja wěscżi njejßu. Duž mamy sa nich cžinicz, schtož samožemy; my dyrbimy woßebje ranjenym na wsche móžne waschnje pomozni bycz a woßebje tež žony a dźěcżi tych ßamych podpjeracz, kotsiž ßu k wójsku powołani.

M. T. Na ta tež ludźo składuja a wóndanjo tež we Wulkich Schparach k lěpschemu ranjenych dawachu; ale jenemu lichownikej ßo to tak prawje njelubjesche, hacž pak napoßledku wjazy da, hacž žadyn druhi.

H. D. Schto dha je to dał?

M. T. Nó, krupy se žiwym mjaßom. — Woni pak jeho dar měcz nochzychu, ale jón na bok ßunychu.

H. D. Ale njeje dha wón tež žito dacz móhł, kaž drusy?

M. T. Ach, wón wschak k temu žaneje khwile nima, dokelž se ßwojimi lubymi kollegami stajnje po wikowanju wokoło běha.

H. D. Hm, hm.

Magdeburgſke wohenſ ſawěſczaze towarſtwo

ſe ſakładnym kapitalom wot pjecź millionow toleſ pruſk. kouranta

w 5000 akzijach po 1000 tl., kotreź ßu doſpołnje wudate,

pſchijima po tunich, twjerdych prämijach ſawěſczenja pſche wohnjowu ſchkodu tak derje w měſtach kaź na wßach na hibite pſchedmjety.

W tunjoſczi ßwojich prämijowych poſtajenjow wone niże żaneho druheho ſprawneho towarſtwa njeſteji, teź poſticza wone **pſchi ſawěſczenju na dleſchi czaß hódny dobytk.**

Pſchi ratarſkich ſawěſczenjach ßo ſawěſczenym tójſchto k lěpſchemu pſchiſwoli.

Schkodowanje pſches wuraźenje gaſa ßo tak ſaruna, kaź wóhnjowe ſchkodowanje.

Sawěſczeńſke formulary, kaź teź exemplary powſchitkomnych ſawěſczeńſkich wuměnjenjow móża ßo pola podpißaneho agenta kożdy czaß darmo doſtacź, kotryź budże pſchi napißanju ſawěſczenja ſtajnje k pomozy hotowy a budże wſchitke požadane wukoźenja dawacź.

W **Budyſchinje**, na hornczerſkej haßy.

Heinr. Meiſel, ök. inſpektar,
wyſchi agent magdeburgſkeho wohenſ ſawěſczazeho towarſtwa.

Swój najlěpje wuhotowany

magazin muſkeje a hólczazeje draſty

porucza k dobroczíwemu wobkedźbowanju

P. Baruch na żitnych wikach.

Jena kruwarſka dźowka ßo na jene burſke kubło w jenej wßy blisko Budyſchina pſchi lětnej ſdźi hacź do 30 toleſ k 1. januara 1871 pyta. Wot koho? to je ſhonicź we wudawarni Serb. Nowinow.

Jedyn kruwař, kiž je hižom wot lětuſchich jutrow abo dlěhe ßłużił, pyta ßo na zyke lěto 1871 do ßłużby. Wot koho? to je ſhonicź we wudawarni Serb. Nowinow.

Wot Czemjerez k židowſkimu wětrnikej bu 3. ſeptembra moſchniczka ſ pjenjeſami namakana a może ßo ſaßo doſtacź pola ſahrodnika Pötſchki we Wutokczizach.

Epileptiſke widliſchcza

(padazu khoroſcź)

ſahoji liſtaje ſpecialny lěkař ſa epilesiju doktor O. Killiſch w Barlinje, nětko: Louiſenſtraße 45. — Hižom pſches ſto ſahojenych.

Dürrenbergſka

jědźna ßol

je ſaßo na pſchedań.

J. G. Klingst Nachfolger.

We wudawarni Serb. Nowinow je ſa 2½ nßl. doſtacź:

Schkit Boži. Wójnſke modlitwy.

Wulki ſkład

wſchelakich czaßnikow.

S tutym najpodwolniſcho k nawjedźenju dawam, ſo ßym ßo ſ mojimi khlamami

do mojeho domu

pſchi lawſkim tórmje

pſchedßyhlik a ſo mam tam wulki a rjany wubjerk czaßnikow (ſegerjow) wſchitkich druźinow po najtuniſchich płaczíſnach na pſchedań.

Teź mam wulki ſkład czaßnikowych reczaſkow najnowſcheje módy a ßo pola mje teź czaßniki tunjo a derje porjedźeja.

☞ Teź pſchiſpominam hiſchcze, ſo ßym ja **ſerbſkeje** rycze tak derje mózny, kaź němſkeje.

W Budyſchinje **J. G. Schneider,**
pódla lawſkeho tórma. czaßnikař.

Kucharka pytana.

K 1. januara 1871 ßo jena holza, kotraź je teź warjenja wuſtojna, pſchi dobrej ſdźe na knjeźi dwór w Lipiczu pyta.

Schleſynſke wohenſawěſczaze towarſtwo we Wrótßławju.

Rukowazy kapital wot 3 millionow toler pruſk. kouranta.

Tuto towarſtwo ſawěſczenja pſche wohnjowe ſchkodowanje w měſtach a na wßach na hibite wězy horjebjerje a to po wſchomóžno tunich prämijach, hdjež ßo **žane** dopkaczowanje njeſtanje. Pſchi ſawěſczenju na wjazore lěta ßo wulke dobytki ſkicza.

Proſpekty a ſawěſczenſke formulary ßu pola podpißaneho agenta kóždy czaß darmo doſtacz a budze wón óždemu wſcho wukaſowacz, ſchtož je pſchi ſawěſczenju trjeba.

W Maleſchezach 1870.

Jan Wehla, agent.

Pſchi potrjebje

kamjenteho wuhla a brunizy,
gogolinſkeho a druheho kalka,
hnojnych ßrědkow, kaž tež
koſcziny, ſuperphosphata atd.,

pſchi czimž ßo kóžde rukowanje da, porucza ßo najpodwolniſcho

H. Grieshammerowy ſkład
w Budyſchinje
na dwórniſchczu ſ napſchecza kubłokubje.

Carl Noack.

w Budyſchinje

na žitnej haßy njedaloko hkowneho torhoſchcza
porucza najtuniſcho
khoſej, ff. a cziſczeßkodżazy punt po 66, 70, 72, 75, 80, 90, 100 np. atd., pſchi wotkupjenju 5 puntow punt po 5 np. tunſcho;
zokor w khehelach punt po 46, 47, 48, 49 a 50 np.;
zokor mlěty punt po 38, 40, 44, 48 a 50 np.
róſynki a korinthy, nowy płód;
ſafran najlěpſcheje dobroſcze;
cigarry, 100 ſchtuk po 14 a 15 nßl., **pfalzſke;**
" " " " 18, 19, 20, 22 np. **Java;**
nowe połnojerje po kopach jara tunje;
wſchitke druzíny **ßłódkich** a **ordinarnych palenzow** ßamßneje fabriki najtuniſcho;
rajß, punt po 16, 18, 20, 24—40 np.;
ſyrop " " 16, 18, 24, 30—40 np.;

Katholſki Poſoł czo. 18. je wuſchoł.

Drjewowa aukzija.

Srjedu 21. septembra t. l. budze ßo w lěßowej, k huſczanſkemu ryczerkubleriſkemu lěßu ßłuſchazej parzelli „ziczeniſki haj" wot naſtajanych ßuſchizow, wětroſlemkow a wuleßowaneho drjewa

½ klofira ¾ kohcz. mjehkich ſchczěpow,
61½ " " " kliplow a
69 kop ¾ kohcz. mjehkich walczkow

pod wuměnjenjom naßadżenja a pod wuměnjenjemi, prjedy wofjewjomnymi, na pſcheßadżowanje pſchedawacz.

Aukzia ſapoczinje ßo dopołdnja ½10 hodżinach pſchi ziczeńſkim dwórniſchczu.

Hrabinſke Schall-Riaucourſke hajniſke
ſarjadniſtwo w Huſzy.
Hugo Oppelt.

Lottoria.

Czeſczenym Sserbam Budyſchina a wokolnoſcze ſ tutym najpodwolniſcho k nawjedzenju dawam, ſo ßo czehnjenje 5. klaßy kral. ſakſkeje 76. lotterije hižom bliżſchi

pjatk 23. septembra

ſapoczinje. Dokelž ßu pſchi czehnjenju tuteje klaßy najwjetſche dobytki, dha ßo wſchitkim, kiž chzedża něſchto hódny dobycz, ſ kupnymi ¹/₁, ½, ¼ a ⅛ loßami najlěpje poruczam. Ja mam jich hiſchcze doſcz a w najrjeńſchim wubjerku.

W Budyſchinje 16. ſeptmbra 1870.

C. F. Jäger ſen.
na ſwonknej lawſkej haßy czo. 801.

K nawjedzenju.

Czi ßami czeſczeni wotebjerarjo Serbſkich Nowinow, kotſiž chzedża ſa nje na ſchtwórte ſchtwórtlěto 1870 do prědka płaczicz, njech nětko 66 np. w wudawarni Serbſkich Nowinow wotedadża. Czi, kotſiž ßebi Serbſke Nowiny pſches póſt pſchinjeſcz dawaja, njech tola njeſapomnja, ßebi je tam ſa 7½ nßl. ſkaſacz. Na pruſkich póſtach Serbſke Nowiny tež wjazy njepłacza hacz 7½ nßl. — Sa pſchinjeßenje do domu płaczi ßo ſakſkim póſtam ſchtwórtlětnje jenoż 1 nßl.

Redakcia.

Nakładnik: J. E. Smoleř. Cišć L. A. Donnerhaka w Budyšinje.

Čisło 38. 24. septembra 1870.

Serbske Nowiny.

Za nawěšťki, kiž maja so w wudawarni Serb. Nowin. při bohatych wrotach wotedać, płaći so wot rynčka 1 nsl.

Zamolwity redaktor a wudawar
J. E. Smoleŕ.

Kóžde čisło płaći 6 np. Štwórtlětna předpłata pola wudawarja 66 pn. a na kral. saks. pósće 7½ nsl.

Wopschijecże: Najnowsche. — Swětne podawki. — Wójerske listy — Ze Serbow: S Budyschina. S Rakez. S Korsymja. Wójnske powjesćze. — Pschilopk. — Zyrwinske powjesćze. — Nawěschtnik.

Płaćizna žitow a produktow w Budyšinje.

17. septembra 1870.

Dowoz: 7504 kórcow.	Płaćizna w přerězku na wikach,						na bursy,					
	wyšša.			nižša.			najwyšša			najniža.		
	tl.	nšl	np.	tl.	nšl	np.	tl.	nšl	np.	tl.	nšl	np.
Pschenża	7	10	—	6	12	5	6	15	—	—	—	—
Rožka	4	12	5	4	5	—	4	17	5	4	15	—
Jeczmjeń	3	10	—	3	7	—	3	15	—	3	10	—
Wowš	1	25	—	1	20	—	2	—	—	1	25	—
Hróch	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Woka	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Raps	—	—	—	—	—	—	8	25	—	—	—	—
Jahły	8	15	—	8	10	—	—	—	—	—	—	—
Hejduschka	5	10	—	5	5	—	—	—	—	—	—	—
Kana butry	—	18	—	—	16	—	—	—	—	—	—	—
Kopaškomy	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Zent. žyna	—	25	—	—	20	—	—	—	—	—	—	—
Lane žymjo	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—

Pjenježna płaczisna.

W Lipsku, 21. septembra. 1 Louisd'or 5 toler 17 nšl. 6½ np., 1 połnowažazy cžerwjeny słoty abo dukat 3 tl. 6 nšl. 5⅝ np.; winske bankowki 81½ (16 nšl. 3 np.)

Czahi sakskoschlesynskeje želesnizy s Budyschina.

Do Draždżan: Rano 7 hodźinow — minutow* dopołdnja 9 h. 5 m.; pschipołnju 1 h. — m.*; popołnju 4 h. 10 m.*; wječor 8 h. 20 m.*; w nozy 2 h. 40 m.** 4 h. — m.

Do Shorjelza: rano 7 h. 50 m.*; dopołnja 10 h. 50 m.*; popołnju 3 h. 20 m.†; wječor 6 h. 50 m.*; wječor 9 h. 35 m.; w nozy 12 h. 35 m.; 1 h. 45 m.**

*) Pschisanknjenje wot a se Žitawy a Liberza (Reichenberga.

†) Pschisanknjenje do Žitawy.

Pschispomnjenje. Czahaj se znamjeschkom ** bjes Draždżanami a Shorjelzom jenož w Budyschinje a Lubiju sstawataj. Wonaj mataj jenož wosy prěnjeje a druheje klažy) a ma žo sa billet ¼ wjazy płaczicz; dżenske billety pschi nimaj njepłacza.

Spiritus płaczesche wczera w Barlinje.

16 tl. 20 nšl. a 17 tl. — nšl.
pschenża 61—80 tl., rožka 40—52 tl.,
(toje: sa 25 pruskich kórzow.)
rěpikowy wolij (njeežischczeny) 14 tl. 5 nšl.
(Čžischczeny, kaž žo w Budyschinje pschedawa stajnje něhdże 1 1/8 tl. drožschi.)

Najnowsche.

Wot wójska psched Parisom. Ferrières' 20. septembra. Pschi wobsanknjenju města Parisa stachu žo hacž dotal wot němskeho wójska zlědowaze bitwiczki: 17. septembra rosehnachu wotdželenja 17. brigady někotre franzowske bataillony k połnozy wot lěža blisko Brevannes. Nasajtra 18. septembra bitwiczka pola Bicétre. Potom 19. septembra wuhnacze njepschecžela s jeneho wobtwjerdżenja psches 5. pruski a 2. bajerski armeekorps hacž sady tak mjenowanych fortow, a pschi tym bu 7 kanonow dobytych.

W Versailles bu 2000 franzowskich mobilgardistow jatych. Severs je wot naš wobžanjeny.

Florenz, žrjedu 21. septembra. Wczera bu Rom wot wotdželenjow wschěch divisijow italskeho wójska wobžadżeny. Bamžowe wójsko je žo poddało a bu do Civitavechia poslane. Zusomnizy, kiž w tutym wójsku stejachu, žo domoj poscželu.

Schkodowanje italskeho wójska pschi wobžadżenju Roma bě małe, mjenujzy 8 morwych a 23 ranjenych.

Mundolsheim, 22. septembra. Wczera je němske wójsko dwě njepschecželskej luneczi (wobtwjerdżeni) wobžadźiło. Schtórmowanje Straßburga žo pschibližuje.

Sakſka. W Motedku dyri 14. ſeptembra popołdnju w 3 hodźinach błyſk do domſkich ſtalza C. G. Eiſerta, bliſſo pſchi ſchuli, a pſchewobroćži je ſ broźnju a hródźu do procha a popjeła. Hacź runje běchu bliźſche khěže jenoź někotre kohcze wot palazných twarjenjow ſdalene, dha ſo tola žana njeſapali, dokelž běſche khwilu prjedy ſylny deſchcź wſcho jara namaczał.

Ruſki khěžor je ſakſkemu kralej ſlědowazy telegramm poſłał: „So bych dobywanja Waſchich wutrobitych wojakow poczeſćžił, dowolam ſebi Waſchemu ſynej krónprynzej mój wojerſki ſwjatojurjowy rjad druheje rjadomnje ſpožčžicź, kotryž je tak jara derje ſaſtužił, dokelž je ſwoje wójſko w tak błyſchćatym waſchnju k dobyczam wodźił. Waſcha Majeſtoſcź w tym, kaž ſo nadźijam, nowe wopokaſmo mojeho cześćowanja a mojeje pſchećelnoſcze wuhlada. Zarſkoje Sſeło 14. ſeptembra. Alexander."

S Oberwieſenthala piſaja 14. ſeptembra: Hora „fichtelberg" je zyle běła, dokelž je ſo tu popołdnju khětro wjele ſněha naſchło. Wot polnych płodow my tudy hiſchcze ničžo domoj brali njeſmy.

Oberſt Montbé a oberſt Schulz ſtaj ſa generalmajorow pomjenowanaj, generalmajor Tauſcher a oberſt Rohrſcheidt (wot infanterieregimenta No. 103) ſtaj ſo khoroſcze dla penſionirowacź dałoj.

W Draždźanach je 18. ſeptembra wječor Jeje kralowſka wyſokoſcź, prynzeſyna Amalia, ſotra krala Jana, po krótkej khoroſczi wumrjeła. Wona bě 76 lět 1 měſaz 1 tydźeń ſtara.

S Lipſka piſaja, ſo je ſo tamniſcha michalſka maſa wjele lěpje ſapoczała, hacź ſu ſebi to pſchi nětčźiſchich wobſtejenjach myſlili.

Pruſy. S Barlina piſaja, ſo je Jules Favre, miniſter nětczíſcheje franzowſkeje republiki ſ Pariſa napraſchenje na hrabju Bismarka poſłał, hacź ſmě k njemu do měſta Meaux pſchijěcź, ſo by tam ſ nim wo měr jednał. — Bismark je jemu wotmolwił, ſo na njeho wotczakuje. — (S teho je widźecź, ſo je nětko, hdyž je němſke wójſko pſched Paris pſchiczahnyło, Franzowſam počzało ſtrach bycź.)

Wrótſławſki wjerchbiſkop pjecza dale w ſwojim doſtojnſtwje woſtanje, dokelž je jeho bamž k temu napominał.

Wo jatym franzowſkim khěžoru na hrodźe Wilhelmshöhe dale ničžo ſłyſchecź njeje, hacź ſo ſebi tam po ſdaczu derje bycź dawa.

Awſtria. Khěžor je winſki ſhromadny ſejm (rajchsrath) 17. ſeptembra wotewrił, hacź runje tam ſapoſłanzy ſ Czech a ſ Tyrola pſchiſchli njeběchu. Žane ważne jednanja tam hiſchcze njeběchu. — Khěžor je deputaziju pſchijał, kotraž je jemu adreſu czěſkeho ſejma pſchinjeſła. Jeli te poža-danja, kotrež ſu Czechojo w tutej adreſy wuprajili, khěžor njedopjelni, dha tež Czechojo na rajchsrath njepſchiňdu.

Wojerſke liſty.

Wot Jana Młynka ſe Saryczа,
kral. ſakſk. wojaka 9. komp. 4. inf. regimenta No. 103.

III. liſt.

Njedźelu, 29. auguſta 1870. Lubowani ſtarſchi! Dźenſa, dokelž mam kuſk czaſa, chzu wam někotre rynczki napiſacź. Hdże ſmy a hdże czehnjemy, njeſměmy piſacź, tola tak wjele chzu ſpomnicź, ſo ſmy hłuboko w franzowſkim kraju. W bitwje hiſchcze byli njeſmy, tola druhe regimenty ſu pak hižom na 18. dnju auguſta we wóhnju byli. Kak dha pſchiňdże, ſo žadyn liſt wot Waſ njedoſtanu? Piſajcze mi huſczíſcho, ſchto w ſakſkej praja a piſaja, ja wam njemožu wjele piſacź, dokelž huſto žane liſty horje njebjeru. Wjele dobreho wot Jencza, Klinguſta a Mulanſkeho ſ Łuha. S wutrobnym poſtrowjenjom waſch ſyn Jan Bohuwěr.

IV. liſt.

Sſrjedu dźeń 31. auguſta 1870. Wutrobnje lubowani ſtarſchi. S boloſnymi ſacžuczemi ſym nuſowany wam ſobudźělicź, kak ſo mi dźenſa dże. Kaž wam njedźelu piſach, běch hiſchcze ſtrowy a czíły, ale pónđelu ſta ſo wulke pſcheměnjenje. My běchmy mjenujzy pola wſy Nouart w bitwje, hdźež buch ranjeny, pſches to, ſo mi kulka prěki pſches nohu dźěſche a ſrjedźnu kóſcź roſſchczěpi. Hacź runje rana njeje jara ſtraſchna, dha pak tola jara boloſna. Ja pak ſo džakuju Bohu lubemu knjeſej, ſo njejſym hiſchcze bóle ranjeny abo ſnadź morjeny. Na moju ſotru Ludmilu ſym tež liſczik piſał, kaž tež njedźelu liſt wot njej doſtach. Wy pak lubi ſtarſchi nětk prjedy njepiſajcze, hacź ſym ja piſał, pſchetoż my njewěmy hdże pſchiňdźemy. Sſnadź ſo ſ Božej pomozu bórſy ſaſo wohladamy. Wutrobnje poſtrowja waſ waſch luby ſyn a bratr.

V. liſt.

W Braunſchweigu 17. ſeptembra 1870. Droho a wulzylubowanaj ſtarſchej a bratſja! Schtóž na Boha ſo ſakoži, tón na žadyn pěſk njetwari. — Połny džaka k Bohu lubomu knjeſej a wutrobnje ſwjeſeleny, ſo ſaſo w němſkich krajach pſchebywam, chzu wam dźenſa liſt po dołhim mjelczenju piſacź. Pſchiczina, czoho dla wam ſa tak dołhi czaſ piſał njeſym, je: Jako běch ja ranjeny a ſwobaleny, nozowach prěnju nóz we wſy Nouart, pola kotrejež ſym ſranjeny a buch naſajtra rano někotre hodźiny dale, do wſy Villers dowjeſeny. Tudy prajachu nam, ſo budźemy do naſcheho wótzneho kraja ſwoženi, a bu tež najbóle kóždy ſchtyri dny wjazy woſow wotpóſłanych. Ja ſebi myſlach tež bjes tymi bycź móz a budźich tak prjedy w Sakſkej był, dyžli karta, (pſchetoż liſty njeſmědźichmy žane piſacź,) ale ja woſtach hacź do poſledka w tutym franzowſkim hnězdźe. Njedźelu 11. ſeptembra buchmy wſchitzy, kiž tam hiſchcze běchmy, do měſta

Dowzy bliſko belgiſkich mjeſow dowjeſeni, tam woſtachmy hacž do ſrjedy 14. ſept., rano buchmy na wosy „ſlodowani" a jědźichmy zyły dźeń, hacž wječor do belgiſkeho měſta Neufchateau na želaſnizu pſchijědźechmy, tam doſtachmy taleŕ rajſa a kruch khlěba a ſlěhachmy ſo potom na želeſnizy do woſow. Rano 15. ſept. wotjědźechmy ſkónčnje a jědźichmy pſches Lüttich, o kak běchmy wjeſeli, jako tudy ſaſo němſki ſ nami ryčzachu. Tudy doſtachmy tež khoſej, bouillon, wino, zakty, pomaſki, zwibak, cigary, tabak a tonowe trubki, a nam jara derje ſkodźeſche, dokelž wot prjedawſcheho wječora niczo wjazy jědli njeběchmy. Dale dźeſche nětko pſches Zjerbesthal do Aachena, hdźež wokoło 2 hodź. pſchijědźechmy, tudy buchmy na dwórniſchczu do jeneho twarjenja pokaſani, hdźež hižom ſchkleńzy a ſchatki na blidach ſtejachu, a tež butrowe pomaſki ſ twarožkom pokkadźene atd. ležachu. My ſeſydachmy ſo na pleczene ſtoły wokoło blida a doſtachmy nětko khoſej a bouillon, tak wjele hacž měcz chyzchmy. Jako běchmy ſo najědli, buchmy ſ nowa ſwobaleni a doſta potom kóždy ſchtož nuſnje trjebaſche, jako: koſchle, ſpódnje kholowy, ſchtrympy, bunzle abo tofle, rubiſchka, wołmjane bindy wokoło žiwota, kije a kruki. Ja doſtach: bunzle, wołmjanu bindu a kij. Jako běchmy ſ tutym hotowi, móžeſche hiſchcze kóždy jěſcz a picz a faſydachmy ſo potom ſaſo do naſchich woſow, hdźež w nozy 11 hodź. ſ Aachena wotjědźechmy. Naſche puczowanje dźeſche pſches Klappbach, Düſſeldorf, Elberdorf, pjatk pſches Paderborn, Holzminden a Seeſen hacž do Braunſchweiga. Jako jow pſchijědźechmy, buchmy pſchi ſpočzatku dwórniſchcza w jenej hali (woſebje k temu twarjenej) ſ jědźu wobſtarani, jědźichmy potom hiſchcze zyły kruch hacž do ſtazionſkeho twarjenja, tudy čzakachmy dołhi čzaſ a ja buch potom ſ 11 druhimi towarſchemi w omnibuſu do diakoniſſinſkeho twarjenja na wolfenbüttelſkej haſy čzo: 18 dowjeſeny. Jow mamy ſo derje, jěſcz a picz doſcz a dobre wothladanje.

Hacž do Paderborna jědźichmy wſchitzy we wjeſeſej nadźiji, ſa krótki čzaſ naſch luby wótzny kraj wohladacz, ale tam počzachu nam powjedacz, ſo w Braunſchweigu woſtanjemy, ſchtož ſo tež ſta.

Wſchitko druhe wam druhi raz wopiſam.

S mojej nohu ſo tež ſ Boha pſchezo polěpſchuje. Njedźelu 11. ſept. ſpytach ſ kijom khodźicz a dźenża khodźu hižom bjes kija. S wutrobnym paſtrowjenjom poručam Waſ wſchitkich ſ próſtwu Bohu lubeumu knjeſej, ſo byſchcze wſchitzy ſtrowi a čzerſtwi woſtali, ſo bychmy ſo po krótkim čzaſu ſaſo wohladali a ſo jemu hromadze džakowacz móhli ſa wſchitku nam wopokaſanu hnadu a luboſcz.

Ze Serbow.

S Budyſchina. Sandźenu njedźelu měješe ſo w draždźanſkej kſchižnej zyrkwi lětuſcha tſecza ſerbſka Boža ſłužba ſa evangelſko-lutherſkich Serbow, w Draždźanach a wokolnoſczi bydlazych. Hacž runje běſche jara deſchczojte wjedro, dha bě ſo tola wjele nutrnych kemſcherjow ſeſchko. Prědowanje džeržeſche k. farař Imiſch ſ Hodźija, a ſpowjednym ludźom, kotrychž běſche 256, k. farař Jäkel ſ Horneho Wujeſda dwě ſpowjednej ryczi. — Schtwórta tajka lětuſcha Boža ſłužba ſmje ſo 2. njedźelu adventa, 4. decembra.

S Budyſchina. W poſedźenju, kotrež tudomny pſchiſłužny ſud ſandźenu wotoru měješe, bu ſwudowjena Rudlowa ſ Huczinoho wopaczneho pſchiſłuhanja dla k 5 měſaczneje džěłarni (Arbeitshaus) wotſudźena.

S Budyſchina. Tudomny 44 lět ſtary džěłacžeŕ Wilhelm Adam bu 17. ſeptembra w rězy morwy namakamy, hdźež je najſkerje w pjanoſczi panyk a ſo tepik.

S Rakez. Njedźelu 11. ſeptembra je tudomne ſpěwarſke towarſtwo w njeſwaczilſkim hoſczeńzu koncert wotdžeržało. Cziſty wunoſchk teho ſameho bě 16 tl. 18 ngl., kotrež buchu tudomnemu pomoznemu towarſtwu ſa ſwójby tajkich pſchepodate, kiž ſu k wójſku powokani.

S Budyſchina. Pſches naſche dwórniſchczo je ſandźeny tydźeń ſkoro kóždy dźeń tójſchto tawſyntow franzowſkich jatych dale do Glogawa, Wrótſławja a Poſnanja pſchejěło. Pjatk tydźenja jich landwehriſtojo, najbole Serbjo ſ wojerowſkeho a rosborſkeho wokrjeſa pſchewodźachu.

S Korſymja. Sandźeneho 19. ſeptembra w nozy w 12 hodźinach ſo tudy hródže a kolnje, Handrijej Henczej ſłuſchaze, wotpalichu.

Wójnſke powjeſcze.

Se ſapiſa ſchkodowanjow, kotrež je zyke ſakſke wójſko (12. armeekorps) 29. a 30. auguſta a 1. ſeptembra měło, ſmy mjena Serbow wupytali a je w ſlědowazym ſobudźělimy, tola może tež bycz, ſo ſu tež někotſi Němzy pódla, dokelž je to czežko roſeſnacz, kajkeje narodnoſcze někotry wojak je, hdyž je w ſerbſkej Łužizy rodźeny. — Wſchelazy Serbjo, na kotrychž ſmy tudy ſpomnili, ſu tež hižom w prjedawſchich cziſłach Serb. Nowinow pomjenowani, ale my ſmy jich tudy hiſchcze jedyn raz ſapiſali, ſo by ta wěz w dobrym porjadku była.

a. Wot 1. leibgrenadierregimenta No. 100.

Njenamakany: Wylem Bohuwěr Riedel ſe Židowa.

b. Wot 2. grenadierregimenta No. 101. Morwy: Ernſt Auguſt Weńk ſ Hnaſchez. (Pohrjebany na bitwiſchczu.)

c. Wot infanterieregimenta No. 102. Ranjeni: feldwebel Jan Korla Horſt ſ Khelna, gefrajta Korla Eduard Oſkar Eckſtein ſ Budyſchina, Korla Auguſt Gedan ſe Schönberga, Jan Kupenz (Kubjenz) ſe Žarkow, Hermann Petzold ſ Barka, Jan Kubſch ſ Worzyna, Jurij Frenzel ſ Kobjelnja, Jurij Ernſt Kſchižank ſ Luſka, gefrajta Korla Moritz Adolf Liſka ſ Woſporka, Auguſt Kalich ſ Wulkeho

Dažina, Korla August Gruhl ſ Nowych Ketliz, Emil Reinhardt Niedtner ſ Wojerez, Pětr Bieſold ſ Pikowa, gefrajta Bjedrich Ernſt Herzog ſ Huſki, Handrij Polenz ſ Droždžija, Michał Herzog ſ Rodez, Auguſt Schmiedel pomjenowany Krawz ſ Hrodžiſchcza. Njenamakanaj: Jan Garbař ſ Wulkeje Dubrawy, Korla Auguſt Penter ſ Wulkeje Subernizy. Morwy: Korla Julius Weickelt ſ Budyſchina.

d. Wot 4. infanterieregimenta No. 103. Ranjeni: Robel II. ſ Khażowa, Ernſt Aug. Adolf Becker ſ Budyſchina, Mikławſch Kuczank ſe Ssmjerdžazeje, Jan Ernſt Krebs (Rak) ſ Hodžija, Jan Korla Karoweh ſ Budyſchina, gefrajta Ernſt Adolf Förſter ſ Wulkeho Wjelkowa, Jan Khěžor II. ſ Wujeżka, podwyſchk Jan Ernſt Schołta II. ſe Žiczeńka (ſażo pola wójſka), Jurij Schołta ſe Schunowa, Jan Auguſt König (Kral) ſe Sčžijez, Bohumił Ernſt Simon ſ Budeſtez, Michał Jeſchka ſe Scheſchowa, Jurij Horjeńk ſ Pěſkez, Jan Hendrich Eißler ſ Budeſtez, Jan Zyž ſ Njeßwaczidła, Jan Wiczas ſe Scheſchowa, Jan Korla Nowak II. ſ Makeje Borſchcze, Jan Balzař ſ Woſporka, podwyſchk Bědrich Auguſt Mitaſch ſe Židowa, Korla Auguſt Schmidt (Kowař) ſ Walow, Jan Bjarſch ſ Radworja, Jan Schołtka ſ Póſthórna, Korla Bohußław Berndt II. ſ Huſki, Auguſt Hendrich Bomsdorf I. ſe Skyczina, Jan Auguſt Hajnk ſ Kołwaſy, Michał Khěžnik ſ Bolborz, Korla Bjedrich Mäga ſ Rakez, Guſtav Ernſt Rychtař ſ Khemberka, Mathej Rak II. ſe Židžineho, Korla Auguſt Rada ſ Błózan, Jan Schmuk ſ Mniſchonza, Bjedrich Auguſt Wünſche I. ſ Huſki, Jan Kſchižank ſe Splóſka, Jan Auguſt Kubjeńz ſ Rachlowa, gefrajta Pawoł Hadank ſ Parzowa, Jan Jurij Lorenz II. ſ Jěžowa, Ernſt Hermann Meier ſe Židowa, Jan Bieſold ſ Małych Debßez, Bjedrich Wylem Frenzel ſ Trjechowow, Jan Gruhl ſ Roswodez, Korla Auguſt Fröda ſ Birkerody, Jakub Hanſch ſ Hliny, Korla Auguſt Pětſch ſ Jeńkez, Bjedrich Ernſt Bieſold ſ Čzornowa, Auguſt Ramſch ſ Dubrawki, Korla Bohuwěr Mieth ſ Wuhanczíz, Jan Ernſt Zimmermann (Czěßla) ſ Khażowa, Korla Auguſt Rencz ſ Budyſchina, Handrij Bohuwěr Benſch ſ Wjeleczina, Jan Auguſt Schołta II. ſ Delneje Hórki, Jan Korla Krawz ſ Kamjeńza, Pětr Čzornak ſ Koßlowa, vicefeldwebel Teodor Hellmuth Droſcha ſ Budyſchina, gefrajta Jan Auguſt Schneider ſ Khwaczíz, gefrajta Jan Bohuwěr Müller (Młynk) ſe Sarycza, Handrij Krenz ſ Makeje Dubrawki, Mikławſch Hilla ſe Schunowa, Guſtav Ernſt Hänſel I. ſ Wjeleczina, Korla Auguſt Hänſel II. ſ Nowych Demjan, Ernſt Hendrich Probſt ſ Koßarnje, Korla Auguſt Engelmann ſ Budyſchina, Korla Augnſt Kmoch ſe Stachowa, Korla Auguſt Dießnař ſ Małßez, Jan Michał Měrſch ſ Bělczez, Korla Adolf Hennig III. ſe Židowa, podwyſchk Jan Auguſt Ryſyk ſ Jělz, Hugo Robert Schmidt ſe Sčžijez, Korla Auguſt Klingſt ſ Łahowa, Handrij Bohuwěr Pjetſchka ſ Zyžez, Korla Měrczink ſ Holeſchowa, Wylem Auguſt Löffler ſ Rachlowa, Korla Ernſt Dießnař ſ Wujeżka, Korla Handrik ſ Budyſchina, gefrajta Mikławſch Rjelka ſe Schunowa, Jurij Roßat ſ Łuſcza, Korla Pomhajbóh Stanga ſ Nowych Warnołcziz, Pětr Měrczink ſ Hory, Jan Auguſt Michałk ſ Budyſchina, Korla Auguſt Schołta IV. ſ (?), Pětr Bulank ſ Hórkow, Jurij Klawſch ſ Łuha pola Ssmjeczkez. Morwi: Jan Jurij Krał ſ Běkeje, Guſtav Emil Nikſcha ſe Stareho Lubija, Hendrich Reinhold Gnauk ſ Błohaſchez, Jan Auguſt Kreczmař ſ Brěſowa, Korla Ernſt Lenſch ſ Hucziny, Jan Leſchawa ſ Dobroſchez.

e. Wot 6. infanterieregimenta No. 105. Ranjenaj: Korla Moritz Herrmann Rychtař II. ſe Židowa, gefrajta Korla Oſkar Hofmann ſ Wojerez.

f. Wot regimenta tſělzow No. 108. Ranjeni: podwyſchk Ernſt Theodor Haufa ſ Budyſchina, Handrij Libſcha pomjenowany Gollmer ſ Wyßokeje wojerowſkeho wokrjeßa, Jakub Pjetaſch ſe Žuriz, Auguſt Schmidt II. ſ Minakała.

g. Wot 12. jägerbataillona: Ranjeny: oberjäger K. G. A. Balzer ſ Budyſchina. Morwi: Jan Bohuwěr Sodan ſ Njechanja, gefrajta Hermann Handrij Möhn ſ Němßez, gefrajta Oſkar Alexander Schumann ſ Budyſchina.

h. Wot 1. regimenta jěſdnych (krónprynz): Morwy: podwachmiſchtr Jan Auguſt Zyž ſ Małßez.

i. Wot 8. czežkeje pěſcheje batterije No. 13. Ranjeny: podwyſchk Ernſt Hendrich Loch ſe Stachowa. Morwy: jěſdžeř Korla Bohumił Ander ſ Wjeleczina.

k. Wot 6. lohkeje pěſcheje batterije: Ranjenaj: kanonier Korla Emil Schön ſe Židowa, jěſdžeř Jan Korla Schuſter ſ Wujeżka (ſażo pſchi wójſku).

l. Wot 1. lohkeje pěſcheje batterije No. 2. Ranjeny: wyſchi kanonier J. E. H. Tröber ſ Budyſchina (ſażo pſchi wójſku).

m. Wot 2. lohkeje pěſcheje batterije No. 3. Ranjenaj: wyſchi kanonier Emil Nowak ſ Budyſchina (ſażo pſchi wójſku), kanonier Korla Bjedrich Čzornak ſ Lubija.

We wſchitkich druhich regimentach abo wotdžělenjach ſakſkeho wójſka hacž dotal žadyn Sserb ani ranjeny ani morjeny ani ſhubjeny njeje. — Sa tydzeń wo ſchkodowanjach pruſkeho wójſka, tak daloko hacž to Sserbow naſtupa, ſ nowa rosprawu damy.

Po nowſchich powjeſczach je Paris wot němſkeho wójſka zyle wobdaty a wobſanknjeny a po tamniſchich želeſnizach nichtón wjazy ſ Pariſa won abo do Pariſa nuts njemóže. To je ſe ßlědowazeje telegrafiſkeje depeſche widžecz, kotraž takle rěka:

Sſ wulkeje hkownеje kwartiry, 20. ſeptembra. Po pſchihotowanjach, w poßleńſchich dnjach ſczinjenych, je 19. ſeptembra pſches pokraczowanje wſchitkich armeekorpſow

dospołne wobsanknjenje města Parisa dokonjane. Kral je na tutym dnju franzowske wobtwjerdźenja, k dołhemu ranju ležaze, rekognoszirował (wobhladował).

Dale je pruski prónprynz na knjeni maczeŕ, kralowu Augustu, tónle telegramm poßłał:

Versailles, 20. septembra. Wobsanknjenje Parisa wot Versailles do Vincennes je ßo wot mojeje armeje na dobyczerske waschnje stało. Njepscheczel bu wotehnaty a jene wobtwjerdźenje dobyte, pschi czimž nam 7 kanonow do ruki padże. Schkodowanje je ßnadne.

Wysche teho je kral na kralowu telegrafirował:

Psched Parisom 20. septembra. Wczera rano pschińdże powjescz, so bu njepscheczelowe lěhwo k połnozy wot St. Denis pola Pierrefite pschi pschibliżowanju naschich wojakow wopuschczene. Runje shonich, so je wczera popołdnju 5. armeekorps a 2. bajerski korps rěku Seinu pschekrocził a pola Villeneuve a St. Georges k połodnju wot Parisa tsi divisije generala Vinoy na hórkach blisko Sceaux nadpanył, je sbił a do pariskich wobtwjerdźenjow sahnał. Pschi tym ßu naschi 7 kanonow dobyli. Ssedmy grenadierregiment je saßo wjele schkodował.

Kommandeur bajerskeho wójska je ministerstwu w Mnichowje ßlědowazy telegramm poßłał: Lagny, 20. septembra. Wczera mějachmy wótre wojowanje pola Villejuif a Montrouge, tsi franzowske divisije generala Vinoy, ßo seperajo na jenu nowu schanzu, wupad sczinichu. Woni buchu wot 2. bajerskeho armeekorpsa, kotremuż pruski 5. a dźělba pruskeho 6. armeekorpsa k pomozy pschińdże, nasad sahnaczi. W tej schanzy Bajerskim ßydom kanonow do ruki padże a bu psches 1000 Franzowsow jatych. Njepscheczeljo we wulkim njeporjadku zosachu.

S tychle powjesczow je widżecz, so je němske wójsko Paris wobdało. Kak dołho budże hischcze tracz, hacz do njeho nuts poczehnje, to ßo prajicz njehodźi; ale dołho drje njebudźemy czakacz trjebacz; pschetoż hdy by franzowske ministerstwo Paris dżerżecz mohło, dha njeby wo měr proßycz poczało, każ je to franzowski minister Favre pola Bismarka hižom czinił.

W Metzu a wokolnosczi je hischcze pschi starym, ale Straßburg budże drje najskerj bórsy schtórmowany, dokelż ßu wobleżerjo tak blisko, so bórsy murju podtsělecz poczmu. W Straßburgu steji 11,000 Franzowsow, psched nim pak 70,000 Němzow.

Přilopk.

* We Winje je wodanjo kněžor póla wěsteho Korntheuera kmótsił, kotremuż bě jeho żana trójniki porodźiła.

* Jako pschi rézonvillskej bitwje pschi schtórmowanju twjerdeje wßy Saint-Privat prěni khorhojnik 2. battaillona 107. saksteho infanteriereginenta, jerżant Donner khorhoj njeßesche, dosta wón dwě kulzy do praweje ruki a do lěweje nohi a dyrbjesche khorhoj puschczicz. Duż ju hauptmann Pape wsa, ale wón bórsy cżeżko ranjeny k semi padże. Po nim ju feldwebel Thaßler, wot 5. kompagnije, hrabny a ju psched schtórmowazymi Saksami njeßesche, ale tež wón po khwilzy padże, wot někotrych kulkow trjecheny. Skónczinje ju student Gelba s Budyschina twjerdże pschimny a njeßesche ju na krawnym puczu dale, hacz ßo jemu radźi, ju w dobytej wßy postajicz. — Hauptmann Pape je wumrjeł, taj dwaj druhej ranjenaj staj pak hischcze żiwaj.

* W jenym draždżanskim lazarecze je w tu khwilu wěsty Muka s Neureudnitza, jěsdny 1. schwadrony 3. saksteho regimenta jěsdnych. Pschi bitwiczzy pola Buzancy 29. augusta bu jemu kóń satsělany a wón ßam pschi panjenju ßwój helm shubi. Jako bě saßo stanył, wuhlada wón, so je jeho leutnant wot woßmich Franzowsow wobdaty a hižom nimale s konja sczehnjeny. Wón tam teho dla pschiskoczi, rosrubnje jenemu Franzowsy żiwot, wotrubnje druhemu hłowu a pscherasy tsecżemu njepscheczelej hłowu. Bjes tym bě ßo tón leutnant tež shrabał a wobaj tak zychnowaschtaj, so jenoż jedyn Franzowsa wysche wosta, kotryż cżekny. Pschi wróczenju trjechischtaj na jeneho franzowskeho leutnanta, kotremuż Muka żiwot rosrubny. To bě jeho poßleni kusk, pschetoż na to wón bórsy k semi padże. Wón bě schěsczi ranow dostał a to tsi do hłowy, jenu na ramjo, jenu na lěwej ruzy a tsi porsty lěweje ruki běchu jemu wotrubnjene. W tym czaßu, jako tam leżesche, bu wón wot Franzowsow s hlebiju schtyri króczi kłóty. W Fresnesu jeho prynz Jurij wopyta, kiż jeho jara khwalesche, a nětko je w Draždżanach derje wothladany.

* Nětczische franzowske knjeżerstwo je poczało jara ßylnje na měr myßliczz; pschetoż w tychle dnjach je franzowski minister Favre pola hrabje Bismarka pobył a wo měr proßył. Pschi tym je wón poskicził: sapkaczenje wschěch němskich wójnskich khóstow, sahubjenje wobtwjerdżenjow twjerdżisnow Metza a Straßburga a wotstupjenje pokojzy franzowskich wójnskich kódżow. — Bismarkej pak to pjecza hischcze dosczi njeje a wón drje najskerje hischcze wotstupjenje Elsaßa a Lothringskeje żada, tak daloko hacz ßo w tutymaj krajomaj němszy ryczi.

* Franzowske wójnske kódże ßu tak derje naransche, każ tež ßewjerne morjo (Ost- u. Nordsee) wopuschczike a ßo na dompucz podake. Jěsdżenje po tutymaj morjomaj a dale je po tajkim němskim kódżam saßo dowolene.

* W pschidawku k schkodowanjam saksteho wójska 29. a 30. augusta a 1. septembra ßu hischcze ßlědowazy Serbjo mjenowani a to jako ranjeni: Korla Eduard Ellmer s Noweje Wßy, Jan Probst s Hórneje Hórki, Korla August Wylem Biesolda II. s Poczaplic. Njenamakany: Pětr König (Kral) s Hórkow. — Woni ßu wschitzy wot 2. jägerbataillona No. 13.

* Njedaloko Lipnika bě ßo wóndanjo jedyn džěłaczeŕ na koliju tamniſcheje żeleſnizy lehnyk a też wußnyk. Wón tak twjerdże ſpaſche, ſo njewotuczi, jako ſ jenej lokomotivu k njemu pſchihnachu, kotraż jeho pſchejědże, tak ſo wón na měſcze murwy woſta.

* Jeczi Franzowſojo, kiż maja w Draždżanach pſchebywacz, ßu tam pſchijěli a bydla tak dołho w tamniſchich kaſernach, hacż budża njedaloko Uebigawa jich baraki (budy) natwarjene, na kotrychż dyrbja też džěłacz pomhacz. — Na twjerdżiſnu Königſtein je jich 500 pſchiſchło.

* Schtoż lětuſche žně w Rußowſkej naſtupa, dha ßu ßo żita w Polſkej tak derje radżiłe, każ to wjele lět było njeje. Runje tak bohate ßu žně w Podolſkej, Wołynſkej, wokoło Kijowa, w Litawſkej, wokoło Odeßy a w Beßarabiſkej.

* S Florenza piſoja wot 20. ſeptembra, ſo je wójſko italſkeho krala 19 ſeptembra měſto Rom wobßadźiło. Bamžowi wojazy ßo jenoż maku khwilu wobarachu, dokelž wot bamża bórſy pſchikaſnja pſchindże, ſo bychu ſ wobaranjom ſaſtali. Bamž chze, każ ßo ſda, w Romje woſtacz a je jemu tón kruch měſta, kotrež leoniniſke měſto rěka, pſchiwokaſany. Tutón kruch woſtanje jeho ßamßne wobßedżeńſtwo a może wón tam ſkutkowacz, każ ßam chze. Zyły druhi Rom je w ruzy italſkeho krala a ßo tam tutón ße ßwojim miniſterſtwom bórſy pſcheßydli, tak ſo budże Rom nětko hłowne měſto italſkeho kraleſtwa

* W Draždżanach je nětko tejko jatych Turkow, ſo bychu ſa dwě ßylnej kompagniji doßahali. Bjes nimi ßu też ſchtyrjo wſchi. — Do pruſkeje twjerdżiſny Magdeburga je 10,000 franzowſkich jatych pſchiſchło.

* Do Koblenza nad Rheinom bě w tychle dnjach jedyn bajerſki wojak ſ wójny pſchiſchoł a jemu tam pruſzy wojazy pěknje mino porjedżachu. Pſchi tym jeho proſchachu, ſo by jim něſchto ſ wójny powjedał. Wón też bórſy poczа ryczeć, ale żadyn wot tych pruſkich wojakow, kotſiž běchu ſ Brandenburgſkeje, Pomorſkeje, Schleſyńſkeje a Rheinſkejě jeho němczinje njeroſymjeſche a wón ßo też do jich ryczе namakacz njemóżeſche, hacż ſkónczńje jeho hoſpodař, kotryż ſtarobajerſku podryczе ſnajeſche, k doroſymjenju dopomha. Haj, hdy bychu ßo Němzy wſchudże w ſchuli „hochdeutſch" njewuczili, dha ßebi njebychu roſymiło.

Cyrkwinske powjeſće.

Křćeni:

Pětrowska cyrkej: Marja Helena, Jurja Kiehle, džěłaczerja w pólverniku, dž.

Michałska cyrkej: Thereſia, Jana Rencza, wobhdlerja w Brěſowje, dž. — Korla Guſtav, Jana Wobſta, khěžerja w Sajdowje, ß. — Hana Marja n. dž. na Židowje. — Marja a Ernſt, n. dwójnikaj w Tſělanach.

Zemrjeći:

Dżeń 8. ſeptembra: Jan Bohuwěr Natuſch, murjeŕ w Budyſchinje. — Handrij, Jana Kubanje, żiwnoſczerja w Nowych Ezichońzach, ß., 1 l. 2 m. — 9., Marja Erneſtina, Handrija Albinusa, kablerja w Jeńkezach, dž., 14 l. 10 m. 24 d. — 12., Hańża rodż. Pětſchez, Handrija Wünſche, měſchczana a khěžerja, mandżelſka, 35 l. — Marja Helena, Jana Auguſta Pokdraka, khěžkarja w Jeńkezach, dž., 1 l. 12 d. — 14., Marja a Ernſt, n. dwójnikaj w Tſělanach, ½ hodźiny. — 15., Marja rodż. Mikaniz, Handrija Wuſchika, koprnikarja a khěžerja na Židowje, mandżelſka, 43 l. 6 m. 22 d.

Sa wuczahowarjow do Ameriki.

Pſchewjeſenje na parołódżach ſměje ßo ſaßo:

do Baltmore 12. oktobra a

do Galveſtona (w Tekſaſu) 15. oktobra.

Samołwjenja njech ßo bórſy pola mje ſtanu.

A. Lorenz,

koncežionirowany agent.

Swój najlěpje wuhotowany

magazin muſkeje a hólczazeje draſty

poruczа k dobroczіwemu wobkedżbowanju

P. Baruch na żitnych wikach.

Wulki skład
wschelakich czaßnikow.

S tutym najpodwolnischo k nawjedżenju dawam, so ßym ßo s mojimi khlamami

do mojeho domu
pschi lawskim tórmje

pschedßydlik a so mam tam wulki a rjany wubjerk czaßnikow (segerjow) wschitkich družinow po najtunischich placzisnach na pschedań.

Tež mam wulki skład czaßnikowych reczaskow najnowscheje módy a ßo pola mje tež czaßniki tunjo a derje porjedżeja.

☞ Tež pschispominam hischcze, so ßym ja **ßerbskeje** rycze tak derje mózny, kaž němskeje.

W Budyschinje
pódla lawskeho tórma.

J. G. Schneider,
czaßnikar.

Bjes tymi **strowotnymi winami**, kotrež ßu ßo hacž dotal pschedawake, ßo nasch

Pedro-Ximenes

psches ßwoju hódnosez a dobre skutkowanje pschede wschěmi druhimi woßebje wusnamjena.

Tuto prawdźiwe schpaniske wino hodźi ßo dla ßwojich wutkow woßebje jako khoro=wino pschi wschelakim woßłabnjenju, w czaßu wotkhorjenja po czeżkich khorosczach, pschi njemóznosczach dżěczi a wotrosczenych, hdżež żiwnosez w porjadku njeje a hdżež dyrbi ßo żołdk poßylnicz a maja ßo mozy s nowa pschisporicz.

W originalnych bleschach po 6, 12 a 18 nßl. ma skład sa Budyschin a wokolnosez

J. G. Klingst Nachfolger.

Minden nad Weseru.

Wincke & Co.

winowa wulkopschekupniza.

Epileptiske widlischcza
(padazu khorosez)

sahoji **listnje** specialny lěkar sa epilesiju doktor O. Killisch w Barlinje, nětko: Louisenstraße 45. — Hižom psches sto sahojenych.

Pytaja ßo

wjazory dżěłaczerjo k planirowanju a ryczu na trajaze dżěło na wschelake města. Wscho dalsche k nawjedżenja da

Ernst Thomas

w Bóschizach pola Rakez.

Hojaze skutkowanje a pożohnowane ßlědstwa

jabłukowino=mlokoweho lěkowanja.

Wopißmo 44.

Pod ßylnymi bolosczemi mějesche moja żona dlěschi czaß saczeknjenje a satwjerdnje wobeju nadrom, tak so ßwojej ruzy k żanemu dżěłu nakoczicz njemóżesche. Po jenohkoßnym měnjenju schtyrjoch lěkarjow mějesche ßo wona operaziji podczißnycz, dokelż bychu ßo hewak sakłady khorosczje, kotrež běchu pjeczа hižom rakojty charakter na ßo wsake, wotstronicz njedake. Jako bě wschitko spytane, ßo operirowanja sminycz, staji wona ßwoju dowěru na naturske wulěkowanje psches **wodu, mloko** a **jabłukowino**, pschi kotrychż nutzbranju ßo s wonka czopke wobalenja s tołczenych jabłukow a s jabłukowinoweho kißaka po wukasanju knjesa Pjetscha nałożowachu, po czimż bórsy widomne polěpschenje sastupi a moja żona poknu strowosez dosta.

Carl Dorendorf, Lindenstr. 36 w Barlinje.

Johann Christian Wilhelm Petsch
w Draždżanach
Große Schießgaße No. 10.
(prjedy Landhausstr. No. 1.)

Skład mojich czistych njefalschowanych jabłukowych winow ma
w Budyschinje **Hermann Kunack.**

Hacž do 1. oktobra mam hischcze sa ponižene placzisny na pschedań:

20 Bibliske stawisny sa pruske schule město po 7½ nßl. sa 6 nßl.
6 Kurtz, biblische Geschichte, wjas. (12½ nßl.) sa 9 nßl.
7 Wendel, biblische Geschichte (5½ nßl.) sa 4 nßl.
4 = = wjas. (7 nßl.) sa 5½ nßl.
2 Haesters, Lehr= und Lesebuch für kathol. Landschulen. 2. Theil wjas. (11 nßl.) sa 8 nßl.
3 Münsterberger Volksschullesebuch. 3. Thl. wjas. (14 nßl.) sa 10½ nßl.
1 = Auszug wjas. (14 nßl.) sa 10½ nßl.
9 Zwickauer drittes Schulbuch wjas. (12 nßl.) sa 9 nßl.
18 Lebensbilder III (12 nßl.) sa 9 nßl.

14	10	30	19	
1. sesch.	2. sesch.	3. sesch.	4. sesch.	Mooser Tafelrechnen sesch. po 8 np.

9 Jakubowy katechismus. (němski) po 5 nßl.
3 Porstowy katechismus wjas. (7½ nßl.) po 5 nßl.
10 Schěsez hawptschtuki wot Pjekarja po 1 nßl.
12 Amthor u. Ißleib, Volksatlas (7½ nßl.) po 6 nß.

Bohuwěr Pjech
na kotołnej haßy czo. 111.

We wudawarni Serb. Nowinow je sa 2½ nßl. dostacz:

Schkit Boži. Wójnske modlitwy.

Sa wuczahowarjow.

Ssrjedź oktobra pojědźe prěnja parołódź saßo do New-Orleans'a a Galvestona (w Texasu), a 1. oktobra do Newyorka.

Wěscźe budźe ßo jich wjele pschewjescź chzycź, ja proschu teho dla tych, kotsiž wo to rodźa, so bychu ßebi bórsy města na łódźi pola mje skasali.

W Budyschinje na mjaßowym torhoschczu.

M. A. Flanderka,
konceßionirowany agent.

Pschedawanje běrnow.

Wutoru, 27. septembra rano wot 8 hodźinow

budźe ßo w Hermanezach nad Sprewju něhdźe 20 jutrow (morgenow) běrnow po parzellach w roli pod napłaczenjom połojzy kupnych pjenjes sjawnje na pscheßadźowanje pschedawacź.

Rynczki k pruhowanju běrnow budźa psched sapoczatkom aukzije horjeworane.

Dalsche wuměnjenja budźa psched pscheßadźowanjom wosjewjene.

Shromadźisna na knježim dworje tam.

W Hermanezach pola Rakez, w septembru 1870.

Inspekzia.

Wosjewjenje.

Dokelž je skoczazy mór tež s dźěla do Sakskeje a ßußodneje Pruskeje sanjeßeny, dha ßo skótne wiki w Minakale, Njeßwaczidle a Rakezach, kaž tež w sakskich městach hacž na dalsche wotdźeržecź njeßmjedźa.

Khofej, punt po 66, 72, 80, 90, 100 np. atd.,
rajß, „ „ 18, 20, 24, 30 np. atd.,
syrop, „ „ 14, 16, 18, 20, 36 np.,
rósynki, korinthy,
zokor, korjenje

najtunischo porucza

Rudolph Hölzer

na rožku ßerbskeje a schulerskeje haßy.

Sswěczenje a petroleum

porucza najtunischto

Rudolph Hölzer

na rožku ßerbskeje a schulerskeje haßy.

Ssuche drožďźe

porucza **Rudolph Hölzer.**

Jene derjedźeržane želesne ßypanske khachle (Schüttofen) ma pscheměnjenja dla tunjo na pschedań B. Lowka na ßerbskej haßy czo. 29.

Carl Noack

w Budyschinje

na žitnej haßy njedaloko hłowneho torhoschcza
porucza najtunischo

khofej, ff. a cžiscźeßłodźazy punt po 66, 70, 72, 75, 80, 90, 100 np. atd., pschi wotkupjenju 5 puntow punt po 5 np. tunscho;
zokor w khehelach punt po 46, 47, 48, 49 a 50 np.;
zokor mlěty punt po 38, 40, 44, 48 a 50 np.
rósynki a korinthy, nowy płód;
safran najlěpscheje dobroscźe;
cigarry, 100 schtuk po 14 a 15 nßl., **pfalzske;**
„ „ „ „ 18, 19, 20, 22 np. **Java;**
nowe połnojerje po kopach jara tunje;
wschitke družiny **ßłódkich a ordinarnych palenzow** ßamßneje fabriki najtunischo;
rajß, punt po 16, 18, 20, 24—40 np.;
syrop „ „ 16, 18, 24, 30—40 np.;

Serbska skhadźowanka.

Srjedu po Michale 5. oktobra so zaso Serbja, kiž wo to rodźa, w ludźacej zahrodźe w Budyšinje zeńdu. Kóždy Serb je witany, njech je wučeny abo njewučeny, njech je stary abo młody.

Ryčespytny wotrjad M. S.

změje 5. oktobra dopołdnja wot 10 hodźinow w ludźacej zahrodźe w Budyšinje zhromadźiznu.

Pismawjedźeŕ.

Wot redakcije.

Knjezej připosłarjej spěwa: Waš spěw može so hakle za tydźeń wotćišćeć, dokelž je trochu pozdźe sem přišoł.

Nakładnik: J. E. Smoleŕ. Cišć L. A. Donnerhaka w Budyšinje.

Čisło 39. 1. oktobra 1870.

Serbske Nowiny.

Za nawěstki, kiž maja so w wudawarni Serb. Nowin. při bohatych wrotach wotedać, płaći so wot rynčka 1 nsl.

Zamolwity redaktor a wudawar
J. E. Smoleŕ.

Kóžde čisło płaći 6 np. Stwórtlětna předpłata pola wudawarja 66 pn. a na kral. saks. pósće 7½ nsl.

Wopschijecże: Najnowsche. — Swětne podawki. — Wójerske list. — Ze Serbow: S Budyschina. S Kobjelnja. — Wójnske powjesćże. — Khěrlusch. — Pschilopk. — Zyrwinske powjesćże. — Nawěschtnik.

Płaćizna žitow a produktow w Budyšinje.

24. septembra 1870.

Dowoz: 7583 kórcow.	Płaćizna w přerěžku na wikach, wyšša.			nižša.			na bursy, najwyšša			najniža.		
	tl.	nšl	np.	tl.	nšl	np.	tl.	nšl	np.	tl.	nšl	np
Pschenża	6	10	—	6	12	5	6	15	—	—	—	—
Rožka	4	12	5	4	5	—	4	15	—	4	12	5
Jećmjeń	3	10	—	3	5	—	3	16	—	—	—	—
Wowß	2	5	—	2	—	—	2	5	—	2	—	—
Hróch	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Woka	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Raps	—	—	—	—	—	—	8	25	—	—	—	—
Jahły	8	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Hejduschka	5	7	5	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Kana butry	—	17	—	—	15	—	—	—	—	—	—	—
Kopaßłomy	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Zent. žyna	—	22	5	—	20	—	—	—	—	—	—	—
Lane žymjo	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—

Pjenježna płaćizna.

W Lipsku, 29. septembra. 1 Louisd'or 5 toler 17 nšl. 6½ np., 1 połnowažazy cžerwjeny skoty abo dukat 3 tl. 6 nšl. 5⅝ np.; winske bankowki 81½ (16 nšl. 3 np.)

Cžahi sakskoschlesynskeje želesnizy s Budyschina.

Do Draždžan: Rano 7 hodžinow — minutow* dopołnja 9 h. 5 m.; pschipołnju 1 h. — m.*; popołnju 4 h. 10 m.*; wječor 8 h. 20 m.*; w nozy 2 h. 40 m.** 4 h. — m.

Do Shorjelza: rano 7 h. 50 m.*; dopołnja 10 h. 50 m.*; popołnju 3 h. 20 m.†; wječor 6 h. 50 m.*; wječor 9 h. 35 m.; w nozy 12 h. 35 m.; 1 h. 45 m.**

*) Pschisanknjenje wot a se Žitawy a Liberza (Reichenberga.

†) Pschisanknjenje do Žitawy.

Pschispomnjenje. Cžahaj se snamjeschkom ** bjes Draždžanami a Shorjelzom jenož w Budyschinje a Lubiju sstawataj. Wonaj mataj jenož wosły prěnjeje a druheje klaßy) a ma žo sa billet ¼ wjazy płacžicz; dżeńske billety pschi nimaj njepłacża.

Spiritus płacżesche wczera w Barlinje.

16 tl. 20 nšl. a 17 tl. — nšl.

pschenża 61—80 tl., rožka 40—52 tl.,

(to je: sa 25 prusstich kórzow.)

rěpikowy wolij (njecżisczeny) 14 tl. 5 nšl.

(Cžisczeny, kaž žo w Budyschinje pschedawa stajnje něhdże 1⅛ tl. drožschi.)

Najnowsche.

Se Straßburga, 29. septembra. Franzowsowjo kiž buchu tudy jecżi, žu do Rastatta poßłani. Straßburg je wot tsjoch němskich regimentow wobsadżeny, bjes kotrymiž je jedyn badenski. Straßburg je 189 lět w franzowskej ruzy był.

S Draždžan, 30. septembra. Dwě franzowskej khorhoji, wot sakskeho wójska Franzowsam w sedanskej bitwje wotdobytej, stej žem poßłanej.

Jeho majetosczż kral Jan je žandarmej Handrijej Felsje w Delnej Hórzy, k saßłužbnemu rjadej žłuschazeu medaillu spožcził.

S Ferrières, 28. septembra. Schtyri telegrafiske groty, s Parisa do Rouena a do połodnischich městow wjedżaze, žu wot němskeho wójska w rěcznischczu rěki Seiny a w semi namakane a skażene. Prabielski. — (Ferrières je njedaloko Parisa a je tam w tu khwilu pruska hłowna kwartira. Kral na tamnischim hrodże bydli, kotryż snatemu pjenježnikej Rothschildej žłuscha.)

S Metza a wokolnosczże niczo noweho. Bazaine pjecża s prynzom Bjedrichom Korlu kapitulirowanja dla jedna.

S Barlina, 29. septembra. Němske wójsko je psched Straßburgom wot 20. augusta hacż do 10. septembra 621 wojakow a 15 wyschich jako morwych a ranjenych schkodowako.

Sakska. W Jasońzy bě wóndanjo něchtón ßkomjany wěchcź ſapalił, ſ kotrymž bě jena dźěra do brójnje ſatyknjena. Ale woheń bu haſcheny, prjedy hacź bě dale wokoło ßo hrabacź počzał, dokelź bě ßo hoſpoſa bórſy na njón dohladała.

Do Draždźan pſchiwjeſechu wóndanjo tſjoch marketendarjow, kiž běchu ſ tamniſchim regimentom tſělzow na wójnu cźahnyli. Jim ßo winu dawa, ſo ßu na franzowſkich bitwiſchcźach ranjenych a morwych wojakow wurubjeli.

Jeczi Franzowſojo w Draždźanach ßu nětko do koproliſtwow wot 20 muži ſrjadowani, kiž pod jenym franzowſkim koprolu ſteja, a tute koproliſtwa ſaßo do kompagnijow wot 320 muži, a kóždа kompagnija ſteji pod jenym ſakſkim wyſchim. Kóždy jaty khoſchtuje wſchědnje 43 np., wot kotrychž pak jenoż 12 hacź 15 np. do ruki doſtanje. Woni w tu khwilu ßwoje baraki twarja a pſchi tym ßwoje dźěło ſwolniwje cźinja. Hdyž budźa ſ barakami hotowi, dha budźa na nowym theatru a na kaſernje na alaunplazu ßobu twaricź.

Wóndanjo pſchiwjeſechu jenu franzowſku burſku žonu do Draždźan. Wona běſche 14. ſeptembra bliſko Etaina něktorych füſilirow wot 65. infanterieregimenta na druha brjoh rěki Maas na leßne waſchnje ſawjedła a tam běchu burjo do nich tſělili, tak ſo buchn 1 füſilir morjeny a 2 ranjenaj. Burjo potom cźeknychu, ale tu burowku wojazy doßahnychu.

Prußy. Radźicźel Delbrück w tu khwilu pak na ſakſki, pak na bajerſki abo tež württembergſki kralowſki dwór pſchijědźe a ßo ſ cźaßami tež k Bismarkej poda. Tajke wokolojěſdźenje ſtawa ßo teho dla, ſo by wón bjes tutymi kralemi tak bórſy hacź možno wujednał, pod kajkimi wuměnjenjemi bychu Bajerſka, Württembergſka, Badenſka a Heßenſkodarmſtadkſka do połnóznoněmſkeho ſwjaſka ſtupicź mohłe. So ßo to bórſy po ſkónczenju wójny ſtanje, to je wěſte.

Jednanje wo měr, kotrež bě franzowſki miniſter Favre ſ Bismarkom ſapočzał, njeje žaneho praweho kónza doſtało. Najprjedy chzyſchtaj wonaj pſchimér (Waffenſtillſtand) ſeźinicź, a ſo by ßo to ſa němſke wójſko bjes ſchkody ſtacź mohło, žadaſche Bismark, ſo bychu ßo twjerdźiſny Straßburg, Toul a Verdun poddałe a ſo by ßo tež jene wobtwjerdźenje bliſko Pariſa do pruſkeje ruki dało. To budźiſche Favre ßnadź někak pſchiſwolił. Ale jako wobaj knjeſaj potom na wuměnjenja pſchińdźeſchtaj, pod kotrymiž by ßo mér wobſanknycź mohł, a jako Bismark měnjeſche, ſo budźe Franzowſka Němzam Elſaß a Lothringſku ſe Straßburgom a Metzom wotſtupicź dyrbjecź, dha Favre měnjeſche, ſo wón to pſchidacź njemože. Duž bě jednanja kónz a Favre poda ßo ſaßo do Pariſa a je tam proklamaziju wudał, ſo ßo Franzowſojo w Pariſu prjedy dźa podrostſělenymi domami ſaßypnycź dacź, hacź jenu kroczel kraja a jedyn kamjeń ſe žaneje franzowſkeje twjerdźiſny wotſtupja. — (Nó, my budźemy dźě bórſy widźecź, hacź budźa Franzowſojo tak cźinicź, kaž Favre ryczi.)

Awſtria. We Winje tola jara njewobſtajny wětr na kněžorſkim dworje wěje; pſchetož pſched někotrym cźaßom chzyſche hrabja Beuſt wójnu ſ Prußami ſapočzeź, a nětko iamniſche nowiny powjedaja, ſo chze Awſtria ſ Pruſkej do někajkeho ſwjaſka ſtupicź. To by pak tola tak wjele rěkało, ſo chze Awſtria Pruſkej ßłužicź, hdyž na njej knježicź njemože.

We Winje je tak mjenowany rajchsrath drje ſhromadźeny, ale hiſchcze njeje tak prawje wuradźowacź počzał, dokelź ſapoßłanzy ſ Czech na njón pſchiſchli njejßu. Czi pak tam tež poſdźiſcho njepóńdu, jeli jim khěžor jich požadanja prjedy njedopjelni.

Franzowſka. Dokelź je Paris wobhlehnjeny, dha ßu ßo někotſi franzowſke miniſtrjo do Tour'sa podali, ſo bychu wot tam naležnoſcźe franzowſkeho kraja rjadowali. Tours je něhdźe 30 mil bole k połodnju wot Pariſa, ale tež tam ſo cźi miniſtrjo pſched Prußami boja a chzedźa ßo do Toulousa ſ bliſko ſchpaniſkich mjeßow pſcheßdlicź.

Scheſty wojerſki liſt.

Wot Jana Młynka ſe Sarycźa,
kral. ſakſk. wojaka 9. komp. 4. inf. regimenta No. 103.

Kak hižom w mojim prěnim liſcźe ſpomnich, běch lubemu kmótrej k. Smolerjej ßlubił, ßwěru liſty ſa Serb. Now. pißacź, ale ja moje ßlubenje doſpołnje dźerżecź njemóžach dokelź huſto liſty bracź njechachu, ale my jenoż tak mjenowane korreſpondenzkarte wotpóßłacź ßmědźichmy. Nětko, hdyž ßym w lazarecźe, hdźež mam khwile doſcź a liſty tež pißacź móżemy, kaž chzemy, chzu wſchitko ßwěru wopißacź, tak wjele hacź ſamožu, a ſa Serb. Now. pſchipóßłacź, jeli Wam luby knjes kmótſe, tak ſpodobne.

Ja w mojim druhim liſcźe pißach, ſo běch khoroſcźe dla na wonpucźu do Franzowſkeje w Homburgu w lazarecźe woſtał a ſo mějach khwatacź, ſo bych ſaßo moju kompagniju doſcźahnuł. Póndźelu dźeń 15. auguſta dopołdnja w 10 hodźinach ſhromadźichmy ßo teho dla na dworje ßyrotneje khěže, ſo bychmy k wójſku wotjěli, hdźež kóždy kruch khlěba a cźaſcź mjaßa ßobu na pucź doſta. Na dwórniſchczo pſchiſchedſchi ßo pola etappenkommandanta prjódkſtajichmy a $^{3}/_{4}2$ hodźinach ſ Homburga wotjědźechmy, pſches Petſchkau do Neunkirchen, hdźež dlěſchi cźaß ſaſtachmy a hdźež tež cźah ranjenych pſchijědźe.

Dale ſaſtachmy w Rhöden, Friedrichsthal a na ranje 16. auguſta w Sulzbachu, hdźež do wßy k ßnědanju dźěchmy. Dopołdnja jědźichmy dale pſches Dudweiler hacź do Saarbrücken. Tudy widźich prěnich ranjenych a jatych Franzowſow. Tež wuhladach, jako pſches Saarbrücken pſchińdźechmy, bitwiſchczo. Tſěchi, wokna a murje běchu roſtſělane, telegrafowe groty roſtorhane žerdźe, ſpowalene,

pola ſateptane a na nich wſchudżom kruchi wojerſkeje draſty, armatury atd. Tajki napohlad ſbudźi ſrudne ſaćucza w mojim ſnutskomnym, pſchetoż też ja běch tu pſchiſchoł runje tajke ſapuſczenje a ſłaženje ßobu wuwjeſcz pomhacz. Pſchiſchedſchi do franzowſkeho kraja dżeſche naſch pucz dale pſches Forbach, Hombourg, Sait-Avold, Faulquemont hacz do Rémilly.

Sſrjedu 17. pſchiſankny ßo k nam hiſchcze wjazy ſakſkich wojakow. Etappenkommandat nam pſchikaſa tudy woſtacz. K wobjedu doſtachmy hróch a połcz, a jako běchmy ßebi jón ſwarili a pojědli, lehnychmy ßo do khłódka. Wjazy cżahow ranjenych jědżiſche pſches Rémilly. Schtwórtk 18. rano wot 5 hodżinow dyrbjachmy na żeleſniży dźěłacz, jako woſy ſtorkacz, khléb, połcz, zwibak, rajß, wowß a t. r. ſ woſow wotnoſchowacz a t. r. Popołdnju teho ßamoho dnja buchmy do wßy pſchekwartirowani ja pſchińdżech do jeneho knježeho dwora, ſ parkom. Něhdże 300 jatych Franzowſow pſchińdże na dwórniſchczo a nozowachu njedaloko teho ßameho na jenej łuzy. My dyrbjachmy jich wobwachowacz. Ludźo ſe wßow běchu ſkoro wſchitzy roſcżěkali a khěże wurumowali. Rycz je tudy po wjetſchinje franzowſka. Pjatk 19. to ßamo dźěło na dwórniſchczu. Ja mějach ordonanz pola proviantmiſchtra. Zyke popołdnje ranjenych wożachu, wjazy offizirow, bjes nimi oberſt ſ Bismark. Popołdnju pſchińdże powjeſcz, ſo maja Metz kaž też franzowſke wójſko woblehnjene.

Ssobotu 20. ſaßo to dźěło na dwórniſchczu, kaž też ſwotnoſchowanje wězow a tworow ſa lazareth. Też doſtachmy tudy wobjed a wino. Wſchelazy ranjeni pſchińdżechu wot Metza, bjes nimi oberſt ſ Hohenlohe. Popołdnju wotcżežechmy jako „Bedeckung" pola proviantkolonny, hdżež wſchelakich ſakſkich ranjenych ſetkachmy. Mjenujzy bjes tym ſo běch ja w lazarcze a w Rémilly był, běſche naſche wójſko w bitwje pola Metza byko tola mój regiment njeběſche ßobu do bitwy pſchiſchoł. Nozowacz dyrbjachmy w bivouaku, hdżež mějach ja wachu. Njedżelu 21. jědżichmy dżeń dale, nozowachmy ſaßo w bivouaku, hdżež mi moju tobakowu trubku ſ khlěboweho měſchka kranychu. Pónđżelu 22. jědżichmy pſchezo ſaßo dale. Na tutym dnju widżich ſcżěwki bitwy pola Metza, jako tornijſtry, patrontaſche a patrony a helmy a wſchelake druhe wězy wſchudżom wokoło leżo. Kak ta wjeß, pola kotrejež bitwiſchczo běſche, rěka, njemózach ſhoniczi. Ja nozowach tu nóz bjez woſami. Wutoru 23. rano buchmy nětko rosdźěleni, kóżdy k ßwojemu regimentej a cżehnichmy nětko dale, ſo bychmy regiment a kompagniju doſcżahnyli. Popołdnju doſcżežechmy jich w jenym měſtaczku, cżehnichmy ſ nimi hiſchcze maku khwilu po dróſy, wobroczichmy ßo potom na prawizu a pſchińdżechmy do jeneje wßy do kwartirow, hdżež hacz do pſchichodneho ranja woſtachmy. (Pokracżowanje.)

Ze Serbow.

S Budyſchina. Sańdżeny tydżeń je něhdże 6000 pruſkeho wójſka pſches naſche dwórniſchczo dale do Franzowſkeje jěko. Woni ßkńſchachu k artilleriji, kavalleriji a infanteriji a pſchijědżechu ſ Glugawa, hdżež běchu ßo ſhromadźili, a běchu ſ wjetſcha wſchitzy landwehriſtojo.

S Kobjelnja. Schtwórtk 22. ſeptembra t. l. bě 40 lět, ſo je naſch kowarſki miſchtr knjes Jan Bubnař tudy rychtař, 38 lět jako běrka, 21 lět jako ſapoßkanz na łužiſkim provinzialnym ßejmje a 20 lět jako gmejnſki prjódſtejeř pola naß. W pſchipoſnaczu jeho dołholětnych ßwěrnych ßkužbow je jemu Jeho majeſtoſcz kral Jan ßlěbornu, k ſaßkužbnemu radej ßkuſchazu medaillu ſpożežił a bu jemu tuta na horka ſpomnjenym dnju wot budyſkeho ßudniſkeho hamtmana knjeſa Bodela ßwjedżeńſzy pſchepodata. Pſchitomni běchu k. ryczerkubleř a ſměrz Steiger nad Małym Budyſchinkom, k. farař Kanig a k. diakonus Urban ſ Kluſcha, k. hajnik Schöna jako ſaſtupjeř knjejſtwa a kobjelnjanſke grychty. Wot k. fararja Kaniga doſta wón jenu rjenje ſwjaſanu bibliju jako dopomnjenje na tutón pomnjecża hódny dżeń.

Bóh ſpożcż k. Bubnarjej hiſchcze wjele ſtrowych lět!

S Budyſchina. Jeje kralowſka wyßokoſcz knjeni kronprynzeßyna Karola ſańdżeny ſchtwórtk popołdnju ßem pſchijědże, ſo by tudomny lazareth a wſchě pſchihoty wobhladowała, kotrež je internazionale a albertſke towarſtwo ranjenych a khorych wojakow dla ſcżiniło. Wona je pjecża ſe wſchěm jara ſpokojena była.

Wójnſke powjeſcże.

W poßleńſchich dnjach je němſke wójſko dwě jara waż-nej dobyczi ſcżiniło, wone je mjenujzy twjerdżiſnje Toul a Straßburg dobyło.

Twjerdżiſna Toul po prawym wulka njeje, ale wona bě teho dla jara ważna, dokelž ta żeleſniza, kotraż ſ němſkeho kraja do Pariſa wjedże, pſches ßamón Toul dże. Duż ßo po njej tak dołho jéſdżicz njemożeſche, hacz bě Toul w franzowſkej ruzy, tak ſo dyrbjeſche ßo wſcha zyroba ſa němſke wójſko na jara wobcżežne waſchnje po hubjenych póđlanſkich puczach do bliſkocże Pariſa woſycż. A ſchtoż te wulke a pſches měru cżežke ſchtuki (kanony) naſtupa, kotrež ßu k woblehnjenju Pariſa trěbne, dha ſkoro możno njebě, je na tajkich póđlanſkich puczach wjeſcż.

A dokelž ßo ſ lohkimi kanonami, ſ kotrymiż němſke wójſko na Toul tſěleſche, niczo hódne wuſkutkowacz njehodżi, dha buchu tam někotre cżežke ſchtuki pſchiwjeſene. A lědom běchu ſ tymi jenoż někotry krócż do Toula tſělili, dha tam jich ſtraſchneho ſkutkowanja wulki ſtrach naſta a kommandant twjerdżiſny wutykny běła khorhoj, ſchtoż bě ſnamjo ſo chże ßo poddacz (kapitulirowacz). Kapitu-

lazia bu bórſy wobſanknjena a to na to waſchnje, kaž ſedanſka, mjenujzy ſo ßmědžachu wyſchi ßwoju stronu hic,ž hdyž běchu pißmo podpißali, ſe ßlubjenjom, ſo w tejle wójnje wjazy pſcheczíwo němſkemu wójſku wojowacz nochzu, druſy wojazy mějachu ßo pak jako jěczi do Němzow wotwjeſcz.

Poddacze twjerdzíſny Toula ſta ßo pjatk 23. ſeptembra popołdnju a němſke wójſko, kotrež běſche ju wobleh-nyło, wobſtejeſche ſ bajerſkich, meklenburgſkich a pruſkich wojakow, kotrychž meklenburgſki prynz kommandirowaſche. Tutemu wójſku tam do ruki panychu: 109 wyſchich, 2240 wojakow, 120 koni, 1 hodler, 197 kanonow a bjes nimi 48 ežehnjenych, 3000 flintow, 3000 teßakow, 5000 küraßow, wjele polvera, kulow a wojerſkeje draſty, wjele zyroby atd. S němſkeje ſtrony pſchi wobleh-njeju Toula nichtón wo žiwjenje pſchiſchoł njeje a buchu jenož nětkotſi wojazy ranjeni. Toul leži w dolinje, kotraž ma na woběmaj bokomaj hory, totrež drje jara wyßoke njejßu, ale ſa to jara nahłe.

Czežke ſchtuki, kotrež běchu jenož dwaj dnaj pſched Toulom byłe, buchu po poddaczu tuteje twjerdzíſny hižom naſajtra k Pariſej dale wjeſene, ſo bychu tež tam ßwój hróſbny ſkutk dokonjeli. Toul ßam na ßwojich twarjenjach jara czerpik njeje; jenož nětotre tſěchi ßu wobſchkodżene.

Hórje je ßo twarjenjam a ludżom w twjerdzíſnje Straßburgu ſeſchło. Tam němſke wójſko, kiž bě tule twjerdzíſnu wobleh-nyło, wſchědnje a huſto tež w nozy tejko kulow ſezeleſche, ſo dyrbjachu měſchczenjo w pinzach bydlicz, jeli chzychu ßwojeho žiwjenja jenož nětkaj wěſczi byc. A tež w pinzy je nětotryżkuliž wo žiwjenje pſchi-ſchoł. Němzy mjenujzy żałoßnje wjele ſapalazych kulow do měſta a twjerdzíſny tſělachu a te tak huſto ſapalichu, ſo ßo w Straßburgu nimale ſtajnje paleſche. A pſchi tym je ßo tón a tamón w pinzy wot kura ſadußył, dokelž ßo wokoło lětazych kulow dła na haßu won wěrjeſche.

A hdyž tſělenje druhdy na khwilu wocżichny, dha měſch-czenjo ſ pinzow wulěſechu, ſo bychu trochu czerſtwy powětr ßrěbali. Ale pſchi tym ßebi druhdy ſ czaßom pſchehladachu, tak ſo Němzy prjedy ſ nowa bombardirowacz počzachu, hacž běchu ßo měſchczenjo domoj wróczili, a tak bu jich tež wjele na haßach a torhoſchczach wot roslětowazych granatow ſaraženych.

A hdyž běchu druhdy wulke wohnje wudyrili, dha tola hinak byc njemożeſche, ſo dyrbjachu měſchczenjo na ha-ſchenje hicz, pſchi czimž jich tež wjele žiwjenje ſhubi. To ſta ßo woßebje tež, jako ßo theater paleſche. So bychu ßo pódła ſtejaze rjane a wulke domy njeſapalili, běžachu měſchczenjo na haſchenje, hacž runje kule po haßach wokoło hwiſdachu. Haſcherjow bě ßo khětro wjele naſchło a woni dżěłachu, ſchtož mózachu, hacž jena bomba bjes nich pſchi-leczza a pſchi roſleczenjom na 200 měſchczanow a wojakow ſaraſy abo tela czežko ſrani.

A czim bliże wonka ſtejazy njepſcheczel pſchiňdże, czim hórje w měſcze běſche. Mjenujzy, ſo bychu Němzy murje twjerdzíſny czim ſkerje podtſělali, běchu takſe wulke ſchutki poſtajili, kotrež kule, pſches 2 centnarjej czežke, tſělachu. A hdyž tajka kula druhdy do měſta do měſta ßameho pſchileckа, dha tež najtwjerdſche twarjenje tak wobſchkodži, ſo ßo to ßamo na měſcze ſaßypny.

Pſches to wſchitko je měſto Straßburg ſe ßwojej twjerdzíſnu tejko czerpik, ſo wjazy na ßo podobny njeje. Schtož ßo wotpaliko njeje, to je wot kulow pſchetělane a je mało domow bjes wobſchkodżenja. Duž ßo tam wobydlerjam ſ kóżdym dnjom bole ſtyſkaſche, pſchetož kommandant twjerdzíſny ßo poddacz nochzyſche.

Skónczníje běſche pak němſke wójſko murje tak pod-tſělako, ſo běſche pucz k ſchtórmowanju twjerdzíſny wo-tewrjeny. Duž kommandant teje ßameje, general Uhrich, běku khorhoj wutykny, pſchetož ßo dlěhe wobaracz, by po-darmo było. To ſta ßo wutdru 27. ſeptembra a je wobleżenje Straßburga ſ zyła 48 dnjow trako. Jako jeczi tam němſkemu wójſku do ruki panychu: 451 wyſchich, 12,000 wojakow a 5,000 nazionalgardow, wjele ſtow kanouow atd.

General Uhrich je pjecza różeny Khrowat a rěka po prawym Uricz. Wón je nimale 80 lět ſtary.

Pſches dobycze Elſaßa je Němzam ſaßo jena druha żeleſniza do Pariſa wotewrjena a wyſche teho woßebje do Horneho Elſaßu, tak ſo drje jim tam nětko tej małej twjerdzíſnje Schlettſtadt a Neubreiſach tež bórſy do ruki panjetej. Wulke ſchtuki, pſched Straßburgom trjebane, ßu ſ wjetſcha hižom wſchě na pucżu k němſkemu wójſku, pſched Pariſom ſtejazemu.

Wokoło Pariſa, kiž je nětko wot němſkeho wójſka ſe wſchěch bokow krucże wobſanknjeny, drje nimale wſchědnje pak na tej pak na druhej ſtronje ſcharmuzluja, ale k ża-nej wjetſchej bitwje tam hiſchcze pſchiſchko njeje. A k tej drje tam tež najſkerje njepſchiňdże, dokelž maja Franzow-ſojo mało wójſka, a duž ßo tam ta wěż lohko doſcz ſ tym ſłónczi, ſo Němzy Paris tak dołho bombardiruja, hacž ßo wón podda. Wulke ſchtuki, k temu trěbne, w tychle dnjach pſched Paris pſchiwjeſu.

Khěrluš.

„Wołaj ßo ke mni w czaßu teje nuſy, dha chzu ja cje wumóz a ty dyrbiſch mje khwalicz. Pſalm 50, 15.

Nětko nuſy czaß
Doma pyta naß,
Bóh Knjes ſ njebjeß ſ prutom ſchwika,
Kotryż noßy ſa hrěſchnika,
So by zyrkej ſchkrěł,
Pluwy ſ njeje wěk.

Wójna wojakow
Prjecž nam wsa se žnjów.
O te wbohe nasche dźěczi,
Schto te shonja nětk na ßwěczi!
A jich nan a macž
Dyrbjeschtaj je dacž.

Ssmjercž, ty ryła ßy
Nowe keřchowy,
Bitwischcza te krawne města,
Hdźež jim wjele ßmjercž bu wěsta.
Ssu dha byłe hdy
Tajke keřchowy?

Wschitzy hromadźi
Ležo w ßwojej krawi
Po tawsyntach nětk tam tłaja,
Wotpoczink ßwój cźichi maja.
Po wschěm běd̆ženju
Njech tam s měrom spju!

Połnych bolosczow
Leži wjele stow,
Lazarety zyłe kraje.
O schtó doscž tu nusu snaje!
Wopomń wutroba,
Tute cźeřpjenja!

Knježe Božo, schto
Kaže nětko ßo?
„Ke mni wołaj w cžaßu nusy,
Cžinicž nóchzu ßo cźi zusy;“
Sswěrny Božo ßam,
Tak ßy kasał nam.

Duž nětk wołamy,
Wjelež jich tu ßmy:
Nasche hřěchi wodaj, Božo!
Pławimy, ach, s płaczom łožo.
Płómjo hněwa haß,
Pschestań schwikacž naß!

Daj nam saßo měr,
Wójnu woteczěř!
Pósczel s nusy wumóženje,
Naschich próstwow wußłyschenje
Jesom Khrystußa,
Twojoh' ßyna, dla!

Schkodu narunaj,
Kotruž njeße kraj!
Sranjenych chzył wulěkowacž,
Nanej, maczeri jich skhowacž!
Dha cze khwalimy
Prawje s wutroby.

Přilopk.

* S Metza tamnischi Franzowsojo husto doscž ballony puschczeja, kotrymž ßu měschki s listami pschiwjasane. Někotre tajke ballony ßu němskim wojakam do ruki panyli. Na kóždym listowym měschku je próstwa napißana, so by tón, kotremuž tajki ballon do ruki panje, te listy na bližschi póst dał.

* Franzowski general Mac-Mahon, kiž bu w sedanskej bitwje khětro jara ranjeny, je ßo nětko saßo tak polěpschił, so je ßo do Wiesbadena pscheßydlił.

* W poßleńschich dnjach je ßo wjazy hacž 60 kamjeńtnych abo želelsnych mostow wokoło Parisa po poručnoscze pariskeho kommandanta, generala Trochu, skasyło a ßo psches to nimale sa 1 million toleř schkody nacžiniło.

* W Franzowskej maja burja ßwoje njemłóczene žita s wjetscha w fajmach na polach stejo. W myßlach, so budže to němskemu wójsku k schkodže, ßu franzowszy burja pschi pschibliženju njepscheczela něhdže 5 mil koło wokoło Parisa wschitke ßwoje fajmy spalili. — S tym pak ßu jenož ßebi ßamym najwjetschu schkodu scžinili; pschetož němszy wojazy ßo žaneje tajkeje fajmy njejimaja, dokelž bychu dźě je prjedy womłóczicž dyrbjeli, hacž bychu je nałožicž mohli, — a k temu žana khwila a jim tež trjeba njeje, dokelž ßo napjecženy khlěb sa nimi scžele.

* Němszy wojazy, kiž psched Metzom leža, pißaja, so maja tam nětko rjane wjedro. Dny ßu jaßny, w nozy pak symne kurjawy. Woni ßu ßebi tam baraki, khachle atd. natwarili, tak so moža tam nětko trochu lěpje žiwi bycž.

* Dokelž ßu wschě franzowske wójnske łódže ßewjerne a naransche morjo wopuschcžiłe a domoj do franzowskich pschistawow Cherbourg atd. pschijěłe, dha je mórska blokada abo mórske woblehnjenje horjesběhnjene a budža němske łódže do Ameriki a amerikanske do Europy saßo bórsy jěsdźicž poczecž.

* Poßleni kruch bamžoweho kraja, kiž je nětko s městom Romom tež do ruki italskeho krala pschischoł, wopschija 280 kwadratnych mil a 723,000 wobydlerjow a je bjes nimi 6400 duchownych.

* Prjedawschi franzowski minister Thiers je w Londonje a Winje pobył a nětko tež do Petersburga pschijěł, so by tam někajku pomoz sa Franzowsow wudobył, ale wón nihdže niczo wuskutkowacž njemože.

* Hacž do ßrjedž septembra ßu s franzowskeje strony němskemu wójsku do ruki panyli: 1 marschal, 39 generalow, 3250 wyschkow, 104,750 wojakow, 10,280 koni, 56 hodlerjow (pschetož Franzowsojo maja město khorhojow hodlerje), 102 mitralleusow, 690 kanonow, psches 400 wosow, tójschto pontonkolonnow, wschelake magaziny, njepscheměrna hromada flintow, druheje brónje, wojerskeje drasty, proviant atd.

* Italske wójsko je město Rom wobßadźiło a tež tamnischi twjerdy hród, kiž jandželski hród (Engelsburg) rěka. Bamž chze w Romje wostacž a wostanje tón kruch Roma, kiž leoninske město rěka, w bamžowej ruzy. Tam je tež pětrowska zyrkej a něhdže 12,000 wobydlerjow. Wot italskeho knježerstwa ma bamž lětnje pjecža 8 millionow frankow dostacž. — Italski kral najskerje 18. oktobra do Roma nuts poczehnje.

* S Warschawy pißaja, so ßu tam někotsi Turkojo pschischli, kotsiž ßu s Pruskeje do Polskeje czekli.

Cyrkwinske powjesće.

Křćeni:

Pětrowska cyrkej: Hana Marja, Pětra Pjetrascha, domownika dž. — Emma Bertha, Matheja Kuby, měschczana a khěžerja, dž.

Michałska cyrkej: Jan Jurij, Handrija Schlamarja, wobydlerja na Židowje, ß. — Marja Theresia, Pětra Augusta Rencža, wobydlerja w Dobruschi, dž.

Zemrjetaj:

Dźeń 19. septembra: Hana Madlena Keyserez, Adolfa Hausera, khěžerja na Židowje pschirodna dž., 20 l. 7 m. 15 d. — 20., Handrij Bambor pomjenowany Wünscha, měschczan a khěžeř, 39 l.

Sa wuczahowarjow.

Ssrjedź oktobra pojědźe prěnja parołódź saßo do New-Orleans'a a Galvestona (w Texasu), a 1. oktobra do Newyorka.

Wěscze budźe ßo jich wjele pschewjescz chzycz, ja proschu teho dla tych, kotsiž wo to rodźa, so bychu ßebi bórsy města na łódźi pola mje skasali.

W Budyschinje na mjaßowym torhoschczu.

M. A. Flanderka,
konceßionirowany agent.

Sa wuczahowarjow do Ameriki.

Pschewjesenje na parołódźach směje ßo saßo:
do Baltmore 12. oktobra a
do Galvestona (w Teksasu) 15. oktobra.
Samołwjenja njech ßo bórsy pola mje stanu.

A. Lorenz,
konceßionirowany agent.

Khofej, punt po 66, 72, 80, 90, 100 np. atd.,
rajß, „ „ 18, 20, 24, 30 np. atd.,
syrop, „ „ 14, 16, 18, 20, 36 np.,
rósynki, korinthy,
zokor, korjenje
najtunischo porucza
Rudolph Hölzer
na rožku ßerbskeje a schulerskeje haßy.

We wudawarni Serb. Nowinow je sa 2½ nßl. dostacz:
Schkit Boži. Wójnske modlitwy.

Epileptiske widlischcza
(padazu khoroscz)
sahoji listnje specialny lěkař sa epilesiju doktor O. Killisch w Barlinje, nětko: Louisenstraße 45. — Hižom psches sto sahojenych.

Sswěczenje a petroleum
porucza najtunischto
Rudolph Hölzer
na rožku ßerbskeje a schulerskeje haßy.

Khofej dobry po ßłodźenju
punt po 6½, 7½, 8, 9, 10, 11, 22, a 13 nßl.,
paleny khofej punt po 9, 10, 12, 14 a 16 nßl.,
zyły zokor punt po 48, 50, 55 a 60 np.,
mlěty „ „ „ 40, 46 48 a 50 np.
rajß běły a wulkosornaty punt po 20, 24, 30 a 40 np.
łamany rajß rjenje běły punt po 16 np.
Ssoczki punt po 15 a 18 np., maska 30 a 36 np.,
hróch „ „ 12 a 18 np., „ 24 a 36 np.,
jahły „ „ 18 a np. „ 36 np.,
hejduschku, buny atd.
rósynki rjane a wulke punt po 48, 50, 55 np.,
małe rósynki punt po 48 np.
(pschi wotkupjenju 5 puntow na dobo hischcze tunischo)
poruczataj **Ginzel & Ritscher**
na ßwonknej lawskej haßy.

Sswój najlěpje wuhotowany
magazin muſkeje a hólczazeje draſty
porucza k dobroczíwemu wobkedzbowanju
P. Baruch na žitnych wikach.

Powſchitkomna aßekuranza w Trieſcze
(Assicurazioni Generali)
ſawěſczuje pſchi **rukowanſkim fóndsu** wot:
30 millionow 407,653 ſchěßnakow, 47 krajzarjow awſtr. czißła
a) **twory, mobilije, žnjeńſke łody** a t. d., kaž tež, hdyž to krajowe ſakony dowoluja, **twarjenja wſchěch družinow** pſche **wóhnjowu ſchkodu;**
b) poſkiczuje ſawěſczenja na **žiwjenje czlowjekow** na najwſchelakſche waſchnje ſa **najtuniſche twjerde Prämije** a wuſtaja policy po **pruſkim kourancze.**
Towarſtwo wupłaczi w lěcze 1868 ſa 14,129 ſchkodowanjow ſummu wot 4 millionow 781 tyßaz 265 ſchěßnakow a 38 krajzarjow.
K kóždemu wukaſanju a k wobſtaranju ſawěſczenjow poruczeja ßo jako agentojo:
Ernſt Walther w Budyſchinje.
Korla Auguſt Berger w Ketlizach.
Jan Noack w Drjeczinje.

Wulki ſkład
wſchelakich czaßnikow.

S tutym najpodwolniſcho k nawjedzenju dawam, ſo ßym ßo ſ mojimi khlamami

do mojeho domu
pſchi lawſkim tórmje
pſchedßydlił a ſo mam tam wulki a rjany wubjerk czaßnikow (ſegerjow) wſchitkich družinow po najtuniſchich płaczíſnach na pſchedań.
Tež mam wulki ſkład czaßnikowych reczaſkow najnowſcheje módy a ßo pola mje tež czaßniki tunjo a derje porjedzeja.
☞ Tež pſchiſpominam hiſchcze, ſo ßym ja **ßerbſkeje** rycze tak derje mózny, kaž němſkeje.
W Budyſchinje **J. G. Schneider,**
pódla lawſkeho tórma. czaßnikař.

Jedyn wuczomnik móže měſto doſtacz pola pjekarſkeho miſtra **Auguſta Tannerta** w Ketlizach.

Katholſki Poſoł czo. 19. je wuſchoł.

Na woczomaj bědnym
je ßwětoſnata w ſkutku prawa
Dr. Whitowa wodziczka ſa woczi
wot **Traug. Ehrhardta** w **Großbreitenbachu** w **Thüringſkej**, à **flacon** 10 nßl. najlěpſche poruczicz. Tola njech ßebi kóždy jenož Dr. **Whitowu wodziczku ſa woczi** wot Traugotta Ehrhardta žada, pſchetož **tuta** je jenož w **ſkutku prawdziwa**. Jej ßu najwyſcho wjerchowſke konceßije ſpozczene a je ßedi wot 1822 ßwojeje **njepſchetrjecheneje hojazeje mozy** dla **wulku ßwětnu khwalbu** dobyła, ſchtož tyßazy wopißmow dopokaſuja. Poruczenja wobſtara knjes **Emil Menzner** w **hrodowſkej haptyzy** w Budyſchinje.
Skutkowanje a dobre **wopißma** porucza nałoženje. Tydy ſczełu Wam wopißmo po **prawdze**, ſo je mi Waſcha wodziczka **dobru ßłužbu** czinila a ſo ſtej mojej woczi wot **jeneje** bleſchki **jara derje ſahojenej** a praju Wam ſ tutym najwutrobniſchi dzak, a poruczam kóždemu na woczomaj bědnemu Waſchu **ßławnu** wodziczku. Schwann O. A. Neuenburg, w ſeptembru 1869. Jacob König.
Czeſczeny knježe! Wot Waß doſtata **prawdziwa** Dr. **Whitowa wodziczka ſa woczi** wot Traug. Ehrhardta je pola mje **woßebje derje ſkutkowała** a ja njemóžach hinak hacz ju wjazorym pſcheczelam poruczicz. Po poruczności někotrych pſcheczelow proſchu Waß, mi (tejko a tejko) „pr. Poſtnachnahme" poßłacz a poſtrowjam Waß ſ poczeſczowanjom. Joans Untroſche, regimentſki ſchewz. Oſternburg.

Soda punt po 12., **mydło** punt po 35, 40 a 45 np., **halſku ſchterku** punt po 32 np., a pſchi wotkupjenju 5 puntow na dobo hiſchcze tuniſcho, Najlepſchi amerikanſki **petroleum** punt po 3 nßl., = ſchleſynke **ſwěcźenje** = = 40 np., **ſtearinowe ſwěcźki** punt wot 5 nßl. ſapoczejo, w zyłym hiſchcze tuniſcho, poruczataj

Ginzel & Ritscher
na ſwonknej lawſkej haßy.

Wulku dźělbu **dobrych cigarrow** ma po tunich płaczińnach na pſchedań

Adolph Wahl w Budyſchinje
na ſwonknej lawſkej haßy cźo. 793
po 1 ſkhodźe.

Sa Bukezy a wokolnoſcź

najpodwolniſcho k nawjedźenju dawam, ſa ja kóždy tydźeń „Serbſke Nowiny" wobſtaram.

Ferdinand Bleyl,
buticźanſki poßelnik.

Tójſchto kmanych **pohonczow, wotroczkow a konjazych,** kaž też někotre **dźowki** ßo na wſchelake knjeże dwory pytaja. Wſcho dalſche da k nawjedźenju **Adolph Wahl** w Budyſchinje na ſwonknej lawſkej haßy cźo. 793 po 1 ſkhodźe.

W Porſchizach na Lehmannez źimnoſczi budźa ßo póndźelu 3. oktobra wot 9 hodźinow pólne a kucźne pkody, kaž też dwě krowje, kotrejž ſtej bliſko pſchi cźelatach, ſa hotowe pjenjeſy na pſcheßadźowanje pſchedawacź. Teho runja budźa tam potom pola a kuki pſchenajate.

Jedyn cźorny wowcźerſki poß, na nohach trochu żołty, je ßó ſchtwórtk ſaběžał. Tón, kotremuž je ßo pſchidał, chzył jeho ſa dobre ſapłacźenje pola knjeżeho wowcźerja w Plußnikezach wotedacź.

Dickowa koncežionirowana daloko wuwołana ſpodźiwnje hojaza żałba, kotraž je ßo najbóle kóždy ras jako dobra wopokaſała, porucźa ßo w żerdkach po 3 nßl. a po 12 np.,
wot **hrodowſkeje haptyki**
w Budyſchinje.

K wopomnjenju

na tak zahe zemrjeteho
knjeza fararja
Ernsta Mróza we Wahrenje.

Po Božej dźiwnej radźe sy Ty zbóžna duša přesadźena do njebjeskich honow tak zahe tym Twojim, tak zahe nam. Ze zrudnej wutrobu hladamy teho dla za Tobu, wšak smy z Tobu tak jara wjele zhubili. Přetož po Twojej dobroćiwosći sy nas rozwučował w našej maćernej ryči, z Twojej horcej lubosću sy nas přeco jako prawy a swěrny přećel lubował, kotrychž ta sama maćeŕ ćěši, kiž je też Tebje k temu powołanju dohotowała, kotrež sy swěrnje a k zbožu ćlowjekow zastupił. Wzmi za to wšitko, štož sy nam był, to slubjenje, zo Tebje naša lubosć do njebjeskich honow přewodźa; wzmi też za to wšitko, štož sy nam był, tón dźak, kotryž z najhłubšeje hłubokosće našich wutrobow jako wopor k Twojemu njebjeskemu raju sapa. Měr budź z Tobu! —

W mjenje
łužiskeho prědarſkeho towarſtwa w Lipsku
Ernst Gustav Kuba, stud. theol.

K naſhonjenju, hdźe żadyn ſaſkſki wojak na wójnje je,

ßu ſakſzy polni duchowni ßwoju pomoz poſkićźili a moźa ßo na nich pſches budyſke internazionale towarſtwo napraſchowanja ſtacź, ſ pſchiſpomnjenjom wojakoweho mjena a teho wójſkoweho wotdźělenja, k kotremuż ßkuſcha. — Schtóż ßebi pſchi tym ßam radý njewě, tón njech ßo na podpißaneho redaktora Serb. Nowinow wobroćźi.

J. E. Smoleŕ.

Kóždeho taßamza (Bandwurm)

ſa 2 hacź 4 hodźiny bjes bolosćze a ſchkodowanja zyłe ſacźěri; teho runja też **blědawu a liſchawu** wěſcze ſacźěri a to liſtnje **Voigt** lěkaŕ w **Croppenſtedt** (Preußen).

Wot redakcije.

Wojerske listy, nam dobroćiwje připosłane, budźa po rjadu wotćišćane.

K nawjedźenju.

Cźi ßami cźeſcźeni wotebjerarjo Serbſkich Nowinow, kotſiž chzedźa ſa nje na ſchtwórte ſchtwórtlěto 1870 do prědka płaczicź, njech nětko 66 np. w wudawarni Serbſkich Nowinow wotedadźa. Cźi, kotſiž ßebi Serbſke Nowiny pſches póſt pſchinjeſcź dawaja, njech tola njeſapomnja, ßebi je tam ſa 7½ nßl. ſkaſacź. Na pruſkich póſtach Serbſke Nowiny też wjazy njepłacźa hacź 7½ nßl. — Sa pſchinjeßenje do domu płaczi ßo ſakſkim póſtam ſchtwórtlětnje jenoź 1 nßl.

Redakcia.

Nakładnik: J. E. Smoleŕ. Ciść L. A. Donnerhaka w Budyšinje.

Čisło 40. — 8. oktobra — 1870.

Serbske Nowiny.

Za nawěštki, kiž maja so w wudawarni Serb. Nowin. při bohatych wrotach wotedać, płaći so wot rynčka 1 nsl.

Zamolwity redaktor a wudawar
J. E. Smoleŕ.

Kóžde čisło płaći 6 np. Stwórtlětna předpłata pola wudawarja 66 pn. a na kral. saks. pósće 7½ nsl.

Wopschijecze: Najnowsche. — Swětne podawki. — Wójerske list. — Ze Serbow: S Budyschina. S Rakez. Se Zidowa. — Wójnske powjesce. — Pschilopk. — Zyrwinske powjesce. — Hauß Depla a Mots Tunka. — Nawěschtnik.

K nawjedženju.

Ezi ßami czeszczeni wotebjerarjo Serbskich Nowinow, kotsiž chzedža sa nje na schtwórte schtwórtlěto 1870 do prědka płaczicz, njech nětko 66 np. w wudawarni Serbskich Nowinow wotedadža. Ezi, kotsiž ßebi Serbske Nowiny psches póst pschinjesez dawaja, njech tola njesapomnja, ßebi je tam sa 7½ nßl. skasacz. Na pruskich póstach Serbske Nowiny tez wjazy njepłacza hacz 7½ nßl. — Sa pschinjeßenje do domu płaczi ßo sakskim póstam schtwórtlětnje jenoz 1 nßl.

Redakcia.

Płaćizna žitow a produktow w Budyšinje.

1. oktobra 1870.

Dowoz: 6847 kórcow.	Płaćizna w přerězku na wikach, wyšša. tl.	nßl	np.	nižša. tl.	nßl	np.	na bursy, najwyšša tl.	nßl	np.	najniža. tl.	nßl	np
Pšeńza	6	12	5	6	—	—	6	15	—	6	10	—
Rožka	4	12	5	4	7	5	4	15	—	4	12	5
Jeczmjeń	3	12	5	3	7	5	3	15	—	—	—	—
Wowß	1	25	—	1	15	—	2	—	—	1	25	—
Hróch	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Woka	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Raps	—	—	—	—	—	—	8	27	5	—	—	—
Jahły	8	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Hejduschka	5	7	5	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Kana butry	—	18	—	—	16	—	—	—	—	—	—	—
Kopaßkomy	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Zent. ßyna	—	22	5	—	20	—	—	—	—	—	—	—
Lane ßymjo	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—

Spiritus płaczesche wczera w Barlinje.

16 tl. 20 nßl. a 17 tl. — nßl.
pšeńza 61—78 tl., rožka 40—51 tl.,
(to je: sa 25 pruskich kórzow.)
rěpikowy wolij (njeczisczeny) 14 tl. 5 nßl.
(Czisczeny, kaž ßo w Budyschinje pschedawa stajnje něhdże 1⅛ tl. drožschi.)

Czahi sakskoschlesynskeje želesnizy s Budyschina.

Do Drazdzan: Rano 7 hodzinow — minutow* dopołdnja 9 h. 5 m.; pschipołnju 1 h. — m.*; popołnju 4 h. 10 m.*; wjeczor 8 h. 20 m.*; w nozy 2 h. 40 m.** 4 h. — m.

Do Shorjelza: rano 7 h. 50 m.*; dopołnja 10 h. 50 m.*; popołnju 3 h. 20 m.†; wjeczor 6 h. 50 m.*; wjeczor 9 h. 35 m.; w nozy 12 h. 35 m.; 1 h. 45 m.**

*) Pschisanknjenje wot a se Zitawy a Liberza (Reichenberga.
†) Pschisanknjenje do Zitawy.

Pschispomnjenje. Czahaj se znamjeschkom ** bjes Drazdzanami a Shorjelzom jenoz w Budyschinje a Lubiju stawataj. Wonaj mataj jenoz wosy prěnjeje a druheje klaßy) a ma ßo sa billet ¼ wjazy płaczicz; dzeńske billety pschi nimaj njepłacza.

Pjenježna płaczisna.

W Lipsku, 6. oktobra. 1 Louisd'or 5 toler 17 nßl 6½ np., 1 połnowažazy czerwjeny skoty abo dukat 3 tl. 6 nßl. 5⅝ np.; winske bankowki 81½ (16 nßl. 3 np.)

Najnowsche.

Barlin, schtwórtk 6. oktobra. Kral je 5. oktobra postajenje 6. armeekorpsa wobhladował a wulku hłownu kwartiru do Versailles pschepołożił.

Win, 6. oktobra. Ministerstwo je pschikasało, so maja ßo w Czechach direktne wolby do rajchsratha stacz.

Sakska. W Reibersdorfje je ßo w tamniſchej knjižej, hrabi Einſiedlej ßkuſchazej paleńzpalerni ſpiritus ſapalił a je ßo pſchi tym paleńſki grat wopalił. Palеŕ Neumann ſe Schtyrjoch Dubow, kiž chzyſche tón woheń ſ woprědka ßam ſahaſchecź, je ßo pſchi tym tak wobſchkodźił, ſo dyrbjeſche naſajtra wumrjecź. Wón ſawoſtaji žonu a ſchtyri džěczi.

Jeho majeſtoſcź kral Jan je fararjej Tobiaßej w Reichenawje ryczerſki kſchiž albrechtſkeho rjada ſpožcził.

Na lipſkej maßy ßu paduſchi jenemu pſchekupzej liſtownju pſches ßuknju pſcherěſnyli a ſ njeje 2500 toleŕ paperjanych pjenjes wuczahnyli.

Dotalny aßeßor Hellmuth Domaſchka w Brandiſu je ſa ßudniſkeho radźiczela w Bornje pomjenowany.

Wot ſnateho fabrikanta Kruppa w Eßenje je ſakſke miniſterſtwo wójny 2000 tl. k lěpſchemu ſakſkich, w polu ſtejazych wojakow doſtako.

Prußy. S Barlina pißaja, ſo ßo pſchezo hiſchcze wjele wojakow k němſkemu wójſku w Franzowſkej ſczele a ſo pſches Mainz wſchědnje wulke ſchtuki wjeſu, kotrež maja ßo pſchi woblehnjenju Pariſa nakładnicź.

Marſchal Palikao, poßleni miniſter wójny khěžora Napoleona, je k njemu na Wilhelmshöhe pſchijěł a ßo wot tam do pruſkeje hłowneje kwartiry w bliſkoſczi Pariſa podał.

Polny póſt budże ßnadź też bórſy pakty k wobſtaranju na wojakow, w Franzowſkej ſtejazych, horjebracź, ſ najmjeńſcha chzedża ſ tej wězu na jedyn tydźeń ſpytacź, ſo bychu widźeli, hacź ßo tajke wobſtaranje wuwjeſcź hodźi. Pakt, kotryž chze ſchtó na žaneho wojaka poßłacź, njeßmě cźiźſchi bycź, dyžli 3 punty. Tajke pakty dyrbja ßo tak do płata ſaſchicź, ſo wonhladaja, kaž wulki liſt, a moža něhdże tak wulke bycź kaž poł liſtna (bogena) papjery. Porto ſa kóždy pakt je na 5 nßl. poſtajeny a ma ßo tónle pjenjes hnydom pſchi wotpoßłanju ſapłacźicź. Adreßa ma ßo na „korreſpondenzkartu“ napißacź a na pakt pſchiſchicź.

W pruſkich twjerdźiſnach je nětko 100,060 jatych Franzowſow, cźi druſy jeczi Franzowſojo ßu w druhich němſkich krajach roſdźěleni.

Pruſke wójſko ma hacź dotal w tutej wojnje 46,480 muži ſchkodowanja. Wjetſchi dźěl tych ßamych je lohko ranjeny. Morwych a ranjenych wyſchkow je 2088.

Awſtria. Khěžor je dwěmaj nawjedowarjomaj cźěſkeho luda, Riegerej a Sſladkowſkemu, miniſterſke ſaſtojnſtwo polubił, jeli chzetaj ſa to ſkutkowacź, ſo by cźěſki lud ßwojich ſapoßłanzow na winſki rajchsrath poßłał; ale wonaj wo tym nicžo wjedźecź nochzetaj, prajizy, ſo možetaj jenož po woli cźěſkeho luda cźinicź. Cźěſki lud pak ſ tym ſ pokojom njeje, ſchtož chze khěžor w naſtupanju cźěſkeho kraleſtwa cźinicź, ale žada ßebi połne dopjelnjenje ßwojich požadańkow, bjes kotrymiž je najprěnſche to, ſo ma Cźěſka ſ Morawu a awſtriſkej Schleſynſkej ßamoſtatny kraj bycź, kotremuž winſke miniſterſtwo niczo roskaſowacź nima.

Sedmy wojerſki liſt.

Wot Jana Mětynka ſe Sarycza,
kral. ſakſk. wojaka 9. komp. 4. inf. regimenta No. 103.

Sſrjedu rano dźeń 24. auguſta w ½7hodźinow dźěchmy ſ naſchich kwartirow, podachmy ßo ßaßo na dróhu a cźehnichmy k měſtu Verdun, kiž běſche wot Franzowſow wobßadźeny. Jako bychmy khwilu cźahnyli, dźěchmy pódla jeneje wßy na kuku, ſeſtupachmy ßo do rjadu a natykachmy abo nalodowachmy naſche tſělby, cźehnichmy potom ßaßo dale, a jako ſe wßy won pſchińdźechmy, ßkyſchachmy bubot a hrimot kanonow, dźěchmy hiſchcze kruch a ſaſtachmy potom něhdże jenu hacź połdra hodźiny wot Verdun pola jeneho lěßa. Po krótkim cźaßu dźěchmy hacź do jeneho doka, hdźež měſto pſched nami widźichmy. Tudy woſtachmy khwilu ſtejo. Naſcha artillerija ſczeliſche kule do měſta, pſches kotrež ßo też na jenym kónzu ſapocza palicź, ſchtož pak ßaßo jara bórſy poduſchichu. My ßo nětko ßaßo wróczichmy. Njepſcheczelſke kule wujachu wyſche naß. Jako běchmy něhdże hodźinu wróczo ſchli a měſto wobeſchli, pſchińdźechmy wieczor, jako ßo hižom cźmiſcha k jenej wßy, w kotrejž dyrbjachmy kwartiry doſtacź. Tu běſche móſt pſches ruku ſkónzowany, ale naſchi pionnirojo mějachu ſa krótki cźaß nowy móſt hotowy a dźěchmy pſches njón do naſchich kwartirow. Ja pſchińdźech do zyrkwje, hdźež 150 muži bjes ławkami nozowachmy. W nozy ſtejeſche pſched kóždej kwartiru ſtraž (wacha).

Schtwórtk rano 25. auguſta w 7 hodźinach dźěchmy ßaßo ſ naſcheje wßy a cźehnichmy po dróſy, kiž do měſta Chalon wjedźiſche. Dokelž běch pódkowy wot mojich ſchkórnjow ſhubił, běchu hoſdźiki wot nich pſches ſchkórnje pſchelěſli. Ja ſuch ßo toho dla a dźěch boßy, pſchi tym ſtupich na jedyn kamjeſchk a roſrěſnych ßebi pjatu, ſo krej won zyrcźeſche. Nozował ßym tón krócź pſchi ßwinjazym khlěwje.

Dróhi a pucze ßu tudy wſchitke ſ wyßokimi topołami wobßadźane. Pola ßu jara kamjenojte. Khlěb je wſchitkón běły, wot pſchenicźneje muki, ale my jeho jara mało doſtanjemy, druhdy ſa zły dźeń kompagnija wot 250 muži 5 pokrotow a kotryž je hiſchcze wyſche teho jara njeßytny. Też je tudy jara wjele winizow a je teho dla w pinzach wina doſcź w ßudach a w bleſchach.

Jako běchmy pjatk rano 26. aug. w 9 hodź. ßaßo wucźahnyli a někatre wßy pſcheſchli, pſchińdźechmy njedaloko jeneje tajkeje na żeleſnizu. Tu ſaſtachmy dlěſchi cźaß a jako potom do wßy Aubréville pſchińdźechmy, doſta moja kompagnija pſchikaſnju, jako pólna ſtraž (Feldwache) ßo wokoło wßy ſeſtupacź, dokelž dyrbjachu pionnirojo móſt

żeleſnizy pſches rěku wjedźazy, ſkaſyćz. Ja buch ſ patrouillu poßłany ßo wobhonjowaćz hacź ßnadź njepſcheczel w bliſkoſczi njeje. Sa nětkotre hodźiny piſkachu nětko ſignal „Achtung" a na to ſlěcźa móſt ſe żakoßnym wrjeßnjenjom do powětra, kamjenje a żeleſo wyßoko a daloko mjetajo. Nětko ſhromadźichmy ßo wo wßy, hdźeź ßo ſa dlěſchi cźaß ſaßo ras najěchmy, pſchetoź naſch hauptmann běſche pſchikaſał, ſo ma wjeß khlěb, wino a pokcź hromadu nawdacź. Prjódkſtejeŕ abo franzowſki mair (praj mär) bubnowaſche na bubon a ſe wſchěch kónzow wßy noſchachu hromadu a wotedawachu pola prjódkſtejerja.

Jako běchmy ßo rosdźělili a najědli, cźehnichmy ſa naſchim regimentom, kiź běſche pſchezo do prědka ſchoł. Duzy pſchińdźechmy pſches jene město a nozowachmy potom w prěnjej wßy wot teho ßameho, do kotrejeź wjecźor w 8 hodźinach pſchińdźechmy. Tu nozowach ras wo jſtwje, ſchtoź je pola naß khěźa (Hausflur). Tudy nimaja teź żane khachle, ale wóhniſchcźo, wyſche kotrehoź je na rjecźaſu hoka pſchicźinjenja, na kotruź potom żeleſny kotoł powěßnu.

Ssobotu 27. marſchirowachmy rano wot 7 hodźinow hacź popołdnju k městej Dun (wupraj: Dengh), hdźeź hnydom khlěb a wino requirirowachmy. Ale kaź wſchudźom druhdźe tak doſtachmy teź tudy mało khlěba, pſchetoź kóźdy mějeſche něhdźe ¼ punta, kiź teź hnydom pożrje. Hacź do wjecźora woſtachmy pſched městom, kiź bě zyle na twjerdźiſnu podobne. W nozy doſtachmy w tym ßamym naſche kwartire. Njedźelu 28. auguſta woſtachmy zyły dźeń w měſcźe pſchetoź my mějachmy „raſttag." Deſchcź ßo dźěſche zyły dźeń a zyłu nóz. Tudy doſtach prěnju powjeſcź wot mojeje ßotry ſ wótznego kraja, teź pißach kartu na lubych ſtarſchich, kiź hnydom wotpoßłach a jenu na ßotru, kiź pak wotpoßłacź njemójach, dokelź běch jón ſhubił. Wjecźor w 6 hodźinach běſche Boża ßkužba w tudomnej zyrkwi.

Schtoź nětko runje mje w mojim braunſchweigſkim lazarecźe naſtupa, dha ßym wutoru dźeń 27. ſeptembra do infantriekaſerny, jako do reſervelazaretha No. 1. donjeßeny. Tu dyrbju zyły dźeń we kožu leżecź a njeßměm ſtawacź. (Pokracźowanje.)

Ze Serbow.

S Budyſchina. Pſchi ßerbſkej ſkhadźowanzy, kotraź ßo tu ſańdźenu ßrjedu w ludźazej ſahrodźe mějeſche, bě tójſchto Sſerbow ſe ſakſkich a pruſkich Łužizow pſchitomnych. Teź bě tam knjes profeßor Leskien ſ Lipſka pſchiſchoł. Na dźeńſkim rjedźe běchu wſchelake wucźene a njewucźene naležnoſcźe, kaź teź pěkna towarſchna ſabawa.

S Rakez piſaja, ſo ßo tamniſcha nalutowarnja (Sparkaſſe) pěknje pſchiſporja.

Se Židowa. Schtwórtk 29. ſeptembra mějeſche tudomny khěźeŕ a pohoncź Handrij Grohmann to njeſboże, ſo pſchi domojwoženju wotawy bjes Tſjomi Hwěſdami a Ratarjezami pod koła pſchińdźe. Pſchi tym bu wón tak wobſchkodźeny, ſo dyrbjeſche bórſy wumrjecź.

S Budyſchina. Sańdźenu wutoru 4. oktobra bu dotalny canonicus capitularis cantor knjes Joſef Hoffmann jako ſenior na tudomnym tachantſtwje ßwjedźeńſzy promovirowany.

S Budyſchina. W poßleńſchich dnjach je ßo pak ſaßo něhdźe 4—5000 jatych Franzowſow pſches naſche dwórniſchcźo dale do Pruſkeje pſchewjeſko. Woni pſchiwjeſechu ßo ſe Straßburga.

Wójnſke powjeſcźe.

Po pſchihotowanjach, kotreź ßo ſ němſkeje ſtrony w naſtupanju wójny cźinja, hodźi ßo ßudźicź, ſo ßnadź ſ wójnu tola tak rucźe kónz njebudźe, kaź ßebi to nětkotryźkuliź myßleſche. Paris chce ßo po mójnoſcźi wobaracź, to je ſjawnje widźecź, a po tajkim je ßo tuto město wot němſkeho wójſka woblehnycź dyrbjako. Tajke woblehnjenje traje hižom pſches dwě njedźeli a nětko ma ßo hakle dobywanje ſapocźecź. To drje może borſy kónz měcź, jeli ſměje němſke wójſko prawy ſchik a něſchto ſboża. Wona moża pak teź, hdyź na woblehnjenje a dobywanje Straßburga pohladamy, lohko doſcź 5 haj 6 njedźel abo hiſchcźe dlěhe tracź.

A hewak myßla ßebi, kaź ßo ſda, we wulkej hkownej kwartirje, ſ kotrejeź ßo wſche němſke wójſko kommandiruje, ßo ßnadź ſ dobycźom Pariſa hiſchcźe doſcź njebudźe, ale ſo budźa ßo teź te nowe franzowſke wójſka, kotreź ßu bjes tym w nawjecźornych ſtronach Franzowſkeje naſtałe, prjedy ſbicź dyrbjecź, hacź Franzowſojo měr ſcźinja. Duź móżemy ſymy docźakacź, prjedy hacź budźe wſcho ſkónczene.

A hdyź teź budźe měr hižom ſcźinjeny, dha naſchi wojazy pſchezo hiſchcźe wſchitzy domoj njepſchińdu, dokelź budźe wulka dźělba tych ßamych w Franzowſkej tak dołho na exekuziji ſtejo woſtacź, hacź Franzowſojo wójnſke khóſty ſapkacźili njejßu.

Schtoź nětko němſke wójſko, kotreź wokoło Pariſa leži naſtupa, dha ma ßo wone wjele lěpje, hacź je ßo prjedy měło. Wokoło Pariſa je mjenujzy wjele měſtaſchkow a wßow a hacź runje ßu wobhdlerjo ſ wjetſcha ſ nich rosczékali, dha moża wojazy tola nětko w domoch, bróžnjach a hródźach ſpacź a njetrjebaja ſtajnje pod hołym njebjom leżecź.

Tak piſche jedyn wojak ßwojimaj ſtarſchimaj bjes druhim: „Ja hiſchcźe żenje tak kraßnje bydlił njejßym, kaź w mojej nětcźiſchej kwartirje. Kanapej a wſchitke ſtolzy ßu ſ cźerwjenym ßomotom poczehnjene. W ſahrodźe bimbaja winowe kicźe, kiź kraßnje ßłodźa a hewak ßu tam wſchelake druhe płody, kiź derje ßłodźa. Wot ludźi w

domje nichton wostak njeje a ßmy teho dla najprjedy ſ woknom nuts lěſcź dyrbjeli, dokelž běchu durje twjer džeſacźinjene. Žaneje jědže w tutym domje namakali njeßmy, ale tójſchto bleſchow dobreho wina w pinzy ſahrjebanych nadeńdžechmy. A dokelž mózemy do běrnow na ßußodnych polach khodźicź, kaž chzemy, dha by to kraßne žiwjenje byłs, hdy bychmy jenož druhdy też cigarru wukuricź mohli abo ſ najmjeńſcha tola tobaka měli."

(Pſchiſpomnjenje. W tajkim naſtupanju je nětko też lěpje, pſchetož w Budyſchinje ßu tajke pakcźiki ſ cigarrami abo ſ tobakom dostacź, kiž kaž liſty wonhladaja, a tute nětko ludźo wojakam ſcźeko.)

Němſke wójſko, kotreż pſched Pariſom leźi, je ßo tam ßylnje wobtwjerdźiło a to na dwě ſtronje, tak ſo moža Franzowſojo ſ Pariſa abo wot ſady pſchińcź, a tola niczo wuſkutkowacź njemoža. Wot ſady drje tam žani njepſchińdu, dokelž žane wójſko wjazy w polu nimaja, ale ſ Pariſa počźinaja nětko ſkoro wſchědnje małe wupady cźinicź, ſo bychu džěła němſkich wojakow ſadźewali. Tuczi mjenujzy wyſche twarby wſchelakich wobtwjerdźenjow też te měſtna pſchihotuja, hdźež maja te wulke ſchtuki ſtejecź, ſ kotrymiž budźe ßo na Paris tſělecź. To drje ßo najſkerje bórſy ſtanje, pſchetož pruſki kral, kotryž běſche hacź dotal ſ wulkej hkownej kwartiru w Ferrieresu, je ßo nětko bliže k Pariſej pſcheßydlił, mjenujzy do měſtaſchka Verſailles.

Pſched nětkotrymi dnjami je wón też ſ generaſtabom wſcho wobhladował, ſchtož je tam wójſko pſchihotowało, a ſda ßo, ſo je ßo tajke wobhladowanje teho dla ſtało, ſo by ßo cźaß poſtajicź mohł, w kotrymž by ßo tſělenje na Paris ſapočźecź měło. Pſchetož ſchtórmowacź jón drje njebudźa, ale jenož ſ tſělenjom a hkodom k ſkónczněmu poddaczu nuſowacź.

Franzowſojo ſe ßwojich twjerdźiſnow bliſko Pariſa na kóždeho němſkeho wojaka tſěleja, kotrehož něhdźe wuhladaja. Woni ſ tym wjele polvera a kulkow rosbroja, tola pak niczo ſ tym njewuſkutkuja.

Dokelž je Paris koło wokoło wobleńnjeny, dha ßebi k wotpoßłanju liſtow ſ tym pomhaja, ſo je ſ pomozu powětrowych ballonow (Luftballon) prjecź ſcźeku. Liſty ßo mjenujzy, kaž hewak, na poſcźe wotſchtempluja, potom puſchcźi ßo jedyn cźłowjek ſ tutymi liſtami wyßoko do loſta, a hdyž je wětr; tajki ballon tak daloko donjeßł, hdźež žani Němzy wjazy njeſteja, dha ßo tón cźłowjek ſ tym ballonom na ſemju dele puſchcźi a hlada, kak te liſty najlěpje wotbudźe.

Hewak ßo němſke wójſka w Frazowſkej pſchezo bole rosſchěrjeja a nihdźe žane prawe napſchecźiwjenje njenamakaja. Němſzy wojazy ßu hižom hacź do Orleansa na puczu do Toursa do prědka ſchli a k wjecźoru a k dołhemu wjecźoru hacź dale Chartres, Dreux a Mantes. Nowy tſinaty, pod měklenburgſkim wjelwójwodu ſtejazy armeekorps je ßo po dobyczu Toula k dołhemu wjecźoru wobrocził, ſo by twjerdźiſnu Soißons (na dróſy ſ Pariſa do Belgiſleje) wobleńnył a tamniſchi kraj wobßadźił. — Wójſko, kotreż pſched Straßburgom ſtejeſche, je ßo ſ nětkotrymi druhimi wotdźělenjemi do Horneho Elſaßa podało, ſo by Mühlhauſen a Colmar wobßadźiło a twjerdźiſny Belfort, Schlettſtadt a Neubreiſach wobleńnyło, ſ dźěła pak dale do ſnutſkomneje Franzowſkeje cźahnyło.

Prjedawſchi ſtraßburgſki, kommandant general Uhrich, kotremuž ßu na jeho cźeßne ßłowo, ſo wjazy pſchecźiwo Němzam wojowacź nochze, pſchi pſchepodaczu Straßburga dowolili, ſo ßmě ßwobodnje hicź hdźež chze, je wóndanjo w Toursu pobył. Wón je ßo tam franzowſkemu proviſoriſkemu knjeſtwu prjódkſtajił a ßo potom pjecźa do Awſtrije podał.

Schkoda, kotruž je Straßburg pſches wobleńnjenje cźerpił, wobliczja ßo na 45 millionow frankow. Wot měſchcźanow je pſchi bombardirowanju 273 cźłowjekow, najbole žony a dźěcźi, wo žiwjenje pſchiſchło, a ranjenych je něhdźe 3000.

Přilopk.

* W naſtupanju ranjenych abo khorych ßerbſkich wojakow ßmy ſhonili, ſo je w polnym lazarecźe w Bingen: Anguſt Bieſold ſ Cźerwjenych Noßliz. — W reſervelazarecźe w Braunſchweigu je: Ernſt Auguſt Symank, Jan Auguſt Kupenz (Kubjenz) a Pětr Měrcźink. — W vereinslazarecźe w Sondershauſen je Handrij Polenz ſ Droždźija. — Wumrjeł je grenadier Handrij Preza ſ Drěwzow wot 1. pruſkeho pěſcheho garderegimenta. Wón bu 18. auguſta cźežko ranjeny. Dale ßu morwi: grenadier Jan Sijaz a podwyſchk Jan Kubiza pomjenowany Rjekuſcha, wobaj ſ Wulkich Sdźarow. Wumrjekoj ſtaj też na ßwoje rany: gefrajta Jan Polak ſ Laſa a wojak Jan Pětſch ſ Hatka pola Minakała. — Cźežko ranjenaj ſtaj: ſecondeleutnant Pawoł Jan Emil Stanga ſ Cźorneho Khołmza (18. auguſta) a oberjäger Zſchippang (Schcźěpank) ſ Rudeje (1. ſeptembra); lohkoranjenaj pak: füſilier Mathej Kubuſch ſ Brětneje (6. auguſta) a gefrajta Wetźko (Wjazko) ſ Běłeho Khołmza.

* W Romje a w dotalnym bamžowym kraju ßu wobydlerjo w tychle dnjach wothkoßowali, hacź chzedźa nětko, hdyž je wójſko italſkeho kraja Rom wobßadźiło, pod bamžowym knjeſtwom abo pod knjeſtwom italſkeho krala ſtacź. Najwjazy jich ſa to hkoßowachu, ſo chzedźa pſchichodnje pod knjeſtwom italſkeho krala bycź.

* W bliſkoſcźi Metza je na prawym brjohu rěki Moſele 10 a na lěwym brjohu 9 němſkich lazarethow.

* General Moltka je wot rußowſkeho khěžora ßwjatojurjowy rjad druheje rjadownje doſtał. (Tutón rjad abo orden dawa ßo jenož tym, kotſiž ßu ßo we wójnje woßebje wuſnamjenili.)

Sastupjerſtwo měſto Barlina je wobſanknyło, měſchczanam Straßburga 20,000 toleŕ poßłacz a to jako pomoz tym, kotrymž ßu ßo tam pſchi woblehnjenju domy wotpaliłe abo wobſchkodźiłe, abo też jako pomoz tajkim, kiž ßu tam na ßwojej żiwnoſczi a warbje ſchkodowali. Wyſche teho budża hiſchcze w Barlinje ſa Straßburgſkich ßmilne dary ſhromadżowane, ſo bychu Němzy, „ſchtoż ßu jako njepſcheljo Straßburgſkim ſtaſyli, jim nětko jako pſcheczeljo ſaßo ſarunali.“ — (Mjenujzy Straßburg ſ Elſaßom atd. budże wot Franzowſkeje wottorhnjeny a k Němzam pſchidżěleny).

* Prjedawſchi franzowſki miniſter Thiers je na rußowſkim kněżorſtim dworje ſa to ryczał, ſo by rußowſki kněżor pola pruſkeho krala nětak k lěpſchemu Franzowſkeje ſtuttował, ale kněżor Alexander njeje jemu pjecża w tajkim naſtupanju niczo wěſteho polubicz chzył.

* W němſkich krajach je nětko něhdże 170,000 franzowſkich jatych a k jich wobwachowanju je něhdże 30,000 němſkich wojakow trjeba.

* W Franzowſkej je w tu khwilu něhdże 800,000 muži němſkeho wójſka, bjes nimi na 200,000 landwehriſtow.

Cyrkwinske powjeſće.

Wěrowani:

Michałska cyrkej: Jan August Libſcha, maſchinuwjedżeŕ a wobydleŕ w Dobruſchi, ſe Sofiju Marju Emiliju Schmidtez tam. — Handrij Halka ſ Konjez, ſ Marju Hotijez w Delnej Kinje.

Křćeni:

Pětrowska cyrkej: Ernſt August, Jana Auguſta Harnapa, wobydlerja, ß. — Marja Thereſia, P. Rjeka, wobydlerja, — Hana Auguſta, Jana Bohuwěra Schramy, wobydlerja, — Pawoł Max, Jana Soki wóſki, ß.

Michałska cyrkej: August Richard, Auguſta Wylema Schwarzy, wobydlerja pod hrodom, ß. — Jan Jurij, Handrija Jurza, murjerja na Židowje, ß. — Auguſta Olga, Bohuwěra Wicjeżka, kublerja w Pſchiſchezach, dż.

Zemrjeći:

Dżeń 25. ſeptembra: Jan Korla Nowak ſe Seleneje Hrabowki, 23 l. — 26. Jan August Buſch, měſchczan, kněżeŕ a czěßliſki miſchtr w Budyſchinje, 45 l. — Hana, Jana Kněżora, wobydlerja, dż., 13 l. 3 m. — Hana, Handrija Neumanna, wobydlerja na Židowje, mandżelſka, 29 l. 2 m. 9 d. — 29. Jan August, Auguſta Měrſcha, ż. żiwnoſczerja najeńka, 4 n. 3 d.

Kak Hans Depla a Mots Tunka rozom wótřitaj a ludźi pódla škrějetaj.

* * *

Hanß Depla. Hdyż jedyn nětko po polach wokoło khodźi, dha ma jedyn ßwoje wjeßele, pſchetoż běrny ßu ßo jara radźiłe a nowe ßywy też pěknje ſkhadżeja.

Mots Tunka. A wjedro je też dobre doſcz, tak ſo żane dżěło njeſadźěwa.

H. D. A tola ßu ludźo, kiž ßebi myßla, ſo jim czaß doßahacz njebudże k jich dżěłu a kotſiż teho dla na wopaczne pucże pſchindu.

M. T. Ale ſchto dha ſ tym měniſch?

H. D. Nó, hlaj, jako je pſched nětkotrym czaßom jenu njedżelu rano ke mſchi dżěch, dha mje pucz nimo jeneho pola wjedżeſche, hdżež jedyn hoſpodaŕ pilnje worałſche.

* M. T. Dha drje tón njedżelu ſa żadyn ßwjaty dżeń njedżerži?

H. D. Haj, to ßo ſkoro tak ſda.

Eduard Hartmann

w Budyschinje na snutskomnej lawskej haßy,

ßo wróćiwschi wot lipskeje maßy, porucza ßwój bohacze wuhotowany skład manufakturskich tworow, symskich buckskinow, lazow, rubischczow atd. po najtunischich płaczisnach.

Sprawne a pěkne poßłuženje w ßerbskej a němskej ryczi.

☞ Tak derje na wiczných dnjach, kaž tež na hermankach jenoż w nowotwarjenych khlamach na snutskomnej lawskej haßy.

K prjódkstejazym kermuscham

poruczam ja ßwój psched 9 lětami wote mnje wunamakany a lěto wot lěta wjazy spodobanja dostawschi **wote mnje jenoż ßameho prawdźiwje fabricirowany**

korjenjowolij (Gewürz-Oel)

k tykanzy- a schtryzlepjeczenju.

Tutemu wolijej da jedyn na pjeczny zokor pokapacz, kotryż chze jedyn pschiwdacz. Tutón korjenjowolij njedawa jenoż tym tykanzam a schtryzlam najwubjerniſche dobroßkodženje, ale pschisporja tež hibanje czěsta. Schkleńczka ſa 2½ nßl. ſa 3 a schkleńczka ſa 5 nßl. ſa 6 měrzow (hachtlow) muki doßaha a maja tajki wolij na pschedań

knjes August Bartko . . . . w Budyschinje,
= Friedrich Braun . . . —
= Günzel & Rietscher . . . —
= Rudolph Hölzer . . . . —
= Ernst Hämsch . . . . —
= Emil Jäger . . . . . —
= J. G. Klingst Nachfolger . —
= Herrmann Kunack . . . —
= C. A. Lehmann . . . . —
= August Lehmann . . . —
= Heinr. Jul. Lincke . . . —
= C. A. Mickan . . . . —
= Joh. Mießner . . . . —
= Moritz Mörbe . . . . —
= Carl Noack . . . . . —
= August Pötschke . . . —
= Carl Pötschke . . . . —
= J. T. Reimann . . . . —
= J. T. Schulze . . . . —
= Joh. Wannack . . . . —
= C. A. Wehle . . . . —
= Paul Mickel . . . . . w Ketlizach

a poruczam ja jich skład cześczenemu Sserbowstwu k dobroczinwemu wobkedźbowanju.

Heinrich Müller,

BN. Dokelž ßo w nowischim czaßu tejko korjenjowolija pschedawa, kiž je pjeczwo zyle skasył, dokelž ßu husto schkódne ingredienzy k temu nakoženе, dha proschu, ßo bychu ßo kupowarjo schkody sminyli, so bychu ßwěru na etiquettu hladali, hacž mjeno a firmu bleschka a etiquetta pokaže. H. M.

Jendźelski rubjany płat,

k ßłomowym a žitnym mĕcham kmany a 2 łohćej ſchĕroki łohćź po 28 np. a 35 np. porucža jako nĕſchto jara tunje

płatowa a módotworowa pſchekupniza

Julius Hartmann

na rózku mjaßoweho torhoſchcža cžo. 36.

Mój ſkład **ßukna a ſymſkeho buckſkina** we najnowſchich muſtrach porucža k dobrocźiwemu wobkedźbowanju

Julius Hartmann

płatowa a módotworowa pſchekupniza na rózku mjaßoweho torhoſchcža cžo. 36.

Pſchepołoženje khlamow.

Mój ſkład hotoweje mužazeje draſty a hólcžazych wobleczenjow je nĕtko pódla bohateho tórma w domje knjeſa ſłótnika Boëtius'a prjedy Roſenkranza.

P. Baruch.

Płatowa a módotworowa pſchekupniza

Julius Hartmann

na rózku mjaßoweho torhoſchcža cžo 36.

porucža

kattuny najnowſchich muſtrow ¾ ſchĕroke łohćź 28 np. a wjaz,
módre cźiſchczenje = ¾ = 50 np.
parchenty pißane = ⅝ = 50 np.
lama = = = ⅞ = 11 nßl.
zefyrowe krawatty po najnowſchich muſtrach, ſchtuka po 10 nßl. a wjaz,
doubleſtoff k ſymſkim jeczkam ¾ ſchĕroki 22 nßl. a wjaz,
biber, ¾ ſchĕroki, łohćź po 36 np. a wjazy,
dźĕlbu na bok ſtajenych draſtowych ſtofow po jara **tunej** płaczźiſnje.

Sa ſaßopſchedawarjow hiſchcže wjele tuniſcho.

Epileptiſke widliſchcža
(padazu khoroſcź)

ſahoji **liſtnje** ſpecialny lĕkar ſa epileſiju doktor O. Killiſch w Barlinje, nĕtko: Louiſenſtraße 45. — Hižom pſches ſto ſahojenych.

Wulki ſklad
wſchelakich cžaßnikow.

S tutym najpodwolniſcho k nawjedźenju dawam, ſo ßym ßo ſ mojimi khlamami

do mojeho domu
pſchi lawſkim tórmje

pſchedßydlił a ſo mam tam wulki a rjany wubjerk cžaßnikow (ſegerjow) wſchitkich druźinow po najtuniſchich płacźiſnach na pſchedań.

Tež mam wulki ſklad cžaßnikowych reczaſkow najnowſcheje módy a ßo pola mje tež cžaßniki tunjo a derje porjedźeja.

☞ Tež pſchiſpominam hiſchcže, ſo ßym ja **ßerbſkej** ryczże tak derje mózny, kaž nĕmſkeje.

W Budyſchinje **J. G. Schneider,**
pódla lawſkeho tórma. cžaßnikaŕ.

Wobydlenje lĕkarja a ranyhojerja w Porſchizach je k nowemu lĕtu ſa ludźi bjes dźĕcźi na pſchenajeczże a je wſcho dalſche pola wobßedźerja khĕže ſhonicź.

Wosſewjenje.

Dźiwoczanſke ßerbſke ev. luth. mißionſke towarſtwo ſměje jutſje — 9. oktobra popołdnju w dwěmaj ſhromadźiſnu.

Pětr Młónk,
pißmawjedźer.

Khěža a polo na pſchedań.

Khěža czo. 168 na Židowje, ſ bróžnju a polom, kotrež poßleńſche 1 aker a 8 kwadratnych prutow wopſchija, ma po poruczńoſczi na pſchedań

W Budyſchinje, 1. oktobra 1870.

Ryczńik **Seehaußen.**

Khěža na pſchedań.

Herbſtwodźělenja dla je khěža czo. 280 w jerjowej haßy w Budyſchinje, 4 ſtwy a 3 komory wopſchijaza, pſches podpißaneho na pſchedań.

Ryczńik **Seehaußen.**

Aukzia.

Prjeczńczehnjenja dla budźe ßo njedźelu 9. oktobra popołdnju wot 2 hodźinow w khěži czo. 29 w Droždźiju wſchelaka domjaza a hoſpodarſka nadoba, kaž tež něſchto draſty atd. ſa hotowe pjenjeſy na pſcheßadźowanja pſchedawacź.

Schinki,

ſ najmjeńſcha 12 puntow cźeźke, kupuje

J. Wannack
na ſchulerſkej haßy.

S nakładom Macźizy Serbſkeje je w druhim wudawku wuſchła a może ßo we wudawarni Serb. Nowinow ſa 5 nßl. dostacź: **Genovefa.** Rjane powjedanczko ſe ſtareho cźaßa wot Khryſtofa Schmida. Pſchełožił M. Hórnik.

Aukzia.

Njedźelu 9. oktobra t. l., popołdnju wot 2 hodźinow. budźa ßo w **Apitzej hoſcźeńzu w Rakezach** 2 konjej, 1 ſrěbjo, 2 wużitkowej krowje, 1 koſa, hußy, 3 hoſpodarſke woſy, möble, 1 pjelz a druha draſta, teho runja dźělba tobaka a cigarrow na pſcheßadźowanje pſchedawacź.

O. John agent.

Sa Bukezy a wokolnoſcź

najpodwolniſcho k nawjedźenju dawam, ſa ja kóždy tydźeń „Serbſke Nowiny" wobſtaram.

Ferdinand Bleyl,
bukiczańſki poßelnik.

Wulku dźělbu **dobrych cigarrow** ma po tunich płaczińach na pſchedań

Adolph Wahl w Budyſchinje
na ſwonknej lawſkej haßy cźo. 793
po 1 ſkhodźe.

Kedźbu!

Dokelž je sebi redaktor Žužićana k. Fiedler prawu ruku tak wobškodźił, zo pisać njemóže, dha budźe čo. 10 Žužičana něšto pozdźišo wudate.

Smoleŕ.

Běrnyſběrarjo,

tak wjele hacź móżno, moża dźěło dostacź. Sa kóżdy naſběrany korbik ßo 5 np. ſapłaczi a hewak dostanje kóżda parſchona hiſchcźe 5 nßl. na dźeń, dokelž je pucź wot měſta pokdra hodźiny dołhi. — Sa tajkich, kiž chzedźa w nozy na kuble woſtacź, budźe w bróżnjach a hródźach lěhwo pſchihotowane. — Sda ßo kóżdy wjecźor wupłaczi.

Wſcho dalſche je ſhonicź pola knjeſa pſchekupza Jakuba na žitnych wikach.

Jedyn cźornje wobarbjeny korbik, w kotrymž ßu wſchelake wěży a bjes druhim tež 2 Serbſke Nowiny, bu ſaźdźenu ßobotu w jenej budyſkej haptyzy pſcheměnjeny a może ßo we wudawarni Serbſkich Nowinow ſaßo dostacź.

300 kórzow

mydkarſkeje ſoły (Aeſcher) k hnojenju ma **jara tunjo** na pſchedań

Moritz Lehmann,
mydkowy fabrikant na bohatej haßy.

10 centnarjow aktoweje papjery

w mjeńſchich dźělbach (tykanczeje papjery 24 liſtnow po 2 nßl.), po wjetſchich dźělbach pak hiſcheze tuniſcho, poruczа

Moritz Lehmann,
mydkowy fabrikant na bohatej haßy.

Pſched něktrym cźaßom je ßo na pucźu ſ Budyſchina hacź do Holeſchowa jedyn cźornoźidźany żónſki mantel ſhubił. Schtóž jon pola O. Dobrizy w Rakezach woteda, dostanje toler myta.

Jedyn wucźomnik może měſto dostacź pola pjekarſkeho miſtra **Auguſta Tannerta** w Ketlizach.

Sa ſaßopſchedawarjow.

Nowe ſchottiſke fulbrand jereje, tunu po 15 tl.,
tu ßamu rybu w 14 dnjach wotlifrowacź, tunu po 14½ tl.,
nowe tucźnojereje, rjanu tworu, tudy bywaze, tunu po 12 tl.,
nowe wulke bergſke jereje, tunu po 11 tl.,
dale na nowy tydźeń k dostaczu:
nowe ſchottiſke połnojerje, jara rjanu tworu, trochu make, tunu po 10 tl.,
poruczа jako wobkedźbowanja hódne

Carl Noack
na žitnej haßy

Mězowe khlamy

Herrmanna Müllera
ßu nětko na ſchulerſkej haßy pola knjeſa cźeßakarja Rauha a proßy ßo wot hornjeho, ſo bychu jeho tež w nowym pſchebytku dobrocźiwje wobkedźbowali.

Nakładnik: J. E. Smoleŕ. Ciſć L. A. Donnerhaka w Budyšinje.

Čisło 41. — 15. oktobra — 1870.

Serbske Nowiny.

Za nawěštki, kiž maja so w wudawarni Serb. Nowin. při bohatych wrotach wotedać, płaći so wot rynčka 1 nsl.

Zamolwity redaktor a wudawar
J. E. Smoleŕ.

Kóžde čisło płaći 6 np. Stwórtlětna předpłata pola wudawarja 66 pn a na kral. saks. pósće 7½ nsl.

Wopschijecże: Najnowsche. — Swětne podawki. — Powjescze wo wojakach. — Wójerske list. — Ze Serbow: S Budyschina. S Budyschina. S Darina. S Jěžowa. — Wójnske powjescze. — Pschilopk. — Zyrwinske powjescze. — Nawěschtnik.

Płaćizna žitow a produktow w Budyšinje.

1. oktobra 1870.

Dowoz: 6847 kórcow.	Płaćizna w přerězku na wikach, wyšša.			nižša.			na bursy, najwyšša			najniža.		
	tl.	ngl	np.	tl.	ngl	np.	tl.	ngl	np.	tl.	ngl	np
Pschenża	6	10	—	5	25	—	6	15	—	6	—	—
Rožka	4	12	5	4	7	5	4	15	—	4	12	5
Jecźmjeń	3	15	5	3	10	—	3	20	—	3	15	—
Wowß	2	—	—	1	25	—	2	5	—	2	—	—
Hróch	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Woka	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Raps	—	—	—	—	—	—	9	—	—	8	72	5
Jahły	7	10	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Hejduschka	5	5	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Kana butry	—	17	—	—	16	—	—	—	—	—	—	—
Kopaßkomy	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Zent. žyna	—	25	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Lane žymjo	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—

Pjenježna płaczišna.

W Lipšku, 3. oktobra. 1 Louisd'or 5 toler 17 ngl 6½ np., 1 połnowažazy cžerwjeny słoty abo dukat 3 tl. 6 ngl. 5⅝ np.; winske bankowki 81½ (16 ngl. 3 np.)

Czahi sakskoschlesynskeje želesnizy s Budyschina.

Do Draždžan: Rano 7 hodźinow — minutow* dopołdnja 9 h. 5 m.; pschipołnju 1 h. — m.*; popołnju 4 h. 10 m.*; wječor 8 h. 20 m.*; w nozy 2 h. 40 m.** 4 h. — m.

Do Shorjelza: rano 7 h. 50 m.*; dopołnja 10 h. 50 m.*; popołnju 3 h. 20 m.†; wječor 6 h. 50 m.*; wječor 9 h. 35 m.; w nozy 12 h. 35 m.; 1 h. 45 m.**

*) Pschisankjenje wot a se Žitawy a Liberza (Reichenberga.

†) Pschisankjenje do Žitawy.

Pschispomnjenje. Czahaj se znamješchkom ** bjes Draždžanami a Shorjelzom jenož w Budyschinje a Lubiju stawataj. Wonaj mataj jenož wosy prěnjeje a druheje klaßy) a ma so za billet ¼ wjazy płaczicz; dźeńske billety pschi nimaj njepłacza.

Spiritus płaczešche wczera w Barlinje.

16 tl. 6 ngl. a 15 tl. — ngl.

pschenża 61—78 tl., rožka 40—51 tl.,

(to je: za 25 pruskich kórzow.)

rěpikowy wolij (njeczišczeny) 14 tl. 25 ngl.

(Czišczeny, kaž so w Budyschinje pscheda wa stajnje něhdże 1⅛ tl. drožschi.)

Najnowsche.

Hamburg, 12. oktober. Tuda je runje wosjewjene, so su franzowske wójnske łódże do sewjerneho morja (Nordsee) pschijełe. — (To je njelubosna powjesć, pschetož Franzowsojo budża s tutymi łódźemi najskerje saso wschě němske pschekupske města na brjohu sewjerneho morja blokirowacz, tak so so žana němska pschekupska łódź njebudże na morjo won swažicz móz. Tajke blokirowanje dyrbi pak so prjedy pschipowjedźicz a może hakle potom po wěstych dnjach sastupicz, tak so budża czi wucżahowarjo, kotsiž chzychu so w tychle dnjach do Serbina w Amerizy pscheßydlicz, drje najskerje hischcże wotjěcz móz.)

Tours, 11. oktobra. Franzowske ministerstwo je wobsankyło, so maja so wolby sapołkanzow sa franzowski sejm hacz na dalsche wotstorczicz. — (Bjes nětczischimi franzowskimi ministrami je tež jedyn žid s mjenom Cremieux, kiž bě hacz dotal rycznik w Parisu. Wón je nětko minister wójny.)

London, 13. oktobra. Garibaldi je sa kommandeura zyłeho franzowskeho wójska pomjanowany.

Tours, 11. oktobra. Snaty italski general Garibaldi je sem pschiješ, so by Franzowsam pschecziwo němskemu wójsko pomhał. S nim je pjecza něschto italskich dobrowolnikow pschicżahnyło. — (Garibaldi je sprawny człowjek, ale Franzowsam wón tola też s jich nětczischeje nusy wupomhacz njemože.)

Sakska. Jeho majestoc̀ kral Jan je ßo ſ wyßokej knjeni mandżelſkej ſ Pikniz na hród Weeſenſtein pſcheßydlik a je ßo tam też prynzeßyna Jurjowa ſ Hofterwiz podała.

Katholſkim wobydlerjam Lubija a tamniſcheje wokolnoſcże je wot lubijſkeje rady pſchſiwolene, ſo ßmě ßo ſa nich w zyrkwi „k ßwjatemu duchu“ w Lubiju kóżdy měßaz jedyn krócż katholſka Boża ßkużba wotdżerżeć.

W tychle dnjach je kral Jan 20 portepeefähnrichow ſa leutnantow a 137 viceſeldweblow a reſervepodwyſchkow ſa ſecondeleutnantow pomjenował. Bjes poßleńſchimi je też Droſcha ſ Budyſchina a Menzel je Żidowa.

Kral Jan je oberſtleutnanta Dietricha ſa oberſta a kommandeura 4. infanteriereginenta No. 103, oberſtleutnanta barona Lindemanna ſa oberſta a kommandeura 8. infanteriereginenta No. 107 pomjenował.

Major Clauß wot regimenta tſělzow a major Zillich wot infanteriereginenta No. 103 ſtaj rjad żeleſneho kſchiża druheje rjadomnje doſtakoj.

W poßleńſchich dnjach ßu tſi wulke extraczahi ſ wojerſkimi uniformami a wojerſkej draſtu ſ Draždżan do Franzowſkeje wotjěke a maja tam to wſcho wojazy 12. (ſakſkeho) armeekorpſa doſtacż.

Něhdże 1000 muži franzowſkich jatych, w Draždżanach pſchebywazych, je nětko ſ kaſerny do barakow pola Uebigawa pſcheßadżenych. Bjes nimi je jich w poßlenich dnjach tójſchto na wſchelake khoroſcże wumrjeko.

Wot dżenßniſcheho dnja hodża ßo mobilnym wojakam też wězy ßkacż. Pakety ſ tajkimi wězami njeßmjedża pſches 4 puntý cżeżke bycż, też niż pſches 13 zolow dołhe, pſches 6 zolow ſchěroke a pſches 4 zole wyßoke, ſo bychu po tajkim wonhladali każ podołhojta cigarrowa kiſtka. Kóżdy tajki paket (kiſtka) ma ßo ſ płatom wobſchicż a na njón „feldpoſtcorreſpondenzkarta“ pſchiſchicż, na kotruż je adreßa napißana. Tejle adreßy ma ßo też mjeno a wobydlenje teho pſchipißacż, kiż tón paket wotſcżele. Runje tajka feldpoſt-correſpondenzkarta ſ adreßu a mjenom ma ßo do paketa ßameho położicż, dokelż je pſches to móżnoſcż data, ſo móże ßo też potom adreßat abo wotpoßłać namakacż, hdyż je ßo ſwonkna karta nětkat ſhubiła. Kóżdy tajki paket ma ßo frankirowacż a khoſchtuje 5 nßl. — Na jenym woknje budyſkeho póſta je jedyn tajki paket wuſtajeny, ſo może ßebi jón kóżdy wobhladacż a hewak ßu potrjebne cigarrowe kiſtki atd. pola pſchekupza Bartka na ſwouknej lawſkej haßy na pſchedań.

Njefrankirowane liſty na wójakow ßmědża wot dżenßniſcheho dnja (15. oktobra) jenoż 4 luty cżeżke bycż. Duż ßo ſ nimi wjazy tobak ßkacż njehodżi.

Wot lipſkeho pſchißażneho ßuda bu 7. oktobra wěſty Werner k 26 lětnej khoſtarni (Zuchthaus) wotßudżeny, dokelż je 11. junija t. l. ßwojeho nana wurubił a pſchi tym ßwojej dwě ßotſje nimale ſaraſył.

Pruſſy. Pruſki kral je wot ſakſkeho krala wulki kſchiż mojerſkeho ßwjatohendrichoweho rjadu doſtał a bu jemu tón ßamy wot ſakſkeho generalleutnanta Thielau do Verſailles pola Pariſa pſchinjeßeny. Pruſki kral je na to ſakſkemu ßlědowazy telegramm poßłał: „Sakſkemu kralej w Draždżanach. Runje pſchepoda mi general Thielau w Twojim mjenje wojerſki hendrichowy rjad ſ woßebnym cżeſcżomnym wupyſchenjom. Bjeŕ mój najnależniſchi dżak ſa tule Mi wopokaſanu cżeſcż, kotraż budże mi poczeſcżowaze a wobſbożaze dopomnjenje na te wulke dobytki a na to ſbożowne wobdżělenje ſakſkeho wójſka a jeho wyßokeju wodżerjow. Wylem.“ To wupyſchenje wobſteji w tym, ſo ßo na ordenje też jedyn kawrinowy wěnz namaka. (Tajki wěnz je mjenujży ſnamjo wójnſkeho dobycża.)

Kralowa je ßo na khwilu do Homburga podała, dokelż je trochu khorowata.

Połnóżnoněmſki parlement ßo najſkerje ßrjedż novembra w Barlinje ſhromadżi. Wón ſměje drje pjenjeſy k dalewjedżenju wójny pſchiſwolicż a ßnadż też wuradżicż, na kajke waſchnje bychu Bajerſka, Württembergſka a Badenſka do němſkeho ſwjaſka ſtupiłe.

Kak wjele liſtow ßo k wójſku ſcżele, może jedyn ſ teho ßudżicż, ſo běſche jich wóndano w Barlinje tejko, ſo ßo na 7 dwajpſcheżnych woſach na dwórniſchczo wón wjeſechu a wyſche teho hiſchcże liſty ſ pjenjeſami na dwěmaj tajkimaj woſomaj.

Symſka draſta ſa pruſkich wojakow poczina ßo do Franzowſkeje woſycż. Woni doſtanu 600,000 ßuknjow ſ tołſteho ßukna, kiż ßu ſ wowczim kożuchom podſchite a kóżda ßuknja ma też kapuza k ſawobarnowanju hkowy. Też je 600,000 ſymſkich wyßokich ſchkórnjow ſa nich ſkaſanych.

Měſto Hamburg je Straßburgej 10,000 toler dariło, Lipſk 4000 tl.

Awſtria. Něhduſchi franzowſki miniſter Thiers je ßo ſ Petersburga do Wina wrócził. Wſchudże ßu pěknje ſ nim ryczeli, ale pomoz ſa Franzowſku jemu żanu ßlubili njeßu.

Powjeſcże wo wojakach.

Na ßwoje rany ßu wumrjeli: Jan Zyż ſ Mieſchiz, wojak infanteriereginenta No. 103. Wón bě do ramjenja tſyleny a wumrje 4. ſeptembra w kral. ſakſkim polnym lazarecże w Douzy (w Franzowſkej.) Dale Hermann Petzold ſ Barta, wojak inf. reg. No. 103. Wón wumrje 13. ſemptembra w kral. ſakſk. 9. polnym lazarecże w Douzy (praj: Duſy). Teho runja Jan Bakzar (ſwotkal?), wojak inf. reg. No. 103, wumrje w lazarecże w Remilly pola Sedana.

Khori ßu w kral. ſakſk. 12. polnym lazarecże w Douzy: Ernſt Adolf Fiſcher ſ Wulkeho Wjelkowa, gefrajta

inf. reg. No. 103 a Korla Rudolf Protza hulan 17. regimenta hulanow. W Altenburgu w lazarecze na tſélerni (Schützenhaus): Korla Domaſchka ſ Deberz, wojak inf. reg. No. 103.

Woßmy wojerſki liſt.

Wot Jana Młynka ſe Saryczа,
kral. ſakſk. wojaka 9. komp. 4. inf. regimenta No. 103.

Pónd̆zelu d̆zeń 29. auguſta cz̆ehnjechmy woſpjet hacz̆ do prénjeje wßy, tu pſchiñd̆zechmy na dróhu, po kotrejž najprjódzy khwilu cz̆ehnichmy, poſd̆ziſcho d̆zěchmy po puczach a na poßledku po polach. Wokoło 11. hod̆zinow ſeſtupachmy ßo do wójnſkeho porjada. Pſchi tym doſtach wot Klinguſta ſ Lahowa bleſchu wina, kotruž běſche wón nëhd̆ze aneklirowak. Spomnjene wino do mojeje pólneje bleſche wulach a ſchtož wyſche woſta k ßwacz̆inje wupich. Po ßwacz̆inje d̆zěchmy ſaßo dale po polach nëkotry krócz̆ poſajtajo, hacz̆ tam hd̆zež naſcha artillerija ſtejeſche. Duž ßłyſchachmy hižom hrimot naſchich kanonow. Se wßy Nouart, w dole delkach leżazeje, ludźo do bliſkeho lëßa cz̆ěkachu, ſ poßleſchczami na khribjecze a ßwój ſkót prjedy ßo cz̆ěrjo. Wokoło 2 hod̆zinow cz̆ehnichmy nëtko na lëwu ſtronu pomjenowaneje wßy do doka dele. Kule naſcheje artillerije wujachu wyſche naß, tež nëkotre franzowſke panychu pódla naß dele. Naſch kommandeur oberſtlieutnant Dietrich kommandowaſche „zum Laufſchritt," a na to bëžachmy ſkoku, ſo bychmy kulam wucz̆eknyli, ßo pak na prawu pak na lëwu ſtrónu wobroczo, hacz̆ bëchmy zyle w dole. Tu ſaſtachmy khwilu na rjanej ſelenej łuzy, hacz̆ pionnirojo pſches jenu brózeń, tudy ſtejazu, na pucz̆ wjed̆zaze wrota wotewrichu. My d̆zěchmy uëtko pſches brózeń a w „laufſchritt" na prjedy naß leżazu hórlu. Nëtko ſapocza ßo pukot franzowſkich chaßapottſélbow ahnydom wotmolwjachu tež naſche tſélby.

Dokho njetrajeſche dha pad̆ze jedyn ſawokajo „o moja noha atd". Moja kompagnija bu nëtko do jeneho lëſka wjed̆zena, hd̆zež Franzowſojo nutſkach tcz̆achu a ſ teho ßameho won tſélachu. My bëžachmy ſkoku hacz̆ k lëßej a d̆zěchmy potom pomaku do teho ßameho nuts, ſa kóžd̆ym kerćžo mhladajo, hacz̆ njepſcheczel ſady neho njetcz̆i. Kerki bëchu tudy niſke a huſte, najbóle wólſche a pſowja jahod̆zina. Jako bëchmy bóle ſ huſcz̆iny won, widźichmy Franzowſow, kiž ſady kloſtrow a ſa hromadami walcz̆kow na naß tſélachu, jich wuhladawſchi cz̆inichmy hnydom attaku na nich a jako woni nëtk naſche hurra wokanje wußłyſchachu, ſcz̆ežechu ßo hnydom do ſady. My bëžachmy hiſchcze hacz̆ k pomjenowanym kloſtram a walcz̆kam a tſélachmy ſa cz̆ěkazymi njepſcheczelami.

Jako běch nëhd̆ze 10 krócz̆ wutſélił, trjechi mje njepſcheczelſka kula do ſtopa praweje nohi. Ja ßo dach hnydom mojim towarſcham ſkórn ſucz̆ a ſchmjatach ßo ſ jenym kijom pſches cz̆ernje a kerki k wjetſchej brëſy; tu lehnych ßo tak, ſo mje brëſa ſakitowaſche, d̆zakowach ßo najprjód̆zy Bohu lubemu knjeſej, ſo běſche mje tak hnadnje pſched ßmjercz̆u ſwarnowak, proſchach pak jeho tež, ſo by mje pſched daliſchim njeſbożom wótzowſzy wobarnował. Jako tudy tak leżach, pſchileczа ſaßo jena kulka, ale woſta w torniſtrje tcz̆azy a to w jenej ſchkleńczanej bleſchzy. Kulki hwiſdachu a padachu jako krupy. Ja ſtażech ſaßo a ſchmjatach ßo hacz̆ ſ lëßa won a chzych pſches pola dale do ſady k prjedy pomjenowanaj wßy Nouart, ale njemozy dla bórſy ſaßo padżech. Jako běch khwilu leżak, ſbëżech ßo ſ nowa a ſpytach dale, hacz̆ runje ſ wulkimi boloſczemi, duž pſchiñd̆ze jedyn ſtrowy wojak a pomhaſche mi hacz̆ na dróhu hd̆zež ßo hnydom do pſchërowa lehnych W tutym pſcherowje leżach nëhd̆ze dwë hod̆zinje, hacz̆ mje ſanitätſzy wojazy ſ noßydłami do wßy donjeßechu, hd̆zež mi lëkaŕ rostſélene koſcze ſwucz̆aha a mje potom ſwobala. K wjecz̆eri doſtachmy warjene jeja a mloko a woſtachmy potom tu pſches nóz, tola wot ſpanja wjele njebë. Wutoru 30. bëchmy rano na woſy ſnoſcheni a nëhd̆ze 2 hod̆zinje daloko do wßy Villers dowjeſeni. Pſchi tym dyrbjachmy wjele boloſczow wuſtacz̆ dokelž bë pucz̆ kamjennojty a jara kolijaty. Wot Villers naß do nëmſkeho kraja do Braunſchweiga dowjeſechu, hd̆zež hiſchcze ßym. Tuto pucz̆owanje pak ßym w mojim pjatym liſcze wopißał.

Ze Serbow.

S Budyſchina. Kaž je ſ jeneho ſapiſa w lipſkich nowinach widźecz̆, je w bëhu tuteho lëta bjes druhim tež k. Wylem Hendrich Laraß ſ Hod̆zija jako doctor medicinae promovirowany.

S Budyſchina. Na mëſto dotalneju pomozneju wucz̆erjow tudomneho evangelſkeho ſeminara, kk. Seidela a Schwerdtnera, kotraž ſtaj ßo na lipſki univerſitet podałoj, ſtaj kandidat duchownſtwa k. Scheibe ſ Haina pola Lipſka, a pomozny wucz̆eŕ na tudomnej mëſchczańſkej ſchuli k. Sieber poſtajenaj.

S Darina. Tudy je wóndano ßkužobna d̆zowka Marja Schimanez trojnikow porydźika (2 hólzow a 1 holzu). Tute d̆zěcz̆i bëchu pak tak ßkabe, ſo dyrbjachu nuſnu ſchcz̆enizu doſtacz̆ a potom bórſy wumrjechu.

S Jëžowa. Pónd̆zelu 10. oktobra popołdnju w 4 hod̆zinach wudyri w bróżni tudomneho kublerja Jana Jurja Scholty woheń, kotryž wſchë ßydom twarjenja tuteho kubła, kaž twarjenja khëżnika Jana Jurja Oswalda do procha a popjeła pſchewobrocz̆i. Woheń je pjecza jedyn hólcz̆ez ſamiſchkrit.

Wójnske powjesćze.

Schtož twjerdźišnu Metz nastupa, dha je ta ßama, kaž je snate, koło wokoło wot němskich wojakow wobdata a steji tam woßebje najbole krajna wobora abo landwehra. Wot 1. hačž do 22. septembra je franzowski marschal Bazaine (praj Baßän), kiž franzowske wójsko w Metzu kommandiruje, nimale zyle s měrom wostał. Dokelž pak jemu piza sa konje a ßol sa ludźi dale a bole pobrachowacž poča, dha je wón se ßwojimi wojakami wot 22. septembra počał wupady činicž, so by we wokolnych wßach pizu sa konje dostał. Psches to, so žaneje ßele wjazy njemějachu, je wjele franzowskich wojakow na hubjazu khorosćž, kotraž skorbut rěka, skhorjeło. Psche tule khorosćž pak nailěpje běrny pomhaja. Duž dyrbjachu Franzowsojo hladacž, kak bychu te dostali, a mějachu s pruskim wojakami wojowacž, so bychu jich wot běrnowych polow wotcźischcźeli.

Wysche teho je pak tež mózno, so ßo Bazaine hischcźe pschezo s tej nadźiju troschtuje, so móhł ßnadź tola junu někak psches němske wójsko pscherasyčž. Scharmuzle, kotrež 22. a 23. septembra psched Metzom běchu, běchu Franzowsojo najskerje jenož pizy a běrnow dla sapočzeli; pschetož sjawnje bě widźecž, so běchu woni wosy ßobu pschiwjesli, na kotrychž potom běrny a ßyno pschi zofanju do twjerdźisny wjesechu.

Po tsidźeńskim měrje woni 27. septembra na wjeß Mercy-le-Haut wudyrchu a to s wjetschej mozu, dyžli prjedy; pschetož woni němske wójsko na woběmaj brjohamaj Mosele nadpanychu, tak so wotdźělenja 1., 7. a 10 armeekorpsa do wojowanja pschińdźechu. Schkodowanje němskeho wójska na tutym dnju bě: 1 wyschk a 30 wojakow morwi, 9 wyschkow a 65 wojakow ranjeni, 157 wojakow njenamakanych. Woni ßu najskerje wot Franzowsow jeczi.

Jako bě ßo němske, Metz wobdawaze wójsko 1. oktobra pschepołžiko, bě Bazaine bórsy sposnał, so je dolina rěki Mosele na lěwizy ßkabscho wobßadźena. Wón tam teho dla ßwojich najlěpschich wojakow poßła a czi prózowachu ßo na wsche waschnje, so bychu wjeß Saint Remi dobyli. Polne straže pěchu psched nimi zofacž dyrbjałe, ale landwehristojo a to woßebje freystadtski a neutomßyliski bataillon a 10. bataillon tfělzow ßo tak krucze dźerżachu, so dyrbjachu Franzowsojo skónczńje zofacž. Kommandeur prynz Korla Bjedrich bě se sadźerżenjom spomnjenych bataillonow tak spokojeny, so je jim někotre rjady żelesneho kschiża pschipowjedźił.

Najsajtra chzychu Franzowsojo saßo něschto zyroby we wßy Saint Ruffine dobyčž; Němzy pak to njepschimachu a pschi tym ßo ta wjeß wotpali. A tajkeje winy dla ßu ßo potom tež hischcźe někotre druhe wßy wotpalike. Na tym ßamym dnju počzachu Franzowsojo s forta (twjerdźiski) Saint Quentin, kiž s wonka Metza leži, s cżeżkimi kanonami na dwórnischczo pola Ars-sur-Moselle tsělecž. Němske wójsko ma tam wjele zyroby na nahromadźeneje, — a hačž runje je tola dwórnischczo wot Saint-Quentina 7000 kročzel sdalene, dha tam tola jena franzowska kula pschilecza. Wona pak do magazina, njepadże tak so tón njewobkschodźene wosta. Tola buchu wot njeje někotsi cźlowjekojo saraženi a ranjeni.

Psched maku twjerdźišnu Thionville, kotraž něhdże 6 mil wot Metza k połnozy njedaloko belgiskich mjesow leži, bě psched někotrym cźaßom jenož jena kompagnia němskeho wójska postajena, so by ju wobkedźbowała. Franzowsojo pak, kiž w Thionvillu stejachu, běchu shonili, so 140 wosow zyroby sa němske wójsko nimo pojědże. Woni teho dla wobsanknychu, tute wosy nadpanyčž. To ßo też sta. Cźi někotsi wojazy, kotsiž tute wosy pschewodźachu, buchu pak satsěleni, pak dyrbjachu cźeknyčž, a shubichu pschi tym też 6 franzowszy burjo ßwoje żiwjenje. Franzowsojo cźerjachu potom s zyłym rynkom wosow k Thionvilli, ale jenož 62 možachu hačž do twjerdźisny dowjesčž. Mjenujzy dwaj hulanaj běschtaj tón scharmuzel wuhladałoj a hnydom k ßwojej schwadronje hnałoj, schtož běschtaj jenož konjej běžecž mohłoj, a běschtaj zyłu schwadronu alarmirowałoj. Duž dołho njetrajesche, so hulanojo tuteje schwadrony sa Franzowsami saskak cźerjachu a jim ßo też poradźi, so jich psched ßamej twjerdźisnu doscźahnychu a jim 78 wosow wotehnachu. — Wot teho cźaßa je nětko Thionville koło wokoło wot němskeho wójska wobdaty a budże bombardirowany, jeli ßo bórsy njepodda.

W nowschim cźaßu ßu Franzowsojo dwě nowej wójszy tworicž počzeli, jene w měsce Lyonje a jeho wokolnosćži, druhe pak blisko města Orleansa a rěki Loire (praj Loar) a rěka poßleńsche wójsko teho dla też loirske wójsko. Orleans leži něhdże 20 mil wot Parisa k połnju, Lyon je pak wot Parisa něhdże 60 mil sdaleny, też k połnju, ale bliže k Italskej. Tutej wójszy ßo teho dla shromadźujetej, so byschtej němskemu wójsku, Paris wobdawazemu, do khribjeta panyłej.

Duž ßu w němskej hłownej kwartirje wóndano wobsankli, najprjódzy loirske wójsko rosehnacž. To je ßo też stało. Pod bajerskim generalom Tannom bu jene němske wójsko na Franzowsow poßłane. Njedaloko Orleansa wobej wójszy 10. oktobra na ßo praßnyschtej; franzowske bu sbite a dyrbjesche cźěkacž, němskemu wójsku pak 2000 jatych a 3 kanony do ruki panychu.

Nasajtra 11. oktobra je němske wójsko Franzowsow, kiž běchu ßo w jenym wulkim lěßu psched Orleansom stajili, s tuteho lěßa wuhnało. Franzowsojo cźěkachu do města Orleansa, hdżež ßo s nowa stajichu. Ale to jim niczo njepomhasche, pschetož Němzy Orleans se schtormowanjom dobychu a Franzowsow psches rěku Loire wuhnachu. Pschi tym padże jim pak wjele tawsynt Franzowsow do ruki. — Tuto rosehnate loirske wójsko je něh-

dże 25,000 muži ßylne byko a wone bě ßo hižom hacž do 10 mil k Parisej pschibližiko.

Pschečziwo runje spomnjenemu wójsku wojowasche 1. bajerski armeekorps a 22. pruska infanterie- a kavaleriediwisia.

Psches dobyče město Orleansa je pucž do Toursa wotewrjeny, hdyž je w tu khwilu franzowske ministerstwo shromadžene, a budže drje tuto wot tam dale cžěkacž dyrbjecž.

Tež 14. němski armeekorps, kotryž s tych wojakow wobsteji, kiž psched Straßburgom stejachu, je hižom jene wjetsche dobyče měł. Mjenujzy tutemu korpsej je poručzene te elsaßske mjeńsche twjerdžisny Neubreisach, Schlettstadt, Belfort atd. woblehnycz a pak tež sa tym hladacž, so by nowe franzowske wójsko, kiž ßo wokoło Lyona shromodžuje, rosehnał. Na ßwojim pucžu dosczahny dželba tuteho korpsa njedaloko Luneville jene franzowske wotdželenje, něhdže 14,000 muži ßylne. Franzowsojo buchu sbiczi a dyrbjachu cžěkacž. Badenszy wojazy, pschetož tucži pschecziwo nim wojowachu, mějachu morwych a ranjenych 20 wyschkow a 410 wojakow. Jako jeczi jim do ruki panychu 6 franzowskich wyschkow a 600 wojakow.

Schtož němske wójsko nastupa, kotrež koło wokoło Parisa steji, dha je wone saßo s Franzowsami někotre scharmuzle měło, kotrež pak žanu ważnosczi nimaja. Němszy wojazy ßo nimale zyle s měrom sadžerža a maja najbole s tym cžinicž, so te wulke kanony na te města woža, hdyž maja ßo postajicž. Tajkich wulkich schtukow je hižom wjele na prawe město postajenych, a mohło ßo nětko s nich tsělecž. To pak ßo teho dla njestanje, dokelž ma ßo tak dołho cžakacž, hacž może ßo se wschěch wulkich schtukow, wokoło Parisa nastajenych, s jenym dobom tsělecž poczecž. To pak budže najsterje tak wulka hara a wrjeskanje, kaž drje hischcze ßwět ßłyschał njeje. Někotsi měnja, so ßo tajke tsělenje a bombardirowanje hakle 18. oktobra sapocznje.

Přilopk.

* Jedyn franzowski general, s mjenom Ducrot, kotryž běsche pola Sedana němskemu wójsku do ruki panył, běsche ßwoje cžeßne ßłowo na to dał, so w ßwojim ßamßnym wosu do Pont-a-Moussona pschijědže a ßo wot tam s druhimi jatymi do Němzow wotwjesczi da. Ale wón ßwoje ßłowo dżeržał njeje a je ßo do Parisa podał, hdyž nětko wotdželenje franzowskeho wójska pschecziwo němskemu wójsku kommandiruje. Jeli wón Němzam saßo do ruki panje, dha budže bjes hnady satsělenu.

* Jako němske wójsko do Straßburga nuts marschirowasche, skoczi jedyn cžłowjek s nožom do nich a kko jeneho badenskeho wojaka tak straschnje, so tón na měsczе morwy k semi padże. Tón stóstnik bu hnydom sajaty a po krótkim pscheßłyschenju satsělenu. S zyła je tam nižschi lud jara na němskich wojakow saskobjeny a hakle potom, jako běchu tam hischcze pjeczoch tajkich njebolakow satsělili, možachu wojazy bjes stracha ßwojeho žiwjenja po měsczе woko khodžicž.

* Wokoło Lubanja a Gubina tójschto franzowskich jatych pola tamnischich kublerjow berny sběraja.

* So ßu naschi wojazy w Franzowskej s khwilemi hłód cžerpicž dyrbjeli, to je drje wěrno, ale nětko ßu s wjetscha derje s zyrobu wobstarani. — Woni ßu tam tež wjele fajmow namakali, kotrež nětko młocza a běrnow je wokoło Parisa tejko, so je porjadnje wurywaja a do pinzow ßypaja.

* S Londona pißaja, so je pola jendželskich fabrikantow jara wjele wołmjanych pschikrywow (dekow) sa pruskich wojakow skasanych.

* S Metza pißaja Franzowsojo, so maja tam dosczż konjazeho mjaßa, teho runja tež hischcze khlěb njepobrachuje. Howjaseho a skopjazeho mjaßa wjazy nimaja, tež pobrachuje butra, ßol, zokor atd. Swinjaze mjaßo je tam hischcze na pschedań, ale punt khoschtuje 1 toleř a 20 nßl.

* Italski kral je generala Lamarmora sa gubernatora města Roma a wokolneho kraja pomjenował. Bamž je pscheczziwo temu protestirował.

* Prjedawscha schpanisha kralowa Isabella nětko se ßwojej ßwójbu w Schwajzarskej bydli.

Cyrkwinske powjesće.

Křćeni:

Michalska cyrkej: Jan Ernst n. ß. w Hrubocžizach. — Korla August Pawoł, Korle Augusta Rychtarja, piwarskeho pomoznika a wobydlerja pod hrodom, ß. — Jan August, Jana Mitascha, fahrodnika w Rabozach, ß. — Hana Helena, Theobalda Bruna Oskara Biesolda, wobydlerja na Židowje, dž. — Hana Marja, Korle Wylema Janascha, wobydlerja pod hrodom, dž. — Bjedrich Wylem Ludwig, Bjedricha Juliusa Schildy, faktora a wobydlerja na Židowje, ß.

Katholska cyrkej: Hana Martha, Jana Pětra Piwarza, wobydlerja w Mjedjosju, dž. — Marja Madlena, Jakuba Pornadžika, cžeßle w Džežnikezach, dž. — Hana Theresia Handrija Hasche, žiwnosczerja w Sajdowje, dž.

Zemrjeći:

Dżeń 29. septembra: Jan Bohuměr Ernst Hobr, murjeř na Židowje, 35 l. 2 m. 26 d. — Hana, njebo Handrija Pjetascha, wobydlerja na Židowje, wudowa, 52 l. 7 m. 26 d. — Handrij Grohmann, khěžeř a pohonczż na Židowje, 59 l. 9 m. 12 d. — Jan August, Augusta Měrscha, žiwnosczerja-najeńka w Delnej Kinje, ß. 4 m. 3 d. — 30., Ernst Theodor, Ernsta Wylema Schöny, rycžerkublerja na Jaßeńzu, ß., 3. m. 5 d. — Marja Pětra Hale, žiwnosczerja w Hrubjeležizach, dž., 3½ l. — 4. oktobra, Hana, Jana Němza, wobydlerja w Nadžanezach, mandželska, 49 l.

Magdeburgske wohenj sawěsczaze towarstwo

se sakładnym kapitalom wot pjecz millionow tolet pruſk. kouranta

w 5000 akzijach po 1000 tl., kotrez su doſpołnje wudate,

pschijima po tunich, twjerdych prämijach sawěsczenja pſche wohnjowu ſchkodu tak derje w měſtach kaz na wſach na hibite pſchedmjety.

W tunjoſczi swojich prämijowych poſtajenjow wone niże zaneho druheho ſprawneho towarſtwa njeſteji, tez poſlicza wone **pſchi sawěsczenju na dleſchi czaſ hódny dobytk.**

Pſchi ratarſtich sawěsczenjach so sawěsczenym tójſchto k lěpſchemu pſchiſwoli.

Schkodowanje pſches wuraženje gasa so tak saruna, kaz wóhnjowe ſchkodowanje.

Sawěsczeńſke formulary, kaz tez exemplary powſchitkomnych sawěsczeńſkich wuměnjenjow móza so pola podpiſaneho agenta kozdy czaſ darmo dostacz, kotryz budze pſchi napiſanju sawěsczenja ſtajnje k pomozy hotowy a budze wſchitke požadane wukoženja dawacz.

W **Budyſchinje**, na hornczerſkej haſy. **Heinr. Meiſel**, ök. inſpektar,

wyſchi agent magdeburgſkeho wohenj sawěsczazeho towarſtwa.

Jendzelſki rubjany płat,

k słomowym a zitnym měchach kmany a 2 łohczej ſchěroki łohcz po 28 np. a 35 np. porucza jako něſchto jara tunje

płatowa a módotworowa pſchekupniza

Julius Hartmann

na rózku mjaſowego torhoſchcza czo. 36.

Mój ſkład **ſukna a ſymſkeho buckſkina** we najnowſchich muſtrach poruczam k dobroczjiwemu wobkedzbowanju.

Julius Hartmann

płatowa a módotworowa pſchekupniza na rózku mjaſowego torhoſchcza czo. 36.

---

na bohatej haſy czo. 86/84. **Bruno Deutter** **na bohatej haſy** czo. 86/84.

porucza czeſczenym Sserbam Budyſchina a wokolnoſcze ſwoje

ſchtrympotworowe khlamy

ſe wſchěmi do nich ſłuſchazymi artiklemi pod ſlubjenjom dobrych tworow a najtuniſchich płaczijſnow k dobroczjiwemu wobkedzbowanju.

Wulka bratrowſka haſy czo. 204.

Pſchepołożenje khlamow.

Wulka bratrowſka haſy czo. 204.

Czeſczenym Sserbam Budyſchina a wokolnoſcze ſ tutym najpodwolniſcho k nawjedzenju dawam, ſo ſym moje, hacz dotal na ſwonknej lawſkej haſy wjedzene

materialtworowe, ſpirituoſowe a lotterijowe khlamy

do khěže knjeſa **C. G. Bächmana**, na wulkej bratrowſkej haſy czo. 204, pſchepokozik a proſchu ja, mi dowěrjenje, hacz dotal wopokaſane, tez tudy dobroczjiwje ſpozczicz.

W Budyſchinje, 10. oktobra 1870.

S poczeſczowanjom

Carl Emil Jäger jun.

Eduard Hartmann

w Budyſchinje na ſnutskomnej lawſkej haſy,

ſo wróczjiwſchi wot lipſkeje maſy, porucza ſwój bohacze wuhotowany ſkład manufakturſkich tworow, ſymſkich buckſkinow, lazow, rubiſchczow atd. po najtuniſchich płaczijſnach.

Sprawne a pěkne poſłuženje w ſerbſkej a němſkej ryczi.

☞ Tak derje na wiczných dnjach, kaz tez na hermankach jenoz w nowotwarjenych khlamach na ſnutskomnej lawſkej haſy.

Pschepołożenje khlamow.

Mój skład hotoweje mužazeje drasty a hólczažych wobleczenjow je nětko pódla bohateho tórma w domje knjesa stótnika Boëtius'a prjedy Rosenkranza.

P. Baruch.

Cigarry

do kistkow sapakowane, kiž so hodža wojakam, w Franzowskej stejazym, poštlacz, 100 schtuk po 20, 25 a 28 nßl., 1 hacz 3 tl., kaž tež **cigarrowe kistki** s **„feldpost-kartami"** porucza

August Bartko
na swonknej lawskej haßy.

Płatowa a módotworowa pschekupniza

Julius Hartmann

na rózku mjaßoweho torhoschcza cžo 36.

porucža

kattuny najnowschich mustrow 6/4 schěroke łohcž 28 np. a wjaz,
módre cžischczenje = 6/4 = 50 np.
parchenty pißane = 5/4 = 50 np.
lama = = = 9/4 = 11 nßl.
zefyrowe krawatty po najnowschich mustrach, schtuka po 10 nßl. a wjaz,
doubleštoff k symskim jeczkam 9/4 schěroki 22 nßl. a wjaz,
biber, 5/4 schěroki, łohcž po 36 np. a wjazy,
dželbu na bok stajenych drastowych stosow po jara **tunej** płacžisnje.

Sa saßopschedawarjow hischcze wjele tunischo.

Nowo połnojerje,

marinirowane a runje ßuschene,
porucža **Carl Emil Jäger** jun.
na wulkej bratrowskej haßy cžo. 204.

Jara rjany
schwajzarski a prawdźiwy limburgski twarožk
porucža **Carl Emil Jäger** jun.
na wulkej bratrowskej haßy cžo. 204.

Warnu ßól

porucža **Carl Emil Jäger**
na wulkej bratrowskej haßy cžo. 204.

Katholski Posoł cžo. 20. je wuschoł.

Wulki skład
wschelakich cžaßnikow.

S tutym najpodwolnischo k nawjedženju dawam, so ßym ßo s mojimi khlamami

do mojeho domu
pschi lawskim tórmje

pschedßydlił a so mam tam wulki a rjany wubjerk cžaßnikow (segerjow) wschitkich družinow po najtunischich płacžisnach na pschedań.

Tež mam wulki skład cžaßnikowych recžaskow najnowscheje módy a ßo pola mje tež cžaßniki tunjo a derje porjedžeja.

☞ Tež pschispominam hischcze, so ßym ja **ßerbskej** rycže tak derje mózny, kaž němske.

W Budyschinje **J. G. Schneider,**
pódla lawskeho tórma. cžaßnikař.

Epileptiske widlischcža
(padazu khoroscž)

sahoji **listnje** specialny lěkař sa epilesiju doktor O. Killisch w Barlinje, nětko: Louisenstraße 45. — Hižom psches sto sahojenych.

We wudawarni Serb. Nowinow je sa 2½ nßl. dostacž:

Schkit Boži. Wójnske modlitwy.

Wosſewjenje.

Cżeſcżenym Sserbam **Wosporka** a **wokolnoſcże** dowolam ßebi ſ tutym najpodwolniſcho k nawjedżenju dacż, ſo ßym

materialowe, barbowe, cigarrowe a ſpirituoſowe khlamy

njebo knjeſa G. **Thürmera** ſa moje ſliczbowanje na ßo wſak a ſo je pod mojej firmu

A. Wauer

dale powjedu.

Pod ßlubjenjom ſtajnje ſprawneho a tunjeho poßkużenjaj poruczam moje khlamy, w kotrychż ßo tak derje **ßerbſki**, każ tez nemſki rycżi, k dobrocżiwemu wobkedżbowanju a podpißuju ßo

We Wosporku, 1. oktobra 1870.

ſ poczeſcżowanjom
Auguſt Wauer.

Ssuche drożdże

wſchędnje cżerſtwe poruczа najtuniſcho

J. G. F. Rieckſch.

Jena dwajſchoßowa khęża ſ brożnju a po ſpodobanju ſ 1—8 korzami dobreho pola ma na pſchedań

H. Dietrich
cżo. 51 w Starych Porſchizach.

---

300 korzow

mydkarſkeje ſoły (Aeſcher) k hnojenju ma jara tunjo na pſchedań

Moritz Lehmann,
mydkowy fabrikant na bohatej haßy.

---

10 centnarjow aktoweje papjery

w mjeńſchich dżelbach (tykanczeje papjery 24 liſtnow po 2 nßl.), po wjetſchich dżelbach pak hiſcheże tuniſcho, poruczа

Moritz Lehmann,
mydkowy fabrikant na bohatej haßy.

Schinki,

ſ najmjeńſcha 12 puntow cżeżke, kupuje

J. Wannack
na ſchulerſkej haßy.

S nakładom Macżizy Serbſkeje je w druhim wudawku wuſchła a może ßo we wudawarni Serb. Nowinow ſa 5 nßl. doſtacż: **Genovefa.** Rjane powjedanczko ſe ſtareho cżaßa wot Khryſtoſa Schmida. Pſcheložił M. Hórnik.

Mężowe khlamy

Herrmanna Müllera

ßu nětko na ſchulerſkej haßy pola knjeſa cżeßakarja Rauha a proßy ßo wot hornjeho, ſo bychu jeho tez w nowym pſchebytku dobrocżiwje wobkedżbowali.

Pſched nětkotrymi njedżelemi buchu w Budyſchinje nětkotre **měchi** namakane a może je tón, kotryż je ſhubi, we wudawarni Serb. Nowinow ſaßo doſtacż.

Jedyn wuczomnik może měſto doſtacż pola pjekarſkeho miſchtra **Auguſta Tannerta** w Ketlizach.

Wosſewjenje.

Hermanki a ſkótne wiki we Laſu budża 8. novembra t. l. wotdżeržane.

Laſowſke wjeßne grychty.

Tójſchto kmanych **pohonczow, wotroczkow a konjazych,** każ tez nětkotre **dżowki** ßo na wſchelake knjeże dwory pytaja. Wſcho dalſche da k nawjedżenju **Adolph Wahl** w Budyſchinje na ſwonknej lawſkej haßy cżo. 793 po 1 ſkhodże.

Wſchitkich bróſtkhorych

cżinju ja woßebje na **G. A. W. Mayerowy bróſtſyrop** kedżbnych, dokelż wón

tón jeniczki ßrědk

běſche, kiż mje wot jeneho ſchěſcżnjedżelſkeho jara ßylneho **kaſchela a bróſtbolenja** wußwobodźi.

W Draždżanach 1869. **H. Geißler,** kral. dwórſki rjemjenjeŕ.

Jenoż prawdżiwy maja **G. A. W. Mayerowy broſtſyrop** w bleſchach po 8 nßl., 15 nßl. a 1 tl. na pſchedań

Heinr. Jul. Lincka w Budyſchinje,
W. Botha w Lubiju,
P. Kinne, haptykaŕ w Hernhucże,
Joſ. Löbmann w Schěrachowje,
Ed. Hieſe w Nowoſalzu,
haptykaŕ **Geriſcher** w Oſtritzu,
Schokta we Wotrowje a
Lehmann w Budeſtezach.

Na knjeżim dworje w Schcżeńzy pola Rakez możetaj k nowemu lětu 1871 dwaj **konjazaj wotroczkaj** a dwě **ſkótnej dżowży** ßkużbu doſtacż.

Kedżbu!

Cżeſcżenym Sserbam w Bukezach a wokolnoſeżi dawam najpodwolniſcho k nawjedżenju, ſo ja k wſchitkim ßwjatym dnjam a kermuſcham ſkaſanja **drożdżow** horjebjeru a ßwěru wobſtaram.

Ferdinand Blehl
bukicżanſki poßelnik.

Nakładnik: J. E. Smoleŕ. Ciſć L. A. Donnerhaka w Budyšinje.

Čisło 42. ~ 22. oktobra ~ 1870.

Serbske Nowiny.

Za nawěšťki, kiž maja so w wudawarni Serb. Nowin. při bohatych wrotach wotedać, płaći so wot rynčka 1 nsl.

Zamolwity redaktor a wudawar
J. E. Smoleŕ.

Kóžde čisło płaći 6 np. Stwórtlětna předpłata pola wudawarja 66 pn a na kral. saks. pósće 7½ nsl.

Wopschijecze: Najnowsche. — Swětne podawki. — Spěw. — Wójerske list. — Powjesce wo wojakach. — Ze Serbow S Čzornjowa. S Huski. — Wójnske powjesce. — Nawěschtnik.

Płaćizna žitow a produktow w Budyšinje.

15. oktobra 1870.

Dowos: 7264 kórcow.	Płaćizna w přerězku na wikach, na bursy,											
	wyšša.			niža.			najwyšša			najniža.		
	tl.	nßl	np.	tl.	nßl	np.	tl.	nßl	np.	tl.	nßl	np
Pschenża	6	12	5	6	—	—	6	10	—	6	—	—
Rožka	4	12	5	4	—	—	4	12	5	4	10	—
Jeczmjeń	3	15	—	3	5	—	3	15	—	3	12	5
Wowß	2	—	—	1	25	—	2	—	—	1	25	—
Hróch	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Woka	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Raps	—	—	—	—	—	—	9	—	—	8	27	5
Jahły	7	5	—	7	—	—	—	—	—	—	—	—
Hejduschka	5	10	—	5	5	—	—	—	—	—	—	—
Kana butry	—	17	—	—	16	—	—	—	—	—	—	—
Kopaßkomy	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Zent. ßyna	—	25	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Lane ßymjo	—	—	—	—	—	—	—	—		—	—	—

Pjenježna płaćizna.

W Lipsku, 20. oktobra. 1 Louisd'or 5 toler 17 nßl 6½ np., 1 połnowažazy čerwjeny słoty abo dukat 3 tl. 6 nßl. 5⅝ np.; winske bankowki 82 (16 nßl. 4 np.)

Čzahi sakskoschlesynskeje želesnizy s Budyschina.

Do Draždžan: Rano 7 hodźinow — minutow* dopołdnja 9 h. 5 m.; pschipołuju 1 h. — m.*; popołnju 4 h. 10 m.*; wječor 8 h. 20 m.*; w nozy 2 h. 40 m.** 4 h. — m.

Do Shorjelza: rano 7 h. 50 m.*; dopołnja 10 h. 50 m.*; popołnju 3 h. 20 m.†; wječor 6 h. 50 m.*; wječor 9 h. 35 m.; w nozy 12 h. 35 m.; 1 h. 45 m.**

*) Pschisankjenje wot a se Žitawy a Liberza (Reichenberga.

†) Pschisankjenje do Žitawy.

Pschispomnjenje. Čzahaj se snamjeschkom ** bjes Draždžanami a Shorjelzom jenož w Budyschinje a Lubiju stawataj. Wonaj mataj jenož wosy prěnjeje a druheje klaßy) a ma ßo sa billet ¼ wjazy płaćicz; dźeńske billety pschi nimaj njepłacza.

Spiritus płaczesche wczera w Barlinje.

16 tl. 6 nßl. a 15 tl. 20 nßl.

pschenża 61—78 tl., rožka 40—51 tl.,

(to je: sa 25 pruskich kórzow.)

rěpikowy wolij (njeczischczeny) 14 tl. 25 nßl.

(Czischczeny, kaž ßo w Budyschinje pscheda wa stajnje něhdże 1⅛ tl. drohschi.)

Najnowsche.

Tours, 19. oktobra. Tudomny biskop je w jenych nowinach prajił, so je to snamjo wulkeho poniženja a wulkeje hubjenosce, hdyž Franzowsojo ßwoju nadźiju na Garibaldija staja. — (Schtož ßu dobri katholikojo bjes nimi, czi pod jeho kommandom wojowacz nochzedża.) Garibaldi ßnadź tež lohko doscz k skutkowanju njepschińdże, dokelž je khětro khorowaty.

Brüßel, 20. oktobra. Trochu (kiž w Parisu kommandiruje) a někotsi ministrjo chzedża měr sczinicz, ale minister Gambetta je pschecziwo temu.

Barlin, 19. oktobra. General Boyer, generaladjutant marschala Bazaine, bě we hłownej kwartirje pruskeho krala a jednasche s Bismarkom a Moltku wo poddacze Metza. Boyer je ßo s wuměnjenjemi wczera do Metza wrocził, so by je Bazainej pajódkpołožił.

Versailles, 19. oktobra. 22. divisia wot wójska pruskeho krónprynza je wczera njepschecżela, něhdże 4000 muži ßylneho, pola Chateaudun nadpanyła a sbiła a město, kotrež bě sabarrikadowane, se schtórmowanjom dobyła. Wjele jatych. Nasche schkodowanje je małe.

Sakſka. W měſtaſchku Meerane bě ßo wóndanjo powjeſcź rosnjeßka, ſo je pruſki kral wot Franzowſow jaty, a běſche teho dla po zyłym měſcze wjele ryczow a wukładowanjow. A jako ßo wyſchnoſcź ſa tym praſchecź pocza, ſwotkal je tam tajka powjeſcź pſchiſchła, wußlědźi ßo, ſo je ju jedyn ſchafnaŕ wunjeßł. Teho ßu nětko ßadźili, a hacź runje je wón pſchi pſcheßłyſchowanju prajił, ſo je jenoź žortował a njeje myßlił, ſo budźa ludźo tajkim bladam wěricź, dha może ßo tola lohko ſtacź, ſo budźe tajkeho njelepeho žortowanja dla nětkotre měßazy w jaſtwje ßedźecź dyrbjecź.

Sa ſakſke wójſko je ßo ſe wſchěch ſtronow kraja tejko wſchelakich wězow a wokſchewjenjow, bjes nimi tež wjele ſto tyßaz zigarrow, tojſchto wina, dobreho palenza, wjele draſczenjow atd. nawdało, ſo je ßo ſ nimi woßebny cžah na żeleſnizy do Franzowſkeje poßłał. Tutón je tež jpo wulkich wobchežnoſczach w tychle dnjach hacź do bliſkoſcze Pariſa pſchijěł a ßu ßo te wězy kmmandeurej ſakſkeho wójſka pſchepodałe, ſo bychu ßo ſkerje a lěpje bjes ſakſkich wojakow rosdźěliłe.

Prußy. Po pruſkich żeleſnizach ßo w ſańdźenych dnjach ſaßo jara wjele wojakow, kanonow, koni atd. do Franzowſkeje wjeſeſche.

Wußyw.

Žohnuj, wotcze njebjeſki,
Žohnuj wſchak po twojej hnadźi
Sſtymjo, kiž ßmy wußyli,
So ßo wſchitko derje radźi
A nam pkody bohate
W ßwojim cžaßu pſchinjeße.

S noweho na nadźiju
My to ßymjo wußywamy
A tež ſ horzej modlitwu
Žohnowanje wuproſchamy,
Dokelž bjes njoh' wo prawdze
Niczo rjane njeſroſcze.

Swarnuj je pſched njewjedrom,
So je krupy njerosbija,
Swarnuj je pſched pomjedźom,
Daj jim rjany cžaß, hdyž kcźeja,
Sſuchota a mokrota
Njech je wot nich ſdalena.

Pſchede wſchěm pak proſchu cze:
Sdźerž nam měr we naſchim kraju,
Hewak ludy wojerſke
Naſche ßywy wosteptaju,
Pola, domy ſapuſcza,
Zyłe wßy ßnadź wotpala.

Kiž ty junu prajił ßy:
„Proſchcze, dha wam budźe date,"
My nětk tebje proßymy,
Dokelž twoje ßkowo ßwjate
Dawa nam tu nadźiju,
So naß ßłyſchiſch we njebju.

Pětr Młónk.

Wojerſki liſt.

Wot Pětra Pinzla ſ Debrikez,
kral. ſakſk. wojaka 4. komp. 4. inf. regimenta No. 103.

Wjelelubowany dźědo a macźe! Dokelž je nětko ſkónczńje dowolene, liſty pißacź a tež dźenßa (12. ſept.) je wotpocżny dźeń, nimam niczo nuſniſcho cžinicź, hacź wamaj ſ krótkim ßobudźělicź, ſo ßym hiſchcze, Bohu budź dźak, ſtrowy a (bratr) Jan teho runja, a ja ſ zyłeje wutroby pſcheju, ſo by tež ſ wamaj tak było.

Prěni auguſta ßo ſ Nordenſtadta na pucź podachmy a ßmy hacź dotal ſpochi ſtupali a jenoź tſi wotpocżne dny poměli. Pokojzu teho cžaßa ßmy pod hokym njebjom nozowali a ſ cžaßami ßmy wjazy dnjów bjes khlěba byli: wo dnjo a w nozy ßo dźeſchczowaſche; hacź na kožu pſchemóknjeni běchmy zyle proſczi, hdyž dyrbjachmy ſtawacź. Tu je nětkotry nawuknył k Bohu ßo modlicź, kiž njebě hewaŕ na njeho ſpomnił. Nětkotry krócź ßym Boha w modlitwje proßył, ſo by mje ſe ſbóżnej ßmjerczu wumohł; tola ſchto ßu cžerpjenja tuteho cžaßa pornjo tamnej kraßnoczi, kiž ßo dyrbi ſ hnady nad nami ſjewicź?

Prěnjeho auguſta ßmy pſches wulku rěku Rhein pſcheſchli, potom ßmy pſches wojwodſtwo Heßenſke a pſches Bayerſku Pfalzu cžahnuli a ßmy franzowſku mjeſu pſchekrocžili. Tu je nětk ta hubjenoſcź, ſo ßo njemóżeſch ſ wobydlerjemi nikaŕ fryczecź; 18. běchmy Sakſzy prěni krócź we wóhnju, naſcha brigada ſtejeſche pak w reſervje. My budźichmy pak tež do wóhnja pſchiſchli, ale prěnja ordonanza, kiž dyrbjeſche nam pſchikaz k pſchimanju pſchinjeſcź, běſche ßo ſabłudźiła a druhu běchu njepſcheczeljo ſatſělili. Wjeczor ½ 7 bu naſcha khorhoj roswita a brigada roscżehnjena; tola k tſělenju my njepſchiſtdźechmy; kanonſke kule wujachu wyſche naſchich hkowow. S nóznej cžmu bu morjenja kónz. Bitwa bě ſa naß dobyta. Tu nóz tam bjes morwymi nozowachmy! 24. běchmy pſchi twjerdźiſnje Verdun, hdźeż ſa naß runje tak woteńdźe kaž na 18. Woßom a dwozety doſtach ſotſiny liſt, kiž je mi najwjetſche wjeßele ſhotował, ſkónczńje powjeſcź ſ lubeje domiſny a wo waß ſhonicź, a ßym ßo Bohu dźakował, ſo ſcże hiſchcze wſchitzy ſtrowi. Naſcha kompagnija běſche runje dwaj dnjaj kanony pſchewodźicź a wonkach leżecź měła, hdźrž tež żanu hodźinu deſchlźik njewopſcheſta. 29. mějachmy jako wobhojerjo wojowacź, hdźeż běchmy jenoź jedyn regiment pſchecźiwo 40,000 Franzowſam. Tu prěni krócź ſe ßwojimaj wocżomaj widźich cźlowjekow padacź a krej pſchelitwacź. Kulki nam napſcheczźiwo lětachu kaž krupy pſchi njewedrje. Mi jena dźěſche pſches patrownju, mantel a ßukuju; hdy budźich runje na bok wobrocżeny

njeſtał, budźiſche mi delny żiwot pſcherasyła. Tu bu wot ſnatych Bolborczan Khěžnik pſches nohu tſělany a Hajnk ſ Wujeźka teho runja; nasch major dosta dwě kulzy do płuzow a bě na měſcze morwy.

30. auguſta ſtejachmy ſaßo w reſervje; ale 1. ſeptembra běſche doražaza yitwa. Tu ßym ſaßo ßobu wojowak. Rano w ſchtyrjoch ßo ſapoeża a hakle wjeczor pſchesta. Rano w ßedmich pſchińdżech do wóhnja. Bóh wſchehomózny je mje pak njeſranjenjeho wnwjedł, hacż runjeż mějach w najprjedniſch rynkach wojowacż. We wojowanju ßamym ßo niczo njeſaczuwa; ale jako naſajtra pſches bitwiſchczo dżěch, dyrbjach, bórſy ßylſy pſcheliwacż. Tu leżachu cżěła, ſ granatami najżałoßniſcho roskruchowane, wottſělane ruki a nohi, pokojzu cżłowſkich cżěłow, wjele zyle wopalenych pſches granaty, ſ wóhnjom rosleczaze, tu leżeſche tam a ßem na tſizeczi morwych na hromadże, pſches jene kuliſko ſaraženych. We wſchěch wokolnych wßach ßo wſchitke domy ſe franjenymi pſchepjelnjachu. We wſchěch bitwach a wojowanjach je dobycze na naſchej ſtronje byko. Naſajtra, 2. ſeptembra bu pſches wyſchkow woſjewjene, ſo je Napoleon pruſkemu kralej ßwój teßak ſłożił. Nětko ßaßo wſchědnje ſtupamy, każ je ſe wſcheho widżicż, k Pariſej. Najlěpſche jenoż je, ſo njetrjebamy wjazy wonkach lěhacż. — Pjenjes żanych njetrjebam; pſchetoż pſchi najlěpſchej woli njemóżeſch ßebi niczo kupicż, dokelż tu niczo njeje. Bjes piſanjom tutych rynczkow dóndże tu ßotſiny druhi liſt. Bohu lubemu Knjeſej budż dżak, ſo je lubemu dżědej ßaßo dał wotkhoricż a naju bratrow hacż ßem ſdżerżał. Wón też moje a waſche próſtwy wußłyſchi a nam ſtrowe ßaßowohladowanje ſpożeżi. Wjele wutrobnych poſtrowjenjow na waß wſchitkich a ſdżerżcże waſchu luboſcż waſchemu Pětrej.

Powjeſcże wo wojakach.

a) Khori abo ranjeni:

Jan Gruhl ſ Rodez wot infanterieregimenta No. 103 je pola jeneho měſchczana w Pforzheimje. Tam ßu też w reſervelazarecże: Hermann Richter ſ Budyſchina, inf. reg. 105; Bohuwěr Pjetſchka ſ Zyżiz, inf. reg. 103 (je najſkerje nětko pola ßwojich ſtarſchich); Handrij Krenz ſ Dobraſchez, inf. reg. 103.; Jan Eiſler ſ Bojßwoz, inf. reg. 103.; Hans Rak ſe Żidżinoho, inf. reg. 103.; Ernſt Hermann Meyer ſe Żidowa, inf. reg. 103.

W reſervelazarecże w Meiningen ßu: Jan Kubeńz ſe Żarkow, inf. reg. 102.; Korla Bieſold ſ Brěſy, inf. reg. 102.; Michał Khěžnik ſ Bolborz, inf. reg. 103.; Louis Rönſch ſ Budyſchina, inf. reg. 103.; Auguſt Wünſcha ſ Huſki, inf. reg. 103.; Jan Wicżas ſ Leſchawy, inf. reg. 103.; gefrajta Oſkar Hoffmann ſ Wojerez, inf. reg. 105.; oberjäger Guſtav Balzer ſ Budyſchina; kanonier Ernſt Bauerdorf ſ Budyſchina.

W Beßungen: Korla Schokta (Schulze) ſ Budyſchina, inf. reg. 103.

W reſervelazarecże w Nordhauſen: Moritz Hauſa ſ Hory, inf. reg. 103.

W kral. ſakſ. polnym lazarecże N. 9 w Douzy (w Franzowſkej): Korla Rudolf Voigt ſe Żidowa, wot 12. artillerieregimenta, 12. batterije.

b) Pohrjebani

ßu w Villersu njedaloko Duna w Franzowſkej: Korla Auguſt Ernſt Hoffmann ſ Wulkeje Khójnizy, Korla Ernſt Lenisch ſ Hucżiny, Jan Ernſt Krebs (Rak) ſe Spytez, Jan Bieſold ſ Małych Debßez.

Jich wězy doſtanu jich ſawoſtajeni pſches kompagniju k kotrejż je kżdy ßłuſchał, wopißmo wotemrjecża pak wo korpsintendantury.

Ze Serbow.

S Cżornjowa pola Bukez. K tym wſchelakim dobroczelam bjes Serbami, kotſiż ßu ßo tak derje pſches wſchelaku ßmilnoſcż pſcheczżiwo potrjebnym cżłowjekam, każ też pſches kſcheſcżijanſke ſmyßlenje a pjenjeżne podpjeranje dobrych towarſtwow a ſjenoczeńſtwow woßebje wuſnamjenili, ßłuſcha też ſawěſcże tón ſandżeneho 13. auguſta we wyßokej ſtarobje a w twjerdej, wěſtej wěrje do ßwojeho Sbóżnika wußnjeny k. provinzialſki ſapoßtanz Handrij Piwarz w Cżornjowje.

Tón ßamy, jako běſche tutemu ſaſtojnſtwu 12 lět ſe wſchej ßwěrnoſczu prjódkſtał a pſchi tym wjeßny wokrjeß na prawym měſcze a w prawym cżaßu tak derje w politiſkim, każ też w zyrkwinſkim naſtupanju ſaſtupował a pſches ßwoje njeſtroniſke ſadżerżenje też wſchelake woßebite porżeſczowanja wot najwyſchich ſaſtojnſtwow ſhonił, je wón też naſchu gmejnu 18 lět jako gmejnſki prjódkſtejeŕ niż jenoż ßwěru ſaſtupił, ale jej też ſtajnje ſ dobrym pſchikładom kſcheſcżijanſkeho żiwjenja prjódkſchoł a ßo woßebje w poßleńſchim cżaßu pſchi twarjenju noweje ſchule a ſakoženju ſchulſkeho wokrjeßa bjes Cżornjowom a Wujeſdom, każ też pſchi nimale zyłym pſchetwarjenju bulicżanſkeje zyrkwje ßo jara wużitny a wuſtojny wopokaſał.

Wón je woßebje na zyrkwinſkich należnoſczach ſtajnje dżěl brał, tak ſo je też pſchi ſakoženju tak mjenowaneje ſtaroluthersſkeje zyrkwje we Wukranczizach niz jenoż dobry radżicżel, ale też pſchi twarjenju tej ßameje ſ njemakymi pjenjeżnymi darami pomozny był. Pſchi wſchelakich wulkich darach ſa mißionſtwo běſche wón też wjele wunoſchka ßwojeho hoſpodarſtwa jeniczży ſa mißionarſtwo bjes Hinduſkimi „bjes kaſty“, każ też ſa woteżehnjenje nětkotrych indiſkich ßyrotow pſches mißionara Ochſa poſtajił a ßo też hewak pſcherżiwo khudym dżěcżom naſcheje gmejny a pſche-

cźiwo zyłej młodoſćźi wujeſdźanſkeje ſchule jako wulki pſcheczel a dobroczel wopokaſał.

Po wuſtajenju, wot njeho ſawoſtajenym a nam wot lubijſkeho ßudniſtwa wosjewjenym, ſhonichmy k naſchemu wulkemu wjeßelu, ſo je wón guſtaw-adolfſkemu towarſtwu 100 tl., Ochſowemu mißionſtwu bjes kaſty 300 tl. a dwěmaj potrěbnymaj ßwójbomaj naſcheje wßy khětry pjenjes wotkaſał. Hewak je wón też tudomnym khudym dźěćźom 500 tl. wuſtajił a maja ßo wot danje, kotryż tónle kapital njeße, wot gmejnſkeho prjódſtejerja a rychtarja ſa nje kóżde lěto draſćźenja a ſchulſke wěży atd. nakupicź a Boži wjeczor bjes nje rosdźělicź.

My woſtajamy ßo tudy wſchitkeho khwalenja ſa tajke dobroczińe kſcheſćźijanſke ſmyßlenje a ſkutkowanje, ßmy pak tola ſa naſchu pſchißłuſchnoſcź dźerżeli, tule wěż ſjawnoſćźi pſchepodacź a pſchi tym wěrnoſćźi měſto a cźeſcź dacź a pſches to k temu pomhacź, ſo by prawych wopomnjenje cźim bole w żohnowanju woſtało.

S Huſki. Tudy ßo powjeda, ſo je ßo naſch wyßokodoſtojny k. farar Mrós w tychle dnjach penſioniro-wacź dał.

Wójnſke powjeſcźe.

S wokolnoſcźe twjerdźiſnu Metza piſaja wot 13. oktobra: Nětko je ſaßo 6 dnjow ſaſchło a niczo njeje ßo tudy w tutym cźaßu ſtało, ſchtoż by woßebje pomnjecźa hódne było. A tola ßmy w tychle 6 dnjach pilnje dźěkali. Hacź runje bě wjedro hubjene, dha ßmy tola pěkne baraki natwarili, zyrobu nahromadźili a ſ zyła wſchě pſchiprawy ſcźinili, ſo ßmy tak derje pſcheczińo nadpadam Franzowſow, każ też pſched njelubośnoſcźam ſymſkeho cźaßa wobarnowani. So pak naſcha artillerija ſkoro wſchědnje na Franzowſow tſěła, hdyż ßo cźi ſ wonka ßwojich wobtwjerdźenjow pokaża, a ſo franzowſka artilleria ßwěru na to wotmolwja, to je wěż, kotrejeż cźi wojazy ſkoro wjazy kedźbu nimaja, kotſiż pſchi tym runje niczo cźinicź nimaja. My ßmy temu praſkanju a wrjeſkanju tak pſchiwukli, ſo ßo nam, tak rjez, dźiwno ſda, hdyż je druhdy wſcho cźicho.

Někotſi měnja, ſo chze ßo Metz bórſy poddacź a wone ßo też ſda, jako by Bazaine wo to jednał, pſchetoż wóndano je wón ßwojeho adjutanta, generala Boyera, k pruſkemu kralej do Verſaillesa poßłał. Boyer je tam też pſchiſchoł a mějeſche najprjódzy ſ Bismarkom dołhe rosryczowanje, po kotrymż ßo k kralej poda. Schto pak je ßo wucźiniło, to nichtón njewě.

Njedaloko Pariſa je Cloud ſ najrjeńſchich franzow-ſkich khěżorſkich hrodow a je nutska ſ najkraßniſchimi wobraſami a ſtatuami wupyſcheny. W nim je też bohata bibliotheka a wſchě ſtwy a ſale ßu ſ najpyſchniſchej domja-zej nadobnu pſchepjelnjene. Tola my wopak powjedamy, hdyż prajimy, ſo tam tak je; my dyrbimy wjele wjazy prajicź, ſo tam tak běſche. Mjenujzy pjatk tydźenja ßu Franzowſojo ſ twjerdźiſny Mont-Valerien, pſched Pariſom leżejej, tak dołho na tutón hród ſ granatami a żehliwy-mi kulemi tſěleli, hacź je ßo wón do cźiſta wupalił, tak ſo nětk jenoż jeho hołe murje ſteja. Pruſzy wojazy, kiż tam běchu, ßu płomjenjam mało doſcź wutorhnyćź mohli, dokelż bě ſtrach wo żiwjenje. Woni ßu bjes dru-him też to blido wunjeßli, na kotrymż je Napoleon to pißmo podpißał, ſ kotrymż je pruſkemu kralej nětcźiſchu wójnu pſchipowjedźił.

Měſto Orleans, kotreż je němſke wójſko ſańdźeny tydźeń po poraźenju tak mjenowaneje loirſkeje armeje dobyło, je wot njeho nětko wobßadźene. Pſches to je ßo ſtało, ſo dyrbja Franzowſojo tamnu ſtronu rěki Loire woſtacź, a němſkemu wójſku pola Pariſa ſchkodźicź njemóża.

Sańdźeny tydźeń je pak němſke wójſko też ważny ſkutk dokonjało, ſo je twjerdźiſnu Soißons dobyło; pſche-toż pſches to je tamniſchej wokolnoſcźi ßylna wójnſka ſepjera wſata a wyſche teho, a to je jara ważne, je ſaßo jena żeleſniza wotewrjena, po kotrejż moża nětko ſ Němzow hacź pſched Paris němſkemu wójſku zyrobu a broń woſycź. Woßebje je ta armeja, kotruż ſakſki krónprynz kommandi-ruje, ſ tym dobru dróhu doſtała. Němſkemu wójſku tam 4000 jatych a 132 kanonow do ruki padże. — Soißons leži na lěwym brjohu rěki Aisne, ma 12,000 wobydlerjow, a leži wot Laona 4 a wot Pariſa 15 mil.

Twjerdźiſna Neubreiſach w hornym Elſaßu je wot 8000 muži němſkeho wójſka woblehnjena; twjerdźiſna Bitſch ßo hiſchcze pſchezo poddacź nochze, hacź runje ßu tam jenoż 3 njerostſělane domy, pſchetoż wobydlenja ſa wojakaw ßu do ſkały wurubane.

Wójna w Franzowſkej poczina teho dla jara wobcźeżna byćź, dokelż też tamniſchi burja němſkich wojakow nadpaduja. Woni pſches to němſkemu wójſku wjele njelubośnoſcźe pſchihotuja a Franzowſkej a ßebi wjele ſchkodża, pſchetoż tajkeho nadpadowanja dla ßu němſzy wojazy pjecźa hiżom pſches 200 burow ſatſělili a něhdże 22 wßow wotpalili.

Schtoż němſke wójſko naſtupa, kotreż je Paris wob-lehnyło, dha wóndano rěkaſche, ſo budże tuto 18. oktobra Paris poczecź bombardirowacź, ale to ßo ſtało njeje a dźenßa, hdźeż to pißamy, ſaßo powjedaja, ſo ßo to naj-ſkerje jutſje ſtanje. Nó, cźaß by k temu był, pſchetoż němſke wójſko hiżom pſches 4 njedźele pſched Pariſom leži a njeje tam dale niczo cźiniło, hacź ſo je wſcho k bombardirowanju pſchihotowało. A dlěhe cźakacź by tola tam ſchkódne było, pſchetoż Franzowſojo w Pariſu ßu ßo bjes tym we wojerſtwje derje doſcź wuwucźili a w południſchej a nawjecźornej Franzowſkej ſ kóżdym dnjom wjazy nowych franzowſkich wójſkow naſtanje.

Nawěštnik.

Ssuche drožďże

ſnateje dobroſcze a wſchědnje cžerſtwe, pſchedawa

Hermann Kunack

na bohatej haßy pódla póſta.

Roſynki, zokor,

dobru tworu, porucža najtuniſcho

Hermann Kunack.

Khofej punt po 8 nßl.

jara dobry po ßkodženju, porucža

Hermann Kunak.

Khofej, punt po 66, 72, 80, 90, 100 np.
Rajß, . punt po 10, 20, 24, 28, 30 np.,
pſchi wotkupjenju po 5 puntow tuniſcho;
zokor, roſynki, korinthy, korjenje, ſafran,
wſcho **dobre** a **tunje** porucža

Rudolph Hölzer

na rožku ßerbſteje a ſchulerſteje haßy.

Ssuche drožďże

porucža **Rudolph Hölzer.**

Cigarry

we wulkim wubjerku, porucža

Rudolph Hölzer

na rožku ßerbſkeje a ſchulerſkeje haßy.

Pſcheńczˇnu muku

wot ſtareje pſcheńzy a jara derje wotležanu, we wſchelakich druzˇinach, kaž tež **rzˇane wotrubˇy, futtergries** a **cžornu muku** porucža w zˇyłym kaž po jenotliwym k dobrocziwemu wobkedzˇbowanju

W Budyſchinje na kamjentej haßy.

J. Kögler, pjekarſki miſchtr.

S nakładom Maczˇizˇy Serbſkeje je w druhim wudawku wuſchła a może ßo we wudawarni Serb. Nowinow ſa 5 nßl. dostacˇ: **Genovefa.** Rjane powjedanczˇko ſe ſtareho cžaßa wot Khryſtofa Schmida. Pſchełożił M. Hórnik.

Žitny palenz, khana po 16 np.
= = ejmar po 3½ tl.,
dobry palenz, khanu po 4, 5 a 10 nßl.
rum, = po nßl. a drožſcho
porucžataj

Ginzel a Ritscher.

Petrolejowe lampy

we wſchěch wulkoſczach a po wſchěch waſchnjach, wißaze lampy wot 12 nßl. 5 np.; ſczˇénowe lampy po 10 nßl., blidowe lampy wot 22 nßl. 5 np. ſ wobſwonow, ruczˇne lampy ſ cylindrom po 5 nßl., bjes cylindra do latarnje 2 nßl., wſchitke drnzˇiny lampowych ßulžohow a cylindrow porucža

Herrmann Nachlitz,

klempnarſki miſchtr

na žitnej haßy cžo. 52.

Kedžbu!

Dwajſchoßowa khěža cžo. 51 w Starych Porſchizach ſ bróžnju a hródžu, a po ſpodobanju ſ polom wot 1—8 kórzow abo tež bjes pola ma na pſchedań

H. Dietrich tam.

1 hetman, 2 gratdžˇěłarjej, 4 wulzˇy wotroczˇzˇy, 2 domownikaj, wjele **konjazˇych** a **wolazˇych wotroczˇkow,** kaž tež **1 ſkótna hoſpoſa** a tójſchto **džowkow** moža pſches pod, pißaneho měſto abo ßkužbu dostacˇ.

Adolph Wahl w Budyſchinje,

na ſwonknej lawſkej haßy cžo. 793 po 1 ſkhodže.

Rajß po 15, 18, 20, 22, 25, 30, 40 np.,
khofej = 60, 66, 68, 70, 75, 80, 85, 90, 100, 110 np.
zokor = 40, 44, 46, 48, 50, 56, 60 np.,
pſchi wjetſchich dželbach tunſcho,
kaž tež **cigarry** we wulkim wubjerku, 1000 po 4—20 tl.
porucža k dobrocziwemu wobkedzˇbowanju

Ernſt Hämſch

na jerjowej haßy.

Pſchepoloženje wobydlenja.

Cžeſczˇenym Sserbam Budyſchina a wokolnoſcze ſ tuthym k nawjedženju dawam, ſo ja wjazy na bohatej haßy njebydlu, ale ſo ßym nětko na hłownym torhoſchczˇu pódla hoſczeńza k ſkotemu hodlerjej. S dobom ja na mój ſkład pjelzowych tworow a mězow kedžbne cžinju, kaž tež na mój wulki wubjerk cžornych a běłych kóžkow po najtuniſchej płaczˇiſnje. Tež kupnju wſchitke druzˇiny hrubych kóžkow po najwyſchich płaczˇiſnach.

Louis Fleiſcher, kóžkař.

Dwaj wotroczˇkaj ßo k nowemu lětu 1871 na jene ryczˇerkubło ja Draždžanami pytataj; ſda hacˇ do 40 tl. — Wſcho dalſche we wudawarni Serb. Nowinow.

Pschepołoženje khlamow.

Mój skład hotoweje mužazeje drasty a hólczazych wobleczenjow je nětko pódla bohateho tórma w domje knjesa słótnika Boëtius'a prjedy Rosenkranza.

P. Baruch.

Cigarry

do kistkow sapakowane, kiž ßo hodźa wojakam, w Franzowskej stejazym, poßłacź, 100 schtuk po 20, 25 a 28 nßl., 1 hacź 3 tl., kaž tež cigarrowe kistki s „feldpost-kartami" porucźa

August Bartko
na swonknej lawskej haßy.

Wulka bratrowska haßy czo. 204.

Pschepołoženje khlamow.

Cźesczenym Sserbam Budyschina a wokolnoscźe s tutym najpodwolnischo k nawjedźenju dawam, so ßym moje, hacź dotal na swonknej lawskej haßy wjedźene

materialtworowe, spirituosowe a lotterijowe khlamy

do khěže knjesa C. G. Bächmana, na wulkej bratrowskej haßy czo. 204, pschepołožił a proschu ja, mi dowěrjenje, hacź dotal wopokasane, tež tudy dobrocźiwje spožcźicź.

W Budyschinje, 10. oktobra 1870.

S pocźesczowanjom
Carl Emil Jäger jun.

Wulka bratrowska haßy czo. 204.

Eduard Hartmann

w Budyschinje na snutskomnej lawskej haßy,

ßo wrócźiwschi wot lipskeje maßy, porucźa ßwój bohacźe wuhotowany skład manufakturskich tworow, symskich buckskinow, lazow, rubischczow atd. po najtunischich płacźisnach.

Sprawne a pěkne poßłuženje w ßerbskej a němskej rycźi.

☞ Tak derje na wicźnych dnjach, kaž tež na hermankach jenož w nowotwarjenych khlamach na snutskomnej lawskej haßy.

Nowe połnojerje,

marinirowane a runje ßuschene,

porucźa

Carl Emil Jäger jun.
na wulkej bratrowskej haßy czo. 204.

Jara rjany

schwajzarski a prawdźiwy limburgski twarožk

porucźa

Carl Emil Jäger jun.
na wulkej bratrowskej haßy czo. 204.

Warnu ßól

porucźa

Carl Emil Jäger
na wulkej bratrowskej haßy czo. 204.

Wosjewjenje.

Hermanki a skótne wiki we Lasu budźa 8. novembra t. l. wotdźeržane.

Lasowske wjeßne grychty.

Epileptiske widlischcźa

(padazu khoroscź)

sahoji listnje specialny lěkař sa epilesiju doktor O. Killisch w Barlinje, nětko: Louisenstraße 45. — Hižom psches sto sahojenych.

Ssuche droždźe

wschědnje cźerstwe porucźa najtunischo

J. G. F. Nieckſch.

Wulki ſkład
wſchelakich cžaßnikow.

S tutym najpodwolniſcho k nawjedženju dawam, ſo ßym ßo ſ mojimi khlamami

do mojeho domu
pſchi lawſkim tórmje

Pſchedßtydlił a ſo mam tam wulki a rjany wubjerk cžaßnikow (ſegerjow) wſchitkich druzinow po najtuniſchich płacžiſnach na pſchedań.

Tež mam wulki ſkład cžaßnikowych recžaſkow najnowſcheje módy a ßo pola mje tež cžaßniki tunjo a derje porjedženja.

☞ Tež pſchiſpominam hiſchcže, ſo ßym ja ßerbſkej rycže tak derje mózny, kaž němſkeje.

W Budyſchinje pódla lawſkeho tórma. **J. G. Schneider,** cžaßnikař.

Saſhmnjenja

ſakoža **dyhawoſcž, kaſchel, ſchiju- a bróſtbolenje** a może pſches to, hdyž ßo njewotſtronja, lohko **krejpluwanje, ßuchotny kaſchel** a teho runja ſke, žiwjenje pohrožaze khoroſcže nastacž. — Duž njech kóždy ſ cžaßom ſa prawym ßrědkom hladaj, mjenujzy ſa ßwětoßkawnym **G. A. W. Mayerowſtm bróſtſyropom** ſ **Wrótßkawja**, kiž ma hižom wjele lět dobru khwalbu a na ßwětnej wuſtajeńzy w **Pariſu** 1867 prämiju doſta.

Jenož prawdžiwy maja **G. A. W. Mayerowy broſtſyrop** w bleſchach po 8 nßl., 15 nßl. a 1 tl. na pſchedań

Heinr. Jul. Kincka w Budyſchinje,
W. Rotha w Lubiju,
B. Kinne, haptykař w Hernhucže,
Joſ. Löbmann w Schěrachowje,
Ed. Hieſe w Nowoſalzu,
haptykař **Gerſcher** w Oſtritzu,
Schakta we Wotrowje a
Lehmann w Budeſtezach.

Nowe brunopiwe droždže

porucža k kermuſcham w Budyſchinje a wokolnoſcži

Auguſt Lehmann
na ßerbſkej haßy cžo. 11.

---

300 górzow

mydkarſkeje ſoły (Aeſcher) k hnojenju ma **jara tunjo** na pſchedań

Moritz Lehmann,
mydkowy fabrikant na bohatej haßy.

---

400 tl. ßu w novembru t. l. na dobru wěſtoſcž a po 5 procentſkej dani k wupožczenju. Hdže? to je ſhonicž we wudawarni Serb. Nowinow.

---

10 centnarjow aktoweje papjery

w mjeńſchich džělbach (tykanczeje papjery 24 liſtnow po 2 nßl.), po wjetſchich džělbach pak hiſcheže tuniſcho, porucža

Moritz Lehmann,
mydkowy fabrikant na bohatej haßy.

Měžowe khlamy

Herrmanna Müllera

ßu nětko na ſchulerſkej haßy pola knjeſa cžeßakarja Rauha a proßy ßo wot hornjeho, ſo bychu jeho tež w nowym pſchebytku dobroczinje wobkedžbowali.

Kedžbu!

Cžeſcženym Serbam w Bukezach a wokolnoſcži dawam najpodwolniſcho k nawjedženju, ſo ja k wſchitkim ßwjatym dnjam a kermuſcham ſkaſanja **droždžow** horjebjeru a ßwěru wobſtaram.

Ferdinand Bleyl
bukicžanſki poßelnik.

Na knježim dworje w Schcženzy pola Rakez možetaj k nowemu lětu 1871 dwaj **konjazaj wotroczkaj** a dwě **ſkótnej džowzy** ßkužbu doſtacž.

Hermanſke woſſewjenje.

Mojim lubym ßerbſkim krajanam najpodwolniſcho k nawjedženju dawam, ſo na bližſchi budyſki hermank ſ wulkim wubjerkom **muzazeje draſty** pſchijědu. Ssuknje po 6 hacž 15 tl., kholowy po 2 hacž 6 tl., lazy po 1 hacž 2 tl. — Sprawne a tunje poßkuženje — a może wobkruczicž, ſo je wſcha draſta derje a rjenje ſchita.

A. Sodan ſ Draždžan,
na žitnych wikach cžo. 39 pódla k. pſchekupza Wehle.

Dwě familiji džěławych ludži možetej k nowemu lětu 1871 w cžichonjanſkich knježich khěžach wobydlenje darmo doſtacž.

Polnopoſtſke pakety, po prjódkpißanju ſhotowane, ma na pſchedań

A. Wauer we Woſporku.

Sa wojakow!!!

Strowotne jeczki, ſtrowotne koſchle wołmjane a bawmjane ſpódnje kholowy, wjaſky wokoło žiwota, ſoki a ſchawle. Na požadanje ßo hnydom tak k wotpoßkanju ſapakuja, kaž je prjódkpißane. Najtuniſcho płacžiſny.

Schtrympotworowe khlamy.
Theodora Jägera
na ſwonknej lawſkej haßy cžo. 690.

Cigarry

we wulkim wubjerku, wſchitke ßo rjenje běłe palaze, kaž tež **tobak** w **rołkach** a **paktach** poruczataj najtuniſcho

Ginzel a Ritſcher
na ſwonknej lawſkej haßy.

Wupschedawanje.

Póndżelu, wutoru, ßrjedu, 24., 25., a 26. oktobra budże ßo wulka dżělba tworow, ſe ſkłada woteſtajanych, po jara tunich, ale twjerdych płaczišnach wupſchedawacz.

Jan Jurij Pahn
na torhoſchczu pódla hłowneje ſtraże.

Woſjewjenje.

Czeſczenym Sserbam **Wosporka a wokolnoſcże** dowolam ßebi ſ tutym najpodwolniſcho k nawjedżenju dacz, ſo ßym

materialowe, barbowe, cigarrowe a ſpirituoſowe khlamy

njebo knjeſa **G. Thürmera** ſa moje ſlicżbowanje na ßo wſak a ſo je pod mojej firmu

A. Wauer

dale powjedu.

Pod ßlubjenjom ſtajnje ſprawneho a tunjeho poßkuženja poruczam moje khlamy, w kotrychż ßo tak derje ßerbſki, każ tež němſki ryczi, k dobroczinwemu wobkedżbowanju a podpißuju ßo

We Wosporku, 1. oktobra 1870.

ſ poczeſczowanjom
Auguſt Wauer.

Soda punt po 12, np.

mydło
punt po 35, 40 a 45 np.,

halſku ſchterku
punt po 32 np.,
a pſchi wotkupjenju 5 puntow na dobo hiſchcże tuniſcho,

najlěpſchi
amerikanſki petroleum
punt po 28 np.

Najlěpſchi
ſchleſynſke ßwěczenje
punt po 48 np.,

ſtearinowe ßwěczki
punt wot 5 nßl.
ſapoczejo, w złym hiſchcże tuniſcho, poruzataj

Ginzel & Ritscher
na ſwonknej lawſkej haßy.

Rósynki,
jara rjanu a ßłódku tworu punt po 3 nßl. a drożſcho,
poruczа **J. T. Teutſcher.**
w Porſchizach.

Khofej dobry po ßłodżenju
punt po 6½, 7½, 8, 9, 10, 11, 12 a 13 nßl.,
paleny **khofej** punt po 9, 10, 12, 14 a 16 nßl.,
złty **zokor** punt po 48, 50, 55 a 60 np,
mlěty " " " 40, 46 48 a 50 np.
rajß běły a wulkoſornaty punt po 20, 24, 30 a 40 np.
łamany rajß rjeoje běły punt po 16 np.
Ssoczki punt po 15 a 18 np., maſka 30 a 36 np.
hróch " " 12 a 18 np., " 24 a 36 np.,
jahły " " 18 a np. " 36 np.,
hejduſchku, buny atd.
rósynki rjane a wulke punt po 48, 50, 55 np.,
małe rósynki punt po 48 np.
(pſchi wotkupjenju 5 puntow na dobo hiſchcże tuniſcho)
poruczataj **Ginzel & Ritscher**
na ßwonknej lawſkej haßy.

Wutrobny dżak

naju lubowanym ßerbſkim a němſkim bratram a ßotram, kiż ßu namaj w najwjetſchej nuſy a cżežkej ſtaroſczi pſchi natwarjenju naſcheho lubeho domu k pomozy byli. Bóh tón Knjes chżył ſa to kóżdemu bohaty ſapłaczeŕ bycz każ na duſchi, tak tež na cżěle. Sa to proſchachmoj, jako ſe ßwojimi dżěczimi ſe ßylſojtymaj wocżomaj, ale tola ſ wjeßelokoſczu do naſcheho noweho domu nuts cżehnjechmoj.

W Rakezach w ſeptembru 1870.

Hana, Handrija Lehmanna
mandżelſka.

Nakładnik: J. E. Smoleŕ. Ciſć L. A. Donnerhaka w Budyšinje.

Čisło 43. ~ 29. oktobra ~ 1870.

Serbske Nowiny.

Za nawěštki, kiž maja so w wudawarni Serb. Nowin. při bohatych wrotach wotedać, płaći so wot rynčka 1 nsl.

Zamolwity redaktor a wudawar
J. E. Smoleŕ.

Kóžde čisło płaći 6 np. Stwórtlětna předpłata pola wudawarja 66 np a na kral. saks. pósće 7½ nsl.

Wopschijecże: Najnowsche. — Swětne podawki. — Wójerske list. — Powjesce wo wojakach. — Ze Serbow: S Budyschina. Parzowa. — Wójnske powjesce. — Nawěschtnik.

Płaćizna žitow a produktow w Budyšinje.

22. oktobra 1870.

Dowoz: 7163 kórcow.	Płaćizna w přerězku na wikach, wyšša. tl.	nßl	np.	nižša. tl.	nßl	np.	na bursy, najwyšša. tl.	nßl	np.	najniža. tl.	nßl	np.
Pschenża	6	10	—	5	25	—	6	12	5	6	—	—
Rožka	4	12	5	4	—	—	4	17	5	4	12	5
Jećmjeń	3	12	5	3	5	—	3	17	—	3	15	—
Wowß	2	—	—	1	25	—	2	—	—	1	25	—
Hróch	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Woka	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Raps	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Jahły	7	5	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Hejduschka	5	10	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Kana butry	—	17	—	—	15	—	—	—	—	—	—	—
Kopaßkomy	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Zent. ßyna	—	25	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Lane ßymjo	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—

Čzahi sakskoschlesynskeje želesnizy s Budyschina.

Do Draždżan: Rano 7 hodźinow — minutow* dopołdnja 9 h. 5 m.; pschipołnju 1 h. — m.*; popołnju 4 h. 10 m.*; wječor 8 h. 20 m.*; w nozy 2 h. 40 m.** 4 h. — m.

Do Shorjelza: rano 7 h. 50 m.*; dopołnja 10 h. 50 m.*; popołnju 3 h. 20 m.†; wječor 6 h. 50 m.*; wječor 9 h. 35 m.; w nozy 12 h. 35 m.; 1 h. 45 m.**

*) Pschisanknjenje wot a se Žitawy a Liberza (Reichenberga.
†) Pschisanknjenje do Žitawy.

Pschispomnjenje. Čzahaj se znamjeschkom ** bjes Draždżanami a Shorjelzom jenož w Budyschinje a Lubiju stawataj. Wonaj mataj jenož wosy prěnjeje a druheje klaßy) a ma ßo sa billet ¼ wjazy płaćicz; dźeńske billety pschi nimaj njepłacża.

Pjenježna płaczisna.

W Lipsku, 27. oktobra. 1 Louisd'or 5 toler 17 nßl 6½ np., 1 połnowažazy czerwjeny stoty abo dukat 3 tl. 6 nßl. 5⅝ np.; winske bankowki 82 (16 nßl. 4 np.)

Spiritus płaczesche wczera w Barlinje.

16 tl. 6 nßl. a 15 tl. 20 nßl.
pschenża 61—78 tl., rožka 40—51 tl.,
(to je: sa 25 pruskich górzow.)
rěpikowy wolij (njeczischczeny) 14 tl. 25 nßl.
(Czischczeny, kaž ßo w Budyschinje pscheda wa stajnje něhdże 1⅛ tl. drózschi.)

Najnowsche.

Versailles, 27. oktobra. Twjerdzizna Metz je ßo dźenża poddała. 150,000 jatych.

Saarbrücken, ßrjedu 26. oktobra. Tak bórsy hacz ßo Metz podda, budża hnydom po želesnizy někotre czahi s zyrobu do tuteje twjerdzizny poßłane. Hewak leži tu tež wjele ßele k pschewjesenju do Metza. Wysche teho ßu někotre sta hewjerjow postajeni, kiž maja ßo hnydom na pucz podacz, so bychu želesnizu bjes Metzom a Courcelles do rjadu stajili. Tutón kruch je mjenujzy zyły czaß wójny skaženy ležał.

Brüßel, 26. oktobra. Franzowske knježerstwo, w Toursu pschebywaze, nochze do wotstupjenja kraja swolicz. Thiers pak tola do Versaillesa k Bismarkej póńdże, so by s nim wo měr jednał.

Florenz, 26. oktobra. Tudy ßo s wěstoscżu powjeda, so budże ßyn italskeho krala — tak mjenowany wójwoda Aosta — sa schpaniskeho krala wuswoleny.

Saksʃka. Żeleſny kſchiż 2. klaßy ßu pſchi infanterieregimencze No. 102 ßlědowazy wyſchſchi doſtali: oberſt Rudorf, major ſ Einſiedel, major ſ Lentz, major baron ô Byrn, hauptmanjo ſ Löben, ſ Polenz, Richter a ſ Welck; pſchi infanterieregimencze No. 103 pak: oberſt Dietrich, oberſtleutnant ſ Meerheimb, major ſe Schönberg, hauptmanjo ſ Döring a ſ Hennig, premierleutnant ſ Petrikowſki a ſecondeleutnant Staſchewſki. Hewak ßu tutón rjad wſchelazy feldwebljo a podwyſchkojo doſtali a wyſche teho je ßo bjes ſakſkich wojakow 24 ſkotych a 374 ßlěbornych medaillow ſa wopokaſanu wutrobitoſcz pſchi bitwach pola Nouart, Buſancy, Beaumont a Sedan wudżěliło.

W ſakſkim wójſku nětko 128 lipſkich ſtudentow ßłuži, bjes nimi 2 theologaj, 82 juriſtow, 11 medicinarjow a 33 filoſofow.

Sakſke miniſterſtwo wójny je 6 millionow dobrych cigarrow kupiło a je ſakſkemu wójſku poßłało. Kóżdy ſakſki wojak doſtanje nětko wſchědnje 5 cigarrow, tak dołho, hacż doßahaja. — Hewak ſe ſakſkeho wójſka pißaja, ſo ßu tam nětko ſ zyrobu derje doſcz ſaſtarani; kóżdy muż doſtanje wſchědnje ½ punta mjaßa, 1½ punta khlěba a k temu potrjebny rajß, nudle a teho runja. Běrny ßebi wojazy na polach ryja a wina też hiſchcże pſchezo w ſamurjowanych pinzach abo ſahrodach namkuja.

W Radebergu ßu ßo ſańdżenu njedżelu w nozy ſchtyri próſne brózńje wotpaliłe a 21. oktobra wotpalichu ßo w Unterſteinpleiſu pola Zwikawy twarjenja tamniſcheho ryczeŕkubka, pſchi czimż wjele ſkotu a bjes nim 6 koni w płomjenjach kónz wſa.

Prußy. Miniſtrjo wſchitkich němſkich krajow ßu w tu khwilu we Versaillesu, hłownej kwartirje pruſkeho krala ſhromadżeni, niż pak wójny dla, ale w tym wotpohladanju, ſo bychu ſkónczńje poſtajili, kak a hdy maja połodniſche němſke kraje do nětcziſcheho połnóznoněmſkeho ſwjaſka ſaſtupicz, kiż budże potom jenoż „němſki“ ſwjaſk rěkacz. Tajke poſtajenje budże potom połnóznoněmſkemu parlamentej, kiż najſkerje w novembru hromadu ſtupi, k pſchihoſnaczu prjódkpołożene.

Jendżelſke miniſterſtwo je ßo w ſjenoczenju ſ awſtriſkim a italſkim knjeżerſtwom na hrabju Bismarka ſ tym poruczenjom wobroczilo, ſo by ßo ſ Franzowſami, jeli mózno, bórſy pſchiměr (Waffenſtillſtand) ſcżinił, ſ kotrehoż mohł ßnadż potom měr naſtacz. Najſkerje je ßebi to ſnaty něhduſchi franzowſki miniſter Thiers wuproßył, jako je wóndano wſchěch wjetſchich europiſkich wjeŕchow wopytał a jich wo pomoz proßył. Woni njeſßu jemu pak żanu druhu pomoz ßlubili, hacż ſo chzedża ſa Franzowſku dobre ßłowo pola pruſkeho krala ſapołożicz. Hacż pak tajke dobre ßłowo pola pruſkeho krala dobre měſto namaka, to budże drje najprjódzy wot teho wotwißowacz, kajke poſkiczenja Thiers do pruſkeje hłowneje kwartiry pſchinjeße; pſchetoż franzowſke republikanſke knjeżerſtwo je wobſankuyko, Thiersa k Bismarkej poßłacz a ſ nim wo měr jednacz. Měr wujednacz pak tak lohka wěz njebudże; pſchetoż franzowſke knjeżerſtwo chze drje wójnſke khóſty ſapłaczicz, njech ßu tak wulke, hacż chzedża, ale kraj wone żadyn wotſtupicz nochze, Bismark pak měr ſcżinicz njecha, jeli Franzowſka Elſaß a kruch Lothringſkeje ſ Metzom njewotſtupi.

Ruſki khěżor ßo horka ſpomnjenym tſjom knjeżerſtwam pſchiſankuył njeje, ale je na pruſkeho krala woßebje liſt poßłał, w kotrymż pjecza też k měrej radżi.

Někotſi pak měnja, ſo Franzowſojo prjedy tak prawje k měrſcżinjenju hotowi njebudża, hacż budże Paris w němſkej ruzy.

Awſtria. Sańdżeny tydżeń je wuherſki ßejm hromadu ſtupił a jene wot prěnſchich wuradżowanjow, kotreż wón ſměje, budże to, ſo by Wuherſka woßebje ßwoje wójſko měła. Madżarjo maju mjenujzy w politiſkich należnoſczach dobry nóß a dnż czuja woni najſkerje też, ſo ßo awſtriſke khěżorſtwo dale bole k ßwojemu rospadnjenju bliži. A ſo by Wuherſka pſchi tym też na kruchi njeſchła, pſched tym by ju woßebne madżarſke wójſko wobarnowacz měło. Wuherſku landwehru (honvedow) Wuherſzy hižom maja a woni wěſcże tak dołho dżěłaja, hacż też wuherſke wójſko doſtanu.

Wojerſki liſt

Wot K. S. ſ Hermanez, tſělza 11. bataillonje tſělzow (hanoverſkich).

Bivouak pola Sedana 3. ſeptembra. Horzolubowanej ſtarſchej! Luby Bóh, kotrehoż ßym pſchezo wo jeho hnadne wobarnowanje proßył, je mi hacż dotal pomhał .... Schtoż ßym po wotpoßłanju mojeho poßlenjeho liſta naſhonił, njemózu doſcz wopißacz, kóżdy dżeń bě ważny, tola najważniſchi 1. ſeptember. Na tutym dnju ſapocża ßo mordowanje ſe ßłónczka ſkhadżenjom a ſkónczi ßo hakle wjeczor. Mnoſy, haj wjele tyßazow, kotſiż na prěnim ſeptembrje ſkote pruhi rańſchich ſerjow poſtrowichu, a pſchi warjenju ßnědanja wo lubej domowinje ßebi powjedachu, njedoczakachu wjeczora. Ja chzu Wam krótke wopißanje bitwy pola Sedana ßobudżělicz.

Prěnjeho ſeptembra rano w tſjoch hodżinach wuſtupichmy ſ naſcheho bivouka pola wjeſki Chevillon; my drje nochzychmy prawje do bitwy wěricz, tola widżachmy na naſchich wyſchich nawjedowarjach, ſo ßebi woßebje ważne wězy ſrjadżowachu. Pſchi dalemarſchirowanju ſeńdżechmy ßo ſ pjatym armeekorpſom, a pſchi tej ſkładnoſczi nadeńdżech wot mojich ſnatych: H . . . ſ Kulowa, K . . . a M . . . ſ Hermanez; wjeßele tuteho ſaßowidżenja ßebi pſchedſtajicz njemożecże. Hdyż běchmy hiſcheze poł hodżiny marſchirowali, ßłyſchachmy kanony hrimacz; ſakſki krónprynz běſche pſchimał. Khwatajzy pſchekroczichmy na dwěmaj moſtomaj rěku Maaß, hodżinu dale ſaſtachmy, na-

tykachmy naſche tſělby a ſrjadowachu ßo k bitwje. Na to pſchiňdžechmy pſches jenu wjeß, hdyž naß hižom granaty powitachu. Seſady tuteteje wjeſki dźěchmy po haczeniſchczach dale, granaty lětachu k prawizy a k lěwizy do wody, a hdyž rosleczichu, poſběža ßo kóždy ras na 10 kóhczi wyßoki wodowy ſtołp. Nětk pſchiňdžechmy do lěßa, kiž běſche ſ murju wobdaty, tu woſtachmy něhdže 2 hodźinje leżo a běchmy najhórſchemu kulewemu deſchczu wnſtajeni, pſchetoż ſgranatami, ſhrapnelami a mitrailleſami na naß tſělachu. —

Tón wokomik běſche pſchiſchoł, ſo dyrbjeſche njepſcheczelowa artilleria naſad, my dźěchmy dale, a běžachmy pſches ſeleny doł do bliſcheje pſchedležazeje wßy. Tudy widźachmy ſhorjelſkich tſělzow na prawym boku jeneje hory, a kak woni na jejny wjerch kroczachu, ale hlaj, njejapzy pſchihnachu na nich fronzowſzy jěſni, küraſſirojo a hulanojo. Naſche tſělſzy ſeſtupachu ßo do hromady a dawachu ſpěſchny woheń do njepſcheczelow, czi padachu kaž muchi, a ſa pjecz minutow bě ßo mały ſbytk franzowſkich jěſnych ßliſnył. Njepſcheczel honjeſche pſchezo wjazy wójſka na naß; ale tak bórſy hacz ßo žadyn regiment na wjerſchku hory pokaja, wrjeßnychu naſchi 8—10 granatow do nich, ſchtoż jim wſchon porjad ſkaſy. Nětk ſaklincza ſignal: „wſcho njech avanciruje!“ My lěſechmy na tu horu a tſělachmy tak ßylnje do franzowſkich tiralleurow, ſo poczachu zoſacz. Pſchezo wótriſcho ſchkrjebotachu trompety, bubony dachu ßwoje jednore, prawje ſtraſchnje klinczaze: trom, trom, trom atd. ßłyſchecz. Horka na hórzy ſjenoczichmy ßo ſe ſhorjelſtimi tſělzami, ſ kotrymiž potom do kónza ſjenoczeni wojowachmy. Na wjerſchkowej runinje běſche ſtraſchnje: wſchitko ßo mjerwjeſche ſ morwymi a ranjenymi, ſ konjemi a gratom, jena maka khěžka tam ſtejeſche, tu běchu njepſcheczeljo wobßadźili, a wobarachu ßo khróble, my na nich běžachmy, a jako hiſchcze něhdže 40 kroczel hacz k nim mějachmy, woni zofachu, dyrbjachu pak po ßmuſy naſchich tſělzow běžecz a tam buchn hacz do poßlenjeho muża ſeſatſěleni.

Na to honjachmy Franzowſow do wulkeho lěßa a tu wojowachmy muż ſ mużom. Ja ßym tam 39 ras wutſělił. Skónczinje njepſcheczeljo bróń ſkožichu a my wjedźichmy jich do bliſcheje wßy. W nozy leżachmy na bitwiſchczu; hdyž ßo lehnych, ſpominach na Waß lubych, a dźakowach ßo mojemu ſtworiczelej ſ zyłej wutrobu ſa dźiwne ſdźerženje.

Naſajtra rano, hdyž běchmy poßnědali, natwarichmy zelty, a pſchipołdnju pohrjebachmy dweju naſchich wyſchkow, kiž běſchtaj panykoj. Na wjeczor pſchiňdże kral Wylem też k nam, my poſtrowichmy jeho ſ tſikróczinym urrah, a wón dźakowaſche ßo jara ſdwórliwje. Na bliſchim dnju wjedźechu Napoleona a 60,000 jatych nimo naß. Napoleon běſche kaž khorowaty a kaž ſlemjeny, atd.

Powjeſcze wo wojakach.

S nowiſchich pruſkich ſapißow wójnſkeho ſchkodowanja je widźecz, ſo ßu ßłědowazy Sserbja morwi abo ranjeni: Morwy: gefrajta Jurij Bärſch ſ Hamora; padże w ſedanſkej bitwje 1. ſeptembra. W tej ßamej bitwje buchu ranjeni: Jan Schiman ſ Hermanez, Korla Auguſt Herrmann ſ Wuhelza, Jan Auguſt Hejdan ſ Kulowa, Ernſt Brunſch ſ Lipeje, Eduard Korla Kala pomjenowany Kubiſch ſ Cziſka. Pſchi bitwje pola St. Privat la montagne 18. auguſta: Jurij Micz ſ Kulowa a Matej Dubrawa ſ Blunja. W bitwje pola Mars-la-Tour 16. auguſta: Auguſt Korla Nowak ſ Kinajchta, gefrajta Emil Börig ſ Waßenburga a Matej Hubiſch ſ Blunja.

W kral. ſakſkim polnym lazarecze No. 11 w Douzy (w Franzowſkej) leżachu hiſchcze pſched nětkotrym czaßom ranjeni abo khori, a ßu pak nětko najſkerje k nam bliže pſchewjeſeni: Khryſtian Roſchk ſ Krjebje, wot infanterieregimenta 104; Handrij Polenz ſ Droždżija (Dažina), 102; Pětr König (Kral) ſ Hórkow, wot bataillona tſělzow No. 13.; Auguſt Liebſcher ſ Budyſchina, 102; Korla Auguſt Gruhl ſ Nowych Ketliz, 102; Jurij E. Kſchižank ſ Luſka, 103; Jan Bohuwěr Schokta II. ſ Czornych Noßliz, 103; C. A. Fröda ſ Birkerody, 103; J. G. A. Panaß ſ Wulkeho Radſchowa, 102.

Pſchi ſcharmuzlu pola Gagny 15. oktobra bu lohko ranjeny: Korla Jurij Duczman ſ Luha, 101.

W reſervelazarecze w Marburgu leżitaj khoraj: Korla Jan Trepaŕ ſ Wuježka, wot bataillona tſělzow No. 13 a Auguſt Hajnk ſ Njeſnarow, 105.

Wot pruſkeho landwehrregimenta No. 6 pſchi bitwiczy pola Remy 2. oktobra woſtaſchtaj morwaj: landwehrift Jan Selz ſ Běłeho Khołmza, l. Khryſtian Schnypa ſ Wojerez. Ranjeni buchu tam: podwyſchk Ota Rotha ſ Mužakowa, l. Handrij Polan ſ Hermanez, Khryſtian Hanſlik ſ Hory, Matej Wenzel ſ Jabłońza, Bohußław Badaŕ ſ Krjebje, C. Lehmann ſ Horneho Hbjelſka a Polnik ſ Hóſnizy. — W bitwiczy pola Bellevue, 7. oktobra bu ranjeny: l. Hanß Mětaſch ſ Narta.

W kral. ſak. lazarecze w Annet ſtaj khoraj: Jan Auguſt Hennig ſe Židowje, 103; Handrij Bohuwěr Span, ſ Małßez. — W tym ßamym lazarecze leži też khory ſtudent Götz ſ Budyſchina, kiž je hakle pſched nětkotrym czaßom k wójſku pſchiſchoł.

Ze Serbow.

S Budyſchina. Pjatk a ßobotu tydźenja ßo pſches tudomne dwórniſchczo dwaj czahaj ſ jatymi Franzowſami do twjerdźizny Neiße a Glogau pſchewjeſeſchtaj. Na prěnim czahu běchu jeczi ſ bitwy pola Orleansa a na druhim jeczi ſ twjerdźizny Soißons. Bjes nimi bě wjele mobil-

gardow, 2 buraj a 1 duchowny. S poleńscheho cžaha bu 7 khorych Franzowsow do tudomneho lazaretha pschesadzenych.

S Budyschina. Sandzenu pondzelu a wutoru wjecžor běchu tudy jara kraßne polnózne serja widžecž, kotrež mějachu swojeje wulkeje wobschěrnoscze dla s khwilemi straschny napohlad. Někotsi měnja, so to na dobre wjedro pokasuja, druhim pak so sda, so je to snamjo waßnych wójnskich podawkow.

S Parzowa. Tudy so 6. oktobra wjecžor w 10 hodžinach dwě brózni s zykymi znjemi wotpalischtej. Woheń je najskerje sakoženy.

Jako tudy 18. oktobra pschi jenej nowotwarbje tsěschne kosta stajachu, jena cžeßanka dele padže a cžěßlu Rothu s Kulowa sarasy. — Na tym samym dnju tu lěpjeŕ Wels s Kulowa tak njesbožomnje pany, so dyrbjachu jeho na wosu domoj dowjescž.

S Budyschina. So je tež pschi poßlenjej 78. kralowskej sakskej lotteriji kollekteur C. F. Jäger sen. na swonknej lawskej haßy cžo. 801 tudy w swojej kollekziji sbožomnje dosc hrał, je s teho sposnacž, so do njeje panychu 1 dobytk wot 5000 tl., 3 dobytki po 2000 tl., 8 dobytkow po 1000 tl., 12 dobytkow po 400 tl., 15 dobytkow po 200 tl., 35 dobytkow po 100 tl. a 1098 dobytkow po 56 tl.

S Budyschina 27. oktobra. Sandzenu nóz mějachmy tudy khětro sylne njewjedro s deschczom a krupikami.

Wójnske powjescze.

Telegrafiska depescha na prusku kralowu, w tu khwilu w Homburgu pschebywazu:

Dzen 27. oktobra. Tuto ranje je so Bazainowe wójsko a twjerdzisna

Metz poddała.

150,000 jatych a bjes nimi je 20,000 ranjenych a khorych. Dzenza popołdnju Bazainowe wójsko a wobßadka Metza brón stoži. — To je jedyn s najwažnischich podawkow tuteho měßaza. Dzakuj so Bohu!

Wylem.

To je wo prawdze jara waßna, psche wschu měru waßna powjescž; pschetoz hdyž je Metz panył, dha so tež Paris a wscha Franzowska wjazy dzerzecž njemóże. Mjenujzy wokoło Metza nimale pokojza zykeho němskeho wójska leżesche a budże nětko saßo s najmjeńscha 200,000 muži hotowych, so bychu tam cžahnyli, hdžež so jim to porucži. Woni poczahnu s dzěla k Parisej, s dzěla pak k tym němskim wójskam, kiž su w hornym Elsaßu a na dwěmaj stronomaj dale Parisa. Psches to budža tute wójska tak poßylnjene, so Franzowsojo žanu nadžiju wjaz měcž njemóża, we wojowanju pschecžiwo němskemu wójsku něschto hódne dobycž. Hdyž nětko hischcze dale wojuja, dha pjenjesy a cžłowske žiwjenja jenoz bje-wscheho wužitka wopruja.

So je hkód Bazainu a jeho wójsko k poddaczu samohł, to może sebi kóždy myßlicž, a so je pruske knjeżerstwo wo tajkej nusy wjedżeło, móże so s teho sudžicž, so bě na pjekarjow a rěsnikow w Saarbrückenje a we wschelakich pruskich, k Metzej bliže leżazych městach poruczenje pschischło, so bychu so hnydom po móżnoszi s khlěbom a muku a s rěsnym skotom wobstarali. A na napraschowanje, cžeho dla ma so to stacž, bu wotmolwjene, so so Metz bórsy podda a so budże potom sa tamnischi wuhłódnjeny lud jara wjele zyroby trjeba.

Nichtón njebudże wjeßelschi nad poddaczom Metza, hacž naschi landwehristojo, pschetoz Metz bě hižom někotry cžaß jenoz wot landwehry woblehnjeny. A tajke woblehnjenje bě jara wostudke, dokelž dale w niczim njewobstejesche, hacž so mějachu wojazy na to hladacž, so bychu so Fronzowsojo psches nich njepschedrěli. Tajke wajchtarjenje je pok wobużne. A hewak bě tam sa landwehru tež w tym nastupanju hubjenje, so mějesche hubjene kwartiry, pschetoz te wobstejachu s wjetscha s někajkich hětkow, do kotrychž pschi kóždym deschczu woda nuts běżesche.

So by kóždy hornej kralowskej depeschi dorosymił, mamy pschispomnicž, so nutska w twjerdzisnje Metzu něhdże jenoz 25,000 wójakow leżesche, cži drusy franzowszy wojazy bydlachu we wukkim zeltowym lěhwje swonka Metza.

Psches metzskich jatych je liczba Franzowsow, kotsiž w Němzach nusnu kwartiru dostanu, psches 300,000 narosła a do Draždzan najskerje też hischcze 2500 Franzosow pschińdże.

Schtoz woblehnjenje Parisa nastupa, dha so bombardirowanje tuteho města pschezo hischcze sapocžako njeje, hacž runje němske wójsko hižom psches 5 njedżel psched nim leži. W nowinach teho dla wschelazy mużojo to měnjenje wuprajichu, so drje su na tajkim komdżenju politiske jednanja wina. Temu pak tak njeje, pschetoz Bismarkowe nowiny „Norddeutsche Allg. Zeitung" powjedachu w tychle dnjach, so so s bombardirowanjom teho dla tak jara dli, dokelž te wulke schtuki, s kotrymž ma so Paris bombardirowacž, žałoßnje wjele prózy a wobcžežnoszow cžinja, prjedy hacž moża so na swoje město dowjescž. Hdyž budże wscho w dobrym porjadku, potom pak so, jeli so Paris prjedy njepodda, tajke satraschne bombardirowanje stanje, kajkež hischcze byko njeje, tak dołho hacž swět steji.

Nam so sda, so so Paris psched bombardirowanjom njepodda, pschetoz Pariżenjo su pschezo hischcze dobreje nadžije a měnja, so je jich město nětko tak derje wobtwjerdżene, so je nichtón dobycž njemóże. To je we wěstym nastupanju drje wěrno a general Trochu, kiž w Parisu kommandiruje, je wyschе teho tamnischich hubjenych

wojakow skónczńje do dobrych wojakow pschewobroczik, — ale Paris ßo tola njebudże dżerżeć móz, pschetoż pschemóz je na němskej stronje jara wulka.

Pariske wójsko poczina pschezo wjetsche nadpady na němske wojsko czinicz. Tak sta ßo, so 21. oktobra s pariskeje twjerdżisny Mont-Valerien 12 bataillonow Franzowsow se 40 kanonami pschiczeże, kotsiż buchu hakle po tsihodzinskim wojowanju na sad sahnaczi. Pschecziwo nim wojachu s němskeje strony 9. a 10. infanteriediwisia a 1. gardelandwehrregiment, podpjerany wot artillerije 4. armeekorpsa. Franzowsojo shubichu něhdże 100 jatych a 2 kanonje, kotrejż je 50. infanterieregiment dobył. Pruski kral tutemu wojowanju pschihladowasche. — Hewak ßo pola Parisa niczo ważne podako njeje.

Wysche twjerdżisny Soißona, kotraż je ßo wóndanjo poddała, je 24. oktobra też hornoelsaska twjerdżisna Schlettstadt němskemu wójsku wrota wotewrika. Tam Němzam 2400 jatych a 120 kanonow do ruki padże.

Hewak je sakski regiment gardejejnych 17. oktobra město Didier (bjes Compiegne a Amiens) wobßadżik a tam 4 wyschkow a 178 mobilgardistow sajak.

Dale je general Wittig ważne město Chatres wobßadżik. Tuto město ma 20,000 wobydlerjow a leži 9 mil wot Orleansa a runje tak daloko wot Parisa.

Garibaldi hacz dotal niczo hódne wuskutkował njeje, khiba so je někotre horliwe ryczе dżerżak, w kotrychż wěschczesche, so budże njepschecżel sbity a s Franzowskeje wuhnaty. — Haj, hdy by ßo to se ßkowami ßamymi dokonjecz hodżiło!

Přilopk.

Hacz do 1. oktobra je do rukow němskeho wójska psches 2100 franzowskich kanonow panyło.

* Jedyn sakski podwyschk, kotrehoż běchu Franzowsojo sajeli, powjeda w tajkim nastupanju ßlědowaze: My běchmy ßydomnacze dnjow w Verdunje jeczi a to w jastwje, hdżeż běchu wokna s deskami sabite. Nascha jědź bě, mało warjene, w czeńkej juschzy, płowaze mjaßo a khleb. Hakle na druhi tydżeń ßmědżachmy s khwilemi won a naß kóżdy ras wojazy pschewodżachu. Pschi tym ßo druhdy sta, so měschczenjo psched nami wuplunychu a junu někotsi Turkojo s kamjenjemi sa nami mjetachu; żanu luboscz a pschecżelniwoscz pak nam nichtón wopokasak njeje. Wojazy nam żaneje kschiwdy czinili njeßu. To bě jara hubjenje, so dyrbjachmy bjes wodżecża na ßamym schpundowanju leżecz, czohoż dla někotsi wot naß skhorichu. — S teho je widżecz, so maja ßo franzowszy jeczi w Němzach wjele lěpje.

Cyrkwinske powjesce.

Wěrowanaj:

Pětrowska cyrkej: Guido Erdmann August Reicha, měschczan a stótnik, a se Marju Helena Kschižankez.

Křćeni:

Pětrowska cyrkej: Jan Jurij, Handrija Eignera, měschczana a schewza, ß. — Hana Marja Theresia, Handrija Lorenza, wobydlerja, dż. — Hana Augusta, Michała Taczinka, měschczana a schewza, dż. — Bjedrich August, Jana Jurja Holschki, murjerja, ß. — Ernst Jurij, Jana Augusta Němschki, czěßle, ß. —

Michalska cyrkej: Hana Ernestina, Korle Hendricha Kkoßa, herbskeho młynka w Brěsowje, dż. — Marja, Handrija Hojbjana, wobydlerja w Rabozach, dż. — Korla August, Jana Bohumiła Hofmanna, khěżkarja w Jenkezach, ß. — Hana Amalia, Handrija Wiczasa, khěżkarja w Khelnje, dż.

Katholska cyrkej: Bertha Madlena, Jurja Bandy, registratora na tachantstwje, dż. — Marja Hulda, Michała Żura, krawza, dż.

Zemrjeći:

Dżeń 2. oktobra: Emil Knosius, oekonom s Jamnoho, 26 l. — 6., Madlena, njebo Handrija Kowarka, kublerja w Kołwasy, dż., w Tschelanach, 39 l. 3 m. 22 d. — 9., Jana Holschki, żiwnoscżerja w Khelnje, morwonarodżeny ß. — 12., Marja Helena, Jurja Kiehle, wobydlerja, dż., 1 m. 12 d. — Helena Marja, Korle Bohuwěra Pilaka, wobydlerja, dż., 7 l. — 13., Jan Jurij, Hadama Schlamarja, wobydlerja na Żidowje, ß., 1 m. 6 d.

Kedżbu!

Dwajschoßowa khěża cz. 51 w Starych Porschizach s bróżnju a hródżu, a po spodobanju s polom wot 1—8 kórzow abo też bjes pola ma na pschedań

H. Dietrich tam.

Niedżelu 6. novembra popołdnju w 4 hodżinach budże ßo w naschej zyrkwi k lěpschemu naschich wojerskich ßwójbow a ranjeuych wojakow ßerbsko-němski kschesczijanski konzert wotdżerżecz.

We Wulkich Sdżarach 26. oktobra 1870.

Wubjerk.

Pytaja ßo

semjazy dżěłaczerjo, 30 muży, sa dżěło w bliskosczi Pschiwcziż a moża tam w korczmje wscho dalsche shonicz.

E. Thomas.

Aukzia hatneho ßłanja.

Pschichodnu wutoru 1. novembra budże ßłanje w hatach ryczerkubła Njechornja rano w 9 hodżinach na pschesadowanje pschedawane.

Sańdżenu njedżelu bu s Lutobcża hacz do Nowych Boranez jena czeladna knižka (Gesindezeugnißbuch) shubjena. Sprawny namakar chżyk ju sa pschisprawne myto na knježim dworje w Hownjowje wotedacz.

Pschepołoženje khlamow.

Mój skład hotoweje mužazeje drasty a hólčazych woblečenjow je nětko pódla bohateho tórma w domje knjesa słótnika Boëtius'a prjedy Rosenkranza.

P. Baruch.

Pschepołoženje khlamow.

Čjesčenym Serbam Budyschina a wokolnosce s tuthym najpodwolnischo k nawjedzenju dawam, so sym moje, hacž dotal na swonkuej lawskej haśy wjedzene

materialtworowe, spirituosowe a lotterijowe khlamy

do khěže knjesa C. G. Bächmana, na wulkej bratrowskej haśy čo. 204, pschepołožił a proschu ja, mi dowěrjenje, hacž dotal wopokasane, tež tudy dobroczinje spožčicz.

W Budyschinje, 10. oktobra 1870.

S počesčowanjom
Carl Emil Jäger jun.

402. dźe ssłaŋ akiwortarh akinW

Mutka hrabowska haśy čo. 201

Eduard Hartmann

w Budyschinje na snutskomnej lawskej haśy,

so wróčiwschi wot lipskeje maśy, porucza swój bohacze wuhotowany skład manufakturskich tworow, symskich buckskinow, lazow, rubischczow atd. po najtunischich płaczisnach.

Sprawne a pěkne poślužene w serbskej a němskej ryčži.

☞ Tak derje na wičznych dnjach, kaž tež na hermankach jenož w nowotwarjenych khlamach na snutskomnej lawskej haśy.

Hižom 30 lět

mějach satrachny **kaschel** a **bróstbolenje**, wot kotrejuž mje wschelake srědki, pscheczíwo nimaj nałożene, wuśwobodzicz njemóžachu. — Po poruczenju kupich sebi w Draždźanach někotre blesche sławneho **G. A. W. Mayerowho bróstsyropa** s **Wrótśkawja**, kotryž mje k mojemu najwjetschemu spodźiwanju w krótkim czasu faśo wustrowi a poruczam ja teho dla kóždemu bróstkhoremu **jenož G. A. W. Mayerowy bróstsyrop.**

Nieder-Bobritzsch pola Freiberga, 1869.

Gottfried Müller, deskirěsar.

Jenož prawdźiwy maja **G. A. W. Mayerowy brostsyrop** w bleschach po 8 nśl., 15 nśl. a 1 tl. na pschedań

Heinr Jul. Lincka w Budyschinje,
W. Rotha w Lubiju,
B. Kinne, haptykař w Hernhucze,
Jos. Löbmann w Schěrachowje,
Ed. Hiese w Nowosalzu,
haptykař **Gerischer** w Ostritzu,
Schokka we Wotrowje a
Lehmann w Budestezach.

Na knježim dworje w Delnej Kinje so k nowemu lětu 1871 jedyn wajchtař pyta.

Dr. med. Hoffmannowy
☞ běły selowy bróstsyrop ☜

je jedyn derje snaty diätetiski hojazy srědk pschi wschěch **katarrhalischich czerpjenjach, pschi dyhawosczi, kascheju, sazwanju, khripawosczi, kosskotanju, wobežnosczach w schiji a asthmje.**

Njech so nichtó psches podražowanja sjebacz njeda, ale njech kóždy swěru na pjeczatku, etiquettu, firmu a rospokasanje hlada.

Dr. med. **Hoffmann.**

Wot tuteho selowego syropa maja skład a pschedawaja jón w bleschach po 1 tl., 15 nśl. a 7½ nśl.

w **Seifhennersdorfje** knjes Ernst Donath; w **Schěrachowje** knjes Ferd. Pech; w **Neugersdorfje** knjes J. W. Röthig; w **Ebersbachu** knjes August Ernst; w **Lubiju** knjes Reinh. Reiß; w **Budyschinje** knjes Rudolph Hölzer; w **Rakezach** knjes G. H. Dobritza; w **Klukschu** knjes Ernst Postel; w **Nowosalzu** knjes Rich. Bamberg; w **Kamjenzu** knjes Hermann Kästner; w **Eibawje** knjes J. G. Müller; we **Wosporku** knjes J. G. Pötzschka; w **Biskopizach** knjes Bernh. Kunza.

Nowe połnojerje,

marinirowane a runje ßuschene,

porucza **Carl Emil Jäger** jun.
na wulkej bratrowskej haßy czo. 204.

Jara rjany

schwajzarski a prawdźiwy limburgski twarožk

porucza **Carl Emil Jäger** jun.
na wulkej bratrowskej haßy czo. 204.

Warnu ßól

porucza **Carl Emil Jäger**
na wulkej bratrowskej haßy czo. 204.

Petrolejowe lampy

we wschěch wulkosczach a po wschěch waschnjach, wißaze lampy wot 12 nßl. 5 np.; sczěnowe lampy po 10 nßl., blidowe lampy wot 22 nßl. 5 np. s wobswonow, ruczne lampy s cylindrom po 5 nßl., bjes cylindra do latarnje 2 nßl., wschitke druziny lampowych ßukžohow a cylindrow porucza

Herrmann Nachlitz,
klempnarski mischtr
na žitnej haßy czo. 52.

---

1 hetman, 2 gratdžěkarjej, 4 wulzy wotroczzy, 2 domownikaj, wjele **konjazych** a **wolazych wotroczkow**, kaž tež **1 skótua hospoa** a tójschto **dźowkow** moža psches pod, pißaneho město abo ßkužbu dostacz.

Adolph Wahl w Budyschinje,
na swonknej lawskej haßy czo. 793 po 1 skhodze.

Pschepołożenje wobydlenja.

Czesczenym Sserbam Budyschina a wokolnosczе s tutym k nawjedženju dawam, so ja wjazy na bohatej haßy njebydlu, ale so ßym nětko na hłownym torhoschczu pódla hoscženza k skotemu hodlerjej. S dobom ja na mój skład pjelzowych tworow a mězow kedžbne czinju, kaž tež na mój wulki wubjerk czornych a běłych kožkow po najtunischej płaczisnje. Tež kupuju wschitke druziny hrubych kožkow po najwyschich płaczisnach.

Louis Fleischer, kožkar.

Hermanske wosjewjenje.

Mojim lubym ßerbskim krajanam najpodwolnischo k nawjedženju dawam, so ßym na budyski hermank s wultim wubjerkom **mužazeje drasty** pschijědu. Ssuknje po 6 hacz 15 tl., kholowy po 2 hacz 6 tl., lazy po 1 hacz 2 tl. — Sprawne a tunje poßkuženje — a možu wobkruczicz, so je wscha drasta derje a rjenje schita.

A. Sodan s Draždžan,
na mjaßowym torhoschczu czo. 39 pódla k. pschekupza Wehle.

Wulki skład
wschelakich czaßnikow.

S tutym najpodwolnischo k nawjedženju dawam, so ßym ßo s mojimi khlamami

do mojeho domu
pschi lawskim tórmje

pschedßydlił a so mam tam wulki a rjany wubjerk czaßnikow (segerjow) wschitkich druzinow po najtunischich płaczisnach na pschedań.

Tež mam wulki skład czaßnikowych reczaskow najnowscheje módy a ßo pola mje tež czaßniki tunjo a derje porjedžeja.

☞ Tež pschispominam hischcze, so ßym ja **serbskeje** rycze tak derje mózny, kaž němskeje.

W Budyschinje **J. G. Schneider,**
pódla lawskeho tórma. czaßnikař.

---

300 kórzow

mydkarskeje soky (Aescher) k hnojenju ma **jara tunjo na pschedań**

Moritz Lehmann,
mydkowy fabrikant na bohatej haßy.

---

10 centnarjow aktoweje papjery

w mjeńschich džělbach (tykanczeje papjery 24 listnow po 2 nßl.), po wjetschich džělbach pak hischcze tunischo, porucza

Moritz Lehmann,
mydkowy fabrikant na bohatej haßy.

Na knježim dworje w Schczeńzy pola Nakez **możetaj k nowemu lětu 1871 dwaj konjazaj wotroczkaj a dwě skótnej dźowzy** ßkužbu dostacz.

Epileptiske widlischcza
(padazu khoroscz)

sahoji **listnje** s p e c i a l n y l ě k a ř sa epilesiju doktor O. Killisch w Barlinje, nětko: Louisenstraße 45. — Hižom psches sto sahojenych.

Ssuche droždże

wschědnje czerstwe porucza najtunischo

J. G. F. Niecksch.

Hdyž ßym kublerjej W a n n z e j w Manjowje 25. septembra bjes pschemyßlenja kschiwdu czinił, dha ja tajke ßkowa nasad bjeru, ßo jich kaju a kublerja Wannza sa czeßneho muža wuprajam.

W M a n j o w j e, 17. oktobra 1870.

Khěžkař R o h a r k pomjenowany J s e l t.

Wotewrjenje khlamow.

Cžesczenym Sserbam Budyschina a wokolnoscze s tutym napodwolnischo k nawjedzenju dawam, so ßym tudy na dzenßnischim dnju

na swonkownej lawskej haßy czo. 748

materialtworowe, tobakowe, cigarrowe a spirituosowe khlamy

pod mojej firmu

A. Niemschke

wotewrik.

Dokelž budu ßo stajnje prózowacz, dowěrjenju, mi spožczenemu, se sprawnym, dobrym a tunim poßłuženjom doscz cžinicz, dha ja moje khlamy dobrocziwemu wobkedzbowanju poruczam.

W Budyschinje, 26. oktobra 1870.

S poczesczowanjom
Handrij Niemz.

Aukzia palneho drjewa.

Wutoru 8. novembra budze ßo 60 kloftrow khójnowych jadrojtych pjeńkow a 60 kop rjanych khójnowych dołhich walczkow na tak mjenowanych pěskowych horach lipiczanskeho revira bjes Hermanezami a Lipiczom na pscheßadzowanje pschedawacz. Sapoczatk w 10 hodzinach.

Müller.

Nowe khlamy

sałožene

wot C. W. Bitzki na žitnych wikach.

Schtóž chze něschto dobre a tunje wot **mužazeje drasty** kupicz, tón njech mje dobrocziwje wopyta. Ja wo prawdze dobru drastu jara tunjo pschedawam.

Se wschěm poczesczowanjow proßy wo dobrocziwe wopytowanje

C. W. Bitzka
na žitnych wikach czo. 603.

---

400 tl. ßu w novembru t. l. na dobru wěstoscz a po 5 procentskej dani k wupožczenju. Hdze? to je shonicz we wudawarni Serb. Nowinow.

Jedyn pschedzeschcznik (Regenschirm) s bruneho mohaira bu sańdzenu ßobotu na puczu s Jeńkez do Kubschiz shubjeny. Sprawny namakar chzył jón sa pschisprawne myto pola žiwnosczerja Mikela w Kubschizach wotedacz.

Kedzbu!

Cžesczenym Sserbam Budyschina a wokolnoscze s tutym napodwolnischo k nawjedzenju dawam, ßo ßym nětczische Rößlerez prjedy Kleczkez korczmarstwo na tudomnych žitnych wikach wotnajał. Sprawne, spěschne a tunje poßłuženje lubjo, proschu wo dobrocziwe wobkedzbowanje. **August Wünscha** w Budyschinje.

Pjenjesy

móže kóžda ßwójba s tym

wulutowacz,

hdyž ßwoju potrjebu hotoweje

mužazeje a hólczeje drasty

pola podpißaneho kupi.

Wón pschedawa symske paletoty hižom wot 6 tl., jopy wot 2 tl., kholowy wot 2 tl., schlafroki w jara wukkim wubjerku wot 3¾ tl., a je wscha drasta po najnowschei módze a s najlěpschich stofow derje a trajnje schita.

Tak móže jenož pschedawacz

magazin mužazeje drasty
s Barlina a Lipska
R. Berkowitz
w **Budyschinje** w hosczeńzu k „słotej hwěsdze".

Germania, straž nad Rheinom

abo

němsko-franzowske wójnischczo 1870,

wopschijaze widy wschelakich bitwow, wojowanjow w Franzowskej: **rostsělenje rheinskeho mosta blisko Kehla, wörthsku bitwu, metzsku bitwu, sedansku bitwu, sajecze khěžora Napoleona.**

Wysche wschelakich druhich wězow budze tež jena, pola Metza dobyta

chaßepot-tsělba,

s kotrejž može ßo sa minutu 20 ras tsělicz, pokasowana. Sastupny pjenjes 1½ nßl., dzěczi 1 nßl. — Buda je na žitnych wikach a na mojej firmje snajomna.

Aukzia skotu.

Wutoru 1. novembra t. l. dopołdnja w 10 hodzinach budza ßo w Hübnarjez hosczeńzu w Njeßwaczidle **tójschto sczělnych** kaž tež **dójnych kruwow**, teho runja **wjazore konje** sa hotowe pjenjesy na pscheßadzowanje pschedawacz.

O. John, agent.

Nakładnik: J. E. Smoleř. Cišć L. A. Donnerhaka w Budyšinje.

Čisło 44. — 5. novembra — 1870.

Serbske Nowiny.

Za nawěšku, kiž maja so w wudawarni Serb. Nowin. při bohatych wrotach wotedać, płaći so wot rynčka 1 nsl.

Zamolwity redaktor a wudawaŕ
J. E. Smoleŕ.

Kóžde čisło płaći 6 np. Štwórtlětna předpłata pola wudawarja 66 np a na kral. saks. pósće 7½ nsl.

Wopschijecże: Najnowsche. — Swětne podawki. — Podeńdżenja. — Powjesce wo wojakach. — Ze Serbow: Se Semiz. S Wojerez. S Wuriz. — Wójnske powjesce. — Hanß Depla a Mots Tunka. Nawěschtnik.

Płaćižna žitow a produktow w Budyšinej.

29. oktobra 1870.

Dowoz: 6361 kórcow.	Płaćizna w přerězku na wikach, wyšša. tł.	ngł	np.	niža. tł.	ngł	np.	na bursy, najwyšša. tł.	ngł	np.	najniža. tł.	ngł	np.
Wschenża	6	5	—	4	5	—	6	15	—	5	25	—
Rožka	4	10	—	4	5	—	4	15	—	4	12	5
Jecžmjeń	3	15	—	3	5	—	3	17	5	3	15	—
Wowß	2	5	—	2	—	—	2	5	—	2	—	—
Hróch	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Woka	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Raps	—	—	—	—	—	—	9	—	—	—	—	—
Jahły	7	15	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Hejduschka	5	10	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Kana butry	—	17	—	—	15	—	—	—	—	—	—	—
Kopaßkomy	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Zent. ßyna	—	22	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Lane ßymjo	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—

Čzahi sakskoschlesynskeje želesnizy s Budyschina.

Do Draždżan: Rano 7 hodźinow — minutow* dopołdnja 9 h. 5 m.; pschipołnju 1 h. — m.*; popołnju 4 h. 10 m.*; wječor 8 h. 20 m.*; w nozy 2 h. 40 m.** 4 h. — m.

Do Shorjelza: rano 7 h. 50 m.*; dopołnja 10 h. 50 m.*; popołnju 3 h. 20 m.†; wječor 6 h. 50 m.*; wječor 9 h. 35 m.; w nozy 12 h. 35 m.; 1 h. 45 m.**

*) Pschisanknjenje wot a se Žitawy a Liberza (Reichenberga

†) Pschisanknjenje do Žitawy.

Pschispomnjenje. Čzahaj se znamjeschkom ** bjes Draždżanami a Shorjelzom jenož w Budyschinje a Lubiju sstawataj. Wonaj mataj jenož wosy prěnjeje a druheje klaßy) a ma ßo sa billet ¼ wjazy płaćicz; dźeńske billety pschi nimaj njepłacża.

Pjenježna płaćižna.

W Lipsku, 3. novembra. 1 Louisd'or 5 toler 17 ngł 6½ np., 1 połnowažazy čerwjeny stoty abo dukat 3 tł. 6 ngł. 5⅝ np.; winske bankowki 83½ (16 ngł. np7.)

Spiritus płaczesche wczera w Barlinje.

16 tł. 5 ngł. a 15 tł. 20 ngł.
pschenża 61—78 tł., rožka 40—52 tł.,
(to je: sa 25 pruskich kórzow.)
rěpikowy wolij (njeczischczeny) 14 tł. 5 ngß.
(Czischczeny, kaž ßo w Budyschinje pschedal stajnje něhdże 1⅛ tł. drožschi.)

Najnowsche.

Versailles, 3. novembra, dopołdnja. Po wczerawschich jednanjach s Thiersom chze hrabja Bismark 25 dnjow sa pschiměr (Waffenstillstand) pschiswolicz, so bychu ßo w tutym czaßu wolby sa franzowski ßejm stałe. Mjenujzy w Franzowskej nětko žane, wot luda ßameho pschipośnate knjejstwo njeje a duž ma ßo wot sapoßłanzow, wot luda wuswolenych, někajke knjejstwo pschipósnacz — a s tym by ßo potom měr wobsanknycz hodźił.

London, 2. novembra. S Metza pišaja: W czaßu wobleženja je tu 35,000 khorych a ranjenych wumrjeło. Jako Bazaine prjecz jědżesche, jemu do woczow wołachu, so je pscheradnik, a chzychu na njeho do wosa, schtož pak pruszy žandarmojo njepschiwdachu.

Kaßel, 2. novembra. Franzowska khěžorka, kotraž bě k Napoleonej na Wilhelmshöhe pschijěła, je wot tam saßo wotjěła.

Versailles, 2. novembra. Tudy buchu wczera někotsi ludźo do jastwa wotwjedżeni, kotrymž ßo winu dawa, so ßu wuradżowali, kak by ßo na krala abo na Bismarka nadpad sčinicz móhł.

Sakska. Jako wóndano jedyn knježi pohoncz ſ Porchowow ſ fóru kamjenteho wuhla domoj jědżeſche, wón tak njeſbožomnje ſ wosa padże, ſo bu pſchejědżeny a dyrbjeſche po nětkotrych hodżinach wumrjecz.

S Draždżan piſaja, ſo ßo tam nětko najbole khori ſ němſkeho, w Franzowſkej ſtejazeho wójſka pſchiwjeſu a ſ wjetſcha dale do Schleſynſkeje jědu. — Wóndano pſchijědżechu tam jeczi franzowſzy offizierojo, ſo bychu ßo dale do Glogawa a Wrótßławja podali. Woni běchu ſ twjerdżiſny Schlettſtadt a dokelž běchu ßo mużnje ſadżerżeli, dha bě jim dowolene, ſo běchu konja a ßłażubnika ßobu wſacz ßměli. Nětkotſi tutych offizierow běchu hiſchcze jara młodżi a běchu to ſ wjetſcha ſtudentojo, kiž běchu hakle pſched krótkim cżaßom do mobilgardy ſaſtupili.

Hacz ſ Metza żeni jeczi Franzowſojo do Draždżan pſchiňdu, njeje hiſchcze ſnate, tola rěka, ſo budże jich tam něhdże 2500 ſe Schleſynſkeje poßłanych.

Jako 27. oktobra knježi pohoncz C. W. Kreiſcha ſ Połcznizy rano w 2. hodżinje do Radeberga jědżeſche, bu jemu wot ßylneho wětra, kotryž tehdy ſakhadżeſche, wós powaleny. Wón tež njeſbožomnje pany, ſo Kreiſchu na měſcze ſaraſy.

Hacz do 22. oktobra je ßo na lipſkim univerſitecze 172 nowych ſtudentow ſapiſacz dako. Bjes nimi je jich 119, kiž ſe Sakſkeje njeißu.

Prußy. W Barlinje bě ßo wóndanjo ta powjeſcz rosſchěrika, ſo je ßo w Verſaillesu na pruſkeho krala nadpad ſtak, kiž drje ßo radżił njeje, ſo pak je tola pſchi tym miniſter Roon nětkajku ranu doſtak. — S Verſaillsa je pak nětko powjeſcz pſchiſchła, ſo w tajkich ryczach żane wěrne ßłowo njeje.

Nětko, hdyž je ßo twjerdżiſna Metz poddała, ßu w w němſkich rukach jako jeczi: 1 khěžor, 4 marſchalojo, něhdże 140 generalow, 10,000 offizierow a 323,000 wojakow. Franzowſam je pak hacz dotal jenoj něhdże 2100 němſkich wojakow jako jatych do rukow panyło.

Jaty khěžor Napoleon je, kaž ßo ſda, nad tym jara ſrudny, ſo je ßo Metz poddał, pſchetoż wón bě ßebi myßlił, ſo budże jemu marſchal Bazaine ſ tamniſchim wójſkom po wobſanknjenju měra ſaßo k knjejſtwu w Franzowſkej pomhacz. Bjes tym je pak Bazainowe jate wójſko na puczu do Němzow a duž je Napoleonej ſaßo jena ſepjera panyła, na kotruž ſa ßwoje wotpohladanje wulku nadżiju ſtajeſche. — Franzowſzy marſchaljo Bazaine, Leboeuf a Canrobert, w Metzu jeczi, ßu k Napoleonej na Wilhelmshöhe pſchijěli, teho runja tež khěžorka Eugenia, kiž hacz dotal w Jendżelſkej pſchebywaſche.

Němſke wójſko, kotrež w tu khwilu w Franzowſkej pſchebywa, je nětko pjecza 690,000 muži ßylne a ma 160,000 koni. Wone trjeba wſchědnje 225,000 pokrutow khlěba, 185 howjadow, 400 centnarjow połcza, 540 centnarjow rajßa, 160,000 kwartow palenza, 40 centnarjow khoſeja, 3400 brěmjenjow wowßa, 6800 centnarjow ßyna, 1000 kop ßkomy, atd.

Połnóznoněmſki parlament pjecza najpoſdżiſcho 23. novembra w Barlinje hromadu ſtupi a njeſměje dale niczo wuradżicz, khiba pjenjeżne naležnoſcze a ſaſtupjenje połodniſchich němſkich krajow. K tajkim wuradżowanjam najſkerje tež hrabja Bismark na nětkotre dny do Barlina pſchijědże.

Kral je pruſkeho krónprynza a teho runja tež prynza Korle Bjedricha ſa polnych marſchalow pomjenował. To je najwyſche wojerſke ſaſtojnſtwo, kotrež ßo komu doſtacz może, a hacz dotal w pruſkej kralowſkej ßwójbje hiſchcze żadyn polny marſchal byk njeje. — Kral je tež generala Moltku ſa hrabju (grofu) pomjenował.

Awſtria. Na nowy tydżeń najſkerje tak mjenowany rajchsrath we Winje hromadu ſtupi. Nětko ßo hižom powjeda, ſo teho dla, dokelž ſapoßłanzy ſ miniſterſtwom ſpokojni njebudża, nětkotſi miniſtrjo ſe ßłużby ſtupja. — (To może bycz abo njebycz, pomhacz tola niczo njebudże; pſchetoż w Awſtriji je tajka měſcheńza a tajki njeporjadk, ſo ßo wſchitko dale bole k rospanjenju hotuje. So móże hiſchcze lěto tracz, prjedy hacz ßo to ſtanje, to je drje wěrno, ale jeli tam bórſy lěpſche knjejſtwo njepſchińdże, dha ſ Awſtriju tola hubjeny kónz wóſmje.)

Franzowſka. Po poddaczu twjerdżiſnu Metza je wjetſchi dżěl franzowſkich miniſtrow, w Toursu pſchebywazych, trochu pokhijenja k měrczinjenju pokaſowacz poczał. Duž je tež prjedawſchi miniſter Thiers w jich mjenje do Verſaillesa k Bismarkej pſchijěł a tam ſ nim wo měr jednał, prajizy, ſo ßu miniſtrjo nětkaſ ſwolniwi bychu ßnadż tež kruch kraja wotſtupicz dyrbjeli. Bismark je na to wotmolwił, ſo drje je tajke prajenje dobre doſcz, ſo pak tola hiſchcze njedoßaha; pſchetoż jeli woni hižom ſ wopręda do wotſtupjenja Elſaßa a Lothringſkeje njeſwola, dha wo měrczinjenje żana ryczbycz njemóża, a ſměja ßebi ßamym pſchipißacz, hdyž pſches jich twjerdoſcz a ſaßakkoſcz wulke njeſboże na Paris pſchińdże. Thiers je ßo na to do Pariſa podał a tam ſ miniſtrom Favre radu ſkładował a ßo najſajtra ſaßo do Verſaillesa podał. Kak pak ta wěz nětko ſteji, to je nam hiſchcze njeſnate.

Italia. Italſki kral je woſjewił, ſo ßmě bamż w Romje woſtacz abo ßo wot tam druhdże poddacz, kaž wón ßam chze; ſo ßmě w zyrkwinſkich naležnoſczach ruuje tak dale ſkutkowacz, kaž je hacz dotal ſkutkował a ſo maja ßo jemu we wſchěm naſtupanju kralowſke czeſcze wopokaſowacz. Kral ßam ßo hiſchcze do Roma pſchebydlił njeje.

Podeńdźenja

Korle Nowotnika we wójnje.

Hižom wjele lět ßym ja podpißany žadak, ras w zuſbje jeneho ßerbſkeho krajana nadeńcź. A hlaj, lětßa je ßo mi tole wjeßele dwójzy dostako. Jutry trjechich njenadźujzy jeneho Sserba ſ delneje Łužizy, kiž hiſchcźe tudy je a w Kruppowej fabrizy dźěła. Mój jenoż ßerbſki w hromadźe powjedamoj. A nětko je mi wójna też jeneho narodneho bratra ſ hornjeje Łužizy pſchiwjedła, mjenujzy Korlu Nowotnika ſ Rudeje. Ja ßym jeho po wjele napraſchowanju a pytanju ſa Sserbami w tudomnym klóſchtrje namakał. Schto wot naju ßo pſchi tym najbóle wjeßeleſche, je mi cźeźko prajicź. Mój ßmój nětko w hromadźe, tak huſto hacź cźaß to dowoli, a rospraja-moj ßo też jenoż ßerbſki. Ja chzu tule ſkładnoſcź po móżnoſcźi wužicź, ßo bych moju ßwědomnoſcź w lubej macźerńcej ryczi ſaßo dobył. Nowotnik je mi też wjele wo ßwojich naſhonjenjach we wójnje ßobu dźělił; ja chzu jeho rosprawu tudy ſ krótkim napißacź.

Wón powjedaſche mi nětdźe takle: Naſch regiment ſhromadźi ßo w Poſnanju (Posen). Wot tam jědźechmy pſches Schleſynſku, Sakſku, Thüringſku a Heßynſku do twjerdźiſny Landawy w Rheinbajerſkeje. Ssrjedu 27. julija běchmy wotjěli a pjatk wjecźor, 29. Julija běchmy na kónzu teho ſakoßnje dołheho pucźa. Tak běſche naſch jěźd 3 dny a 2 nozy trał. Wſchudźe, hdźež ſaſtachmy, buchmy ſ jědźu a picźom wokſchewjeni, a hewak powitachu naß na wſchěch ſtazijach ſ juſkanjom a kiwanjom. Wot krajinow, pſches kotrež jědźechmy njejßym jara wjele wohladał, dokelž mějach ßwoje ßydło ſady na wosu. Kak mje wſchitke ſtawy bolachu, jako w Landawwje běchmy, móże ßebi kóždy myßlicź, kiž je jenoż jedyn zły dźeń na wosu ßedźał. (Chzył-li jedyn ſe Sserbow Landawu woppytacź, dha měł wón wokoło 90 mil daloko hicź a to ſ zyła k wjecźoru, tola pak ßo pſchezo kuſk k ßebi dźerżo.) W Landawje ſeſtupachmy do kompanijow a marſchirowachmy dale do Offenbacha, jeneje rjaneje wßy. W nozy wokoło dwanacźich běchmy tam a doſtachmy pola burow kwartiry. Woni wopokaſachu nam wjele pſcheczelniwoſcźe. Ja leźach ſ dwěmaj towaríſchomaj w hromadźe. My woſtachmy dwaj dnjaj tam. Tola njebu nam wjele cźaßa k wotpocźowanju woſtajene, pſchetož my mějachmy pſchipódla też ekſerzirowacź. 1. auguſta běchmy w jenej druhej wßy, kotrejež mjeno pak wjazy njewěm. Tam doſtachmy naſche wojeríſke pjeneſy. Wjecźor alarmirowachu naß, a my k naſchemu armeekorpſej ſtorcźichmy, kiž w bivouaku leźeſche.

Na 4. auguſta khwatachmy do prědka k Weißenburgej, dokelž běſche ßo tam bitwa ſ Franzowſami ſapocźnyła. Ale jako tam pſchińdźechmy, běſche hižom wſcho nimo, a my woſtachmy na bitwiſchczu bjes morwymi a ranjenymi. Zyłu nóz a naſajtra dźěſche ßo ßylnje deſchcź, a na naß njewoſta żana nitka ßucha. Na wſchěch pucźach naſta tajke błóto, ſo nam pſchi daleczehnjenju w tej hlinitej ſemi ſchkórnje tcźaze woſtachu. Jako na druhi dźeń ßo takle ſ wulkej prózu nale bijachmy, trjechichmy na jedyn burſki dwór. Jako tam do bróżnje ſtupicź chzychmy, pocźachu ſ pſchatrow dele donaß tſělecź. To běchu franzowſzy wojazy, kiž běchu ßo tam pſchekhowali. My khwatachmy horje a doßahnychmy w ßynje a ßkomje 6 muži. Pſchi dalſchim pytanju a kakanju ſ bajonetami do ßyna pocźa hiſchcźe jedyn żakoſcźicź a proßycź dokelž běchmy jeho trjechili. Tak mějachmy 7 jatych. Saßo woſtachmy pod hokym njebjom pſches nóz a warjachmy ßebi pſchi ſahotowanych wóhnjach naſche mjaßo, kotrež doſtali běchmy. Tudy bě kóżdy ßam ßwój kuchaŕ. Khlěba njemějachmy. Saßo ßo deſchcź dźěſche a ßylnje hrimaſche.

Naſajtra 6. auguſta běchu naſche ſchkórnje połne wody, tak ßo je wuſuchmy a tu wodu wulinychmy, kaž jedyn brußowy kłónk wulije. Wokoło woßymich ſeſtupachmy ſaßo w hromadu a dachmy ßo do prědka. To bě ſaßo jara ważny khód, pſchetož Franzowſojo ſtejachu nam hižom napſcheczíwo a bitwa pola Wörtha ßo ſapocźinaſche. Sſłónczko prajeſche jara a bě tużno. Tak pſchińdźechmy k jenej hrjebi ſ jara wyßokimi brjohami. My cźakachmy pok hodźiny, hacź pſches nju móſt natwarichu. Prjedy naß běchu nětkotſi ju pſchebrodźicź chzyli, ale woda běſche jim hacź do paßa ſchła, a na druhim boku běſche jedyn druheho horje cźahacź dyrbjał. My wotpołożichmy mantel a torniſter a dźěchmy pſches móſt. Na druhim brjoſy roscźahnychmy ßo do tſělzowſkich cźahow a dachmy ßo na njepſcheczela. So tajkile běh żadyn żort njeje, drje kóżdy ßam wě. Nam ßo ſtyſkaſche a „ſrjiwjeſche;“ tola poruczichmy ßo Bohu a nadpanychmy Franzowſow krucźe. Ale my dyrbjachmy zofacź: kulki lětachu wokoło naß, kaž bychu ßo krupy ſchłe. Tola pokracźowachmy ſaßo. Jako nědźe 800 krocźelow do prědka běżeli běchmy, doſtach ja kulku pſches wobej noſy, runje jako dale ßahach. Ja padnych k ſemi a dyrbjach na hodźinu dołho leźo woſtacź, dokelž kulki a granaty wokoło mje do ſemje bijachu. Boh ſwarnowa mje, ßo mje żana wjaz njetrjechi. J. B. Nyczka.

(Skónczenje pſchichodnje.)

Powjeſcze wo wojakach.

Jěſdny Korla Robert Klimar ſ Radworja, woſta morwy pola Aulnay w Franzowſkej, wot 3 kulkow 22. oktobra rano trjechený.

W lazarecze w Marburgu je wojak Korla Vetter ſ Korſymja, wot infanterieregimenta 105.

W lazarecze w Hannoverje je: Michał Lowka, wot ſakſkeje infanteriemunitions-kollonny No. 2.

W kral. sakſkim polnym lazarecze No. 10 w Boujour (w Franzowſkej) leža ranjeni: Korla Jurij Duczmann ſ Luha, 106; Bohuwěr Wylem Sperling ſ Budyſchina, 103; Korla Bohumił Ziegler ſ Kſchiſchowa, 103.

W tym ßamym lazarecze leżitaj khoraj: Jan Auguſt Symank ſ Pruſkeje, 102, 4. kompagnije; wyſchi żandarm Hendrich Michał Kral pomjenowany Sarenk ſ Wětenzy.

W kral. ſakſkim polnym lazarecze w Douzy je: Mikławſch Kuczank ſe Ssmjeczkez, 103.

W bitwiczzy pola Artenay a Chevilly, 26. ſeptembra buſchtaj ranjenaj: gefrajta Lothar Pükler ſ Hamora, wot pósnańſkeho regimenta hulanow No. 10, rubnjeny do lěweje ruki, w lazarecze w Pithiviers; gefrajta Korla Bartel ſ Dubza, wot teho ßameho regimenta, czežko ranjeny, w tym ßamym lazarecze.

W lazarecze St. Marie aux Chênes leži czežko ranjeny grenadier Pětr Hejduſchka wot 2. pěſcheho gardy-regimenta; teho runja wot teho ßameho regimenta grenadier Jan Jurij Schmeiß w johannitarſkim lazarecze w Bonnje a füſilier Ludwig Guſtav Kubiza w lazarecze St. Marie aux Chênes.

W ſedanſkej bitwje 1. ſeptembra woſta morwy: podwyſchk Jan Kubiza ſ Wulkich Sdżarow ſ delnjoſchleſynſkeho infanterieregimenta No. 46, czežko ranjeny bu ſerżant Jan Raduſch ſ Skarbiſchojz, lohko ranjeny: Bohumił Lehmann ſ Wojerez, wobaj wot teho ßameho regimenta.

W ſedanſkej bitwje bu teho runja lohko ranjeny: füſilier Matej Hipko pomjenowany Kubko ſ Jabkónza.

Ze Serbow.

H. Se Semiz 27. oktobra. Mějach pſched krótkim ſkładnoſcz troſchku do rjaneho ſahrodniſtwa k. wuczerja Helma w Dziwoczizach pohladacz.

Tutón pilny knjes je ßwoju bżěłkawoſcz najprjódzy na plahowanje a wotczehnjenje młodych ßadowych ſchtomikow ſkożił a je jeho ſkutkowanje w tajkim naſtupanju ſ kraßnym poradżenjom krónowane. Wón je ßebi pſched nětkotrymi lětami kruch pola, něhdże kórz wulki, wotnajał, jón ſ płotom wobdał a ſkoro zyle ſe ßadowymi ſchtomikami wſchelakich druzinow wobßadżał. W kraßnym porjedże namakach tam pſches 17,000 ſchtomikow, kotrez běchu wot 1 hacz 4 lěta ſtare a wjele tych ßamych bě ſchczěpjenych; nětkotre pak njeßechu hižom płody.

W tutej ſahrodże je 138 druzinow jabłuczinow, 130 druzinow kruſchwinow, 100 druzinow wiſchnjow a 100 druzinow ßlowczinow. — Na nětkotrych hrjadkach, kotrez mějachu ßo hakle w pſchichodnym lěcze ſe ſchtomikami wobßadżecz, běſche pſches 90 druzinow běrnow wußadżanych.

Schtóż je pſcheczel ßadowniſtwa, tón wopytaj knjeſa Helmowu ſahrodu — ßnadz w pſchichodnym naléczu abo w lěczu a wón budże ßo tam wěſcze ſrahdowacz.

S Wojerez. Dżěłacžer Kunat je ßo w tudomnej Marſchkez zyhelniczi — najſkerje w pjanoſczi — 25. oktobra wjeczor na zyhlowu pěz lehnył, hdżez bu potom morwy a zyle ſpaleny namakany.

S Wuriz. Sandżenu wutoru 1. novembra rano w 4 hodżinach je tudy woheń wudyrił a brózen a hródże kublerja Steigera do procha a popjeła pſchewobrocził. Woheń je najſkerje ſakożeny.

Wójnſke powjeſcze.

Powjeſcz, ſo je ßo Metz poddał, je tak ważna, ſo ßo wo tym hichcze wſchudżom ryczi. A hdyż bě tydżenja k wulkemu ſpodżiwanju zyłeho ßwěta prajene, ſo je ßo tam 150,000 muzi franzowſkeho wójſka němſkej armeji poddało, krotruz prynz Bjedrich Korla kommandirowaſche, dha je ßo tajke ſpodżiwanje hiſchcze wo wjele powjetſchiło, hdyż ſhonimy, ſo je ßo tam 173,000 Franzowſow poddało. Woni ßu hižom na puczu do Němzow, pſchetoż ſe Saarbrückena pißaja wot 2. ſeptembra: pſches naſche dwórniſchczo ßo 70,000 w Metzu ſajatych Franzowſow pſchewjeſe a 85,000 budże pſches Saarlouis dale do tych němſkich městow marſchirowacz, hdżez maja hacz k wobſanknjenju měra woſtacz. Woni ßu pſchewodżeni wot landwehriſto w a to 10,000 jatych wot 1600 tych ßamych, a tuczi landwehriſtojo njetrjebaja ßo potom wjazy do Franzowſkeje wróczicz, tak ſo na tajke waſchnje něhdże 23,000 landwehriſtow wójnſke polo wopuſchczi. — Něhdże 20,000 khorych a ranjenych Franzowſow je w Metzu woſtało.

Jako Franzowſojo ſ Metza czehnjechu, dha ßu ßo pſchi tym doſcz měrnje a czicho ſadżerżeli a ßwoju bróń bje-wſcheje hary ſkożili. Marſchal Bazaine bě jim nowu wojerſku draſtu dał, tak daloko, hacz bě ta doßahała a woni běchu teho dla derje doſcz ſdraſczeni.

W Metzu namakachu dobyczerjo pſches 4000 kanonow a mitrailleuſow, jim něhdże 100,000 chaßepot-tſélbow do ruki padże a wyſche teho wjele bronje, polvera a kulkow. A dokelż běchu pſchi ſapoczatku wójny ſkoro wſchitke krajne kaßy naranſcheje Franzowſkeje ßwoje pjenjeſy do Metza pósłałe, dha ßu tute pjenjeſy nětko też ſajate.

Sa komandanta w Metzu je pruſki general Zaſtrow pomjenowany a wón je ſ wotdżělenjemi 1., 2. a 10. armeekorpſa tamniſchu twjerdżiſnu a jeje ſwonkowne wobtwjerdżenja wobßadżił.

W franzowſkich nowinach ßo jara na Bazainu ßwari, ſo je ßo poddał, a wumjetuja jemu, ſo je pſcheradnik, ale je wſcheho je widżecz, ſo jeho nichtón druhi pſchewinył njeje khiba hłód a „hłód je ſły njepſcheczel", każ pſchißłowo praji.

Wulki dżěl němſkeho, pſched Metzom ſtejazeho wójſka,

je k Parisej czahnył a ßo tam w tychle dnjach najskerje hižom s tamnischim němskim wójskom sjenocził; druhi wulki dźěl je generalej Werderej, kiž pschecziwo franzowskej, tak mjenowanej lyonskej armeji a pschecziwo Garibaldijej wojuje, k pomozy czahnył a tsecži wulki dźěl je ßo do połnózneje Franzowskeje wobrocził, so by tamnischich mobilgardistow a franktireurow rosehnał.

Pschispomnicz mamy hischcze, so je pschi poddaczu Metza tamnischemu němskemu wójsku 53 franzowskich khorhojow a hodlerjow do ruki panyło.

Schtož wobleženje Parisa nastupa, dha powjedaja barlinske nowiny nětko zyle hinak, hacž psched tydženjom. Tehdy mjenujzy měnjachu, so ßo tsělenje na Paris po někotrych dnjach sapocznje, nětko pak pißaja, so je hischcze měßaz trjeba, prjedy hacž budźa wulke schtuki tak srjadowane, so budźe ßo Paris se wschej mozu bombardirowacz móz. Duž ßnadź ßo hody pschibliža, prjedy hacž budźe němske wójsko do Parisa nuts czahnycz móz.

S zyrobu je němske wójsko nětko derje sastarane, kak pak s njej w Parisu ßamym steji, to je njewěste. Franzowske nowiny drje pißaja, so tam hischcze zyły měßaz mjaßa směja, ale hacž ßmě ßo tajkej powjescži wěricz, to my njewěmy.

W poßleńschich dnjach Franzowsojo žane wjetsche wupady s Parisa cžinili njejßu. Pschi wulkim wupadźe, kotryž woni 30. oktobra scžinichu, je pruska 2 garde-infanterie-divisia, kiž ßo tehdy s nimi bijesche, 34 wyschkow a 449 wojakow schkodowała.

General Werder se ßwojim wójskom dale czehnje a Franzowsow roshanja a wón je jich njedaloko Besançona sbił a ßo potom na město Gray wobrocził, hdźež dyrbjachu Frauzowsojo tež psched nim zofacz. Tam jemu 15 franzowskich wyschkow a něhdźe 500 wojakow do ruki pany. W tamnischej stronje ßo to wójsko shromadźuje, kotrež chze Garibaldi pschecziwo Němzam wjescz. Wone směje tsi brigady. Prěnju kommandiruje wěsty Boßak, kiž w poßleńschej pólskej revoluziji pschecziwo Rußam wojowasche, druhu pak někajki general Marie a tseczu Garibaldijowy ßyn Menotti.

General Werder je 30. oktobra tež město Dijon wobßadźił. Franzowsojo ßo tam wot 9 hodźinow dopołdnju haež do 4 hodźinow popołdnju wobarachu, dyrbjachu pak tola napoßledku czěkacz. Dijon je rjane město a ma něhdźe 30,000 wobydlerjow.

Přilopk.

* Po tych 91 sapißach, kotrež ßu hacž dotal w nastupanju schkodowanjow połnóznoněmskeho wójska wuschłe, ma tuto wójsko ranjenych a morwych: 2482 wyschkow a a 57,353 wojakow. — Schkodowanje sakskeho, bajerskeho, württembergskeho a badenskeho wójska do teho ßobu liczene njeje.

* We Vaujoru běchu wóndanjo někotsi wojazy — jich běsche 19 — w jenej pinzy bleschu namakali, w kotrejž bě něschto, schtož sa ßylny palenz dźeržachu a teho dla tu bleschu wupichu. Ale bórsy na to woni wschitzy skhorichu, tak so dyrbjachu lěkarsku pomoz pytacz Lěkarjo, kotfiž hnydom spósnachu, so ßu na jěd skhorili, 17 wot nich wulěkowachu, dwaj pak dyrbjeschtaj wumrjecz a bjes tutymaj je wójak Ernst Bernhard Schmidt s Barta. — W tej bleschi pak je tinktura była, kotraž ßo ßobu nałoža, hdyž ßo palenz Persiko dźěła. Tale tinktura je pak ßama na ßebi jědojta.

Cyrkwinske powjesće.

Wěrowanaj:

Katholska cyrkej: Mikławsch Just, měschezan a khěžeř s Ludowiku Müllerez s Panczіz.

Křćeni:

Pětrowska cyrkej: Hana Marja Louisa a Jan Ernst Ota, Jana Khrystiana Mersiovskeho, wobydlerja, dwójniskej dźěscži.

Michałska cyrkej: Marja, Jana Sdary, wobydlerja we Wulkim Wjelkowje, dź. — Minna Augusta, n. dź. pod hrodom. — Minna Augusta, Jana Hidiaßa, khěžerja na Židowje, dź. — Pawoł Herrmann, Jana Wiczasa, schewza w Něwßezach, ß.

Zemrjety:

Dźeń 20. oktobra: Jan Samuel Mäschker, prjedy piwarski mischtr, potom wobydleř pod hrodom, 73 l. 10 m.

Pschepołoženje khlamow.

Mój skład hotoweje mužazeje drasty a hólczazych wobleczenjow je nětko pódla bohateho tórma w domje knjesa słótnika Boëtius'a prjedy Rosenkranza.

P. Baruch.

Kak rozom

Hans Depla wótřitaj

a a

Mots Tunka ludźi pódla

škrějetaj.

* * * * * *

Hanß Depla. Dźenßa bych ja najradſcho młodym hólzam dobru radu dał.

Mots Tunka. A kajku dha to?

H. D. So bychu ßebi pěknje doſcz pjenjes ßobu wſali, hdyž ſ holczku do korczmy du; hewak móhło ßo jim ſeńcz, kaž jenemu młodemu hólzej na rychwałdſkim hermanku.

M. T. Kak dha ßo temu ſeńdźe?

H. D. Nó, wón bě w Rychwałdźe na ſpomnjeńym hermanku ſ dobrej towarſchku do hoſcźeńza ſaſchoł a běſchtaj ßo tam kołbaßow najědłoj, jako pak wón potom płaczicz chzyſche, dha pjenjeſy nihdźe njedoßahachu.

M. T. A ſchto ſ teho naſta?

H. D. Schto druhe, hacz wulke ßměchi, a wón dyrbjeſche hiſchcze wjeßoły bycz, ſo jemu druhe holczki ſ nuſy wupomhachu.

Mots Tunka. Ale ſchto ßu tola Franzowſojo w ßerbſkim kraju naczinili!!

Hans Depla. Njerycz tak dźiwnje; ſchto dha je było?

M. T. Nó, woni ßu w jenej ßerbſkej wßy kermuſchu na knježim dworje ſahnali.

H. D. Ale, kak je to móžno?

M. T. Hlaj, knjes bě ßebi tójſchto jatych Franzowſow na běrnyſběranje najał a dokelž czi wo kermuſchi niczo njewjedźa, dha ßo tam tež žana kermuſcha wotdźerżała njeje. Franzowſam bě to wſcho jene, ale druſy ludźo morkotachu.

H. D. Hm, hm, tola; kaž dźě kóždy ſechze.

Nowe khlamy

ſałożene

wot C. W. Bitzki na žitnych wikach.

Schtóž chze něſchto dobre a tunje wot mužazeje draſty kupicz, tón njech mje dobroczíwje wopyta. Ja wo prawdźe dobru draſtu jara tunjo pſchedawam.

Se wſchěm poczeſczowanjow proßy wo dobroczíwe wopytowanje

C. W. Bitzka

na žitnych wikach czo. 603.

Petrolejowe lampy

we wſchěch wulkoſczach a po wſchěch waſchnjach, wißaze lampy wot 12 nßl. 5 np.; ſczěnowe lampy po 10 nßl., blidowe lampy wot 22 nßl. 5 np. ſ wobſwonom, ruczne lampy ſ cylindrom po 5 nßl., bjes cylindra do latarnje 2 nßl., wſchitke družiny lampowych ßułžohow a cylindrow porucza

Herrmann Rachlitz,

klempnarſki miſchtr

na žitnej haßy czo. 52.

Jedyn krawſki móže hnydom pſchi dobrej ſdźi ſtajne dźěło doſtacz pſched garbarſkimi wrotami 390 po 1 ſkhodźe.

J. Schulze (Scholta.)

Hrajadła (Spielwerke)

se 4 hacž 120 kußami, bjes nimi kraßne wězki se swonjenjom swónczkow, s bubonom a swónczkami, s njebjeskimi hłoßamy, s mandolinami, s expreßiju a t. d. Dale:

Hrajate tyski

s 2 hacž 16 kußami, bjes nimi neceßaires, cigarraka, schwajzarske khěžki, fotografijowe albumy, pißadłe, rukajzowe, kaschcziki listywobczežerje, globuß, cigarrowy, etuis'y, tobakowe a schtrychowanczkowe tyski, rejwate klanki, blida, bleschki, portemonaisy, papjerjowe nože, kije, stolzy — wscho s hudžbu, dale sanki s hudžbu. Stajnje najnowsche.

J. G. Heller w Bernje (w Schwajzarskej.)
Jenož schtóž direktnje kupi, dostanje Hellerowe dźěła.

Wuloßowanje.

Dokelž bu łonschlětusche prämije wudźělenje derje horjewsate, dha tež sa nětczischu symu tajke pschihotuju; kóždy kupz, dostanje po ßwojej kupi jedyn abo wjaz prämijowych listow. Teho runja směje ßo po wschelakim žadanju wuloßowanje hrajatych tyskow po 1 tolerju, dwanacze loßow po 10 tolerjach, czehnjenje w sapoczatku haperleje.

Prospekty s preiskourantami ßo kóždemu franko posczełu.

Wulki skład wschelakich czaßnikow.

S tutym najpodwolnischo k nawjedźenju dawam, so ßym ßo s mojimi khlamami

do mojeho domu pschi lawskim tórmje

schedßydlił a so mam tam wulki a rjany wubjerk czaßnikow (segerjow) wschitkich družinow po najtunischich płaczisnach na pschedań.

Tež mam wulki skład czaßnikowych reczaskow najnowscheje módy a ßo pola mje tež czaßniki tunjo a derje porjedźeja.

☞ Tež pschispominam hischcze, so ßym ja ßerbskeje rycze tak derje mózny, kaž němskeje.

W Budyschinje **J. G. Schneider,**
pódla lawskeho tórma. czaßnikař.

Dźiwoczanske ßerbske ev. luth. mißionske towarstwa směje jutsje sa tydźeń popołdnju w dwěmaj shromadźisnu.
Pětr Młónk, pißmawjedźeř.

Najlěpschi ßrědk

psche kaschel, dybawoskcz, sažwanje bróstbolenje a schijubolenje je psches ßwoje wutki

G. A. W. Mayerowy brostsyrop

s Wrotßławja.

Jenož prawdźiwy maja G. A. W. Mayerowy brostsyrop w bleschach po 8 nßl., 15 nßl. a 1 tl. na pschedań

Heinr. Jul. Lincka w Budyschinje,
W. Rotha w Lubiju,
P. Kinne, haptykař w Hernhucze,
Jos. Löbmann w Schěrachowje,
Ed. Hiese w Nowosalzu,
haptykař **Gerischer** w Ostritzu,
Schołta we Wotrowje a
Lehmann w Budestezach.

Na woczomaj bědnym

je ßwětosnata w skutku prawa

Dr. Whitowa wodźiczka sa wocži

wot **Traug. Ehrhardta** w **Großbreitenbachu** w **Thüringskej,** à **flacon** 10 nßl. najlěpsche poruczicz. Tola njech ßebi kóždy jenož Dr. **Whitowu wodźiczku sa wocži** wot Traugotta Ehrhardta žada, pschetož **tuta** je jenož w **skutku prawdźiwa.** Jej ßu najwyscho wjerchowske konceßije spožczene a je ßedi wot 1822 ßwojeje **njepschetrjecheneje hojazeje mozy** dla **wulku ßwětnu khwalbu** dobyła, schtož tyßazy wopißmow dopokasuja. Poruczenja wobstara knjes **Emil Menzner** w **hrodowskej haptyzy** w Budyschinje.

Kak **sahojaza** prawdźiwja Dr. Whitowa wodźiczka wot Traugotta Ehrhardta je, dopokasuja ßlědowaze wopißma. — Budźcze tak dobroczíwy a posczelcze mi hischcze (tejko a tejko) **Ehrhardtoweje wodźiczki sa wocži,** prěnje 6 blesche ßu **jara derje** skutkowałe. W Lipsku, börsenplatz 1., 18. julija 1869. S. G. Heße. — Knjesej Ehrhardt! So bych Wam skutkowanje poßłaneje prawdźiweje Dr. Whitoweje wodźiczki sa wocži ßobu dźělił, ßym wotmolwjenje wotstorcził; wona skutkowasche hacž dotal **khětro derje,** a nadźijam ßo, so mojej wocži dale bole poßylni. Ja ßym jara wjeßoły nad tym, so móžu **wjeczor** saßo **czitacz** a **dźěłacz.** Frankfurt n. M., 28. julija 1869. Marja Hafner. — Knjes Adolf Mikeska w Zahanju praji w ßwojim liscze wot 4. měrza 1869: Knjes **H. Sieber,** wójwodski zyhelski mischtr mějesche někotre lěta bědnej wocži, wón nałoži někotre blesche a dosta saßo dobre widźenje.

Epileptiske widlischcza

(padazu khoroscz)

sahoji **listnje** specialny lěkař sa epilesiju doktor O. Killisch w Barlinje, nětko: Louisenstraße 45. — Hižom psches sto sahojenych.

K prjódkstejazej symje porucza

schlesynske schtrympy a soki

P. Mikel w Ketlizach.

Christian Gottlieb Grohmann sen.

na jerjowej haßy cžo. 263.

porucža ßwój ſkład

ßukna a bukſkina

k dobrocžiwemu wobkedžbowanju.

Wojerſke ſchawle=rubiſchcža

k poßkanju na wojakow we wójnſkim polu porucža najtuniſcho

Reinhold Hartmann jun.
na ßerbſkej haßy cžo. 23.

Dr. med. Kochowy univerſalny magenbitter,

jako dopokaſane picže k położenju pſchi wobcžežnoſcžach wot njedoſpołneho pſchežwanja, hämorrhoidalnych wobcžežnoſcžach a ſažwanju, wot lěkarſkich autoritetow poručeny a pſches wjele wopißmow dopoſnaty ma w originalych bleſchach po 10 nßl. ſtajnje na pſchedań:

we **Wehrsdorfje** knjes C. Aug. Schmidt,
" **Seifhennersdorfje** k. Ernſt Donath,
" **Scherachowje** k. Ferd. Pech,
" **Neugersdorfje** k. J. W. Röthig,
" **Ebersbachu** k. Aug. Ernſt,
" **Lubiju** k. Reinhold Reiß,
" **Budyſchinje** k. Rudolf Hölzer,
" **Nowoſalzu** k. Richard Bamberg,
" **Kamjeńzu** k. Herm. Käſtner,
" **Eibawje** k. J. G. Müller,
" **Biſkopizach** k. Bernh. Kunza.

Theater

w Kochez reſtauraziji pſchi nowej hrjebi.

Njedželu 6. novembra. **Brojeŕ.** Wjeßelohra w 4. aktach. K ſkonczenju **ballet.** Bližſche hry: wutoru, ſchtwórtk atd. Sapočatk we 8 hodžinach.

Köhler.

Niedželu 6. novembra popołdnju w 4 hodžinach budže ßo w naſchej zhrwki k lěpſchemu naſchich wojerſkich ßwójbow a ranjenych wojakow ßerbſko=němſki duchowny konzert wotdžerżecž.

We Wulkich Sdžarach 26. oktobra 1870.

Wubjerk.

Aukzia wužitkoweho ſkotu.

W hoſcženzu w Nadžanezach chzu ja ßrjedu 9. novembra popołdnju w 1 hodžinje wotpalenja dla tójtſcho wužitkoweho ſkotu, jako 6 kruwow, 5 jałojzow a 2 koſy pod wumĕnjenjemi, prjedy woſjewjomnymi, na pſcheßapſchedawacž.

We Wurizach 4. novembra 1870.

R. Steiger.

Aukzia palneho drjewa.

Wutoru 8. novembra budže ßo 60 kloſtrow khójnowych jadrojtych pjeńkow a 60 kop rjanych khójnowych dołhich walezkow na tak mjenowanych pĕſkowych horach lipiczanſkeho revira bjes Hermanezami a Lipiczom na pſcheßadžowanje pſchedawacž. Sapočatk w 10 hodžinach.

Müller.

Jenal **ſkótna hoſpoſa** ſa dobru ßo ſdu k 1. januara 1871 na ryczerkubło Ssmochczizy pyta.

Pjenjeſy

móže kóžda ßwójba ſ tym

wulutowacž,

hdyž ßwoju potrjebu hotoweje

mužazeje a hólczeje drasty

pola podpißaneho kupi.

Wón pſchedawa ſymſke paletoty hižom wot 6 tl., jopy wot 2 tl., kholowy wot 2 tl., ſchlafroki w jara wukkim wubjerku wot 3¾ tl., a je wſcha drasta po najnowſchej módže a ſ najlĕpſchich ſtofow derje a trajnje ſchita.

Tak móže jenoż pſchedawacž

magazin mužazeje drasty

ſ Barlina a Lipſka

R. Berkowitz

w **Budyſchinje** w hoſcženzu k „ſkotej hwĕzdže".

We wudawarni Serb. Nowinow je ſa 2½ nßl. dostacž:

Schkit Božı. Wójnſke modlitwy.

Wot redaktora.

Tydzenja ßmy po pruſkich ſapißach woſjewili, ſo je landwehrift Selz ſ Běłeho Khołmza morwy; w tychle dnjach pak nam powiedachu, ſo wón w jenym drażdżanſkim lazerecze leži. My ßmy tam teho dla pißali, njeßmy pak hiſcheze żaneho wotmołwjenja doſtali.

Nakładnik: J. E. Smoleŕ. Ciſć L. A. Donnerhaka w Budyſinje.

Čisło 45. ~ 12. novembra ~ 1870.

Serbske Nowiny.

Za nawěštki, kiž maja so w wudawarni Serb. Nowin. při bohatych wrotach wotedać, płaći so wot rynčka 1 nsl.

Zamolwity redaktor a wudawar
J. E. Smoleŕ.

Kóžde čisło płaći 6 np. Štwórtlětna předpłata pola wudawarja 66 np. a na kral. saks. pósće 7½ nsl.

Wopschijeczе: Najnowsche. — Swětne podawki. — Podeńdženja. — Wojerski list. — Powjesce wo wojakach. — Se Serbow: S Budyschina. S Połpizy. S Pšowjow. — Wójnske powjesce. — Pschilopk. — Zyrkwiosske powjesce. — Hanß Depla a Mots Tunka. Nawěschtnik.

Płaćizna žitow a produktow w Budyšinej.

5. novembra 1870.

Dowoz: 7225 kórcow.	Płaćizna w přerězku na wikach, wyšša.			nižša.			na bursy, najwyšša			najniža.		
	tl.	ngl	np.	tl.	ngl	np.	tl.	ngl	np.	tl.	ngl	np.
Pšeńca	6	10	—	6	—	—	6	12	5	6	2	5
Rožka	4	12	5	4	7	5	4	15	—	4	12	5
Jeczmjeń	3	15	—	3	5	—	3	17	5	3	15	—
Wowß	2	—	—	1	25	—	2	2	5	2	—	—
Hróch	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Woka	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Raps	—	—	—	—	—	—	9	—	—	—	—	—
Jahły	7	5	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Hejduschka	5	10	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Kana butry	1	—	—	—	25	—	—	—	—	—	—	—
Kopaßkomy	—	17	—	—	15	—	—	—	—	—	—	—
Zent. ßyna	1	—	—	—	25	—	—	—	—	—	—	—
Lane ßymjo	—	—	—	—	—	—	—	—		—	—	—

Czahi sakskoschlesynskeje želesnizy s Budyschina.

Do Draždžan: Rano 7 hodźinow — minutow* dopołnja 9 h. 5 m.; pschipołnju 1 h. — m.*; popołnju 4 h. 10 m.*; wjeczor 8 h. 20 m.*; w nozy 2 h. 40 m.** 4 h. — m.

Do Shorjelza: rano 7 h. 50 m.*; dopołnja 10 h. 50 m.*; popołnju 3 h. 20 m.†; wjeczor 6 h. 50 m.*; wjeczor 9 h. 35 m.; w nozy 12 h. 35 m.; 1 h. 45 m.**

*) Pschisanknjenje wot a se Zitawy a Liberza (Reichenberga.
†) Pschisanknjenje do Zitawy.

Pschispomnjenje. Czahaj se znamjeschkom ** bjes Draždžanami a Shorjelzom jenož w Budyschinje a Lubiju sstawataj. Wonaj mataj jenož wosy prěnjeje a druheje klaßy) a ma ßo sa billet ¼ wjazy płaćicz; dźeńske billety pschi nimaj njepłacza.

Pjenježna płaczisna.

W Lipsku, 10. novembra. 1 Louisd'or 5 toler 17 ngß. 6½ np., 1 połnowažazy czerwjeny skoty abo dukat 3 tl. 6 ngl. 5⅝ np.; winske bankowki 83½ (16 ngl. np7.)

Spiritus płaczesche wczera w Barlinje.

16 tl. 5 ngl. a 15 tl. 20 ngl.
pšeńca 61—78 tl., rožka 40—52 tl.,
(to je: sa 25 pruskich kórzow.)
rěpikowy wolij (njeczisczeny) 14 tl. 5 ng.
(Czisczeny, kaž ßo w Budyschinje pschedal stajnje něhdže 1⅛ tl. drohschi.)

Najnowsche.

Hamburg, 9. novembra. Do ßewjerneho morja je 30 franzowskich wójnskich łodźow pschijěło, toho dla wot jow žane němske pschekupske łódże njemoža wotjěcz.

Bern, 9. novembra. Němske wójsko je wobtwjerdźene město Montbéliard blisko Belforta wobßadźiło a tutu twjerdźisnu woblehnyło. Wjele franzowskich ßwójbow s tamnischeje strony ßem do Schwajzarskeje cžeka.

Brüßel, 9. novembra. Po powjecžach s Lille je ßo tam franzowski general Bourbaki wrócził. Jeho wójsko je pjecza 30,00 muži ßylne.

Draždžany, 9. novembra. Tsjo franzowszy podwyschkojo wot 30. infanterieregimenta ßu ßo s twjerdźisny Königsteina dele puschczili a do Czech cžekli. Woni ßu ßo wot tam k franzowskemu poßłanzej do Wina podali.

Künheim, 10. novembra. Twjerdźisna Neubreisach je ßo poddała. Jatych 100 wyschkow, 5000 wojakow, 100 kanonow.

Sakska. W Radebergu sta žo na 8. novembra na tamnischim dwórnischczu, so chzyschе jedyn jaky Franzowsa hischcze do wosa skoczicz, jako czah hižom dale jěcz poczа. Wón pak dele padže a to tak njeschožomnje, so buschtej jemu wobej nosy wotjědženej.

W Draždžanach měješche žo 6. novembra schromadžisna khownehо towarstwa gustav-adolfskeho wustawa a bě s rospravy, kotraž bu data, bjes druhim tež spósnacz, so je spomnjeny wustaw wot žwojeho sakoženja hacz dotal hižom psches 4 milliony toler na podpjepranje evangelskich zyrkwjow a schulow nakožik. Lětsa bě wón 195,521 toler nahromadžik; w Draždžanach bě žo nawdako 724, w Biskopizach 226, w Budyschinje 200, w Lubiju 282, w Kamjenzu 105 a w Žitawje 330 toler.

Dokelž je žudniski hamtman Auster w Žitawje wumrjek, dha je na jeho město dotalny großschönauski hamtman Lachmann postajeny.

Wot tych franzowskich offizierow, kotsiž žu w Metzu jeczi, je jich 200 do Lipska poschkanych, so bychu tam bydlili.

Na thüringskej želesnizy žo wóndanjo pola Dürrenberga jedyn reczas bjes dwěmaj wosomaj rostorhny a psches to žo sta, so wosy tak žylnje na žo storczichu, so bu jich 13 na kruchi rostokkanych. Zokor a žito, kotrež na nich běsche, bu tež s wulkeho džěla skažene.

W Rochlitzu padže 2. novembra piwarski Lutz s Wina do warjazeje majschoweje kadže a žo tak žylnje wopari, so drje budže wumrjecz dyrbjecz.

Prußy. Dokelž wójny dla žnadž ani kral ani Bismark žo w blischim czasu do Barlina wróczicz njemože a dokelž pak je we wschelakim nastupanju nusne, so by žo pólnóznoněski parlement hischcze w měžazu novembru wotdžerżał, dha móže žo lohko stacz, so budže parlament do Versaillesa w Franzowskej, hdžež kral w tu khwilu pschebywa, na někotre dny k wuradžowanju powołany.

Posnanski arzybiskop Ledochowski je žo k kralej do Versaillesa podał a to pjecza w naležnosczach romskeho bamža.

Sandženeho 5. novembra bu 53 franzowskich, pschi poddaczu twjerdžisny Metza dobytych khorhojow a hodlerjow s potsdamskeho dwórnischcza w Barlinje do tamnischeje brónjernje (Zeughaus) pschenježenych. Psched tym czahom jěchaschtaj barlinski gouverneur, general Canstein, a major Kanitz, kotrehož bě prynz Bjedrich Karla s tymi khorhojemi a hodlerjemi poschkał, potom žlědowasche wojerska hudžba a sa njej džěchu 53 podwyschkojo kóždy s jenym hodlerjom a khorhoju; zyły czah pschewodžeschе pak bataillon wojakow. Te khorhoje žu s czežkeje židy w czerwjeno-běło-módrej barbje, kražnje wuschiwane a s prěnim pišmikom khežoroweho mjena (N) wupyschene.

Němzy, kiž w dalokich krajach pschebywaja, žu hižom wjele pjenjes k lěpschemu ranjenych a khorych wojakow do Barlina poschkali. W poschleńschich dnjach je jedyn indiski bohacz w Bombayu s mjenom Kowarje Jehanja 3500 toler poschkał, Němzy na kupje Honolulu (Sandwichu) 2366 tl., w Clevelandže 1500 tl., w Baltimore 2000 tl. S Valparaiso poschkachu 40,000 tl., s Newyorka 10,000 tl., s Rio Janeiro 1500 tl., s Něki (w Dalmaziji) 241 tl. atd.

Sa pruske wójsko žo s nowa wjele koni kupuje a bu jich sandženu žobotu jenož w Barlinje sa 40,000 toler kupjenych.

Awstria. Winski rajchsrath je hromadu stupił. S Czech žu němszy saposchkanzy na njón pschischli a jich je 24, czěšzy saposchkanzy pak a wjetschina semjanskich saposchkanzow tam schli njejžu a jich je 30, tak so je czěski kraj po mjeńschim džěle sastupjeny. — Czechojo a semjenjo pak teho dla do Wina njeńdu, dokelž czěskemu kralestwu žadyn winski rajchsrath trjeba njeje, tak bórsy hacz wone žwoje stare prawo dostanje. Jim winski rajchsrath niczo njepkaczi.

Franzowska. Hacz runje je žebi prjedawschi franzowski minister Thiers wschu prózu dawał, so by žo pschiměr (Waffenstillstand) bjes Němzami a Franzowsami wobsanknył, dha je to tola podarmo było. General Trochu w Parisu mjenujzy žadasche, so bychu w czažu pschiměra Franzowsojo žměli zyroby do Parisa wosyczi, tak wjele hacz bychu chzyli, — ale to jemu Bismark dowolicz njemožesche; pschetož wón derje wě, so žebi Pariscženjo prjedy na poddacze myžlicz njebudža, hacz žaneje zyroby wjazy njesměja. A s zyła žo pschiměr teho dla wobsanknje, so by s njeho měr nastał, niz pak teho dla, so by njepscheczel potom dlěhe wójnu wjesc móhł.

A tak s pschiměra niežo njebu — a to je žnadž tež lěpje, pschetož nětko Franzowsojo někotre njedžele prjedy shonja, so Němzow s kraja njewotbudu, jeli tajki měr njesczinja, kajkiž žebi jón Bismark žada.

Podeńdženja

pruskeho wojaka Korle Nowotnika.

Jako bě trochu měr, postanych, a jedyn, kiž jeneho dwójzy tšeleneho feldwebela wjedžische, wobali mojej ranje a pomhasche mi tež dale. Tola dyrbjesche mje skoro wostajicz, dokelž s tym feldwebelom dosez czinicz mějesche. Tak schtapach žo žam dale. Sa ¾ hodžiny pschińdžech do jeneje wožy, ta bě hižom polna ranjenych. Ssamo w zyrkwi njebě žadyn rum wjazy. Tak mějach s druhimi ranjenymi na kerchowje psches nóz wostacz. Ach to bě srudna nóz! Na wschěch bokach bě žałosczenje a stonanje A zyły nóz a druhe dopołdnje wožachu pschezo wjazy běbnych žem. Najsajtra džěchu czi, kiž mózachu dale. Ja chzych tež s nimi, ale lěkař wróczi mje, prajizy žo dyrbju na wós czakacz. Ja czakach a czakach, ale žadyn

wós njepschijëdże. Tak dach ßo wokoło połdnja ſ cźrjódku towarſchow ſaßo na puć. W bliżſchej wßy ſanſchahnychu do wosa ſchtyri kruwy a my ſeßydachmy ßo na njón a klepotachmy ßo takle pſches hory. Hewak je kraj jara rjany.

Jako ßo cźmiwaſche pſchiñdźechmy, k mëſtu Sulzej. Pſched nim widźachmy 6—700 jatych Franzowſow. W Sulzu doſtachmy jëdź a picźe; my bëchmy dołho tradali. Na żeleſnizowym dwórniſchczu bë wjele wosow połnych khlëba. My woſtachmy na dwórniſchczu. Wokoło 12. hodźiny ſlëſechmy do wosow a jëdźechmy prjeć. To bë dołhi, dołhi cźah ſ lutymi ranjenymi. Na druhi dźeń wokoło jëdnaczich bëchmy w Mainzu, pſches kotreż mëſto też prjedy ßem jëli bëchmy. Tam dachu nam ſaßo naſchu potrjebu a dopomhachu nam potom do jeneje w Rheinje ſtejazeje łódże. Ja dźiwach ßo, jako na tu łódź pſchiñdźech, ſo je wona tak wulka. Drje 5 abo 6 wosow ja ßobu móhli wot jeneho kónza k druhemu na njej ſtejeć, jich woja ßobu mërjene; a w ſchërokoſczi bychu 4 wosy, jedyn porno druheho rum mëli. A nutſka bëchu ſtwy każ wulke ſale, w kotrychż blida, kawki a ſtoły ſtejachu. My dźëchmy po ſkhodźe do nich dele. Cźi cźeźkoranjeni woſtachu horkach pod zeltami. Ta łodź jëdźeſche hakle naſajtra w 6 hodźinach prjeć. My pak njetrjebachmy ßo hnëwacź, ſo bëchmy tak dołho cźakacź dyrbjeli, pſchetoż nëtko mëjachmy zyły dźeń pſched ßobu k wobhladanju rjaneho rheinſkeho kraja.

Jako dale jëdźechmy, dha leczeſche naſcha łódź tak ſ cźicha pſches te żołmicźki, każ ßanje po ßnëży. To njebë żane hołkotanje a ſtorkanje, każ cźe pſchi jëſcźe na żeleſnizy tak wobcźeczuje. A pſches wokna mózachmy też hladacź, każ ſe iſtwy. Mëjach pak też doſcź cźinicź, ſo bych na wſche te rjanoſcźe jenoż trochu pohladnył. K wobëmaj bokomaj rëki bëchu hory, wobkryte ſe ſelenymi lëßami a winowymi kerjemi, ſ kotrychż huſto ſtare hrody abo ſ mochom a ſ trawu wobroſcźene murje a tórmy wonhladachu. A bjes tymi lëßami a winowymi a ßadowymi ſahrodami, kotreż też tu krajinu pyſchachu, ßmëjachu ßo na naß duſchne wßy a kraßne mëſta. To ßo cźi ſda, każ by do paradiſa pſchiſchoł. — A pſchi tym wſchëm njetrjebachmy też hłodu cźerpicź, pſchetoż na tajkej łódźi je też kuchenь, hdźeż moża wſchitko waricź. Popołdnju napoł pjecźich bëchmy w Düßeldorfje, hdźeż łódź wopuſchcźichmy a pſches mëſto k żeleſnizy dźëchmy. My mëjachmy prózu, ßo pſchecźiſchcźecź, dokelż wſchudże wjele ludźi ſtejeſche, kiż naß widźecź chzychu. Woni wobdarichu naß ſ zigarami a t. d. Wokoło 7 hodźinow jëdźechmy dale do Eßena. Duzy pak buchmy w Mülheimje hiſchcźe ras tak prawje ſ jëdźu a picźom pſchetykani. Nëhdźe w 10. hodźinje bëchmy w Eßenje, hdźeż naß też wjele pſchihladowarjow doczakowaſche. Woni dowjedźechu naß do klóſchtra. To bë 9. auguſta. W klóſchtrje buchmy wot tych ßotrow (mniſchkow) ſ wulkej ßwërnoſcźu a luboſcźu wothladani, a tak ſabychmy ſkoro wſchu pſchëtratu nuſu.

W prënim tydźenju drje mje tej ranje boleſchtej, tak ſo huſto njewjedźach, kak noſy pokoźicź, ale ja ßo tola Bohu dźakowach, ſo bëch ſ tak ßnadnym njeſbożom woteſchoł."

Jako ja podpißany Nowotnika namakach, bëſche wón runje na puczu do noweje kwartiry, mjenujzy k jenemu bohatemu ryczniķej tudy, kiż bë ßebi jeneho ranjeneho żadał, ſo by jeho wothladał. Ja pſchipowjedźech jemu hnydom, ſo ſmëje ßo tam jara derje lëpje hacź pſchi mni ßo mëcź móhł.

A moje ßkowo je ßo też dopjelniło. Wón poſnowa mi huſto: „Ja njejßym nihdy tajke dobre dny mëł a je drje też nihdy tak njeſmëju." Ale pſchi tym wſchëm je jeho wutrobne żadanje domoj, hdźeż by ſaßo dźëcźacź móhł każ prjedy. Cźaß je jemu żałoßnje dołhi, dokelż ani próſchka cźinicź nima. Wón tak prawje ſhoni kajka dobrota to wſchëdne dźëło je. Jeho noſy cźejo żijetej, hacź ßebi myßlił bë, tola pak njeje żadyn ſtrach pſchi tym, dakelż żana koſcź wobkſchodźena njeje. Knjeni Kruppowa, kiż je ſe żonu teho ryczniķa ſ pſcheczelena, je jemu wokmjane ſpódnje kholowy, jaku, ſchtrympy, bindu wokoło żiwota, dybſacźne rubiſchka a t. d. dariła. Tak je wón na wſche waſchnje jara derje wobſtarany.

J. B. Nyczka.

Wojerſki liſt

pruſkeho wojaka Jana Frenzla pomjenowaneho Nowaka ſ Rudeje.

Joinville, 2. oktobra 1870. Lubowana macźe bratſje a ßotra! Waſche lube pißmo wot 25. ſeptembra ßym doſtał a ßo nad nim jara ſwjeßelił. Ja ßym wobcźeżuoſcźe tuteje wójny, dźakowano Bohu, hacź dotal ſbożomnje pſchëtrał, hacź runje ßym pola Weißenburga, Wörtha a Sedana ßobu wojował. Najhorje bë pola Sedana, hdźeż rano wot 6 hodźinow hacź do wjecźora tamniſcha ſatraſchna bitwa trajeſche a my też khëżora Napoleona ſajachmy.

Moji ßerbſzy ſnaczi ßu ſ wjetſcha pſchi druhich korpſach a ßym po weißenburgſkej bitwje jenoż Rjelkez Jana ſ Tranjow trjechił, żaneho druheho ſtareho towarſcha widźał njejßym.

Dźenża chzu na to ſpomnicź, kak je Bóh luby knjew tychle dnjach mój najlëpſchi wodźeŕ a ſakitaŕ byk. Mjenujzy w nozy 1. oktobra bëch ja na pſchedſtraži (Vorspoſten) a dźëch ſe 7 muzemi w patroulli na dróſy k mëſtu Orleans. Na jene dobo ßo njepſcheczel pokaże a my wokamy „halt' wer da?, ale żane wotmolwjenje, ſa to pak nëhdźe 30 wutſëlenjow. Mój bliżſchi towarſch morwy

k ſemi padże, konje też ſpadachu a my dyrbjachmy pěſchi zofacz; ale ja ßo tola ſtrowy a cźiły wróćźich.

My wotćakujemy nětko wſchědnje na wobſanknjenje měra. Hdy by tola Bóh luby knjes k temu ßwoje żohnowanje ſpoćźił a ßo nad nami ßmilił, pſchetoż nam ßo poćźina woſtudźeć: nozy ßu ſymne a draſta je rósdrjena, a ſkoro kóżdu nóż pod hokym njebjom leżeć, to żane żorty njejßu, atd.

Pſchiſpomnjenje. Wojerſkej liſtaj wot P. Pinzla a Jana Jurka budźetaj ſa tydźeń wotćźiſchćanaj. — Pſchi tej ſkładnoſći proßy redaktor, ſo bychu ßo jemu tajke wojerſke liſty, kiž ßo k wotćźiſchćenju hodża, dobroćźiwje pſchipoßłake. Sa wotćźiſchćenje ßo niczo płaćźicz njetrjeba a liſt kóżdy ſaßo doſtanje.

Powjeſće wo wojakach.

W reſervelazarece w Hersfeldu je wojak Jan Auguſt Pětſch, wot infanterieregimenta 103, 9. kompagnije.

W reſervelazarece w Hanau je jěſdźeŕ Reinhard Louis Obſt ſ Němſkich Paßliz, wot 1. artelleriemunizonſkeje kolonny.

We Boujoursu buſchtaj pohrjebanaj: wojak Ernſt Bernhard Schmidt ſ Barta a wojak Pětr Kahla ſ Jaßońzy pola Rakez, wobaj wot infanterieregimenta 103. Wonaj ſtaj 23. oktobra wumrjekoj, dokelž běſchtaj někajke jědojte picze pikoj.

Landwehriſt Selz ſ Běkeho Khołmza n,jeje morwy każ je w ſapißu ſchkodowanjow pruſkeho wójſka woſjewjene, ale wón je, każ ßmy na napraſchowanje ſhonili, napoßledku jako ranjeny w druhim nowoměſchćańſkim lazarece w Draždźanach ležał a wot tam jako ſahojeny k jeho erſatzbataillonej poßłany.

Leutnant Pawoł Stanga ſ Cźorneho Khołmza je rjad żeleſneho kſchiża doſtał; teho runja też wojak Hermann Ryćeŕ ſ Budyſchina, wot infanterieregimenta No. 105, kiž je wyſche teho też ßlěbornu hendrichowu medaillu doſtał.

Ze Serbow.

S Budyſchina. Dżeńßu (ßobotu) tydźeń popołdnju w 5 hodźinach pſchejědże wot Draždźan na naſche dwórniſchćo jedyn cźah, na kótrymž běſche nimale 900 franzowſkich offizierow. Woni ſ Metza pſchijědżechu a běchu doſcź cźerſtwi a ſtrowi, tak ſo żana nuſa no nich widźeć njebě. Někotſi mějachu też ßwoje żony ßobu.

Na ßlědowazym cźahu běſche też něhdże tejko wojakow a cźi běchu ßłużobniży ſpomnjenych offizierow. Też tuczi wojazy derje doſcź wonhladachu.

A zyle hinak běſche ſ franzowſkimi jatymi, kiž pón-dźelu a wutoru pſchijědżechu. Tuczi mějachu jara hubjeny a khory napohla a bě wulka nuſa na nich widźeć. A jich draſta bě żałoßnje błóćźana, pſchetoż woni běchu poćtſeća dnja — ſ Metza hacź do Saarbrückena — marſchirowacź dyrbjeli a bě ßo na tutym marſchu ſtajnje deſchcź ſchoł, tak ſo běchu w tym wulkim błócźe lědom dale kroćźicź mohli. A ſchtoż bě najhórſche było, to bě to, ſo běchu dyrbjeli dwě nozy pod hokym njebom leżeć — bjez wſcheho wodźeća a na mokrej ſemi. Teho dla běſche jich draſta też na khribjećze błóćźana.

Woni doćźakacź njemożachu, ſo bychu jenoż ſkerje lěpje do Głogawa pſchijěli; pſchetoż wſchitkich ſyma tſchaßeſche a hłód tyſcheſche, hacź runje běchu jim na puću jěſcź dawali.

S Połpizy. Naſch dotalny wućeŕ k. Jan Auguſt Pohońcź je jako kantor a 1. wućeŕ pſchi evangelſkej woßadże w Liberzu (Reichenbergu) w Cźechach powołany a je ßo tam hižom wcźera pſcheßydlił.

S Pſowjow. Sańdźenu ßrjedu 9. novembra rano w 4 hodźinach je tudomny wućeŕ k. Schimank wumrjeł a budże jutſje (njedźelu) popołdnju w 2 hodźinomaj pohrjebany.

Wójnſke powjeſće.

Też w poßleńſchich dnjach je němſke wójſko ßwoje dobycze ſćiniło, mjenujcy twjerdźiſna Verdun (praj: Werdeng) je ßo poddacź dyrbjała. Verdun běſche hižom dlěſchi cźaß wot jeneho wotdźělenja němſkeho wójſka wobleħnjeny, ale dokelž běſche tuto wotdźělenje jara mało a żanych cźežkich kanonow pſchi ßebi njemějeſche, dha wone też niczo hódne wuſkutkowacź njemożeſche. Haj, wone ßo ſta, ſo jemu Franzowſojo pſchi jenym njenadźitym wupadże jenu batteriju ſkaſychu.

Poddacze twjerdźiſny Metza pak je też poddacze twjerdźiſny Verduna ſa ßobu cźahnyło; pſchetoż ſ Metza pſchiwjeſechu cźežke kanony pſched Verdun, a jako běchu tute dwaj dnjaj ßwoje wulke kule do njeho mjetake, dha ßo tam Franzowſojo wjazy dżeržecź njemożachu a tamniſchi kommandant dyrbjeſche ßo poddacź, hacź runje bě prjedy prajił, ſo chże ßo radſcho pod padazymi murjemi pohrjebacź dacź, dyžli Němzow do Verduna puſcheźicź.

Pſches to, ſo je Verdun do ruki němſkeho wójſka panył, je nětko ſaßo, ſ najmjeńſcha hacź do Chalonsa, jena żeleſniza wotewrjena, po kotrejž może ßo naſchemu wójſko bróń a zyroba pſchiwożecź.

Schtoż woblehnjenje Pariſa naſtupa, dha je ßo wójſko, kotrež pſched nim ſteji, ßylnje powjetſchiło, pſchetoż wot teho wójſka, kiž bě Metz woblehnyło, je po poddaczu tuteje twjerdźiſny něhdże 120,000 muži k Pariſej pſchicźahnyło. Ale pſchi wſchěm tym, ſo tam tejko němſkeho wójſka ſteji, ſo do Pariſa nihdże nichtón ani nuts ani won njemoże, a pſchi wſchěm tym, ſo ßu nětko wulke ſchtuki abo kanony koło wokoło Pariſa naſtajene, dha ßo

bombardirowanje tuteho měſta pſchezo hiſchcze njeje ſapoczało. A w tajkim naſtupanju ßo powjeda, ſo je pruſkemu kralej teho rjaneho měſta żel a ſo teho dla bombardirowanje pſchezo hiſchcze wotſtorkuje a ſo chze hakle potom poßlenju móz nakożicz, jeli ßo Pariſczenjo ßami njepoddadza; pſchetoż to je wěſte, ſo hinak njebudże, hacz ſo němſke wójſko pak ſ dobrym pak ſ gwaltom nuts poczehnje. A prjedy tez Franzowſojo měr njeſczinja, hacz budże Paris wot njepſchecżela wobßadżeny.

Ale hdyż tez ßo wulke ſchtuki němſkeho, wokoło Pariſa ſtejazeho wójſka hiſchcze ſ měrom ſadżerża, dha ſa to kanony tych mjeńſchich abo wjetſchich franzowſkich twjerdżiſnow, kiż ßu ſ wonka Pariſa natwarjene, czim wjazy hary czinja. Spomnjene twjerdżiſny tak daloko tſęleja, ſo ma němſke wójſko ſ wjetſcha hiſchcze pokdra hodżiny haj tez dwě hodżinje hacz do ßameho Pariſa, a hdyż ßo nęhdże żadyn němſki, na dalſchej ſtraži abo waſche ſtejazy wojak pokaże, dha tez hnydom ſa nim ſ granatami tſęleja. Te drje najbóle njetrjechja, ale druhdy ßo jim tola trjechenje radżi, tak ſo je nimale kóżdy bżeń ßkyſchecż, ſo je tón abo druhi němſki wojak pſches tajke tſęlenje ranjeny abo morjeny.

Někotſi měnja, ſo budże němſke wójſko najprjedy někotre wot ſpomnjenych, ſ wonka Pariſa leżazych twjerdżiſnow dobycz dyrbjecz, prjedy hacz budże na ßamón Paris nadpad ſczinicz móz. Tuczi mjenujzy myßla, ſo němſke kanony ſe ßwojich nětcziſchich ſtejniſchczow kule hacz do Pariſa mjetacz njemoża, dokelż je tam ſa nje hiſchcze pſches měru daloko.

Druſy ſaßo wudawaja, ſo němſke wulke kanony ſe ßwojimi kulemi hacz do Pariſa doßahaja a ſo budże woßebje ta bakteria, kiż ßo w St. Cloud pſchihotuje, Pariſej jara ſchkodżicz. Wona budże w tychle dnjach hotowa — a potom ßo pjecża bombardirowanje ſapocznje.

Franzowſojo dléſchi czaß żadyn wupad ſ Pariſa ſczinili njeběchu, tola 6. oktobra pſchiczężechu ſ wulkej mozu, tak ſo dyrbjachu němſke pſchedſtraże zofacz. A dokelż pomoz na měſcze k ruzy njebě, dha Franzowſojo wjeß Le Bourget wobßadżichu a ßo tam ßylnje wobtwjerdżichu. Ale dokelż je tale wjeß ſa wobleżenje jara ważna, dha bu poſdżiſcho pruſka garda na tamniſchich Franzowſow poßkana, ſo by jich ſ njeje wuhnała. To pak bě jara czężko, dokelż běchu ßo tam Franzowſojo jara wuſchiknje wobtwjerdżili a ßo wyſche teho ſatraſchnje wobarachu. Ale to jim ſtónczńje wſcho niczo njepomhaſche, pſchetoż gardiſtojo wſche wobtwjerdżenja pſchewinychu a Franzowſow napoßledku ſe wßy wubichu, pſchi czimż jim 1250 franzowſkich wojakow a 30 offizierow do ruki panychu. Ale pruſka garda je tez khětro jara ſchkodowała, pſchetoż marwi woſtachu 14 offizierojo a 44 wojazy; ranjenych bě pak 21 offizierow a 405 wojakow. Najbole je regiment kraloweje Hilżbjety ſchkodował, kotrehoż oberſt je mormy woſtał, teho runja kommandeur grenadierregimenta knjeni kraloweje, hrabja Walderſee.

Přilopk.

* Měſto Metz ma 55,000 wobydlerjow, 16 zyrkwjow, 14 moſtow a 7 wrotow. Woßebje rjane twarjenje je tamniſcha kathedralna zyrkej, kotraż je w lęcze 1100 ſakożena a 1546 tak dotwarjena, kajkaż nětko je. Jara rjana je tez tamniſcha radna khęża. W Metzu je tez wjele wulkich kaſernow a wjele fabrikow, kotreż jeno wojerſke wězy dżełaja; brónjernja mějeſche w měrnym czaßu ſtajnje brón ſa 150,000 muży pſchihotowanu.

Jako twjerdżiſna je Metz tak mudrje a wuſchiknje natwarjeny, ſo ßo po měnjenju wězy wuſtojnych ludżi ſ gwaltom dobycz njehodżi, ale ſo może ßo jenoż ſ hłodom pſchewinycz. Hewak ßu ſ wonka Metza, na hórkach, kotreż tule twjerdżiſnu koło wokoło wobdawaja, tak ßylne wobtwjerdżenja, ſo ßo wulkim twjerdżiſnam runaja a ßo tez ſkoro dobycz njedadża. — Duż je to jara ważna wěż, ſo ßu Franzowſojo Metz wotbyli.

* Jako wóndanjo w Straßburgu jena żona ßwěży kupowaſche a jej prajachu, ſo ßu nětko wójny dla drózſche, rjekny wona: „Mój Bożo, bija dha ßo wojazy nětko tez pſchi ßwěży!?“

* W Pariſu běchu ßo wóndanjo pſchecżiwo tamniſchemu knjeżerſtwu ſpjecżili a tamniſchich miniſtrow na radnej khęži jatych wſali, hacz jim napoßledku nazionalgardiſtojo k pomozy pſchińdżechu a tych rebellantow roſehnachu a ſ dżěła do jaſtwa wotwjedżechu.

Cyrkwinske powjesće.

Křćeni:

Pětrowska cyrkej: Jan Pawoł, Michała Ryczerja wobydlerja, ß.

Michalska cyrkej: Marja Hańża, Jana Bohuwěra Schneidra, wulkoſahrodnika w Hownjowje, dż. — Jan Auguſt, n. ß. w Delnej Kinje. — Ernſt Robert, Ernſta Louisa Bärſcha. wobydlerja w Dobruſchi, ß. — Jan Hendrich, Jana Kubanje, żiwnoſczerja w Nowych Czichońzach, ß.

Katholska cyrkej: Hana Martha, Pětra Kuſczańſkeho wobydlerja, dż.

Zemrjeći:

Dżeń 27. oktobra: Jan Dubſki, wobydleŕ w Budyſchinje, 61 l. — 28., Marja rodż. Lukaßez, Jana Bohuwěra Lehmanna, hoſczeńzarja-najeńka w Delnej Hórzy, mandżelſka, 44 l. 8 m. — 31., Marja rodż. Renczez, Jana Auguſta Kaſchpra, murjerja na Żidowje, mandżelſka, 38 l. 6 m. 4 d. — 1. novembra, Handrij Guda, wobydleŕ na Żidowje, 63 l. 3 m. — Juriż Moritz Herman Frenzel, wobydleŕ pod hrodom, 23 l. 9 m. mjenje 9 d. — Bohuwěr Haſchka, wobydleŕ na Żidowje 62 l. 3 m.

Kak Hans Depla a Mots Tunka

rozom wótřitaj a ludźi pódla škrějetaj.

* * *

* * *

Hans Depla. Jako bě powjesćz pschischła, so je so Metz poddał, dha postaje wóndano w jenej korczmje jedyn muž a chzysche tež dobywacz, ale s tym niczo njebě.

Mots Tunka. Czoho dla dha niz?

H. D. Nó, wón pschěhra, a dyrbjesche teho dla 2 tl. kontribuzije sapłaczicz.

M. T. Bě dha s tym s pokojom?

H. D. Ně, wón hischcze měr njesczini, ale poda so do druheje wsy a pocza tam s nowa w korczmje wojowacz, ale tam jeho tež wotrasychu.

M. T. Dha dże je so jemu schło, kaž Franzowsam!

H. D. Haj, to so mi tež sda.

Pschepoloženje khlamow.

Mój skład hotoweje mužazeje drasty a hólczazych wobleczenjow je nětko pódla bohateho tórma w domje knjesa stótnika Boëtius'a prjedy Rosenkranza.

P. Baruch.

Powschitkomna ašekuranza w Triesczе

(Assicurazioni Generali)

sawěsczuje pschi rukowanskim fóndsu wot:

30 millionow 407,653 schěsnakow, 47 krajzarjow awstr. czisła

a) twory, mobilije, žnjeńske kody a t. d., kaž tež, hdyž to krajowe sakony dowoluja, twarjenja wschěch družinow psche wóhnjowu schkodu;

b) posticzuje sawěsczenja na žiwjenje człowjekow na najwschelakssche waschnje sa najtunische twjerde Prämije a wustaja policy po pruskim kouranzе.

Towarstwo wupłaczi w lětcze 1868 sa 14,129 schkodowanjow summu wot 4 millionow 781 tysaz 265 schěsnakow a 38 krajzarjow.

K kóždemu wukasanju a k wobstaranju sawěsczenjow poruczeja so jako agentojo:

Ernst Walther w Budyschinje.
Korla August Berger w Ketlizach.
Jan Noack w Drjeczinje.

Lěkarske wopißmo

wo woßebnej hojazej mozy

Dr. med. Hoffmannoweho

běły ſelowy bróſtſyrop

Po tym hacž ßym ja Dr. med. **Hoffmannowy běły ſelowy bróſtſyrop** pſchepytał, mózu jón wſchitkim, na ſadźěwkach w płuzach, pſchi krótkim dychu, pſchi ſažwanju w bróſcze, pſchi akutnych a ſaſtarjenych katarrhalſkich affekzijach pózerka a dychawy czerpjazym ludźom jako wubjernje dobry ßrědk poručiczOſteroda n. H., 7. septembra 1865.

(L. S.) Dr. med. **Ch. Dedekind.**

Wot tuteho ſeloweho ſyropa maja ſkład a pſchedawaja jón w bleſchach po 1 tl., 15 nßl. a 7½ nßl.

w **Seifheunersdorfje** knjes Ernſt Donath; w **Schěrachowje** knjes Ferd. Pech; w **Neugersdorfje** knjes J. W. Röthig; w **Ebersbachu** knjes Auguſt Ernſt; w **Lubiju** knjes Reinh. Reiß; w **Budyſchinje** knjes Rudolph Hölzer; w **Rakezach** knjes G. H. Dobritza; w **Klukſchu** knjes Ernſt Poſtel; w **Nowoſalzu** knjes Rich. Bamberg; w **Kamjeńzu** knjes Hermann Käſtner; w **Eibawje** knjes J. G. Müller; we **Wosporku** knjes J. G. Pötzſchka; w **Biſkopizach** knjes Bernh. Kunza.

Sjawne pſchiposnacże

G. A. W. Mayeroweho broſtſyropa.

So je mje **jenož G. A. W. Mayerowy bróſtſyrop** ſ **Wróżßkawja** wot dołholětneho ßylneho ſažwan'ja a kaſchela wußwobodźił, dawam ſ tuthym k ſjawnemu nawjedźenju a poručam kóždemu bróſtkhoremu **G. A. W. Mayerowy bróſtſyrop.**

W Draždźanach, 1868.

Eduard Eckersberg,
organiſt pſchi ßwjatotrojiſkej zyrkwi w Draždźanach.

Jenož prawdźiwy maja **G. A. W. Mayerowy bróſtſyrop** w bleſchach po 8 nßl., 15 nßl. a 1 tl. na pſchedan.

Heinr. Jul. Kincka w Budyſchinje,
W. Rotha w Lubiju,
P. Kinne, haptykař w Hernhucze,
Joſ. Löbmann w Schěrachowje,
Ed. Hieſe w Nowoſalzu,
haptykař **Geriſcher** w Oſtritzu,
Schokka we Wotrowje a
Lehmann w Budeſtezach.

Epileptiſke widliſchcża

(padazu khoroſcz)

ſahoji liſtnje ſpecialny lěkař ſa epilepſiju doktor O. Killiſch w Barlinje, nětko: Louiſenſtraße 45. — Hižom pſches ſto ſahojenych.

K prjódkſtejazej ſymje porucża

ſchleſyniſke ſchtrympy a ſoki

P. Mikel w Ketlizach.

Nowe khlamy

ſakoženе

wot **C. W. Bitzki na žitnych wikach.**

Schtóž chze něſchto dobre a tunje wot mužazeje draſty kupicz, tón njech mje dobroczińwje wopyta. Ja wo prawdże dobru draſtu jara tunjo pſchedawam.

Se wſchěm porężeſzowanjow proßy wo dobroczińwe wopytowanje

C. W. Bitzka
na žitnych wikach czo. 603.

Wulki ſkład

wſchelakich czaßnikow.

S tuthym najpodwolniſcho k nawjedźenju dawam, ſo ßym ßo ſ mojimi khlamami

do mojeho domu

pſchi lawſkim tórmje

pſchedßydlił a ſo mam tam wulki a rjany wubjerk czaßnikow (ſegerjow) wſchitkich družinow po najtuniſchich płaczińach na pſchedań.

Tež mam wulki ſkład czaßnikowych reczaſkow najnowſcheje módy a ßo pola mje tež czaßniki tunjo a derje porjedźeja.

☞ Tež pſchiſpominam hiſchcże, ſo ßym ja **ßerbſkeje** ryczże tak derje mózny, kaž němſkeje.

W Budyſchinje **J. G. Schneider,**
pódla lawſkeho tórma. czaßnikař.

We wudawarni Serb. Nowinow je ſa 2½ nßl. dostacz:

Schkit Boži. Wójnſke modlitwy.

W Rodezach je jedyn **wódny młyn** ſ polem a łukami na pſchenajeczе. Wſcho dalſche je ſhonic pola G. G. Halki tam. ż

Jena wowza je ßo pſchiwdała a może ßo ſaßo dostacz pola Kubizy we Wajizach.

Pſched nětkotrym czaßom je por módrych žonjazych ſchtrympow w Aug. Grützneręz khlamach leżo woſtał a może ßo tam ſaßo dostacz.

Nowoſcze

w naſymſkich a ſymſkich draſczenjach ßu jaßo pſchiſchłe a poruczam woßebje po tunich płaczijſnach wulki wubjerk kraßnych ſtoffow k żónſkej draſcze, każ też bukſkin, mantle a jeczki po najnowſchej modże atd., atd.

Auguſt Grützner.

Chriſtian Gottlieb Grohmann sen.

na jerjowej haßy czo. 263.

porucza ßwój ſkład

ßukna a bukſkina

k dobroczijwemu wobkedżbowanju.

Wojerſke ſchawle=rubiſchcza

poßkanju na wojakow we wójnſkim polu porucza najtuniſcho

Reinhold Hartmann jun.
na ßerbſkej haßy czo. 23.

Jedyn ſchewſki może pſchi dobrej ſdżi trajne dżěło pola ſchewża Pětra Lehmanna na Zidowje czo. 149 doſtacz.

Jedyn **wajchtař** ſ dobrymi wopißmami może hnydom měſto doſtacz na knjeżim dworje w Bolborzach.

Theater

w Kochez reſtauraziji pſchi nowej hrjebi.

Njedżelu 13. novembra budże ßo dwójzy hracz; prěni ras popołdnju w 3 hodżinach ſa **dżěrži.** Druhi wjeczor we 8 hodżinach a to: Eva Anna, czinohra we 8 aktach.

K temu najpodwolniſcho pſcheproſchuje.

Köhler.

---

2 **gratdżěkarjow, 3 domownikow** (Hausknecht), **10 konjazych wotroczkow, 2 pohonczow, 5 ßłużobnikow** a wjele **dżowkow** k nowemu lětu 1871 ſa tudomny a draždżanſku wokolnoſcz ſa wyßoku ſdu pyta

Adolph Wahl
na żitnych wikach czo. 603.

Jene ſrěbjo,

liſchak=kobła (Fuchsſtute) bjes ſnaka, rjenje twarjenje, je dla njedoſtatka ruma tnujo doſcz na pſchedań w Budyſchinje na żitnych wikach czo. 644.

Lubym přećelam z tutym najpodwolnišo k nawjedźenju dawamoj, zo bu dźensa přez bratrowsku ruku naju mandźelski zwjazk po křesćijanskim wašnju poswjećeny.

Rosenthal pola Königsteina, 8. novembra 1870.

Alwin Ryćeŕ, farař w Oelsenu,
Emilia Ryćerjowa, rodź. Schönertec.

Petrolejowe lampy

we wſchěch wulkoſczach a po wſchěch waſchnjach, wißaze lampy wot 12 nßl. 5 np.; ſczěnowe lampy po 10 nßl., blidowe lampy wot 22 nßl. 5 np. ſ wobſwonom, ruczne lampy ſ cylindrom po 5 nßl., bjes cylindra do latarnje 2 nßl., wſchitke drużiny lampowych ßułżohow a cylindrow poruczа

Herrmann Nachlitz,
klempnarſki miſchtr
na żitnej haßy czo. 52.

Hollandſki mlókowy pólver.

Tutón, ſe ſtarodawnych czaßow dopokaſany, ſ najlěpſchich ſelow a korjenjow pſchihotowany pólver, po jene abo po dwěmaj kżizomaj wſchědnje krumom abo wowzam na prěnju pizu naßypany, pſchiſporja wobżernoſci płodżi w jele mloka a ſadżěwa jeho wokißnjenje. Pakcz płaczi 4 nßl. a je k doſtaczu w

hrodowſkej haptyzy w Budyſchinje.

Kóżdeho taßamza (Bandwurm)

ſa 2 hacz 4 hodżiny bjes boloſcze a ſchkodowanja zyle ſaczěri; teho runja też **blědawu** a **liſchawu** wěſcze ſaczěri a to liſtnje **Voigt** lěkař w **Croppenſtedt** (Preußen).

Łužičan čo. 10

za tydźeń wuńdźe.

Přisp. Dokelž je redaktor Łužičana na swoju ruku hišće khětro słaby, dha chcyli česćowni sobudźěłaćerjo jeho wosebje za bliže čisła prawje bohaće z dźěłami dobroćiwje podpjerać.

Nakładnik: J. E. Smoleŕ. Ciść L. A. Donnerhaka w Budyšinje.

Čisło 46. 19. novembra 1870.

Serbske Nowiny.

Za nawěštki, kiž maja so w wudawarni Serb. Nowin. při bohatych wrotach wotedać, płaći so wot rynčka 1 nsl.

Zamolwity redaktor a wudawař
J. E. Smoleř.

Kóžde čisło płaći 6 np. Štwórtlětna předpłata pola wudawarja 66 np a na kral. saks. pósće 7½ nsl.

Wopschijecze: Najnowsche. — Swětne podawki. — Podeńdźenja. — Wojerski list. — Powjescze wo wojakach. — Se Serbow: S Budyschina. S Khaßowa. S Psowjow. — Wójnske powjescze. — Pschilopk. — Hanß Depla a Mots Tunka. — Zyrkwioske powjescze. — Nawěschtnik.

Płaćizna žitow a produktow w Budyšinej.

5. novembra 1870.

Dowoz: 7225 kórcow.	Płaćizna w přerězku na wikach, wyšša.			nižša.			na bursy, najwyšša			najniža.		
	tl.	nßl	np.	tl.	nßl	np.	tl.	nßl	np.	tl.	nßl	np.
Pscheńza	6	10	—	5	25	—	6	10	—	6	—	—
Rožka	4	12	5	4	10	—	4	15	—	4	12	5
Jeczmjeń	3	15	—	3	7	5	3	17	5	3	15	—
Wowß	2	2	5	1	25	—	2	5	—	2	—	—
Hróch	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Woka	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Raps	—	—	—	—	—	—	9	—	—	—	—	—
Jahły	7	5	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Hejduschka	5	10	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Kana butry	—	17	—	—	16	—	—	—	—	—	—	—
Kopaßłomy	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Zent. ßyna	1	—	—	—	25	—	—	—	—	—	—	—
Lane ßymjo	—	—	—	—	—	—	—	—		—	—	—

Czahi sakskoschlesynskeje želesnizy s Budyschina.

Do Draždžan: Rano 7 hodźinow — minutow* dopołdnja 9 h. 5 m.; pschipołnju 1 h. — m.*; popołnju 4 h. 10 m.*; wjeczor 8 h. 20 m.*; w nozy 2 h. 40 m.** 4 h. — m.

Do Shorjelza: rano 7 h. 50 m.*; dopołnja 10 h. 50 m.*; popołnju 3 h. 20 m.†; wjeczor 6 h. 50 m.*; wjeczor 9 h. 35 m.; w nozy 12 h. 35 m.; 1 h. 45 m.**

*) Pschisanknjenje wot a se Žitawy a Liberza (Reichenberga.

†) Pschisanknjenje do Žitawy.

Pschispomnjenje. Czahaj se snamjeschkom ** bjes Draždžanami a Shorjelzom jenož w Budyschinje a Lubiju sstawataj. Wonaj mataj jenož wosy prěnjeje a druheje klaßy) a ma ßo sa billet ¼ wjazy płaczicz; dźeńske billety pschi nimaj njepłacza.

Pjenjczna płaczisna.

W Lipsku, 17. novembra. 1 Louisd'or 5 toler 17 nß. 6½ np., 1 połnowažazy czerwjeny słoty abo dukat 3 tl. 6 nßl. 5⅝ np.; winske bankowki 83½ (16 nßl. np7.)

Spiritus płaczesche wczera w Barlinje.

16 tl. 15 nßl. a 15 tl. 20 nßl.
pscheńza 61—82 tl., rožka 40—52 tl.,
(to je: sa 25 pruskich kórzow.)
rěpikowy wolij (njeczisczeny) 14 tl. 5 nß.
(Czisczeny, kaž ßo w Budyschinje pschedal stajnje něhdźe 1⅛ tl. dróžschi.)

Najnowsche.

Barlin, 17. novembra. Połnozononěmski parlament ma ßo po po ruczności krala 24. novembra tudy shromadźicz.

Draždžany, 17. novembra. Dźenßa bu tudy 101 ras s kanonami wutsělene, k mamjenju, so je knjeni prynzeßyna Jurjowa snłodeho prynza porodźiła.

Mužakow, 16. novembra. Tudy buschtej jako sapoßłanzaj druheje pruskeje komory wuswolenaj: krajnostarschi ryczeŕkubleŕ s Bredow nad Delnym Wujesdom a statny ryczník Kölz w Shorjelzu. Wobaj ßo k konservativnej stronje dźeržitaj. — W Khoczebusu bu prjedawschi statny ryczník s Bärensprung wuswoleny.

Madrid, 16. novembra. Wjeŕch Aosta, druhi ßyn italskeho krala bu wot ßejma s 191 hłoßami sa schpaniskeho krala wuswoleny.

Sakſka. Franzowſzy wojazy, kotſiž buchu w wojerdžiſnje Neubreiſachu jeczi, ßu do Draždžan poßłani, hdjež budža hacž do wobſanknjenja měra woſtacz dyrbjecz. Jich je 3593 muži, neubreiſachſzy offizierojo pak, kotrychž je wſcho do hromady 110 ſajatych, ßu Lipſk jako wobydlenje pſchipokaſane doſtali. W Sakſkej je nětko něhdže 15,000 jatych Franzowſow.

Sa ſakſke wójſko je 40,000 kapuzow ſkaſanych, kotrež dyrbja ſa krótki czaß hotowe byczˌ. Teho runja budže ſakſkemu wójſku, pſched Pariſom ſtejazemu, wjele kožuchow ſa tych wojakow poßłanych, kiž ſměja tam w ſymſkim czaßu na ſtraži ſtejecz.

Sańdżeny tydżeń je wjele ſtow woſow wot jow do Franzowſkeje wotjěko, ſo bychu tam němſkemu wójſku zyrobu a druhu potrjebu pſchiwožałe. Kóždy pohonczˌ doſtanje na dżeń 3 tolerje a wyſche teho zyrobu ſa ßebje a ſa ßwojeju konjow.

Sſkawny ſpěwaŕ w draždżanſkim dźiwadle ſ mjenom Tichaczek chze w bliſchim czaßu wot theatra wotſtupicz.

K czeſczi narodneho dnja knjeni kraloweje bu 13. novembra wot wojerſkeje hudźby w Draždżanach wulka reveilla wotdżerżała. — Swudowjena pruſka kralowa Hilžbjeta je k wopytanju kralowſkeje ßwójby do Draždżan pſchijěła.

Prußy. Barlinſke nowiny powjedaja, zo ßo połnóznoněmſki parlament najſkerje hižom w bliſchich dnjach ſhromadzi a to w Barlinje, niz pak w Versaillesu, kaž ßo to wóndanjo wudawaſche. Hrabja Bismark teho dla najſkerje na někotry czaß do Barlina pſchijědże.

Ruſki khěžor je pruſkeho krónprynza, kaž tež prynza Bjedricha Korlu ſa pólnych marſchalow ruſkeho wójſka pomjenował. To je po ſdaczu wſchelakich ludži wulka czeſcz ſa tuteju wyßokeju knjeſow, pſchetož ruſke wójſko w nětcziſchim czaßu žaneho polneho marſchala nima, khiba wjerćha Barjatinſkeho, kiž w lěcze 1859 Czerkeßow ſkónczˌnje pſchewinu a jich wodżerja Schamila ſaja.

W Barlinje ßu jeneho a w Frankfurcze nad Majnom tſjoch pjenježnikow ßadźili, dokelž ßu na požczonku, kotruž je nětcziſche franzowſke knjeżerſtwo ſcziniło, tež wěſtu ſummu pjenjes podpißali. To je pak wulke pſchеſtupjenje; pſchetož hdyž žadyn Němz Franzowſam nětko pjenjeſy požczuje, dha jim ſ tym k temu pomha, ſo móža wójnu pſchecziwo Němzam czim dlěhe wjeſcz.

Awſtria. Winſki rajchsrath, do kotrehož pak czěſzy ſapoßłanzy ſchli njejßu, w tychle dnjach adreßu na khěžora wuradżuje, w kotrejž chze jemu ßwoje měnjenje wo miniſterſtwje a krajnych naležnoſczach wuprajicz. Hacž dotal jednachu najbole wo dotalnym ſadżerżenju miniſtrow a ßwarjachu jara na nich, prajizy, ſo ßu krajne naležnoſcze do tajkeho njeporjadka pſchiwjedli, kiž hinaſchi, dyžli jara ſchkódny ſa zyły kraj byczˌ njemože. — (W Awſtriji moža wſchak miniſtrow měcz, kajkichž chzedża, tam tola ſ kóždym dnjom hubjeńicho póńdże, jeli awſtriſzy miniſtrjo po pſchikkadże hrabje Beuſta pſchi dotalnej němſkej politizy woſtanu).

Franzowſka. Dobycze franzowſkeho tak mjenowaneho loirſkeho wójſka nad bajerſkim generalom Tannom (widž wójnſke powjeſcze) je Franzowſam hłowu hiſchcze bole ſawjerczˌiło, tak ſo woni nětko wo měrje ani ßłyſchecz nochzedża, ale myßla, ſo němſke wójſko lohko ſ kraja wubija.

Rußowſka. Pſchi měrje, kotryž bu 30. měrza 1856 po krymſkej wójnje wobſanknjeny, dyrbjeſche ruſki poßłanz nětotre jara njelubołne wuměnjenja podpißacz, dokelž běſche ruſki khěžor we wójnje pſchěhrał. Najnjelubołniſche wuměnjenje bě pak to, ſo dyrbjeſche ruſke knjeżerſtwo ßlubicz, ſo wjazy dyžli ſchěſcz małych parokódžow na czornym morju měcz nochze.

Wotpohladanje, czehož dla bu ruſki poßłanz nuſowany, tole wuměnjenje podpißacz, bě to, ſo bu ſ tym, hdyž ßmě ruſke knjeżerſtwo na czornym morju jenož ſchěſcz małych parokódžow měcz, my prajimy, ſo by ſ tym ruſkemu khěžorej nadpad na Konſtantinopel, na hłowne město turkowſkeho ſultana njemóžny byk. Pſchetož po czornym morju a po morjach, kotrež ſ nim hromadże wißaja, hodži ßo Rußam rucze pſched Konſtantinopel dojěcz, ale hdyž ma ruſki khěžor na czornym morju jenož ſchěſcz małych kódžow, dha wón, jeli by to tež chzył, žane wójſko na Konſtantinopel poßłacz njemože. A wyſche teho je to jara mjerſaze ſa ruſkeho khěžora, ſo jeho to ßamo wuměnjenje ſadżěwa, wojakow pſches czorne morjo da aſiatſkeje Rußowſkeje woſyczˌ.

Turkowſki ſultan njeßmě drje w czornym morju tež wjazy parokódžow měcz, dyžli ſchěſczˌ, a po tajkim ßo jemu runje tak dże, kaž ruſkemu khěžorej. Ale to ßo jenož tak ſda a je wo prawdże pak zyle hinak. Mjenujzy ſultan ma ßwoje wójnſke kódże w bliſkoſczi Konſtantinopla ſtejo a wone móža ſa poł dnja w czornym morju byczˌ a barnje jich ſto byko, ruſki khěžor jich pak nihdże wjazy póßłacz njemóże, dyžli ſchěſczˌ, dokelž jich tam wjazy nima.

Duž je ßebi ruſki khěžor to wěz rosmyßlik a k temu wobſanknjenju pſchiſchoł, ſo tuto wuměnjenje dale dżerżecz njebudże a hdy by ſ teho tež wójna naſtacz dyrbjała. Wón je ßwoje wobſanknjenje teho dla turkowſkemu, jendżelſkemu, franzowſkemu, a awſtriſkemu knjeżerſtwu k nawjedżenju dał, pſchi tym pak tež woſjewił, ſo drje by ſa zyły ßwět najlěpje byko, hdy by ßo jeho wobſanknjenje po dobroſczi pſchizwſnało a ſo je wón teho dla k pſcheczelniwemu jednanju hotowy.

Hacž budże ßebi pak Turkowſka a woßebje tež Awſtria a Jendżelſka tajke wobſanknjenje lubicz dacz, to je njewěſte, a duž je po wſchěm ßwěcze ſaßo bojoſczˌ pſched nowej wójnu wudyrika, woßebje je awſtriſke miniſterſtwo w ſtrachu, a awſtriſke nowiny ſjawnje pißaja, ſo pak tež

na tutej schkerjedże nichtón druhi wina njeje, khiba Bismark. A so ßebi Ruska a Pruska pomha, to chże ßo nam też skoro sdacz.

Druhi wojerski list

Pětra Pinzla s Debrikez,
kral. sakſk. wojaka 4. komp. 4. inf. regim. 103.

Wjelelnbowany dżědo, maczeŕ a ßotra! Wasch list ßym 9. oktobra dostak a s njeho widżik, so scże s Boha hischcze wschitzy strowi, na czimże ßo wutrobnje sraduju. So mnu a s bratrom Janom j teho runja tak a mam woßebity samyß, Bohu ßo sa to wulzy jara dżakowacz. Mjenujzy 8. oktobra mějachmy, kiż njepschecżelej najbliże stejachmy, s nim wojowacz, hdżeż běch runje na pólnej straži. Franzowsojo tu wupad scżinichu, po tym so běchu hižom hodżiny dołho se schtyri a wóßomdżeßacz puntowskimi kuliskami na naß tšéleli. Pok hodżiny daloko je ßkyschecz, kak tute kuliska hwisdaju a wuja. Bjes czahom tšélzom dyrbjach do prědka a na dwě hodżinje stejach we wóhnju; ale tón ßmilny Bóh, kiż bě mje s kulkow lětanja pola Nouarta a Sedana sbożomnje wuwjedł, je też tu ßwoje ßlubenje nade mnu dopjelnik, so, hdyż tyßaz k lěwizy a dżeßacz tyßaz k prawizy panje, chże mje tola sdżerżecz. Mój prawy ßußod bu do ruki a mój lěwy ßußod do wucha tšéleny, a wulka granata praßny schěścz krocżel pschede mnu do semje, so buch wschón s perschczu wobßypany. Na wschě wóßom dżeßacz patrownow ßym swutšélak. Njepschecżel twochny.

Dżenßa bě tu saßo runje tajke wojowanje. Dokelż pak njeběch dżenßa na straži, dha njejßym k pschimanju pschischoł; Jan też niz. Wczera woßmeho oktobra buchu s naß schescżo sranjeni, dżenßa pak dżewjeczo, a jedyn wosta morwy, każ też pjecz koni. Jutsje rano tsjóch dyrbimy saßo pschimacz. Bóh luby knjes chzyk mje hnadnje pschewodżecz!

Mojej nuſy schkórni dla je wotpomhane. Pschetoż s naschcje lubeje Sakſkeje pschińdżechu tu nowe schkórnje, a ja běch tak sbożomny, wobucże dostacz, kiż ßo zyle derje na mojej nosy pschihodżi. Pjenjes mam też do doscże a drasty niczo njetrjebam. Też, dżak budż Bohu, njetrjebam hkódny bycz.

Sańdżeny tydżeń mějachmy pólne kemschenje, na kotrymż divisionski prědar Dr. Engler prědowasche. Wón woßebje napominasche, so tola żadyn, kiż je stracham sbożomnje wuschoł, njeby to symne ßkowo prajik: „ßlepe sboże je było, so mje żana kulka njeje trjechika," — ale so by kóżdy temu Knjesej, jako knjesej wschěch wójskow, ßo wutrobnje dżakowak, so je naß jeho ruka sdżerżała. Na tym kemschenju ßmy khěrlusch. „Budż khwalba Bohu ßamemu a dżak sa jeho hnadu" spěwali. Nasajtra bu nam Boże wotkasanje w tamnischej zyrkwi wudżělene, po tym so běchmy khěrlusch: „Ja ßym psches Khrysta krawne rany" — wuspěwali.

W tudomnych lazaretach stej hkowniza a eżerwjena wudyrikej a je na njej hižom tójschto semrjeko. Hacż dotal tu mějachmy stajnje rjane wjedro, nětko pak ßo hižom tsi dny spochi deschcżuje. Bóh chzyk dacż, so by ßo tola bórsy měr scżinik; pschetoż nam je ßo tu jara wostudżiło. Żanu hodżinu njejßmy tu pschimanja wěscżi. Tola: porucż temu Knjesej ßwoje pucze a měj nadżiju k njemu, wón wschitko derje scżini. Ja chzu wobsanknycż, dokelż je hnydom w nozy jědnacżich a rano tsjóch dyrbimy hižom saßo do bitwy. Ach Bożo, njewopuschcż ty mje w nusach a w strachotach; daj mi w prawym czaßu twoju pomoz shonicż! Hdyż cżeżkota ßo na mnje wali, a móż mi pobrachnje, dha njehnuj ty ßo wote mnje! Ach Bożo njewopuschcż ty mje! — Wjele dobreho Janakej a wjele tyßaz postrowjenjow wam wschitkim wot Jana a wote mnje. W luboscżi a poßkuschnoscżi sawostawam wasch Pětr.

Wojerski list

gefrajth Jana Jurja s Wulkich Sdżar
wot 12. kompagnije gardyregimenta kraloweje Hilżbjety.

Genosse, 30. oktobra 1870. Moja wjelelubowana Madlena, lubi starschi, bratsja, ßotry a snacżi! s dżakownej wutrobu ja pjero sapschijam, so bych dżenßnischu njedżelu wopißak. Dżakujcże ßo też Wy so mnu temu Knjesej, pschetoż wón je dobroczliwy a jeho dobrota traje wěcżnje.

Wczera wjeczor w 12 hodżinach dostachmy pschikasnju, so ma nascha divisia nasajtra rano 1/2 6 hodżinow pod bróń stupicż. To ßo też sta a my to město wopuschczichmy, do kotrehoż běchmy dżeń prjedy pschicżahnyli. My marschirowachmy po drósy do Pont-Iblon, hdżeż ßo nanadpad na wjeß Le Bourget pschihotowachmy. Tuta wjeß je ta ßama, w kotrejż pschebywachmy, jako běchmy prěni dżeń psched Paris pschicżahnyli. Franzowsojo běchu 27. oktobra rano s wulkej mozu pschicżahnyli a ju wobßadżili a my dyrbjachmy jich saßo wuhnacz.

Jako bě jěsdna artilleria někotre sta granatow do wßy Le Bourget (praj: Le-Burże) natsělaka, dha my k schtórmowanju pokroczichmy, jako běchmy prjedy wot nascheho duchowneho pożohnowanje dostali, pschi czimż wón nam naspomni, so je dżenßa njedżela. Ja běch s mojimi myßlemi a s mojej modlitwu pola Waß.

My w běhu pokracżowachu, ale kajke satraschne schtórmowanje to bě! Kóżda krocżel ßo s krwju macżesche, kóżda murja a kóżdy dom dyrbjachmy schtórmowacz a pschi tym naß Franzowsojo s granatami poßypachu. Ale my jich tola pschewinychmy a wjazy dyżli 1000 jatych scżinichmy a ßym ja, hacż runje ßo teho khwalicż nochzu, też někotrych Franzowsow sajak.

W prěnjej hodżinje bě Le Bourget zyle dobyty, ale

kaž tam wonhladaſche, to bě žakoßnje. Bóh njebjeſki wóčzez chzył ßo tola ßmilicž a nam tola ſaßo luby měr wobradžicž. My ßmy naſcheho oberſta a teho runja tež naſcheho kompagnijuwjedžerja ſhubili a wyſche teho něhdže 12 wyſchkow. Kak wjele mojich ßobuwojakow je wostako ja njewěm.*) — A kaž wo wßy wonhladaſche, to ßo wopißacž njehodži: žana murja, žana tſěcha wjazy zyka njeběſche. Ja Boha lubeho knjeſa khwalu ſa jeho hnadu, kotruž je mi hewak pſchezo a dženßa ſ nowa wopokatak a ja poruczam tež jemu, ſchtož my hiſchcze dale wotczakowacž mamy.

My ßo popołdnju w 3 hodžinach do Genosse wróczichmy, ßmy pak jara muczni a ſprózni, ja pak ßym ßo hnydom ßynył a ßym Wam tónle liſt napißał.

S darow luboſcze, nam poßłannych, ßym ja por ſchtrympow, 36 cigarrow a jedyn nowy teſtament doſtał. — Strowy ßym ja a proſcha Waß, ſo byſchcze mi bórſy pißali, hacž ſcze tež pſchi dobrej ſtrowoſczi a hacž ſcze te wulke poknózne ſerja 24.—25. oktobra widželi. — Wyſche teho praja tež ßwój wutrobny džak temu, kiž je mi tón dar poßłał.

Njebojcze ßo wo mnje, Bóh je pſchi mni. S wutrobnym poſtrowjenjom a wokoſchenjom, kotrež Tebi a mojemu lubemu ßynkej ſcželu, ſawoſtawam Waju ßwěrny a Waju lubowazy Jan.

Powjeſcze wo wojakach.

Bitwa blisko Sedana.

Wot 1. weſtpruſkeho grenadierregimenta No. 6. Morwy: grenadier Jan Mjeczak ſ Taczez. — Ranjeni: grenadier Auguſt Khějor ſ Lucža, gefrajta Jakub Kochta ſ Kulowa, grenadier Michał Kruja ſ Bórka, grenadier Jan Franz Dubawa ſ Kulowa a grenadier Korla Bohumił Kral ſ Lipoje.

W kral. ſakſkim polnym lazarecze Juilly: Ranjeni abo khori: Michał Louis Holaniki, ſ Khróſcziž, pontonier pſchi pionnierbataillonje 12.; Jan Kalich ſe Schpikałow, 102; Handrij Lehmann II. ſ Hucžiny, wot ſanitetneho detachementa; podwyſchk Michał Zeſchky (Czežki?), ſ Koſarz, 103.

Wot 1. weſtpruſkeho grenadierregimenta No. 6: Wupad Franzowſow pſchi twjerdžiſnje Mont-Valerien pſched Pariſom, (abo pſchi Malmaison) 21. oktobra: Morwy: füſilier Handrij Micžka ſ Hóſnizy. — Ranjeni: grenadier Jan Niemz ſ (?) wojerowſkeho wokrjeża; gren. Korla Ernſt Jurk ſ Borſchcze, rosborſkeho wokrjeża; gren. Jan Bohuměr Jurk II. ſ Wuſtidže; füſilier Jan Kozor ſ Bruſßow; füſ. Jan Auguſt Neumann ſ Zympla; füſ. Jan Hans Lenk II. ſ Parzowa; füſ. Jan Bjedrich Gärtner (Sahrodnik) ſ Zytowa; füſ. Jakub Hantuſch pomjenowany Marko ſe Ssolſchez; füſ. Khryſtian Dubrawa pomjenowany Jazßkawk ſ Taczez; füſ. Matej Handt ſ Lubuſcha; füſ. Korla Wylem Holling ſ (?) wojerowſkeho wokrjeża; füſ. Jan Herrmann Micžka ſ Hóſnizy a füſ. Jan Nyez ſ Bukojny.

Želeſny kſchiž doſta ſerjant Julius Schrama wot infanterieregimenta No. 103.

*) Na to je w Serb. Nowinach cžo 45 ſtr. 346 ſpomnjenje tola dyrbi tam měſto 6. oktobra rěkacž 30. oktobra. Red.

Ze Serbow.

S Khaßowa. Pjatk 11. novembra popołdnja padže tudomneho khěžkarja Kremki 2 lětny ßynk do juchoweje jamy a hacž runje bu bórſy wuczehnjeny, dha tola ſaßo k žiwjenju njeſchiňdže.

S Pſowjow. Naſch dotalny wucžer k. Schimank, kotryž je ſchtwórtk 10. novembra wumrjeł, je 14 lět pola naß ſ wucžerjom byk a bu ſańdženu njedželu pod wulkim džělbranjom do Minakała khowany. Něhdže 12 wucžerjow ſ bliſka a ſ daloka, pſowjanſka gmejna, k. hrabja ſ Einſiedel nad Minakałom a wjele druhich pſchewodžerjow dachu jeho cžěłu tu poßlenju cžeſcž. Pohrjeb bě jara cžeſczomny a cželnu ryez k. farak Kordina džerżeſche. Po pohrjebanju wuſpěwachu pſchitomni kk. wucžerjo hiſchcze mottetu pola rowa. K.

S Budyſchina. Nam ſ Draždžan pißaja, ſo je tam wóndano wyßoki ruſki ſaſtojnik, knjes baron ſ Korff ſ Pětrohroda pſchebywak a wot tam ſakſke kralowſke khoſtarnje wopytak. Wón bě teho dla we Waldheimje a Zwickawje, a do Hohenecka bě ßo dwójzy podak a chze pjecza w Ruſkej podobnu khoſtarnju a džělarnju ſałožicž, kaž je w Hohenecku, dokelž je ta po ßwojich twarjenjach a ſnutſkomnym ſrjadowanju najbole dokonjana.

Wójnſke powjeſcze.

Prěni krócz ſa cžaß nětcžiſcheje němſko-franzowſkeje wójny dyrbimy a mózemy pißacž, ſo ßu Franzowſojo jene wotdželenje němſkeho wójſka ſbili a je k zoſanju nuſowali. To pak je ßo tak ſtako.

My wěmy, ſo je ßo tamnu ſtronu Pariſa ſady rěki Loire (praj: Loar) pſched nětotrym cžaßom franzowſke wójſko ſakoženo, kotrež Franzowſojo loirſku armeju mjenuja. My wěmy dale, ſo bu bajerſki general Tann ſ bajerſkim wójſkom, kotremuž bu tež tójſchto pruſkich jěſdnych pſchiwdatych, pſcheczimo ſpomnjenej loirſkej armeji poßłany a ſo je ju wón, jako bě wona tu ſtrony Loiry pſchicžahnyła, ßylnje ſbił, ju pſches Loiru ſahnał a wulke, nad Loiru ležaze měſto Orleans wobßadžił.

Wot teho cžaßa bě mało ßłyſchecz, ſchto je ßo ſ tutej armeju ſtako, hacž wóndano franzowſke nowiny powjedacž

počžachu, so je saßo na 80,000 muži narostka, bjes kotrymiž je tójschto regularnych wojakow, a so ma tež dosć artillerije a něschto jězdnych. Dale wudawachu franzowske nowiny, so loirska armeja k Parisej počžehnje, so by tam němskemu wójsku do khribjeta panyka, hdyž general Trochu w tym ßamym cžaßu wulki wupad s Parisa sčžini. A hacž runje franzowske nowiny rad kža a wulzy cžinja, dha běchu tón ras tola wěrnosć ryčželi, pschetož pjatk tydženja wječžor, hdyž běchu nasche Serbske Nowiny hižom cžischčžane, s Versaillesa s tamnischeje wulkeje hłowneje kwartiry depesscha pschińdže, so je loirska armeja ßo Orleansej pschibližika a wójsko generala Tanna pschimnyka, kotryž je Orleansa wopuschčžik a potom hacž runje je ßo khwalobnje wobarał, psched Franzowsami zofacž dyrbjał.

S Toursa pak, hdyž wulka dželba nětčžischeho franzowskeho ministerstwa pschebywa, pišachu wot 11. novembra: „General Aurelles de Paladine je wčžera po dwajdženskim wojowanju Orleans wobßadžik. My (Franzowsojo) mamy něhdže 2000 morwych a ranjenych, njepschečžel je pak wjaz schkodował. My ßmy wjazy dyžli 1000 jatych sčžinili a 2 kanonje, kaž tež 20 wosow s munizinju a wjele wosow s zyrobn ßu nam do rukow panyli. Najwjetsche wojowanje bě 9. novembra blisko Coulmiers atd.“

S Versaillesa pišachu 12. novembra: „General Tann bě 9. novembra wschě nadpady njepschečžela s wultim schkodowanjom sa Franzowsow wotrasył a hakle potom zofał. Nasajtra 10. ßo jene wotdželenje bajerskeje munizionskeje reservy, kotraž mějesesche 2 kanonje pschi ßebi, sabkudži a njepschečželej do ruki padže.“

Dale je ßo s Versaillesa 12. novembra telegrafirowako: „General Tann pische, so je 9. novembra 42 offizierow a 667 wojakow jako ranjenych a morwych shubił.“

Po tajkim je franzowske schkodowanje wjetsche, dyžli němske, ale Tannej budže to tola jara mjersaze, so je wón tón němski general, kiž je w tutej wójnje prěnju bitwu shubił. Franzowsojo pak s tutej bitwu tež dozpili njejßu, schtož chzychu, to rěka, woni njejßu dale k Parisej cžahnyli. Tann je něhdže 4 mile zofał a potom stejo wostał a franzowske wójsko jemu hacž dotal niczo wjazy cžiniło njeje. Duž je najskerje mózno, so ßu Tannej někotre druhe wotdželenja němskeho wójska k pomozy pschischli, pschetož se ßwojimi 22,000 mužemi by ßo wón lědy pschečžiwo 80,000 Franzowsami džeržecž móhł.

Wo tym ßo pak niczo njepische a tež na to ßo hischcže spomniło njeje, hacž je žane wjetsche němske wójsko na loirsku armeju poßłane. To pak je lohko mózno, so prynz Wjedrich Korla na nju cžehnje, pschetož w tu khwilu jedyn nihdže shonicž njemože, hdže po prawym teži. Duž ßnadž je Moltka tu wěž tak pschihotował, so drje budže loirska armeja w blišschim cžaßu skažena.

Psched Parisom je hischcze pschezo pschi starym waschnju a njehodži ßo prajicž, hacž a hdy budža jón bombardirowacž počžecž. W ßamym Parisu pak nusa wo zyrobu wschědnje bole pschibjera, tak so tam psy, kóčžki a tež wulke mysche jědža. To ßu wschelazy Jendželčženjo a Amerikanizy powjedali, kotrymž je Bismark dowolić Paris wopuschčžicž. — General Trochu, kiž w Parisu kommandiruje, chze po jendželskich nowinach w blišschim cžaßu wulki wupad sčžinicž.

Twjerdžizna Thionville, k poknozy wot Metza ležaza kotraž bě hacž dotal jenož wot někotrych bataillonow wobkedžbowana, je nětko krucže woblehnjena. S Brüßela pißaja, so je němske wójsko sandženu ßobotu Thionville se wschej mozu bombardirowacž počžako a so dołho trako njeje, so je ßo tam straschnje paliko.

Schtož twjerdžizu Belfort njedaloko schwajzarskich mjesow nustupa, dha je wona tež woblehnjena. Jako němske wójsko pschi nju pschičžeže, dha je kommandant twjerdžizny wßy Vezelois a Chevrement sapalicž dał, so tam němszy wojazy njebychu bydlicž móhli, ale tuczi ßu wohoń bóry haßli. — Se schwajzarskeho města Pruntruta pißaja 15. novembra: Dženża pola Belforta ßylnje kanoniruja a Franzoasojo tež ßylnje s twjerdžizny tšeleja. Wjeß Vezelois ßo s nowa pali.

Hdže Garibaldi steji, to ßo zyle s wěstoseżu prajicž njehodži, jenož to je wěste, so wón něhdže blisko schwajzarskich mjesow pschebywa. Jeho wójsko, kaž ßo sda, hischcže w tajkim porjadku njeje, so by s nim němskemu wójsku někak napschečžiwo stupicž móhł.

Přilopk.

* Wóndano bu wot němskich wojakow jedyn ballon popanjeny, w kotrymž běchu 5 cžłowjekojo a wjele tyßaz listow. S tutych listow ßu spósnali, so w Parisu mjaßo počžina jara žadne bycž.

* Město Barlin ma kóždy měßaz něhdže 75,000 toleŕ žonam a džečžom landwehristow a reservistow, k wójsku powołanych, wuptačžicž.

* W Mühlthalu w Bajerskej je 8. novembra tamnischi połvernik s 80 contnarjemi połvera roslečžak. Cžłowjekojo pschi tym wo žiwjenje pschischli njejßu.

* Franzowska ma 112 twjerdžiznow a wot tych je hakle 17 do němskich rukow panyło.

* Blisko Barlina je 8. novembra jena dynamitowa fabrika roslečžało. Wot tych 3 džěłačžerjow, kotsiž runje w njej běchu, ßu jenož kruchi w b.istich kerkach namakali.

* W Verdunje ßu němskemu wojsku do ruki panyli: 2 generalej, 11 staasoffizierow, 150 offizierow a něhdže 500 wojakow; dale 136 wschelakich kanonow a na 23,000 flintow.

Kak Hans Depla a Mots Tunka rozom wótřitaj a ludźi pódla škrějetaj.

* * * * * *

Hanß Depla. Kak dha na poßlenim kaſowſkim hermanku bě.;

Mots Tunka. Nó, tam bě duſchonje doſcź, a hdy budźiſche nětkotryžkuliž wjaz pjenjes měł, dha budźiſche hiſchcze duſchniſcho byko.

H. D. S ječho to ßudźiſch?

M. T. Hlaj, jedyn tam tak pilnje wokoło zigarrow khodźeſche a je tak ßwěru wobhladowaſche — a tola žanych njekupi. Duž drje pjenjes k temu měł njej.

H. D. Hm, jeli je tón byk, kotrehož ßym tam ja tež widźił, dha ludźo prajichu, ſo drje ma pjenjeſy, ale ſo zigarry najradſcho ſa pjecź porſty kupuje.

M. T. Hm, to móže tež bycź.

Cyrkwinske powjesće.

Wěrowani:

Michalska cyrkej: Jan Bohumił Preuſker, khěžeŕ a pſchekupz we Wóſporku, ſ Hanu Helenu Halmiz ſ Něwßez. — Jan Korla Hendrich Köpping, ſchtrympaŕ a wobhydleŕ na Židowje ſ Hanu Madlenu rodź. Buſchiz ſwudowjenej Pjetſchkowej tam.

Křćeni:

Michalska cyrkej: Minna Marja Martha, Ernſta Auguſta Klingſta, ßudniſkohamtſkeho poßelnika a wobhydlerja na Židowje, dź. — Karolina Juliana Klara, Handricha Emila Antona Geldnera, murjerja pod hrodom, dź. — Martha Helena, Auguſta Hantuſcha, khěžkarja w Khelnje, dź.

Zemrjeći:

Dźeń 1. novembra: Jan Halma, kubleŕ-wumjeńkaŕ w Něwßezach, 64 l. 4 m. — 3., Jan Hendrich, Jana Kubanje, žiwnoſcźerja w Nowych Cźichdůžach, ß., 1 d. 11 hodźinow. — Hana Marja, Jana Auguſta Harnapa, wobhydlerja w Hrubjelcźizach, dź, 5 m. — 4., Hana Erneſtina, Jana Auguſta Harnapa, wobhydlerja w Hrubjelcźizach, dź., 2½ l. — 5., Jan Auguſt, Handrija Auguſta Urbana, wobhydlerja na Židowje, ß., 4 m. 25 d.

Pſchepołoženje khlamow.

Mój ſkład hotoweje mužazeje draſty a hólcźazych wobleczenjow je nětko pódla bohateho tórma w domje knjeſa ſłótnika Boëtius'a prjedy Roſenkranza.

P. Baruch.

Hrajadła (Spielwerke)

se 4 hacz 120 kußami, bjes nimi kraßne wězki se swonjenjom swónczkow, s bubonom a swónczkami, s njebjeskimi hkoßamy, s mandolinami, s expreßiju a t. d. Dale:

Hrajate tyski

s 2 hacz 16 kußami, bjes nimi neceßaires, cigarraki, schwajzarske khěžki, fotografijowe albumy, pißadła, rukajzowe, kaschczíki listywobczeżerje, globuß, cigarrowy, etuis'y, tobakowe a schtrychowanczkowe tyski, rejwate klanki, blida, bleschki, portemonaisy, papjerjowe noże, kije, stolzy — wscho s hudzbu, dale sanki s hudzbu. Stajnje najnowsche.

J. G. Heller w Bernje (w Schwajzarskej.)
Jenoż schtóż direktuje kupi, dostanje Hellerowe dźěła.

Wuloßowanje.

Dokelž bu konschlětusche prämije wudźělenje derje horjewsate, dha też sa nětczischu symu tajke pschihotuju; kóždy kupz, dostanje po ßwojej kupi jedyn abo wjaz prämijowych listow. Teho runja smeje ßo po wschelakim žadanju wuloßowanje hrajatych tyskow po 1 tolerju, dwanacje loßow po 10 tolerjach, czehnjenje w sapoczatku haperleje.

Prospekty s preiskourantami ßo kóždemu franko poschleku.

Wulki sklad
wschelakich czaßnikow.

S tutym najpodwolnischo k nawjedźenju dawam, so ßym ßo s mojimi khlamami

do mojeho domu
pschi lawskim tórmje

pschedßydlik a so mam tam wulki a rjany wubjerk czaßnikow (segerjow) wschitkich druzinow po najtunischich płaczijsnach na pschedań.

Też mam wulki sklad czaßnikowych reczaskow najnowscheje módy a ßo pola mje też czaßniki tunjo a derje porjedźeja.

☞ Też pschispominam hischcze, so ßym ja ßerbskeje ryczje tak derje mózny, kaž němskeje.

W Budyschinje **J. G. Schneider,**
pódla lawskeho tórma. czaßnikař.

Jedyn **wajchtař** s dobrymi wopißmami móže hnydom město dostacz na knježim dworje w Bolborzach.

Dr. med. Kochowy
universalny magenbitter,

jako dopokasane picze k położenju pschi wobczeżnosczach wot njedospokneho pschežwanja, hämorrhoidalnych wobczeżnosczach a sazwanju, wot lěkarskich autoritetow poruczeny a pśches wjele wopißmow dopośnaty ma woriginalych bleschach po 10 nßl. stajnje na pschedań:

we **Wehrsdorfje** knjes C. Aug. Schmidt,
= **Seifhennersdorfje** k. Ernst Donath,
= **Schérachowje** k. Ferd. Pech,
= **Neugersdorfje** k. J. W. Röthig,
= **Ebersbachu** k. Aug. Ernst,
= **Lubiju** k. Reinhold Reiß,
= **Budyschinje** k. Rudolf Hölzer,
= **Nowosalzu** k. Richard Bamberg,
= **Kamjeńzu** k. Herm. Kästner,
= **Eibawje** k. J. G. Müller,
= **Biskopizach** k. Bernh. Kunza.

Nowe khlamy

sakožene
wot **C. W. Bitzki** na zitnych wikach.

Schtóž chze něschto dobre a tunje wot mužazeje drasty kupicz, tón njech mje dobroczíwje wopyta. Ja wo prawdze dobru drastu jara tunjo pschedawam.

Se wschěm pocześcowanjow proßy wo dobroczíwe wopytowanje

C. W. Bitzka
na zitnych wikach czo. 603.

Prawdze cześcz

dacz ja s tutym wobßwědczam, so je mje **jenoż G. A. W Mayerowy broßtshrop** s **Wrótkławja wot kaschela** a **katarrha**, kotryż běch ßebi pśches ßylne sasymnjenje pschiczahnył, wußwobodził

W Draždźanach, **N. Reiß**, pschekupz.

Jenoż prowdźiwy maja **G. A. W. Mayerowy bróstshrop** w bleschach po 8 nßl., 15 nßl. a 1 tl. na pschedan.

Heinr. Jul. Kucka w Budyschinje,
W. Rotha w Lubiju,
B. Kinne, haptykař w Hernhucze,
Jos. Löbmann w Schérachowje,
Ed. Hiese w Nowosalzu,
haptykař **Gerischer** w Ostritzu,
Schokta we Wotrowje a
Lehmann w Budestezach.

Dwajschoßowa, maßiwna khěža czo. 16 w Bónjezach s 3 korzami pola a kuki je se ßwobodneje ruki na pschedań a je wscho dalsche pola wobßedźerki tam shonicz-

Christian Gottlieb Grohmann sen.

na jerjowej haßy cžo. 263.

porucža ßwój skład

ßukna a bukskina

k dobrocžiwemu wobkedžbowanju.

Wosjewjenje.

Pjatk 25. novembra, dopołdnja po 9 hodžinach budže ßo łuczna parzella No. 18 ležomnostnych knihi sa Schekezy, blisko pschi wßy ležaza, w korcžmje w Ssowrjezach na pscheßadžowanje pschedawacž resp. pschenajecž.

Wuměnjenja ßo w termiji ßamej wosjewja.

W Bukezach, 18. novembra 1870.

C. Zieschank.

S tutym dowolam ßebi mój

piwowy tunnel

(Biertunnel)

na róžku ßerbskeje haßy s napschecza kaserny ležazy cžesczenym Sserbam k dobrocžiwemu wobkedžbowanju porucžicž, s tym pschispomnjenjom, so ßu pola mje stajnje dobre piwa,! jako cžěske, bajerske a ležak, hewak pak tež pschezo dobre a tunje jědže dostacž.

Jul Schneckenberg.

Aukzia palneho drjewa.

Wutoru 29. novembra t. l. budže ßo 70 kloftrow khójnowych łucžlanych pjeńkow na hatkowskim reviru pola Minakała — zyle blisko pschi pucžu — na pscheßadžowanje pschedawacž. Sapocžatk w 10 hodžinach.

Müller.

Jedyn kóń, bruny walach, bjes poruka, je na pschedań pola Augusta Nutnicžanskeho w Zyžezach.

Epileptiske widlischcža

(padazu khoroscž)

sahoji listnje specialny lěkař sa epilesiju doktor O. Killisch w Barlinje, nětko: Louisenstraße 45. — Hižom psches sto sahojenych.

Galene-nutsßykanje

sahoji bjes boloscže sa 3 dny kóždy wupław mocžidła, ßamo zyle sastarjeny

M. Holtz, Berlin, Lindenstraße

Psched někotrym cžaßom buchu tsi měchi s mjenom „Heyne" w Budyschinje namakane a móža ßo we wudawarni Serb. Nowinow saßo dostacž.

---

2 gratdžěłarjow, 3 domownikow (Hausknecht), 10 konjazych wotroczkow, 2 pohonczow, 5 ßłužobnikow a wjele dzowkow k nowemu lětu 1871 sa tudomny a draždžansku wokolnoscž sa wyßoku sdu pyta

Adolph Wahl

na žitnych wikach cžo. 603.

Jedyn schewski može pschi dobrej sdži trajne džěło pola schewza Pětra Lehmanna na Židowje cžo. 149 dostacž.

Epileptiske widlischcža,

padazu khoroscž, sahoji rucže a zyle bjes wukhwalenja s jenym tyßazkrócž dopokasanym lěkarstwom psches liü

M. Holtz, Berlin, Lindenstraße 18.

Serbsku prědařsku

konferencu

na srjedu 23. novembra, dopołdnja ½ 10 do złotejet króny w Budyšinje přeprošuje **předsyda.**

Łužičan čo. 10 je wušoł

a wopřija: 1) Lubemu přećelej. Swěrnemu J. Spěw wot. J. a F. 2) Serbowka. Historiska novella. Zeserbšćił K. A. Fiedleř. (Pokračowanje.) 3) Nježenjenc. Spěw ze serbskeje operetty „Jatub a Khata" wot H. Seilerja. 4) Přez kupu Ranu. Spisał H. Jordan. 5) Njedźela w přirodźe. Spěw wot J. Kaplerja. 6) Drobnostki. Pobał K. A. Jenč. 7) Spěwař. Spěw wot Göthe. Přełožił F. Keřk. 8) Z Budyšina a z Łužicy. Wot redaktora. 9) Něšto wo nowinach, wosebje słowjanskich. Wot J. E. Smolerje. 10) Wo redaktora. Porjedźenje.

Přisp. Łužičan čo. 11 wuńdźe srjedu za tydźeń.

Hollandski mlókowy pólver.

Tutón, se starodawnych cžaßow dopokasany, s najlěpschich selow a korjenjow pschihotowany pólver, po jene abo po dwěmaj łžizomaj wschědnje kruwom abo wowzam na prěnju pizu naßypany, pschisporja wobžernoscž płodži wjele mloka a sadžěwa jeho wokißnjenje. Pakcžik płacži 4 nßl. a je k dostacžu w

hrodowskej haptyzy w Budyschinje.

Wot redaktora.

Wojerske listy,! kotrež ßu mi dobrocžiwje pschipoßłane, budža po rjadu w Serbskich Nowinach wosjewjene.

Nakładnik: J. E. Smoleř. Cišć L. A. Donnerhaka w Budyšinje.

Čisło 47. ~ 26. novembra ~ 1870.

Serbske Nowiny.

Za nawěšćki, kiž maja so w wudawarni Serb. Nowin. při bohatych wrotach wotedać, płaći so wot rynčka 1 nsl.

Zamolwity redaktor a wudawar
J. E. Smoleŕ.

Kóžde čisło płaći 6 np. Stwórtlětna předpłata pola wudawarja 66 np a na kral. saks. pósće 7½ nsl.

Wopschijecże: Najnowsche. — Swětne podawki. — Wojerski list. — Powjesćże wo wojakach. — Se Serbow: S Budyschina. S Wulkich Sdžarow. — Wójnske powjesćże. — Zyrkwinske powjesćże. — Nawěschtnik.

Płaćizna žitow a produktow w Budyšinej.

19.novembra 1870.

Dowoz: 6897 kórcow.	Płaćizna w přerězku na wikach, wyšša.			nižša.			na bursy, najwyšša			najniža.		
	tl.	ngl	np.	tl.	ngl	np.	tl.	ngl	np.	tl.	ngl	np.
Pschenża	6	10	—	5	25	—	6	10	—	6	—	—
Rožka	4	15	—	4	10	—	4	17	5	4	16	—
Jećmjeń	3	15	—	3	7	5	3	15	—	3	10	—
Wowß	2	—	—	1	27	5	2	5	—	2	—	—
Hróch	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Woka	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Raps	—	—	—	—	—	—	9	—	—	—	—	—
Jahły	7	5	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Hejduschka	5	10	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Kana butry	—	17	—	—	16	—	—	—	—	—	—	—
Kopaßkomy	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Zent. ßyna	—	27	5	—	25	—	—	—	—	—	—	—
Lane ßymjo	—	—	—	—	—	—	—	—		—	—	—

Pjenježna płaćizna.

W Lipsku, 24.novembra. 1 Louisd'or 5 toler 17 ngl. 6½ np., 1 połnowažny cžerwjeny stoty abo dukat 3 tl. 6 ngl. 5⅝ np.; winske bankowki 82 (16 ngl. 4 np.)

Spiritus płaćeschе wčera w Barlinje.

17 tl. 15 ngl. a 16 tl. 20 ngl.
pschenża 61—83 tl., rožka 40—53 tl.,
(to je: sa 25 pruskich kórzow.)
rěpikowy wolij (njeczišćeny) 14 tl. 25 ngl.
(Čžišćeny, kaž ßo w Budyschinje pschedawa stajnje něhdže 1⅛ tl. drožschi.)

Najnowsche.

Barlin, 24. novembra. Dženża bu połnóžnoněmski parlament wotewrjeny a to wot knjesa Delbrücka. Tutón w ßwojej ryčži najprjódzy na to spomni, so je kral rad chžył k wotewrjenju parlamenta pschińć, ale so ßo to wójny dla njehodži; potom rozestaja wón s krótka dotalnu wójnu a wupraji tu nadžiju, so budże k lěpschemu němskich krajow skónczena. Temu pschistaji wón, so budże hacž do kónza wójny hischcże wjele pjenjes trjeba a so ßo kral nadžije, so budża wot parlamenta pschiswolene. Skónczńje spomni wón na powjeschenje dotalneho połnóžnoněmskeho swjaska psches sastupjenje połodnischich němskich krajow a so budża ßo teho dla wschelake wustawki tuteho swjaska pscheměnić dyrbjecz.

Potom pschedßyda Simson k nawjedženju da, so ßebi knježerstwo hischcże 100 millionow toler k dalschemu wjedženju wójny žada a hewak wón te pscheměnjenja, kiž maja ßo w němskim swjasku po sastupjenju połodnischich němskich wjerchow stacz, parlamentej k dowuradženju prjodkpołoži.

Čžahi sakskoschlesynskeje želesnizy s Budyschina.

Do Draždżan: Rano 7 hodžinow — minutow* dopołonja 9 h. 5 m.; pschipołnju 1 h. — m.*; popołnju 4 h. 10 m.*; wječžor 8 h. 20 m.*; w nozy 2 h. 40 m.** 4 h. — m.

Do Shorjelza: rano 7 h. 50 m.*; dopołnja 10 h. 50 m.*; popołnju 3 h. 20 m.†; wječžor 6 h. 50 m.*; wječžor 9 h. 35 m.; w nozy 12 h. 35 m.; 1 h. 45 m.**

*) Pschisanknjenje wot a se Žitawy a Liberza (Reichenberga.
†) Pschisanknjenje do Žitawy.

Pschispomnjenje. Čžahaj se snamjeschkom ** bjes Draždżanami a Shorjelzom jenož w Budyschinje a Lubiju sstawataj. Wonaj mataj jenož wosy prěnjeje a druheje klaßy) a ma ßo sa billet ¼ wjazy płaćicz; dženske billety pschi nimaj njepłacża.

Saksła. Nowonarodźiny ßynk prynza Jurija je 18. novembra ßwjaty kschćenzu dostał a w njej te mjena: Max Wylem Auguſt Albert Korla Hrehor Odo — ſ mjenom Max pak budże ßo wołacź. Kmótſja běchu: pruski kral a pruska kralowa Auguſta, krónprynz Albert a krónprynzeßyna Karola. Pruskeho krala a krónprynza Alberta ſaſtupowaſche kral Jan a ſa pruſku kralowu krónprynzeßyna Karola ßobu kmotſeſche. Kſchćenje ßamo ſta ßo wot biſkopa Forwerka a pſchitomni běchu hewak hiſchće: ſakſka kralowa Marja, pruska ſwudowjena kralowa Hilźbjeta, prynz Guſtav Waſa, pruſki poßkanz a jeho knjeni mandźelſka, ſakſzy miniſtrjo a wjele druhich woßebnych knježich. — Knjeni prynzeßyna Jurjowa a jeje mkody prynz ſtaj ſtrowaj a cźerſtwaj.

Dotalny aßeßor Ardenne je jako ſaſtojnik w Reimſu (w Franzowſkej) na cźaß poſtajeny a je jeho tam reimſki generalgouveneur prynz Hohenlohe powołał.

Miniſter ſ Frieſen, kotryż je nětkotry cźaß w Verſailleſu pobył a tam ßobu wuradźowacź pomhał, je ßo wot tam ſaßo do Draždźan wróćił.

S kóždym dnjom ßo liczba franzowſkich jatych, do Draždźan poßkanych, pewjetſchuje a hdyż je jich w tychle dnjach ſaßa 2000 pſchipowjedźenych, dha ſmeja jich w Draždźanach a wokolnoſcźi hižom nimale 20,000. — Sańbźenu ßrjedu ſtaj ſ Draždźan dwaj franzowſkaj wyſchkaj cźełkoj, hacź runje běſchtaj prjedy cźeßne ßłowo dakoj, ſo ßo bjes dowolenja ſ měſta podacź nochzetaj.

Jěſdny Muka wot 3. ſakſkeho regimenta jěſdnych ſ Neureudnitza, na kotrehoż wutrobite wojowanje ßmy pſched nětkotrym cźaßom ſpomnili, je rjad żeleſneho kſchiża a hendrichſku medaillu dostał.

S Lipſka je też jedyn franzowſki offizier cźeknył, ßwoje cźeßne ßłowo ſtamawſchi.

Prußy. W poßleńſchich dnjach je ßo w Verſailleſu wot hrabje Bismarka ſ miniſtrami pokodniſchich němſkich wjerchow wſchitko dowuradźiło a dowujednało, ſo móża woni bjes dalſcheho ſadźěnka do dotalneho połnóżnoněmſkeho ſwjaſka ſaſtupicź. Bajerſka ßwoje wójſko nimale pod tymi ßamymi wuměnjenjemi wobkhowa, kaž je ßo to 1866 ſe ſakſkim kralom wuczinilo a 13. a 14. němſki armeekorps budże ſ bajerſkeje armeje wobſtejecź. Würtembergſka a Badenſka też wěſte, němſkej jenoſcźi njeſchkodźaze prawa wobkhowatej, a budże po tajkim wot noweho léta 1871 jenoż jedyn němſki parlament, na kotrymż budża wſchitke němſke kraje ſaſtupjene.

Zyłe wójſko ſjenocźenych němſkich krajow smeje pſchichodnje 150 regimentow infanterije a 96 regimentow kawallerije, w měrje budże pak wſcho tole wójſko jenoż 380,000 muži ßyłne.

Schtoż pożadanje naſtupa, po kotrymż ßebi Rußowſka poſtajenje měra ſ léta 1856 w napahładanju na cźorne morjo nochze wjazy lubicź dacź, dha je wěſte, ſo pruſke knježerſtwo ruſkemu khěžorej w tutej naležnoſcźi cźinicź da, schtoż ßo jemu ßamemu lubi.

Awſtria. Na winſkim rajchsrace ßu pſchi debacze wo adreßu jara na nětcźiſche miniſterſtwo ßwarili, ale ſo by żadyn ſapoßłanz prajił, kak bychu ßo krajne naležnoſcze lěpje wjeſcź mohłe, to ßo wot żaneho ſtako njeje. Duż je jenoż pſchi ßwarjenju woſtako a khěžor je ßebi pomyßlił, ſo budże najlěpje, hdyż dotalne miniſterſtwo hiſchće dale w ßłużbje woſtanje. — Rajchsrath je wyſche toho ßobuſtawy ſa tak mjenowanu delegajiju wuſwolił a dawki hacź do měßaza februara 1871 pſchiſwolił, a ſ tym ßu jeho dźěła tón krócź ſkónczene.

Nad tym, ſo chze Rußowſka na cźornym morju ſaßo zyle po ßwojej woli hoſpodaricź a ſo chze na nim tejko wójnſkich kódźow dźerżecź, kaž ßo ruſkemu khěžorej ſpodoba, běſche awſtriſke miniſterſtwo ſ wopŕedka jara njeſpokojne a hrabja Beuſt budźiſche teho dla najradſcho wójnu ſ Rußami ſapoczał. Woßebje pak wuherſke miniſterſtwo k wójnje ſchćuwaſche, — ale wobeju napjeranje je khětſje rucze woßłabnyło; pſchetoż nětko je to mènjenje móz dobyło, ſo by tajka wójna ſkónczinje ſa Awſtriju ſchkódniſcha byćź mohła, dyżli ſa Rußowſku.

Jendźelcźenjo też ſwopŕedka na wobſanknjenje ruſkeho khěžora ßwarjachu a mènjachu, ſo dyrbi ßo wón pſches wójnu k dźerżenju pariſkeho měra wot léta 1856 nuſowacź, ale nětko też hižom hinak myßla, prajizy, ſo chzedźa prjedy wohladacź, ſchto turkowſki ſultan k tej wěży mèni. — Tón pak chze po nowſchich powjeſcźach też měr dźerżecź, w tej nadźiji, ſo jemu ruſki khěžor też niczo cźinicź njebudże.

Rußowſka. Poſtajenje khěžora, ſo ßebi ßwoju wolu a móz w cźornym morju nochze dale wot wumènjenjow pariſkeho měra wobmjeſowacź dacź, je w ruſkim ludu wulku radoſcź wubudźiło a ruſke nowiny woſjewjuja wſchelake wuprajenja, po kotrychż chze ruſki lud lubjerad wójnu wjeſcź, jeli bychu zuſy wjerchojo wobſanknjenju ruſkeho khěžora nčkak napſchecźiwo ſtupicź chzyli.

Itala. Hdy ßo italſki kral ſ Florenza do Roma pſcheßydli, to je ſ nowa njewěſte; najſkerje ßo to hakle wokoło noweho léta ſtanje.

Bamż Pius je italſkeho krala a wſchitkich tych, kotſiż ßu bamżowy kraj a měſto Rom ſ bamżoweje mozy wſacź pomhali, do klatby (Bann) dał.

Schpaniſka. Hacź dotal hiſchće poſtajene njeje, hdy ßo nowowuſwoleny ſchpaniſki kral (mjenujizy druhi ßyn italſkeho krala tak mjenowany wjerch Aoſta) do Schpaniſkeje pſcheßydli.

Amerika. Nowiny amerikanſkeje unije ßu teho mènjenja, ſo budże unia Rußowſkej we wójnje pomhacź.

Wojerſki liſt

wot Korle Grubana ſ Delneho Wujeſda,
wojaka pruſkeho 7. thüringſkeho infanterieregimenta No. 96.

Sartrouville, 2 hodźinje k dołhemu wječoru wot Pariſa, 30. oktobra. — Wutrobnje lubowana maćźe! Pólny póſt je nětko lěpje ſrjadowany, pſchetoż my mamy w tu khwilu wěſte kwartiry a nadźijamy ſo po tajkim, ſo liſty ſ wótkneho kraja nětko wěſćźiſcho doſtanjemy. Dokelž wo dnjo žana khwila k pißanju njeje, dha wječorny cźaß k temu nałožam, ſo bych tutón liſt ſkóncził. Dopołdnja exerzirujemy, potom mamy ſ warjenjom dźěło, popołdnju dyrbimy na appell a potom je bórſy cźma. Wjedro tu ſymne njeje, pſchetoż běrny ſo hakle ſběracź poczinja a ſchtomy a winizy ſo hiſchcźa ſelenja. Ludźo praja, ſo maja tu jenoż něhdźe 6—8 njedźel ſymu, mjenujzy w decembra a januaru. Duž budźe to ſkerje k pſchětraczu, jeli bychmy hiſchcźe dołho pſched Pariſom lěžeć dyrbjeli.

Na pſchedſtraž (Vorpoſten) cźehnjemy kóždych 10 dnjow a je to wobcźežna a pſchi tym też ſtraſchna ſłużba; pſchi dobrym wjedrje ſo hiſchcźe ſnjeße, ale pſchi mokrocźe a ſymje je jara njelubośna. Bliżſchu ſrjedu abo ſchtwórtk pſchińdźe naſch bataillon ſaßo na pſchedſtraž a wón leži tehdy wo wßy Houille, wot jow něhdźe 1 hodźinu bliże k Pariſu ležażej; kóždy dźeń je jena kompagnija naſcheho regimenta na pſchedſtraži. Pólna ſtraž (Feldwache) ſteji tehdy pſchi wßy Bezons nad rěku Seinu a ſbytk regimenta cźini reſervu abo prěnju podpjeru pſchedſtražow. W Bazonsu je wjele domow wot franzowſkich granatow roſtſélanych a wotpalenych, ale nětko franzowſke kanony wjazy hacź ßem ſ kulemi njedoßahaja, dokelž ßu naſche pſchedſtraże bole do prědka ſtajene a kanonam wjazy tak bliſko njedadźa.

W Pariſu ßnadź hižom jara tradaja, pſchetoż jako běchmy poßleni ras na pſchedſtraži, dha ßo Franzowſojo hacź na 1000 kroczelow k nam bliżachu — ſo bychu běrny ſběrali, kotrež potom na woſach na twjerdźiſnu Mont Valérien, k prawizu wot naß ležazu, wjeſechu. Běrnyſběrarjow — a to wojakow — bě něhdźe tejko, kaž ma kompagnija muži a k ſakitanju mějachu dwě ſchwadronje kavallerije a ſchtyri kanony ßobu. My możachmy to ſ naſcheje polueje ſtraże wſcho jara derje wobkedźbowacź.

Někotſi ludźo naſcheje kompagnije namakachu wczera pſchi běrnyryczu w ſahrodźe 15,000 frankow pjenjes, 2 ſkotaj cźaßnikaj a wjele drohich wupyſchenjow. Woni wſcho majorej pſchepodachu, hdźež je ßebi wobßedźeŕ tutych wężow po nje pſchiſchoł. — Jako ßem pſchińdźechmy, bě wjele domow prózných, nětko je pak tójſchto wobydlerjow ſaßo pſchiſchło. Prěnja kwartira, kotruž tudy mějachmy, bě jedyn wot ßwojeho wobßedźerja wopuſchczeny hoſcźeńz. Do njeho pſchiſchedſchi my najprjódzy pinzu pſchepytachmy a Wy mózecze ßebi naſche wjeßele myßlecź, jako tam wyſche wina a palenza też picźel piwa nadeńdźechmy. My je — naß bě 16 muži — wječor wupichmy a dokelž běchmy pola jeneho pſchekupza, kiž bě tu woſtał, też butry kupiez mohli, dha możachmy pſchi khlěbje, butſje a piwje prawy domjazy wječor dźerżecź.

S tuteho hoſcźeńza pſchińdźechmy do Houille na pſchedſtraž a tam ležachmy 4 mużojo w jenym domiku. Jako ßo tam we wſchelakich ſtarych ſmachach roshladowach, namakach wulki hornyk peklowaneho mjaßa. Pjecź dnjow, kotrež tam byez dyrbjachmy, mějachmy teho dla mjaßa doſcź a ſbytk my ßobu wſachmy. Jako tam hakle druhi dźeń běchmy, wußlědźichmy bliſko wßy hłuboke a ſchěroke kalkowe podkopki, w kotrychž běſche na 200 cźłowjekow ſ wężami, ſ konjemi a howjadami. Woni dyrbjachu ßo wſchitzy do wßy wróczicź. A ſchtó bě bjes nimi? Naſch hoſpodaŕ. Naſajtra wječor pſchijědźe wón ſ poknym woſom, ſe žonu a dźěcźimi a ſacźeże do ſadneje khěže, pſchetoż w prědnjej my bydlachmy. Naſajtra naß wón wopyta a to, kaž my bórſy pytnychu, ßwojeho mjaßoweho hornyka dla. Pſches ſnamjenja naß wón praſchesche, hacź my tajki hornyk namakali njejßmy; tón hornyk ſtejeſche pak w kucźe. Jako my niczo njewotwolwichmy, dha chzyſche wón ſaßo ßwoju ſtronu hicź, ale w tym wokomiknjenju tón hornz wuhlada. Sso wróczicź, hornz doßahnycź a ſ nim cźeknycź — to bě jene. Ale wón dyrbjeſche jón woſtajicź. Wón najprjódzy njechaſche, prajizy ſo ma „grande famille (wulku ßwójbu)“ a teho runja, ale jako ja jemu wotmolwich, ſo ßu „les soldats prussiens (pruſky wojazy)“ też „grande famille“ a ſo wjele mjaßa trjebaja, dha daſche ßo naryczecź a my běchmy bórzy najlěpſchi pſcheczeljo. Wón kurjeſche wot naſcheho tobaka a my jědźichmy wot jeho mjaßa.

Schtož moje wojerſtwo naſtupa, dha ßym w bitwje pola Beaumonta a Sedana ßobu wojował. Prěni ranjeni, kotrychž wuhladach, běchu wot 4. bataillona tſélzow, pola kotrehoż też Emil Schczěpank (Tſchippang) ſ Rudeje ſteji. Wot Sedana marſchirowachmy pſches Laon, nimo Soißonsa hacź do Montmoreucy, połtſecźa hodźiny wot Pariſa. Potom ßym we wſchelakich wßach a měſtaſchkach kwartiru měł, hacź 11. oktobra ßem pſchińdźechmy, dokelž je garda tu ſtronu wobßadźiła, hdźež my prjedy ſtejachmy.

Hdy mamy Paris ſchtórmowacź abo hacź ma ßo ſ hłodom k poddaczu nuſowacź, to my žadyn njewěmy. Paris je twjerdy doſcź a hdy bychmy jón ſchtormowacź měli, by to wěſcze wjele ludźi khoſchtowało. Koło wokoło Pariſa 19—17 mjeńſchich twjerdźiſnow abo fortow, kaž franzowſki rěkaja, a nam najbliżſcha rěka Mont Valerien, ſwotkal ßu Franzowſojo też khěžorowy rjany hród St. Cloud roſtſéleli a ſapalili atd. — Ja ſawoſtanu ſe wſchej dźěcźazej luboſcźu Twój poßłuſchny ßyn **Korla.**

Wojerſki liſt

wot ſakſkeho jěſdneho Ernſta Kozora ſ Kocžizy, 3. ſchwadrony kral. regimenta gardyjěſnych.

Clermont, 5. novembra. — Lubowanaj ſtarſchej! Se ſrudnej, ale też ſ wjeßolej wutrobu Wamaj dżenßa pißam. Srudny ßym ja, dokelž je ßo nam hubjenje ſeſchko, a wjeßoły pak, dokelž ßym ſe žiwjenym woteſchoł. Ja běch mjenujzy 2. novembra ſ jenym wotdžělenjom naſcheje ſchwadrony na rekognoſzirowanje wujěchał. My jěchachmy najprjódzy pſches jene měſto, ale tam my žanych njepſcheczelow njepytnychmy, tola pak, jako běchmy něhdże dwě hodžiny daloko do jeneho lěßa pſchiſchli, nabpany naß wulka czrjóda mobilgardiſtow ſ dweju ſtronow a kulki na naß lětachu, kaž rój pczołow. Jedyn wot naß morwy ſ konja pany a druhi bu do nohi tſělany, dwaj konjej pak panyſchtaj, wot kulkow tſělenaj. Mój kóń doſta też jenu kulku do nohi, ſo ßo na ſemju wali a ja ſ nim. Ja njemózach hnydom ſtanyczź, dokelž kóń na mni leżeſche, tola ſ wulkej prózu ßo wudobych a dyrbjach pěſchi czěkacź, dokelž běchu druſy towarſchojo hižom daloko wote mnje.

Jako běch kruch retirirował, doſczahnych jeneho towarſcha, kotremuż běchu też konja ſatſělili. Njepſcheczeljo ſa namaj honjachu hacž k jenej wßy, hdżež naju jedyn bur horje wſa a naju ſ jědžu a piczom wokſchewi. K wulkemu ſbožu pytnychmoj tam, ſo běchu wot naſcheho regimenta po teho ſatſěleneho ſ woſom wujěli, mój ßo jim pſchiwdachmoj a ſ nimi domoj jědžechmoj. Jako domoj pſchiňdżech, k mojemu wulkemu ſpodžiwanju a wjeßelu mojeho konja w hródži wuhladach; wón bě ßo někak ſhrabał a potom domoj běžał.

Tón, kotrehoż běchu njepſcheczeljo ſatſělili, běſche jedyn jenolětny dobrowolnik, podwyſchk Solbrig, ßyn bohateho fabrikanta Solbriża w Chemnitzu, kiž běſche naſchej ſchwadronje krótko prjedy wjele wokmjanych wěžow jako dar poßłał. — Jeneho jěſdneho ßu pak njepſcheczeljo pſchi tutym nadpadże jateho wſali.

Džakowano Bohu, ſo ßym wſcho tak ſbožomnje pſchětrał atd. — Ja ſawoſtawam Waſch poßkuſchny ßyn

Ernſt.

Powjeſcze wo wojakach.

W bitwiczźy pola Chateaudun 18. oktobra bu ranjeny; ulan Jurij Nowak ſ Hermanez, pſchi poſnańſkim regimencze ulanow No. 10.

Pſchi ſchtórmowanju wßy Le Bouget njedaloko Pariſa 29. oktobra buſchtaj ranjenaj: grenadir Guſtav Baczik ſ Mužakowa a feldwebel Jan Schuſter ſ Woleſchnizy pola Klětnoho, wobaj wot gardegrenadierregimenta kraloweje Hilžbjety. (Poßleńſchi je w němſko-danſkej wójnje 1864 też düppelſke ſchanzy ßobu ſchtórmował a tehdy pěkne wopißanje tuteho ſchtórmowanja w Serbſkich Nowinach wotcziſchczecz dał.)

Pſchi horka ſpomnjenym ſchtórmowanju 29. oktobra je ßo ſhubił wot teho ßameho regimenta: grenadier Matej Nowak ſ Mikowa. (Wón drje je najſkerje wot Franzowſow jaty.)

W ſedanſkej blitwje 1. ſeptembra buſchtaj ranjenaj: grenadir Handrij Henczź ſe Ssepſchez a grenadir Bjedrich Wylem Lorenz ſ Hermanez wojerowſkeho wokrjeża, wobaj pſchi 1. weſtpruſkim grenadierregimencze No. 6.

W polnym lazarecze w Annet ſtaj wumrjekoj: Jan Auguſt Frenzel ſe Stróže, wot 3. infanterieregimenta 102, a Jan Auguſt Hennig ſe Židowa, wot i.-r. 103. — Khori tam leża Jan Herman Seiler ſe Žiczenka, 103; Matej Bauer ſ Delan, 103; Jan Ernſt Pöthing ſ Hodžija.

Rekonvaleſcentojo (wotkhorowazy): w Budyſchinje: Max Renczź ſ Budyſchiny, wachmiſchtr pſchi 1. regimencze ulanow No. 17; leutnant Droſcha ſ Budyſchina; na Židowje: leutnant Menzel ſe Židowa a leutnant Lětaŕ ſ Hornych Kobliz.

Ze Serbow.

S Wulkich Sdžarow. Dżen 7. novembra mějeſche ßo tudy na wabjenje naſcheho knjeſa farara Bergana ſerbſko-němſki duchowny konzert w naſchej zyrkwi. Sſerbſki ßo ſpěwaſche ſchtyrihkóßnje: 1) Wotczucz, tón hłóß, 2) Tón Knjes je mój paſtyŕ, 3) Njeßmjertnoſcz, 4) Jedn twjerdy hród, — a ſolo ſpěwaſcha knjes faraŕ Ryczeŕ. Spěwy ßo jara rjenje pſchednoſchowachu a konzert bě jara wopytany. Wunoſchk k lěpſchemu naſchich wojakow bě 42 toleŕ.

S Budyſchina. W prěnjej hodžinje nozy wot ſańdżeneje ßoboty k njedżeli, wudyri w Schraderez murjowanej, njedaloko krajnoſtawſkeho ſeminara ſtejazej brózni woheń a pſchewobrocži tutu, kaž też póblanſku Schiffnarjez a Wollmanez brózeń ſ wſchěm, ſchtoż w nich běſche, do procha a popjeła.

Wójnſke powjeſcze.

Sańdżeny tydżeń ßo na wójniſchczu żane woßebj wulke wěży ſtake njejßu. Po zofanju bajerſkeho generala Tanna, kotrež bě ßo pſched franzowſkej loirſkej armeju ſtacź dyrbjako, dokelž běſche Tannowe wójſko pſches měru make, ſdaſche ßo, ſo general Aurelles de Paladine ſe ſpomnjenej armeju pſched Paris pſchiczehnje a tam němſkemu wójſku do khribjeta panje. Dale myßlachu ßebi w němſkej wulkej hkownej kwartirje w Versaillesu, ſo w tym ßamym czaßu, hdyż Aurelles nadpad ſczini, general

Trochu ſ wulkim wójſkom ſ Pariſa wupanje, tak ſo bychu Němzy ßo na dwaj bokaj wobaracz dyrbjeli.

Tak mějeſche ßo ſtacz, jeli bě loirſke wójſko ßylne doſcz a jeli Trochu něſchto wo wojowanju roſymi. Duž bě tež němſkemu, wokoło Pariſa leżazemu wójſku pſchikaſane, ſo by ſtajnje k bitwje hotowe było a wojazy teho dla wjele dnjow ſa ßobu ſ draſty pſchiſchli njeißu. A w ßamej wulkej hkownej kwartirje w Versaillesu bě hižom wſchitko pakowane, ſo bychu w kóždym wokomiknjenju wotjěcz mohli, hdy by to trjeba było.

Ale ſe žaneho boka ßo wot Franzowſow niczo njeſta, wjele wjazy pſchińdże powjeſcz, ſo je meklenburgſki wjelwójwoda, kiž běſche generalej Tannej na pomoz wuczahnył, ſe ßwojim wójſkom pola měſta Dreux na njepſcheczela ſtorcził a jeho wuhnał. Hacz ßu pak Franzowſojo, kotſiž pola Dreux ſtejachu, k loirſkej armeji ßkuſcheli, to je hiſchcze njewěſte a ſda ßo, ſo woni k bretagniſkej armeji ßluſchachu, kotruž je general Kereatry ſakożił. Hewak je general Bourbaki tež wokoło Lille doſcz wulku armeju hromadu ſwjedł a ßu najſkerje tute tſi armeje ſ dobom Němzow, pſched Pariſom ſtejazych nadpanycz a w tym ßamym cżaßu Trochu ſ Pariſa wupad ſczinicz měł.

Ta wěz pak ßo radżiła njeje, dokelž ſpomnjeni franzowſſy generalojo doſcz w jenej myßli a pſchejenoſeżi ſkutkowacz njemóżachu, dokelž běchu hiſchcze jedyn wot druheho trochu daloko. A nětko je cżaß hižom pſchepaßeny, pſchetož němſke wójſko, kotrež wokoło Metza leżeſche, je pod prynzom Bjedrichom Korlu pſchicżahnyło a pyta w tu khwilu pomjenowane franzowſke wójſka, ſo by je nadpanyło a rosraſyło. Tola hacz do nowſchich powjeſczow Franzowſojo nihdże njeczakaja ale ſtajnje tak ſpěſchnje zofaja, ſo jich twjerdże pſchimnycz njemóża.

Duž tež w poßleńſchich dnjach nihdże żana wulka bitwa była njeje, jenož mjeńſche bitwicżki ßu ßo tu a tam ſtałe, kotrež drje ßu temu abo tamnemu regimentej nękajke ſchkodowanje naczińike, ale dla jich maliczkoſcze nikomu żaneho wużitka pſchinjeßke njeißu.

Tak ßu Garibaldiſtojo 19. novembra unſki landwehrbataillon a 2 ſchwadronje 5. reſerve-regimenta huſarow w měſcze Chatillonje njejapzy nadpanyli a jich tak ſbili, ſo ßu ſe ſchkodowanjom 120 muži a 70 koni cżěkacz dyrbjeli. So pak cżi huſarojo ßo bole na kedżbu brali njeißu, to hodżi ßo ſ tym ſamolwicz, dokelž tehdy Garibaldi 15 mil wot Chatillona ſtejeſche. Jeho ßyn Ricciotti bě tak khrobły był a ſe ßwojimi ludżimi ſkradżu po lěßach a dolinach do Chatillona pſchicżahnył, tam pruſkich wojakow pſcheßkapnył, ale potom ſaßo khětſje rucże zofał.

Dale ßu 21. novembra wſchelake małe bitwicżki k połodnju wot Le Loupe byłe, w kotrychż pak němſzy wojazy dobywachu a je tehdy 83. regiment jenu kanonu dobył. Naſajtra 22. novembra bu Nogent-le-Rotron wot Němzow wobßadżeny.

Wokoło Pariſa je hiſchcze pſchezo, każ je tam hacz dotal było. Němſzy wojazy ßwěru na ſtraži ſteja, ale ſ bombardirowanjom hiſchcze niczo njeje, hacz runje ßu nětko wſchitke te wulke kanony, kotrež ßo k temu trjebaja, na ßwoje měſto poſtajene. So pak ßo bombardirowanje hiſchcze ſapoczało njeje, na tym je pjecża to wina, ſo tam hiſchcze doſcz munizije nimaja; pſchetož k temu, ſo by tu wěz ſe wſchej mozu a tak do ſkutka ſtajili, ſo by ßwój wużitk njeßke, je něhdże poł milliona centnarjow kulow a polvera trjeba. A tale munizia może, każ wſchelake nowiny powjedaja, hakle hacz do 4. decembra na ßwojim měſcze bycz — a by ßo potom bombardirowanje wo prawdże ſapoczecz móhło.

S Pariſu ßo w poßleńſchim cżaßu żane wupady ſtali njeißu a ſ tych twjerdżiſnow, kotrež ſwonka Pariſa leża, ßo nětko tež mjenje kanoniruje. Wo poddaczu Pariſa pak niczo ßkyſchecz njeje a ſo by ßo měr bórſy wobſanknył, to ßo wěricz njehodżi, pſchetož Franzowſojo niczo wo tym ßkyſchecz nochzedża, ſo bychu Elſaß a Lothringſku wotſtupicz dyrbjeli.

Cyrkwinske powjeſce.

Wěrowani:

Pětrowska cyrkej: Jan Bohuwěr Schubert, ſchewz ſ Thereſiju Renczez. — Jan Lehmann, měſchczan, ſ Marju Erdmuthu ſwudowjenej Lehmannowej rodż. Gróſchiz. — Jan Reinhold Guſtav Bartuſch, wucżeŕ we Wulkim Dżěwinje pola Mużakowa, ſ Emma Klaru Willmannez. — Jurij Fürſta, wobydleŕ, ſ Hanu Hankez.

Michałska cyrkej: Franz Kintſchel, ſejlerſki ſ Neugersdorfa, ſ Marju Madlenu Schreiberez ſ podhroda. — Korla Auguſt Janaſch, murjeŕ na Żidowje, ſ Hanu Paulinu Fremderez tam.

Křćeni:

Pětrowska cyrkej: Marja Amalia, Pětra Brody, wobydlerja, dż. — Hana Louiſa, Korle Auguſta Pjetſchki, murjerja, dż. —

Michałska cyrkej: Marja Amalia, Eduarda Lipiſcha, wobydlerja pod hrodom, dż. — Jan, Handrija Ssymanka, żiwnoſczerja w Brěſowje, ß. — Khryſtiana Helena, Handrija Handrika, reſerviſta pod hrodom, dż.

Zemrjeći:

Dżeń 11. novembra: Madlena, Jurja Domaſchki, wojnarja-najeńka w Dobruſchi, dż., 1 l. 9 m. — 12., Helena Auguſta, Guſtav Adolfa Wünſche, wobydlerja w Dobruſchi, dż., 2 l. 8 m. 7 d.

Jutſje 1. njedżelu adventa budże w hrodowſkej zyrkwi w Draždżanach ſerbſka Boża ßłużba ſa katholſkich Sserbow wot k. kanonikuża Kuczanka ſ Budyſchina wotdżerżana.

Jutſje ſa tydżeń 2. njedżelu adventa budże w kſchiżnej zyrkwi w Draždżanach ſerbſka Boża ßłużba ſa evangelſkich Sserbow wotdżerżana a ſmėje k. farař Ssykora ſe Ssmilneje prědowanje, k. farař Imiſch ſ Hodżija pak ſpowjednu ryczż.

Christian Gottlieb Grohmann sen.

na jerjowej haßy cžo. 263.

porucža swój skład

ßukna a bukskina

dobrocžiwemu wobkedžbowanju.

Pschepołoženje khlamow.

Mój skład hotoweje mužazeje drasty a hólcžazych wobleczenjow je nětko pódla bohateho tórma w domje knjesa stótnika Boëtius'a prjedy Rosenkranza.

P. Baruch.

Drjewowe pschedawanje.

W tudym knježim lěßowym reviru w Bukowzy budže ßo pschichodny

schtwórtk 1. decembra t. l.

něhdže 70 khónowych ßuschizowych dołhich hromadow sa hotowe pjenjesy na pscheßadžowanje pschedawacz.

Shromadžisna rano w 9 hodžinach pschi pfowjanskim puczu.

W Minakale 23. novembra 1870.

Hrabinska Einsiedelska hajniska inspekzia.

Epileptiske widlischcza,

padazu khoroscj, sahoji rucže a zhle bjes wukhwalenja s jenym tyßazkróc dopokasanym lěkarstwom pśches list **M. Holtz, Berlin, Lindenstraße 18.**

Nowe khlamy

sałożene

wot **C. W. Bitzki** na žitnych wikach.

Schtóž chze něschto dobre a tunje wot mužazeje drasty kupicz, tón njech mje dobrocziwje wopyta. Ja wo prawdze dobru drastu jara tunjo pschedawam.

Se wschém pocześcowanjow proßy wo dobrocziwe wopytowanje

C. W. Bitzka

na žitnych wikach cžo. 603.

Lěkarske wopißmo

wo woßebnej hojazej mozy

Dr. med. Hoffmannoweho

běły selowy bróstsyrop

Po tym hacž ßym ja Dr. med. **Hoffmannowy běły selowy bróstsyrop** pschepytał, mózu jón wschitkim, na sadžewkach w płuzach, pschi krótkim dychu, pschi sažwanju w bróscze, pschi akutnych a sastarjenych katarrhalskich affekzijach požerka a dychawy czerpjazym ludžom jako wubjernje dobry ßrědk poruczicz.

Osteroda n. H., 7. septembra 1865.

(L. S.) Dr. med. **Ch. Dedekind.**

Wot tuteho seloweho syropa maja skład a pschedawaja jón w bleschach po 1 tl., 15 nßl. a 7½ nßl.

w **Seifhennersdorfje** knjes Ernst Donath; w **Schërachowje** knjes Ferd. Pech; w **Neugersdorfje** knjes J. W. Röthig; w **Ebersbachu** knjes August Ernst; w **Lubiju** knjes Reinh. Reiß; w **Budyschinje** knjes Rudolph Hölzer; w **Rakezach** knjes G. H. Dobritza; w **Klukschu** knjes Ernst Postel; w **Nowosalzu** knjes Rich. Bamberg; w **Kamjenzu** knjes Hermann Kästner; w **Eibawje** knjes J. G. Müller; we **Wosporku** knjes J. G. Pötzschka; w **Biskopizach** knjes Beruh. Kunza.

Drjewowa aukzia

Póndželu 5. decembra budže ßo na luhowskim reviru něhdže 150 łosow stejazeho brěsoweho a wolschoweho drjewa na pscheßadžowanje pschedawacz.

Kupowarjo maja ßo na pomjenowanym dnju rano w 9 hodžinach w rumanskim hacže na luhowskim reviru shromadzicz.

Wumënjenja budža psched sapoczatkom aukzije wosjewjene.

W Khaßowje 24. nov. 1870. **Behrens.**

S tutym dowolam ßebi mój

piwowy tunnel

(Biertunnel)

na rózku ßerbſkeje haßy ſ napſchecza kaſerny ležazy cžeſcženym Sserbam k dobrocžiwemu wobkedžbowanju porucžicž, ſ tym pſchiſpomnjenjom, ſo ßu pola mje ſtajnje dobre piwa, jako cžeſke, bajerſke a ležak, hewak pak tež pſchezo dobre a tunje jědže doſtacž.

Jul. Schneckenberg.

Theater w Hrodžiſchcžu.

Cžeſcženym Sserbam Hrodžiſchcža a wokolnoſcže ſ tutym najpodwolniſcho k nawjedžanju dawam, ſo ja hacž na dalſche tudy kóždu njedželu, wutoru a ſchtwórtk theater hraju. Sapocžatk wjecžor we 8 hodžinach.

Wo bohaty wopyt proſcho ßo najpodwolniſcho porucžam.

Köhler.

Aukzia palneho drjewa.

Wutoru 29. novembra t. l. budže ßo 70 kloſtrow khójnowych łucžlanych pjeńkow na hatkowſkim reviru pola Minakała — zyle bliſko pſchi pucžu — na pſcheßadžowanje pſchedawacž. Sapocžatk w 10 hodžinach.

Müller.

Drjewo na pſchedań.

Na tak mjenowanej małej holi łaſowſkeho revira, ¼ hodžiny wot Łaſa, ßu jara pěkne jadrojte twarſke drjewa, deſkowe klozy, ſchtomy ſa roły a ryhele, wſcho hiſchcže ſtejaze, po ſpodobanju a wubjeranju ſa wſchěch kupzow, kóždu wutoru a kóždy pjatk na pſchedań. — Wotwoženje je dobre.

Skaſanja njech ßo ſtanu pola **A. Müllera** w Komorowje.

Jena ſ zyhelemi kryta khěža ſe ſahrodu je ſe ßwobodneje ruku na pſchedań. Wſcho dalſche je pola J. Młynka w Sarycžu ſhonicž.

Jenu ſprawnu holzn k podpjeranju hoſpoſy pyta

Ewald Braun, želeſokupz
na bohatej haßy cžo. 91.

Epileptiſke widliſchcža

(padazu khoroſcž)

ſahoji liſtnje ſpecialny lěkař ſa epileſiju doktor O. Killiſch w Barlinje, nětko: Louiſenſtraße 45. — Hižom pſches ſto ſahojenych.

Wulki ſkład

wſchelakich cžaßnikow.

S tutym najpodwolniſcho k nawjedženju dawam, ſo ßym ßo ſ mojimi khlamami

do mojeho domu

pſchi lawſkim tórmje

pſchedßydlił a ſo mam tam wulki a rjany wubjerk cžaßnikow (ſegerjow) wſchitkich družinow po najtuniſchich płacžiſnach na pſchedań.

Tež mam wulki ſkład cžaßnikowych recžaſkow najnowſcheje módy a ßo pola mje tež cžaßniki tunjo a derje porjedžeja.

☞ Tež pſchiſpominam hiſchcže, ſo ßym ja ßerbſkeje rycže tak derje mózny, kaž němſkeje.

W Budyſchinje **J. G. Schneider,**
pódla lawſkeho tórma. cžaßnikař.

Pobouczow ſa lóhke a cžežke woženje, **wotroczkow, hólzow, dzowki**, kaž tež **ſtwinſke a kuchinſke dzowki** k 1. decembru t. l. a k nowemu lětu pyta

Adolph Wahl na žitnych wichkach 603.

Galene-nutsßykanje

ſahoji bjes boloſcže ſa 3 dny kóždy wupław mocžidła, ßamo zyle ſaſtarjeny

M. Holtz, Berlin, Lindenſtraße

Wot ßwětoßławneho

G. A. W. Mayeroweho broſtſyropa

ſ **Wrótßławja**, kiž na wuſtajeńzy w Pariſu 1867 cžeßne mytó doſta, maja jenož ßlědowazy knježa dobry ſkład.

Jenož prowdžiwy maja **G. A. W. Mayerowy bróſtſyrop** w bleſchach po 8 nßl., 15 nßl. a 1 tl. na pſchedan.

Heinr. Jul. Lincka w Budyſchinje,
W. Ratha w Lubiju,
B. Kinne, haptykař w Hernhucže,
Joſ. Löbmann w Schěrachowje,
Ed. Hieſe w Nowoſalzu,
haptykař **Geriſcher** w Oſtritzu,
Schołta we Wotrowje a
Lehmann w Budeſtezach.

Petroleum

najlěpſcheje dobroſcže, porucža pſchi wotkupjenju 5 puntow na jedyn ras punt po 28. np. **Ernſt Hämſch.**
na jerjowej haßy.

Wurěſno- a modotworowe khlamy

Julius Geyer

ßu wot dzenßniſcheho dnja na bohatej haßy cžo. 62 w domje k. pſchekupza Brauna.

W Budyſchinje 24. novembra 1870.

Moje lětuſche

hodowne wupſchedawanje

ſapočžnje ßo

póndželu 5. decembra.

Pſches wulzyſchne ſaſtaranje je mi runje w tutym lěcže ſpožčžene, ſo mózu mojim cžeſcženym wotebjerarjam prawje tunje płaczišny pſchi ſnatej dobrej a ſolidnej tworje ſtajecž a naſpominam ſ njeje jenož něſchto: ſymſki buckſkin 10/4 ſchěroki, wot 20 nßl. a drožſcho, wolmjane ſchawle wot 2½ nßl. 9/4 ſchěroke lama wot 12 nßl., cachenéz, lazy, rubiſchcža w najwjetſchim wubjerku po ſpodžiwnje tunich płaczišnach.

W Budyſchinje na lawſkej haßy w nowych khlamach.

Eduard Hartmann.

Wulke wupſchedawanje

w hoſcženzu k ßłónzu w Budyſchinje pódla kaßerny.

Wobſtejenjow dla, kotrež ßu pſches wójnu naſtale, kiž pak ßo ſa ſjāwnoſcž njehodža, ma a dyrbi ßo wulka džělba

ßukna, bukſkina, doubleſtoffa

draſcženiſchczow, kattunow a wſchelakich druhich tworow po kóždej jenož něfak ſdobnej płaczišnje pſchedacž. Sarjadowař.

☞ Jenož w hoſcženzu k ßłónzu pódla kaßerny.

K nowemu lětu 1871 ßo na knježi dwór w Małej Borſchczi jedyn kmany rolny pohonc pyta.

---

2 džowzy a 1 konjazy wotroczk ßo pſchi dobrej ſdžě hiſchcže k nowemu lětu 1871 pytaju ſa knježi dwór w Brěſynje pola Hucžiny.

Shubjeny

bu 9. novembra na dróſy ſ Jaßońzy do Budyſchina jedyn nimale zyle nowy ſtiefelet. Sprawny namakař chzył jón ſa 10 nßl. myta w „Herberge zur Heimath" wotedacž.

Napominanje.

Wſchizy cži ßami, kotſiž maja hiſchcže žane žadanje na ſemrjeteho Lehmanna pomjenowaneho Kopacža w Porſchizach, ßo ſ tutym napominaja, ſo bychu ßwoje ſpezialne ſliczbowanja hacž do 4. decembra abo najpoſdžiſcho do 10. decembra pola podpißaneho wotedali, dokelž ßo na poſdžiſche potom džiwacž njemóže.

Heinr. Dietrich
g. prjódkſtejeř.

Nakładnik: J. E. Smoleř. Ciſć L. A. Donnerhaka w Budyšinje.

Čisło 48. 3. decembra 1870.

Serbske Nowiny.

Za nawěštki, kiž maja so w wudawarni Serb. Nowin. při bohatych wrotach wotedać, płaći so wot rynčka 1 nsl.

Zamolwity redaktor a wudawar
J. E. Smoleŕ.

Kóžde čisło płaći 6 np. Stwórtlětna předpłata pola wudawarja 66 np a na kral. saks. pósće 7½ nsl.

Wopschijecze: Najnowsche. — Swětne podawki. — Wojerski listy. — Powjesce wo wojakach. — Se Serbow S Budyschina. S Radworja. S Njeßwaczidła. S Mnischonza. — Wójnske powjesce. — Nawěschtnik.

Płaćizna žitow a produktow w Budyšinej
26. novembra 1870.

Dowoz: 7097 kórcow.	Płaćizna w přerězku na wikach, wyšša.			nižša.			na bursy, najwyšša			najniža.		
	tl.	nßl	np.	tl.	nßl	np.	tl.	nßl	np.	tl.	nßl	np.
Pschenża	6	7	5	5	25	—	6	10	—	6	—	—
Rožka	4	12	5	4	7	5	4	15	—	4	12	5
Jećmjeń	3	12	5	3	5	—	3	15	—	3	10	—
Wowß	2	2	5	2	—	—	2	5	—	2	—	—
Hróch	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Woka	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Raps	9	5	—	—	—	—	9	5	—	9	—	—
Jahły	7	5	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Hejduschka	5	15	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Kana butry	—	16	—	—	15	—	—	—	—	—	—	—
Kopaßkomy	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Zent. ßyna	—	27	5	—	22	5	—	—	—	—	—	—
Lane ßymjo	—	—	—	—	—	—	—	—		—	—	—

Cžahi sakskoschlesynskeje želesnizy s Budyschina.

Do Draždžan: Rano 7 hodžinow — minutow* dopołdnja 9 h. 5 m.; pschipołnju 1 h. — m.*; popołnju 4 h. 10 m.*; wjecžor 8 h. 20 m.*; w nozy 2 h. 40 m.** 4 h. — m.

Do Shorjelza: rano 7 h. 50 m.*; dopołnja 10 h. 50 m.*; popołnju 3 h. 20 m.†; wjecžor 6 h. 50 m.*; wjecžor 9 h. 35 m.; w nozy 12 h. 35 m.; 1 h. 45 m.**

*) Pschisankujenje wot a se Žitawy a Liberza (Reichenberga.
†) Pschisankujenje do Žitawy.

Pschispomnjenje. Cžahaj se znamjeschkom ** bjes Draždžanami a Shorjelzom jenož w Budyschinje a Lubiju stawataj. Wonaj mataj jenož wosy prěnjeje a druheje klaßy) a ma ßo sa billet ¼ wjazy płaczicz; dženske billety pschi nimaj njepłacza.

Pjenježna płaczisna.

W Lipsku, 1. decembra. 1 Louisd'or 5 toler 17 nßl. 6½ np., 1 połnowažazy cžerwjeny słoty abo dukat 3 tl. 6 nßl. 5⅝ np.; winske bankowki 82 (16 nßl. 4 np.)

Najnowsche.

Versaillies, 30. novembra. Jako běsche wczera němski 6. armeekorps wschelake nadpady parischeho 1. korpsa dobyczerszy swotrażał, tšelachu tamnische forty zyłu nóz jara ßylnje. Dženß rano pschicżeże njepschecżel s wulkej mozu s Parisa a nadpany naschich wojakow bjes rěkomaj Seine a Marne; w 11 hodžinach nasta krute wojowanje, s nascheje strony wjedżene woßebje wot württembergskeje diwiseje a wot wjetscheho dźěla 12. (sakskeho) armeekorpsa, kaž tež wot wotdźělenjow 2. a 6. armeekorpsa. Bitwa trajesche hacž do 6 hodžinow wjecžor, hdyž běchu naschi dobyczerszy wojazy njepschecżelow na zyłej liniji nasad sahnali.

Versailles, 30. novembra. Wczeea je 6. korps wupad (k połdnju) pola L'Hay dobyczerszy wotrasył; psches 100 jatych, nasche schkodowanje 100 muži. Dženßa wulki wupad k ranju na Württembergskich a Sakskow pola Bonnevil a Champigny-Villers, kotrejž njepschecżel wobßadźi. Wón bu pak pschi cżmiczży skónczżnje wotehnaty. — S dobom tež pola St. Denis pschecżiwo gardże a 4. korpsej lohke wupady.

W nastupanju loirskeje armeje pische prynz Bjedrich Korla kommandant 2. němskeje armeje, šlědowaze: Pón-dżelu 28. novembra bu němski 10. armeekorps blisko Beaune-la-Rolande wot wulkeho franzowskeho wójska nadpanjeny. My ßmy něhdże 1000 muži schkodowali, Franzowsojo pak wjele wjazy. Wjele stow jatych w naschich rukach. — Nasajtra pische spomnjeny prynz: Wjetschi dźěl loirskeje armeje je wczera ßylnje sbity. Wona bě 70.000 wulka a shubi něhdże 1000 morwych a 4000 ranjenych. Nam padże 1600 jatych do rukow, kiž hischcże stajnje pschibywaja. Nasche schkodowanje něhdże 1000 muži a bjes nim mjenje wyschkow, hacž hewak.

Sakſka. S Lipſka pißaja, ſo wot tamniſchich ſtudentow w tu khwilu wjazy, dyžli 300 we wójſku ßłuža a pſcheczíwo Franzowſam wojuja.

Dokelž je ſkoczazy mór tak derje w Sakſkej, kaž tež w Pruſkej zyle ſaſtak a tež w ßußodnych Czechach dale niczo wo nim ßłyſchecz njeje, dha ßmědža ßo nětko w ſakſkich a pruſkich měſtach a wßach ſaßo ſkótne wiki wotdženzecž.

Jeho majeſtoſcz kral Jan je emeritirewanemu fararjej Neuberej w Auligku ryczerſki kſchiž ſaßłužbneho rjada ſpožcził.

Wot budyſkeho wokrjeßneho ßuda bu wotroczk Kutan ſ Wuriz 29. novembra k ſchtyrimëßaczнej džełarni wotßudzeny, dokelž bě 13. novembra w reſtauraziji tudomneho dwórniſchcza tyſcherjej Wilhelmej kožuch kranyk.

Prußej. Połnóznoněmſki parlament je pſchiſwolił, ſo by ßo nětczíſcheje wójny dla 100 millionow toleŕ pożczíło. Wot tuteje pożczonki ßu hnydom jendželſzy pjenjeznizy džělbu wot 51millionow toleŕ na ßo wſali a hnydom tulu ſummn w ſkotych pjenjeſach do Barlina poßłali. — S teho je widžecz, kajku wulku dowěru połnózne Němzowſtwo w zuſnych krajach ma, hdyž je ßo němſkoſranzowſka wójna tak derje radžiła; pſchetož w tym czaßu, jako mějeſche ßo tuta wójna ſapoczecz, běſche połnóznoněmſki ſwajſk tež hižom pożczonku wot 120 millionow toleŕ wupißał, ale we wukraju ßo tehdy žana ruka njehibny, ſo by na tutu pożczonku nékajki toleŕ waźika. To je ßo pak nětko po nékotrych měßazach ſwożowneho wojowanja jara k lěpſchemu pſcheměniko.

Franzowſzy jeczi offizierojo, kiž ßu ſ Elſaßa a němſkeje Lothringſkeje ßmědža ßo pod wěſtymi wuměnjenjemi domoj wróczicz a je ßo teho dla wjele tych ßamych hižom domoj wróczíko.

Někotre nowiny powjedaja, ſo chzedža po poddaczu Pariſu němſzy wjerchojo pruſkeho krala ſa němſkeho khěžora proklamirowacz.

W połnóznoněmſkim parlamencze ßo nětko, hdyž je horka ſpomnjena pożczonka pſchiſwolena, te wuměnjenja pſchehladuja, pod kotrymiž je Badenſka, Heßenſka, Würtembergſka a Bajerſka do połnóznoněmſkeho ſwajſka ſtupika. Połnoznónémſki ſwjaſk budże nětko, hdyž ßu wſchě němſke kraje w nim ſjenoczene, ſ krótkim „němſki ſwjaſk“ rékacz.

Němſke wójſko je w tutej wójnje hacž do ßrjedž oktobra ßlédowazych wyſchkow ſhubiło. Na bitwiſchczu padżechu: 498, bjes nimi 48 wot reſerwy a 28 wot landwehry; na ßwoje rany wumrjechu: 232, bjes nimi 21 wot reſerwy a 16 wot landwehry. To je wſcho do hromady 772 offizierow, a 690 wot pěſchkow, 39 wot kavallerije, 32 wot artillerije, 9 wot ingenieurkorpſa a 2 wot traina. Po jich ſaſtoznſtwje rosdžěla ßo takle: 1 generalleutnant, 3 generalmajorojo, 21 oberſtow, 9 oberſtleutnantow, 54 majorow, 140 hauptmanow a rittmiſchtrow, 141 premierleutnantow a 403 ſecondeleutnantow.

Awſtria. W ſańdženych dnjach běſchtej tak mjenowanej delegaziji w Peſchcze ſhromadženej, ſo byſchtej tak mjenowane ſhromadne naležnoſcze awſtriſkeho khěžorſtwa wuradžiłej. S rosprawy, kotruž ſhromadny miniſter finanzow da, bě widžecz, ſo ma khěžorſtwo ſa léto 1870 něhdže 160 millionow ſchěßnakow wudawkow, ſa kotreż ßo něhdže 80 millionow wot kraja nawda, tak ſo budże miniſter hiſchcze 80 millionow pożczicz dyrbjecz — to réka, jeli jemu něchtón něſchto pożczi, pſchetož wón niczo wjazy ſaſtajicz nima, dokelž ßu wſchě krajne kubka pſchedate.

Bjes njepotrjebnymi wudawkami je tež nimale 13 millionow ſchěßnakow ſa to, ſo je hrabja Beuſt němſkofranzowſkeje wójny dla ſa tute pjenjeſy koni ſa wójſko nakupicz dak, hacž runje wón tehdy we wſchelakich nowinach wutrubjecz dawaſche, ſo jemu ani do myßle njepſchiňdže, tuteje wójny dla tež pjenjezk nakożicz.

W Praſy ßo w tychle dnjach na měſto wotſtupjeneje tſeczinu měſchczanſkich ſaſtupjerjow nowowolby ſtachu a bu 27 Czechow a 1 Němz wuſwoleny. Tutón Němz je pak po prawym žid.

Rußowſka. Ruſkemu khěžorej w tu khwilu ſe wſchěch ſtronow jeho wulkeho kraja adreßy ſczeku, w kotrychž jeho khwala, ſo je poſtajenje pariſkeho měra ſ léta 1856, czorne morjo naſtupaze, poſtorcził a je dale wobkedžbowacz nochze.

Po nowſchich powjeſczach tuteho poſtorczenja dla žana wójna njenaſtanje, ale budże w Londonje kongreß wotdžerżany, na kotrymž chzedža Turkowſka, Jendželſka, Italſka, Franzowſka, Pruſka a Awſtria pſchiſwolicz, ſo ßo ruſki khěžor wjazy po horka ſpomnjenym poſtajenju ſkožowacz njetrjeba. — Wot jendželſkeho miniſterſtwa je tuteje naležnoſcze dla wěſty Odo Rußel k Bismarkej poßłany a tam je ßo tajki kongreß wuradžił.

Wojerſki liſt

wot J. Miſchnarja ſ Wulkeho Radſchowa,
jenoſtnego dobrowolnika kral. ſakſ. inf. reg. No. 103.

Livry pſched Pariſom, 26. oktobra 1870. – Czeſczeny knjeże! My ßmy ſ Vert-Galanta, hdyž běchmy w reſerwje, pſched 6 dnjami ßem do Livry pſchiſchli, ſo bychmy polne ſtraże wobczahnyli. Naſcha 2. kompagnia pſchiňdže pak bórſy prěni dżeń na tajku ſtraž, hdyž mějeſche zyku nóz patrouille wokoło ßłacz, ſo by ßo njepſchecżel wſchudżom derje wobkedžbował. Dokelž běchmy jich khětro wjele, dha trjebach ja jenoż jedyn krócz ſ patrouillu ßobu hicz.

My njetrjebachmy tehdy ſymu mrěcz a budżichmy tež ſ wjetſcha derje ſpali, hdy budziſche ßo njelubosny pſchipad njeſtał. Naſchi pionnierojo běchu nam tam pěknu baraku ſ tołſtych ſchtomow natwarili a jako tam pſchiň-

dżechmy, dyrbjachmy po poručnoſczi hauptmana tſěchu ſ hakoſami wobkkaſcz a ſ pjerſchczu pomjetacz, tak ſo běſche w tej budże wjeczor pěknje cžopko. Měſta tam tež doſcz mějachmy a duž ßo kóždy na kruch ßkomy lehny, ßwój torniſter pod hkowu pokoživſchi. Tajke pěkne lěhwo nieběchmy dołho na polnej ſtraži (Feldwache) měli a běchmy teho dla wſchitzy dobreje myßle a powjedachmy ßebi wo pſchětratych bitwach a druhich podeńdżenjach. Po cžaßu běchmy wſchitzy wußnyli, a tež ja; pſchetoż to ßmědżiſche ßo ſtacz, dokelž budżiſche naß póſten, wonka ſtejazy, w padże ſtrachu hnydom wubudżik. Na jene dobo — bjes 11. a 12. hodżinu — ſaßkyſchu ja kſchik a hnydom tež, kak hauptman pſchikaże, ſo bychmy k bróni khwatali, kotraž wonka naſtajana běſche. Pſchi tym praji hauptman tež, ſo ßo nam nětkotre bataillony njepſcheczelow bliža. Kóżdy teho dla pſchi cžmiczzy (pſchetoż naſcha jeniczka lampka ßo jara hubjenje ßwěczeſche) hrabaſche ſa ßwojim torniſtrom, teßakom, khlěbowym měſchkom, polnej bleſchku atd. a jedyn bě druhemu na puczu. Skoro żadyn ßwoju tſělbu a ßwój helm njemějeſche, tala to niczo njewadżeſche.

My ßo ſe wſchěm khwatkom ſeſtupachmy a 18 muži, bjes nimi ja a jenolětny dobrowolnik Müller ſ Měrkowa (prjedy famulus pola naſcheho rektarja Dr. Palma), mój ßwěrny pódlanſki towarſch w 2. kompagniji, my dżěchmy nětko, wot druheho feldwebla wjedżeni, jedyn ſa druhim pſches kerki a hrjebje ſ najwjetſchej kedżbnoſczu do prědka, kóżde 20 kroczel ſtejo woſtajo a poßkuchajo, hacž ßo nichtón njebliži. Tak běchmy něhdże 500 kroczel pokroczili a jako hiſchcze pſchezo niczo ſkeho njepytnychmy, dha ßo wróczichmy, a jako běchmy khwilu poczakali, ßmědżachmy torniſter atd. ſaßo wotpokożicz.

Kſchik, kotryž běchmy prjedy ſaßkyſcheli, běſche jedyn podwyſchk wuſtorczik, kotryž ßo wot patrouillirowanja wróczíwſchi wot 6. regimenta, k lěwizy ſtejazeho, tu powjeſcz njeßeſche, ſo ßo njepſcheczel bliži, a kotryž běſche pſchi wſchěm khwatanju do hata panyk, kiž bě njedaloko naſcheje budy. Wón bu pak wot ſtraże hnydom ſ wody wuczehnjeny a tak pſchi żiwjenju woſta.

Tamna nóz ßo potom bjes dalſcheje hary miny a bližſche dopołdnje ßo tež dale niczo njeſta, hacž ſo nětkotre franzowſke granaty wyſche naß pſcheleczachu. Pſchipołdnju buchmy wotwjaſani (abgelöſt) a popołdnju mózachu w naſchich kwartirach wotpocznyez.

(Skónczenje pſchichodnje.)

Wojerſki liſt

wot Handrija Miſnarja ſ Tſjoch Żón,
podwyſchka 8. komp., 1. weſtpruſkeho grenadierregimenta No. 6.

Moji najlubſchi! Schtoż mje naſtupa, dha ßym hiſchcze ſtrowy, ale Waſchu kermuſchu ßym tajku dżerżak, kaž ßo mi to hiſchcze nihdy doſtako njeje; ja dyrbjach wobaj dwaj dnjaj pod hołym njebjom pſchebycz a to w tajkim ſatraſchnym błocze, kaž pola Waß żenje njeje. A ſ kanonami na naß tſělachu, kaž by njewjedro biło, ſ naſcheje ſtrony pak ßo ani jedyn ras njewutſěli. Ja njewěm, cžeho dla ßo to njeſtanje. — Hdyż ßo jedyn na ſtraži (waſche) lehnjeſch, dha njewěſch, hacž budżeſch żiwy ſtawacz. Nam ßu njepſcheczeljo jenu nóz kanonowu kulu do naſcheje khěżki tſělili a ta je pſches proh do pinzy pſcheleczaka; duž możecze ßebi myßlicz, kak ſrudnje tu je.

O luba macjě, njepłaczcze,
Hdyż Waſch ßyn wjazy njepſchińdże,
Tu tež tón ßamy Sbóżnik je,
Kiž pola Waß; ßo njerudżcze!

Hdyż tudy jenoh' hrjebaja,
Dha do jamy joh' cžißnjeja,
Tu cžinja pſchezo ſ ludżimi,
Kaž pola Waß to ſ konimi.

Doſcz huſto leżu na polu
A nimam niczo k wodżeczu,
Wój bratraj w łożu leżitaj,
Sſo kóżdom knjeſej runataj.

Nětk, luba macjě, Bożemje
Njech ßo Wam ſtajnje derje dże,
A wjele dobroh' bratromaj
A tymaj dwěmaj ßotromaj.

H. M.

Wojerſki liſt

wot wojaka Handrija Schmidta.

Pſched Pariſom 20. novembra 1870. — Wutrobni lubowani ſtarſchi a ßotry! Ja ßym hacž dotal jara wjele wuſtacz dyrbjak, wulke marſche, hkód a bitwy, ale wſchehomózny Bóh je ßwojeho jandżela ke mni poßkał a mje pſchede wſchitkim njeſbożom hnadnje ſwarnował. Moje wutrobne żadanje je, Waß ſaßo wohladacz na tutej ſemi, a proſchu Boha kóżdy dżeń wo měr.

My wojazy mamy tudy jěſcz doſcz, ale tu wulku nuſu, kotraž w Pariſu je Wy ßebi myßlicz njemózecze. Wobydlerjo Pariſa maja hkód czerpicz a teho dla hacž k naſchim pſchedſtražam pſchikhadżeja a wo zyrobu proſcha, prajizy, ſo hižom tſi njedżele ani khlěba ani mjaßa nimaja. Ale dokelž nětko poczinaja ſ tajkimi hromadami na naß khodżicz, ſo ßo jich wobrucz njemózemy, a ßu tež knjenje we woßebnej draſcze a woßebne knjeża bjes nimi: dha je nětko pſchikaſane, ſo dyrbimy na nich tſělecz, hdyż bliże pſchińdu, hacž 400 kroczel wot naß.

Jako ja wóndanjo zyle w prědku jako ſtraż ſtejach, dha pſchińdże tež jedyn pěkny muż kemni a płakaſche hkodu dla. To pak mi jara żel cžinjeſche a ja dach jemu khlěba a mjeßoweho grießa, ſchtoż jeho pſchi ßebi mějach. A wón bě jara wjeßoły atd.

Powjesćze wo wojakach.

Pschi schtórmowanju na Le Bourget bu 30. oktobra lohko ranjeny: Handrij Jank ſ Mluczowa, gefrajta 3. gardygrenadierregimenta kraloweje Hilzbjety. Wón je pola kompagnije.

Khory leži w kral. sakſ. polnym lazarecze w Jouilly: Jan Bohuwěr Schuppang (Schczěpank) ſ Běkeje, wojak inf. reg. No. 103.

Wumrjeł je Mikkawsch Hilla ſe Schunowa, wojak inf. reg. No. 103, 23 lět stary. Wón bu w ſedanskej bitwje 29. auguſta ranjeny a leżeſche dleſchi czaß w lazarecze w Douzy, ſ wotkal bu pſched někotrymi njedzlemi do Karlsruhe pósłany, hdzež je ßo w lazarecze w ßwjatovincenzowym domje minył. — Jeho jedyn bratr je tež na wojnje.

Żelesny kschiż a albrechtski rjad ſ mjeczomaj dosta: W. R. Aſter ſ Budyschina, leutnant a adjutant kral. sakſk. infanterieregimenta No. 105. Dale dosta żelesny kschiż: Jurij Wawrik ſ Khrósczicz, podwachmiſchtr 3. schwadrony kral. sakſ. regimenta gardyjeſnych.

Pschiſpomnjenje radakzije. My naležnje proßymy, ſo by nam to kóždy dobroczinje k nawjedzenju dał, hdyž něschto wo ranjenych, khorych abo ſemrjetych ßerbſkich wojakach ſhoni; woßebje lubo nam budza powjesćze wo tym, hdyž je žadyn Sserb abo tež Němz, hewak w ßerbſkim kraju bydlazy, żelesny kschiż abo druhe czeßne ſnamjo dostał.

Ze Serbow.

S Budyſchina. S Liberza (Reichenberga w Czechach) pißaja tamniſche nowiny: „Póndzelu 14. novembra měješche tudomna evangelſka schula rědki ßwjedzeń, mjenujzy jejnaj dwaj nowaj wuczerjej buschtaj tehdy do ßwojeho měſta ſapokaſanaj. Jako běchu ßo dźěczi, wuczerjej, presbytarjo, duchowny atd. rano w 9 hodzinach ſhromadzili, dzerżeſche po wuſpěwanju khěrluſcha k. duchowny Klemm rycz na ſhromadzenych saſtupjerjow, na dźěczi a wuczerjow, po czimž najſtarſchej ſchulerjej wuſtupiſchtaj a noweju wuczerjow ſ ruku powitaſchtaj. Na to poſtupi nowy prěni wuczeŕ a kantor k. Pohoncz a dzakowaſche ßo najprjódzy presbyteram ſa to dowěrjenje, kotrež běchu jemu pſches jeho wuſwolenje wopokaſali, ßlubi pſches ßwěrne ſtutkowanje tajkemu dowěrjenju doſcz czinicz, proſcheſche knjeſa duchowneho wo jeho dobroczinu pſcheczelniwoſcz a poſtrowi ßwojeho kollegu na wutrobne waſchnje. Po nim ryczeſche nowy druhi wuczeŕ k. Fantes, kaž tež ſchulſki prjódſtejeŕ k. Gnörich, po czimž ſchulſka deputazia, jako bě noweju wuczerjow prjedy wutrobnje poſtrowi, ſchulu wopuſchczi, w kotrejž ßo hnydom ſchulſka wuczba ſapocza.

S Radwórja. Póndzelu 28. novembra rano w tſeczej hodzinje wudyri w kolni tudomneho klamarja a pjekarja Jana Heßy woheń a pſchewobrocži w krótkim czaßu wſchitke jeho twarjenja do procha a popjeła. Hewak je ßo jemu tež wjele żita a muki ſpaliło. Woheń je najſkerje ſokożeny. Wyſche naſcheje bě tež khelnjanſka ßykawa l pomozy pſchijěła.

S Njeßwaczidła. Tudomny majoratſki knjes, k. Jan Wolfgang Sigismund hrabja Rieſch je 25. novembra na Sonnenſteinje wumrjeł a bu 29. novembra tudy pohrjebany. Wo jeho pohrjebje najſkerje ſa tydzeń wobſchěrnischu rospramu damy.

S Mniſchonza. Jako bě njedzelu tydzenja ſahe rano jena tudomna mandzelſka hoſpoſa ſtanyła, dokelž chzyſche k ſpowjedzi hicz, ſakkapny něchton wo durje, a jako wona won wuſtupi, ſtejeſchtej tam dwaj muſkaj, wot kotrejuž ju jedyn wo to proſcheſche, hacz njebyſchtaj nuts ſtupicz ßměkoj, dokelž ſtaj ßo ſabłudźikoj a nětko jara mucznaj. Ta hoſpoſa jimaj ſaſtupjenje pſchiſwoli, po czimž ßo wonaj praſcheſchtaj, hacz njemójetaj piwa abo wina k wokſchewjenju dostacz. To pak ßo njehodżeſche, tola pak jimaj wona khoſeja nawari, kotryž ßebi wonaj derje ßkodzecz daſchtoj a ßebi tón jedyn wot njeju tež někajku ranu pſchewobaleſche.

Bjes tym bě hoſpodaŕ ſ dźěła w papjerniku domoj pſchiſchoł, kotrehož wo to proſcheſchtaj, ſo by jimaj někotry czaß wotpoczinka wotpuſchcził a bjes tym jeneho wóſku wobſtarał, kiž bě jeju do Sskanknowa w Czechach dowjeſł. To ßo ſto a wonaj něhdże w 11 hodzinach wotjědżeſchtaj, jako běſchtaj hoſpodarjej a hoſpoſy po ſchěßnaku ſapkaczikoj. Do Sskanknowa pſchijěwſchi daſchtaj pak temu wóſzy měſto 2 tl. 15 ngl., kaž bě wuczinjeny, franzowſki 20 frankowy ſkoty (něhdże 5 tl. 10 ngł.) prajizy, ſo ſtaj wonaj dwaj franzowſkaj wyſchkaj, kotrajž je wón wjeſł.

(Najſkerje ſtaj to taj franzowſkaj wyſchkaj bykoj, kotrajž ſtaj tehdy ſ Drażdżan czekkoj.)

S Budyſchina. Dotalny tachantſki vikar a kapłan pſchi tudomnej ßerbſkej katholſkej zyrkwi, k. Hórnik, je ſa fararja a dotalny kapłan w Ralbizach, k. Luſczanſki, ſa kapłana pſchi tutej zyrkwi pomjenowany; na poßleńſcheho měſto pſchindże dotalny kapłan w Oſtritzu, k. Rólla, a k. kand. Kubaſch je ſa kapłana w Königshanje poſtajeny.

Wójnſke powjesćze.

W ſańdżenych dnjach je ßo wſchelake ważne wójnſke ſtutkowanje ſtało.

My wěmy, ſo běchu Franzowſojo tſi nowe armeje ſakożili, ſo bychu ſ nimi Pariſej k pomozy czahnyli a němſke wójſko někak wot tam wotcziſchczěli, je ſ khribjeta pſchimajo, bjes tym ſo general Trochu na nje ſ Pariſa ßameho wupad ſczini. Prěnja tajka armeja bě ßo k

połnozy wot Parisa wokoło Amiensa shromadźika a mjenowasche so teho dla połnózna armeja. Druha je oirska armeja, dokelž je so pola rěki Loiry shromadźika a wona stejesche k krótkemu wjeczoru (südwest) wot Parisa; tsecza armeja rěka bretagniska, dokelž je so w krajinje Bretagne sakożika. Wona stejesche abo steji pjecza runje k wjeczorn wot Parisa, tola je pak też mózno, so je so s loirskej armeju sjenoczika.

Pschecziwo tutym armeju běchu němske wójska posłane, so buchu je sbite, prjedy hacz bychu so k Parisej pschibliżike. A tajke sbicze je so też derje radziło. Na franzowsku połnózu armeju bě general Manteuffel se sylnymi wotdželenjemi prěnjeje němskeje armeje wuczahnył a bě 27. novembra njedaloko města Amiensa na Franzowsow praßnył.

Njepschecželjo shubichu někotre tawsynty ludźi, kaž też 700 jatych a 1 khorhoj. 9. regiment husarow je jedyn bataillon mórskich (marinskich) wojakow sahubił, tola mějachu też Němzy khětro wulke schkodowanje.

So su Franzowsojo wulku schkodu czerpili, je s teho widżecz, so su město Amiens wopuschczili, hacz runje běchu je prjedy sylnje wobtwjerdzili. Pruski general Goeben je je teho dla 28. novembra wobsadził, bjes tym so drusy uěmszy generalojo sa Franzowsami czěrjachu, kotrychž tehdy pak general Le Favre abo general Faidherbes kommandirowasche; pschetoż generala Bourbakija, kiž bě po prawym to połnózne wójsko hromadu swjedł, běsche minister Gambetta krótko psched bitwu wotsadził. W Amiensu namakachu Němzy hischcze 4 kanony.

Němski Phoenix,

sawěsczaze towarstwo w Frankfurcze n. M.

Sakładny kapital: 5 millionow schěßnakow, ... 3,142,857 tl. Pr. cour.
Reservefond: . . . . . 800,546 „ „ „
Dokhody na prämijach a dani 1869: . . . . . 981,048 „ „ „
Sawesczenja wobstejaze w l. 1869: . . . . . 582,225,562 „ „ „

Němski Phoenix sawěsczuje psche wohnjowe **schkodowanja** mobilije, twory, fabrikku nadobu, polne wupkody w bróżnjach, fajmach a hromadach, skót a ratarske pschedmjety wschěch družinow po wschomózno tunich, **twjerdych** prämijach, tak so so żenje niczo dopkaczowacz njetrjeba.

Prospekty a sawěsczeńske formulary so kóżdy czaß darmo dadża; też je podpisany rad hotowy, kóżdemu wscho potrjebne wukasowanje dacz.

W Budyschinje w decembra 1870.

C. A. Siems,
(firma): **J. G. Klingst Nachfolger,** na bohataj haßy 86.

K prjódkstejaznym hodam

dowolam sebj czesczenych Sserbow na mój bohacze srjadowany skład we wschěch mustrach a schěrjach kedżbnych sczinicz. Wosebje poruczam.

zychi, czischczany barchent, drasczenischcza, wupjerki, futerowy barchent, katunowe rubischcza, czisty płat, bély barchent, zefyrowe rubischka, rubjany płat, czischczane schorzuchi, zefyrowe schawle, jendż. płat, schnuptuchi s czisteho płatu, katun, módry płat, ßukno, mużaze cachenéż, polpłat, bukskin, ff. czorne lazy, doubelstoffy, pelzowy poczehnjenja, pißane jeczki, atd. atd. atd.

☞ Ja budu so prózowacz — pschi wschěch wupschedawanjach, kiž so nětko maja, — tola po najtunischich płaczisnach pschedawacz.

Julius Hartmann
na mjaßowym torhoischczu.

Skótne miki w Minakale

wutoru 6. decembra.

Jeneho wotroczka k konjej pyta hnydom k sastupjenju theatromundar Köhler w tu khwilu w Hrodźischczu.

K nowemu létu 1871 so na kujezi dwór w Makej Borschczi jedyn kmany rólny pohoncz pyta.

Njeżenjenych **gratdżelarjow, pohonczow** k lohkemu a czężkemu jěsdżenju, **wulkich wotroczkow** a **śrěnkow** pschi 40—60 tl. sdy, **dżowki, domske a kuchinske holzy** sa tudomnu wokolnosez a sady Draždżan pytam a maja so s dobrymi wopißmami pola mje pschipowjedżicz.

Adolph Wahle
na żitnych wikach czo. 693.

Pschepołoženje khlamow.

Mój skład hotoweje mužazeje drasty a hólczazych wobleczenjow je nětko pódla bohateho tórma w domje knjesa slótnika Boëtius'a prjedy Rosenkranza.

P. Baruch.

Wurěsno- a modotworowe khlamy

Julius Geyer

ßu wot dżeńßniſcheho dnja na bohatej haßy cżo. 62 w domje k. pſchekupza Brauna.

W Budyſchinje 24. novembra 1870.

Na bróſtkhorych.

G. A. W. Mayerowy bróſtſyrop je pſchi **katarrhach** dychazych organow (grgawy, dychawy a jeje wotnoſkow) a pſchi **rěſatym a koſkotatym kaſchelu**, huſto ſ nim ſjenoczenym, dobry polózazy ßrědk, kiž ßamo pſchi ſaſtarjenych, ſaßakkych katarrhach hiſchcze dobru ßkužbu czini. Ale też woßoby, kaž

kamnjenjerubarjo,
mkynzy,
ſtwinſzy molerja,
pjekarjo,
rěſbarjo,
murjerjo

a teho runja wjazy, kotrychž dźěło ßobu pſchinjeße, ſo wſchelake njewuſchne, dychazym organam ſchkódne wězki, jako drobny proch atd. do ßo dychaja, pſches czoż moża po krótſchim abo dléſchim czaßu w ſpomnjenych organach khorowatoſcze nastacz. Też tuczi budża **G. A. W. Mayerowy bróſtſyrop**, pſchi wobkedźbowanju potrjebneho waſchnja, ſ wužitkom nakoječ móz.

Oſchatz. Dr. med. **Gerſtäcker,**
praktiſki lěkař a ßudniſki ranlěkař.

Jenoż prowdźiwy maja **G. A. W. Mayerowy bróſtſyrop** w bleſchach po 8 nßl., 15 nßl. a 1 tl. na pſchedan.

Heinr. Jul. Kinka w Budyſchinje,
W. Rotha w Lubiju,
P. Kinne, haptykař w Hernhucze,
Joſ. Löbmann w Schěrachowje,
Ed. Hieſe w Nowoſalzu,
haptykař **Geriſcher** w Oſtritzu,
Schokta we Wotrowje a
Lehmann w Budeſtezach.

Epileptiſke widliſchcza
(padazu khoroſcz)

ſahoji **liſtnje** ſpecialny lěkař ſa epilepſiju doktor **O. Killiſch** w Barlinje, nětko: Louiſenſtraße 45. — Hižom pſches ſto ſahojenych.

Theater w hoſcjeńzu w Hrodźiſchczu, njedźelu 4. decembra: Mlynkez Róża abo jenaſka bitwa, w theatru mundi. Sapoczatk we 8 hodźinach. Wo bohaty wopyt proßy **Köhler.**

Lottoria.

Czeſczenym Sserbam Budyſchina a wokolnoſcze ſ tutym najpodwolniſcho k nawjedźenju dawam, ſo ßo póndźelu 12. decembra t. l. czehnjenje 1. klaßy kral. ſakſk. krajneje 79. loterije ſměje, k kotrejž ßo ja ſ rjanym a wulkim wubjerkom ¹/₁, ¹/₂, ¹/₄, a ¹/₈ loßow najnaležniſcho poruczam. Dokelž na 12. decembra runje narodny dźeń naſcheho lubowaneho krala Jana trjechi, dha hodźi ßo nadźijecz, ßo tón, kiž hižom tehdy ſ mojeje kollekzije ßobu hraje, lóhko doſcz pěkny dobytk ſczini, ſo móże ßebi potom też něſchto hódne k Božemu dźěſczu kupicz.

W Budyſchinje 3. decembra 1870.

C. F. Jäger sen.
na ſwonknej lawſkej haßy.

Julius Rachlitz, klempnař
na ßerbſkej haßy czo. 11

poruczа ßwój ſklad blidowych, wißazych a ſczěnowych lampow, dale dźěczazych hrajkow a lakirowanych blachowych tworow, kaž też blachowe khachle, khachlowe roły atd. k dobroczinnemu wobkedźbowanju.

Drjewowa aukzia

Póndźelu 5. decembra budze ßo na kuhowſkim reviru něhdże 150 loßow ſtejazeho brěſoweho a wolſchoweho drjewa na pſcheßadźowanje pſchedawacz.

Kupowarjo maja ßo na pomjenowanym dnju ranu w 9 hodźinach w rumanſkim hacze na kuhowſkim reviro ſhromadźicz.

Wumĕnjenja budża pſched ſapoczatkom aukzije woſjewjene.

W Khaßowje 24. nov. 1870. **Behrens.**

Wulke wupschedawanje

w hosczeńzu k ßłónzu w Budyschinje pódla kaßerny.

Wobstejenjow dla, kotrež ßu psches wójnu nastale, kiž pak ßo sa sjawnoscz njehodza, ma a dyrbi ßo wulka dzělba

ßukna, bukskina, doublestossa

drasczenischczow, kattunow a wschelakich druhich tworow po kóždej jenož někak sdobnej płaczisnje pschedacz. **Sarjadowař.**

☞ Jenož w hosczeńzu k ßłónzu pódla kaßerny.

Nowe khlamy

sałožene

wot C. W. Bitzki na žitnych wikach.

Schtóž chze něschto dobre a tunje wot mužazeje drasty kupicz, tón njech mje dobroczi-wje wopyta. Ja wo prawdze dobru drastu jara tunjo pschedawam.

Se wschěm poczesczowanjow proßy wo dobroczíwe wopytowanje

C. W. Bitzka

na žitnych wikach czo. 603.

---

2 dzowzy a 1 konjazy wotroczk ßo pschi dobrej sdźě hischcze k nowemu lětu 1871 pytaju sa knježi dwór w Brěsynje pola Huczíny.

Epileptiske widlischcza,

padazu khoroscz, sahoji rucže a zyle bjes wukhwalenja s jenym tyßazkrócz dopokasanym lěkarstwom psches list **M. Holtz, Berlin, Lindenstraße 18.**

Napominanje.

Wschizy czi ßami, kotsiž maja hischcze žane žadanje na semrjeteje Lehmann pomjenowaneje Kopaczoweje w Porschizach, ßo s tutym napominaja, so bychu ßwoje spezialne sliczbowanja hacz do 4. decembra abo najposdzischo do 10. decembra pola podpißaneho wotedali, dokelž ßo na posdzische potom dziwacz njemóže.

Heinr. Dietrich
g. prjódkstejeř.

Petroleum

najlěpscheje dobroscze, porucza pschi wotkupjenju 5 puntow na jedyn ras punt po 28. np. **Ernst Hämsch.**
na jerjowej haßy.

Jena s zyhelemi kryta khěža se sahrodu je se ßwobodneje ruki na pschedań. Wscho dalsche je pola J. Młynka w Saryczu shonicz.

Jenu sprawnu holzu k podpjeranju hosposy pyta
Ewald Braun, želesokupz
na bohatej haßy czo. 91.

Galene-nutsßykanje

sahoji bjes boloscze sa 3 dny kóždy wupław moczidła, ßamo zyle sastarjeny
M. Holtz, Berlin, Lindenstraße

Napominanje k sapłaczenju.

Wot lěkarja knjesa doktora Matthesiusa, prjedy w Njeßwaczidle, nětko w Aue pola Schneeberga bydlazeho, mam ja porucznoscz te lěkarske sdy, kotrež ma wón we wokolnosczi ßwojeho prjedawscheho pschebywanja hischcze wot wschelakich ludzi žadacz, na ßudniskim puczu w tym padze wunusowacz, jeli ßo sapłaczenje na mnje abo na k. Dr. Matthesiusa hacz do 10. decembra 1870 stało njeje, schtož ßo tym dołžnikam, kotrychž to nastupa, s tutym k nawjedzenju dawa.

W Budyschinje 30. novembra 1870.

Ryczník **Jacob.**

Nowodejaze kruwy,

pod kotrymiž czelata steja, kupuja ßo na ßwobodnym kuble w Jeschizach pola Delneje Hórki.

Moje lětusche

hodowne wupschedawanje

sapoczňje ßo

póndźelu 5. decembra.

Psches wulzyschne sastaranje je mi runje w tutym lěcze spožczene, so móžu mojim czesczenym wotebjerarjam prawje tunje płaczisny pschi snatej dobrej a solidnej tworje stajecz a naspominam s njeje jenož něschto: symski buckskin 10/4 schěroki, wot 20 nßl. a drožicho, wołmjane schawle wot 2½ nßl. 9/4 schěroke lama wot 12 nßl., cachenêz, lazy, rubischcza w najwjetschim wubjerku po spodźiwnje tunich płaczisnach.

W Budyschinje na lawskej haßy w nowych khlamach.

Eduard Hartmann.

K dobroczíwemu wobkedźbowanju.

Hdyž ßym prjedy psches pschedawanje sahrodnych płodow wschelako se Sserbami cžinicz měł, dha cžuju ßo nuczeny pschi wotnajeczu korczmarstwa

„Schuberdt's Gastwirthschaft"

na mjaßowym torhoschczu blisko wulkeje zyrkwje czesczenych Sserbow Budyschina a wokolnoscze najpodwolnischo pscheproßycz, so bychu mje pěknje wopytowali, ßlubjo, so budu kóždemu, kotryž mje se ßwojim wopytom poczesczi, s dobrymi jědźemi, s dobrym bouillonom, ff. khofejom, s wubjernym winom a piwom atd. na najtunischo poßłužecz.

Firma „Schuberdt's Gastwirthschaft" pschi jeje jara wobschěrnej snajomosczi w tu khwilu njepscheměnjena wostanje.

W Budyschinje, 1. decembra 1870 **C. Haufa.**

Turkowski schmaderunks,
naczinjene brußnizy,
kładźene wischnje,
schwajzarski a limburgski twarožk,
holl. mostrich,
sardelle, woßebje rjane,
nowe marinirowane a ßuschene **jereje**
porucza **C. A. Wehla.**

Na tak mienowanej maleschanskej holi pola Mikowa je 200 kloftrow ßucheho khójnoweho měschaneho drjewa, kloftr po 2 tl. 17 nßl. a wokoło 200 kop walczkow kopa po 1 tl. 1 nßl. na pschedań.

Traugott Förster,
drjewopschekupz a wuhlolieferant w Delnej Woleschnizy.

Ratarske towarstwo w Bukezach.

póndźelu 5. decembra popołdnja w 3 hodźinach.

Pschednoschk knjesa Dr. Heidena: Sslědowanje polnych płodow.

Aukzia pjeńkow.

W tudomnym knježim reviru w Bukowzy we wotdźělenju „holczi hat" budźe ßo bližschi schtwórtk 8. decembra něhdźe

100 kloftrow khójnowych pjeńkow

sa hotowe pjenjesy na pscheßadźowanje pschedawacz. Sapoczatk rano w 9 hodźinach.

W Minakale 29 novembra 1870

Hrabinska Einsiedelska hajniska inspekzia.

Łužičan čo. 11 je wušoł

a wopřija: 1) Moja žadosć. Spěw wot Pětrowiča. 2) Serbowka. Historiska novella. Zeserbšćił K. A. Fiedleř. (Pokračowanje). 3) Pjenjez — druhe słónčko, wokoło kotrehož so zemja wjerći. Spěw z operetty „Jakub a Khata" wot H. Seilerja. 4) Do wójny! Wobraz ze Serbow. Spisał H. Jórdan. 5) Wowčeř. Spěw wot J. Kaplerja. 6) Karl Jaroměr Erben. Nekrolog wot W. Hórnika. 7) Z Budyšina a z Łužicy. 8.) Něsto wo nowinach, wosebje słowjanskich. Podał J. E. Smoleř. (Skónčenje.) 9) Wozjewjenje redakcie.

Nakładnik: J E. Smoleř. Cišć L. A. Donnerhaka w Budyšinje.

Čisło 49. ~ 10. decembra ~ 1870.

Serbske Nowiny.

Za nawěšćki, kiž maja so w wudawarni Serb. Nowin. při bohatych wrotach wotedać, płaći so wot rynčka 1 nsl.

Zamolwity redaktor a wudawaŕ
J. E. Smoleŕ.

Kóžde čisło płaći 6 np. Stwórtlětna předpłata pola wudawarja 66 np. a na kral. saks. pósće 7½ nsl.

Wopschijecże: Najnowsche. — Swětne podawki. — Wojerske listy. — Powjesćcje wo wojakach. — Se Serbow S Budyschina. S Njeßwaczidła. S Wyßokeje — Wójnske powjesćcje. — Nawěschtnik.

Płaćizna žitow a produktow w Budyšinje

3. decembra 1870.

Dowoz: 6697 kórcow.	Płaćizna w přerězku na wikach, wyšša.			nižša.			na bursy, najwyšša			najniža.		
	tl.	nßl	np.	tl.	nßl	np.	tl.	nßl	np.	tl.	nßl	np.
Pšeńca	6	10	—	5	25	—	6	12	5	6	5	—
Rožla	4	12	5	4	2	5	4	12	5	4	10	—
Jećmjeń	3	10	—	3	5	—	3	12	5	3	7	5
Wowß	2	—	—	1	25	—	2	5	—	2	—	—
Hróch	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Woka	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Raps	—	—	—	—	—	—	9	5	—	—	—	—
Jahły	7	5	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Hejduschka	5	15	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Kana butry	—	16	—	—	14	—	—	—	—	—	—	—
Kopaßłomy	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Zent. ßyna	—	27	5	—	22	5	—	—	—	—	—	—
Kane ßymjo	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—

Czahi sakskoschlesynskeje żelesnizy s Budyschina.

Do Draždżan: Rano 7 hodźinow — minutow* dopołdnja 9 h. 5 m.; pschipołnju 1 h. — m.*; popołnju 4 h. 10 m.*; wječor 8 h. 20 m.*; w nozy 2 h. 40 m.** 4 h. — m.

Do Shorjelza: rano 7 h. 50 m.*; dopołnja 10 h. 50 m.*; popołnju 3 h. 20 m.†; wječor 6 h. 50 m.*; wječor 9 h. 35 m.; w nozy 12 h. 35 m.; 1 h. 45 m.**

*) Pschisanknjenje wot a se Žitawy a Liberza (Reichenberga.
†) Pschisanknjenje do Žitawy.

Pschispomnjenje. Czahaj se snamjeschkom ** bjes Draždżanami a Shorjelzom jenoż w Budyschinje a Lubiju sstawataj. Wonaj mataj jenoż wosy prěnjeje a druheje klaßy) a ma ßo sa billet ¼ wjazy płaczicz; dźeńske billety pschi nimaj njepłacza.

Pjenježna płaczisna.

W Lipsku, 8. decembra. 1 Louisd'or 5 toler 17 nßl. 6½ np., 1 połnowažazy czerwjeny skoty abo dukat 3 tl. 6 nßl. 5½ np.; winske bankowki 82 (16 nßl. 4 np.)

K wukhowanju dźěczi,

Pśches ßławnu prawdźiwu „**Bräune-Einreibung**“ doktora **Netscha** w Draždżanach, Ammonstraße, ßo jenoż pśches **swonkomne** poschtrychnjenje pschi kóždym **kaschelu, schijubolenju** kóždy khory (wulki abo mały) pśched **kožkojtej brunawu** (**häutige Bräune**) wobarnuje, ßo kóžby **kaschel, stary katarrh a schijubolenje** lohko wotstroni, woßebje ma ßo pak też poručicz pschi **torhathym kaschelu** (**Keuchhusten**) **a diphtheritis.** **Fr. Weber.**

K dostaczu w haptykach. Hłowny skład ma **Heinr. Jul. Lincka** w Budyschinje.

K prjódkstejazym hodam

poručam k dobroczinwemu wobkedźbowanju mój skład stareje, wubjerneje pscheńczneje muki najlěpscheje dobroscze, kaž też ßuche droźde, po kotrychž ßo derje hiba.

W Budyschinje na kamjentej haßy.

J. Kögler, pjekarski mischtr.

Jenoż

prawdźiwy maja **G. A. W. Mayerowy** **bróstsyrop** w bleschach po 8 nßl., 15 nßl. a 1 tl. na pschedan.

Heinr. Jul. Lincka w Budyschinje,
W. Rotha w Lubiju,
B. Kinne, haptykaŕ w Hernhucze,
Jos. Löbmann w Schěrachowje,
Ed. Hiese w Nowosalzu,
haptykaŕ **Gerischer** w Ostritzu,
Schołta we Wotrowje a
Lehmann w Budestezach.

Jedyn młody czorny rjeczasny poß ßrěnjeje wulkoscze s paßom wokoło schije je ßo saběžak. Tón, kotremuż je ßo pschidał, chzył jón w Jenkezach pola Lehmanna-Mitha wotedacz.

Dwě pilnej, sprawnej familiji dźěławych ludźi ßo na rycżerkubło w Ssmochczizach k sapoczatkej měrza abo haperleje 1871 pytatej.

Sákſka. Syma je ſ mĕßazom decembra ſaſtupika a je ßo tež tójſchto ßnĕha naſchko. W nozy wot 3.—4. deeembra mĕjachmy 12 gradow ſymy, ßrjedu bĕ pak thermometer na 3 grady ſpanyk.

W Oberſohlandze je ßo 2. decembra w nozy Hölzelez brójeń wotpalikoj.

W Pózkowach ßo 1. decembra Kettnerez 8létny hólczez na lodze pſchepany a ſatepi.

Prußy. W połnóznoněmſkim parlamencze bu wóndanjo woſjewjene, ſo je bajerſki kral pola pruſkeho krala tón namjet ſtajił, ſo by ßo poßleńſchi w blizſchim czaßu ſa němſkeho khežora krónowacz dak. Po nowſchich powieſczach je tež württembergſki kral tutemu namjetej pſchiſtupił a wobaj kralej, kaž tež wſchitzy druſy němſzy wjerchojo bórſy do Versaillesa pojĕdu, ſo bychu tajke ßwoje mĕnjenje pruſkemu kralej woſjewili a tež hdyž ßo Paris podda, do tuteho mĕſta ſ pruſkim kralom ßobu nutsczahnyli.

Wojerſki liſt

wot J. Miſchnarja ſ Wulkeho Radſchowa,
jenolĕtneho dobrowolnika kral. ſakſ. inf. reg. No. 103.
(Skónczenje.)

Livry pſched Pariſom. Sańdzenu njedzelu dyrbjachmy ſaßo na polnu ſtraż (Feldwache). Hižom rano ſahe ßo deſchcz lijeſche. W 11 hodzinach wopuſchczichmy Livry a dołho njetrajeſche, dha bĕchmy zyle pſchemoknjeni a mĕjachmy hewak żałoßnje hlinojty pucz pſchewinycz, hdzež noha huſto doſcz ſ khwilemi tczaza woſta. Ja myßlach ßebi, ſo budzemy w naſchej prjedawſchej budze pſchebywacz móż, ale dyrbjach ſ 21 muzemi pod nawjedowanjom leutnanta Rocha na najdalſchi poſten czahnycz. Pſchi kanalu, kiž do Pariſa wjedze, dzĕchmy delka pſchi wodze dale, pſchetoż horka njeßmjedachmy hidz, dokelż budzichu naß tam hewak Franzowſojo widzili a hnydom na naß tſĕleli.

Sa poł hodziny pſchińdzechmy na naſchu ſtraż, jako bĕchmy prjedy hiſchcze po jenej poł ſ wodu napjelnjenej hrjebi ſtuleni brodzicz dyrbjeli. Na ſtraži ſtejeſche khĕża, kotruż bĕchu Franzowſojo hroſnje rostſĕleli a jenemu wojakej wot regimenta 102 wobej noſy pſchetſĕlili. Duż bĕ ta khĕża nĕtko wopuſchczena a bĕ tam ſa naß hĕta pſchihotowana, kotraż po pokojzy w ſemi tczeſche; wona bĕ wuſka, ale tola kulam wobaraſche.

Tam ßedzachmy na wuſkej deſzy jedyn pódla druheho, kiž my hiſchcze na póſtnje njebĕchmy. Franzowſke poſtny zyke popołdnje na naſche, nĕhdze 400—500 krocżel wot nich ſtejaze, tſĕlachu, tola nikoho njetrjechichu. S naſcheje ſtrony ßo ani jedyn ras njewutſĕli. Wjeczor Franzowſojo daloko do ßwojeje wßy woteńdzechu a naſche poſtny 200 krocżel do prĕdka dzĕchu. W nozy bĕ ſkoro pſchezo ſ mĕrom, tola wobßwĕczichu naß nĕkotry krócz ßwĕtle kule, kotreż Franzowſojo do wyßokoſcze puſchczichu. Hdyž ßo to ſtanje, dha ßo kózdy khĕtſje rucze na ſemju czißnje, ſo by jeho Franzowſojo njewuhladali a potom tſĕlili.

Rane ſahe ßo Franzowſojo wróczichu a my ßo dokelż woni hnydom na naß tſĕlachu, na naſche prjedawſche mĕſto podachmy. Njepſchecżeljo potom ſtajnje tſĕlachu a jako ja na ſtraži ſtejach, kulki jenoż tak wokoło naß lĕtachu, tola pak żaneho muża njetrjechichu. A jako pſchipokdnju mużſtwa 2 batailona na naſche mĕſta pſchicżahnychu, dha Franzowſojo ſ granatami tſĕlachu, ale tež podarmo.

Ja ßo Bohu dzakowach, jako bĕchmy ßo ſ tajkeje wobczeżneje a ſtraſchneje ſtraże ſaßo do naſchich kwartirow wróczili; pſchetoż my bĕchmy w nozy jenoż nĕkotre minuty drĕmali a pſches ſtajnje kedżbowanje na njepſchecżela w naſchej pſchemoknjenej draſcze jara ſprózni a wutli, atd.

Naſajtra rano wot 7—12 hodzinow dyrbjachmy ſchanzowacz, ſchtomy puſchczecz a teho runja. My ßmy jara derje wobwarnowani. Jeli bychmy ras ſ najdalſchich pſchedpoſtnow zofacz dyrbjeli, dha bychmy ßo ſa prĕnju liniju wobtwjerdzenjow ſczahnyli. Tam Franzowſojo lohzy blisko pſchińcz njemoża, dokelż ßu tam hrjebje, ſchanzy a ſaraczenja ſa infanteriju a tu a tam tež kanony poſtajene. Hdyž pak bychu naß tola ſ tuteje linije wuhnali, dha mózemy ſa naſchu druhu liniju zofacz, kotraż je hiſchcze twjerdſcha, dyżli prĕnja. A na tajkich ſchanzach ßo hiſchcze wſchĕdnje dżĕła, tak ſo nam mało khwile k wotpoczńjenju woſtanje, atd.

Wojerſki liſt

wot Handrija Rjeka,
kral. ſakſk. wojaka inf. reg. No. 103.

Lubaj ſtarſchej! Ja chzu Wamaj tudy ſ krotka wopiſacz, kaž my pſched Pariſom leżimy. Paris leži nam kaž wot Maleſchez mĕſto Budyſchin a my wot Pariſa tak daloko ſtejimy, kaž je Subrniczka wot Budyſchina ſdalena. Wy dyrbicze ßebi po tajkim to tak prjódkſtajicz, jako by Subrniczka naſcha tudomny kwartira była, — Budyſchin pak Paris. Bjes Pariſom a nami ßu khĕtro wulke hory a te czahnu ſo tak, kaž by jedyn wot Pſchiwcżiz do Delneje Hórki ſchoł. Tute hory ßu wot naß 2 hodżiuje a wot Pariſa tež 2 hodżinje, duż mamy je runje ßrjedża, ale na tutych horach ßu twjerdżiſny (forty) a wobtwjerdżenja, ſ kotrychż Franzowſojo na naß tſĕlaja. Hdyž ßebi Wy prjódkſtajicze, jako bychmy my w Suberniczży byli, dha ßu te twjerdżiſny, jako bychu pola Maleſchez byke.

Hdyž my na ſtraż (wachu) czehnjenmy, dha my tak daloko do prĕdka dżemy, każ je wot Subrniczki do Huczíny ale mĕſto Huczíny je pola naß dubowy lĕß a ßu tam tež kerki. Wo dnjo ſtejimy w tutych kerkach, tak

ſo my widżeć njeßmy, ale my dyrbimy won wſchitko widżić. W nozy mamy na hokym polu leżeć a dżemy teho dla ſ tych kerkow nĕhdże 500 krocżel do prĕdka.

My leżimy, tak prajizy, w Subrnicżizy, fróntu mamy k Budyſchinej, nam k prawizy leži pruſki gardekorps, na kotryż Franzowſojo hiſchcże bole tſĕlaja, hacż na naß. K lĕwizy leża nam Württembergſzy, Pruſzy leża pak ſ wjetſcha na prawym o lĕwym kſchidle (flügelu) abo tež na tamnym boku Pariſa, atd.

Powjeſcże wo wojakach.

W polnym lazarecże w Clayе (w Franzowſkej) ſtaj wumrjeloj: Korla Auguſt Lorenz ſ Ketliz, wot infanteriereginenta 103, komp. 12. † 3. novembra; Heinrich Barth ſe Sderja, fórman, † 21. novembra.

W polnym lazarecżi w Meaux (w Franzowſkej) je wumrjeł: Wylem Julius Langa ſ Rózan, wot inf. reg. 102, komp. 6. † 26. oktobra.

W polnym lazarecże w Penchard (w Franzowſkej) je wumrjeł: Ernſt Auguſt Felſa ſ Luſka, wot jägerbataillona 12, komp. 2. † 15. novembra.

W polnym lazarecże w Meaux ßu khori: Mrós pomjenowany Krolmus, wot ſanitatneho detachementa; Jan Koker ſ Pſowjow, wot inf. reg. 103, komp. 8.; Handrij Auguſt Schütza ſ Dżĕżnikez, inf. reg. 102, komp. 3.

W polnym lazarecże w Annet je khory: Jan Mikkawſch Juſt pomjenowany Jurak (ſwotkal?)

W lazarecże w Gmünd je khory: Jan Ernſt Jordan ſ Wulkeho Wjelkowa, wot inf. reg. 103, komp. 9.

Porjedżenje. Po nowſchej doſtatej powjeſczi njeje ćrenadier Matej Nowak ſ Mikowa ſhubjeny abo jaty, ale wón je jenu ruku ſhubił a teho dla w tychle dnjach najſkerje domoj pſchińdże.

Żeleſny kſchiż a ſkotu, kheinrichſkemu rjadej ßuſchazu medaillu je doſtał: Jan Libſcha (Liebſch), rodżeny w Maleczizach pola Woſporka, wachmiſchtr 2. ſchwadrony kraj. jakſk. 3. regimenta jĕſdnych.

Ze Serbow.

S Budyſchina. Sańdżenu 2. njedżelu adventa mĕjeſche ßo w kſchiżnej zyrkwi w Draždżanach ſerbſka Boża ßłużba ſa tamniſchich a w bliſkoſczi Draždżan pſchebywazych Sserbow. Prĕdowanje dżerżeſche k. farař Ssykora ſe Ssmilneje a dwĕ ſpowjednej ryczi k. farař Domaſchka ſ Noßacżiz (mĕſto hodżiiſkeho k. fararja Imiſcha, kiż dyrbjeſche khoroſcze dla doma woſtacż.) — Spowjednych ludżi bĕſche 212. — Pſchi wſchĕch ſchtyrjoch ſerbſkich kemſchenjach w Draždżanach bĕ ſpowjednych ludżi 998 wſchĕch do hromady, po tajkim 38 wjaz, dyżli konſche lĕto. Tež ßu ßo tam nĕkotſi Sserbjo w ßwojim wobydlenju woprajecż dali.

§*. S Njeßwacżidła. 48. cżißko Serb. Now. hižom tydżenja powjedaſche, ſo je tudomny majoratſki knjes k. Jan Wolfgang Sigismund hrabja Riſch 25. novembra w tamnych wuſtawach ſa duchakhorych w Pirnje 55 lĕt ſtary wumrjeł, hdżeż bĕſche jako khory na duchu, 6 lĕt pſchebywał. Jeho cżĕło bu póndżelu 28. novembra wjecżor w 12. hodż. ſ faklemi do Njeßwacżidła pſchiwjeſene. Knjes farař Rychtař kaž tež ſchulſke dżĕcżi bĕchu jemu hacż k kerchowej napſcheczizwo ſchli a jako bu potom cżĕło w hrabinſkim hrodże w orangerijowej khĕži na paradu wuſtajene, buchu nĕkotre khĕrluſche wuſpĕwane a wot knjeſa fararja Rychtarja dwĕ ryczi, ſerbſka a nĕmſka wotdżerżanej.

Wutoru popołdnju w 3 hodżinach mĕjeſche ßo ßwjedżeńſki pohrjeb. Nĕkotre khĕrluſche ſ pſchewodom poſawnow buchu ſaßo wuſpĕwane, po kotrychż k. farař ſerbſku a nĕmſku ryczż dżerżeſche. Na to bu cżĕło do hrabinſkeho pohrjebniſchcża k boku ßwojeje lubeje maczerje k cżichemu a mĕrnemu wotpocżinkej donjeßene, pſched kotrymż ſaßo k. farař dlĕſchu nĕmſku ryczż wotdżerża.

Tón njebocżiczki bĕſche 29 lĕt wobßedżeŕ tudomnych majoratſkich kubłow buk a je poßleni ſtaw ßkawneho mjena Riſch, kotſiż ßu wot lĕta 1764 po tajkim 106 lĕt Njeßwacżidło wobßedżeli a wjele dobroho ſa zyrkej, ſchulu a gmejnu ſkutkowali, wot kotrehoż wſchelake wotkaſanja ſjawne ßwĕdcżenja dawaja.

S Wyßokeje pola Kamjenza. Tudomny knježi zyhelniſki miſchtr Jan Serink ßwjerżeſchep 1. decembra ßwój 25 lĕtny ßłużbny jubiläum, pſchi cżimż ßo jemu wſchelake dżakne wopokaſma w naſtupanju jeho ßwĕrnje wobſtaraneho dżĕła doſtachu.

Wójnſke powjeſcże.

W poßlenich dnach je w Franzowſkej wjele bitwow a wulke krejpſchelecże było, tola pak ßu Nĕmzy tak derje pſched Pariſom, kaž tež dale ſady pſched Orleansom khwalobne dobyli.

Ale prjedy hacż to powjedamy, dha mamy na to ſpomnicż, ſo ßu wotdżĕlenja nĕmſkeho wójſka nĕhdże pſched dwĕmaj njedżelomaj twjerdżiſnu Thionville a nĕhdże pſched tydżenjom twjerdżiſnu La Fere dobyłe. W prĕnſchej jim na 120 wyſchkow, 4000 wojakow, 200 kanonow a wjele wójnſkeje potrjĕby do ruki padże, w poßleńſchej pak 2000 muži wójſka a 70 kanonow. Schkodowanje na nĕmſkej ſtronje bĕ jara ßnadne.

Schtoż nĕtko najprjódzy Paris naſtupa, dha ßu ßo pſched nim 30. novembra a 2. decembra jara horze a krawne bitwy mĕłe. Mjenujzy hižom 29. novembra bĕchu Franzowſojo na wſchelakich ſtronach wupady ſ Pariſa

ežinili, wošebje tam, hdźež L'Hay je (k pokodnju wot Parisa,) a potom tež na 6. armeekorps; ale woni buchu se schkodowanjom wjele stow morwych, ranjenych a jatych wotraženi.

W nozy k 30. novembra se wschěch twjerdzisnow woko Parisa ležazych kanony zyły cžaš wujachu, schtož šo teho dla sta, so bychu Němzy njewjedzeli, na kotru stronu šo wupad sežini, na kotryž woni hižom dlěžschi cžaš wotcžakowachu. Potom rano běchu tež Franzowsojo widzecž, kak šo na wschelake strony Němzam pschibližuja, ale najwjazy jich bjes rěkomaj Seinu a Marnu tam won pschicžeže, hdźež nimale k ranju a trochu k pokodnju wot Parisa wšy Bonneuil, Champigny, Brie a Villiers leža. Někotre tutych wšow běchu wot Württembergskich a Saksow wobšadžene a tucži dyrbjachu zosacž, dokelž zyłe franzowske wójsko, něhdže 80,000 muži šylne, na nich pschicžeže. S teho bě widzecž, so je to hłowny wupad a so chzedža šo Franzowsojo tam psches němske wójsko pschedrěcž a šnadž s loirskim wójskom někak do sjenoczeństwa stupicž.

To pak šo pschidacž njemóžesche a teho dla Württembergscy a Saksojo kaž lawy wojowachu a te wšy, kotrež běchu wopuschczicž dyrbjeli, sašo dobycž pytachu. To šo jim tež dwójzy a trójzy radži, ale jako bě šurowa bitwa hacž do 6 hodžinow wjecžor traka, dha dyrbjachu tola hischcze Champiguy a Brie w ruzy njepschecžela wostajicž! — Pruski 2. a 6. armeekorps běschtaj na tutym dnju tež bitwicžki s Franzowsami měkoj.

Na woběmaj bokomaj bě jara wjele ludzi spadako. Duž bu nasajtra wucžinjene, so šmědža tak derje Franzowsojo kaž Němzy šwojich ranjenych swotnošnycž a šwójich morwych pohrjebacž.

A hdyž bě šo 30. novembra psched Parisom krawnje wojowako, dha šo to 2. decembra hischcze krawnischo sta. Saksojo a Württembergscy rano tuteho dnja wucžahnychu, so bychu Franzowsow se wšow Brie a Champigny wuhnali. To šo jim tež radži, ale wokoko 10 hodžinow wróczi šo njepschecžel s wulkej mozu a na to nasta satraschne wojowanje, kotrež wošom hodžinow trajesche a šo s tym skónczi, so dyrbjachu Franzowsojo nochowacž. Wysche Saksow a Württembergskich šo tež na tutym dnju wotdžělenja pruskeho 2. a 6. armeekorpsa wobdžělichu a tak derje Němzy, kaž tež Franzowsojo šu jara krucže wojowali. A hacž runje je šo Němzam radžiko, Franzowsow tak wotrasnycž, so drje bórsy sašo njepschińdu, dha je tajke wotraženje tola žakošnje wjele krwě a žiwjenjow khoschtowako. Wošebje wjele šu Saksojo schkodowali a bjes nimi sašo 107. a 108. regiment. Morwych offizierow je 14 a ranjenych 62, druhich wojakow je pak něhdže 2100 muži morwych a ranjenych.

My chzechmy tudy hnydom na to spomnicž, so je wot Saksow jenož 24. divisia (104. — 108. regiment) w bitwje byka a so šo wot 23. divisije, to je wot regimentow No. 100, 101, 102, a 103 **žadyn** wojak na tutej bitwje wobdžělił **njeje.**

Tak wjele hacž my hacž dotal wěmy, šu w nastupanju offizierow wot regimenta 104 3 morwi, 10 ranjeni; wot 106 3 morwi, 11 ranjeni; wot 107 2 morwaj, 11 rajeni; wot regimenta tsělzow No. 108 5 morwi a 30 ranjeni. Wysche teho tež morwy 1 leutnant wot artillerije a 1 stabsarzt. Bjes tutymi wyschkami je cžežko ranjeny leutnant hrabja Schall-Riaucour s Huski, kaž tež major Dziembowski, kiž je psched někotrymi lětami w Budyschinje stak.

W 107. regimencze, kotryž w měrnym cžašu w Lipsku steji, šłuži teho dla wjele studentow a to pjecza na 200. Duž drje tež hinak bycž njemože, hacž so šu wot nich tež morwi a ranjeni. Schtož šmy hacž dotal shonili, dha je bjes nimi, Bohu žel, tež jedyn Serb panyk, mjenujzy student duchownstwa **Hadank** s Parzowa wojerowskeho wokrježa, šyn tamnischeho knjesa duchowneho. Wón je hakle w měšazu augustu k wójsku pschischoł a bě prjedy na budyskim gymnasiiju. Dale je tež hischcze jedyn druhi schuleŕ tuteho gymnasija panyk, mjenuzy student Thomas, šyn fararja we Wopakej, a jedyn tsecži, student Winkler s Chemnitza je cžežko ranjeny.

Franzowsojo šu šo 4. decembra sašo sa Marnu wróczili a mosty, kotrež běchu psches tule rěku pokožili, sašo wotkamali. Hacž a hdy sašo wupad sežinja, to je njewěste, wjele njewěsczischo pak hischcze je, hdy šo Paris podda, pschetož nusa tam hischcze pschе wschu měru wulka bycž njemóže, dokelž mějachu franzowsky wojazy, kotrychž šu Saksojo sajeli, šwój khlěbowy měschk s zyrobu derje wobstarany. Jich general Trochu je wosjewił, so ma wón na spomnjenymaj dwěmaj dnjomaj 2000 ranjenych.

Württembergscy šu něhdže 40 wyschkow a 1800 wojakow jako morwych a ranjenych schkodowali. Kajku schkodu je 2. a 6. armeekorps měł, to njeje hischcze snate, tola sda šo, so wulka byka njeje.

My wěmy, so běchu Franzowsojo wulke wójsko sady rěki Loiry shromadžili, bajerskeho generala Tanna s Orleansa wuhnali a šo potom na pucž do Parisa nastajili. Tola prjedy hacž bě franzowski general Aurelles rěhdže 3. džěl pucza pschewinył, dha prynz Bjedrich Korla a s druheje strony meklenburgski wjelwójwoda pschicžejeschtaj a Franzowsow džeń wote dnja dale nasad honicj poczeschtaj. Pschi tym běchu skoro wschědnje mjeńsche abo wjetsche bitwy, hacž je šo jimaj skónczinje radžiko, Franzowsow sašo s Orleansa a psches Loiru wuhnacž. Pschi tym je němskemu wójsku něhdže 14,000 jatych a 77 kanonow do ruki panyko. S wobeje stronow njejšu hischcze schkodowanja snate, tola pak drje runje make njebudža.

Napošledku je jene wotdžělenje 8. armeekorpsa wulke, 100,000 wobydlerjow wopschijaze město Rouen wobšadžiko.

Powschitkomna aßekuranza w Trieſcze

(Assicurazioni Generali)

ſawěſczuje pſchi **rukowanſkim fóndsu** wot:

30 millionow 407,653 ſchěßnakow, 47 krajzarjow awſtr. czißła

a) **twory, mobilije, žnjeńſke płody** a t. d., kaž tež, hdyž to krajowe ſakony dowoluja, **twarjenja wſchěch družinow** pſche **wohnjowu ſchkodu;**

b) poſticzuje ſawěſczenja na **žiwjenje człowjekow** na najwſchelakſche waſchnje ſa **najtuniſche twjerde Prämije** a wuſtaja policy po **pruſkim kourancze.**

Towarſtwo wupłaczi w lětcze 1868 ſa 14,129 ſchkodowanjow ſummu wot 4 millionow 781 tyßaz 265 ſchěßnakow a 38 krajzarjow.

K kóždemu wukaſanju a k wobſtaranju ſawěſczenjow poruczeja ßo jako agentojo:

Ernſt Walther w Budyſchinje.
Korla Auguſt Berger w Ketlizach.
Jan Noack w Drjeczinje.

Hodowne wupſchedawanje.

So by ßebi kóždy k hodam tunjo nakupowacz móhł, dha ja wot dzeńßniſcheho dnja hacz do konza t. m. ßlědowaze twory po fabriſkich płaczisnach wupſchedawam: **wołmu k ſchtrykowanju, duſchohrějki, kolenohrějki, žonjaze a dźěczaze lazy, hońtſke lazy, hońtſke ſchtrymphy, ſchawle, ſchtrymphy, ſoki, futrowane kholowy a jeczki, wołmjane jeczki, ſpódne kholowy, nohajzy, jeczki na žiwot, žiwotne bindy, mufki, khapiczki a mězki, rukajzy, krinoliny a korſety.**

Schtrymparſke khlamy **Th. Jäger** na ſwonkuej lawſkej haßy czo. 690.

Sswój najbohaczíſcho ſrjadowany ſkład

tobaka a cigarrow

a to **cigarry**, 1000 po 4 hacz 60 toler, **ſchnupowanſki tobak** w 15 wſchelakich družinach, **kurjeńſki tobak** rězany w pakczikach, kaž tež tobak w rołkach najpodwolniſcho poruczа

J. T. Reimann ſ napſchecza theatra.

Rum, arak, cognak, franz-palenz, liqueury,

dwójne a jednore, kaž tež ordinarne **palenzy** ma we wulkim wubjerku a je pſchi potrjebje najnaležniſcho poruczа

J. T. Reimann
ſ napſchecza theatra.

Wſchě kolonialne twory

po wſchomóžno tunich płaczisnach a pſchi dobrym a ſprawnym poßłużenju ma na pſchedań

J. T. Reimann
ſ napſchecza theatra

Strowotne a blidne piwo

(Salvator)

ſ piwarnje knjeſa Jurija Schmidta w Beireuthu, bleſchu po 5 nßl., jako něſchto wubjernje dobre a ſtrowe w ßwojim jeniczcim ſkładze w Budyſchinje poruczа

J. T. Reimann
ſ napſchecza theatra.

---

2 ßylnej dójnej kruwje

ßo hnydom kupitej na hornczerſkej haßy czo. 471.

Hrajadła (Spielwerke)

ſe 4 hacz 120 kußami, bjes nimi kraßne wězki ſe ſwonjenjom ſwónczkow, ſ bubonom a ſwónczkami, ſ njebjeſkimi hłoßamy, ſ mandolinami, ſ expreßiju a t. d. Dale:

Hrajate tyſki

ſ 2 hacz 16 kußami, bjes nimi neceßaires, cigarraki, ſchwajzarſke khěžki, fotografijowe albumy, piſadła, rukajzowe, kaſchczíki liſtywobczežerje, globuß, cigarrowy, etuis'y, tobakowe a ſchtrychowanczkowe tyſki, rejwate klanki, blida, bleſchki, portemonaiſy, papjerjowe noże, kije, ſtolzy — wſcho ſ hudžbu, dale ſanki ſ hudžbu. Stajnje najnowſche.

J. G. Heller w Bernje (w Schwajzarſkej.)
Jenoz ſchtóž direktnje kupi, doſtanje Hellerowe dźěła.

Wuloßowanje,

Dokelž bu konſchlětuſche prämije wudželenje derje horjewſate, dha tež ſa nětczíſchu ſymu tajke pſchihotuju; kóždy kupz, doſtanje po ßwojej kupi jedyn abo wjaz prämijowych liſtow. Teho runja ſměje ßo po wſchelakim žadanju wuloßowanje hrajatych tyſkow po 1 tolerju, dwanacze loßow po 10 tolerjach, czehnjenje w ſapoczatku haperleje.

Proſpekty ſ preiskourantami ßo kóždemu franko poſczeku.

Jena žiwnoſcz ſ 16 akrami leżomnoſcziow a ſe 17 dawſkimi jenoſczemi napokożena, bjes wumjenka, je ſe ßwobodneje ruki na pſchedan. Hdże? to je we wudawarni Serb. Now. ſhonicz.

K dobrocziwemu wobkedzbowanju.

Hdyž ßym prjedy pſches pſchedawanje ſahrodnych płodow wſchelako ſe Sserbami cžinicz mĕł, dha cžuju ßo nucženy pſchi wotnajeczu korczmarſtwa

„Schuberdt's Gaſtwirthſchaft"

na mjaßowym torhoſchczu bliſko wulkeje zyrkwje cžeſczenych Sserbow Budyſchina a wokolnoſcze najpodwolniſcho pſcheproßycz, ſo bychu mje pĕknje wopytowali, ßluhjo, ſo budu kóždemu, kotryž mje ſe ßwojim wopytom poczeſczi, ſ dobrymi jĕdžemi, ſ dobrym bouillonom, ff. khofejom, ſ wubjernym winom a piwom atd. na najtuniſcho poßłużecz.

Firma „Schuberdt's Gaſtwirthſchaft" pſchi jeje jara wobſchĕrnej ſnajomoſczi w tu khwilu njepſchemĕnjena woſtanje.

W Budyſchinje, 1. decembra 1870 **C. Haufa.**

Moje lĕtuſche

hodowne wupſchedawanje

ſapoczinje ßo

póndzelu 5. decembra.

Pſches wulzyſchne ſaſtaranje je mi runje w tutym lĕczu ſpożczene, ſo mózu mojim cžeſczenym wotebjerarjam prawje tunje płaczišny pſchi ſnatej dobrej a ſolidnej tworje ſtajecz a najpominam ſ njeje jenož nĕſchto: ſymſki buckſkin 10/4 ſchĕroki, wot 20 nßl. a drožicho, wolmjane ſchawle wot 2½ nßl. 9/4 ſchĕroke lama wot 12 nßl., cachenéz, lazy, rubiſchcza w najwjetſchim wubjerku po ſpodžiwnje tunich płaczišnach.

W Budyſchinje na lawſkej haßy w nowych khlamach.

Eduard Hartmann.

Němſki Phoenix,

ſawĕſczaze towarſtwo w Frankfurczu n. M.

Sakładny kapital:	5 millionow ſchßnakow, ...	3,142,857 **Pr. cour.**
Reſervefond:	. . . . .	800,546 " " "
Dokhody na prämijach a dani 1869:	. . . . .	981,048 " " "
Sawĕſczenja wobſtejaze w l. 1869:	. . . .	582,225,562 " " "

Němſki Phoenix ſawĕſczuje pſche wóhnjowe **ſchkodowanja** mobilije, twory, fabrikſku nadobu, polne wupkody w brožnjach, fajmach a hromadach, ſkót a ratarſke pſchedmjety wſchĕch druzinow po wſchomózno tunich, **twjerdych** prämijach, tak ſo ßo ženje niczo dopłaczowacz njetrjeba.

Proſpekty a ſawĕſczenſke formulary ßo kóždy czaß darmo dadza; tež je podpißany rad hotowy, kóždemu wſcho potrjebne wukaſowanje dacz.

W Budyſchinje w decembra 1870. **C. A. Siems,**

(firma): **J. G. Klingſt Nachfolger,** na bohatej haßy 86.

Chriſtian Gottlieb Grohmann sen.

na jerjowej haßy czo. 263.

poracza ßwój ſkład

ßukna a bukſkina

k dobrocziwemu wobkedzbowanju.

Pschepołoženje khlamow.

Mój skład hotoweje mužazeje drasty a hólczazych wobleczenjow je nětko pódla bohateho tórma w domje knjesa słótnika Boëtius'a prjedy Rosenkranza.

P. Baruch.

K prjódkstejazym hodam

dowolam ßebj czesczenych Sserbow na mój bohacze srjadowany skład we wschěch mustrach a schěrjach kedzbnych sczinicz. Woßebje poruczam:

zychi, czischczany barchent, drasczenischcza, wupjerki, futerowy barchent, katunowe rubischcza, czisty płat, běły barchent, zefyrowe rubischka, rubjany płat, czischczane schorzuchi, zefyrowe schawle, jendz. płat, schnuptuchi s czisteho płatu, katun, módry płat, ßukno, mužaze cachenêz, połpłat, bukskin, ff. czorne lazy, doubelstoffy, pelzowy poczehnjenja, pißane jeczki, atd. atd. atd.

☞ Ja budu ßo prózowacz — pschi wschěch wupschedawanjach, kiž ßo nětko maja, — tola po najtunischich płaczisnach pschedawacz.

Julius Hartmann
na mjaßowym torhoschczu.

Nowe khlamy

sałožene
wot C. W. Bitzki na žitnych wikach.

Schtóž chze něschto dobre a tunje wot **mužazeje drasty** kupicz, tón njech mje dobroczíwje wopyta. Ja wo prawdze dobru drastu jara tunjo pschedawam.

Se wschěm poczesczowanjow proßy wo dobroczíwe wopytowanje

C. W. Bitzka
na žitnych wikach czo. 603.

Epileptiske widlischcza
(padazu khoroscz)

sahoji **listnje** specialny lěkar sa epilesiju doktor O. Killisch w Barlinje, nětko: Louisenstraße 45. — Hižom psches sto sahojenych.

Petroleum

najlěpscheje dobroscze, porucza pschi wotkupjenju 5 puntow na jedyn ras punt po 28. np.

Ernst Hämsch.
na jerjowej haßy.

Na woczomaj bědnym

je ßwětosnata w skutku prawa

Dr. Whitowa wodziczka sa wocži

wot **Traug. Ehrhardta** w **Großbreitenbachu** w **Thüringskej**, à **flacon** 10 nßl. najlěpsche poruczicz. Tola njech ßebi kóždy jenož Dr. **Whitowu wodziczku sa wocži** wot Traugotta Ehrhardta žada, pschetož **tuta** je jenož w **skutku prawdziwa**. Jej ßu najwyscho wjerchowske konceßije spozczene a je ßebi wot 1822 ßwojeje **njepschetrjecheneje hojazeje mozy** dla **wulku ßwětnu khwalbu** dobyła, schtož tyßazy wopißmow dopokasuja. Poruczenja wobstara knjes **Emil Menzner** w **hrodowskej haptyzy** w Budyschinje.

K lěpschemu na woczomaj bědnych a k tróschtej jich ßwójbnych. Czesczeny knjes Eberhardto! Dokelž ßym hižom **Waschu wubjernu wodziczku sa wocži** sesnał, a jich wjele tudy w Barmenje, kotsiž běchu na wocži bědni, tu ßamu porucził, a tež wjele duzentow bleschkow rosdzělich, dha mi wopißma ßobudzěla, so ßu **wschitzy hubjenej wocži wotbyli** a psches Waschu **ßwětoßławnu wo prawdze prawdziwu** Dr. **Withowu wodziczku sa wocži jaßnej** a **strowej** wocži dostali a teho dla ßym nuczeny, Wam pißacz, co pyschcze mi hischcze (tejko a tejko) po postskej sapłaße boßłali.

Friedrich Schmidt.

Barmen, 31. meje 1869.

2 dzowzy a 1 konjazy wotroczk ßo pschi dobrej sdzě hischcze k nowemu lětu 1871 pytaju sa knježi dwór w Brěsynje pola Huczíny.

Drjewowa aukzia.

W tudomnym knjeżim lěßowym reviru w Drobach, w wotdżělenju „kschižny hat", budże ßo bliżschi schtwórtk 15. decembra něhdże

100 dołhich hromadow khójnowych ßuschižow

ßa hotowe pjenjesy na pscheßadżowanje pschedawacź.

W Minakale 7. decembra 1870.

Hrab. Einsiedelska hajn. inspekzia.

Drjewowa aukzia.

Wutoru 13. decembra rano wot 9 hodżinow budże ßo na drobjanskim reviru blisko wßy pschi puczu s Drobow do Lupoje 62 loßow khójnowych schtomow ßa hotowe pjenjesy na pscheßadżowanje pschedawacź.

Pětko w Drobach.

Galene-nutssżykanje

ßahoji bjes bolosce ßa 3 dny kóżdy wupkaw mocżidka, ßamo zyle sastarjeny

M. Holtz, Berlin, Lindenstraße.

Julius Rachlitz, klempnaŕ

na ßerbskej haßy czo. 11

poruczа ßwój skład blidowych, wißazych a sczěnowych lampow, dale dźěczazych hrajkow a lakirowanych blachowych tworow, każ tež blachowe khachle, khachlowe roły atd. k dobroczinwmu wobkedżbowanju.

Turkowski schmaderunks,
naczinjene brußnizy,
kładżene wischnje,
schwajzarski a limburgski twarożk,
holl. mostrich,
sardelle, woßebje rjane,

nowe marinirowane a ßuschene jereje

poruczа **C. A. Wehla.**

Něhdże 70,000

tšěschnych zyhelow najlěpscheje dobrosce ma podpißany tunjo na pschedań.

We Woleschnizy pola Dubohe.

A. Seifert.

Dźiwoczanska ßerbske ev. luth. mißionske towarstwo směje jutsje — njedźelu — popołdnju w 2 hodżinomaj shromadźiznu. **Pětr Młónk.**

Pondźelu 28. novembra wjeczor je ßo s Worschiz do Pschiwczicz „deckengurt" a kschud shubił. Namakaŕ chzył jón sa myto w korczmje w Pschiwczizach wotedacź.

Lottoria.

Czesczenych Sserbow Budyschina a wokolnosce s tutym hischcze raz na to dopomnjam, so budże pondźelu 12. decembra 1. klaßa 79. kral. sakst. krajneje lotterije czehnjena a ßo ja k temu s rjanym wubjerkom ½, ¼, ⅛ a ⅛. loßow poruczam.

S dobom proschu ja wschitkich, kotrymž ßym ja loßy poßkał, kotrež pak woni hracz nochzedźa, so bychu tak dobri byli a mi je hnydom nasad poßkali, so by je ja dale pschedacź mohł.

W Budyschinje 8. decembra 1870.

C. F. Jäger sen.

na swonknej lawskej haßy czo. 801.

Njedźelu, 11. decembra, wjeczor w 7 hodżinach budże ßo, da-li Bóh, wot podpißaneho towarstwa

spěwanski konzert

w Czarnkez hosczeńzu w Hornej Hórzy wotdźerżecź, ke kotremuż ßo s tutym pschecźelnje pscheproschuje. Sastup 3 ngl. — **Wjeleczanske spěwanske towarstwo.**

Na hamorjanskim, niederlandskemu prynzej ßłuschazym reviru, zyle blisko pschi schußeju, je wulka dźělba kuleczkoweho, knypłoweho, měschaneho a pjenkoweho drjewa na pschedan a je wscho dalsche shonicź w **Hamorje** pola **Jurja Schustera,** drjewopschekupza a wuhlolieferanta tam.

Jena żónska pschi rosomnych lětach móże na jenym burskim kuble k 1. januara abo tež 1. februara pschi dobrej sdźi jako hosposa město dostacź. Hdże? to je shonicź we wudawarni Serb. Nowin.

Pjecź toleŕ myta

temu, kotryż njetschu dźělbu wulkich pißanych stickmustrow, psched dlěschim czaßom na puczu wot Mucźowa do Holeschowa shubjenych, hischcze njeskażenu pola Augusta Klemma w Budyschinje woteda.

2 schoßarjow, 1 pohonczu, wjele **wotroczkow** a **dźěkaczerjow,** każ tež 1 **pěstonczu** a wjazy **domskich holzow** sa tudomnu a draźdźansku wokolnosc pyta

Adolph Wahle

na żitnych wikach czo. 693.

Wutrobny dźak

praju ja s tutym wschitkim pscheczelam a ßußodam sa wschu luboscź, pschi wotomrjeczu mojeho lubeho mandźelsku wopokasanu, każ tež sa wupyschenje jeho kaschcza. Teho runja dźakuju ßo wschěm jeho towarscham, kiž ßu jemu pschi jeho panjenju k pomozy khwatali, jeho kaschcź wupyschili a jeho wot domu hacź k rowu njeßli. Woßebje dźakuju ßo knjeni Küchlerzy a jeje zykej ßwójbje sa to, so ßu mi tak s luboscźu k pomozy stali a proschu Boha s wutrobnej prósstwu, wón chzył jim wschitkim s czaßnymi a wěcznymi kubkami sarunacź.

W Delnej Kinje 7. decembra 1870.

Marja, njebo **Augusta Bara**
sawostajena wudowa.

Nakładnik: J. E. Smoleŕ. Cisć L. A. Donnerhaka w Budyšinje.

Čisło 50. — 17. decembra — 1870.

Serbske Nowiny.

Za nawěštki, kiž maja so w wudawarni Serb. Nowin. při bohatych wrotach wotedać, płaći so wot rynčka 1 nsl.

Zamolwity redaktor a wudawar
J. E. Smoleř.

Kóžde čisło płaći 6 np. Štwórtlětna předpłata pola wudawarja 66 np. a na kral. saks. pósće 7½ nsl.

Wopschijecze: Najnowsche. — Swětne podawki. — Wojerske listy. — Powjescze wo wojakach. — Se Serbow: S Krapowa. S Lubija. S Kamjeńza. — Wójnske powjescze. — Nawěschtnik.

Płaćizna žitow a produktow w Budyšinje.

10. decembra 1870.

Dowoz: 6993 kórcow.	Płaćizna w přerězku na wikach, wyšša.			nižša.			na bursy, najwyšša			najniža.		
	tl.	nßl	np.	tl.	nßl	np.	tl.	nßl	np.	tl.	nßl	np.
Pscheńza	6	7	5	5	15	—	6	12	5	6	2	—
Rožka	4	12	5	4	5	—	4	15	—	—	—	—
Jeczmjeń	3	10	—	3	7	5	3	10	—	3	7	5
Wowß	2	—	—	1	25	—	2	2	5	2	—	—
Hróch	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Woka	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Raps	—	—	—	—	—	—	9	5	—	—	—	—
Jahły	7	5	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Hejduschka	5	15	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Kana butry	—	19	—	—	17	—	—	—	—	—	—	—
Kopaßłomy	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Zent. ßyna	—	25	—	—	22	5	—	—	—	—	—	—
Lane ßymjo	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—

Czahi sakskoschlesynskcje želesnizy s Budyschina.

Do Draždžan: Rano 7 hodźinow — minutow* dopołdnja 9 h. 5 m.; pschipołnju 1 h. — m.*; popołnju 4 h. 10 m.*; wjeczor 8 h. 20 m.*; w nozy 2 h. 40 m.** 4 h. — m.

Do Shorjelza: rano 7 h. 50 m.*; dopołnja 10 h. 50 m.*; popołnju 3 h. 20 m.†; wjeczor 6 h. 50 m.*; wjeczor 9 h. 35 m.; w nozy 12 h. 35 m.; 1 h. 45 m.**

*) Pschisanknjenje wot a se Žitawy a Liberza (Reichenberga.
†) Pschisanknjenje do Žitawy.

Pschispomnjenje. Czahaj se snamjeschkom ** bjes Draždžanami a Shorjelzom jenož w Budyschinje a Lubiju sstawataj. Wonaj mataj jenož wosy prěnjeje a druheje klaßy) a ma ßo sa billet ¼ wjazy płaczicz; dźeńske billety pschi nimaj njepłacza.

Pjenježna płaczisna.

W Lipsku, 8. decembra. 1 Louisd'or 5 toler 17 nßl. 6½ np., 1 połnowažazy czerwjeny słoty abo dukat 3 tl. 6 nßl. 5⅝ np.; winske bankowki 82 (16 nßl. 4 np.)

Spiritus płaczesche wczera w Barlinje.

16 tl. 15 nßl. a 16 tl. 20 nßl.
pscheńza 66—82 tl., rožka 40—51 tl.,
(to je: sa 25 pruskich kórzow.)
rěpikowy wolij (njeczisczeny) 15 tl. 5 nßl.
(Czisczeny, kaž ßo w Budyschinje pschedawa stajnje něhdźe 1⅛ tl. drôžschi.)

We wudawarni Serb. Nowin je sa 2½ nßl. dostacz:

Pschedzenak.

Protyka sa Sserbow na lěto 1871.

Tuta protyka je ßo lětßa woßebje derje radźiła a wopschija wysche protyczneho wotdźělenja tež wubjernje rjane, wutrobu hnujaze powjedanczka s pěknymi wójnskimi wobrasami abo bildami.

Jena familia dźełaczeŕskich ludźi može na ryczerkuble we Wutołczizach wobydlenje dostacz.

K nowemu lětu tójschto pohonczow, wotroczkow a dźowkow pschi wyßokej sdźi sa tudomnu a draždźansku wokoluoscz pyta

Adolph Wahl
na žitnych wikach czo. 603.

Ssuche drožďźe

draždźanske najtunischo porucza
We Wosporku A. Wauer.

Ssuche drožďźe

porucza najtunischo
J. G. F. Nieckſch.

Pschedawanje dołhich hromadow.

Na knježim lěßowym reviru w Drobach budźe ßo pschichodnu wutoru 20. decembra něhdźe
100 dołhich hromadow s khójnowych ßuschizow
sa hotowe pjenjesy na pscheßadźowanje pschedawacz.
W Minakale, 15. decembra 1870.
Hrab. Einsiedelska inspekzia.

Sakska. Sańdżenu póndżelu jako 12. decembra bu narodny dżeń krala Jana we wschěch sakskich wjetschich a mjeńschich městach ßwjedżeńszy wobeńdżeny. Rano ßo se wschěmi swonami swonjesche a běchu měschczańske domy s khorhojemi wupyschene, we wulkich a měschczańskich schulach pak bu tutón ßwjedżeń s woßebnymi aktußami ßwjeczeny, w kotrychž ßo patriotske spěwy spěwachu a pschihódne ryčze dżerżachu.

Minister baron s Friesen je ßo 10. decembra s Barlina wróčził, hdżež bě ßo na dżěłach połnóznoněmskeho parlamenta wobdżělił.

Direktor Tauberth w Draždżanach je ßo do Franzowskeje podał, so by tam w někotrych krajinach, kiž ßu wot němskeho wójska wobßadżene, skutkowanje na żeleznizach do rjadu stajił.

W tychle dnjach ßu ßo někotre wotdżělenja sakskeje twjerdżinskeje artillerije do Franzowskeje poßłake.

Lipski póst je w dnjach wot 4. hač do 8. decembra wschědnje nimale 6000 pakczikow, sa wojakow w Franzowskej postajenych, wotposłacz měł.

Sańdżenu ßobota bu jena franzowska burowka saßo s Draždżan do ßwojeho wótzneho kraja domoj poßłana, dokelž żanu winu na tajkich pschestupjenjach njemějesche, kotrychž dla běchu ju wojazy do Draždżan do pschepytanja poßłali.

Pruski kral je prynzej Jurjej pruski najwyschi wojerski rjad spožčił. Tutón rjad ma franzowske pomjenowanje, pschetož wón rěka „pour le mèrite t. j. sa saßłužbu" a ßo wokoło schije noßy. Krónprynz Albert, kotryž tutón rjad hižom wot lěta 1849 schleswigholsteinskeje wójny dla ma, je k njemu „dubowe liscze" dostał.

Jene draždżanske nowiny powjedaja, so chze ßo kral Jan w bližschim czaßu k pruskemu kralej do Versaillesa podacz. — Pschispomnicz mamy hischcze, so je tež sakski kral k temu pschihłoßował, so by ßo pruski sa němskeho khěžora postajił.

Sakski minister wójny, knjes s Fabrice, je sa generalgouverneura w Amiens'u (w Franzowskej) pomjenowany a budże połnózny dżěl franzowskeho kraja, w tu khwilu wot němskeho wójska wobßadżeny, pod nim stejecz. W Draždżanach jeho dżěła generalmajor Brandenstein wobstara.

Prußy. Połnóznoněmski parlament bu sańdżenu ßobotu wobsanknjeny, jako bě prjedy hischcze adreßu na pruskeho krala wuradżił, w kotrejž jemu ßwoju swolniwosćz k snjeßenju wójnskich wobczeżnosczow a ßwoje spodobanje nad tym wupraji, so budże wón bórsy s němskim khěžorom. Skónczńje bu tsizeczi sapoßłanzow wuloßowanych, kotsiž ßu s tutej adreßu wutoru do Versaillesa wotjěli, so bychu ju tam kralej pschepodali.

Pruski krajny ßejm (Landtag) w Barlinje bu tam sańdżenu ßrjedu wot ministra Itzenplitza wotewrjeny.

Na nowu wójnsku požczonku, wot kotrejež ßo s wopředka jenož 51 millionow toleŕ trjeba, je ßo tejko ludźi s pjenjesami podpißako, so żadyn njebudże tak wjele dacz móz, hacz je ßo podpißał.

Město Barlin ma kóżdy měßaz 27,612 toleŕ żonam a dżěczim reserwistow a landwehristow wupłaczicz, dokelž ßu jich saštararjo na wójnje w Franzowskej.

Do Franzowskeje je ßo w poßleńschich dnjach saßo wulka ßyła landwehristow poßłała, jse ßameho Barlina dyrbjesche ßo jich tam psches 7,000 na pucz podacz.

Awstria. Tak mjenowanej delegaziji stej hacz dotal ministrej wójny wulke ßummy pjenjes sa wójsko pschiswolikej, hacz runje nichtón njewě, kak ma ßo krajny njedostatk wot 80 millionow schěßnakow na lěto 1870 wurunacz.

Hrabja Beust bě we wschelakich nowinach wosjewicz dał, so chze awstriske khěžorstwo s nowym němskim khěžorstwom pschichodnje dobre pschecželstwo dżerżecz. Na to ßu pak jene barlinske nowiny, kotrež wot pruskeho krala ßameho wotwißuja, wotmolwike, so pschichodny němski khěžor wo tajke pschecželstwo njerodźi, dokelž tola ßwěrnje měnjene bycz njemóże a dokelž móhło wone němskemu khěžorstwu wjazy schkodżicz, dyžli pomhacz.

Hollandska. Dokelž je luxenburgski kraj, kiž k Hollandskej ßłuscha, w nětczischej wójnje stajnje s Franzowsami dżerżał, dha jón hrabja Bismark nětko, wjazy sa neutralny kraj spósnacz njecha. Najskerje nětko czi němszy wojazy, kotsiž maja bližschi pucz psches Luxenburgsku do Franzowskeje, tam tež do Franzowskeje poczahnu, a może ßo tež stacz, so Němzy Luxenburgsku wobßadża. W Hollandskej ßebi teho dla myßla, so chze Bismark Luxenburgsku annektirowacz.

Rußowska. S teho, so chze Rußowska pschichodnje na czornym morju hospodaricz, kaž ßo jej ßamej spodoba, a so chze tam woßebje tejko wójnskich kodżow měcz, kaž ßo jej to trěbne sda, — najskerje żana wójna njebudże; pschetož turkowski sultan chze s tym spokojny bycz, schtož Rußowska czini. Duż budże ta wěz na konferenzy w Londonje na měrnym puczu wuczinjena.

Wojerski list

wot Augusta Pokdraka se Skanez,
wojaka kral. sakš. infanterieregimenta No. 102.

Le Vert Galant. Lubaj starschej! My ßmy hacz dotal psched Parisom jara wobczeżnu ßłużbu měli a někotremużkuliż ßo stacze na pschedstraži mako lubjesche, dokelž mějachmy druhdy dwě njedżeli sa ßobu stajnje wulki deschcz, so nam woda se schkornjemi won běžěsche, tola je nětko lěpje, hacz runje je sa to w nozy jara syma.

My ßmy nětko tak někak s czopłymi wězami sastarani, kotrež ßmy s wótzneho kraja ßem poßłane dostali. Pjenjesy mějachmy prjedy wyschе, dokelž je na żane

waschnje nakožicz njemóžachmy, ale nětko, hdyž móžemy to a druhe nusne kupicz, nam nascha wojerska sda doßahacz nochze. — Tobaka a cigarrow mamy nětko doscz, jenož so nam trubki pobrachuja, dokelž ßu tudy jenož tak mjenowane „fenkfajfy" dostacz, s kotrychž nam tobak kuricz na žane waschnje njeßkodži.

My ßmy tudy kaž w ßamym wojerskim ßwěcze, pschetož hižom psches schtyri měßazow nikoho druheho njewuhladachmy, khiba wojakow němskeho wójska. Tudy ßmy hakle tak prawje saczuli, schto je wótzny kraj hódny, a žadyn tu njeje, kiž ßebi njeby domoj žadak. Někotsi měnjachu, so wokoło hód domoj poczehnjemy, ale s teho drje niczo njebudze, kaž ßo nětko sda, atd.

Powjescze wo wojakach.

Želesny kschiž a heinrichskn medaillu je dostak: Jan Dejka (Döka) s Rachlowa, wachmischtr pschi 3. schwadronje kral. sakssk. regimenta gardyjěsnych.

Želesny kschiž dostaschtaj: Adolf Schmidt s Lipin, gefrajta 1. kompagnije heßenskeho jägerbataillona No. 11; teho runja Heinrich Senda s Łasa, podwyschk kral. prusk. 1. westpruskeho grenadieregimenta No. 6.

Schkodowanja 12. (k. saksk.) armeekorpsa wot 29. novembra hacz do 4. decembra. r. rěka ranjeny. — l. r.: lohko ranjeny. — cz. r.: czežko ranjeny. — sh.: shubjeny. — ts.: tsěleny. — † morwy. — komp.: kompagnia.

1. (leib-) grenadierregiment No. 100. (pschi nóznym pschepanjenju w Etrepagny w nozy wot 29. — 30. novembra: 5. komp., grenadier Mikławsch Heinrich se Sswinjarnje, l. r.

3. infanterieregiment No. 102 pschi wupadze pola Villiers 2. decembra: 9. komp., podwyschk 1. klaßy Korla Gustav Junga se Spytez, †.

5. infanterieregiment No. 104 pschi wupadze pola Villiers 30. novembra: 1. komp., hauptmann Gottlob Otto v. Nostitz s Luwoczig, cz. r. — 7. komp., Jan Bohuwěr Holan se Židowa, sh. — 8. komp., secondeleutnant Jurij Peschek s Budyschina, l. r. — 9. komp., major Franz baron Hausen s Budyschina, l. r.

7. infanterieregiment No. 106: 7. komp., Korla Robert Mosig, cz. r. — 10. komp., Handrij Lehmann s Woleschnizy pola Lubija, l. r.

8. infanterieregiment No. 107 pschi wupadze pola Brie sur Marne, 30. novembra: 3. komp., Jan Khěžnik se Schczenzy, sh. — 7. komp.,*) Jan Langa s Delneje Hórki, sh.

Schützen (füsilier-) regiment No. 108 pschi wupadze pola Brie sur Marne 2. decembra: secondeleutnant Moritz brabja Schall-Riaucour s Huski, †. — 1. komp., avantageur (gefrajta) Jan Alban Hermann v. Leonhardi s Budyschina, cz. r.; Korla Kubjenz se Žarkow, cz. r. Ts. do khribjeta, w lazarecze w Champs (w Franzowskej; Robert Reinhold Güntzschel s Huski, cz. r., ts. do nohi. — 2. komp., Wilh. Adolf Moritz Lehmann s Lěskeje, l. r., ts. do l. ramjenja; Handrij Urban s Kobjelnja, cz. r., ts. psches wobej nosy; Mikławsch Schöna s Worklez, sh. — 3. komp., serjant Albin Richard Schmidtchen se Skaskowa, cz. r., ts. do ledžby; Gustav Adolf Julius Golbs s Delneje Kiny, cz. r., ts. d. l. ledžby. — 4. komp., Ernst Hoker s Maleczig, l. r. — 5. komp., gefrajta Wilhelm Ludwig Rurak s Budyschina, †, ts. do hłowy; Rudolf Demetrius Halva s Zoroñz, cz. r., ts. do hłowy; student Herrmann Oskar Hadank s Parzowa, †, ts. do hłowy; Jan Rabowski s Rachlowa, cz. r., ts. do lěw. horneho bjedra a do ramjenja; August Jeńko pomjenowany Fuchs s Makeho Budyschinka, l. r., ts. do nohi; August Miczka s Nowych Bóschiz, cz. r., ts. do ramjenja, we 8. polnym lazarecze w Souilly (w Franzowskej;) Jan Bohuwěr Pjekař (Becker) s Libochowa, cz. r., ts. do ramjenja; Bjedrich Wilhelm Span se Židowa, sh. — 7. komp., podwyschk Jan August Njela (Röhla) s Budyschina, l. r., w lazarecze w Budyschinje; Bjedrich Wilhelm Pietschmann s Nowych Psowjow, cz. r., ts. do horneho bjedra. — 8. komp., gefrajta Handrij Renez s Kubschiz, l. r., ts. do nohi; — Jan Schneider (Krawz) s Jitra, sh. — 9. komp., Korla Ferdinand Mischnař s Huski, sh. — 10. komp., Jan Hetmank s Drobow, cz. r., ts. do praweho delneho bjedra.

2. jägerbataillon No. 13, pschi wupadze pola Brie sur Marne 2. decembra: 4. komp., Jan August Moritz Schlenkař s Zokowa, l. r., ts. do l. pjaty; Korla Bohuwěr Heinrich s Demjan, sh.

1. regiment hulanow No. 17, pola Etrepagny 30. novembra: wot 2. schwadrony: gefrajta Bohuwěr Schmidt pomjenowany Kaltschmidt s Komorowa, sh.; hulan August Běla (Biehle) s Wadez, †; hulan Bjedrich August Gutschlig s Budyschina, †; hulan Franz Bohuwěr Julius Grohmanns Korsymja, sh.; hulan Ernst Friedrich August Hartmann pomjenowany Aje s Drožđżija, cz. r., ts. do khribjeta, w lazarecze w Gisors (w Franzowskej); hulan Jan Domaschka s Althörnitz, l. r., w laz. w Gisors; hulan Michał Schiman s Rakez, sh.

Pschispomnjenje. Shubjeni wojazy czi ßu najskerje wot Franzowsow jeczi, pschetož 30. novembra a 2. decembra je jich tym psches 500 do ruki panyko, kaž ßmy s wojerskich listow shonili.

W lazarecze w Pont-a-Moußon (w Franzowskej) je 17. okotbra na tyfus wumrjeł: Michał Hólcz s Maleschez, 2. kompagnije 2. ersatzbataillona. — W tym ßamym lazarecze je podwyschk Wilhelm Dobritz s Budy-

*) Mjena 10 wojakow, kotsiž běchu runje se Sakskeje k tutej kompagniji pschischli, njeißu snate a sda ßo, so je bjes tutymi student Kahoda s Bukez jako sh. a student Thomas s Wopakeje jako †.

ſchina, kotryż je pſches wutſělenu granatu cžěmne widżenje doſtał.

4. infanterieregiment No. 103 w ſcharmuzlu pſchedſtražow bliſko Chelles 3. decembra: 10. komp., Hugo Bernhardt Schmidt ſ Dżiwocźiz, †.

1. regiment hulanow No. 17 pſchi wojowanju patrouille pola Lions 4. decembra: 1. ſchwadrony, gefrajta Korla Ota Schmidt pomjenowany Njeczk ſ Wyßokeje pola Budyſchina, ſh.; hulan Sebaſtian Kubaſch ſ Noweje Wjeſki, ſh.; hulan Michał Wjazßławk (Wetzlich) ſe Żuriz, ſh.

W polnym lazarecže w Pomponne pola Lagny leži: C. A. Reſchka ſe Stachowa, artilleriſt pſchi cžežkej batteriji No. 8, ſ granatu na woběmaj nohomaj ranjeny.

W lazarecže w Claye (w Franzowſkej) je wumrjeł: Jurij Nowak ſ Lomſka, wot inf. reg. 103, 12 komp., na tyfus, 12. novembra.

Ze Serbow.

S Krapowa. Sańdżenu ßrjedu 14. decembra wjecžor ½10 hodżinow wudyri w brożni tudomneho kublerja Faraka woheń a pſchewbrocži tutu, kaž tež podlanſke brożnje do procha a popjeła. M.

S Lubija. Sſłużobna dżowka Marja Polinkez ſ Wulkeho Radſchowa, kotraż pola bura Riedela w Niederkunnersdorfje ßłużeſche, mějeſche tam to njeſbože, ſo bu w jenej pěſkowej jamje ſaßypnjena a pſchi tym żiwjenje ſhubi.

S Kamjeńza. Tudy hrajkaſche 8. decembra 5 lětny ßyn wóſki Stieflera ſa khachlemi ſe ſchtrychowanczkami, pſchi cžimž ßo jeho draſta ſapali a jeho tak ſtraſchnje wopali, ſo dyrbjeſche wón naſajtra pad wulkimi boloſcžemi wumrjecž.

Wójnſke powjeſcže.

Wokoło Pariſa ßo po ßylnym wupadże wot 30. novembra a 2. decembra niczo ważne ſtako njeje a ßu ßo poſdżiſcho jenoż bjes pſchedſtražemi njewažne wojowanja měłe. Někotre dny ßo ſdaſche, jako bychu Franzowſojo ſaßo jedyn wjetſchi wupad ſcžinicž chżyli a to bole na połnóznej ſtronje na tu ſtronu, hdżež St. Denis leži, a běchu Němzy hižom na to pſchihotowani, ale hacž dotal ßo w tajkim naſtupanju hiſchcže niczo ſtako njeje. — Kak w Pariſu ſteji, njehodži ßo drje ſ zyłej wěſtoſczu prajicž, ale ſo tam ſ zyrobu hubjenje je, je ſ teho ſpóſnacž, ſo ßu tam tež wſchitke dżiwje ſwěrjata ſarěſali a ſjědli, kotrež w tak mjenowanej zoologiſkej ſahrodże mějachu, jako lawy, mjedźwjedże (bary), wjelki, tigry a teho runja, tak ſo ßu tam jenoż wopizy wyſche woſtali. Mjaßa tam żaneho hinaſcheho nimaja, khiba peklowaneho, a ſchtóż to jěſcž nochze, dyrbi ßo ſ kocžim abo pßyczim mjaßom ſpokojicž; ale tež to poczina pobrachowacž, tak ſo ßo nětko wjele ludźi najbole wot wulkich myſchow żiwi. — Pſched krótkim cžaßom hiſchcže pißachu, ſo maja tam khlěba a wina doſcž, tola nětko je wyſchnoſcž pſchikaſała, ſo ßmě kóżdy wobydleŕ wjchědnje jenoż wěſte punty khlěba doſtacž a duż drje w Pariſa tež khlěb ſkoro pobrachowacž poczinje.

Ale wo poddaczu hiſchcže pſchezo żana rycž njeje, dokelž maja w Pariſu tu nadżiju, ſo budża ßo móz pſches němſke wójſko pſchedrěcž abo ſo jim jene franzowſke wójſko wot wonka k pomozy pſchińdże a njepſchecželow wotcžiſchcži. Duż drje nětko bórſy k bombardirowanju pſchińdże, pſchetoż wulke kanony ßu hižom dawno koło wokoło Pariſa naſtajane a wſchitko, ſchtoż je k tſělenju trjeba, je pſchihotowane. A wſchelake nowiny ſa zyłe wěſte powjedaja, ſo tute wulke kanony tak daloko kule njeßu, ſo móża ſ nimi hacž do ßrjedź Pariſa tſělecž.

Kak wjele ßu Sakſojo a Württembergſzy na horka pomjenowanymaj dnjomaj ſhubili, na to ßmy tydżenja ſpomnili. Nětko ßu tež Franzowſojo ßwoje ſchkodowanje woſjewili; woni ſhubichu mjenujzy tehdy 72 wyſchkow a 1008 muži jako morwych, a 342 wyſchkow a 5022 muži jako ranjenych.

Twjerdżiſna Pfalzburg w hornym Elſaßu je ßo poddała a padże tam němſkemu wójſku 52 wyſchkow, 1839 wojakow a 65 kanonow do ruki. — Twjerdżiſna Belfort je krucže woblehnjena, nochze pak ßo hiſchcže poddacž, hacž runje ßo ßylnje na nju tſěła.

Jene wotdżělenje teje němſkeje armeje, kotruż general Manteuffel kommandiruje, je pſchimórſke město Dieppe wobßadżiło a nětko tutón general na wulke a khětro wobtwjerdżene pſchimórſke město Havre marſchiruje, ſo by je dobywał.

Mała twjerdżiſna Montmédy je ßo 14. poddała; pſched Pariſom bě pak cžicho, kaž ſ Verſaillesa telegrafiruja.

W pariſkich nowinach, kiž ßu pſches ballon do Belgiſkeje pſchiſchkle, ßo powjeda, ſo ßu Franzowſojo 30. novembra a 2. decembra něhdże 800 němſkich wojakow jatych wſali a ſo je bjes nimi wjele ſakſkich jenolětnych dobrowolnikow było, kiž ßu hakle runje k wójſku pſchiſchli. Tuczi jeczi ßu na mału pariſku twjerdżiſnu Vincennes poßłani.

Schtoż franzowſku loirſku armeju naſtupa, dha ßo wona derje doſcž dżerži, hacž runje je na dwaj kruchaj roſraženа, a němſke wójſka, wot prynza Bjedrich Korle a meklenburgſkeho wjelwójwody kommandirowane, ßo ſkoro wſchědnje ſ wojakami ſpomnjeneje armeje bija. Franzowſojo drje ßo lěpje wobaraja, hacž ßo wotcžakacž daſche, ale woni dyrbja tola dale bole zofacž a jene němſke wójſko je wóndano hižom město Blois wobßadżiło, kotreż jenoż 9 mil wot Toursa leži. Cži franzowſzy miniſtrjo, kiž tam pſchebywachu, ßu ßo teho dla do pſchimórſkeho města Bordeaux (praj: Bordow) pſcheßydlili.

Sobotu 24. dec. popołdnju w 4 hodźinach

ßo wupschedawanje

w hoseżeńzu k słotemu ßłónzu wobsanknje

a ßo wscho ßukno, bukskin a doubleſtoff po ßlědowazych płaczisnach pscheda:

1 dźělba doubleſtoff 10/4 schěroki, łohcz po 17½ nßl. hacz 23 nßl.,
1 dźělba symskeho bukskina 10/4 schěroki, łohcz po 20 nßl. hacz 2 tl.,
1 dźělba czorneho ßukna, łohcz po 15 nßl. hacz 1 tl. 4 nßl.

Sarjadowař.

Sobotu 24. dec. popołdnju w 4 hodźinach ßo wupschedawanje.

G. A. W. Mayerowy bróſtſyrop

ſ **Wrótßławja** je pscheß ßwoje wutki **najwěscziſchi** ßrědk pſche **kaſchel, dyhawoſcz** a **bróſtbolenje.**

Jenoż prawdźiwy maja jón w bleſchach po 8 nßl., 15 nßl. a 1 tl. na pschedan.

Heinr. Jul. Kincka w Budyſchinje,
W. Rotha w Lubiju,
H. Kinne, haptykař w Hernhucze,
Joſ. Löbmann w Schěrachowje,
Ed. Hieſe w Nowoſalzu,
haptykař **Geriſcher** w Oſtritzu,
Schokka we Wotrowje a
Lehmann w Budeſtezach.

Dwě pilnej, ſprawnej familiji dźěławych ludźi ßo na ryczerkubło w Ssmochczizach k ſapoczatkej měrza abo haperleje 1871 pytatej.

Sswój najbohaczíſcho ſrjadowany ſkład

tobaka a cigarrow

a to **cigarry**, 1000 po 4 hacz 60 toler, **ſchnupowanſki tobak** w 15 wſchelakich druzinach, **kurjeńſki tobak** rěſany w pakczikach, każ tez tobak w rokkach najpodwolniſcho porucza

J. T. Reimann ſ napſchecza theatra.

Rum, arak, cognak, franzpalenz, liqueury,

dwójne a jednore, każ tez ordinarne **palenzy** ma we wulkim wubjerku a je pſchi potrjebje najnależniſcho porucza

J. T. Reimann
ſ napſchecza theatra.

Wſchě kolonialne twory

po wſchomóżno tunich płaczíſnach a pſchi dobrym a ſprawnym poßkuzenju ma na pſchedań

J. T. Reimann
ſ napſchecza theatra

Elegantne **ſymſke pſchewoblekarje** (Winterüberzieher) prjedy ſa 12—14 toler nětko ſa 8—10 toler porucza

Kubaſch na garbarſkej haßy 432.

Ssuche druzdze

nowe a po kotrychž ßo derje hiba porucza

C. A. Wehla
na mjaßowym torhoſchczu 40.

Dr. med. Kochowy univerſalny magenbitter,

jako dopokaſane picze k połóżenju pſchi wobczeżnoſczach wot njedoſpołneho pſcheżwanja, hämorrhoidalnych wobczeżnoſczach a ſażwanju, wot lěkarſkich autoritetow poruczeny a pſches wjele wopißmow doposnaty ma woriginalnych bleſchach po 10 nßl. ſtajnje na pſchedań:

we **Wehrsdorfje** knjes C. Aug. Schmidt,
„ **Seifhennersdorfje** k. Ernſt Donath,
„ **Schěrachowje** k. Ferd. Pech,
„ **Neugersdorfje** k. J. W. Röthig,
„ **Ebersbachu** k. Aug. Ernſt,
„ **Lubiju** k. Reinhold Reiß,
„ **Budyſchinje** k. Rudolf Hölzer,
„ **Nowoſalzu** k. Richard Bamberg,
„ **Kamjeńzu** k. Herm. Käſtner,
„ **Eibawje** k. J. G. Müller,
„ **Biſkopizach** k. Bernh. Kunza.

Syrop, punt po 12 np.,
łamany rajß, punt po 18 np.
pſchedawa, ſo by jón wurumował,

J. Wannack
na ſchulerſkej haßy cz. 356

Jedyn czorny wowczerſki poß ſ dołhej wopuſchu je w Rakojdach pola knjeżeho wowczerja na pſchedań.

Hodowne wupschedawanje.

So by ßebi kóždy k hodam tunjo nakupowacz móhł, dha ja wot dzenßnischeho dnja hacz do kónza t. m. ßlědowaze twory po fabrikſkich płaczisnach wupschedawam: **wołmu k schtrykowanju, duschohrějki, kolenohrějki, żonjaze a dźěczaze lazy, hońtſke lazy, hońtſke schtrymphy, schawle, schtrymphy, soki, futrowane kholowy a jeczki, wołmjane jeczki, spódne kholowy, nohajzy, jeczki na żiwot, żiwotne bindy, mufki, khapiczki a mězki, rukajzy, krinoliny a korſety.**

Schtrymparſke khlamy **Th. Jäger** na ſwonknej lawſkej haßy czo. 690.

K dobroczinwemu wobkedźbowanju.

Hdyž ßym prjedy pſches pſchedawanje ſahrodnych płodow wſchelako ſe Sserbami czinicz měł, dha czuju ßo nuczeny pſchi wotnajeczu korczmarſtwa

„Schuberdt's Gaſtwirthſchaft"

na mjaßowym torhoſchczu bliſko wulkeje zyrkwje czeſczenych Sserbow Budyſchina a wokolnoſcze najpodwolniſcho pſcheproßycz, ſo bychu mje pěknje wopytowali, ßlubjo, ſo budu kóždemu, kotryż mje ſe ßwojim wopytom poczeſczi, ſ dobrymi jědźemi, ſ dobrym bouillonom, ff. khofejom, ſ wubjernym winom a piwom atd. na najtuniſcho poßłużecz.

Firma „Schuberdt's Gaſtwirthſchaft" pſchi jeje jara wobſchěrnej ſnajomoſczi w tu khwlu njepſcheměnjena woſtanje.

W Budyſchinje, 1. decembra 1870 **C. Haufa.**

Moje lětuſche

hodowne wupschedawanje

ſapoczinje ßo

póndźelu 5. decembra.

Pſches wulzyſchne ſaſtaranje je mi runje w tutym lěcze ſpożczene, ſo mózu mojim czeſczenym wotebjerarjam prawje tunje płaczisny pſchi ſnatej dobrej a ſolidnej tworje ſtajecz a naſpominam ſ njeje jenoż něſchto: ſymſki buckſkin [10/4] ſchěroki, wot 20 nßl. a drożſcho, wołmjane ſchawle wot 2½ nßl., [9/4] ſchěroke lama wot 12 nßl., cachenéz, lazy, rubiſchcza w najwjetſchim wubjerku po ſpodźiwnje tunich płaczisnach.

W Budyſchinje na lawſkej haßy w nowych khlamach.

Eduard Hartmann.

Němſki Phoenix,

ſawěſczaze towarſtwo w Frankfurcze n. M.

Sakładny kapital:	**5 millionow ſchßnakow,**	. . .	3,142,857 **Pr. cour.**
Reſervefond:	. . . . .		800,546 " " "
Dokhody na prämijach a dani 1869:	. . . . .		981,048 " " "
Sawěſczenja wobſtejaze w l. 1869:	. . . . .		582,225,562 " " "

Němſki Phoenix ſawěſczuje pſche wóhnjowe **ſchkodowanja** mobilije, twory, fabrikſku nadobu, polne wupkłody w bróżnjach, fajmach a hromadach, ſkót a ratarſke pſchedmjety wſchěch druźinow po wſchomóżno tunich, **twjerdych** prämijach, tak ſo ßo żenje niczo dopłaczowacz njetrjeba.

Proſpekty a ſawěſczeńſke formulary ßo kóždy czaß darmo dadża; tež je podpißany rad hotowy, kóždemu wſcho potrjebne wukaſowanje dacz.

W Budyſchinje w decembra 1870. **C. A. Siems,**

(firma): **J. G. Klingſt Nachfolger,** na bohataj haßy 86.

Pschepołoženje khlamow.

Mój skład hotoweje mužazeje drasty a hólczazych wobleczenjow je nětko pódla bohateho tórma w domje knjesa słótnika Boëtius'a prjedy Rosenkranza.

P. Baruch.

K prjódkstejazym hodam

dowolam ßebj czesczenych Sserbow na mój bohacze srjadowany skład we wschěch mustrach a schěrjach kedzbnych sczinicz. Woßebje poruczam:

zychi, czischczany barchent, drasczenischcza, wupjerki, futerowy barchent, katunowe rubischcza, czisty płat, běły barchent, zefyrowe rubischka, rubjany płat, czischczane schorzuchi, zefyrowe schawle, jendz. płat, schnuptuchi s czisteho płatu, katun, módry płat, ßukno, mužaze cachenêz, połpłat, bukskin, ff. czorne lazy, doubelstoffy, pelzowe poczehnjenja, pißane jeczki, atd. atd. atd.

☞ Ja budu ßo prózowacz — pschi wschěch wupschedawanjach, kiž ßo nětko maja, — tola po najtuuischich płaczisnach pschedawacz.

Julius Hartmann
na mjaßowym torhoschczu.

Nowe khlamy

sałožene
wot C. W. Bitzki na žitnych wikach.

Schtóž chze něschto dobre a tunje wot **mužazeje drasty** kupicz, tón njech mje dobrocziwje wopyta. Ja wo prawdze dobru drastu jara tunjo pschedawam.

Se wschěm poczesczowanjom proßy wo dobroczíwe wopytowanje

C. W. Bitzka
na žitnychwikach czo. 603.

Epileptiske widlischcza
(padazu khoroscz)

sahoji **listuje** specialny lěkař sa epilesiju doktor O. Killisch w Barlinje, nětko: Louisenstraße 45. — Hižom psches sto sahojenych.

Jena žónska pschi rosomnych lětach móže na jenym burskim kuble k 1. januara abo tež 1. februara pschi dobrej sdzi jako hosposa město dostacz. Hdze? to je shonicz we wudawarni Serb. Nowin.

Katholski Posoł czo. 24. je wuschoł.

Strowotne a blidne piwo
(Salvator)

s piwarnje knjesa Jurija Schmidta w Beireuthu, bleschu po 5 nßl., jako něschto wubjernje dobre a strowe w ßwojim jeniczkim składze w Budyschinje porucza

J. T. Reimann
s napschecza theatra.

K wukhowanju dźěczi,

Psches ßławnu prawdziwu „**Bräune-Einreibung**" doktora **Netscha** w Draždzanach, Ammonstraße, ßo jenož psches **swonkomne** poschtrychnjenje pschi kóždym **kaschelu, schijubolenju** kóždy khory (wulki abo mały) psched **kožkojtej brunawu (häutige Bräune)** wobarnuje, ßo kóždy **kaschel, stary katarrh a schijubolenje** lohko wotstroni, woßebje ma ßo pak tež poruczicz pschi **torhatym kaschelu (Keuchhusten) a diphtheritis.** **Fr. Weber.**

K dostaczu w haptykach. Hłowny skład ma **Heinr. Jul. Lincka** w Budyschinje.

K prjódkstejazym hodam

poruczam k dobroczíwemu wobkedzbowanju mój skład **stareje, wubjerneje pscheńczneje muki** najlěpscheje dobroscze, kaž tež **ßuche drožde**, po kotrychž ßo derje hiba.

W Budyschinje na kamjeńtej haßy.

J. Kögler, pjekarski mischtr.

Pschedawanje drjewa

kotrež bě w cž. 47 naspomnjene, hdžež rěkasche, so je na tak mjenowanej małej holi, ¼ hodźiny sa Lasom jadrojte twarske a wužitkowe stejaze drjewo atd. na pschedań, je ßo nětk w tym nastupanju pscheměniło,

„so ßo tuto drjewo nětko puschcza a móže ßo teho dla „kóždy czaß wotwoshcz.

Tež steja tam ßuche khójnowe deski a tsěschne łaty na pschedań, a skasanja njetrjebaja ßo, kaž bě prjedy prajene, w Komorowje, ale maja ßo we **Lasu** pola podpißaneho stacz.

Handrik, khlamař.

Cžesczenym **Serbam Budyschina** a **wokolnoscze** dowolam ßebi najpodwolnischo k nawjedźenju dacz, so je mój skład **płata, blidoweje a tafloweje** tkaneje **nadoby** ßamßneje fabriki k prjódkstejazym hodam wot 17. hacž do 24. decembra wotewrjeny. — Wo dobrocźiwe wobkedźbowanje proßy

A. Rätza s Wjeleczina.

Rosynki,
khorinthy,
zokor, zyły a drobny,
maciskczenje a worjechi,
zymt a safran
syrop

po najtunischich płacźisnach porucza

Rudolph Hölzer

na rożku ßerbskeje a schulerskeje haßy.

Dursthoffske ßuche drožďźe

porucza **Rudolph Hölzer.**

Cigarry

25 schtuk po 25 np., 40 np., 45 np., 50 np., 52 np., 55 np., 60 np., 70 np., 75 np. atd.

porucza **Rudolph Hölzer**

Palenz

wschěch družinow porucza najtunischo

Rudolph Hölzer.

K prjódkstejazym hodam

poruczam moje

materialne, tobakowe a cigarrowe
khlamy

pod ßlubjenjom sprawneho a tunjeho poßłuženja dobrocźiwemu wobkedźbowanju.

C. A. Wehla

na mjaßowym torhoschczu 40.

Wot 18. decembra (jutsje) porucza

nowe brunopiwowe drožďźe

k prjódkstejazym hodam

Aug. Lehmann

na ßerbskej haßy czo. 11.

K hodam

porucza:

rosynki, punt po 42—50 np.,
ßłódke mandle, pt. po 10 nßl.,
pjeczny zokor, zyły a drobny najtunischo,
nowe ßuche drožďźe a
wschitke **korjenje,** nowotołczene, teho runja tež
khofej, pt. po 64—120 np.,
cigarry, 100 schtuk po 12 nßl. a drožscho a hewak wschitke druhe twory tunje a dobre

Aug. Lehmann

na ßerbskej haßy czo. 11.

Ssuche drožďźe

wschědnje czerstwe a po kotrychž ßo derje hiba, poruczataj

Ginzel & Ritscher

na swonknej lawskej haßy.

Próstwa.

Jena khuda žona, kotraž se ßwojimi dźěcźimi w jenej wßy, někotre hodźiny wot Budyschina ležazej, bjes sastararja w doscz wulkej nusy bydli, dokelž jeje muž pschi sakskim wójsku w Franzowskej steji, bě sańdźenu ßobotu na budyski hród skasana, so by tam pjenježnu podpjeru, tajkim žonam wustajenu, wupłaczenu dostała. Hacž runje bě ßněh wulki a mało cźěrje, dha wona tola do Budyschina dźěsche, dokelž na tute pjenjesy jara czakasche, pschetož wona mějesche wschelake sapłaczicz a dźěczom wschelke wobstaracz. Jako wona teho dla w Budyschinje na torhoschczu k jenej budźe sańdźe, so by tam schtrympy sa dźěczi kupiła a sapłacziła, hlaj! dha běchu jej bjes tym móschniczku s pjenjesami s dybsaka wuczahnyli, tak so wona potom tež ani pjenježka wjaz pschi ßebi njemějesche. Jej ßo pschi tajkim nashonjenju nimale seznu, woßebje dokelž sa zyły dźeń hischcze niczo jědła njebě a mějesche wysche teho pschemaczane wobucze, tak so ju syma tschaßesche.

Duž ßo tudy ßmilne dusche proscha, so bychu k sarunanju tajkeje schkody ßwoju ruku wotewricz a tej khudej žonje někajki pjenjes ßobudźělicz chzyli, redaktor Serb. Nowinow chze jej tute pjenjesy radlubje poßłacz.

Hacž dotal darichu: M. H. 5 nßl., H. D. 5 nßl., P. D. 5 nßl., J. S. 1 nßl. **J. E. Smoleř.**

Boža wulka miłósć wobradźi namaj dźensa čerstwu, lubu dźowčičku. Wulcyšnje zwjeselenaj to swojim přećelam a znatym jeno z tutym wozjewjamoj.

W Budyšinje, dźeń 13. decembra 1870.

Karl Aug. Fiedleř, sem. w. wučeř,
Mathilda Fiedlerjowa, rodź. **Stangec.**

Nakładnik: J. E. Smoleř. Cišć L. A. Donnerhaka w Budyšinje.

Čisło 51. ~ 24. decembra ~ 1870.

Serbske Nowiny.

Za nawěšťki, kiž maja so w wudawarni Serb. Nowin. při bohatych wrotach wotedać, płaći so wot rynčka 1 nsl.

Zamolwity redaktor a wudawaŕ
J. E. Smoleŕ.

Kóžde čisło płaći 6 np. Štwórtlětna předpłata pola wudawarja 66 np. a na kral. saks. pósće 7½ nsl.

Wopschijecze: Najnowsche. — Swětne podawki. — Wojerske listy. — Powjesce wo wojakach. — Se Serbow: S Budyschina. S Haßlowa. S Noßaczig. S Makeho Wjelkowa — Wójnske powjesce. — Nawěschtnik.

K nawjedženju.

Čzi ßami cześcženi wotebjerarjo Serbskich Nowinow, kotsiž chzedža sa nje na prěnje schtwórtlěto 1871 do prědka płaczicz, njech nětko 66 np. w wudawarni Serbskich Nowinow wotedadža. Čzi, kotsiž ßebi Serbske Nowiny psches póst pschinjescz dawaja, njech tola njesapomnja, ßebi je tam sa 7½ nßl. skasacz. Na pruskich póstach Serbske Nowiny też wjazy njepłacza hacz 7½ nßl. — Sa pschinjeßenje do domu płaczi ßo sakskim póstam schtwórtlětnje jenoz 1 nßl.

Redakcia.

Płaćizna žitow a produktow w Budyšinej.
17. decembra 1870.

Dowoz: 6861 kórcow.	Płaćizna w přerězku na wikach, wyšša.			nižša.			na bursy, najwyšša			najniža.		
	tl.	nßl	np.	tl.	nßl	np.	tl.	nßl	np.	tl.	nßl	np.
Pschenica	6	5	—	5	25	—	6	12	5	6	—	—
Rožka	4	10	—	4	5	—	4	12	5	4	10	—
Jeczmjeń	3	10	—	3	5	—	3	12	5	3	10	—
Wowß	2	—	—	1	25	—	2	5	—	2	—	—
Hróch	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Woka	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Raps	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Jahły	7	5	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Hejduschka	5	15	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Kana butry	—	17	—	—	16	—	—	—	—	—	—	—
Kopaßłomy	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Zent. ßyna	—	22	5	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Lane ßymjo	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—

Spiritus płaczesche wczera w Barlinje.

16 tl. 15 nßl. a 16 tl. 20 nßl.
pschenża 66—82 tl., rožka 40—53 tl.,
(to je: sa 25 pruskich kórzow.)
rěpikowy wolij (njeczišczeny) 15 tl. 5 nßl.
(Čzišczeny, kaž ßo w Budyschinje pschedawa stajnje něhdže 1 1/8 tl. drožschi.)

Czahi sakskoschlesynskeje želesnizy s Budyschina.

Do Draždžan: Rano 7 hodzinow — minutow* dopołdnja 9 h. 5 m.; pschipołnju 1 h. — m.*; popołnju 4 h. 10 m.*; wjeczor 8 h. 20 m.*; w nozy 2 h. 40 m.** 4 h. — m.

Do Shorjelza: rano 7 h. 50 m.*; dopołnja 10 h. 50 m.*; popołnju 3 h. 20 m.†; wjeczor 6 h. 50 m.*; wjeczor 9 h. 35 m.; w nozy 12 h. 35 m.; 1 h. 45 m.**

*) Pschisanknjenje wot a se Zitawy a Liberza (Reichenberga.
†) Pschisanknjenje do Zitawy.

Najnowsche.

Versailles, 21. decembra. Jako bě ßo s fortow, psched Parisom leżazych w nozy wot 20. k 21. decembra ßylnje tšelało, pschiczežechu dopołdnja 21. decembra něhdže 3 divisije parischeje wobßadki, so bychu pruski gardekorps a 12. (kralowski sakski) armeekorps nadpanyli. Po wjazyhodzinskim, najbole wot artillerije wjedženym wojowanju bu tutón nadpad hižom tam, hdžež nasche pschedstraže stejachu, wotraženy. Nasche schkodowanje je ßnadne.

General Voigts-Rhetz je 20. decembra 6000 mobilgardistow s kavaleriju a artilleriju wot Monnaie psches Notredame d' Oè w njeporjadku na Tours wotehnał. — General Goltz pschešłapny njepschecżela w 4 kantonnementach pola Langres a rosehna jeho k połnozy. Njepschecżel wostaji wjele stow tšelbow, smachi a bagažn, kaž też 50 jatych w naschej ruzy. Podbielski.

Draždžany, 20. decembra. Džeńża ßu tsi, Franzowsam wotdobyte mitralleusy ßem pschiwjesli.

Sakska. Wot rekrutow, kotsiž budža w bližschim januaru wubrani, budže sakske wójsko něhdže 10,000 muži trjebacz k wupjelnjenju dźěrow, kotrež je jemu wójna a khorosez sčiniła. Tola pak potom hischcze tójschto rekrutow wysche wostanje, dokelž so jich kóžde lěto něhdže 15,000 wusběhnje.

W Reisewitzu su so nowe wulke pinzy, kotrež běchu w tamnej piwarni s wulkimi khóstami psched krótkim czasom natwarili, 19. decembra sasypnyke, tola njeje pschi tym nichtón schkodu wsał a w nich tež hischcze žane sudobje njeběsche.

S Draždžan pisaja, so tam w bližschim czasu sasso 8000 franzowskich jatych pschindže. — Wóndano je tamnischim jatym Franzowsam khěžor Napoleon 5000 frankow jako dar poslał, ale woni te pjenjesy brali njejsu, prajizy, so wot njeho niczo wsacz njemóza, dokelž je món jich a Franzowsku do njesboža storcził.

Tak mjenowane draždžanske woheń sawěsczaze towarstwo so w bližschim czasu roswjasa a wschě swoje sawěsczenja frankfurtskemu woheńsawěsczazemu towarstwu „Providentia" wotstupi.

Pruzy. Nowa wójnska pozczonka je so tak derje radźiła, so je so něhdže 4 krócz wjazy pjenjes poskiczilo, hacz so žada.

Na pruskim sejmje su w posledńschich dnjach wo krajne dokhody a wudawki jednacz poczeli a je minister finanzow pschi tutej składnosczi wosjewił, so su pjenjesy k wschitkim krajnym wudawkam doszahali, hacz runje su so dokhody wójny dla trochu pomjeńschili, dokelž czi, kiž we wójsku steja, žane dawki njedawaja.

Deputazija połnóznoněmskeho parlamenta je s adresu, kotraž bě so wuradźiła, sbožomnje k kralej do Versaillesa pschijěła a ju tam pschepodała. Kral sobustawam tuteje deputazije dlěschu rycz dźerżesche, w kotrejž na dotalnu wójnu, na dobywarske wójska a jich skutkowanje spominasche, potom so tež ja to džakowasche, so doma lud a sapostanzy krala a wójsko pěknje podpjeraja, a skónczinje tež swoju swólniwosez wupraji, so chze so sa němskeho khěžora postajicz dacz, dokelž je ta wola němskich wjerchow a němskeho luda.

Kral chze hrabi Bismarkej mjeno elsaskeho a lothringskeho wójwody (Herzog) spožczicz, Bismark chze pak pjecza radscho „wójwoda Bismark" rěkacz.

W luxenburgskej naležnosczi so hischcze dale niczo stało njeje a sda so, so so ta wěz s tym wuhładkuje, so Luxemburgska saso k Němzam pschistupi.

Rusowska. Po nowschich powjesczach so czornomórska naležnosez najskerje s tym skónczi, so Rusowska a Turkowska tu wěz samej bjes sobu na zyle pschecželniwym puczu wucžinitej. W Konstantinoplu su k temu jara swolniwi a bychu tam najradscho widżeli, hdy by czornomórska naležnosez hakle psched žanu konferenzu njepschischła.

Na nětczischu Franzowsku.

(Flectere si nequeam superos, acheronta movebo!)

Hlaj, kak so s hněwom puka
Tam hnězdo scherscheńske,
Hdyž dobywarska ruka
Je pschemkoczika je.

Hlaj, kak jim hněw so wari,
So jastwa rumuja
A schibjeńzarjo stari
Na pomoz wukrocza.

Tak žahły hněw jich žerje,
So Tours tež afriske
Hyäny k wójsku bjerje
S matraku brónjene.

O zwólba roscžerczena
Chzesch picz ty jeno krej?
Psches hordo wowrótnjena,
Hdy pschińdżesch k rosomej?

Niz franctireurske paszmo
A garibaldiske
Snjesez němske pjasce praswo
A pomhacz njemóže.

Ssy lud wschón slepy, schkódny
A polny saszakka,
Niz jenej' dusche hódny,
Kiž wotsal tam je schka.

Hdyž njebjeske te schkity
Cže nihdže njekryja:
Puschcz blasnje pschehordźity
Twój son wot dobycza.

A by tež swotwjasowak
Ty czerta samego:
Wón smějo „ně" by wokak,
„Njech hrěchi danja so."

Prjecz khanje twoje czisskaj,
Twój trózk a saszakkosez.
Na lěpschu pischczel piskaj
A daj sej mosy rosez.

Wo popjele a měschi
Stań, khwataj k pokuczi
Ssnadź hischcze Bóh cze szkyschi,
A swój hněw wobroczi.

H. S.

Wojerski list

wot Augusta Stefana, s Wukranczis,
gefrajty 5. kompagnije pruskeho grenadierregimenta No. 6.

Bougival psched Parisom. Luby swako a luba sotra! Ja a Handrij smoj hischcze, džakowano Bohu, strowaj, ale luby Bóh wě, hacz budźemoj tak strowaj, hdyž tutón list dostanjetaj, pschetoż my smy tudy wschědnje w stajnym smjertnym strasche, hdyž tež runje žane bitwy nimamy. Franzowsojo mjenujizy skoro bjes pschestacza s granatam,

bombami na naß tſëleja, dokelž blisko jich fortow (twjerdžiſnow) ležimy.

Jako běchu woni wußlědžili, ſo ßmy tudomny lěß wobßadžili, dha nětko na naſche polne ſtraže (feldwachi) ſ granatami a na reſervu ſ bombami tſëleja a naſcha artallerija niczo pſcheczíwo temu njeczíni. My ležimy 6 dnjow na prědnich poſtnach a 6 dnjow dale ſady w reſervje. Na prědnich poſtnach dyrbimy 48 hodžinow zyle w prědku na polnej ſtraži byczˊ a to zyle ſkhowani a njeßmjeny žadyn woheń ſadžëkacz, ſo bychmy ßebi nëſchto ſwarili, pſchetož hewak naß njepſcheczel pytnje a naß ſ granatami wobtſëla. Duž ſa dwaj dnjaj niczo czopkeho k jëdži njedoſtanjemy, ale jenož ßuchi khlëb a palenz. A my dyrbimy tam teho dla tak dołho byczˊ, ſo bychu Franzowſojo jenož rëdko pytnyli, hdy ſaßo druſy wojazy na ſtraž pſchiczahnu.

Hdyž ßmy 48 hodžinow na polnej ſtraži byli, dha pſchiňdžemy potom do alarmkhëžow, to rëka, hdyž tam runje žane khëže ßu, hewak pak do nëkajkich budow, hdžež mózemy ležeczˊ a ßebi tež nëſchto ſwaricz. Hdyž pak ßmy 6 dnjow w reſervje, dha mamy dale ſady w tamniſchich wßach kwatiry, ale tež tam wo dnjo a w nozy žadyn prawy měr njeje, dokelž Franzowſojo tak daloko ſ bombami tſëleja a nam druhdy ſchkodu naczinja.

Wſchëdnje rano w 5 hodžinach mamy ßo k bitwje hotowi na jenym měſtnje ſeſtupacz, kotrež „alarmplatz" rëka, a tam woſtanjemy hacz do 9 hodžinow abo hiſchcze dlëhe, hdžy je mokhojte. To ßo teho dla ſtanje, dokelž Franzowſojo najbóle rano pſchi ßwitanju ſpytuja wupady czinicz; na naſch bok pak hiſchcze wupanyli njejßu, khiba 21. oktobra, hdžež my 124 muži morwych a ranjenych ſhubichmy.

Trjeba by byko, ſo bychmy wſchitzy wo měr proßyli, pſchetož hacz dotal je ßo tola ſ wobeju ſtronow wulke ſchkodowanje ſtako a tudy, hdžež ßmy Paris woblehnyli, je wſcho tak ſahubjene a ſkažene, ſo ßo to wopißacz njehodži.

Hdyž ßo wobydlerjo tych wßow, hdžež my nětko ležimy, ſaßo domoj wróczˊa, dha czi tola ſa wjele lět njemóža do ſtareho rjadu pſchińczˊ, tak je tu wſchitko roszychnowane. Wſchë domy a rjane hrody ßu wot ßwojich wobydlerjow wopuſchczene a te rjane möble a druhe wězy ßu ſ wulkeho džëla do naſchich ſchanzow pſchetrjebane a ſ kamjenjemi a pjerſchczu ſměſchane, haj, my ßmy khëže wotnoßli, ſo bychmy material ſa naſche wobtwjerdženja měli. Do khëžow, kotrež hiſchcze ſteja ßmy džëry wukamali, ſo bychmy ßo lëpje wobaracz mohli, hdyž naß Frazowſojo nadpanu. S krótkim, tudy ſatraſchnje wonhlada, tak ſo jedyn to wopißacz njemóže.

Bóh luby knjes je mje hacz dotal ſtroweho a czerſtweho ſdžerżał, ſo ßo jemu doſczˊ džakowacz njemožu, hdyž wopomnju, kak wjele ßwójbow je hižom do ſrudoby pſchesßadženych, dokelž je jich nan, bratr abo ßyn w franzowſkej zuſbje ßwój row namakał a ßo ženje wjaz do wótzneho kraja njewróczi atd.

Wojerſki liſt

wot Jana Ssuſchka, ſ Radworja,
kral. ſakſk. hulana 2. ſchwadrony regimenta hulanow No. 17.

Dangy, 2. decembra 1870. Lubaj ſtarſchej a luby bratſje! Wy ſcze drje hižom nëſchto wo tym ßkyſcheli, kak je ßo naſchej druhej ſchwadronje ſeſchko. My 27. novembra ſa njepſcheczelemi ßlëdžachmy a jako běchmy tſi hodžiny jëchali, dha na nich trjechichmy. Woni ßylnje na naß tſëlachu, ale niczo njetrechichu, a my njepſcheczelow nëkotre hodžiny dale wuhnachmy.

Jako 29. novembra dale czehnjechmy, njewuhladachmy žaneho njepſcheczela a doſtachmy wjeczor kwartiry w měſcze Etrepagny. My běchmy wſchitzy dobreje myßle, haž naß w nozy w 2 hodžinomaj njejapzy alarmirowachu.

Ale njepſcheczelio, mjenujzy tak mjenowani franktireurjo a druha banda, běchu hižom wſcho wobßadžili a tſëlachu nam do hródže nuts, hdžež naſche konje mějachmy. Woni běchu ßo mjenujzy prjedy w zyrkwi ſkhowali, kaž tež w pinzach a na lubjach, a dokelž jim wobydlerjo tež pomhachu na naß tſëlecz, dha běchmy pſcheczíwo nim ßkabi, hacz runje bě tam 2. ſchwadrona hulanow, 3. ſchwadrona gardyjëſdnych, 3 kompagnije infanterije a 2 kanonje ſ muzſtwami, k nimaj ßkuſchazymi.

Ta wěz bě ſ naſcheje ſtrony pſchehladana a běchu Franzowſojo wſchë pucze ſ měſta won wobßadžili, ſo bě jara czežko, ſo pſches nich pſchebicz. My won njemožachmy, dokelž bě wukhod ſ morwymi czlowjekami a konimi ſaraczeny a krej po drózy bëžeſche.

Tola pak ßo ja ſ mojim wujom ſbožomnje pſchebich a doſtach jenož jenu kulku do mantla, ale ta mi ſeſchkodžiła njeje. Wot naſcheje ſchwadrony je 42 muži a 50 koni morwych, ranjenych a jatych.

Sa to, ſo ßu wobydlerjo ſpomnjeneho měſtaſchka tajku pſcheradu pſcheczíwo nam wuwjedli, bu jim naſajtra, hdžež běchu ßo tam Sakſojo wróczili, zyle měſto wotpalene, tak ſo ßu tamniſchi ludžo nětko proſcherjo atd.

Ze Serbow.

S Budyſchina. Saňdženu njedželu mějachmy tudy krótke hrimanje ſ błyſkanjom a pocza ßo potom ßněh ßylnje hicz, tak ſo je nětko ſaßo wſcho ſ nim pſchikryte. Tež je počzało wot ſaňdženeje ßrjedy jara ſyma byczˊ.

§*. S Haßlowa. Hurban, pohoncz ryczerkubleřſkeho najeńka knjeſa ſ Querfurth jëchaſche ſchtwórtk 15. dezembra tudy pſches naſchu wjeß. Pſchi tym ſta ßo, ſo

ßo kóń na nĕkajke waſchnje ſpkóſchi, Hurban padże dele a kóń ſtupi jemu na hkowu, tak ſo hnydom moſy won dżĕchu. Wón je potom ßobotu na to 20 lĕt ſtary wumrjek.

Pſchiſpommicż ßo ma, ſo je Hurbanowa macż w lĕcże 1851 ſchwórtk pſched pokutnym pjatkom dżeń 20. novembra w tamnej ſtraſchnej nozy pſchi wulkim ßnĕhowym mjeczelu wo żiwenje pſchiſchła.

S Noßaczíż. Tudy je ßo w nozy wot 16. — 17. decembra wulka knjeża brójeń ſe wſchĕm, ſchtoż w njej bĕſche, wotpalika. Kak je woheń wuſchoł, njeje ſnate.

S Lemiſchowa. Sańdżenu ßobotu 17. decembra ßo w jenej tudomnej pĕſkowej jamje ſwudowjena Wilhelmina Sſymankowa rodż. Kleinez ſaßypny a bu morwa ſ njeje wucżehnjena. Wona ſawoſtaji pjecż dżĕczi, wot kotrychż je najſtarſche 13 lĕt, najmłódſche pak 5 mĕßazow ſtare.

S Małeho Wjelkowa. Tudy mĕjeſche ßo 18. decembra wot towarſtwa tudomnych hoſpoſow ſ pomozu ſchulerkow tudomneho holczeho wuſtawa wobradżenje ſa dżĕczi naſcheje wokolnoſcże, kotrychż nanojo ßu na wójnje. Wone doſtachu woßebje wſchelaku czopku draſtu.

Powjeſcże wo wojakach.

Żeleſny kſchiż je doſtał Matej Groba ſe Spal, grenadier 1. weſtpruſkeho grenadierregimenta No. 6. Wón je hižom dlĕſchi czaß w privatnym lazarecże knjeſa hrabje ſ Einſiedel w Minakale a ßu jemu wot jeho, w Franzowſkej ſtejazeho regimenta tuto cżeßne myto poßkali.

N.

Pſchi wupadże 2. decembra woſta morwy. Korla Ernſt Proft ſ Maleczíż, wot kral. ſakſ. ſchützenregimenta No. 108.

Ranjeni abo khori leża w nĕmſkich lazaretach w Franzowſkej a to a) w Mitry: Augnſt Miczka ſ Nowych Bóſchiż, 108. 5. komp.; b) w 1. a 3. polnym lazarecże w Annet: Bjedrich Wylem Pietſchmann ſ Pſowjow, 108, 7 k.; Handrij Urban ſ Kobjelnja, 108, 2 k.; Jan Hetmank ſ Drobow, 108, 10 k.; Korla Robert Moßig ſ Budyſchina, 106, 7 k.; Jan Krenz (jwotkal?), 106, 3 k.

Porjedżenje. Stud. Lahoda njeje ſhubjeny, ale ſtrowy pſchi wójſku.

Wójnſke powjeſcże.

Pſched Pariſom ßo hacż do 20. decbr. niczo pomnjecża hódne ſtako njeje a bychmy jenoż na to ſpomnicż mĕli, ſo ßo tam tak derje Nĕmzy, każ tež Franzowſojo ſ kożdym dnjom bole wobtwjerdżuje. Woßebje ßu w tajkim naſtupanju Franzowſojo pſche-wſchu mĕru dżĕkawi a ßo ſe ßwojimi nowymi wobtwjerdżenjemi nĕmſkim linijam pſchezo bole pſchibliżuja, tak ſo móża nĕtko do lĕhwow nĕmſkeho wójſka wjele dale kule tſĕlecż, hacż woprĕdka. Woni ßo tež w nowſchim cżaßu ſe ßwojimi nowymi wobtwjerdżenjemi khĕtro jara k Versaillesu bliża, tak ſo mohło ßo ſtacż — hdyż ßo jim k temu khwile doſcż woſtaji — ſo ßnadż ſkónczńje ßamón Versailles ſe ßwojimi kulemi doßahnu a do kralowſkeje hkowneje kwartiry bomby mjetacż poczńu. To pak by tola mjerſaza wĕż była a duż drje tola tež k temu pſchińdże, ſo budża Nĕmzy ſe ßwojimi wulkimi kanonami na Franzowſow tſĕlecż dyrbjecż, hewak jim tuczi ſ Pariſa zyle bliſko na ſchiju pſchińdu.

Pruſka wójnſka rada je teho dla pjecża wobſankuyka, ſo maja ßo wulke kanony ſkerje a lĕpje na poſtajene mĕſta ſeſtajecż a jo ma ßo jich potrjeba k nim ſwoſycż. Jedyn jendżelſki, w Versaillesu pſchebywazy nowinſki dopißowar pak piſche, ſo móże tajke dżĕko lĕdy nĕkat hacż do hód hotowe bycż a ſo ßo tſĕlenje ſ nĕmſkeje ſtrony po tajkim hakle nĕhdże po hobżoch ſapocżnje.

Budża pak Nĕmzy ſe ßwojimi wulkimi kanonami hacż do ßameho Pariſa nuts tſĕlecż móż? Nĕ, tak daloko wone pſchi ßwojim nĕtcziſchim poſtajenju hiſchcże njedoßahaja, a teho dla budże ßo ſ nimi woprĕdka jenoż na te franzowſke forty abo twjerdżiſny tſĕlecż, kiż ſ wonka Pariſa leża. Te dyrbja ßo najprjedy potſĕlecż, a potom hakle móża ßo nĕmſke wulke kanony k Pariſej bliżicż, ſo budża jich kule hacż do ßameho Pariſa lĕtacż.

Ale tuty forty abo twjerdżiſny potſĕlecż, to żane lohke dżĕko njeje; pſchetoż Franzowſojo maja, każ ßo ſda, runje tak dobre kanony, każ Nĕmzy, a wjedża ßo tež wuſchiknje wobaracż. Duż móże to Nĕmzow wjele ludżi khoſchtowacż, prjedy hacż woni jedyn tajki fórt dobudu. Teho dla drje ßo tež Moltka ſ tſĕlenjom ſ nĕmſkeje ſtrony tak dołho dli, — pſchetoż wón wĕ, ſo móże ßo wulkich ſchkodowanjow ſminycż, jeli nĕmſke wójko Paris tak dołho krucże woblehnjeny dżerżi, hacż hkód wobydlerjow Pariſa nuſuje, ßo poddacż. Hdyż pak nĕtko Franzowſojo w nowſchim cżaßu ſe ßwojimi bombami a granatami ßo nĕmſkemu, Paris wobleżazemu wójſku tak bliża, ſo móhł ſ teho ſa uje wulki ſtrach naſtacż, dha budże Móltka tola ſkónczńje k bombardirowanju pſchikaſnju dacż dyrbjecż. Kajke pak tajke bombardirowanje budże, to my njewĕmy a budże drje doßahaze, hdyż ßo jenoż pſchecżiwo nowym franzowſkim wobtwjerdżenjam ſ wonka Pariſa ſkoži a Franzowſam tudy dalſche pokracżowanje tak dołho ſkaſy, hacż hkód nutſka w Pariſu tajku móż dobudże, ſo dyrbi ßo Paris poddacż.

Hdyż pak je tež wokoło ßameho Pariſa w tu khwilu cżicho doſcż, dha je ſa to dale wot tuteho mĕſta wjele wójnſkeje hary a krawneho bĕdżenja a to wot tam runje k wjecżoru, każ tež k dołhemu a krótkemu wjecżoru; pſchetoż Franzowſojo maja tam tſi wójſka, kiż chżedża Pariſej k pomozy pſchińcż, a pſchecżiwo tutym tſjom franzowſkim

wójſkam ßu tſi němſke wójſka wuczahnyke a ßo ſkoro wſchědnje ſ nimi bija. Jene němſke wójſko kommandiruje gereral Manteuffel a je ſtronu, wot Pariſa k połnozy a k dołhemu wjeczoru ſ tak wulkim wójſkom wobßadźił, ſo ßo wot tam general Faidherbe ſe ßwojim franzowſkim wójſkom k Pariſej pſchedrěcz njemóże; druhe němſke wójſko kommandiruje meklenburgſki wjelwójwoda a wón jedyn dźěl franzowſkeho loirſkeho wójſka k wjeczoru a k krótkemu wjeczoru pſchezo dale wot Pariſa prjecz cźěri; tſecze němſke wójſko kommandiruje pak prynz Bjedrich Korla a tón je druhi dźěl franzowſkeho loirſkeho wójſka k połodnju a krótkemu wjeczoru wot Pariſa hacź do bliſkoſcze měſta Toursa wotcźiſchcźak. To wſcho ßo pak njeje bjes wjele krejpſchelecza na woběmaj ſtronomaj ſtacź mohło, pſchetoż ſkoro wſchědnje ßo tam bija a to tak, ſo dyrbja Franzowſojo, hacź runje ßo mużnje wobaraja, tola wſchudźom pomaku zofacź. Sakſojo pak pſchi żanym tutych tſjoch němſkich wójſkow njeßu, ale ſteja pſched Pariſom, hdźež je ßo, kaž wěmy, jich 24. diviſia 30. novembra a 2. decembra krucze ſ Franzowſami bika, jako běchu cźi tehdy wulke wupady ſcźinili.

So bychu ßo franzowſzy franktireurjo wokoło Ecouis roſehnali, bu tam wot 12. (ſakſkeho) armeekorpſa wotdźělenje wójſka pod oberſtom Rexom a oberſtleutnantom Troſky'om poßłane. Wonaj na njepſcheczela trjechiſchtaj a jeho roſehnaſchtaj, wjeczor pak ſcźahny ßo Rex ſe ßwojej dźělbu do Etrepagny a Troſky do Les-Thillier. Wobej dźělbje buſchtej w nozy wot njepſcheczelow pſchepanjenej. Troſky pak to ſahe doſcź pytny a Franzowſow ſbożomnje wotraſy. — Ale w Etrepagny ßo Franzowſam lěpje radźi. Woni tamniſchu dźělbu ſakſkich wojakow, jako cźi ſpachu, w nozy w 2 hodźinomaj w ſjenoczenju ſ wobydlerjemi tak ßylnje nadpanychu, ſo możachu cźi jenoż po wulkim ſchkodowanju wuczeknycz. Woni ßu něhdże 100 muży jako morwych a ranjenych, 70 koni a 1 kanonu ſhubili. Morwy woſta hauptmann Einſiedel, ranjeni ſtaj ſecondeleutnantaj Kirchhoff I. a Stralenheim, teho runja tež hauptmann Keller, kotrehoż Franzowſojo hacź do Ecouis ßobu wſachu, hdźež pak jeho Sakſojo poidźiſcho namakachu. Hewak buſchtaj wot Franzowſow jataj premierleutnant ſ Löben ſ Budyſchina a ſecundeleutnant Häbler ſ Großſchönawa. Wachmiſchtr Wawrik (ſ Khróſcźiz), kiž bě ſ jenej ſchwadronu gardyjěſndych tež pódla, njeńdźeſche dla bliſkoſcze njepſcheczela ſpacź, a duž ßo jemu radźi, ſo móżeſche ßo ſe ſchwadronu derje doſcź pſchebicź, jenoż 4 mużow w Etrepagny woſtajſchi. — Zyłe njeſbože je, kaž ßo ſda, ſ teho naſtało, ſo kommandeur tuteje dźělby njepſcheczela doſcź bedźbu měł njeje.

Pſches to, ſo bě ßo pruſki general Manteuffel ſe ßwojim wójſkom ſ Amiensa pſches Rouen hacź do Dieppe a do bliſkoſcze Havre ſcźahnył, je ßo franzowſkemu generalej Bourbaki radźiło, ſady njeho mjeńſchim wotdźělenjam pruſkeho wójſka něſajku ſchkodu naczinicź. Tak ßu Franzowſojo Ham ſaßo wobßadźili a bliſko La Fere dźělbu pruſkeho wójſka jatu wſali. Ale nětko je ßo Manteuffel ſaßo tak poſtajił, ſo němſke wójſko pſched Bourbakom njetrjeba żancho ſtracha wjazy wěcź.

W tych ſtronach, hdźež měſto Dijon leži, ſteji w tu khwilu prěnja a druha badenſka brigada. Do tamnych ſtronow bě franzowſke wójſko, něhdże 20,000 muži ßylne a 18 kanonow mějaze, pod generalom Cremerom pſchicźahnyło, ſo by Badenſkich ſ Dijona wuhnało. Ale cźi Franzowſam napſchecźiwo pſchicźahnychu a po pjecźhodźinſkim krutym wojowanju jich pola měſta Nuits tak ſbichu, ſo dyrbjachu zofacź. Schkodowanje na badenſkej ſtronje je wulke doſcź; pſchetoż 13 wyſchkow je morwych a 29 ranjenych, bjes nimi general Glümer a badenſki prynz Wylem; hewak 700 morwych a ranjenych wojakow. Franzowſojo ſhubichu wjele wyſchkow a pſches 1000 muži, hewak 16 wyſchkow a 700 jatych, tež wjele brónje atd.

Hans Depla a Mots Tunka.

Mots Tunka. Niczo noweho, Hanßo?

Hanß Depla. O haj; pſchetoż jako ja pſched někotrym cźaßom pſches P. dźěch, dha ßłyſchach tam w polnym hoſcźeńzu, kak ßo dwaj holzaj ſchnuptobakoweje tyſki dla wurycźujetaj, kotraż bě ßo jenemu ſhubiła.

M. T. Naſta ſ teho ſchto?

H. D. Ně, wonaj ßo bórſy ſjednaſchtaj, ale wěſty miſchtr M. ſ B. ſ tym ſ pokojom njeběſche, wali ßo na nich ſ pukami a dawaſche jim „ſchlecht banda."

M. T. Běchu dha cźi mkodźi hólzy ſ tym ſ pokojom?

H. D. Nó, woni měnjachu, ſo je cźaß, jeho ßudniſtwu pſchepodacź.

M. T. Fuj, fuj, tola.

H. D. Njewěſch pak, Motßo, kak ſ molowanjom we Wulkich Schparach dże?

M. T. To wſchak je moleŕ na boku woſtajił, dokelž wikowanje ſ hußymi wjaz wunjeße.

H. D. Kak dha to?

M. T. Nó, wón wſchak je jene libjo tſi krócź kupował, ale tón, kiž mějeſche je doſtacź, je njeje horjebrał.

H. D. Wot koho dha tajke wubjerne libjo kupowaſche?

M. T. Wot jeneje żony, hacź runjeź jeje muż to nochzyſche.

H. D. Dha drje ſtaj wjele pjenjes wuwikowałoj?

M. T. Haj, kóżdy ſtaj ßwinjo ſareſałoj, ale njerady.

H. D. Mějeſche dha tón moleŕ ſchto pſchikußowacź?

M. T. To ßo wě: wumjeńkarſki ßłowkowy ſchmaderunks.

Pschepołoženje khlamow.

Mój skład hotoweje mužazeje drasty a hólczazych wobleczenjow je nětko pódla bohateho tórma w domje knjesa słótnika Boëtius'a prjedy Rosenkranza.

P. Baruch.

Czesczomne wopiszmo

jeneho zyrkwineho wjeřcha.

Ja podpiszany s tutym wobszwědczam, so szym G. A. W. **Mayerowy bróstsyrop** s **Wrótszławja** psche saszakły **katarrh**, **trajazy kaschel** a **sažwanje płuzow** s woszebnym skutkowanjom nałožił a po wutrjebanju někotrych bleschow moju strowoscz

zyle do rjada stajił,

czohož dla ja kóždemu G. A. W. **Mayerowy bróstsyrop** s **Wrótszławja** s najlěpschim pscheszwědczenjom poruczicz možu.

Raab. **Sigmund v. Deäcky,**
biskop caszarobelski a wulkoprobst raabskeho tachanstwa, tajny radziczel jeho szwjatoscze.

Jenož prawdziwy maja jón w bleschach po 8 nszl., 15 nszl. a 1 tl. na pschedan.

Heinr. Jul. Lincka w Budyschinje,
W. Rotha w Lubiju,
B. Kinne, haptykař w Hernhucze,
Jos. Löbmann w Schěrachowje,
Ed. Hiese w Nowosalzu,
haptykař **Gerischer** w Ostritzu,
Schołta we Wotrowje a
Lehmann w Budestezach.

Nowe khlamy

sałožene

wot **C. W. Bitzki** na žitnych wikach.

Schtóž chze něschto dobre a tunje wot **mužazeje drasty** kupicz, tón njech mje dobrocziwje wopyta. Ja wo prawdze dobru drastu jara tunjo pschedawam.

Se wschěm poczesczowanjom proszy wo dobrocziwe wopytowanje

C. W. Bitzka
na žitnychwikach czo. 603.

Jena žiwnoscz se 16 akrami pola a łuki, bjes wumjeńka a se 117 dawskimi jenosczemi napołožena, je se szwobodneje ruki na pschedań. Hdze? to je shonicz we wudawarni Serb. Nowinow.

Sswój najbohaczischo srjadowany skład

tobaka a cigarrow

a to **cigarry**, 1000 po 4 hacz 60 toleř, **schnupowanski tobak** w 15 wschelakich družinach, **kurjeński tobak** rěsany w pakczikach, kaž tež tobak w rołkach najpodwolnischo porucza

J. T. Reimann s napschecza theatra.

Rum, arak, cognak, franzpalenz, liqueury,

dwójne a jednore, kaž tež ordinarne **palenzy** ma we wulkim wubjerku a je pschi potrjebje najnaležnischo porucza

J. T. Reimann
s napschecza theatra.

Wschě kolonialne twory

po wschomóžno tunich płaczisnach a pschi dobrym a sprawnym poszłuženju ma na pschedań

J. T. Reimann
s napschecza theatra

Strowotne a blidne piwo (Salvator)

s piwarnje knjesa Jurija Schmidta w Beireuthu, bleschu po 5 nszl., jako něschto wubjernje dobre a strowe w szwojim jeniczkim składze w Budyschinje porucza

J. T. Reimann
s napschecza theatra.

Drjewowa aukzia.

Poszleni dzeń hodow jako 27. decembra budze szo na lipjanskim reviru něhdze 30 kloftrow pjeńkow a kuleczkow na pscheszadzowanje pschedawacz. — Shromadzisna w 10 hodzinach dopołdnja w lipjanskej korczmje.

Tež szu khójnowe deski wschěch družinow w Mortkowje pola Gana na pschedań.

Jakub Nowak w Słyczinje.

Jena žónska pschi rosomnych lětach móže na jenym burskim kuble k 1. januara abo tež 1. februara pschi dobrej sdzi jako hosposa město dostacz. Hdze? to je shonicz we wudawarni Serb. Nowin.

Němski Phoenix,

sawěsczaze towarstwo w Frankfurcze n. M.

Sakładny kapital:	5 millionow schěßnakow,	3,142,857	Pr. conr.
Reservefond:		800,546	" " "
Dokhody na prämijach a dani 1869:		981,048	" " "
Sawěsczenja wobstejaze w l. 1869:		582,225,562	" " "

Němski Phoenix sawěsczuje psche wóhnjowe **schkodowanja** mobilije, twory, fabrikſku nadobu, polne wupłody w bróżnjach, fajmach a hromadach, skót a ratarske pschedmjety wschěch družinow po wschomóżno tunich, **twjerdych** prämijach, tak so ßo ženje niczo dopłaczowacz njetrjeba.

Prospekty a sawěsczeńske formulary ßo kóżdy czaß darmo dadza; tež je podpißany rad hotowy, kóżdemu wscho potrjebne wukasowanje dacz.

W Budyschinje w decembra 1870.

C. A. Siems,
(firma): **J. G. Klingst Nachfolger**, na bohataj haßy 86.

Pschipósnacze.

Radlubje wobßwědczam, so je **běły selowy bróstsyrop**, w k. Dr. **Hoffmanna** sestajany, kotrehož hłowny skład je tudy pola knjesa **Ludwiga Kocha**, mojej starej maczeri po dołholětnym wobczeżnym kaschelu, kiž jej tež w nozy spanje sadźěwasche, niz jenož dobru ßłužbu czinik, ale tež wotstronjenje tuteje wobczeżnoscze po mojim pscheßwědczenju ßam wuskutkował.

W Draždżanach, 28. haperleje 1869.

Ernst Julius Reichhardt
redaktor „Dresdner Nachrichten."

Wot tuteho selowého syropa maja skład a pschedawaja jón w bleschach po 1 tl., 15 nßl. a 7½ nßl.

w **Seifheunersdorfje** knjes Ernst Donath; w **Schěrachowje** knjes Ferd. Pech; w **Neugersdorfje** knjes J. W. Röthig; w **Ebersbachu** knjes August Ernst; w **Lubiju** knjes Reinh. Reiß; w **Budyschinje** knjes Rudolph Hölzer; w **Rakezach** knjes G. H. Dobritza; w **Klukschu** knjes Ernst Postel; w **Nowosalzu** knjes Rich. Bamberg; w **Kamjeńzu** knjes Hermann Kästner; w **Eibawje** knjes J. G. Müller; we **Wosporku** knjes J. G. Pötzschka; w **Biskopizach** knjes Beruh. Kunza.

Pschedawanje drjewa

kotrež bě w cž. 47 naspomnjene, hdźež rěkasche, so je na tak mjenowanej małej holi ¼ hodźiny sa Lasom jadrojte twarske a wužitkowe stejaze drjewo atd. na pschedań, je ßo nětk w tym nastupanju pscheměniło,

„so ßo tuto drjewo nětko puschcza a móže ßo teho dla „kóżdy czaß wotwosycz.

Tež steja tam ßuche khójnowe deski a tsěschne łaty na pschedań, a skasanja njetrjebaja ßo, kaž prjedy prajene, w Komorowje, ale maja ßo we **Lasu** pola podpißaneho stacz.

Handrik, khlamař.

Serbske Nowiny

sa Bukezy a wokolnoscz wobstara

Bleyl, bukiczanski poßelnik.

Drjewowa aukzia.

Ssrjedu, 28. decembra t. l. budźe ßo w huscżanskim ryczerkublerskim lěßu w drjewnischczu we wotdźělenju „nowy kerchow"

½ kloftra brěsowych pjeńkow,
46 kloftrow khójnowych pjeńkow,

a w huscżanskim parku

5 kloftow ⁶⁄₄ łohcz. schmrěkowych a khójnowych schczěpow,
½ kloftra " " dubowych kliplow,
¼ kopy " " twjerdych walczkow a
4 ¼ kopy " " mjehkich walczkow

pod postajenjom naßadźenja a pod wuměnjenjemi, prjedy wosjewjomnymi, sa hotowe pjenjesy na pscheßadźowanje pschedawacz.

Aukzia sapocznje ßo dopołdnja w 11 hodźinach w drjewnischczu na nowym kerchowje pschi nowoměschczanskej drósy.

Hrabinske Schall-Riaucourske hajniske sarjadnistwo w Huszy.
Hugo Oppelt.

Aukzia wužitkoweho drjewa.

Wutoru 27. decembra budźe ßo na sderjanskim reviru něhdźe 100 jadrojtych khójnowych a schmrěkowych klozow sa hotowe pjenjesy na pscheßadźowanje pschedawacz.

Shromadźisna dopołdnja w 9 hodźinach w drjewnischczu pschi wulkim hacze.

Ssobotu 10. decembra bu jedyn cyliudrowy dybsaczny czaßnik (Taschenuhr), ßlěborny se słotej kromu, pschi wuschku k czischczenju a s krótkim worzlowym rjeczaskom na puczu wot Lehmannsdorfa do Delneje Hórki shubjeny. Sprawny namakar chzył jón sa dobre myto pola k. czaßnikarja Schneidera pschi lawskim tórmje wotedacz.

Epileptiske widlischcza
(padazu khoroscz)

sahoji **listnje** specialny lěkař sa epilesiju doktor O. Killisch w Barlinje, nětko: Louisenstraße 45. — Hižom psches sto sahojenych.

Wustajeńza bibliskich wobrasow.
(Bethlehem).

S tutym cžesczenym Sserbam Budyschina a wokolnoscže najpodwolnischo k nawjedženju dawam, so je moja wustajeńza tež tole lěto na tudomnej kupnizy (Gewandhaus) w 2. poskhodže k wobhladowanju pschihotowana a psches wupyschenja a psches ponowjeny wobras powołanje 4 rybakow jako wuczomnikow jara porjeńschena.

Tuta wustajeńza je wot 1. ßwjedženja hodow wschitke dny, njedželu a ßwjaty džen wot 4—9 hodžinow, wschědny džeń pak jenož wot 6—8 hodžinow k dobrocžiwemu wobhladowanju wotewrjena. — Sastup po 2 ußl., džěcži po 1 nßl.

Wo bohaty wopyt proßy. **K. Jäger.**

We wudawarni Serb. Nowin je sa 2½ nßl. dostacž:

Pschedženak.
Protyka sa Sserbow na lěto 1871.

Tuta protyka je ßo lětßa woßebje derje radžiła a wopschija wysche protycžneho wotdžělenja tež wubjernje rjane, wutrobu hnujaze powjedanczka s pěknymi wójnskimi wobrasami abo bildami.

W Rodezach je jedyn **wódny młyn** s polemi a łukami na pschenajecže. Wscho dalsche je shonicž pola G. G. Halki tam.

Bližschu **wutoru, 27. decembra t. l. dopołdnja wot 11 hodžinow** budža ßo na Wawrikez žiwnoscži w Holeschowje pola Njeßwacžidła 3 kruwy, 1 jałojza, 2 konjej, 2 srěbjecži, 2 młodaj k skakanju kmanaj kundroßaj, 2 ßuproschnej ranzy, kaž tež wjazore proßata, teho runja wschelaki hospodarski grat, woßebje 3 hospodarske wosy, 4 płuhi, bróny, 1 por ßylnych žnjeńskich rěblow atd. sa hotowe pjenjesy na pscheßadžowanje pschedawacž.

Druhi džeń hodow
reje w Ssowrjezach.
H. Kmoch.

K dopomnjeću
na našeho lubeho prjedawšeho towarša,

Oskara Hadanka
z Parcowa.

Jako nam Ty swoje poslednje božemje přiwoła a z wulkej horliwosću wotsal ćehniše, zo by serbskemu mjenu, kotrež sebi Ty tak wysoko wažeše, tež na krawnym poli česć nadobył, dha bychmy wšitcy teje nadźije połni, Tebje stroweho a wjesołeho zas wohladać. A tola je Tebje přećiwo našemu wotčakowanju hižom smjerće zymna ruka zapřijała: hasnyło je Twoja přećelniwo wočko, hasnyła je nadźija, kotruž Serbstwo na Tebje staješe. Teho dla Ći my, kiž smy na Tebi nic jenož wjesołeho, ale tež dobreho a swěrneho towarša měli, tudy naše božemje prajimy; spi derje w tym krasnym měrje, kotryž je dobrym člowjekam přihotowany.

T. Handrik
w mjenje serbskeho towarstwa
na bydyskim gymnasiju.

Něhdže 70,009 tsěschnych zyhelow najlěpscheje dobrosćže ma podpißany na pschedań.

We Woleschinje pola Duboho

A. Seifert.

Sa tu žonu, kotrejž pjenjesy s dybsaka kranychu, dale darichu: Njemjenowany s Budyschina 10 nßl., njemjenowany s Draždžan 1 tl., se Stachowa 1 nßl., J. S. s Budyschina 7 nßl., M. H. s N. 5 nßl., s džěžničžanskeho polvernika 5 nßl., N. S. 5 nßl. njesnaty 3 nßl.

Sso sa to džakujo wo dalsche dary najpodwolnischo proßy **redaktor.**

Łužičan čo. 12 je wušoł

a wopřija: 1) Bojosć a nadźija. Spěw wot P. Młynka. 2) Serbowka. Historiska novella. Zeserbšćił K. A. Fiedleř. (Skónčenje.) 3) W nazymje. Spěw wot J. Kaplerja. 4) Smjerć Pětra Wulkeho, a 5) Pantunski rjećaz. Přeł. A. Wudowjeńc. 6) Duchojo we wusmužowej a lubijskej horje. Powjesć z luda. Podał E. Keřk. 7) Drobnostki. Wot H. Jordana. 8) Z Budyšina a z Łužicy. Wot redaktora. 9) Słowjanski rozhlad. Podawa J. E. Smoleř. 10) Wozjewjene redakcie. 11) Listowanje.

Našemu,
2. decembra 1870 w bitwje před Parizom panjenemu lubemu přećelej

Oskarej Hadankej
z Parcowa.

My Tebje z ćežkej wutrobu wot nas ćahnyć widźachmy, běchmy pak tola teje mysle, zo budźemy Tebje bórzy zaso bjez nami postrowić móc. Ale naše wotpohladanje nam Twoja zažna smjerć na bitwišću zahubi.

Ty nadźiju a žadanje Twojich staršich, Twojich přećelow a serbskeho luda, na kotrymž Ty z lubosću wisaše, dopjelnić njemóžeše.

Ale hač runje Tebje tež w dalokej cuzbje zemja kryje, dha tola w našich wutrobach žiwy wostanješ.

W Lipsku 16. decembra 1870.

Hłuboko zrudźeni přećeljo.

Nakładnik: J. E. Smoleř. Cišć L. A. Donnerhaka w Budyšinje.

Čisło 52. — 31. decembra — 1870.

Serbske Nowiny.

Za nawěštki, kiž maja so w wudawarni Serb. Nowin. při bohatych wrotach wotedać, płaći so wot rynčka 1 nsl.

Zamolwity redaktor a wudawar
J. E. Smoleŕ.

Kóžde čisło płaći 6 np. Stwórtlětna předpłata pola wudawarja 66 np. a na kral. saks. pósće 7½ nsl.

Wopschijecze: Najnowsche. — Swětne podawki. — Wojerske list. — Powjesce wo wojakach. — Se Serbow S Budyschina. — Wójnske powjesce. — Wschelake. — Hudanczko. — Pschilopk. — Nawěschtnik.

K nawjedženju.

Czi ßami czeschczeni wotebjerarjo Serbskich Nowinow, kotsiž chzedza sa nje na prěnje schtwórtlěto 1871 do prědka płaczicz, njech nětko 66 np. w wudawarni Serbskich Nowinow wotedadza. Czi, kotsiž ßebi Serbske Nowiny psches póst pschinjeschcz dawaja, njech tola njeschapomnja, ßebi je tam sa 7½ nßl. skasacz. Na pruskich póstach Serbske Nowiny tež wjazy njepłacza hacz 7½ nßl. — Sa pschinjeßenje do domu płaczi ßo sakskim póstam schtwórtlětnje jenoz 1 nßl.

Redakcia.

Płaćizna żitow a produktow w Budyšinej.

24. decembra 1870.

Dowoz: 6846 kórcow.	Płaćizna w přerězku na wikach.						na hursy.					
	wyšša.			niža.			najwyšša			najniža.		
	tl.	nßl	np.	tl.	nßl	np.	tl.	nßl	np.	tl.	nßl	np.
Pschenża	6	5	—	5	25	—	6	10	5	6	—	—
Rožka	4	7	5	4	—	—	4	10	—	—	—	—
Jeczmjeń	3	7	5	3	5	—	3	12	5	3	7	5
Wowß	2	—	—	1	25	—	2	2	5	2	—	—
Hróch	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Woka	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Raps	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Jahły	7	5	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Hejduschka	5	15	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Kana butry	—	18	—	—	16	—	—	—	—	—	—	—
Kopaßkomy	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Zent. ßyna	—	25	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Lane ßymjo	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—

Spiritus płaczesche wczera w Barlinje.

16 tl. 15 nßl. a 16 tl. 10 nßl.

pschenża 66—81 tl., rožka 40—53 tl.,

(to je: sa 25 pruskich kórzow.)

rěpikowy wolij (njeczischczeny) 15 tl. 5 nßl.

(Czischczeny, kaž ßo w Budyschinje pschedawa stajnje něhdże 1⅛ tl. drožschi.)

Czahi sakskoschlesynskeje żelesnizy s Budyschina.

Do Drażdżan: Rano 7 hodzinow — minutow* dopołdnja 9 h. 5 m.; pschipołdnju 1 h. — m.*; popołdnju 4 h. 10 m.*; wjeczor 8 h. 20 m.*; w nozy 2 h. 40 m.** 4 h. — m.

Do Shorjelza: rano 7 h. 50 m.*; dopołdnja 10 h. 50 m.*; popołdnju 3 h. 20 m.†; wjeczor 6 h. 50 m.*; wjeczor 9 h. 35 m.; w nozy 12 h. 35 m.; 1 h. 45 m.**

*) Pschisanknjenje wot a se Zitawy a Liberza (Reichenberga.
†) Pschisanknjenje do Zitawy.

Najnowsche.

Drażdżany, 29. decembra. Prynz Jurij je dżenża ßlědowazu powjesch telegrafiszy k nawjedżenju dał: „Franzowsojo ßu na Mont-Avronje wczera tselecz sastali.“ — (Najskerje je jim tam s němskeje strony wscho rostselane).

Florenz, 28. decembra. Nětko je postajene, so italski kral 10. januara do Roma nutspoczehnje.

Versailles, 28. decembra. Prěnja pruska armeja je 26. decembra hacz do Bapaume (pola Arrasa) pschiczahnyła. Jeczi ßo pschezo pschisporjeja.

London, 28. decembra. Lěwy brjóh delneje Seiny je wot Franzowsow wopuschczeny. Pruszy steja pola Yvetota.

Lille, 28. decembra. Hłowna kwartira franzowske połnózneje armeje je w Vitry njedaloko Arrasa.

Versailles, 30. decembra. Mont Avron je wot Sakskow bjes schkodowanja wobßadżeny.

Sakska. Hacz do 9. januara 1871 ßo wojerske polne listy k wojakam do Franzowskeje wobstaraja, kiz moza hacz do 8 lutow czezke byez. Woni dyrbja pak derje sapakowane byez.

Po dotalnych sapißach je sakske wójsko hacz do tuteho czaßa ßlédowazych muzi jako morwych, ranjenych a shubjenych schkodowako:

	wyschkow.	podwyschkow.	wojakow.	summa:
leibgrenad. reg. No. 100:	18	45	485	548
2. = = =101:	17	57	393	467
3. infant. reg. No. 102:	7	26	176	209
4. = = = 103:	10	41	400	451
5. = = = 104:	14	28	368	410
6. = = = 105:	14	60	524	598
7. = = = 106:	21	41	427	489
8. = = = 107:	36	118	1072	1226
schützenregiment No. 108:	44	110	702	856
1. jägerbataillon No. 12:	5	23	161	189
2. = = 13:	5	24	165	194
jésdni	7	17	105	129
artillerija	11	21	155	187
wot schtabow . . .	4	1	5	10
Wscho do hromady:	213	612	5138	5963

Wot sawostajenych saraßeneho kobukarja Staabsa w Budyschinje je 100 tolér a wot ministerstwa prawdy teho runja 100 tolér myta sa teho wustajenych, kiz jeho mordarja tak dopokasa, so móze ßo tutón psched ßud zadacz a pokhostacz.

Minister wójny general Fabrice je sa generalgouverneura w Versaillesu pomjenowany a ßo tam bórsy poda. Jeho dzéla w Drazdanach general Brandenstein hacz na dalsche wobstara. (Minister Fabrice bé hizom sa generalgouverneura w Amiensu pomjenowany, ale wón tam pschischol njeje, dokelz ßo w tamnischej stronje Némzy s Franzowsami saßo bija.) — Hewak ßu w nowschim czaßu nékotsi sakszy sastojnizy do franzowskich, wot némskeho wójska wobßadzenych krajinow pscheßadzeni; bjes nimi je tez ßyn prjedawscheho budyskeho hamtmana Hartensteina. (Tajzy sastojnizy dyrbja wschitzy derje franzowszy mózy.)

S Drazdzan ßu saßo 6 franzowszy jezzi offizierojo czekli, ßwoje date czeßne ßkowo skamawschi.

Wot sakskich katholikow je ßo adreßa s 2554 podpißmami pschepodaka, w totrejz ßo wón wo to proßy, so by ßo bamzej ta ßwoboda a ßamostatnosez saßo daka, kotrejz ßu jemu stawisny a prawo spozczike a njeßwédomosez pak w tu khwilu rubika. — S Horneje Lužizy bé 1893 podpißmow.

Wot 1. januara nimaja ßo pjenjezne podpjeranja sa ßwójby reservistow a landwehristow, k wójsku powolanych, niz wjaz wot ßudniskeho hamta wupkaczicz, ale dyrbja to nétko gmejnszy prjódkstejerjo wobstaracz.

Pruß y. Deputazija poknóznoném skeho parlamenta, kotraz bé ßo do Versaillisa podala, so by tam kralej adreßu pschepodala, je ßo saßo s Franzowskej wrócziła. Nétko tam tez deputazija prénjeje pruskeje komory pojédze, so by kralej tez jenu adreßu pschinjeßła.

General Vogel v. Falkenstein, kotryz méjesche hacz dotal sa tym hladacz, so by Franzowsam wustupjenje s jich wójnskich łódzow na pruski mórski brjoh wobarak, je nétko, hdzez je morjo samjersko, wot krala do Franzowskeje powolany a drje tam nékajki druhi kommando dostanje.

Bajerska. Bajerski ßejm w tu khwilu po ßwojej wjetschinje s tajkich sapoßłanzow wobsteji, kotsiz ßu pscheczinizy noweho némskeho swjaska. Duz móze ßo lohko stacz, so bajerski ßejm wuczinjenja njepschiposnaje, pod kotrymz by Bajerska do tuteho swjaska stupicz méła. Njepschiposnaje pak ßejm tu wéz, dha zana druha pomoz njeje, hacz so dyrbi ßo rospuschczicz, a bychu ßo drje potam tajzy sapoßłanzy wuswolili, kotsiz bychu tu nalezhnosez sa dobru spósnali.

Tón tydzeń je jedyn ballon w Bajerskej k semi dele pschischol, kiz bé s Parisa s wulkej mnohosczu listow wupuschczeny. W nim béchu schtyrjo czlowjekojo, kotsiz powjedachu, so ßu hodownicznu rano w 2 hodzinamaj s Parisa wuleczili a na ßwojim wyßokim puczu wjele wutrali, dokelz bé syma jara wulka a ballon jara spéschnje leczesche. Dokelz bésche runje w 9 hodzinach dopokdnja, jako ßo w Bajerskej na semju dele puschczichu, dha ßu woni rano wot 2 hacz do 9 hodzinow néhdze 180 mil pscheleczeli, pschetoz nimale tak daloko je wot Parisa hacz do bajerskeho méstaschka Rothenburga, hdzez je ßo tónle dziwny podawk stak.

Italia. Jene nowiny pißaja, so je ßo bamz na pruskeho krala wobroczik, s tym praschenjom, hacz ßmé w Pruskej pschebywacz. Na to je jemu kral pjecza wotmolwik, so móze ßebi wobydlenje pak w Kölnje pak w Fuldze wuswolicz.

Nowy schpanisti kral (dotalny italski prynz Amadeus) je 25. decembra na jenej schpanskej łódzi do Schpanskeje wotjék, so by tamnischi thrón nastupik.

Powjesczo wo wojakach.

Zelesny kschiz dostachu: secondeleutnant Jan Kubiza, vicefeldwebel Rudolf Petsch a gefrajta Oskar Hoffmann — wschitzy s Wojerez, a poßlenschi je tez kral. saksku ßlébornu heinrichsku medaillu dostak.

Ranjeni a khori: w 4. kral. sakskim polnym lazarecze w Rethel (w Franzowskej): Handrij Ssmoła s Nowych Psowjow, wot infanteriereg imenta No. 101, 2 komp., na tyfus khory; Ernst Wylem Schlageen se Stareho Lubija, wot 1. regimenta jésdnych, 3. schwadrony, na zołdkowy katarrh khory. W lazarecze w Souilly (w Fran-

zowſkej): Auguſt Miczka, 108, 5 komp.; Handrij Lehmann, 106, 4 komp.; w lazarecze w Claye (w Franzowſkej): Guſtav Adolf Schmidt ſ Budyſchina, 108, 2 komp.

Semrjeli ßu w 7. polnym lazarecze w Roncourt (w Franzowſkej): Jan Auguſt Brycza ſ Luſka, 102, 12 komp., † 27. auguſta na czerwjenu; w 1; polnym lazarecze w Annet (w Franzowſkej): Jakub Zyž ſ Wuczkez, 103, 10 komp., † 6. decembra na tyfus; Bjedrich Auguſt Kühn ſ Khemberka, wot 4. art.-mun.-kol. † 28. novembra na tyfus; Jan Bohumił Lehmann III. ſ Dokhaczig, 102, 12 komp., † 5. decembra na tyfus; Karl Robert Moßig ſ Budyſchina, 106, 7 komp., † 3. decembra.

W lazarecze w Altenburgu khory: Jan Duczmann ſ Njeradez, gefrajta wot 1. regimenta jeſdnych, 1 ſchwadr. (Wotkhorowazy.)

W lazarecze w Koburgu khory: Michał Hermann, 103, 8 komp.

Secondeleutnanta Nikolaja ſ Großhennersdorfa pola Zitawy, wot 4. lohkeje batterije No. 7, trjechi jena 48 puntowſka granata runje do ßrjedz wutroby, roslecza tam a rostorze czeko do dweju kruchow, wot kotrejuz bu horni kruch do hakoſow jeneho ſchtoma czißnjeny a tam wißajo woſta, druhi kruch woſta pak njedaloko wot tam na ſemi lezo.

Pſches hrabju Bismarka je pſchekupz Sieckert w Lipſku tójſchto liſtow k wobſtaranju doſtak, kotrez ßu ſakſzy wojazy, 30. novembra a 2. decembra wot Franzowſow jeczi a do Pariſa wotwjedzeni, ßwojim ludzom poßkali. Tute liſty ßu nemſzy wojazy ſ wonka Pariſa w jenym ballonje namakali a w nich ſpomnjeni ſakſzy jeczi pißaja, ſo ßo jim hacz dotal derje dze a ſo jim niczo njepobrachuje, tak ſo móza w tu khwilu derje ſpokojni bycz.

Wojerſki liſt

wot Handrija Rjeka ſ Porſchiz,
wojaka kral. ſakſk. infanterieregimenta No. 106.

Montfermeil 12. decembra 1870. Luby Auguſto! Njewſmi mi ſa ſto, ſo Tebi na Twój liſt hnydom wotmolwił njeißym, ale ja jón runje doſtach, jako torniſter na khribjet powéſchach, ſo by na polnu ſtraz (feldwachu) czahnył. Ja doſtach tſeczi numer a dyrbjach rano wot 6 hacz ½8 hodzinow wjeczor ſpóchi na ſtrazi bycz a njeßmjedzich ßo widzecz dacz, hewak budzichu Franzowſojo hnydom na mnje tſélili, duz dyrbjach kleczecz abo lezecz. Ja béch na lewym brjohu réki Marny ſa kopizu pjerſchcze, Franzowſojo pak na prawym brjohu, hdzez ſtajnje nékajku haru czerjachu, ale wczipnoſcze dla tam jedyn pohladacz njeßmé, pſchetoz hdyz jeneho Franzowſojo pſchi tym wuhladaja, dha ſ tych twarjenjow tejko kulow na jeneho pſchileczi, ſo dyrbi kózdy wéſcze zywjenje pſchißadzicz.

Ja ßym ßebi czaß tehdy najbole ſ Twojim lubym liſtom pſchecznik a ſ powjeſczami, kotrez w nim béchu, — hdyz runje kulki ßylnje wokoło mje njelétachu. Ja ßym Twój liſt ſchtyri krócz checzitak.

Potom lezachmy w Noiſyle grand, hdzez pak tez zanu minutu zywjenja wéſczi njebéchu, pſchetoz tale wjeß lezi tak, ſo tam granaty ſ bliſcheho forta (twjerdzißny) létaja. S tuteho forta Franzowſojo tak pilnje tſélachu, ſo nam ſkoro kózdy dzeń jene twarjenje ſapalichu. Jedyn dzeń ßo tam tſi twarjenja palachu.

Wot tam marſchirowachmy do Champs a myßlachmy ßebi, ſo tam nékotre dny pſched kulemi pokoj ſmejemy; ale ſ tym tez niczo njebé, pſchetoz my dyrbjachmy rano jara ſahe wuczahnycz a to ſaßo k rézy Marnje, dokelz ßo ſdaſche, ſo chze njepſcheczel pſches nju mosty twaricz. So bychu pak naß Franzowſojo njepytnyli, dha njeßmjedzachmy woheń ſadzélacz, ſchtoz budziſche trjeba było, dokelz béſche mjerſnyko a my dyrbjachmy teho dla pſchezo tam a ßem béhacz, ſo bychmy ßo jenoz nékak ſhréli. Waricz pſchi tajkich wobſtejenjach tez njemozachmy, ale wjeczor poſdze, hdyz béchmy ßo wroczili, hakle zyrobu doſtachmy. My pak potom lédy w 12 hodzinach do kwartiry pſchindzechmy, hdzez béchmy tak muczni, ſo na warjenje wjazy njemyßlachmy. Tak to zyły tydzeń béſche, rano wot 4 hodzinow hacz do 12 hodzinow w nozy pod bronju bycz, a njejßym ßo tón zyły czaß wumycz ani kuſk czopkeje jédze ſjéſcz mohł, tak ſo dyrbjach ßo jenoz wot ßameho khléba zywicz.

Béſche pak 30. novembra ſtraſchny dzeń. Kak hrimachu tehdy kanony a kak wrjeſkotachu mitralleuſy!

Ja ßkuſchach k prénjemu rynku a dyrbjach teho dla ſpéſchnje do prédka. Bé hizom w 10 hodzinach a ja pſchi pokraczowanju hiſchcze zaneho njepſcheczela njewidzach; ale jako béchmy ßo jako plenklerja rosdzélili a hiſchcze 800 kroczel k naſchej tſélnej hrjebi (ſchützengraben) méjachmy, kotruz dyrbjachmy wobßadzicz, dha Franzowſojo hizom w kolonnach na naß marſchirowachu. Woni méjachu k tej hrjebi bliże hacz my, dyrbjachu ju pak tola ſe ſchtórmom wſacz. My khwatachmy, ſchtoz mózachmy, ale nékotryz-kuliz tam pſchiſchoł njeje, dokelz je duzy morwy abo ranjeny lezo woſtał.

Naſche 80 patrony dołho njedoßahachu a dyrbjachu nam Württembergſzy ſ nimi wupomhacz. To pak bé zakoßne wojowanje! Kulki létachu kaz krupy pſchi njewjedrje a granaty padachu bjes naß a ſady naß. Tak to trajeſche hacz do wjeczora a ja pomyßlich ßebi, hdy tez twoja kulka pſchileczi?! — tola Bóh luby knjes je mje hnadnje ſwarnował. Naſcha kompagnia méjeſche 80 muzi morwych a ranjenych, druhe kompagnije pak wjele wjazy. Franzowſojo ßu hiſchcze bole ſchkodowali.

Naſajtra bé ſ mérom, ale 2. decembra ßo hara ſ nowa ſbéhny a je pſchi ſchtórmowanju wßy Brie atd. 107. a 108. regiment jara wjele wyſchkow a muzi ſhubił, Franzowſojo pak hiſchcze wjele wjazy. My lezachmy w

Noisyle grand, hdźež pak naß granaty tola też ſ jenych měſt do druhich honjachu. Shubili tam nikoho njejßmy.

My hiſchcze 4 dny na nowy wupad Franzowſow kakachmy woni pak njepſchińdźechu, ale ßo ſaßo do Pariſa ſeźahnychu. Potom my 2 hodźinje naſad marſchirowachmy, ſo bychmy tam hacź na dalſche jako reſerva ſtali. W tutej wßy pak źane drjewo wjazy njebě, my běchmy teho dla nuſowani, möble ſroskamowacź, ſ bychmy je k tepjenju pſchi warjenju nakoźili, pſchetoź nam nichtón njewari, dokelź tu nimo wojakow hewak źadyn druhi cźlowjek njeje.

Tam my 6 dnjow woſtachmy a dźenßa ßmy ſaßo do Montfermeila marſchirowali a poczehnjemy tu ſaßo na polnu ſtraź. — Sſylnje ßo powjeda, ſo budźa naſchi 14. decembra na horu Avron ſ tſjoch ſtronow tſělecź poczecź, dokelź ßu ju Franzowſojo wobßadźili a tam batterije poſtajili atd.

Ze Serbow.

S Budyſchina. S Lipſka nam pißaja: Sańdźene jutry bu k. profeßor Leskien ßem powołany, ſo by na tudomnej univerſicze ßłowjanſke rycze ſaſtupował.

Sańdźene lěcźo cźitaſche ſtaroßłowjanſku grammatiku. W běźazym połlěcze wukkaduje grammatiku naſcheje ßerbſleje rycze. W tu khwilu ßu pjeczo Sserbjo w Lipſku, kotſiź jeho cźitanje wopytuja; nětkotſi druſy ßerbſcy ſtudenczi ßu ßobu na wójnu cźahnuli a njemóźa teho dla na jeho roswucźowanju dźěl bracź.

Wójnſke powjeſcze.

Kaź ßmy tydźenja pißali, tak ßo też nětko dopjelnjecź poczina. My běchmy mjenujcy prajili, ſo budźa Němcy na te wobtwjerdźenja, kotrež ßu Franzowſojo w nowiſchim cźaßu dale ßwojich fortow k němſkemu wójſku bliże a bliże natwarili, ſkerje a lěpje tſělecź dyrbjecź, hewak jim Franzowſojo ſe ßwojimi batterijami pſche-wſchu měru bliſko na ſchiju pſchińdu. Tajke tſělenje je ßo nětko ſapoczało a to najprjodzy na Mont-Avron. Batterije, ſ kotrychž ßo na njón tſěla, wobſteja ſ 12- a 24 puntarjow; wone ßu bliſko Noisy-le-grand na lěwym brjohu rěki Marny, a pola Raincy a Montfermeil na prawym brjohu tuteje rěki. Jich kommandeur je pruſki oberſt Bartſch, kotryž je prjedy tſělenje na twjerdźiſnu Soißons, Toul atd. rjadował.

Mont-Avron leži něhdźe poł hodźiny k ranju wot forta Roſny, wot tuteho forta je pak hiſchcze ſkoro 2 hodźinje hacź do Pariſa.

Schtoź wupad wot 21. decembra naſtupa, dha ßo w tajkim naſtupanju ßlědowaze piſche:

Jako bě njepſcheczel (to je: Franzowſojo) 19. decembra ſ Mont-Avron (mont rěka: hora) na Maison-blanche a Ville-Evrart wucźahnył, ale ſaßo zoſacź dyrbjał, je wón tam 20. decembra 2 diwiſiji a 11 batterijow hromadu ſcźahnył a w nozy na żeleſnizy hiſchcze tejko wójſka pſchiwjedźechu, ſo běſche Franzowſow ſkónczńje tak wjele, kaź zyły armeekorps. Rano 21. decembra blizachu ßo woni ſe ßylnymi wotdźělenjemi na Bourget a Drancy, hdźež pruſku gardu nadpanychu. Woni buchu pak wſchudźe wotraženi. Polna ſtraź ſakſkeho infanterieregimenta No. 102 też nadpad jeneho franzowſkeho bataillona wotraſy. — Hewak Franzowſojo na ſakſke prawe ſchidło jenoź granaty tſělachu, ale pſchipokdnju pſchicźeże wot Neuilly jena franzowſka diwiſia na Maison-blanche a Ville-Evrart, tak ſo dyrbjachu polne ſtraże 24. (ſakſkeje) diwiſije zoſacź. Dokelź bě rěka Marne bjes tym wuſtupiła, dha buchu Franzowſojo pſches to w pokracźowanju ſadźěwani, woßebje pak jim württembergiſka artilleria a ſpomnjena 24. diwiſia, wokoło Chelles ſtejaza, dale njeda. 5 hoźinow wjecźor doſta oberſt Lindemann kommandeur inf. regimenta No. 107 poruczńoſcź wot generala Nehrhoffa, ſo by ſ 2. a 3 bataillonom No. 13, a ſ 3. bataillonom regimenta No. 105 a 106 (tutej bataillonaj woſtaſchtaj pak jenoź w reſerwje) Maison-blanche a Ville-Evrart ſaßo dobył. Něhdźe ½ 7 hodźinow bu też Maison-blanche nimale zyle bjes ſchkodowanja wot wotdźělenjow regimenta 107 a wot jägerbataillona No. 13 ſaßo wſaty a Sakſam tam 6 franzowſkich wyſchkow a 46 mnźi do ruki padźechu. W Ville-Evrart ßo Franzowſojo lěpje wobarachu a wojowanje, na kotrymż ßo po cźaßu 8 kompagnijow wot 107, 106 a jägerbataillona No. 13 wobdźělichu, trajeſche hacź do poknozy. Tam padźe Sakſam 500 Franzowſow do ruki, a zyła wjeß bu wot Sakſow wobßadźena, ſ wuwſacźom dweju maßiwneju twarjenjow, hdźež ßo Franzowſojo hiſchcze dźerźachu. Dokelź woda rěki Marny dale bole pſchibywaſche, dha Sakſojo rano w 3 hodźinach Ville-Evrart wopuſchcźichu a poſdźiſcho Franzowſojo to ßamo ſcźinichu. Sakſojo mějachu jenoź 40 ſ wjetſcha jenoź lohko ranjenych, bjes kotrymiż je też leutnant Gräfa.

Pruſka garda mějeſche jenoź 17 ranjenych.

Schtoź ſkutkowanje němſkich wójſkow, daloko wot Pariſa pſchebywazych, naſtupa, dha jich dźěło nětko woßebje w tym wobſteji, ſo te ßame ßo żanemu franzowſkemu wójſku k Pariſej bliżicź njedadźa. Prynz Bjedrich Korla a mekleuburgſki wjelwójwoda ſtaj tak mjenowane franzowſke loirſke wójſko tak daloko wot Pariſa wotehnałoj, ſo němſkemu wójſku, Paris wobleżazemu, ſ tuteje ſtrony żadyn ſtrach njehroſy, — a general Manteuffel je franzowſke wójſko, wot generala Bourbakija wjedźene, tak wobcźahnył, ſo ßo wone k Pariſej pſchedrěcź njemoże.

Pſchetoź zyła franzowſka wójna ßo w tu khwilu po prawym nimale jenoź wo Paris wjedźe a general Trochu, kiż w Pariſu ßamym kommandiruje kóźdy, ras tehdy wu-

pad sčzini, hdyž někak wě, so ßo jene franzowske wójsko Parisej bliži. Mjenujzy na tajke waschnje by němske, tam stejaze wójsko Franzowsow wot prědka a wot sadka měko, a by ßo pschi tym ßnadź radźicź mohło, so by ßo do němskeho wojska wulka dźěra sčzinicź mohła, psches kotruž by ßo khětsje rucze wjele zyroby do Parisa dowjesło.

So to franzowszy generalojo chzedźa, to pak Moltka tež jara derje wě, a duj ßo wón pětnje sa to stara, so žane franzowske wójsko k Parisej blisko pschińcź njemóże. General Trochu je najskerje wokoło 21. decembra wjedźił, so ßo Bourbaki se ßwojim wójskom k Parisej bliži, a je wón teho dla tehdom wupad sčzinił. Ale bjes tym běsche Bourbaki hižom nětotre dny prjedy wot prusteho generala Manteuffela nasad wotehnaty a njemóžesche po tajkim Trochu-ej niczo pomhacź.

S tšělenjom na horu Avron je nětko nadźija data, so ßnadź ßo potom tež tšělenje na fórty, s wonka Parisa ležaze, sapočznje. So ßo tajke tšělenje hacź dotal tež ani na tajke wobtwjerdźenja njeje stako, kaž ßu ßebi je Franzowsojo na horje Avron a druhdźe natwarili, na tym je wina byko, so Němzy pschi sapočzatku woblehnjenja žanych dalokotšělazych kanonow pola Parisa njemějachu. Te ßu ßo tam hakle posdźischo dowjesć mohte a je tež jara dołho trako, prjedy hacź je ßo tam wscha potrjeba, sa tajke kanony nusna, wobstaracź hodźiła. Pschetoź hdyž chzedźa Němzy franzowske wobtwjerdźenja a forty bombardirowacź, dha dyrbja tež tejto muniźije mecź, so jim na kózdy pad doßaha, dokelž by jich dźěło hewak podarmo byko.

Najlěpje wschak by było, hdy by ßo Paris prjedy poddał, hacź ßo forty bombardiruja a schtórmuja; pschetoź tajke bombardirowanje a schtórmowanje by Němzam tola jara wjele ludźi khoschtowało. Duj ßnadź ßo Moltka s tym spokoji, so ßo Franzowsam jenoź wobtwjerdźenja, kiž buchu dale jich forrow hakle w nowschim czaßu natwarjene, wot němskeje artillerije skaża a so ßo potom s měrom tak dołho czaka, hacź ßo Paris hłodu dla podda.

Hdy pak ßo to stanje, to je hischcze jara njewěste; pschetoź dźeńßa ßo powjeda, so tam skoro niczo wjazy k jědźi nimaja, jutsje pak saßo wudawaja, so maja tam hischcze zyroby doscź. Czi schtyrjo sakszy offizierojo, kotsiž buchu 2. decembra wot Franzowsow jeczi a po nětotrych dnjach saßo s Parisa puschczeni, běchu po ßwojim wróczenju teho měnjenja, so tehdy w Parisu žana nusa njeje widźecź była. Ale bjes tym je saßo nimale měßaz saschoł, a hdyž my wěmy, so w Parisu psches 2 millionaj ludźi bydli, dha mózemy ßebi też lohko wukoźicź, kak wjele zyroby czi jenoź sa jedyn dźeń trjebaja. A psches tsi měßazy hižom žana zyroba wjaz do Parisa njeje pschischła — a duj wona tola wjazy dołho doßahacź njemóże. Potom pak dyrbi ßo Paris poddacź.

Wschelake.

* Dokelž je też se Shorjelza něschto franzowskich jatych wyschkow do Czech czełko, dha je nětko postajene, jo dyrbja ßo do tajkich pruskich městow pschesßadźicź, kiž daloko wot mjesow leža.

* Jako ßebi wóndano w Barlinje jena tnjeni ßama wo jstwje na maschinje se spiritußom khojej warjesche, dha spiritus pscheběža a jej drasu sapali. Wona je ßo pschi tym najskerje tak strózika, so njeje wo pomoz wołacź mohła. Jako ju namakachu, bě wona hižom morwa a poł spalena.

* Ssrjedu psches budyske dwórnischczo czah s jatymi Franzowsami dale do Schlesynskeje wotjědże. Tuczi jeczi běchu jara wobžarowanja hódni, pschetoź woni běchu wot rěki Loiry hacź ßem schěsćz dnjow spochi po želesnizy jěli a běchu pschi tym wot wulkeje symy žałoßnje cźerpicź měli, tak so bě jich w Draždźanach něhdże 30 połmorwych wostako a w Budyschinje też dźewjeczo dale jěcź njemożachu, dokelž bě jich syma nimale morika. Woni buchu do lazaretha wotwjesheni.

* Psches horu Mont-Cenis, kotraž bjes Franzowskej a Italskej leži, je nětko tón tunnel hotowy, po kotrymž tamnischa želesniza tutej krajej sjenoczi. Hora Mont-Cenis je luta skała a duj je nimale 10 lět trało, prjedy hacź ßu ju s maschinami, k temu woßebje twarjenymi, pschewjercźecź a wuźłobicź mohli. Tutón tunnel je tsi hodźiny dołhi, 90 łohczi schěroki a 60 łohczi wyßoki. Něhdże 4000 dźěłacźerjow je tón zyły czaß spóchi na nim dźěłało.

* Rěka Ruhr je hody zyłu wokolnosć powodźiła. W Mühlheimje bě delny dźěl města powodźeny a ßama lutherska zyrkej bě połna wody. — W tym ßamym czaßu je też rěka Main w Frankfurcze nisko ležaze haßy tak powodźiła, so woda w delnych stwach stejesche a běchu tam wschě pinzy s njej napjelnjene. Najhubjensscho je nětko to, so je tam wscho wot wulkeje symy samjersko a ludźo teho dla w ßwojich lodojtych wobydlenjach bycź njemóża.

* Wojak Agsten bě ßo ßobotu tydźenja s Draždźan na pucź do Oberlichtanawa podał, so by tam ßwoju macź wopytał. Tola wón tam njeje pschischoł, ale je blisko wßy ležo wostał a smjersnył.

Hudanczko.

Hdźeha pßy s wopuschu schczowkaja? — (Wuhudanje sa tydźeń).

Přilopk.

*) Jako hłowni pschißažni (Hauptgeschworne) ſa budyſki pschißažny ßud na lěto 1861 ßu wóndanjo ſ naſcheje wokolnoſcze wuloßowani: ryczerkubler Becker w Lejnje, pólvernikaŕ Berger w Dźěžnikezach, pschekupz Böhma we Wósporku, pschekupz Braun w Budyſchinje, hrabja Breßler nad Luſkom, najeńk Clauß w Lichanju, ryczerkubler Döring nad Hownjowom, najeńk Gießner we Walowach, najeńk Graſer w Brěſynje, papjernikaŕ Oſkar Grimm w Budyſchinje, najeńk Günz w Maleſchezach, pschekupz E. Hartmann a tkalſki miſchtr J. Hartmann w Budyſchinje, ryczerkubler Hedenus nad Njedaſchezami, kubler Hermann w Rabozach, ryczerkubler Hetzer nad Delnej Kinu, Dr. Heyden w Pomorzach, ryczník Höckner w Budyſchinje, haptykaŕ Dr. Hultzſch w Rakezach, ryczník Klahra w Hodźiju, kubler Klahra w Praſy, pschekupz Klemm w Budyſchinje, klamaŕ Klingſt w Běłych Noßlizach, pschekupz Kohl w Budyſchinje, knihiczjiſchczerwobßedžer Krauſcha w Kamjeńzu, najeńk Lanz w Demjanach, kubler Lehmann w Konjezach pola Porſchiz, kubler Lorenz w Dalizach, ryczerkubler Menzner nad Krakezami, pschekupz Mießnaŕ w Lubiju, najeńk Möbius w Klukſchu, fabrikant Möldner w Njedaſchezach, kubler Möſchler w Kſchiwej Borſchezi, kubler Müller w Koßarni, kubler Noſtitz na Židowje, fabrikant Oswald w Budyſchinje, kubler Petraſch na Židowje, ryczerkubler Pfannenſtiel nad Nowej Wßy, pschekupz Preu w Budyſchinje, ryczerkubler Reich nad Běłej, ryczerkubler Röthig nad Luwoczizami, ryczerkubler Scheffel nad Plußnikezami, ryczník Schenk w Budyſchinje, haptykaŕ Schimmel w Budyſchinje, klamar Schippang w Małym Wjelkowje, kubler Schrader w Hornej Kinje, kubler Schumann w Jeſchizach, kubler Schpótka w Lětonju, najeńk Thienemann w Hlinje, baron ſ Uckermann nad Lutobiczom, rychtaŕ Ufer w Brěſynje, inſpektar Ullrich w Huſzy, wyſchi hajnik Unger w Njeßwaczidle, najeńk Voigt w Bóſchizach, najeńk Wachsmuth we Lomſku, kubler Wagner w Ssmolizach, ryczerkubler ſ Watzdorf nad Ssulſchezami, ſwonylijer Werner w Małym Wjelkowje, młynk-wobßedžer Wetzlich w Budyſchinje, ryczerkubler Wilhelmi nad Kotezami, ryczerkubler ſ Žehmen nad Wyßokej, kubler Czeßla w Khróſczizach, klamaŕ Kſchiżank w Bukezach, gmjenſki prjódkſtejer Schczępank w Rakezach, najeńk Zſchuka we Worzynje a klamaŕ Sswora w Bukezach.

Bjes pomoznymi pschißažnymi ßu bjes druhim też: pschekupz Jakub w Budyſchinje, poſthalter Pech w Budyſchinje, redaktor Ssmoler, pschekupz Schołta, ryczník Stefan, pschekupz Wollmann ſ Budyſchina atd.

Němſki Phoenix,

ſawěſczaze towarſtwo w Frankfurcze n. M.

Sakładny kapital:	**5 millionow ſchěßnakow,**	3,142,857	**Pr. cour.**
Reſervefond:		800,546	" "
Dołhody na prämijach a dani 1869:		981,048	" "
Sawěſczenja wobſtejaze w l. 1869:		582,225,562	" "

Němſki Phoenix ſawěſczuje pſche wóhnjowe **ſchkodowanja** mobilije, twory, fabrikſku nadobu, polne wupłody w brožnjach, ſajmach a hromadach, ſkót a ratarſke pſchedmjety wſchěch družinow po wſchomóžno tunich, **twjerdych** prämijach, tak ſo ßo ženje niczo dopłaczowacz njetrjeba.

Proſpekty a ſawěſczeńſke formulary ßo kóždy czaß darmo dadża; też je podpißany rad hotowy, kóždemu wſcho potrjebne wukaſowanje dacz.

W Budyſchinje w decembra 1870.

C. A. Siems,
(firma): **J. G. Klingſt Nachfolger,** na bohataj haßy 86.

Skótny pólver ſ czerſtwych ſelow,
Korneuburgſki ſkótny pólver,
Pólver pſche kólku,
Pólver pſche pripotawu proßatow,
Lockwitzſki balſam,
Ziſchankowy ſalſowy pólver

porucza **Hrodowſka haptyka**
w Budyſchinje.

Dickowa konceßionirowana daloko wuwołana ſpodźiwnje hojaza załba,
kotraž je ßo najbóle kóždy ras jako dobra wopokaſała porucza ßo w žerdkach po 3 nßł. a po 12 np.,
wot **hrodowſkeje haptyki**
w Budyſchinje.

Kóždeho taßamza (Bandwurm)
a 2 hacz 4 hodźiny bjes boloſcze a ſchkodowanja zhlei faczěri; teho runja też **blědawu a liſchawu** wěſcze faczěr a to liſtnje **Voigt** lěkaŕ w **Croppenſtedt** (Preußen).

Pschepołoženje khlamow.

Mój skład hotoweje mužazeje drasty a hólczazych wobleczenjow je nětko pódla bohateho tórma w domje knjesa słótnika Boëtius'a prjedy Rosenkranza.

P. Baruch.

Sswój najbohaczischo srjadowany skład

tobaka a cigarrow

a to **cigarry**, 1000 po 4 hacž 60 toleŕ, **schnupowanski tobak** w 15 wschelakich družinach, **kurjeński tobak** rěsany w pakczikach, kaž tež tobak w rołkach najpodwolnischo porucza

J. T. Reimann s napschecza theatra.

Rum, arak, cognak, franz-palenz, liqueury,

dwójne a jednore, kaž tež ordinarne **palenzy** ma we wulkim wubjerku a je pschi potrjebje najnaležnischo porucza

J. T. Reimann
s napschecza theatra.

Wschě kolonialne twory

po wschomóžno tunich płaczisnach a pschi dobrym a sprawnym poßłuženju ma na pschedań

J. T. Reimann
s napschecza theatra

Strowotne a blidne piwo (Salvator)

s piwarnje knjesa Jurija Schmidta w Beireuthu, bleschu po 5 nßl., jako něschto wubjernje dobre a strowe w ßwojim jeniežkim składze w Budyschinje porucza

J. T. Reimann
s napschecza theatra.

We wudawarni Serb. Nowin je sa 2½ nßl. dostacz:

Pschedzenak.

Protyka sa Sserbow na lěto 1871.

Tuta protyka je ßo lětßa woßebje derje radźiła a wopschija wysche protyczneho wotdźělenja tež wubjernje rjane, wutrobu hnujaze powjedanczka s pěknymi wójnskimi wobrasami abo bildami.

Epileptiske widlischcza (padazu khoroscz)

sahoji **listnje** specialny lěkaŕ sa epilesiju doktor O. Killisch w Barlinje, nětko: Louisenstraße 45. — Hižom psches sto sahojenych.

Nowe khlamy

sałožene
wot **C. W. Bitzki** na žitnych wikach.

Schtóž chze něschto dobre a tunje wot **mužazeje drasty** kupicz, tón njech mje dobroczi-wje wopyta. Ja wo prawdźe dobru drastu jara tunjo pschedawam.

Se wschěm poczesczowanjom proßy wo dobroczíwe wopytowanje

C. W. Bitzka
na žitnychwikach czo. 603.

Najlěpschi ßrědk psche bróstbolenje.

Dlěschi czaß na satraschny **kaschel**, haj tež na sapoczatk **ßuchoczíny** czerpjo, wobroczich ßo, jako běch wschelake ßrědki podarmo spytał, k wubjernemu **G. A. W. Mayerowemu bróstsyropej s Wrotßławja** a ja nětko, wot mojeho czerpjenja dospołne woßwobodzeny, hinak njemožu, hacž so ja wschitkim **bróstkhorym** jenož **G. A. W. Mayerowy bróstsyrop s Wrótßławja** poruczam.

W Draždźanach.

Karl Gottschald, firmymoleŕ.

Jenož prawdźiwy maja jón w bleschach po 8 nßl., 15 nßl. a 1 tl. na pschedan.

Heinr. Jul. Lincka w Budyschinje,
W. Rotha w Lubiju,
P. Kinne, haptykaŕ w Hernhucze,
Jos. Löbmann w Schěrachowje,
Ed. Hiese w Nowosalzu,
haptykaŕ **Gerischer** w Ostritzu,
Schołta we Wotrowje a
Lehmann w Budestezach.

Hollandski mlókowy pólver.

Tutón, se starodawnych czaßow dopokasany, s najlěpschich selow a korjenjow pschihotowany pólver, po jeno abo po dwěmaj łžizomaj wschědnje kruwom abo wowzam na prěnju pizu naßypany, pschisporja wobžernoscz płodźi wjele mloka a sadźěwa jeho wokißnjenje. Pakczik płaczi 4 nßl. a je k dostaczu w

hrodowskej haptyzy w Budyschinje.

Sjawny dźak.

Jako na dnju 19. oktobra 1869 woheń w naschej wßy wudyri, běchu nasche stróżele wulke, woßebje hdyž wuhladachmy, kak pschi wulkim wětšiku płomenja ßurowje a njeßmilnje wokoło ßo hrabaja; ale wjetscha běsche hischcze nascha srudoba, hdyž widźichmy, kak ßo w krótkim czaßu nasche domy, žně, nascha domjaza a hospodarska nadoba do popjeła pschewobroczi.

Schkoda, kotruž nam woheń naczini, běsche jara wulka, duž khodźachmy srudni a žałoscżo wokoło naschich wopalnischczow. Ale tón dym, kiž wot nich horje k njebju czehnische, naß pokasowasche k temu, psches kotrehož dopuschczenje tuto njesboże pschińdże. Tón Knjes je naß doma pytał, ale też nasche sdychowanja wußłyschał, naß troschtował, nam pomhał; wón je też nam spósnacź dał, so mamy ßwěrnych a ßmilnych bliżschich w dalschej a bliżschej wokolnoscżi, kiž naß w czaßu njesboża ßwěru podpjerachu a psches dary ßmilneje luboscże naschu srudobu pomjeńschicź pytachu.

Hdyž ßmy nětko s Bożej pomozu nasche nowe wobydlenja natwarili a wobczahnyli, dha njesapomnimy, tón najwutrobnischi dźak prajicź sa wschitku pomoz pschi woheńjowej nuzy, sa ruczne dźełko, s kotrymž naß pschi rumowanju naschich spalenych twarjenjow a natwarjenju naschich nowych domow a hewak podpjerachu sa wschitke pjenjeżne a naturalne dary, kotrež ßo nam dostachu, sa wschě fory, kiž buchu nam pschi twarskim a pólnym dźele spożczene, sa sastaranje nascheho skotu, po kotrymž ßo dobroczinje horje bjerjechu. Haj, wutrobny dźak sa wschitku ßmiłuoscź a kscheścźijansku luboscź, kiž je nam niz jeno burstwo, ale też jene hnadne semjanstwo wopokasało. Woßebje dźakujemy pak ßo też wschitkim tym, kiž ßu w tym srudnym czaßu, hdźež žaneho wobydlenja njemějachmy, naß a naschich ludźi w ßwojich domach tak dołho hospodowali.

Bóh tón knjes chzył wschitkim to, schtož ßu nad nami czinili, bohacje sarunacź a jich hnadnje žohnowacź s czaßnymi, woßebje pak s wěczbnymi kubłami.

W Kubschizach, 25. decembra 1870.

Handrij Halka.
Jan Pietschmann.
Handrij Mitasch.
Wudowa Wicżasowa.
Handrij Budar.

Dźak a napominanje.

Psches nadobnu darniwoscź rycżerkubkow a městow woßebje Budyschina, kaž psches prózowanje internazionalneho a albertskeho sjenoczenstwa, je ßo radźiło, so możesche ßo tudomnym hódnym khorym a ranjenym wojakam, jich wothladowarjam a strażnikam hodowne wjeßele pschihotowacź. Nadobnym dawarjam, kaž też wschitkim, kiž ßu pschi tym po woßobje ßobu skutkowali, budź s tym nawutrobnischi dźak wuprajeny.

Dźiwno pak dyrbi ßo sdacź, hdyž ßo sa zhłk czaß wójny bjes darniwymi dawaczerjemi tajkich lazarethnych potrjebnoscżow, kotrež stat ßam snjescź njemoże, s kotrymiž pak ßo khorym jich hubjenoscź jara połóżi, ani jedyn jeniczki pschinoschk wot tych mjeńschich w tudomnej wokolnoscżi doscź samożitych kublerjow sapißacź nima, hacź runje po wjetschim dźele jich ßynojo a pschecżeljo tajke sběrki najbóle wużiju. Njech wschak by nětko tola hrónczko: „dawacź je sbóżnische dyżli bracź" też pola nich ßwoje město namakało!

Pschedßyda kral. lazarethoweje komnißije w Budyschinje
ßwobodny knjes s Uckermann,
rytmischtr v. d. A.

Rjane khójnowe klozy a twarske schtomy ßu w Debrizach pola buschschenki na pschedań. Na kupjenje smyßleni chzyli ßo na Jakuba Brěsana w Dubrinku wobroczicź.

Ssobustawy
towarschneho sjenoczeństwa
w Małej Suberniczzy

ßo pscheproschuja, so bychu ßo 31. decembra t. l. wjeczor w 7 hodźiuach prawje bohacże w pschebytku sjenoczeństwa shromadźili. **Pschedßyda.**

---

1 **ökonomskeho schoßarja** sa dobre město pyta **Adolph Wahl** na žitnych wikach 603.

Pyta

k nowemu lětu 1871 hischcze wjele **pohonczow, domownikow, wulkich wotroczkow, ßrěńkow, hólzow,** kaž też wjele **dźowkow, domskich a kuchinskich holzow**

Adolph Wahl na žitnych wikach 603.

S nakładom Macżizy Serbskeje je w druhim wudawku wuschła a może ßo we wudawarni Serb. Nowinow sa 5 ngl. dostacź: **Genovefa.** Rjane powjedanczko se stareho czaßa wot Khrystofa Schmida. Pschełożił M. Hórnik.

Nakładnik: J. E. Smoleŕ. Ciśó L. A. Donnerhaka w Budyšinje.